

AKTA SEJMIKOWE TROCKIE 1733–1795

INSTYTUT HISTORII PAN

<http://rcin.org.pl>

**AKTA
SEJMIKOWE TROCKIE
1733-1795**

AKTA SEJMIKOWE TROCKIE 1733–1795

POD REDAKCJĄ
Moniki Jusupović

OPRACOWALI
Monika Jusupović
Michał Gochna
Przemysław P. Romaniuk

Instytut Historii PAN
Warszawa 2026

Recenzje wydawnicze
prof. dr hab. Andrzej Zakrzewski
dr Ewa Zielińska

Konsultacja filologiczna
Urszula Zachara-Związek

Redakcja, korekta
Małgorzata Świerżyńska

Indeksy
Monika Jusupović
Piotr Jaskulski
Michał Gochna
Przemysław P. Romaniuk

Opracowanie graficzne i projekt okładki
Dariusz Górski

© Copyright by Monika Jusupović, Michał Gochna i Przemysław P. Romaniuk

© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla
Polskiej Akademii Nauk

ISBN 978-83-68679-18-2

Współpraca wydawnicza: Fundacja Instytutu Historii
im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk

Praca naukowa dofinansowana ze środków budżetu państwa
w ramach programu realizowanego przez Ministra Edukacji i Nauki
pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki”, nr projektu 11H 20 0128 88,
kwota dofinansowania 528 243 zł, całkowita wartość projektu 528 243 zł

Wydanie I, Warszawa 2026
Instytut Historii PAN
Rynek Starego Miasta 31
00-272 Warszawa
tel. 22 831-02-61 w. 44
www.ihpan.edu.pl

Dystrybucja
<http://ksiegarnia-ihpan.edu.pl>

Druk i oprawa
Fabryka Druku

Wstęp

Edytorstwo akt sejmikowych

W Rzeczypospolitej szlacheckiej sejmiki ziemskie były podstawowymi organami samorządu lokalnego, ale zajmowały się też wyborem reprezentantów do centralnych organów politycznych i sądowniczych. Podejmowano na nich kwestie związane z gospodarką, kulturą i innymi dziedzinami życia publicznego, jak również sprawy prywatne. Wydane przez sejmiki dokumenty są zatem kopalnią informacji przede wszystkim o historii parlamentaryzmu, ale też o innych aspektach dziejów Rzeczypospolitej. Na konieczność ich publikacji zwracano uwagę już w XIX w., podczas I Zjazdu Historyków Polskich w Krakowie w 1880 r.¹ Wkrótce ukazały się też pierwsze edycje, poczynając od zbiorów laudów ziemi dobrzyńskiej wydanych przez Franciszka Kulczyckiego oraz ziemi kujawskiej Adolfa Pawińskiego². W kolejnych dziesięcioleciach postępy edytorstwa akt sejmikowych były umiarkowane, a nasiliły się dopiero w XXI w., w dużej mierze dzięki aktywności na tym polu Michała Zwierzykowskiego. Osiągnięcia zespołów wydających akta sejmikowe koronne zostały już wielokrotnie przedstawione, nie będziemy zatem omawiać ich w tym miejscu³.

Istotniejsze dla nas są edycje akt sejmików litewskich, których jak dotąd przygotowano bardzo niewiele. Związane jest to z faktem, że znaczna część dokumentów

¹ *Pamiętnik pierwszego zjazdu historycznego polskiego imienia Jana Długosza*, wyd. M. Bobrzyński, M. Sokołowski, Kraków 1881, s. 46–47.

² M. Zwierzykowski, *Wydawanie akt sejmikowych Rzeczypospolitej szlacheckiej. Dorobek edytorski oraz refleksje nad klasyfikacją źródeł do dziejów osiemnastowiecznych sejmików*, „Wiek Oświecenia”, t. 27, 2011, s. 27; K. Łopatecki, *Edycje źródłowe akt sejmikowych, przeszłość – teraźniejszość – przyszłość*, „Miscellanea Historico-Iuridica”, t. 14, 2015, z. 2, s. 17–25.

³ R. Kołodziej, M. Zwierzykowski, *Bibliografia parlamentaryzmu Rzeczypospolitej szlacheckiej*, Poznań 2012, s. 21–3; K. Łopatecki, *Edycje źródłowe*, s. 17–30; M. Jusupović, M. Zwierzykowski, *Edytorstwo akt sejmikowych dawnej Rzeczypospolitej – dyskusja o współczesnych problemach i możliwościach wydawania źródeł do dziejów parlamentaryzmu i samorządności terytorialnej*, „Zapiski Historyczne”, t. 89, 2024, z. 1, s. 111–138.

nie zachowała się, zwłaszcza tych z XVI i XVII w.⁴ Postulaty wydawania akt z terenów Wielkiego Księstwa Litewskiego w XIX w. ograniczały się do propozycji Ludwika Kubali, dyskusja nieco ożywiła się w dwudziestoleciu międzywojennym⁵. Niemniej pierwsze dokumenty sejmików litewskich ukazały się jeszcze wcześniej niż akta koronne. W XIX w. Wileńska Komisja Archeograficzna w ramach serii edycji różnych dokumentów opublikowała niektóre akta sejmików brzeskiego, grodzieńskiego, wileńskiego, pińskiego oraz pojedyncze smoleńskiego, starodubowskiego, nowogrodzkiego, brasławskiego, lidzkiego i żmudzkiego. Niestety wydawnictwo to stoi nisko pod względem jakości edycji i zawiera sporo błędów⁶. Nieliczne akta sejmikowe orszańskie, połockie i witebskie wydane zostały w serii *Istoriko-juridiczeskije materiały* w Witebsku, pewne materiały opublikowano też w ramach innych edycji czy monografii⁷. Podobnie w XX w. pojedyncze dokumenty wydawane były w czasopiśmie lub jako dodatki do monografii⁸.

Właściwe edycje akt litewskich pojawiły się dopiero w XXI w. Prekursorem był tu Henryk Lulewicz, który opracował zbiór akt zjazdów stanów litewskich⁹. W tym samym czasie Jaugien Aniszczanka wydał tom dokumentów sejmikowych litewskich z czasów Stanisława Augusta. Obejmują one sejmy z terenów dzisiejszej Białorusi. Trudno uznać tę publikację za edycję naukową, gdyż teksty wydane są w tłumaczeniu białoruskim, a co więcej zawierają błędy i opuszczenia, pozbawione są przy tym szerszego aparatu krytycznego¹⁰. Znacznie lepszej jakości jest przygotowana przez litewskich badaczy, Robertasa Jurgaitisa, Adama Stankeviča i Astę Verbickienę, edycja instrukcji litewskich na Sejm Czteroletni, a więc z 1788 i 1790 r.¹¹

Pierwszą edycją dokumentów wydanych przez jeden konkretny sejmik litewski była publikacja akt sejmiku kowieńskiego z lat 1733–1795 przygotowana przez Monikę Jusupović. Materiały te są niemal kompletne ze względu na dobry stan zachowania osiemnastowiecznych ksiąg sądowych kowieńskich oraz przeprowadzenie kwerendy uzupełniającej w innych zbiorach¹². Trudniej jest o pełny zbiór

⁴ K. Łopatecki, *Edycje źródłowe*, s. 31; A. Rachuba, *Edycje akt sejmikowych z terenu Wielkiego Księstwa Litewskiego*, „Miscellanea Historico-Iuridica”, t. 21, 2022, z. 1 s. 350.

⁵ K. Łopatecki, *Edycje źródłowe*, s. 31; A. Rachuba, *Edycje akt sejmikowych*, s. 350–352.

⁶ *Akty izdavaemye Vilenskoj Archeografičeskoj Kommissieju*, t. 2–4, 8, 13, 34, Vil’na 1867–1909; A. Rachuba, *Edycje akt sejmikowych*, s. 349.

⁷ A. Rachuba, *Edycje akt sejmikowych*, s. 349–350.

⁸ Wymienił je Andrzej Rachuba, *ibidem*, s. 353–354.

⁹ *Akta zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego*, t. 1–2, oprac. H. Lulewicz, Warszawa 2006–2009.

¹⁰ *Abyvacieli pravincij. Instrukcij šlaheckich sejmikaŭ belaruskich zemlaŭ VKL (Litoŭskaj pravincij) kanca XVIII st. Zbornik dokumentaŭ*, red. Ā. Aniščanka, Minsk 2009; K. Łopatecki, *Edycje źródłowe*, s. 31.

¹¹ *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės seimelių instrukcijos (1788–1790)*, wyd. R. Jurgaitis, A. Stankevič, A. Verbickienė, Vilnius 2015.

¹² *Akta sejmiku kowieńskiego z lat 1733–1795*, wyd. M. Jusupović, Warszawa 2019.

akt z wcześniejszych wieków, z czym mierzy się Tomasz Kempa wraz ze swymi współpracownikami. Pod redakcją tego badacza powstał przygotowany przez Jonasa Drungilasa oraz Eugeniusa Saviščevasa tom źródeł do dziejów Żmudzi z lat 1522–1648. Zawiera on między innymi około 30 akt sejmikowych¹³. Ostatnio zaś Tomasz Kempa wraz z Tomaszem Ambroziakiem wydali obszerny zbiór akt sejmikowych województwa wileńskiego z lat 1566–1655. Opublikowano tam akta wszystkich pięciu powiatów tegoż województwa, a więc wileńskiego, oszmiańskiego, lidzkiego, wilkomierskiego i brasławskiego. Tak szeroki zakres geograficzny wiąże się z faktem, że liczba zachowanych dokumentów z tego okresu nie jest wielka¹⁴.

Trzeba też wspomnieć o opracowywanych aktualnie projektach mających na celu edycję dokumentów sejmikowych z terenów Wielkiego Księstwa Litewskiego. Przede wszystkim trwają prace nad edycją akt sejmiku nowogródzkiego, obejmującą całe jego dzieje. Badacze pracujący pod kierunkiem Andrzeja Rachuby przygotowują materiały z poszczególnych okresów funkcjonowania tego zgromadzenia¹⁵. Z kolei zespół kierowany przez Karola Łopateckiego opracowuje akta sejmiku połockiego obejmujące podobnie szeroki okres, od początków XVI w. do upadku Rzeczypospolitej. Problemem w pracy nad tą edycją jest nie tylko szeroki zakres chronologiczny i terytorialny, ale także rozproszenie zachowanych źródeł¹⁶. Nie można także zapomnieć o opracowywanych przez Bogusława Dybasia aktach sejmików inflanckich, choć nie należą one *stricte* do zgromadzeń litewskich. Te i inne przygotowane edycje świadczą o ożywieniu edytorstwa w zakresie sejmików Wielkiego Księstwa Litewskiego¹⁷.

Powiat trocki

Prezentowane opracowanie jest poniekąd kontynuacją edycji akt sejmiku kowieńskiego. Obejmuje ten sam okres, a więc lata 1733–1795, i dotyczy tego samego województwa trockiego, w którym położone były zarówno Kowno, jak i Troki.

Województwo trockie powstało w 1413 r. jako drugie w hierarchii po województwie wileńskim, a stały kształt uzyskało w wyniku reform administracyjnych

¹³ *Źródła do dziejów Żmudzi (1522–1648)*, wyd. E. Saviščevas, J. Drungilas, T. Kempa, Toruń 2023.

¹⁴ *Akta sejmikowe województwa wileńskiego (1566–1655)*, wyd. T. Ambroziak, T. Kempa, Toruń 2024.

¹⁵ A. Rachuba, *Edycje akt sejmikowych*, s. 354–356.

¹⁶ K. Łopatecki, *Specyfika działalności sejmikowej województwa połockiego*, „Miscellanea Historico-Iuridica”, t. 21, 2022, z. 1, s. 139–141.

¹⁷ W planach jest jeszcze edycja akt wileńskich przez Robertasa Jurgaitisa, słonimskich przez zespół Karola Łopateckiego czy akt wołkowyskich przez Andreja Macuka i Andreja Radamana, por. M. Jusupović, M. Zwierzykowski, *op. cit.*, s. 117–121.

lat 1565–1566. Wówczas podzielono je na powiaty trocki, grodzieński, kowieński i upicki. Kolejność ta określała zarazem hierarchię powiatów, a więc trocki zajmował najwyższą pozycję w województwie¹⁸. Mimo to w Rzeczypospolitej szlacheckiej nie posiadał on szczególnie eksponowanej pozycji wśród powiatów litewskich. Andrzej Zakrzewski, który dokonał historyczno-prawnej analizy sejmiku trockiego, uznaje go za przeciętny, typowy¹⁹. Niemniej wątpliwe jest, czy jakkolwiek sejmik można uznać za typowy, zwłaszcza jeśli miejsce jego obrad jest jednocześnie stolicą powiatu i województwa, a także miastem o wyjątkowej tradycji i charakterze na tle Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Według konstytucji sejmu 1565–1566 r. sądy odbywać się miały w Trokach, czyli stolicy powiatu. Tam też zbierał się sejmik, choć w przypadku zarazy lub wojny konieczne było przenoszenie obrad do innego miasta, na przykład Simna czy Siemeliszek. W Trokach sejmik odbywał się na zamku na półwyspie, podobno w izbie sejmikowej, archiwum i więzieniu. W tej kwestii także zdarzały się wyjątki, sporadycznie szlachta zbierała się w kościele Dominikanów, farnym czy na cmentarzu²⁰. Trzeba przy tym odnotować, że sejmik, chociaż faktycznie gromadziła się na nim szlachta powiatu trockiego, przeważnie określał się jako zgromadzenie województwa trockiego. Czasem może to powodować niejasności, zwłaszcza że odnaleźliśmy jeden wypadek, kiedy decyzja sejmiku trockiego dotyczyła szlachty kowieńskiej²¹.

Wprowadzony w XVI w. podział administracyjny Litwy utrzymywał się bez większych zmian, jeśli nie liczyć terytorialnych zdobyczy i strat spowodowanych wojnami, a potem rozbiorami, które aż do upadku Rzeczypospolitej nie dotyczyły województwa trockiego. Znaczące reformy w podziale administracyjnym Wielkiego Księstwa Litewskiego wprowadził dopiero Sejm Wielki. Jesienią 1791 r. utworzono nowe powiaty, wśród których znalazł się powiat merecki wydzielony z trockiego. Jego obywatele mieli zbierać się na sejmiki w kościele parafialnym w Mereczu, zamierzano zorganizować tam też inne instytucje samorządowe. Miasto to już przedtem pełniło istotną rolę sądowniczą, bowiem odbywały się w nim na zmianę z Trokami sesje sądu ziemskiego²². Kolejne zmiany przyniósł sejm grodzieński 1793 r., który podzielił województwo trockie na trzy województwa: trockie, mereckie i grodzieńskie. Pierwsze z nich dzieliło się na powiaty trocki, kowieński i upicki. Ustawodawstwo to zostało zakwestionowane w czasach powstania kościuszkowskiego²³.

¹⁸ UWKL, t. 2, s. 5–6, 19.

¹⁹ A.B. Zakrzewski, *Sejmiki Wielkiego Księstwa Litewskiego XVI–XVIII w. Ustrój i funkcjonowanie – sejmik trocki*, Warszawa 2000, s. 9.

²⁰ *Ibidem*, s. 29–32.

²¹ Testymonium szlachty trockiej 4 II 1755, s. 139.

²² VL, t. 9, s. 332; UWKL, t. 2, s. 32; R. Šmigelskytė-Stukienė, *Už ar prieš reformas. Ketverių metų seimo nutarimų įgyvendinimas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pavietuose 1789–1792 metais*, „Istorija”, t. 74, 2009, nr 2, s. 14.

²³ UWKL, t. 2, s. 33.

Zestawienie sejmików oraz wydanych przez nie akt

Według zachowanych źródeł w latach 1733–1795 szlachta trocka zebrała się 155 razy, a merecka sześć razy. Mniej więcej tyle samo zgromadzeń trockich przypada na panowania obydwu ostatnich królów, mianowicie 74 odbyły się za Augusta III i 81 za Stanisława Augusta. W ramach tych zgromadzeń wyróżnić można 150 sejmików oraz pięć zjazdów, przeważnie związanych z konfederacjami. Zjazdy przynajmniej teoretycznie zorganizowane były oddolnie i nie były powiązane z żadnym rodzajem sejmiku.

Zgodnie z tezą Adama Lityńskiego sejmik stanowił jedną instytucję, natomiast pełnił różne funkcje i przyjmował różne nazwy²⁴. Przy tym nieraz jedno zgromadzenie pełniło dwie funkcje, w takim wypadku liczymy je osobno w odniesieniu do każdej z nich. W Trokach i Mereczu najczęściej zbierał się sejmik deputacki, aż 58 razy w badanym okresie. Było to zjawisko typowe, ponieważ sejmiki tego rodzaju powinny zbierać się co rok, aby wybrać deputatów do Trybunału. Przerwy zdarzały się jedynie w czasie bezkrólewia, konfederacji czy innych niespokojnych okresów. W wyniku tych zasad z podobną częstotliwością sejmiki deputackie zbierały się w innych zbadanych powiatach²⁵. Z zachowanych źródeł wynika, że w Trokach sejmiki tego rodzaju zebrały się 27 razy za Augusta III (nie mamy danych o ich zbieraniu się w pierwszych latach panowania Sasa) i 29 razy za Stanisława Augusta (nie było sejmiku jedynie w 1793 r.), do tego jeszcze dwa razy w Mereczu.

Na drugim miejscu pod względem częstotliwości plasują się sejmiki gospodarskie, które w latach 1733–1795 zebrały się 47 razy. Według zachowanych akt odbywały się one nieznacznie częściej za czasów ostatniego króla niż poprzedzającego go Sasa. Sejmiki pełniące tę funkcję według zwyczaju potwierdzonego przez sejm 1717 r. powinny spotykać się co rok po sejmikach deputackich²⁶. Jak widać nie zawsze było to przestrzegane, ale możliwe, że nie mamy kompletnych informacji o częstotliwości spotkań sejmików gospodarskich. Mogły one nie pozostawić po sobie żadnych dokumentów lub akta wydane przez nie mogły się nie zachować²⁷. Świadczenia zgromadzeń zajmujących się samorządem lokalnym są z natury rzeczy zachowane gorzej niż tych, które wybierały przedstawicieli

²⁴ A. Lityński, *Szlachecki samorząd gospodarczy w Małopolsce (1606–1717)*, Katowice 1974, s. 34.

²⁵ W wileńskim 57 razy w okresie 1717–1763, w kowieńskim 59 razy w okresie 1733–1795, ASKow, s. 18; R. Jurgaitis, *Nuo bajoriškiosios savivaldos iki parlamentarizmo. Vilniaus seimelio veikla 1717–1795 m. Monografija*, Vilnius 2016, s. 156.

²⁶ M. Zwierzykowski, *Geneza i konsekwencje reform sejmików w konstytucjach Sejmu Niemego*, w: *Sejm Niemy. Między mitem a reformą państwa*, red. M. Zwierzykowski, Warszawa 2019, s. 253.

²⁷ M. Jusupović, *Funkcjonowanie kowieńskich sejmików gospodarskich po reformach Sejmu Niemego*, „Kwartalnik Historyczny”, t. 127, 2020, nr 4, s. 859–860.

do centralnych organów władzy. Jednocześnie i tak informacje o sejmikach gospodarskich trockich i mereckich są liczne, zwłaszcza na tle innych zbadanych sejmików litewskich²⁸.

Rzadziej zbierały się sejniki poselskie, wiemy o 32 takich zgromadzeniach, przy czym nieco częściej odbywały się one za Augusta III niż za Stanisława Augusta. Liczba tego rodzaju sejmików była zależna od terminów zwoływania sejmów. Teoretycznie powinny one odbywać się co dwa lata, ale w wyjątkowych sytuacjach zdarzały się dłuższe przerwy lub przeciwnie, zwoływano dodatkowo sejmy nadzwyczajne. Wliczono tu też sejniki zbierające się przed sejmami okresu bezkrólewia. W wyniku odgórnego narzucenia terminów sejmików nie ma tu większych różnic między poszczególnymi powiatami. Mogły pojawiać się one jedynie w przypadku, kiedy sejm był planowany i część sejmików się odbyła, ale ostatecznie do jego zebrania nie doszło (tak było np. w 1768 r.)²⁹.

Mniej liczne mamy świadectwa zbierania się sejmików elekcyjnych, które miały za zadanie wybór lokalnych urzędników lub funkcjonariuszy. Odnaleziono akta 19 takich zgromadzeń, lecz brakuje źródeł dotyczących elekcji sądu ziemskiego w 1752 r.³⁰ Warto pamiętać, że część osób pełniących funkcje w samorządzie powiatowym wybierana była na sejmikach gospodarskich. Trudno jest tu niekiedy o ścisłe rozgraniczenie funkcji obrad, zwłaszcza że po reformach 1764 r. sejniki elekcyjne zbierały się bezpośrednio po gospodarskich³¹. Częstotliwość tych zgromadzeń zależna była od potrzeb, a więc przede wszystkim od pojawiających się wakansów urzędów. Przy tym przed reformą z czasów ostatniego bezkrólewia sejniki te zwoływane były osobnym uniwersałem lokalnego senatora, w omawianym wypadku wojewody trockiego, co utrudniało ich zbieranie się. Czasem dochodziło do opóźnień w wydawaniu uniwersałów przez wojewodę, który nie zawsze był zainteresowany obsadzeniem wakansu, a nieraz też realizacji tychże uniwersałów zapobiegali lokalni działacze. Na skutek tego urzędy ziemskie pozostawały nieobsadzone przez lata. Jednocześnie za Sasa trzeba było zwołać osobny sejmik elekcyjny w celu obsadzenia każdego wakującego urzędu, natomiast w czasach Poniatowskiego sejniki elekcyjne miały stały termin, a na jednym zgromadzeniu zajmowano się wszystkimi nieobsadzonymi urzędami³². W Trokach sytuacja przedstawiała się nie najgorzej, ponieważ sejmik elekcyjny zebrał się sześć razy za Augusta III i 11 za Stanisława Augusta (dodatkowo dwa razy w Mereczu). W sumie odbywały się one częściej niż w innych zbadanych powiatach³³.

²⁸ Sejmików gospodarskich wileńskich było 27 (1717–1795), a kowieńskich tylko 13 (1733–1795), ASKow, s. 19; R. Jurgaitis, *op. cit.*, s. 156.

²⁹ Sejmików przedsejmowych wileńskich było 31 (1717–1795), a kowieńskich 28 (1733–1795, nie licząc bezkrólewia), ASKow, s. 19; R. Jurgaitis, *op. cit.*, s. 156.

³⁰ UWKL, t. 2, s. 163, 176, 197.

³¹ „Sądy ziemskie”, VL, t. 7, s. 89.

³² A.B. Zakrzewski, *Sejniki Wielkiego Księstwa Litewskiego*, s. 160; UWKL, t. 2, s. 30–31.

³³ Sejmików elekcyjnych wileńskich było 10 (1717–1795), a kowieńskich 9 (1733–1795), ASKow, s. 19; R. Jurgaitis, *op. cit.*, s. 156.

W omawianym okresie cztery razy zebrały się sejmiiki relacyjne, na których posłowie troccy przedstawiali lokalnej szlachcie relacje z obrad sejmowych. Jak widać, odbywały się one bardzo rzadko, co budziło niezadowolenie obywateli, którzy powtarzali żądania regularnego przeprowadzania tego rodzaju zgromadzeń³⁴. Dopiero w 1778 r. uchwalono, że sejmiiki relacyjne mają odbywać się przy okazji najbliższego zgromadzenia po sejmie³⁵. Trudno tu jednak stwierdzić, jak często były to osobne sejmiiki, a kiedy relację zdawano podczas zgromadzeń gospodarskich czy innych. Istnieje też ryzyko, że tego rodzaju zgromadzenia nie pozostawiły po sobie źródeł. Równie rzadko odbywały się one w innych powiatach³⁶.

Zestawienie sejmików trockich i mereckich w latach 1733–1794

Sejmiiki	Poselskie	Deputackie	Gospodarskie	Elekcyjne	Relacyjne	Zjazdy
1733–1763	17	27	22	6	1	2
1764–1794	15	29	24	11	2	3
Mereckie	0	2	1	2	1	0
Razem	32	58	47	19	4	5

W przypadku zgromadzeń pełniących dwie funkcje w tabeli liczono je osobno. Źródło: oprac. własne.

W prezentowanej edycji udało się zebrać 215 akt sejmikowych trockich lub informacji o nich, w tym 112 dokumentów z czasów Augusta III i 103 z czasów Stanisława Augusta, oraz dodatkowo 20 akt mereckich. Omówienie rodzajów wydawanych przez sejmiiki akt warto rozpocząć od instrukcji, które spośród tych dokumentów były najciekawsze. Zawierały one zalecenia dla posłów reprezentujących obywateli trockich na sejmie lub wysyłanych do różnych dostojników, a dotyczyły najróżniejszych spraw interesujących lokalną szlachtę. Sejmik trocki wydał 24 instrukcje, przy czym brakuje tylko instrukcji z 1744 i 1766 r. Należy jednak pamiętać, że część sejmików przedsejmowych z czasów Augusta III została zerwana i nie przygotowano instrukcji. Większość tego rodzaju akt pochodzi zatem z czasów Stanisława Augusta. Mamy też jedną instrukcję dla delegatów do króla. Instrukcje trockie miały bardzo różną długość, od 7 do 51 punktów. Za Augusta III instrukcje były krótsze, tylko jedna przekroczyła 20 punktów. Inaczej było za Stanisława Augusta, kiedy większość instrukcji miała po dwadzieścia kilka punktów, a nie brakowało i znacznie dłuższych.

³⁴ R. Łaszewski, *Sejmiiki relacyjne w Polsce stanisławowskiej*, w: *Regnare, administrare, gubernare. Prawo i władza na przestrzeni wieków. Prace dedykowane profesorowi Jerzemu Malcowi z okazji 40-lecia pracy naukowej*, red. S. Grodzicki, A. Dziadzio, Kraków 2012, s. 64.

³⁵ „Sejmiiki relationis dla Korony i W.Ks.L.”, VL, t. 8, s. 580 (fol. 958).

³⁶ Sejmiiki relacyjne wileńskie były trzy (1717–1795), a kowieński jeden (1733–1795), ASKow, s. 19; R. Jurgaitis, *op. cit.*, s. 156.

Poza tym najważniejszymi dokumentami wydawanymi przez sejmik były lauda, w których opisywano cały przebieg sejmiku. Zachowały się informacje o 46, w tym nieznaczna większość pochodzi z czasów ostatniego króla. Nie widać większych różnic w czasach Augusta III i Stanisława Augusta jeśli chodzi o objętość tych dokumentów i poruszane w nich problemy. Warto tu zwrócić uwagę, że nie wszystkie litewskie sejmiki miały zwyczaj wydawać regularnie tego rodzaju dokumenty³⁷. Sejmiki wydawały też czasem testimonia, czyli potwierdzenia szlachectwa, zachowało się ich 12, a nieco więcej niż połowa z tego pochodzi z czasów ostatniego króla. Przy czym tego rodzaju akta wydawane też były przez szlachtę poza sejmikami, w takim jednak wypadku nie zaliczano ich do dokumentów sejmikowych.

W przypadku sejmiku trockiego nieraz trudno rozróżnić lauda oraz kredensy, czyli zaświadczenia wydawane osobom wybranym przez sejmik do różnych funkcji. Najwięcej zachowało się kredensów dla deputatów, bo aż 24. Wynika to zarówno z regularnego odbywania sejmików deputackich, jak i faktu, że deputaci powinni przedstawić te dokumenty, kiedy zostawali członkami Trybunału. Co ciekawe wszystkie takie kredensy pochodzą z okresu panowania ostatniego króla. Jest to po części rezultatem częstego zrywania sejmików w czasach Sasa, ale chyba też mniejszego wówczas rozpowszechnienia zwyczaju wydawania kredensów. Dużo rzadziej wydawano kredensy dla posłów na sejm, gdyż zazwyczaj wystarczającym poświadczeniem ich funkcji była instrukcja³⁸. Zachowały się tylko trzy tego rodzaju dokumenty. Sporadycznie wydawano też kredensy dla posłów do dostojników, na przykład generała rosyjskiego. Poza tym mamy 16 kredensów dla urzędników ziemskich i innych funkcjonariuszy lokalnych. Ich liczebność związana jest z liczbą sejmików elekcyjnych, przy czym znaczna jest tu przewaga czasów stanisławowskich.

Jak niejednokrotnie wspomiano, duża część sejmików w czasach Augusta III była zrywana. W wyniku tego najliczniejszymi zachowanymi dokumentami są protestacje, których jest aż 76. Jest to dość wysoka liczba na tle innych powiatów³⁹. Przy tym bardzo często z pojedynczymi sejmikami wiąże się po kilka manifestów. Nie zawsze jednak miały one skutek w postaci rozejścia się zgromadzenia. Zdecydowana większość manifestów pochodzi z czasów Sasa, gdyż w 1764 r. wprowadzono zakaz zrywania sejmików⁴⁰. Z panowania ostatniego króla zachowało się jedynie siedem manifestów, ale dotyczą one przeważnie powiatu mereckiego a nie trockiego, wyjątkiem jest tu protestacja z czasów ostatniego bezkrólewia. Mamy też informacje o manifestie wniesionym przeciw sejmikowi trockiemu w 1777 r., jednak sam dokument nie zachował się.

³⁷ Sejmik kowieński wydał ich dla tego samego okresu jedynie 13, ASKow, s. 21.

³⁸ A. Rachuba, *Wielkie Księstwo Litewskie w systemie parlamentarnym Rzeczypospolitej w latach 1569–1763*, Warszawa 2002, s. 131.

³⁹ A. Macuk, *Pavátovyâ sojmiki Ź sacyâl'na-palityčnym žyccî Vâlikaga Knâstva LitoŹskaga (1697–1764 gg.)*, Wilno 2023, s. 435.

⁴⁰ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 170.

Podczas ostatniego bezkrólewia wraz z zakazem zrywania sejmików wprowadzono zasadę dokonywania wyborów większością. Nadal starano się wybierać funkcjonariuszy powiatowych zgodnie, zapewne zarówno z umiłowania tradycji, jak i oszczędności czasu⁴¹. Niekiedy jednak dochodziło do głosowania, z którego zachować mogły się spisy głosów, czyli sufragia. W przypadku sejmiku trockiego mamy ich osiem, dotyczących czterech sejmików. Dokumenty te zawierają setki podpisów, najliczniejsze osiągają 559.

Warto przy okazji zwrócić uwagę na charakterystyczną dla osiemnastowiecznej Litwy dużą liczebność podpisów pod aktami. Wynikała ona z możliwości podpisywania akt sejmikowych przez wszystkich zebranych. Z jednej strony zdarzało się, że dokumenty podpisywał tylko dyrektor i ważniejsi uczestnicy sejmiku, zwłaszcza w przypadku instrukcji mógł to być jedynie kierujący obradami i przygotowujący dokument asesorzy. Z drugiej strony w czasach stanisławowskich liczba podpisów pod aktami trockimi dochodziła do kilkuset, a rekordowa liczba podpisów pod dokumentem trockim to 439 (pomijając sufragia). Najczęściej było to jednak kilkadziesiąt podpisów. Natomiast z czasów Augusta III udało się znaleźć tylko trzy akta, w których liczba podpisów przekraczała sto, zazwyczaj była ona mniejsza niż za ostatniego króla. Niewątpliwie liczebność podpisów wiązała się ze znaczeniem danego zgromadzenia, zwłaszcza gdy w czasach stanisławowskich ściągano na sejmiki setki szlachty, aby zwiększyć poparcie dla danego stronnictwa. Trzeba też pamiętać, że często dochodziło do fałszowania podpisów, powtarzania ich czy zdobywania nielegalnie⁴².

Bardzo ciekawymi źródłami są diariusze o charakterze urzędowym i relacje opisujące przebieg sejmiku. Niestety udało się odnaleźć tylko dwa diariusze, oba dotyczące sejmiku mereckiego, oraz dwie relacje z sejmiku trockiego. Poza tym zachowała się jedna mowa sejmikowa pochodząca z 1744 r. Jest to rzadko spotykany rodzaj źródła. Mamy też dwa akcesy informujące o przystąpieniu szlachty do konfederacji czy powstania. Z konfederacją związany jest także opublikowany uniwersał z 1734 r. Poza tym w edycji znajdują się pojedyncze listy nadsyłane na sejmik oraz pisma wysyłane przez sejmik do różnych dygnitarzy i instytucji, w tym nawet list z 1741 r. do papieża.

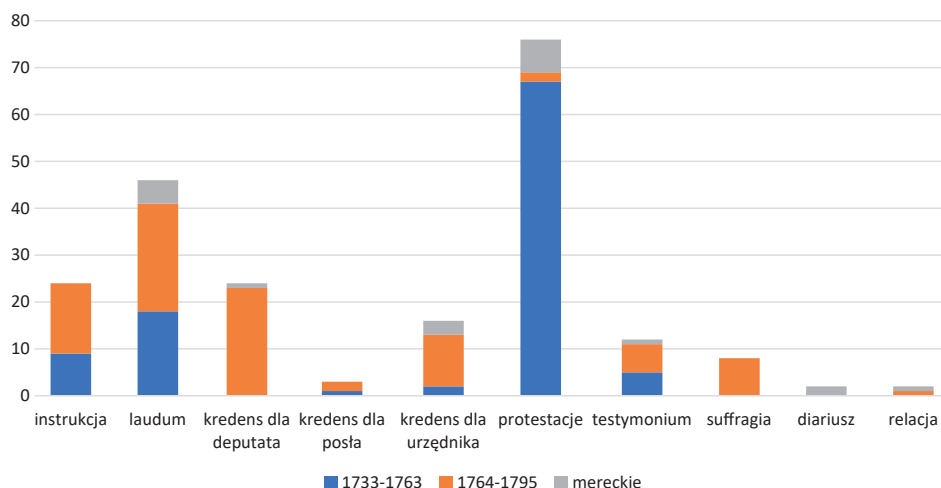
W edycji zrezygnowano z wydawania dokumentów skierowanych ogólnie do wszystkich sejmików, a więc uniwersałów, kredensów i instrukcji dla posłów wysyłanych na sejmik, listów do zgromadzonych i innych tego typu akt. Zostały one uwzględnione przede wszystkim w serii edycji akt sejmikowych województwa poznańskiego i kaliskiego, a pojedyncze też w innych publikacjach. Ich treść jest zasadniczo identyczna dla wszystkich sejmików, więc publikowanie ich po raz kolejny mija się z celem. W notatkach pod nagłówkami zamieszczono jedynie odsyłacze do wydanych dokumentów. Niemniej dokumenty, które nie były

⁴¹ A.B. Zakrzewski, *Sejmiki Wielkiego Księstwa Litewskiego*, s. 84–86.

⁴² M. Jusupović, *Uczestnicy sejmików kowieńskich w czasach Augusta III i Stanisława Augusta Poniatowskiego – teoria i praktyka*, „Rocznik Lituanistyczny”, t. 2, 2016, s. 130–133.

wysyłane do wszystkich sejmików, a tylko do sejmiku trockiego czy ewentualnie tego i kilku innych, zostały uwzględnione. Przy tym zasada pomijania wydanych wcześniej akt nie została zastosowana do akt przygotowanych przez sejmik. Opublikowano zatem instrukcje na Sejm Czteroletni, mimo że wcześniej zostały one już wydane przez litewskich badaczy⁴³.

Liczebność rodzajów akt sejmikowych

Źródło: oprac. własne.

Nie zdecydowano się na publikację fragmentów korespondencji prywatnej dotyczącej sejmików, nie uznając jej za *stricte* akta sejmikowe. W przypadku sejmiku trockiego zachowały się akta większości zgromadzeń i o prawie każdym z nich mamy informacje. W tej sytuacji dodawanie bogatej i rozproszonej korespondencji nadmiernie powiększyłoby rozmiary publikacji i wydłużyło czas jej przygotowania. Poza tym trudno byłoby precyzyjnie określić, które listy i w jakiej części uwzględniamy. Zdając sobie przy tym sprawę, że korespondencja ta zawiera bogate informacje o zapleczu funkcjonowania sejmików, zdecydowano się na odnotowanie informacji o najważniejszych listach dotyczących przebiegu sejmików w notatkach pod nagłówkami.

W notatkach tych uwzględniono także informacje o wpisach dokumentów do ksiąg grodzkich i ziemskich zawartych w księgach protokołowych, zwłaszcza jeśli dotyczyły akt nieodnalezionych. Szczególnie dużo było tu wiadomości o manifestach przeciw sejmikom, które się nie zachowały. Jeśli notatka z księgi protokołowej była jedyną wzmianką o danym akcie, przepisywano ją w całości. Jeśli zaś sam akt jest znany, odnotowywano, że jest zapewne tożsamy z wymienionym w księdze protokołowej. Nieraz pod zapiskami o aktach znajdowały się

⁴³ *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės seimelių instrukcijos*.

podpisy, które również przepisywano, zwłaszcza że nie zawsze były one identyczne z podpisami pod aktykacją. Trzeba przy tym zauważyć, że wzmianki w księgach protokołowych są jedynymi informacjami o sejmikach gospodarskich z 1788 i 1791 oraz sejmiku deputackim z 1791 r. Pominęto natomiast informacje o ponad 20 odnalezionych wpisach dotyczących wydarzeń mniej lub bardziej luźno związanych z sejmikiem, na przykład zaszłych w czasie jego trwania napaści.

Jak widać z przedstawionego zestawienia, udało się dotrzeć do zdecydowanej większości akt sejmiku trockiego i mereckiego z interesującego nas okresu. Wynika to głównie z dobrego stanu zachowania ksiąg trockich, mimo że nie były one przechowywane w odpowiednich warunkach. W XVIII w. właściwe ich zabezpieczenie nastroczało problemów, powodujących ustawiczne zabiegi szlachty trockiej o poprawę sytuacji. Domagała się ona, aby dominikanie w zamian za możliwość mieszkania na zamku zbudowali izbę sejmikową i inne zabudowania potrzebne lokalnemu sądowi. Starania o budowę archiwum zostały uwieńczone sukcesem dopiero w 1793 r.⁴⁴ W połowie XIX w. księgi sądowe zostały przekazane do Centralnego Archiwum Akt Dawnych⁴⁵. Obecnie księgi trockie przechowywane są w Archiwum Historycznym Państwa Litewskiego w Wilnie, a te z wcześniejszego okresu w Bibliotece Uniwersytetu Wileńskiego.

Akta sejmikowe aktykowane były przeważnie w księgach grodzkich, które zachowały się dla całego interesującego nas okresu. Czasami możemy też znaleźć akta w księgach ziemskich, które dostępne są dla drugiej połowy XVIII w. Nieraz dokumenty aktykowano także w urzędach grodzkich innych powiatów. Dotyczy to manifestów, na których przyjęcie w grodzie trockim nie zgadzano się z przyczyn politycznych. Stąd akta sejmiku trockiego można znaleźć również w księgach wileńskich, a czasem lidzkich i grodzieńskich. Zdarzało się też wpisywanie akt do ksiąg trybunalskich. Wymienione księgi znajdują się w archiwum w Wilnie oraz Państwowym Historycznym Archiwum Białorusi w Mińsku. Kilka akt z czasów Stanisława Augusta znajduje się w Bibliotece Czartoryskich, gdzie są osobne jednostki zawierające dokumenty sejmikowe. Nieliczne dokumenty można znaleźć w Archiwum Romerów i Archiwum Tyszkiewiczów w Czerwonym Dworze przechowywanych w Bibliotece Narodowej w Warszawie oraz w zespole Autografy Dubrowskiego w Rosyjskiej Bibliotece Narodowej w Petersburgu. Pojedyncze akta sejmikowe, a częściej materiały związane z tymi zgromadzeniami, znajdują się w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie, mianowicie w Archiwum Radziwiłłów, Archiwum Politycznym Potockich i Archiwum Królestwa Polskiego. Inne dokumenty sejmiku trockiego pochodzą z Biblioteki Wróblewskich Litewskiej Akademii Nauk, Biblioteki Kórnickiej Polskiej Akademii

⁴⁴ A. Zakrzewski, *Budowa archiwów szlachty trockiej*, „Miscellanea Historico-Archivistica”, t. 11, 2000, s. 115–117. Zob. fragment planu miasta Troki z zaznaczonym archiwum grodzkim w zamku na półwyspie (ryc. nr 1).

⁴⁵ R. Mienicki, *Archiwum Akt Dawnych w Wilnie w okresie od 1795 do 1922 roku. Rys historyczny*, Warszawa 1923, s. 36–50.

Nauk, Biblioteki Jagiellońskiej, Biblioteki Narodowej Ukrainy i Archiwum Państwowego w Łodzi. Podczas przygotowywania niniejszej edycji przeprowadzono także kwerendy w bibliotekach w Dreźnie, Gdańsku i Wrocławiu, lecz nie przyniosły one pozytywnych rezultatów.

Zasady edytorskie

Prezentowana edycja przygotowana została według zasad wydawniczych zastosowanych przy publikacji akt sejmiku kowieńskiego, wprowadzono jednak pewne poprawki. Podstawą przyjętych zasad edytorskich była instrukcja wydawnicza Kazimierza Lepszego. Zostały one jednak uzupełnione na podstawie wytycznych przyjętych w innych edycjach akt sejmikowych, a w miejscach, które tego wymagały ze względu na specyfikę wydawanych dokumentów, opracowano własne zasady edycji, różniące się od wskazań wspomnianej instrukcji.

Wszystkie zamieszczone w edycji akta opublikowane zostały w całości, nawet jeśli niektóre ich części powtarzają się w niemal identycznym brzmieniu. Nie pomijano formalnych intytulacji czy też koroboracji powtarzających się w podobnej formie w większości dokumentów. Dyskusyjna pozostaje kwestia przytaczania pełnej treści licznych kredensów dla deputatów z czasów stanisławowskich, gdyż wszystkie one zawierają jednakowo brzmiący, dość długi tekst przysięgi składanej przez deputatów. Uznano jednak, że przytaczanie ich w nieokrojonej formie ułatwi korzystanie z publikacji. Poza tym nawet analogiczne fragmenty mogą zawierać istotne różnice. Wątpliwości nie budzi natomiast pomijanie formuł informujących o aktykacji występujących przed wpisaniem do ksiąg dokumentem i na marginesach, a także formuł między aktem a listą podpisów. Ich treść została omówiona w notatce pod nagłówkiem. Więcej problemów nastręczyły fragmenty wpisane przez kopistę w środku treści dokumentu, a które faktycznie do niego nie należały. Przykładowo zdarzało się, że zamieszczano informację, iż dalsza część dokumentu znajduje się na osobnej karcie. Tego rodzaju notatki zdecydowano się zamieszczać w przypisach.

Modelowa edycja źródłowa powinna być oparta na oryginałach, jednak udało się do nich dotrzeć tylko w dziewięciu przypadkach. Najczęściej zachowana forma źródła to kopia aktykowana w księgach grodzkich czy ewentualnie ziemskich. Poza tym w kilku przypadkach wykorzystano wypisy dokumentów z ksiąg, w dwóch mieliśmy do czynienia ze starodrukiem i raz z tekstem z gazety. Dwadzieścia kilka opublikowanych dokumentów udało się odnaleźć w dwóch, czasem nawet trzech kopiach. Ponieważ przeważnie nie dysponowaliśmy oryginałami, podstawą edycji stawała się kopia bliższa oryginałowi, kompletniejsza, a przy braku istotnych rozbieżności wpisana w księdze jako pierwsza. Wątpliwości budził przypadek, w którym trudno było o jednoznaczną odpowiedź, czy dwa rękopisy są osobnymi dokumentami, czy kopiami tego samego aktu. Dotyczyło

to kredensów dla deputatów wydanych przez jeden sejmik osobno dla dwóch wybranych funkcjonariuszy. Oba takie rękopisy mają niemal identyczne brzmienie, różnią się jedynie kolejnością wymienienia deputatów. Na potrzeby edycji uznawano je za dwie kopie tego samego dokumentu, choć można by też zgodzić się ze stwierdzeniem, że są to osobne kredensy wystawione dla różnych osób.

Opracowywane źródła skolacjonowano ze wszystkimi zachowanymi kopiami i odnotowywano istotne różnice w przypisach. Pomijano różnice drobniejsze, na przykład zmianę części słowa niewpływającą na jego znaczenie, zmianę kolejności słów czy dodanie mniej istotnych wyrażeń, jak elementy tytułatury. Pomijano też występujące w kopiach skreślenia czy nadpisanie, jeżeli ostateczna wersja tekstu była tożsama z kopią podstawową. Oczywiście pewnych wątpliwości nastroczała kwestia, na ile poważna powinna być różnica między kopiami, aby odnotować ją w przypisie, na przykład w przypadku zmiany brzmienia słowa. Nieraz takie przypadki rozstrzygano, dyskutując nad każdym z nich. Ze szczególną dokładnością odnotowywano różnice między podpisami zamieszczonymi pod poszczególnymi kopiami, gdyż starano się zaznaczyć wszelkie zmiany w nazwiskach, które nie miały wówczas jeszcze obowiązującej jednolitej formy. Niemniej i w tym wypadku wątpliwości wzbudzały drobne różnice, na przykład zmiany znaków diakrytycznych, jak w nazwisku „De Raess” i „De Raëss”. Starano się jednak wszystkie je zaznaczać, pomimo że odnotowane różnice w zapisie nazwisk w poszczególnych kopiach często były liczne. Każdorazowe zaznaczanie ich w przypisach mogłoby wpłynąć negatywnie na czytelność edycji, aby więc uniknąć mnożenia przypisów, zestawy podpisów pod poszczególnymi kopiami przepisywano osobno, o ile zauważono liczne różnice między nimi.

Grupy dokumentów przyporządkowane zostały chronologicznie do poszczególnych sejmików. Czasem jednak jeden dokument odnosi się do kilku sejmików, na przykład sejmiiki deputacki, gospodarski i elekcyjny nieraz wydawały jedno wspólne laudum. W takim wypadku dokument umieszczano przy ostatnim zgromadzeniu, którego dotyczył, przy poprzednich zaś wpisywano stosowne odsyłacze. Każdy sejmik opisany jest za pomocą nagłówka informującego o funkcji, miejscu i dacie sejmiku. Pod nim w miarę potrzeby znajduje się notatka z odsyłaczami do opublikowanych już źródeł jego dotyczących czy też rękopisów, zwłaszcza prywatnej korespondencji zawierającej istotne informacje na temat tego zgromadzenia. Szczególnie istotne jest podanie podstawowych danych dotyczących tych nielicznych sejmików, do których nie udało się znaleźć żadnych akt, na przykład nazwisk wybranych deputatów⁴⁶. Zastosowano tu zatem metodę rekonstrukcyjną, starając się uwzględnić również odbyte sejmiiki, do których nie znaleziono akt.

⁴⁶ Korzystano tu przede wszystkim ze prac: *Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego 1697–1794. Spisy*, t. 2, oprac. A. Rachuba, P.P. Romaniuk, Warszawa 2004; *Chronologia sejmów Rzeczypospolitej Obojga Narodów (1569–1793)*, red. L.A. Wierzbicki, D. Kupisz, Warszawa 2021.

Akta publikowane są w kolejności chronologicznej, a jeśli mają wspólną datę, według ważności. Każdy dokument poprzedzony jest nagłówkiem zawierającym tytuł aktu i jego datę. Tytuły w nagłówkach staraliśmy się ujednolicić, na przykład wszystkie protestacje, manifesty i inne tego rodzaju dokumenty określone zostały jako „protestacje”. Oczywiście spowodowało to pewne problemy związane po pierwsze z wybraniem jednego najlepszego terminu dla danej grupy akt, a po drugie z płynnością granic między rodzajami dokumentów czy aktami wymykającymi się ustalonej klasyfikacji. Czasem mieliśmy do czynienia z aktami znajdującymi się na pograniczu laudum i kredensu czy też laudum i instrukcji. Dodatkowym utrudnieniem był fakt, że autorzy akt sejmikowych czy też przepisujący je kopiści używali określeń rodzajów dokumentów dość swobodnie, na przykład kredens dla deputata mereckiego z 1794 r. aktykowany został jako „Akt laudum”. W edycji zachowaliśmy tytuły rękopisów, zamieszczając je w notatkach pod nagłówkami poszczególnych akt. Tytuły te w przypadku dokumentów aktykowanych do ksiąg grodzkich odpowiadały zapisowi nad aktem i zapewne nadawane były przez personel kancelarii.

W notatkach pod nagłówkami opisano wszystkie zachowane kopie. Wymieniono ich adresy archiwalne, informacje o formie przekazu, wspomniany tytuł i ewentualnie wiadomości dotyczące aktykacji. Zaznaczano tu również pomyłki w paginacji w rękopisie. Uwzględniono zapiski poczynione na końcu dokumentu czy na jego marginesach, na przykład informacje o dokonanych wypisach czy pieczęciach. Trzeba zwrócić uwagę, że często zapiski poczynione pod rękopisami są bardzo niejasne i skrótowe, co niekiedy powoduje ich ogólnikowe i nieprecyzyjne oddanie w notatce. Dotyczy to zwłaszcza informacji o wydaniu odpisu dokumentu, w których dość rzadko precyzowano, czy chodzi o wydanie widymusu przez regenta grodzkiego, a często ograniczano się do skrótów, na przykład „wydan r. g. w. tr.” W takich wypadkach odnotowywano jedynie to, co udało się odczytać. Niejednokrotnie pod wpisem w księdze grodzkiej widniał również podpis osoby, która najprawdopodobniej sprawdzała wpis i zatwierdzała go. Często krój pisma odbiega od kroju całej aktykacji, więc raczej nie były to osoby, które wpisywały dany dokument do księgi. Wielokrotnie w takich przypadkach zauważamy w księgach trockich grodzkich podpisy podstarościch i namiestników grodzkich, a raz pisarza grodzkiego. W księdze ziemiańskiej trockiej występuje w takim charakterze pisarz ziemiański.

Przechodząc do zasad modernizacji tekstów, należy zwrócić uwagę na trudności z ustaleniem jednolitych zasad dla okresu obejmującego sześćdziesiąt lat. Jest to tym trudniejsze, że w owym czasie język polski używany w dokumentach uległ znacznej modernizacji. Zachodzące zmiany odbiły się na aktach, w których stosowano zarówno nowoczesne, jak i staropolskie formy słów. Porównując źródła z początku panowania Augusta III i końca panowania Stanisława Augusta, można zauważyć znaczne różnice, choćby w czytelności tekstu, precyzyjności przekazu, a zwłaszcza stopniu wykorzystania łaciny. Ze względu na ilościową przewagę źródeł z ostatnich dziesięcioleci XVIII w., przyjęte zasady dostosowano raczej

do nich, co mogło czasem niekorzystnie wpływać na oddanie tekstów z pierwszej połowy tego wieku. Dodatkową trudnością był fakt, że opracowywane akta spisane zostały przez wiele osób, o różnym charakterze pisma i stopniu wykształcenia, co wiązało się z różnym stopniem trudności odczytu. Te same słowa – znaczeniowo i brzmieniowo – często były zapisywane z zachowaniem odmiennych reguł ortograficznych, co może tworzyć wrażenie braku stałych reguł edycji, choć jest próbą zachowania odrębności wynikających z różnorodności językowej dokumentów będących podstawą wydania.

Odwołując się do instrukcji Kazimierza Lepszego, przyjęto zasadę modernizacji tekstów przy zachowaniu ich brzmienia, choć wprowadzono pewne modyfikacje owych wytycznych. Oddajemy zatem według współczesnych zasad takie litery jak „c”, „k”, „t”, „s”, „z”, „x”. W wyniku wyrazy „commisya” zapisujemy jako „komisja”, „confederatia” jako „konfederacja”, „ztąd” jak „stąd” a „księstwo” jako „księstwo”. Zgodnie z modernizacją wprowadzamy „ę”, „ą”, na przykład „świenty” zamieniamy na „święty”, a „pretki” na „prędkie”. Pewne wątpliwości mogą wzbudzać wyrazy z „o” na końcu, jak „swojo”, niemniej zdecydowaliśmy się zmodernizować je zgodnie z instrukcją Lepszego, czyli zapisać „swoją”. Jednocześnie modernizujemy zapis liter „en” czy „en”, na przykład „bezpieczeństwo” zamieniamy na „bezpieczeństwo”.

Więcej wątpliwości wzbudza modernizacja „i”, „j”, „y”, ponieważ trudno rozstrzygać tu jednoznacznie o ówczesnym brzmieniu, niemniej zdecydowaliśmy się oddać słowa takie jak „dignitarze” czy „primas” jako „dygnitarze” i „prymas”. Pozostawiamy natomiast formy, których zapis ma jednoznaczny wpływ na ich wymowę, na przykład „konstytucyi”, „februarij”, „wszystkie”. Trzeba jednak zauważyć, że w opracowywanych źródłach znajdujemy różne formy zapisu tego samego wyrazu, na przykład pojawia się zarówno „konstytucyi” jak i „konstytucji”, „rezolucyi” i „rezolucji”. Staramy się zachować w takich wypadkach wierność źródłu, które ukazuje zmiany zachodzące w osiemnastowiecznym języku. Jeśli zatem w źródle występuje zapis zmodernizowany, na przykład „konstytucji” czy „propozycji”, taki znalazł się w edycji. Jeśli zaś odczyt słowa był niepewny, skłanialiśmy się też ku wersji zmodernizowanej.

Wątpliwości nie wzbudza modernizowanie znaków diakrytycznych. Poprawiano także formy słów, których zapis niewiele różnił się od wymowy, jak „pierszy” czy „królewstwo”. Oczywiście pojawiały się słowa, w przypadku których trudno było rozstrzygnąć, czy i w jakim stopniu należy je zmodernizować, aby zachować brzmienie. Wiele z takich konkretnych słów poddanych zostało pod dyskusję zespołu, jak na przykład „szczęśliwie”, „utsciwość”, „śrzedków” czy „podwojewodzy”. Z zasady zostawiano je w brzmieniu źródłowym, ewentualnie wprowadzano uzupełnienie w nawiasie kwadratowym.

Podobne zasady przyjęto w języku łacińskim, starając się zastosować poprawną formę klasycznej ortografii. Poprawiano zatem dyftongi, zdwojone litery i tym podobne, wprowadzając właściwą formę, zatem na przykład „precomitimus” zamieniano na „praecommittimus”. Pewnych wątpliwości nastroczały tu słowa

pochodzące z łaciny i makaronizmy. W niektórych wypadkach trudno było rozstrzygnąć, czy są to jeszcze słowa łacińskie, czy już nie. Nie uznawano za argument formy zapisu takich słów, gdyż nie była ona konsekwentna. Zazwyczaj kierowano się tu końcówką fleksyjną, uznając, że słowa łacińskie mają łacińskie końcówki. Jeśli zaś zasada ta nie była pomocna, skłaniano się raczej ku uznaniu słowa za polskie, na przykład słowo „constitutii” zapisywano jako „konstytucji”. W razie zaś wątpliwości co do zapisu słów staropolskich, zwłaszcza pochodzących z łaciny, kierowaliśmy się *Słownikiem języka polskiego* pod redakcją Jana Karłowicza, Adama Kryńskiego i Władysława Niedźwieckiego (1898–1927). Poważniejsze błędy czy niejasności zaznaczono w przypisach tekstowych, wskazując w miarę możliwości poprawny zapis.

Według tych samych zasad oddano imiona, zostawiając bez zmian formy mające brzmienie odmienne od współczesnego, jak „Symon”, a modernizując takie jak „Krzyszto” czy „Thadeusz”. Oczywiście skrócenia imion rozwijano, na przykład „Kmrz” na „Kazimierz”. Z kolei nazwisk i nazw geograficznych nie zmodernizowano, z wyjątkiem końcówek fleksyjnych i znaków diakrytycznych, na przykład „Tanski” oddawano jako „Tański”. Dopuszczano też modernizację w przypadku liter „J” i „I”, na przykład nazwisko „Iocz” oddawano jako „Jocz”. Przemawia za tym często identyczny zapis wielkiego „I” i „J” oraz ich zamienne użycie. Poza tymi wyjątkami nazwiska starano się oddać literalnie i zachować wszystkie ich formy, jakie pojawiły się w źródle. Szczególnie skomplikowane było to w przypadku nazwiska „De Raëss”, którego oba człony zapisywano razem bądź oddzielnie, przyjmując różną ortografię. W tym wypadku, jak i w innych, starano się zachować zapis źródłowy. Często nastroczało to problemów, w związku z trudnościami z odczytem nazwisk, błędami w zapisie i równoczesnym występowaniem różnych form tego samego nazwiska.

Skróty w tekście rozwijano bez zaznaczenia, jeśli były oczywiste, a przynajmniej bez wątpliwości udało się ustalić ich znaczenie. W przypadkach niepewnych rozwinięcie oznaczano nawiasem kwadratowym. Dotyczyło to zwłaszcza urzędów, kiedy na przykład skrót „ob.” mógł oznaczać zarówno oboźnego, jak i oboźnica. Niestety niektórych skrótów nie udało się rozwiązać, pozostawiano je zatem w formie, w jakiej wystąpiły w źródle, ujednolicając jedynie wielkość liter i interpunkcję. Zapewne w wielu wypadkach były to skróty błędne, zniekształcone przez kopistę. Także fragmenty nieczytelne i ubytki starano się zrekonstruować w nawiasie kwadratowym w przypadku odczytu niepewnego lub bez, jeśli nie budziły wątpliwości. Miejsca takie są dość liczne, ponieważ część tekstów zachowała się w złym stanie, a większość akt wpisanych do ksiąg została przedziurawiona w celu połączenia dokumentów sznurem. Zazwyczaj wyjaśniano takie wypadki w przypisach tekstowych. Podobnie w nawiasach kwadratowych uzupełniano opuszczone przez pisarza części wyrazów. Pojawiające się skreślenia, powtórzenia, poprawki i fragmenty nadpisane odnotowywano w przypisach, chyba że były one drobne i nie zmieniały znaczenia tekstu. Przepisywano natomiast powtórzone nazwiska w podpisach, chyba że mieliśmy pewność (na podstawie

urzędów), że należą do tej samej osoby. Nie odnotowywano z zasady wypadków, w których fragment tekstu jest wpisany inną ręką.

W edycji wprowadzono skróty dla wyrażeń często powtarzających się, zgodne ze spisem skrótów znajdującym się na początku publikacji. Należy zaznaczyć, że staraliśmy się tu nawiązać do skrótów źródłowych, ale w niektórych wypadkach dla większej przejrzystości wprowadzaliśmy skróty odmienne od staropolskich. Jeśli zastosowanie skrótu mogło spowodować, że odczyt byłby niejasny, wprowadzony on został jedynie dla części wyrażenia. Dotyczyło to zwłaszcza skrótów grzecznościowych, po których nie ma rzeczownika wyjaśniającego, do kogo się odnoszą. Podobnie ograniczano skróty, jeśli po ich wprowadzeniu forma gramatyczna wyrażenia byłaby niejasna. Nie skracano też sformułowań nietypowych, na przykład „grodowy” zamiast „grodzki” czy „książęciu” zamiast „księciu”.

Liczby zapisywano słownie, chyba że są kilkuwyrazowe lub są kwotami pieniężnymi. Wyjątkiem są sumy, które są bardziej czytelne w przypadku zapisu mieszanego, jak „2 tysiące”. Daty roczne i dzienne oddawano cyframi, niezależnie od formy ich zapisu źródłowego. Z kolei daty opisowe, nawiązujące do kalendarza kościelnego rozwiązujemy w nawiasie kwadratowym. Podobnie jest w przypadku staropolskiego sposobu zapisu sum pieniężnych, te również rozwiązujemy w nawiasie. Numerację władców oddajemy cyframi rzymskimi, niezależnie od jej formy w tekście, na przykład „August Wtóry” zapisujemy jako „August II”.

Paginację stron źródła zaznaczono w nawiasach kwadratowych. W instrukcjach sejmikowych podano numery punktów cyframi arabskimi niezależnie od ich zapisu w rękopisie. Jeśli zaś numeracji punktów nie ma w tekście źródłowym, wstawiono ją w nawiasie kwadratowym, choć niekiedy podział wzbudzał wątpliwości. Gdy podpisy pod aktami zapisywane były w kolumnach, przepisywano w pierwszej kolumnę, następnie drugą i ewentualnie trzecią, kolejność taką sugeruje bowiem hierarchia podpisów. Początek kolejnej kolumny oznaczano skrótem [1.k.], [2.k.] itd. Tyczy się to jednak głównie oryginałów, a jak wspomniano wyżej, są one nieliczne. Osoby niepiśmienne zawsze zaznaczane były pojedynczym znakiem „x”, niezależnie od sformułowania w źródle. Nie rozróżnialiśmy więc wypadków, gdy znaków takich było trzy lub informacja o niepiśmienności została zapisana słownie. Wyjątkiem jest sytuacja, w której informacja o niepiśmienności odnosi się do kilku osób, jak na przykład „trzema krzyżykami jako nieumiejętni pisma podpisali się”. Trudno wtedy stwierdzić, do których osób odnosi się ta informacja, więc przepisywana była cała ta notatka. W przypadku kopii czasem napotykalismy problemy z ocenieniem, czy dany „x” należy do osoby wymienionej przed nim czy po nim. Wątpliwości tego rodzaju sygnalizowano w przypisach. Podpisy pod każdym dokumentem zostały zliczone, a ich sumy podano w nawiasach kwadratowych.

W przypisach rzeczowych zamieszczono głównie odsyłacze do cytowanych w tekście ustaw oraz identyfikację osób wymienionych jedynie z nazwiska bądź urzędu, o ile była ona możliwa. Dotyczy to postaci, które nie pojawiały się wcześniej w danym dokumencie. Jeśli podane są dwie informacje o danej osobie,

na przykład urząd i nazwisko, można ją zidentyfikować za pomocą indeksu. Zawiera on wszelkie występujące w źródle formy nazwisk z odsyłaczami do formy właściwej, przy której podano imię, nazwisko, urząd oraz odsyłacze do stron. Największym problemem jest stwierdzenie, czy osoby o tym samym imieniu i nazwisku są tożsame. Pomimo ewentualnych wątpliwości, wszystkie osoby, których nie udało się jednoznacznie rozdzielić, sprowadzono do jednej pozycji w indeksie. Trudności nastroczały też osoby posiadające podwójne nazwiska czy kilka imion. Nie zawsze dało się z całą pewnością stwierdzić, czy była to jedna osoba, czy na przykład wpisano samo nazwisko bez imienia lub imiona braci i jedno nazwisko. Wątpliwości takie zaznaczano w przypisach. Podobne zasady jak w indeksie osobowym zastosowano w przypadku indeksu nazw geograficznych. Szczegółowe informacje o konstrukcji obydwu indeksów znajdują się we wstępach do nich.

W pracy nad aktami trockimi został zastosowany podział, zgodnie z którym Przemysław P. Romaniuk odpowiadał za lata 1733–1750, Michał Gochna za lata 1751–1763, a Monika Jusupović za lata 1764–1795. Niemniej wszyscy członkowie zespołu uczestniczyli w kolacjonowaniu i sprawdzaniu całego materiału.

Monika Jusupović

Cyfrowa baza akt sejmiku trockiego 1733–1795

W związku z pracą nad papierową edycją akt sejmiku trockiego podjęto się także jej udostępnienia i rozwinięcia w postaci cyfrowej bazy danych. Przedsięwzięcie to ma charakter pilotażowy i stanowi pierwszą kompleksową próbę udostępnienia wybranych akt sejmikowych w postaci wielomodułowej bazy. Dyskusje nad rozpoczęciem prac nad bazą akt sejmikowych z terenu całej dawnej Rzeczypospolitej toczyły się w Instytucie Historii PAN z różną intensywnością od 2015 r.⁴⁷ Realne prace zostały jednak odłożone ze względu na brak możliwości organizacyjnych i finansowych podjęcia tak dużego zadania badawczego. Gdy pojawiła się perspektywa uzyskania dofinansowania z Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki na edycję akt sejmiku trockiego z lat 1733–1795, zrewidowano dotychczasowe podejście i zdecydowano o stworzeniu mniejszej bazy zawierającej początkowo tylko poniższe akta trockie. Zaplanowano jednak możliwość jej poszerzenia w przyszłości o materiały innych sejmików. Celem było bowiem stworzenie prototypu bazy, umożliwiającego praktyczne przetestowanie wcześniej wypracowanych koncepcji w nieco mniejszym zakresie i zdobycie doświadczeń, które w przyszłości zaowocują rozpoczęciem prac nad większą bazą sejmikową.

⁴⁷ Pierwszą koncepcję, konsultowaną w Zakładzie Atlasu Historycznego IH PAN, prezentował Michał Gochna podczas konferencji „Edycje źródłowe akt sejmikowych. Problemy i perspektywy edytorskie”, 15 X 2015 r. (referat nie był ujęty w programie konferencji).

Istotny był tu również fakt intensywnego w ostatnim dziesięcioleciu rozwoju narzędzi, metod i infrastruktur cyfrowych w IH PAN (w tym powołania Pracowni Historii Cyfrowej w Zakładzie Atlasu Historycznego tegoż Instytutu w 2023 r.). Po otrzymaniu pozytywnej decyzji o finansowaniu projektu rozpoczęto prace nad dostosowaniem wypracowanych do tej pory założeń do konkretnego modelu koncepcyjnego bazy, który z jednej strony byłby odpowiedni do opracowywanego na bieżąco materiału, z drugiej zaś uwzględniał, w miarę możliwości, plany rozwoju bazy i jej poszerzenia o akta innych sejmików z różnych okresów chronologicznych. Następnie zasilono bazę danymi wytworzonymi w trakcie prac nad edycją akt trockich.

Przed przejściem do opisu bazy należy poczynić jedno istotne zastrzeżenie. Jej stworzenie nie ograniczało się do prostego przełożenia edycji papierowej akt sejmikowych na cyfrową, czyli digitalizacji, z ewentualnym wprowadzeniem nowoczesnych możliwości prezentacji danych. Przygotowanie bazy wymagało głębokiego namysłu nie tylko nad wypracowanym w edytorstwie akt sejmikowych modelem edycji tych źródeł (z różnymi jego wariantami w zależności od autora opracowania czy „szkoły” edytorskiej), ale przede wszystkim nad istotą badanych zjawisk. W szczególności zastanawiano się nad takimi kwestiami jak: czym był sejmik? Czy każdy sejmik, zbierający się w konkretnym miejscu i czasie, jest odrębnym bytem, czy tylko cyklicznym zgromadzeniem danej, szeroko rozumianej, instytucji prawnej? Czym sejmik różnił się od zjazdu szlacheckiego? Jakie źródła możemy określić mianem „aktu sejmikowego”⁴⁸? Czy ograniczenia związane z edycją papierową (dobór źródeł, zakres modernizacji tekstu) są wiążące dla formy cyfrowej? Wielokrotnie odwoływano się w tych dyskusjach do koncepcji Adama Lityńskiego o jednym sejmiku o wielu funkcjach, która z punktu widzenia bazy danych wydaje się najlepiej ujmować istotę zjawiska⁴⁹. Problemy te jedynie tutaj sygnalizujemy, a szersze rozważania znajdują ujęcie w odrębnym tekście oraz w odpowiednich wstępach i wyjaśnieniach do bazy danych na stronie internetowej. Zagadnienia te rodzą niekiedy konieczność ponownego przemyślenia i pogłębienia badań nad ontologią sejmikową w kontekście rozwoju narzędzi, metod i infrastruktur cyfrowych. Podkreślić natomiast należy, że na obecnym etapie opracowania bazy przyjęto założenie, w świetle którego sejmik traktowany jest jako instytucja składająca się z ogółu szlachty danego terytorium, która odbywa swoje zgromadzenia o określonej funkcji lub funkcjach w konkretnym miejscu i czasie. Wprowadzenie pojęcia „zgromadzenie” na określenie konkretnego posiedzenia (zebrania, spotkania) sejmiku było konieczne, aby odróżnić je od sejmiku jako instytucji rozumianej w powyższy sposób i aby należycie przygotować strukturę bazy danych odpowiadającą badanym zjawiskom. Najlepiej owo „posiedzenie” sejmiku określałby termin „zjazd”, jednak ma już on ugrun-

⁴⁸ Por. dyskusję o klasyfikacji źródeł w: M. Jusupović, M. Zwierzykowski, *op. cit.*, s. 111.

⁴⁹ A. Lityński, *Z problematyki klasyfikacji sejmików ziemskich*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Prace Prawnicze”, t. 5, 1969, nr 1, s. 89–105.

owane znaczenie w literaturze naukowej (rozumiany jako samorzutne zebranie się szlachty bez zwoływania przez króla) i jego używanie w innym kontekście mogłoby prowadzić do chaosu interpretacyjnego⁵⁰.

Finalnie zatem baza akt sejmiku trockiego z lat 1733–1795, dostępna za pośrednictwem strony internetowej⁵¹, składa się z kilku poziomów i modułów. Pierwszy poziom, najbardziej ogólny, to lista sejmików. Obecnie są dwa – sejmik trocki i sejmik merecki (wydzielony z sejmiku trockiego w 1791 r.). Tabela z listą sejmików zawiera informacje o nazwie sejmiku („sejmik trocki”, „sejmik merecki”), czasie jego funkcjonowania (w tym wypadku rozumianego jako okres objęty edycją) i właściwości terytorialnej sejmiku (województwo, ziemia lub powiat). Drugi poziom to lista zgromadzeń danego sejmiku, zawierająca takie informacje jak czas i miejsce zgromadzenia oraz jego funkcje (przedsejmowy, deputacki, elekcyjny etc.). Trzeci poziom dotyczy źródeł związanych z danym zgromadzeniem. Są to zarówno akta sejmikowe *sensu stricto*, czyli lauda, instrukcje, protestacje, kredensy i inne, jak również wszelkie źródła informujące o danym sejmiku – korespondencja, pomniejsze wzmianki w drukowanych gazetach, drobne zapiski z ksiąg grodzkich protokołowych i inne. Na tym poziomie dane dotyczą miejsca i czasu powstania źródła oraz jego rodzaju (laudum, instrukcja poselska, korespondencja). Najniższy poziom opisu dotyczy dokumentu, tj. konkretnego źródła (rękopisu, starodruku, innych) i zawiera takie informacje jak data jego powstania (zazwyczaj tożsama z analogicznymi danymi z poziomu wyżej), charakter dokumentu (oryginał, kopia), jego typ (wpis w księdze sądowej, luźny rękopis, starodruk) i podtyp, miejsce przechowywania (archiwum, zespół, sygnatura, strony lub karty), w przypadku dokumentów aktykowanych również data aktykacji. Z tego poziomu przejść można bezpośrednio do tekstu źródła. W zależności od formy jego udostępnienia może to być skan rękopisu (anotowany lub nie), plik w formacie .pdf z przepisany tekst lub tekst interaktywny (kodowany). W przyszłości przewiduje się udostępnianie również innych form prezentacji tekstu w zależności od rozwoju możliwości technicznych.

Wydzielenie dwóch poziomów – źródła (aktu) i dokumentu – pokazuje zmianę podejścia do edycji zabytku między tradycyjnymi edycjami papierowymi a edytorstwem cyfrowym. W tym pierwszym podaje się tekst źródła, zaznaczając jedynie różnice między podstawą wydania a innymi kopiami zabytku. W ujęciu cyfrowym przyjęto odrębność każdego fizycznego zabytku po to, aby umożliwić prezentację ich obu, na przykład w postaci skanu, przy zachowaniu porządku w strukturze bazy danych (oba skany mają nadany identyfikator źródła, pozwalający na stworzenie między nimi relacji w bazie danych, a w dalszej kolejności na przechodzenie pomiędzy poszczególnymi skanami). Paradigmat wielomo-

⁵⁰ A. Rachuba, *Wielkie Księstwo Litewskie*, s. 288–292; S. Płaza, *Sejmiki i zjazdy szlacheckie województwa poznańskiego i kaliskiego. Ustrój i funkcjonowanie (1572–1632)*, Kraków–Warszawa 1987, s. 23.

⁵¹ laudum.ihpan.edu.pl

dułowości bazy zakłada, że jej przyszłe uzupełnienie odbywać się może wielotorowo – mogą zostać dołączone akta przepisane, ale równie dobrze mogą to być tylko skany bez transkrypcji tekstu, ewentualnie z anotowanymi hasłami lub zapiskami. Podział na dwa poziomy umożliwi w przyszłości wybór odpowiedniego modułu w zależności od woli lub możliwości osoby publikującej akta w bazie.

Oprócz powyższych warstw opisu i udostępnionych akt baza zawiera również indeksy osobowy i geograficzny. Oba posiadają dwa kolejne poziomy – źródłowy i krytyczny. Poziom źródłowy odnosi się do konkretnej wzmianki o danej osobie lub miejscowości. W przypadku indeksu osobowego odnotowuje się tu imię i nazwisko danej osoby tak jak są zapisane w źródle, rolę, jaką pełniła w konkretnym zapisie (np. dyrektor sejmiku, poseł, osoba podpisana pod danym aktem etc.), urząd lub funkcję, jaką sprawowała według informacji z tego źródła (nawet jeśli jest inna niż faktycznie sprawowana, a ustalona np. w wykazie urzędników), jeśli podano, to również miejscowość, parafię, powiat lub inną jednostkę administracyjną czy krainę geograficzną, z której pochodziła (np. z Kurlandii, ze Śląska). Poziom krytyczny zawiera natomiast ujednoliconą formę imienia i nazwiska oraz odesłania do zapisów źródłowych. W przypadku osób o tym samym imieniu lub nazwisku, których nie uda się zidentyfikować, utworzone zostały hasła zbiorcze, które grupują tożsame zapisy. Takie hasła są odpowiednio oznaczone dla odróżnienia od haseł osób zidentyfikowanych.

Podobny schemat zastosowano w przypadku indeksu geograficznego. Na poziomie źródłowym odnotowuje się nazwę miejscowości, o ile podano to również: jednostkę administracyjną (państwową lub kościelną), w której leżała dana osada, typ osady (wieś, miasto etc.) i rodzaj własności (szlachecka, kościelna, królewska). Warstwa krytyczna z kolei zawiera ujednoliconą pisownię nazwy miejscowości, ustalone (o ile to możliwe): jednostkę administracyjną, w jakiej się znajdowała, typ osady i rodzaj własności oraz odesłanie do mapy cyfrowej (z referencją do ogólnoswiatowej bazy nazw geograficznych Geonames).

Istotnym komponentem na każdym poziomie bazy są identyfikatory, jednoznacznie określające poszczególne jednostki takie jak sejmik, zgromadzenie sejmiku, akt sejmikowy, dokument, osoba, miejscowość i inne elementy (skan źródła lub jego maszynopis). Identyfikatory stanowią jeden z głównych filarów bazy, pozwalają m.in. na tworzenie relacji między poszczególnymi poziomami, na przykład między zgromadzeniem danego sejmiku a aktami go dotyczącymi lub między zapisem źródłowym i krytycznym w indeksach.

Obecnie baza zawiera akta sejmików trockiego i mereckiego wydane w niniejszej edycji. Sukcesywnie uzupełniana jest o inne źródła (lub informacje o nich), zgromadzone w czasie prac nad edycją, a które nie weszły ostatecznie w jej skład (korespondencja, drobniejsze zapiski z ksiąg grodzkich trockich protokołowych).

Prace nad bazą są kontynuowane, stąd powyższy ustęp traktować należy jako ogólny opis stanu ich zaawansowania w momencie oddawania niniejszej publikacji do druku. Koncepcja konkretnej bazy trockiej przedstawiana była m.in. na warsztatach edytorskich „Akta sejmikowe dawnej Rzeczypospolitej” (Obrzycko, maj 2023), jej

pierwsza odsłona zaprezentowana została na drugim tego typu spotkaniu warsztatowym w październiku 2025 r. Dyskusje te prowadzone są w celu konsultacji trybu prac nad bazą z możliwie szerokim gronem edytorów akt sejmikowych. Ma to służyć rozwojowi bazy, spełniającemu oczekiwania środowiska naukowego i zmierzającemu w kierunku uwzględnienia w niej wszystkich sejmików i akt sejmikowych z czasów dawnej Rzeczypospolitej. Celem nadrzędnym jest to, aby baza sejmikowa mogła stanowić twórcze rozwinięcie bogatego dorobku edytorstwa akt sejmikowych, prezentując w nowoczesnej formie już opracowane akta, ale także będąc istotną formą publikacji nowych edycji.

Michał Gochna

Wydawcy poczuwają się do miłego obowiązku podziękowania profesorowi Andrejowi Macukowi i profesorowi Andrzejowi Rachubie, którzy w znaczący sposób przyczynili się do udoskonalenia niniejszej edycji. Chcielibyśmy wyrazić wdzięczność profesorowi Andrzejowi Zakrzewskiemu i doktor Ewie Zielińskiej za wnikliwe recenzje i bardzo pomocne uwagi. Do uzupełnienia edycji przyczynili się także docent Robertas Jurgaitis i doktor Adam Stankevič. Książka ta nie mogłaby powstać, gdyby nie pomoc i życzliwość pracowników licznych archiwów i bibliotek, szczególnie Biblioteki im. J. Tazbira Instytutu Historii im. T. Mantuffla Polskiej Akademii Nauk, Archiwum Historycznego Państwa Litewskiego i Biblioteki im. Wróblewskich Litewskiej Akademii Nauk. Chcielibyśmy także podziękować za wsparcie naszym Rodzinom.

Wykaz skrótów

AGAD	– Archiwum Główne Akt Dawnych
AR	– Archiwum Radziwiłłów
ASKow	– <i>Akta sejmiku kowieńskiego z lat 1733–1795</i> , wyd. M. Jusupović, Warszawa 2019
ASWPK	– <i>Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1763</i> , wyd. M. Zwierzykowski, Poznań 2015
ASWPK2	– <i>Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego. Lata 1764–1795</i> , wyd. M. Zwierzykowski, G. Głabisz, W. Filipczak, D. Rolnik, R. Kołodziej [w opracowaniu]
BC	– Biblioteka Czartoryskich
BJ	– Biblioteka Jagiellońska
BK	– Biblioteka Kórnicka
BN	– Biblioteka Narodowa
<i>Deputaci</i>	– <i>Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego 1697–1794. Spisy</i> , t. 2, oprac. A. Rachuba, P.P. Romaniuk, Warszawa 2004
gr.	– grodzki
i.p.p.	– ichmość panowie
J.K.M.	– Jego Królewska Miłość
j.ks.	– jegomość książę
j.o.	– jaśnie oświecony/oświeceni
j.p.	– jegomość pan
j.w.	– jaśnie wielmożny/wielmożni
j.w.j.	– jaśnie wielmożny jegomość
j.w.m.p.	– jaśnie wielmożny miłościwy pan
j.w.p.	– jaśnie wielmożny pan
j.w.p.p.	– jaśnie wielmożni panowie
j.w.w.	– jaśnie wielmożni waszmościowie
j.w.w.p.p.	– jaśnie wielmożni waszmość panowie
K.J.	– Król Jegomość
ks.	– książę/książęta
ks.i.	– książęta ichmościowie
ks.j.	– książę jegomość
<i>Lauda dobrzyńskie</i>	– <i>Lauda sejmików ziemi dobrzyńskiej</i> , wyd. F. Kluczycki, Kraków 1887
lit.	– litewski

LMAVB	– Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių Biblioteka (Wilno)
LVIA	– Lietuvos Valstybės Istorijos Archyvas (Wilno)
m.w.m.p.	– mój wielce miłościwy pan
mer.	– merecki
mp.	– <i>manu propria</i>
mps.	– <i>manu propria sua</i>
N.K.	– Najjaśniejszy Król
N.K.J.	– Najjaśniejszy Król Jegomość
N.P.M.	– Najjaśniejszy Pan Miłościwy
N.P.N.M.	– Najjaśniejszy Pan Nasz Miłościwy
NGABM	– Nacyânal'ny gistoryčny arhiu Belarusi (Mińsk)
o.ks.j.	– oświecony książę jegomość
P.M.	– Pan Miłościwy
P.N.M.	– Pan Nasz Miłościwy
pow.	– powiat
RNB	– Rossijskaâ nacional'naâ biblioteka (Sankt Petersburg)
SA	– Senieji Aktai
śp.	– świętej pamięci
św.	– święty
tr.	– trocki
UWKL	– <i>Urzednicy Wielkiego Ksiestwa Litewskiego. Spisy</i> , t. 1–5, 8–9, red. A. Rachuba, Warszawa 2003–2020
VC	– <i>Volumina Constitutionum</i>
VL	– <i>Volumina Legum</i>
VUB	– Vilniaus Universiteto Biblioteka
w.i.	– wielmożni ichmościewie
w.i.p.p.	– wielmożni ichmość panowie
w.j.	– wielmożny jegomość
w.j.p.	– wielmożny jegomość pan
W.Ks.L.	– Wielkie Księstwo Litewskie
w.m.	– wielce miłościwi
w.m.p.p.	– wielce miłościwi panowie
w.p.	– wielmożny pan
w.p.p.	– wielmożni panowie
woj.	– województwo
Zakrzewski	– A.B. Zakrzewski, <i>Sejmiki Wielkiego Księstwa Litewskiego XVI–XVIII w. – ustrój i funkcjonowanie: sejmik trocki</i> , Warszawa 2000
ziem.	– ziemski

Akta sejmikowe trockie 1733-1795

I. Sejmik przedsejmowy w Trokach 18 III 1733

Uniwersał i list prymasa Teodora Potockiego, list Michała Serwacego Wiśniowieckiego, kanclerza wielkiego litewskiego, oraz dwa wykazy punktów do poruszenia na sejmikach – ASWPK.

1. Laudum sejmiku przedkonwokacyjnego, 18 III 1733

Rkps LVIA, SA 5957, k. 605–606v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum województwa trockiego, 20 III 1733 r. w grodzie trockim przed Kazimierzem Józefem Ukolskim, ciwonem i podwojewodzim tr., aktykował Marcinkiewicz, sługa Stefana Romera, wojskiego i sędziego gr. woj. tr.; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościę tr., oraz adnotacje o wydaniu widymusów przez Stanisława Siellawę 28 III 1733 r. stronie potrzebującej i 11 IV 1733 r. Krzysztofowi Rościszewskiemu, podstolemu płockiemu.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta Trok i zamku tutejszego za uniwersałem j.o.ks.j. prymasa Korony Polskiej i W.Ks.L. na dzień 18 marca w roku terażniejszym 1733 na sejmik antekonwokacyjny zgromadzeni, tym naszym oznajmujemy laudum, iż *vigore* tychże j.o.ks.j. prymasa uniwersałów *primario* obraliśmy sobie za dyrektora sejmiku naszego w.j.p. Stefana Romera, wojskiego i sędziego gr. tr., *denum* także *concordi votorum harmonia magnae activitatis et dexteritatis emeritissimos cives* w.i.p.p. posłów Kazimierza Józefa Ukolskiego, ciwona i podwojewodzkiego tr. i w.j.p. Andrzeja Józefa Tarusę, chorążego *protunc* i pisarza ziem., horodniczego wileńskiego, urzędników woj. tr., *de medio nostri*, dawszy osobliwy *ad manus* ichomościów *cum speciali expressione* i podpisem rąk naszych instrument.

A zatym do administrowania sprawiedliwości świętej *durante interregno* [605v] obraliśmy za sędziów kapturowych do sądów czasu *interregni* prawem pozwolonych *primario* w.j.p. Stefana Romera, dyrektora sejmiku naszego, wojskiego i sędziego gr. woj. tr., i w.i.p.p. Kazimierza Józefa Ukolskiego, ciwona i podwojewodzkiego tr., Andrzeja Józefa Tarusę, chorążego *protunc* i pisarza ziem. tr., Mateusza Romera, podstolego tr., Mikołaja Dowoynę, stolnika tr., Krzysztofa Rościszewskiego, podstolego płockiego, Kazimierza Piątkowskiego, pisarza gr. tr., Mateusza Romera, starostę żosielskiego, Józefa Tura, podczaszego tr., Benedykta Godaczewskiego, czesznika tr., Stanisława Szczodrę, horodnickiego [sic] tr., Józefa Łakińskiego, łowczego tr., Jerzego Żeromskiego, koniuszego tr., Józefa Hermana, stolnika inflanckiego, Marcjana Sienkiewicza, łowczego braclawskiego, Józefa Strawińskiego, klucznika tr., Mateusza Tańskiego, koniuszycza tr., Aleksandra

Pietraszkowicza, wojskowicza tr., Ksawerego Jacuńskiego, strażnikowicza tr., Tomasza Żylińskiego, Michała Czaplica, Leona Siellawę, Mateusza Żuka, którzy to ichmościowie po zakończonym, da Bóg, sejmie *convocationis* w roku 1733, za wydaniami od tegoż w.j.p. dyrektora sejmiku naszego po expiracyi trzech niedziel innotescencjami zjachawszy się do miasta Trok J.K.M., mają najpierw juraamenta *conspectu* przytomnych i.p.p. obywatelów województwa naszego rotą sędziom trybunalskim przyzwoitą wykonać. Dopieroż ufundowawszy jurysdykcją, wolni i mocni będą sądzić *causas suo iudicio competentes, salva per omnia autoritate* w.j.p. pisarza ziem. tr., od którego pozwy pod imieniem w.i.p.p. sędziów kapturowych wydawane być mają. A jako to *per omnia [c]avemus^a* sobie i tymże juramentem sędziowskim chcemy być asekurowani, że dochody sądowe nie jako trybunalscy sędziowie [606] od nas obywatelów, szlachty województwa trockiego pretendować będą, nie wskazując ni na kim pieniężnych ekscesów. A tak *in prae-mium laboris* uznawamy być każdego z ichmościów, chociażby który na sobie ziemskiego lub grodzkiego urzędu nie miał, *capacem* do ekspediowania inkwizycji, zostawiwszy konferowanie onej przyszłemu, da Bóg, j.p. dyrektorowi sądów kapturowych. Wszakże w.i.p.p. sędziowie kapturowi *ultra sferam suae iurisdictionis* nam, obywatelom województwa trockiego *in eo statu* zostającym, jako nie mają żadnej na zjazdach publicznych, sejmikach i innych kongresach, które by *concernerent negotium universalitatis*, czynić derogacyi *nec quidquam statuere de nobis reclamantibus nobis*, tak *salva per omnia liberae vocis activitate*, te nasze *sancitum* dotrzymać sobie przyrzekając, dajemy *ad acta* ksiąg grodzkich województwa trockiego z podpisem rąk naszych.

Działo się w Trokach roku, miesiąca i dnia *ut supra*.

Na tymże zgromadzeniu obraliśmy za rotmistrza parafii sumiliskiej w.j.p. Mateusza Romera, starostę żosielskiego. *Insuper rei fidem* podpisujemy się.

Stefan Romer, wojski i dyrektor sejmiku antekonwokacyjnego woj. tr.; Józef Walenty Tański; Franciszek Jan Eydziatowicz, podstoli smoleński; Dominik Strawiński, horodniczy starodubowski; Michał Chomicz, mieczny tr.; Mateusz Maciuński; Jerzy Dominik Montygierd Łoyba *mp.*; Michał Stabiński; Marcin Zimnicki; Mateusz Żuk; Jerzy Gecewicz; Franciszek Antoni Rokotański *mp.*; Jan Giełgud; Wojciech Bernacki; Aleksander Jasudowicz; Józef Sta[nisław] Kuczborski *mp.*; Mikołaj Bieńkuński; Jerzy Koreywa; Jakub Jasudowicz; Jan Jasudowicz; Stanisław Zielonka; Antoni Wołocko; Michał Stabiński; Jan Dobarski; Onufry Ursyn Dowoyna, starosta suchoborski; Andrzej Kazimierz [606v] Michałowski; Józef Podleski; Sebastian Montrym; Marcjan Zimnicki; Kazimierz Czaplejewski; Tomasz Rakiewicz; Mikołaj Woropay; Antoni Hopen; Antoni Godaczewski, c[ześnikowicz] woj. tr.; Michał Jan Illcewicz; Stefan Rakiewicz; Maciej Kuszelewski; Stanisław Michnicz; Jan Godaczewski; Leon Żyliński; Bohdan Mańkowski; Stanisław Narewicz; Józef Biesiekirski; Piotr Ratowt; Paweł Żyliński; Jakub

^a Przesznurowanie utrudnia odczyt.

Antoniewicz; Józef Diakoński; Michał Kuczewski; Antoni Zacharewicz; Antoni Gieysztor; Ignacy Kuczewski; Antoni Zasztowtt.

[52 podpisy]

2. Instrukcja dla posłów na sejm konwokacyjny, 18 III 1733

Rkps 1 LVIA, SA 5957, k. 607–608v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcyi województwa trockiego, 20 III 1733 r. w grodzie trockim przed Kazimierzem Józefem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim woj. tr., aktykował Marcinkiewicz, sługa Stefana Romera, wojskiego i sędziego gr. woj. tr.; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościę woj. tr.

Rkps 2 Archiwum Państwowe w Łodzi, Archiwum Kossowskich 59, k. 1–3 – kopia

^a*L[audetur] I[esus] Christus*^a Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów województwa trockiego na sejmik ^bprzed konwokacją^b za uniwersalami j.o.ks.j. prymasa Korony Polskiej i W.Ks.L. w roku 1733 na dzień 18 marca do zamku trockiego zgromadzonych dana wielmożnym j.p. Kazimierzowi Józefowi^c Ukolskiemu, ciwunowi woj. tr., i j.p. Andrzejowi Tarussie, pisarzowi ziem., chorążemu *protunc* woj. tr., *e medio nostri nemine contradicente* zgodnie obranym.

Na ogłos publicznego nieszczęścia, jako cała Ojczyzna przez naturalną ku monarchom swoim addycją *ingemiscit lacrimis non sponte cadentibus*, tak nie mniej województwo nasze, mając na widok *hoc obitu patriae vulnera facta lach*^d, najpierw błagając Majestat Wszechmocnego Pana, ażeby *in hac orbita*^e raczył *rebus seccurra[re]*^f *nostris*, weneruje z jak najgłębszą rekognicją j.o.ks.j. [607v] prymasa Korony Polskiej i W.Ks.L., kołace *penetralia cordis* przez obranych *e medio les*^g posłów, ażeby *orbato throno patriae* tak raczył *disponere regimen patriae*, jakoby zdeptane prawa, zgwałcone *liberum veto*, złamane *iura cardinalia*, *inusus*^h *rerum ordo*, nadwerżonaⁱ *per illesta*^j *attentata* wolność przyprowadzone *ad suum* były *vigorem suusque restituatur decor*. Co że j.o.ks.j. prymas Korony Polskiej i W.Ks.L. *cum congregatis statibus Roczpliew*^k [sic] łatwo uczynić potrafi, jako my łatwo nie wątpiemy, tak *ex universali assensu* i.p.p. posłom naszym *inter primas* zalecamy *curae*.

^{a-a} W rkps. 2 brak tego fragmentu.

^{b-b} W rkps. 2 „przedsejmowy konwokacyjny”.

^c W rkps. 2 brak drugiego imienia.

^d W rkps. 2 poprawny zapis „sua” zamiast „lach”.

^e W rkps. 2 poprawy zapis „orbitate”.

^f Powinno być „securrere”.

^g W rkps. 2 zamiast „les” poprawnie „sui”.

^h W rkps. 2 „versus” zamiast „usus”.

ⁱ W rkps. 2 „nadwerżona”.

^j W rkps. 2 „illesta”.

^k W rkps. 2 „Reipubilcae”.

1. Dziękujemy *primario* j.o.ks. jegomości, że *ex suprema* przezorności swojej *specula* raczył *providere securitati* granic naszym, ale *sub praetextu numerosi et armati militis incutit motum* substancjom naszym ziemskim, na które ażeby miano *imponere onus* podatkovania, nie tylko *per omnia* denegujemy i onemu przeczym, lecz owszem włożony niemym, a, Bóg daj, nigdy¹ na wieku naszym niepraktykowanym, jako roku 1717 sejmem¹ na nas corocznego ciężaru opłacania się, ażeby i.p.p. posłowie nasi znieść starali się, *serio inlungimus*^m, a te *stipendium exolvant* starostwo, *ex quo ad vigorem* ⁿprzyszłyⁿ.

2. *Campus electoralis*, że jest *primum decus status nobilitaris*, zaczynam i.p.p. posłowie nasi na cyrkumskrypcją *de numero*, po wielu ma być na elekcją *e medio nostri*, nie pozwolą, ^oa że^o zostawią *penes liberum arbitrium nostrum*, czyli *virittim*, czyli upodobanym nam sposobem iść mamy.

3. W żadne *materias status plene tres ordines concernentes* wdawać się i.p.p. posłowie i sami nie będą mogli, i innym nie pozwolą, *etiam cum discrimine* sejmu konwokacyi, ale one *ad perfectum cum futuro*, da Bóg, *regnante* Ojczyzny *statum* suspendować będą, *et reservabunt*.

4. Dyrekcyjja *ordinis equestris*^p przy prowincyi zostawała, *solidae animadversioni* i.p.p. posłów *committimus*.

5. Niemniej i w tym obligujemy i.p.p. posłów naszych, ażeby wszelkich postrzegali [608] inwolucyi i na ekskludowanie Piasta od tronu nie pozwalając, *les*^q *per omnia os de ossibus nostris* mając w konsyderacyi, jako *in libero regno ad liberum* elekcją do przyszłego, da Bóg, na sejmie rezerwowali Pana.

6. Dobra najjaśniejszego królewica jegomości Jakuba, tak dziedziczne, jako też i ekonomią szawelską, nie tylko *ob respectum et dulcem recordationem* tak chwalebne go panowania śp. K.J. Jana III, jako też *de iustitia et aequitate*, ażeby *circa omnimodam immunitatem* zostawali, obligujemy i.p.p. posłów naszych.

7. A że *per abusum* dekreta trybunalskie *post serias controversias in principi* ferowane, *per callidos iuris repertoires* niesłusznie częstokroć interpretowane bywały, przez co *definitivae sententiae inversio subsequēbat*, zaczynam *requiritur reasumptio legis* na wzruszających dekreta oczewiste *sub irremissibili poena*.

In reliquis, jako *fidem, honorem et conscientiam* i.p.p. posłów naszych *obstringimus*, tak *limitatam sanesendorum*^r dajemy *facultatem puram* tylko o namówieniu porządku elekcyi przyszłej, zatym co *ad erbetu*^s Ojczyzny *statum* reguluje się, *consulendi* dajemy *potestatem*.

¹ W rkps. 2 brak słowa „nigdy”.

^m Zapewne powinno być „iniungimus”.

ⁿ⁻ⁿ W rkps. 2 „fortune szły”.

^{o-o} W rkps. 2 „ale”.

^p W rkps. 2 dodano słowo „aby”.

^q W rkps. 2 poprawnie „lecz”.

^r W rkps. 2 „sarciendorum”.

^s W rkps. 2 poprawny zapis „orbatum”.

¹ „Regulamen wojska W.Ks.L.”, VL, t. 6, s. 150 (fol. 306).

Podpisy pod rkps. 1

Stefan Romer, wojski i dyrektor sejmiku antekonwokacyjnego woj. tr.; Mikołaj Ursyn Dowoyna, sędzia kapturowy woj. tr.; Mateusz Romer, starosta żośleński; Józef Łakiński, łowczy i rotmistrz woj. tr.; Ksawery Jacuński, s[trażnikowicz] tr., sędzia kapturowy; Józef Herman, stolnik inflancki; Józef Walenty Tański; Onufry Ursyn Dowoyna, starosta suchoborski; Tomasz Żyliński, sędzia kapturowy; Antoni Wołośko; Michał Czaplic, sędzia kapturowy; Jerzy Dominik Montygierd Łoyba *mp.*; Michał Stabiński; Marcin Zimnicki; Mateusz Żuk; Jan Giełgud; Aleksander Jasudowicz; Jakub Jasudowicz; Stanisław Zielonko; [608v] Mateusz Romer, podstoli woj. tr.; Kazimierz Walerian Piątkowski, starosta łódzieski, pisarz gr. tr.; Józef Tur, podczaszy tr.; Leon Siellawa, sędzia kapturowy; Stanisław Szczodro, horodniczy woj. tr.; M. D. Sienkiewicz, ł[owczy] b[rasławski], sędzia kapturowy woj. tr.; Dominik Strawiński, h[orodniczy] s[tarodubowski]; Andrzej Kazimierz Michałowski; Antoni Hopen; Sebastianus Montrym; Franciszek Antoni Rokotański *mp.*; Kazimierz Czaplejewski; Mikołaj Woropay; Mikołaj Bieńkuński; Ignacy Kuczewski; Michał Żyliński; Krzysztof Koreywa; Józef Biesiekirski; Wojciech Bernacki; Jerzy Giecewicz; Bohdan Mańkowski; Jan Dobarski; Jakub Kozłowski; Antoni Stanisław Godaczewski, oboźny woj. tr.; Antoni Eysmont; Stanisław Narewicz; Jan Iżycki; Jan Godaczewski; Józef Marcinowski; Antoni Gieysztor; Adam Tur; Adam Kijuć; Antoni Zacharewicz; Felicjan Żyliński; Florian Hatowski; Bałtromiej A[nto]ni Jacuński *mp.*; Kazimierz Jacuński; Wawrzyniec Woysiat; Franciszek Kasanowski *mp.*; Antoni Zasztowt; Michał Kuczewski; Jan Koreywa; Marcin Burneyko; Ludwik Tworowski *mp.*; Jan Burneyko; Kazimierz Eynarowicz; Jan Tuczek; Kazimierz Jocz; Stefan Rakiewicz; Tomasz Rakiewicz; Jerzy Koreywa; Andrzej Jocz; Andrzej Sawicz; Stanisław Sawicz; Jakub Antoniewicz; Dominik Kirklewski; Michał Stabiński; Marcin Zimnicki; Józef Dziakoński; Władysław Sokołowski; Tomasz Rakiewicz; Stefan Rakiewicz.

[81 podpisów]

Podpisy pod rkps. 2

[1.k.] Stefan Röemer, wojski i dyrektor sejmiku antekonwokacyjnego woj. tr.; Mateusz Röemer, podstoli woj. tr.; Kazimierz Walerian Piątkowski, starosta łódzieski, pisarz gr. woj. tr.; Józef Tur, podczaszy tr.; Leon Siellawa, sędzia kapturowy; Mikołaj Ursyn Dowoyna, stolnik i sędzia kapturowy woj. tr.; Mateusz Röemer, starosta żosielski; Józef Łakiński, łowczy i rotmistrz woj. tr.; Krzysztof Rościszewski, podstoli płocki; Ksawery Jacuński, straż[nikowicz] i sędzia kapturowy woj. tr.; Stanisław Szczodro, horodniczy tr.; Józef Herman, stolnik inflancki; Józef Walenty Tański, koniuszy tr.; Onufry Ursyn Dowoyna, starosta suchoborski; Tomasz Sienkiewicz, łowczy inflancki, sędzia kapturowy woj. tr.; Dominik Strawiński, h[orodniczy] s[tarodubowski]; Andrzej Kazimierz Michałowski; Antoni Herman; Tomasz Żyliński, sędzia kapturowy; [2.k.] Michał Czaplic, sędzia kapturowy; Jerzy Dominik Montygierd Łoyba; Michał Stabiński; Marcin Zimnicki; Mateusz Żuk; [3] [1.k.] Aleksander Jasudowicz; Jakub Jasudowicz; Stanisław

Zielonka; Sebastian Montrym; Franciszek Antoni Rokotański; Kazimierz Czaplewski; Jan Giełgud; Mikołaj Wieropay; Mikołaj Bieńkowski; Ignacy Kuczewski; Michał Żyliński; Krzysztof Koreywa; Józef Biesiekierski; Jerzy Giećewicz; Antoni Sta[nisław] Godaczewski, oboż[ny] woj. tr.; Antoni Eysmont; Jerzy Koreywo; Jan Godaczewski; Franciszek Kazanowski; Jerzy Macuński; Antoni Giesztor; Dominik Kirklewski; Antoni Zacharewicz; Michał Stabiński; [2.k.] Andrzej Jocz; Andrzej Sawicz; Stanisław Sawicz; Jakub Antoniewicz; Stanisław Narewicz; Jan Iżycki; Kazimierz Jacuński; Wawrzyniec Woysiat; Franciszek Kozarzowski; Tomasz Rakiewicz; Stefan Rakiewicz; Władysław Sokołowski; [3.k.] Antoni Zawtowtt; Michał Kuczewski; Jan Koreywo; Marcin Burneyko; Ludwik Tworowski; Jan Burneyko; Kazimierz Eynerowicz; Jan Tuczo; Kazimierz Jocz; Stefan Rakiewicz; Bogdan Monkowski; Jan Oborski; Jakub Kozłowski; Adam Tur; Adam Kijuć; Felicjan Żyliński; Florian Hatowski; Bałtromiej Antoni Jacuński; Marcin Zimnicki; Józef Dyakoński; Feli[cjan] Biberszten Kazimierski.

[81 podpisów]

3. Kredens dla rotmistrza, 18 III 1733

Rkps LVIA, SA 5957, k. 604–604v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja kredensu na rotmistrzostwo sumiliskiej, żyżmorskiej i żosielskiej parafii w.j.p. Romerowi, staroście żosielskiemu, służącego, 20 III 1733 r. w grodzie trockim przed Kazimierzem Józefem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim woj. tr., aktykował Józef Monczuński; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok od j.o.ks.j. prymasa, biskupa hnieźnieńskiego [sic] na dzień 18 miesiąca marca w roku terażniejszym 1733 na sejmik antekonwokacyjny zgromadzeni, oznajmujemy tym naszym kredensem, iż podług prawa i swobód naszych, po obraniu w.j.p. Stefana Romera, wojskiego i sędziego gr. woj. tr., za dyrektora na ten sejmik, postrzegając we wszystkim praw i swobód naszych, mianowicie, iż *hoc passu* wakujące rotmistrzostwo *post fata* w.j.p. Stanisława Ukolskiego, podkomorzycza woj. tr., do tych parafii sumiliskiej, żyżmorskiej i żosielskiej za rotmistrza w.j.p. Mateusza Romera, starostę żosielskiego, *e medio nostri* zgodnie, jednostajnie, *nemine contradicente* obraliśmy i dla lepszej wagi i waloru ten kredens rękoma naszymi podpisaliśmy.

Dat w zamku trockim *ut supra*.

Stefan Römer, wojski i dyrektor sejmiku antekonwokacyjnego woj. tr.; Kazimierz Józef Ukolski, ciwun i podwojewodzy woj. tr.; Andrzej Józef Tarussa, chorąży *protunc*, pisarz ziem. woj. tr., horodniczy woj. wileńskiego; Mateusz Romer, podstoli woj. tr. *mp.*; Mikołaj Ursyn Dowoyna, sędzia kapturowy i stolnik woj. tr.; Onufry Ursyn Dowoyna, starosta suchoborski; Krzysztof Antoni Bartoszewicz,

ob[oźny] tr.; Marcjan Dominik Sienkiewicz, [604v] łowczy brasławski, sędzia kapturowy woj. tr.; Dominik Strawiński, h[orodniczy] s[tarodubowski]; Jan Iżycki; Adam Michałowski *mp.*; Dominik Michałowski *mp.*; Aleksander Kuczewski *mp.*; Władysław Sokołowski; Józef Dziakoński; Tomasz Rakiewicz; Antoni Zacharewicz; Iwicki Marcin; Michał Kuczewski; Antoni Gieysztor; Mateusz Pacewicz; Michał Żyliński; Krzysztof Koreywo; Andrzej Pacewicz; Jerzy Koreywo; Tomasz Eysmont; Jan Koreywo; Józef Monczuński; Michał Jurewicz; Jerzy Iwaszkiewicz; Stanisław Zasztóft; Stefan Rakiewicz; Michał Januskowski; Jerzy Niedziński; Ignacy Kuczewski; Piotr Koreywa; Franciszek Staczewicz; Andrzej Saicz [sic]; Marcin Zimnicki; Józef Biesiekierski; Michał Pacewicz; Jakub Antoniewicz; Marcin Dronseyko; Józef Monczuński; Michał Downarowicz; Piotr Wirpsza; Józef Wirpsza; Władysław Wirpsza; Karol Bitner; Antoni Mackiewicz; Kazimierz Giedroyc; Andrzej Kazimierz Michałowski *mp.*
[52 podpisy]

4. Protestacja dotycząca sejmiku przedkonwokacyjnego, 20 III 1733

Rkps LVIA, SA 4748, k. 168–169v – kopia w księdze grodzkiej: [...] panów obywatelów województwa [trockiego ...] antekomicjalnego sejmu kon[wokacyjnego], 20 III 1733 w grodzie wileńskim przed Janem Horainem, podwojewódzim wileńskim, aktykował Kazimierz Zajączkowski w swoim imieniu i obywateli województwa trockiego; na pierwszej karcie pod datą aktykacji podpis: K[azimierz] Dow[giało] Narbutt, s[traźnik] i p[odstarości] w[o.] w[ileńskiego]; pod dokumentem informacja o wydaniu widymusu 10 IV 1733 Rościszewskiemu. Górna część obu kart uszkodzona, co utrudnia lub uniemożliwia odczyt.

My, szlachta, obywatele województwa trockiego niżej *de nomine et cognomine* wyrażeni *solenniter de infra scriptis manifestando* na w.i.p.p. Kazimierza Józefa Ukolskiego, ciuna i podwojewódziego, Andrzeja Józefa Tarusę, pisarza ziem., Stefana Romera, wojskiego i sędziego gr., urzędników woj. tr. tudzież na w.j.p. Mateusza Romera, starostę żośleńskiego, i j.p. Stanisława Siellawę, podstarościę tr., protestujemy się o to, iż gdy my, szlachta, obywatele województwa trockiego *intuitu* wydanych od j.o.ks.j. z Potoka Potockiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego, prymasa Korony Polskiej i W.Ks.L., *post fata* N.K.J. Augusta II innotescencyi zjachawszy się w roku terażniejszym 1733 miesiąca marca 18 dnia do miasta J.K.M. Trok *pro consultationibus publicis*, gdzie chcąc *unanimi assensu* z w.i.p.p. urzędnikami *maturis eorum cum omnimoda conservatione legum afflictæ patriæ prodesse consiliis* przez obranie w.i.p.p. posłów *pro incidenti actu convocationis* na dzień 27 miesiąca apryla [168v] w roku terażniejszym [1733^a]
tanto Reipublicæ existenti [– ^b]

^a Dalsza część wersu nieczytelna.

^b Dalsza część wersu nieczytelna.

zostawał dla obrania wielmożnych ich[mościów] [– ^c]
 wnych zgromadzeni do zamku trockiego [– ^d]
 my, gdyby *adaequato ordine* ten publiczny sejm[ko]wania przy kondescensjach
 naszych *expediri* mógł akt natychmiast po zagajeniu i obraniu zgodnemi gło-
 sami w.j.p. Stefana Romera, wojskiego i sędziego gr. woj. tr., za dyrektora *huius*
congressus praenominati wielmożni ichmościowie nie sprawując się *secundum*
antiquam usitamam praxim sejmikowania instrumentu j.o.ks.j. prymasa na ten
 sejmik wydanego, także ekspedycyi publicznych i różnych drugih do kancelaryi
 grodzkiej trockiej przysłanych *ad hunc actum* regulujących się, uniwersalnego
nobilitatis zgromadzenia nie czytali, *deinde ex publice consultatione privatum*
conventiculum uczyniwszy, nie rozdając głosów ani wotując *per turnum*, owszem,
pos[t]posita voce libera vetandi, prywatnie między sobą *secundum suum velle et*
verbum placet percalcando leges o w.i.p.p. urzędnikach ziemskich i grodzkich *circa*
actuale interregni tempus sancitas w.i.p.p. Ukolskiego, ciwuna i podwojewodzego,
 Tarusę, pisarza ziem., urzędników trockich, za posłów *inter se* determinowali oraz
 i.p.p. wojskowych po zaszłych już od j.o.ks.j. Wiszniowieckiego, kanclerza wiel-
 kiego i jeneralnego regimentarza wojsk W.Ks.L., ordynansach dla goto[wo]ści *ob*
omnem eventum do ruszenia się, za sędziów kapturowych *sine assensu nobilitatis*
 asygnowali, nie pozwalając *vocem liberam* do obierania *nobilitatis* upraszającej
 o obszerne do wotowania koło, lecz zamiast dania koła do rozdawania głosów,
 o które *publicus nobilitatis congressus exposcebat*, z miejsc swych ruszywszy się,
 z zamku iść poczęli, tedy szlachta widząc takową postpozycją [169]

[– ^e] *leges solennissimae* protesto

[– ^f] kancelaria grodzka trocka

[– ^g] podstarości trocki nie wiedzieć czy

[– ^h] czyli *proprio ausu* nie przyjął *post*

[– ⁱ] ichmościów przez dzień 19 *eiusdem [m]ensis* bez umówionych i podawa-
 nych na sejmiku do pisania laudum i instrukcyi punktów i mimo zaszłą od braci
 protestacją prywatnie między sobą w stancyi laudum przeciwko prawu, miano-
 wicie *sine praestito iuramento* w.i.p.p. sędziów kapturowych, złożyli sądy kaptu-
 rowe aż po sejmie *convocationis* z innemi różnemi niemalemi inkonweniencjami
 z instrukcją uformowawszy, na dniu 20 tegoż miesiąca marca do zamku trockiego
 kondescendowawszy, promulgować *intendebant*, gdzie *itidem* nie konformując
 się *ad mentem et unanimitatem* braci, wolny głos tłumiąc i onego nie pozwalając,
in aequali Republica wynosząc się *supra aequalitatem*, jedno samych siebie *circa*
duas insimul functiones poselstwa i sędztwa kapturowego utrzymując, drugih

^c Dalsza część wersu nieczytelna.

^d Dalsza część wersu nieczytelna.

^e Pierwszy wers nieczytelny.

^f Początek wersu nieczytelny.

^g Początek wersu nieczytelny.

^h Początek wersu nieczytelny.

ⁱ Początek wersu nieczytelny.

ichmościów *ad eadem officio per vim et potentiam suam* nie dopuszczali i obierać nie pozwa[la]li, *insuper* tegoż samego dnia w.j.p. Romera, starostę żośleńskiego, w wojsku komputowym zostającego, do tego aktu *incompetenter intrudendo* za rotmistrza parafii żośleńskiej i poporckiej obrali.

Denique w.j.p. dyrektor tego sejmiku *contra omne ius et aequum instrumenta irritu actu confecta*, jako to laudum, instrukcją i kredens na rotmistrzostwo *repugnantibus nobilitatis vocibus* podpisać ważył się, zaczym *tollendo* takowe bezprawia, *illicitos abusus*, inkonweniencje *ac legum convulsiones*, my, szlachta, obywatele województwa trockiego *providendo* temu *ne in futurum* tako *practi-centur, iterum atque iterum* protestujemy się [169v] i takową protestacją [– –]^j

Pisan w Trokach roku 1[73]^{3k} miesiąca marca dnia 20 [– –]^l

Krzysztof Rościszewski, podstoli tr.; Kazimierz [Zajączko]wskim^m; Piotr Skarżyński; Jan Skarżyński; Jan Kirklewski; [To]masz Kirklewski; Franciszek Pietruszewicz; Michał Zależyńskiⁿ; Stefan Pliskowski; Jakub Antoniewicz; Franciszek Gieysztor; Stefan Rondomański; Piotr Mackiewicz; Stanisław Olechnowicz; Hrehory Olechnowicz; Mateusz Olechnowicz; Stanisław Olechnowicz; Wincenty Pietruszewicz; Adam Nausuć; Jan Miglin; Tomasz Monczuński; Jan Dakszta; Stanisław Sawicz; Marcin Burneyko; Marcin Wolski; Marcin Iwicki; Piotr Woropay; Stefan Szymański; Bartłomiej Śnieszko; Michał Okuszek; Jan Blinstrub; Jakub Samowski; Michał Januszkowski; Andrzej Albertowicz; Ludwik Karaczewski Wołk; Marcin Dubiski Hładunowicz; Józef Antoni Baranowski; Marcin Jurewicz; Jerzy Antoni Kudrewicz.

[39 podpisów]

5. List posłów trockich do dyrektora sądów kapturowych województwa trockiego, 5 V 1733

Rkps LVIA, SA 5957, k. 651–651v – kopia w księdze grodzkiej: Akt listu w.i.p.p. posłów woj. tr. do w.j.p. Stefana Romera, wojskiego i sędziego gr. i kapturowego woj. tr., pisanego, w.j.p. Krzysztofowi Rościszewskiemu, podstolemu tr., służącego, 19 V 1733 r. w grodzie trockim przed Kazimierzem Józefem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim woj. tr., aktykował Jakub Kowalewski, sługa Krzysztofa Rościszewskiego, podstolego tr.; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.

Wielmożny Mości Panie Wojski Województwa Trockiego, Nasz Wielce Miłościwy Panie Bracie i Dobrodzieju,

^j Wers nieczytelny, zapewne częściowo z formułami kancelaryjnymi.

^k Końcówka wersu nieczytelna.

^l Dalsza część wersu nieczytelna.

^m Początek nazwiska nieczytelny.

ⁿ Odczyt niepewny, może: Zakrzewski?

Exigentia usługi naszej na sejm terażniejszy prześwietnemu województwu asekurowanej, gdy *uno eodemque obstaculo impedit suum velle* do sądów kapturowych, więc upraszamy W.M. Pana wynaleźć *adaequata media ad accelerandam iustitiam*, którą *ad exigentiam rei* rekomendując *consumatissima* W.M. Pana *iudicio*, łączemy *instantiales* nasze za w.j.p. podstolim², naszym wielce miłościwym panem, jakoby *probitas iuncta iustitiae zelo condignam* w godnej W.M. Panowie reko-gniczej *mereatur considerationem* i lubo *et suus ex merito quemque tuetur honor*, jednak zważając *qua pollet activitate*, już by czas, ażeby serca *metam votorum praemia digna ferat*, co nas pociągnie do należytej każdemu z osobna w.m.p.p. obligacji, przy której zostajemy *in congruo cultu* u naszego W.M. Pana i Serdecznego Dobrodzieja.

Życzliwi bracia i uniżeni słudzy,

Kazimierz Ukolski, ciwun i podwojewodzi woj. tr.

W Warszawie dnia 5 mai 1733

[654v] ^aReferując się do pisma od nas danego i zgadzając się z mego kolegi zdaniem o sądach kapturowych, przy najniższym moim W.M. Panu Dobrodziejowi ukłonie to *defero*, że daję wszystko na wolą W.M. Pana, bo jego *dexteritas* we wszystko potrafi. Ordynans wyprawilem, abyście W.M. Panowie mieli *propter autoritatem et securitatem* wartość, to jest z rejmentu j.w.j.p. hetmana polnego³ ludzi dwudziestu czterech. Jam nie jest, jak i dawniej nie byłem w żadnych pretensjach, a W.M. Panu Dobrodziejowi jak najpomyślniejszego życząc sukcesu, piszę się na zawsze życzliwym i najniższym sługą.

Tarusa, chorąży p[rotunc], pisarz ziem. woj. tr.

II. Sejmik relacyjny i przedsejmowy 1733

Akt sejmiku nie odnaleziono.

III. Zjazd w Olicie 20 III 1734

Protestacja dotycząca zjazdu w Olicie – zobacz niżej.

^a Między listem a notatką zapiska: „Przy tym liście napis takowy, w te słowa pisany”.

² Zapewne chodzi o Krzysztofa Rościszewskiego.

³ Regiment nieżyjącego Stanisława Denhoffa.

IV. Zjazd w Trokach 26 III 1734

6. Uniwersał marszałka konfederacji województwa trockiego, 23 III 1734

Rkps LVIA, SA 5958, k. 66–67v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja uniwersału od w.j.p. Tarussy, marszałka i pułkownika woj. tr. skonfederowanego, na uchwalony podatek wydanego, 26 III 1734 w grodzie trockim przed Kazimierzem Józefem Ukolskim, ciwunem i podwojewódzim tr., aktykował Kazimierz Szczodra; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr., adnotacje o wydaniu widymusów 28 IV 1734 i 24 IX 1736 stronie potrzebującej przez Stanisława Siellawę.

Andrzej Józef Tarussa, pisarz ziem., chorąży *protunc*, marszałek i pułkownik woj. tr. skonfederowanego.

Jaśnie oświeconym, jaśnie wielmożnym, wielmożnym ichmość panom senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom województwa trockiego tudzież w Bogu najprzewielebniejszym, przewielebnym, wielebnym *status spriritualis* biskupom, prałatom, kanonikom, opatom, infułatom, dziekanom, plebanom, zakonnikom *cuiuscunque ritus et ordinis*, niemniej też jaśnie wielmożnym, wielmożnym ichmość panom starostom, dzierżawcom, tenutariuszom, administratorom dóbr J.K.M. ekonomicznych, stołowych i hybernowych w województwie trockim leżących *cuiuscunque praeeminentiae, dignitatis et status*, po zaleceniu życzliwych *condigna veneratione* usług moich, donoszę do wiadomości, iż *in presenti calamitoso Reipublicae statu*, gdy nas, *circumdede runt undique mala, non disunt*^a jednak *provida* życzliwych tej Ojczyzny synów na ratunek onej *consilia et magna auxilio*^b, których i zdrowe rady *ad communem defensionem* wynajdują *media*, i w sakryfikowanych na obronę wiary świętej, praw, wolności i swobód ojczystych w odważnych piersiach prezentują *remedia*, a nie inszemi, jako tylko własnymi, przy pomocy Bożej, siłami wywarte *in cladem nostram* nieprzyjacielskie wstrzymują i odbijają *impeta*.

Żeby zaś sposobniejsi *ad sustinendos et amovendos hostiles impetus* zostawać *et unita virtute fortiores* być mogli, łączą *virtutes et vires suas in unam* jednostajnej zgody i harmonii *per vinculum confederationis unionem*, zgromadzają *in unum corpus* obmyślanej w domu *copias* milicyi. Jakoż gdy i prześwietne województwo nasze, będąc *in ordine* niepośledne [sic] *et in zelo boni publici* nie upośledzając się, *vinculo confederationis unanimi assensu* do tej publicznej obrony *concurrere* uczyniło, obowiązali[śmy]^c regulamen wyprawy trzech chorągwi polskiego autorymentu i dwóchset piechoty *sufficienter per instrumentum confederationis* opisało, a mnie za marszałka i pułkownika zgodnymi głosami obrawszy, *curam* wyprowadzenie tej wyprawy *ad opus belli* poruc było^d, zaczym ja *ex munere*

^a Powinno być „desunt”.

^b Powinno być „auxilia”.

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^d Zapewne powinno być „poruczyło”.

officii mei zadość czyniąc włożonej na mnie funkcji *in virtute et ex mente eiusdem confederationis*, chcąc to zbawienne *opus* do jako najprędszego przywieść skutku *et quam totius et* milicją w jak najlepszym w pole wyprowadzić porządku, upraszam miłościwych panów, abyście uchwalone *ad nervum belli* należące *subsidiium charitativum*, to jest z dymów ziemskich, szlacheckich, tatarskich *et donatariorum* podług tabeli i konstytucji [66v] roku 1717⁴, a z dymów hibernowych i ekonomicznych stołowych podług taryfy dawniejszej roku 1690 z każdego dymu po złotych 14, a z dymów duchownych także podług tabeli roku 1717 *ex rationibus* w konfederacji *circumscriptis* z każdego dymu po złotych 28, na trzy chorągwie wyprawne polskiego autorymentu rotmistrzostwa w.i.p.p. Stefana Romera, wojskiego i sędziego gr., Krzysztofa Rościszewskiego, podstolego woj. tr. i Mateusza Romera, starosty żośleńskiego, *ad manus* j.p. Piotra Talwosza, regenta woj. tr., w Olkinikach *eo intuitu* subsystującego lub też do i.p.p. deputatów od chorągwi zesłanych w jak najprędszym czasie, nie czekając egzekucji, która by się dobrom naprzykrzyć mogła, importowali i kwity *satisfactionis* odbierali.

Seorsive zaś z dóbr hibernowych, ekonomicznych stołowych, *ex quo* te dobra do pospolitego ruszenia obligowani nie będą, dwieście piechoty osób żołnierskich z barwą, krótko po kolana szarego, prostego, domowego sukna, z obszlagami błękitnemi królewieckiego sukna, z kozuchem na spód krótkim wyżej kolana, z spodniami domowego sukna, czapką błękitną, niedźwiedziem lub baranem czarnym szeroko obłożonym, z kurpiami *alias* ciżmami, z moderunkiem, to jest flintą dobrą i bagnetem na trzy piędzi z rurką dłużyni, z pasem rzemiennym szerokim na trzy palce, z kolcem i z siekierką węgierską u pasa, z pantrontaszem, trzema funtami prochu i z sześcią funtami ołowiu, także pięcią par skałek opatrzonym *in spatio* trzech niedziel do Olity pod komendę i.p.p. Michała Norta i Henryka Szultena, kapitanów, *ex contingenti* dwunastu dymów i trzech ćwierci stawili.

A na lenungi *alias* porcje tym żołnierzom po złotych 2 na tydzień, kładąc razem na pół roku do tychże i.p.p. kapitanów bez żadnego kwitowego i groszowego, począwszy *a die* 23 marca przez niedziel trzy *ex eodem contingenti* dwunastu dymów i trzech ćwierci, a drugą ratę *a die* 23 *septembris* także przez 3 niedziele importowali. A że na i.p.p. oficerów także porcje należą i ekspensa na sprawienie chorągwi i inszego wojennego apartamentu być muszą, zacych czyniony jest regulamen dymów hibernowych 890 i pół złotych, ani żołnierz ani moderunek nie pójdzie, lecz tylko oficerskie i ekspensa na aparat wojenny być muszą. Na które porcje i ekspensa eksdywidowane są dymy dóbr w parafii nowotrockiej: Miciuny, Woźniczany, Krasna, Wiłuniszki j.p. Dunaja, ekonomia trocka, magistrat trocki, Żydzi Karaimowie troccy; z parafii starotrockiej: leśnictwo rudnickie z Taruszyszkami, Angliniki; z parafii sumiliskiej: starostwo sumiliskie,

⁴ „Sumariusz tak dymów ziemskich dziedzicznych, szlacheckich, duchownych...”, VL, t. 6, s. 182 (fol. 352).

Buywuny, Treypuny⁵, Strakiszk, Żarnokłowce, Boryszki; z parafii żyżmorskiej: starostwo żyżmorskie z Tatarami, Buble; z parafii żosielskiej i poporskiej: starostwo żośleńskie, Reczany, Ateykany, Kołkany, Smyłgi; z parafii dawgowskiej: leśnictwo orańskie, Druckuny, Żydaycie, Grycuny, Mieszkucie, Gieydukajny; z parafii olkńskiej: Petryszcze, Pawłowszczyzna, Ruskie, Samniki, Koniuchy i N[arw]idziszki^e; z parafii olickiej: magistrat olicki *alias* miasto, Żadziszki *quondam* j.p. Rora, Kilkańce, Winulciany, starostwo oniskie, Pojewonie Szaki; w parafii mereckiej dymów 84 i pół: z starostwa, magistrat merecki, Plikiany, dom *quondam* j.p. Urbanowskiego, Absingi, Reyciniki, Lidokinie, Subortowicze, Krubelniki; z parafii simnieńskiej i metelskiej: magistrat i Żydzi siemnieńscy, Miłostany, Bakciniki, Poszymienie, Podusie *quondam* j.p. Nadarzyńskiego, Kiewlica, Dziatkowszczyzna, Romeyki j.p. Tołokońskiego, Siemieniszki, Metele, Oleśniki, Romeyki j.p. Newła, Podusie j.p. Godaczewskiego, Bobrowniki, Gudele, Giłujciany, Grabowszczyzna, [67] Piadziszki, Rzędziszki, Praga, Zebrzyski i Podsimnie; z parafii łódzkiej: magistrat, Żydzi łódzkiejscy, Skayście, Szadziuny i Szmurkuny; z parafii grayżyńskiej: Eyszeryszki, Rosia, Olszanka, Burniszki, Kreywiany, Kamionka, Iwaszkiewicz, Nowosady, Kreywiany, Ausztokolnie, Motławka, Olszanka, Grygaliszki, Sudawskie, Wysockie, Budwice, Szlakiszki, Talaryszki, Narwidziszki, Talaryszki, Wartele, Szaki, Poszyrwinty, Trydonie, j.p. Drozdowski, Łankupiany, Trempiny, Aleksandrów, Jurgiszki, Aleksandrowicze, Bubkuny, Władysławowo, Wingrany, Grotowszczyzna, Nowiny, Poszeszupie, Sikorowszczyzna, Kleszczówka, Postawe, Budziłów, Nowiny, Piłokalnie, Rudnice, Skordupiany, Podjanowszczyzna, Nowosady, Antławka, Trokiany, Łankupiany, Nowiny, Olegi, Olszanka, Grygaliszki i drugie Grygaliszki, z leśnictwa puńskiego, Woypuniszki i Morgotroki, Nowiny, Rudziany, Smolnica, Żerwiny, Sangruda, Klekuniki, Giłuże, Woypuny, Zebryszki, Łowieniki i drugie Łowieniki, Trumpoliszki, Olszanka i druga Olszanka.

Z których to dymów, mianowicie 84 i pół, w starostwie mereckim przy porcjach oficerskich dwaj siposzowie z barwą i rekwizytami do muzyki sustentowani i prowidowani być muszą.

A z drugich zaś inszych wszystkich *supra* wyrażonych dóbr na porcje oficerskie *ex quolibet contingenti* dwunastu dymów i trzech ćwierci po złotych 2 co tydzień, razem na pół roku, z każdego dymu do i.p.p. kapitanów eksolowane być mają, *seorsive* zaś z tychże porcyjnych dymów, *excepto* mereckich, z każdego dymu na chorągwie i apartamenta raz *pro sola vice* po groszy 14 i 2 szelągi *in spatio* trzech niedziel *persolvi* powinno.

Do czego wszystkiego *amore bone^f publici* wszystkich wielmożnych mości państwa animując, o jak najprędszą satysfakcją upraszam, abyście nie zasięgając rygoru tego, który się *in renitentes per confederationem* postanowili, jak najprędzej i najskuteczniej wypełnić raczyli.

^e Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^f Powinno być „boni”.

⁵ Właściwie Strejpuny (Sztrejpuny).

Dat w Olkinikach roku 1734 dnia 23 marca.

Andrzej Józef Tarussa, pisarz ziem., chorąży *protunc*, marszałek i pułkownik woj. tr. skonfederowanego.

7. Protestacja dotycząca zjazdu w Olicie, 26 III 1734

Rkps LVIA, SA 5958, k. 46–47v – kopia w księdze grodzkiej: Proces i.p.p. obywatelów województwa trockiego, 26 III 1734 w grodzie trockim przed Kazimierzem Józefem Ukolskim, ciwunem i podwojewódz. woj. tr., aktykowali obywatele województwa trockiego; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościgo tr., oraz adnotacje o wydaniu widymusów przez Stanisława Siellawę 24 IX 1736 i 14 IX 1739 stronie potrzebującej.

My, szlachta, obywatele województwa trockiego niżej podpisami rąk naszych wyrażeni, [przed] Panem Zastępów, który jest *scrutator cordium*, oświadczając się, iż nie z żadnej prywaty i inwideo, lecz *providendo* w nieustawającym podatkowaniu z ubogich substancji naszych *intollerabili oneri*, zgromadziwszy się do zamku J.K.M. trockiego za wydanymi innotescencjami w.j.p. Andrzeja Józefa Tarussy, pisarza ziem. i *protunc* chorążego woj. tr. w roku terażniejszym 1734 *pro die 26ª mensis martii quam sollemnissime* protestujemy się na cały kongres, postanowienie i uchwałę w roku terażniejszym *immediate* wyrażonym miesiąca *februarii* 20 dnia w mieście J.K.M. Olicie w województwie trockim sytuowanym, ustanowioną, iż w.j.p. pisarz ziem. i chorąży *protunc* woj. tr. tudzież drudzy ichmościowie, nie konformując się *ad primum principium et essentielle fundamentum* wydanych *scilicet* wici N.K.J. Stanisława I P.N.M. na pospolite ruszenie i uczynienie popisu *captato tempore* w prześwietnym województwie trockim, lecz na ów czas, kiedyśmy od wojska zagranicznego najjaśniejszej imperatorowej rosyjskiej w mieście stołecznym Wilnie subsystencją mającego, za uniwersalami przysłanemi pod surową egzekucją i znaczną ruiną substancji naszych do prowiantu i furaży w jak najprędszym czasie wydania *ab una, ab altera vero parte* od Grodna ustawicznymi przechodami tychże wojsk województwo [46v] nasze trockie *stringebatur*, wtenczas w.j.p. *protunc* chorąży woj. tr. w znacznej kwocie rycerstwa W.Ks.L. na pomieniony dzień 20 miesiąca *februarii* do Olity przybywszy, *in paucissimo* braci naszej *ob rationes propositas numero* przytomnej, nie odraczając i nie odkładając do sposobniejszego czasu i szczęśliwszej pory, ani *in instanti* czyniąc popis do pospolitego ruszenia *secundum praescriptam legem*, więc *non consentiente immo reclamante nobilitate* podatek niejakowyci z dóbr ziemskich, duchownych, J.K.M. ekonomicznych, starostw i dzierżaw, przy tym pogłównego żydowskiego, *cum summo onere, praeaggravatione et oppressione* ubogich ludzi, na trzy wyprawne konne chorągwie, przy tym piechotę, zostawując *in integro* pospolite ruszenie za wyszlęmi, wyż mienionemi

^a Zapisano „vigelima sexta”.

wiciami, *per instrumentum titulo* konfederacji województwa trockiego *nulliter* w mieście Olicie *confectum*, uchwalili i postanowili, przez co do raz ledwo zniesionego z dóbr ziemskich i duchownych od roku 1717 płaconego *hucusque* podatku, teraz *iterum ad par*, broń Panie Boże, jeżeli *non ad maius*, drogę torują i pokazują *onus*.

Insuper takowego swojego postanowienia *alias* instrumentu *confoederationis* dotąd *ad acta* kancelarnej grodzkiej trockiej (z czego by się *tota nobilitas, quam praesens, quam protunc absens* miała inform[ować^b]) nie oddali i nie oddają, owszem, ony *absque actis* u siebie trzymając, teraz przy terażniejszym szczupłym *nobilitatis* kongresie *per laudum* i instrukcją w.i.p.p. posłom *pro die 5 mensis aprilis anni currentis* obranym dana, usiłuje roborować i utwierdzić.

My tedy, szlachta, obywatele województwa trockiego *exviscerati* przeszłym podatkiem, a teraz *gravati* wojskami zagranicznymi, niemalą też ponosząc *pressurę* i od wojska W.Ks.L., własnej naszej braci *disciplinam militarem* nie obserwującej w przechodach, noclegach, popasach i w gwałtownych najazdach dóbr [47] ziemskich i duchownych, prowiantów braniu, furaży, sian, obroków, zboża, różnego wikt, w zabieraniu koni, wozów, kół, ludzi w podwoły, w tyrańskim biciu poddaństwa i rozpędzeniu onych, *ex his* znając się niezdolnemi być takowym ciężarom, zawodną nad siły nasze płacę wyprawnej naznaczonej *in numero* milicji *et salariatis consiliariis, iterum atque iterum* protestujemy się nie tylko przeciw takowemu zjazdowi, całemu aktowi, uchwale i postanowieniu olickiemu, ale też i dzisiejszemu zgromadzeniu w zamku J.K.M. trockim *in puncto* utwierdzenia i utrzymania aktu olickiego *praecavendo* w.j.p. Stefana Römpera, wojskiego i sędziego gr. woj. tr., marszałka terażniejszego sejmiku, ażeby *immo stante protestatione* nie chciał żadnych instrumentów zawierających w sobie *approbationem* zjazdu olickiego *titulo vinculum* konfederacji województwa trockiego podpisywać, jakoż chcąc być *securi* od dalszego *in futurum* ciężaru płacenia z dóbr ziemskich podatków na wojsko W.Ks.L., *ante omnia* do skasowania i anihilowania takowego zjazdu i aktu olickiego wespół z uchwałą w nim uchwaloną, a *vigore* wyż wyrażonych wicy do naznaczenia dnia i miejsca popisowi do pospolitego ruszenia *captato tempore per innotescentiales in ordine* z j.w., w.i.p.p. senatorów, dygnitarzów i urzędników województwa trockiego, do kogo z ichmościów należeć będzie, gdzie każdy zaszczycający się imieniem szlacheckim i kochający wolność *in unum* zgromadziwszy się, *unamini assensu subsidium charitativum* na obronę Ojczyzny i wolności *cum alleviatione* dóbr naszych i ubogich ludzi *ad normam* drugich województw i powiatów *votum gravaminose imposito nobis iugo*, ale *ducta proportionem* bez żadnego zawodu w należyтым porządku i modelu *adinventis mediis* obmyślić zechcemy i natychmiast obmyślemy.

Przy zanieśieniu takowej protestacji w kancelarnej grodzkiej województwa trockiego upraszaliśmy j.p. Stanisława Siellawy, podstarościgo tr., jeżeli się *in actis* grodu województwa trockiego znajduje postanowienie olickie *alias* instrument

^b Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki słowa.

konfederacji województwa trockiego w Olicie uczyniony, który do daty dzisiejszej nie znajdował w aktach.

Do której protestacji i czynionej rewizji ksiąg rękoma naszymi podpisujemy się. [47v]

Pisan w Trokach roku 1734 miesiąca marca 26 dnia.

Michał Downorowicz; Kazimierz Zajączkowski; Michał Sowgin; Jacynty Bańkowski; Karol Chełstowski; Michał Stabiński; Jerzy Gieczewicz; Jerzy Gudziański; Adam Strebeyko; Piotr Wirpsza; Władysław Wirpsza; Aleksander Jassudowicz; Piotr Naborowski; Michał Kochański; Wojciech Bernacki; Franciszek Petruszewicz; Marcján Iwicki; Rafał Blinstrub; Jan Doborski; Michał Ślepowroński; Stanisław Mackiewicz; Bartłomiej Tołkacz; Jerzy Bańkowski; Jakub Judzewicz.
[24 podpisy]

V. Sejmik przedsejmowy w Trokach 16 VIII 1735

Uniwersał, instrukcja na sejmik Augusta III, listy króla do senatorów i urzędników, listy Michała Serwacego Wiśniowieckiego, kanclerza wielkiego litewskiego, prymasa Teodora Andrzeja Potockiego – ASWPK.

8. Instrukcja dla posłów na sejm nadzwyczajny, 16 VIII 1735

Rkps LVIA, SA 5958, k. 152–155 – kopia w księdze grodzkiej; Aktykacja instrukcji województwa trockiego i.p.p. posłom województwa trockiego danej dico w.i.p.p. posłom województwa trockiego, 17 VIII 1735 w grodzie trockim przed Kazimierzem Józefem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim woj. tr., aktykował Jakub Sawicki; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościogo tr.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów województwa trockiego na sejmik antekomicjalny za uniwersałami od N.K.J. Augusta III P.N.M. w roku terażniejszym 1735 na dzień 16 sierpnia [sic] wydanymi, do miasta J.K.M. Trok, zamku tutejszego zgromadzonych w.j.p. Andrzejowi Józefowi Tarussie, chorążemu *protunc* i pisarzowi ziem. woj. tr., horodniczemu woj. wileńskiego i w.j.p. Kazimierzowi Piątkowskiemu, pisarzowi gr. woj. tr., staroście łódzieskiemu, posłom naszym ziemskim *uno labio, nemine reclamante*, pod dyрекcją j.w.j.p. Józefa z Kozielska Ogińskiego, wodza i wojewody naszego trockiego, gorzdowskiego, uszpolskiego i wasiłskiego *etc.* starosty, obranym na sejm ekstraordynaryjny *pacificationis* w tymże roku miesiąca września dnia 27 w Warszawie złożony, delegowanym dana.

Ponieważ po tak ciężkim w Ojczyźnie naszej *inter confratres* wewnętrznym zamieszaniu *Rex Regum ad unionem corda* nakłoniwszy, pod władzę rządów K.J. Augusta III P.N.M. za ustawicznym J.K.M. *circa bonum commune conatus* swoje obracającym zrządził, jakoż na widok całemu światu pokazało się, że Pan

Nasz Miłościwy *paterno* idąc Najjaśniejszego śp. ojca Augusta II Króla Polskiego *candore*, nie już *ab ultione*, ale od klemencji regnantom przyzwoitej panowanie swoje zaczął i dalej ojcowskiej łaski w otwartej dobroci pełnym sercu ku poddanym nie przestaje świadczyć, kiedy dla gruntowniejszej, tym bardziej mocniejszej *civium* Korony Polskiej^a i W.Ks.L. [152v] harmonii sejm sześciodzielną *pacificationis* złożyć raczył i rozróżnione animusze *in unionem concordio nodo*^b *componere* usiłuje, a tym samym do powszechnej wszystkich poddanych w dotrzymaniu przyrzeczonej wierności, posłuszeństwa pociągnął wdzięczności, do której i województwo nasze szczeremi sercy znając się, życzy *ut paterno gressu imperet nobis feliciter qui regnare cessit*, do którego powinszowania i.p.p. posłów przy remonstracji szczeróżydziwej wierności ku dostojęństwu J.K.M. obligując, niżej wyrażone *desideria* od województwa *ad promovendum* ichmościom na następującym sejmie *punctuatim* podajemy.

[1.] Jeżeli konserwacja państw i królestw najbardziej *consistit in cultura* statecznej i nienaruszonej przyjaźni z sąsiedzkimi potencjami i w obserwacji zachodzących z nimi traktatów, zaczynamy ktoś nie przyzna, że *ratio status et conservationis Reipublicae nostrae* z okoliczności terażniejszych koniunktur w chrześcijaństwie *praecipue* w tym *consistat*, ażeby dobro, przyjaźń i harmonią obserwowano, jakoż z najjaśniejszą monarchią rosyjską, z której antecesorami nie tylko Rzeczpospolita traktatami i sojuszami jest zmocniona, ale też i z własnej tejże najjaśniejszej monarchii wydanych manifestów jest ubezpieczona o jej przyjaznych ku sobie intencjach, że żadnych w państwach i granicach Rzeczypospolitej nie pretenduje awulsji lub dyminucyi, owszem, całość praw, przywilejów, swobód, wolności i szerokości granic, które Korona Polska i W.Ks.L. *cum annexis provinciis usque ad presens momentum posidet*, *ne per quoscumque usurpatores et aggressores*^d *quidquam Respublica detrimenti capiat*, bronić i utrzymywać deklaruje, zaczynamy *iniungimus* i.p.p. posłom naszym, aby na następującym sejmie *omnes ineant modos et rationes*, które by dawną przyjaźń i zachodzące między polskim i rosyjskim państwem sojusze i traktaty mogli tym barziej utwierdzić, które by *commoda emolumenta et securitatem* tych Obojga Narodów *contra quosvis aggressores* jako najmocniej i najlepiej ugruntować potrafili.

[2.] Jako od wieków Rzeczpospolita nasza dla obrony swojej *ordinario usu* zwykła wojska konserwować, tak i teraz *eundem* chcąc utrzymać *ordinem* w.i.p.p. posłowie nasi N.K.J. P.N.M. [153] i stanom Rzeczypospolitej remonstrować raczą, ażeby *modus stipendii* i komputu *sine gravamine* dóbr ziemskich, *idque cum disciplina militari* był obmyślony.

[3.] Lubo by *in hac rerum calamitate* w W.Ks.L. zdalały się być potrzebna aukcja wojska, a że *ob causam* ruiny i zdezolowanego państwa *non cernitur*

^a Słowo nadpisane, skrócone.

^b Powinno być „modo”.

^{c-c} Fragment nadpisany.

^d Dalej krótkie słowo skreślone, zapewne „Rey”.

improm[p]tum modus wypłacenia wojsku, tedy *remititur to ad dispositionem* całej Rzeczypospolitej.

[4.] Zagęściły się w wolnej naszej Rzeczypospolitej *inaudita praxi* równych nad równymi *predominaciones*, bez sądu zajazdy, dóbr konfiskacje, najazdy, honorów odebranie i inne inkonweniencyje, które aby *impune* nie uchodziły, J.K.M. P.N.M. i stany Rzeczypospolitej zechcą w tym *mederi*.

[5.] Dla wielkich i nieznośnych ciężarów *ingemiscit* Rzeczpospolita, którym *ullatenus sufficere* nie może, zaczynam w.i.p.p. posłowie nasi o deklaracją skuteczną prosić będą J.K.M. P.N.M. i stanów Rzeczypospolitej, aby najjaśniejszej imperato-rowej rosyjskiej wojska auksyliarne tak z Korony Polskiej, jako i z W.Ks.L. *ante omnia* wyprowadzone były.

[6.] Z wielką Rzeczpospolitej szkodą, nie wiedzieć *quo fato*, korony i klej-noty, skarby Ojczyzny naszej z Krakowa wyprowadzone, aby *modum recuperandi* Rzeczpospolita obmyślić raczyła, *instabunt* i.p.p. posłowie nasi.

[7.] Zrujnowaną artylerią W.Ks.L., także cekauzów i garnizonów wynisz-czenie doniosą w.i.p.p. posłowie nasi J.K.M. i całej Rzeczypospolitej, ażeby *plena Respublica modum restaurandi de mente sua* obmyślić raczyła i innym potrze-bom Ojczyzny *providere* nie zaniechała.

[8.] Któż nie uzna *zelum et pium opus* j.o.ks.j. prymasa⁶, kiedy zważywszy *iustitiam bonumque publicum*, przedsięwziąwszy *primitiali sua auctoritate, idque studio ad unitatem animorum* przystąpić raczył, za co w.i.p.p. posłowie nasi j.o.ks.j. prymasowi *instantione sua* winne uczyniwszy dzięki, upraszać będą, ażeby wszystkich ichmościów za granicą będących do tejsze Królowi Jegomości submisyi i jedno-ści stanów Obojga Narodów, prze[d]kładając ciężkie praw na takowych postano-wienie, perswazyją swoją nakłonić [153v] i sprowadzić chciał, ażeby za szczęśliwym J.K.M. P.N.M. panowaniem Rzeczpospolita *dulci* mogła *gaudere pace*.

[9.] *Ipsa loquuntur merita* w naszej Rzeczypospolitej j.w. domu i.p.p. Potoc-kich, jakoż j.w.j.p. Potocki, wojewoda kijowski, jeneralny wojsk koronnych regimentarz, *non postremam meruit* w Ojczyźnie naszej przez heroiczne swoje dzieła, *tandem* którego *in vim meritorum* J.K.M. Panu Naszemu Miłościwemu i Stanom Rzeczypospolitej do buławy wielkiej koronnej w.i.p.p. posłowie nasi *recomendabunt*.

[10.] *De regio sanguine precedens* j.o.ks.j. Wiszniowiecki, kanclerz wielki, jene-ralny wojsk W.Ks.L. regimentarz, tak z najjaśniejszych antenatów swoich, jako i sam wielkie mając w Rzeczypospolitej zasługi, *incessanter* nie folgując pańskiemu swemu zdrowiu, *circa bonum publicum* dokłada *sollicitudines*, za które w.i.p.p. posłowie nasi książęciu jegomości podziękowawszy, *pro premio* fatyg, sumptów i azardów, do wielkiej buławy W.Ks.L. u J.K.M. *instantissime promovebunt, ut capiat mercedem, quam obtime^e meruit*.

^e Powinno być „optime”.

⁶ Teodor Potocki.

[11.] *Non recessit* j.o.ks.j. Radziwił, wojewoda nowogródzki, *a merito* śp. antecesorów swoich, kiedy *propter tuendam Reipublicae et lugum^f integritatem* zdrowia swego i fortun nie żałując, ustawnie *pro Rege et lege* oponując się, znaczne i liczne łożył spezy, *in gratitudinem* których j.o.ks.j. wojewodę nowogródzkiego do respektów łask N.K.J. i Stanów Rzeczypospolitej ciż w.i.p.p. posłowie nasi zalecą.

[12.] *Corruscant* nieśmiertelną j.w. *alias* o.ks.j. [154] Radziwiła, marszałka nadwornego W.Ks.L., *tam in toga quam in sago actiones*, którego do dalszej Rzeczypospolitej zachęcając usług[i], J.K.M. i Stanom Rzeczypospolitej w.i.p.p. posłowie *recomendabunt*.

[13.] *Nunquam sepeilentur pulvere oblivionis* heroiczne dzieła j.w.j.p. Zawiszy, podkomorzego W.Ks.L., który *maiestatem et libertatem delicatissime observando*, wszystkie swoje *conatus* na zaszczyt i przysługę Ojczyzny *idque recentissime* na eleberacyą^g więźniów *omnem exposuit conatum et multum civibus Rzeczypospolitej profuit, intuitu* których prac, fatyg i znacznych ekspensów *ad distributivam Serenissimae Maiestatis iustitiam et favorem* ciż w.i.p.p. posłowie nasi inkorporować raczą, *ut unusquisque sua potiatur mercede*.

[14.] Z dystynkcyą odbierając dla województwa naszego falkę, *idque sollicitam curam*, a do tego liczne widząc w Ojczyźnie naszej *genera* zasług j.w.j.p. Józefa z Kozielska Ogińskiego, wojewody tr., nie tylko w województwie naszym trockim, ale w całej Rzeczypospolitej, przed to my, całe województwo trockie *in forma stando gratitudinis*, w.i.p.p. posłom naszym *iniungimus*, aby ichmościowie *instantione sua distributivae* J.K.M. Pana Naszego Miłościwego *iustitiae* do polnej W.Ks.L. buławy *vigilantissime recomendare* usiłowali, *ut qua virtute floret, in hac se exertiat^h*.

[15.] Ponieważ na pomnożenie [154v] chwały i honoru boskiego stanowiła prowincja litewska wielebnych ojców karmalitów [sic] bosych, ażeby tylko trzy konwenty w Litwie mieli przysądzone, są dwa konwenty przez dekret Ojca Świętego Klemensa XII, warszawski i poznański, które żeby według dekretu przy no[wej]ⁱ prowincji litewskiej były konserwowane, wszystkich nas *tangit*.

[16.] Aresztantów narodu polskiego, *ubique locorum detentiu[m]*, których o nieodwłocznych [sic] eliberacyą będą się starać ciż w.i.p.p. posłowie nasi.

Reliqua fidei et dexteritati w.i.p.p. posłom naszym *commituntur*.

Józef Ogiński, wojewoda tr., dyrektor sejmiku antekomicjalnego; Krzysztof F[ranciszek] Rościszewski, podstoli woj. tr.; Stanisław Korwin Kossakowski; Piotr Gieysztor, czesznik tr.; Józef M. Podlecki; Mat[eusz] Łoziński; J[ózef] Strawiński, klucznik tr.; Stanisław Siellawa, podstarości tr.; Kazimierz Gieysztor, oboźny tr.; Józef Łakiński, łowczy i rotmistrz woj. tr.; Piotr Talwoysz, regent woj. tr.; Władysław

^f Powinno być „legum”.

^g Powinno być „eliberację”.

^h Powinno być „exerceat”.

ⁱ Kleks utrudnia odczyt.

Sokołowski; Michał Kozaryn Dołmacki; Marcin Józef Biłuński, s. t.; Andrzej Kurmin; Jan Tuczek; Michał Żyliński Mordas; Jerzy Giecowicz; Michał Izdebski; Bogusław Gollejewski; Adam Michałowski; Aleksander Poczyński; Józef Ptak; Stanisław Ordyniec; Mikołaj Adamowicz; Karol Chełstowski; Bohdan Mańkowski; Kazimierz Monczuński; Jerzy Mackiewicz; Jan Dobarski; Józef Marcinowski; Bartłomiej Czyrwiński; Samuel Chełstowski; [155] Michał Stabiński; Samuel Jowzyc; Aleksander Krsczonowicz; Stanisław Alukiewicz; Kazimierz Eynarowicz; Józef Stabiński; Andrzej Kazimierz Michałowski *mp.*; Florian Michał Hatowski; Andrzej Elbartowicz; Benedykt Kurmin; Jan Giełgud; Wincenty Petruszewicz; Stanisław Olechnowicz; Ludwik Wirpsza; Jerzy Kozakiewicz; Stefan Rondomański; Jan Żuk; Michał Woysztor; Ludwik Łukaszewicz; Mateusz Żuk; Maciej Jurewicz; Jan Olechnowicz.

[55 podpisów]

VI. Sejmik deputacki w Trokach 6 II 1736

Akt sejmiku nie odnaleziono. Na deputatów wybrano Aleksandra Piotra Sowicza Korsaka i Andrzeja Władysława Ukolskiego, Deputaci, s. 169.

VII. Sejmik gospodarski w Trokach 7 II 1736

9. Uchwała dla Józefa Tura, 7 II 1736

Rkps LVIA, SA 5958, k. 331–331v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja kredensu województwa trockiego j.p. Józefowi Turowi służącego, 17 II 1736 w grodzie trockim przed Kazimierzem Józefem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim woj. tr., aktykował Antoni Żyliński; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.

My, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym kredensem wszystkim *cuiuscu-nque status ac prerogativae*, j.o., j.w., i.p.p. obywatelom województwa trockiego, iż co w roku terażniejszym 1736 za zgromadzeniem się nas wszytkich na sejmik gromniczny do miasta i zamku J.K.M. Trok *ac in crastinum* na sejmiku gospodarskim *ex usu et antiqua praxi* odprawować się zwykłym, doniesiona nam jest *probabiliter inter distinctus^a distinctiones* dezolacją dóbr w.j.p. Józefa Tura, podczaszego woj. tr., któremu *ob rationem* i naszych ekstynuacji, nie mogąc j.k.^b *etnunc^c*

^a Zapewne powinno być „distinctus”.

^b Skrót niejasny, zapewne powinno być „j.p.”

^c Zapewne powinno być „exnunc”.

dostateczniejsze obmyślić *charitativum subsidium*, więc za zgodzeniem się nas wszystkich patriotów uchwaliliśmy od wszystkiej czeladzi chrze[ś]ci[j]ańskiej *utriusque sexus* po 2 tyńfy od osoby, mianowicie od tych, którzy u Tatarów domowo i u Żydów służą, i na to daliśmy ten na[s]z kredens z podpisami rąk naszych.

Działo się w Trokach roku *ut supra* dnia 7 februaryi.

Kazimierz Józef Ukolski, ciwon i podwojewodzi woj. tr.; Andrzej Józef Tarusa, pisarz ziem., chorąży *protunc* woj. tr., horodniczy wileński; Józef Strawiński, klucznik tr.; Michał Czaplic; Ignacy Strawiński; Stefan Romer, [331v] wojski i sędzia gr. woj. tr.; Kazimierz Piątkowski, pisarz gr. woj. tr.; Mikołaj Ursyn Dowoyna; Andrzej Władysław Ukolski, ciwunowicz tr.; Franciszek Ksawery Jacuński, strażnikowicz woj. tr.; Piotr Gieysztor, chesznik tr.; Józef Herman, stolnik inflancki; Mateusz Tański; Michał Żiliński, łowczy tr.; Jerzy Żeromski, koniuszy tr.; Władysław Gosicki, krajczy upicki; Jerzy Romer; Florian Józef Biberszteyn Kazimierski; Samuel Jawszyc; Józef Stanisław Kuczborski; Józef Antoni Łakiński, łowczy tr.; A. Tadeusz Niwiński; Ludwik Tworowski.

[23 podpisy]

VIII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 14 V 1736

Uniwersały Augusta III, listy króla do senatorów, kasztelanów mniejszych, urzędników, posła na sejmik, kredens i instrukcja dla tegoż posła, list prymasa Teodora Andrzeja Potockiego – ASWPK.

10. Laudum sejmiku przedsejmowego, 14 V 1736

Rkps LVIA, SA 5958, k. 424–424v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja laudum sejmiku antekomicjalnego przedsejmowego województwa trockiego, 15 V 1736 w grodzie trockim przed Kazimierzem Józefem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim woj. tr., aktykował Michał Sowgin, komornik tr.; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatel województwa trockiego za innotescencjami J.K.M. Augusta III P.N.M. *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok i zamku tutejszego na dzień 14 miesiąca maja roku 1736 na sejmik antekomicjalny zgromadziwszy się oznajmujemy *hocce peracto moderni antecomitialis consilii negotio*, iż *nemine contradicente* obraliśmy za dyrektora w.j.p. Wazgierda, cześnika tr., *denum*, stosując się *ad mentem* też innotescencji J.K.M. P.N.M., na sejm *pacificationis* ekstrakordynaryjny, dwuniedzielnny, przypadający w Warszawie^a, *e medio nostri* w.j.p. Kazimierza Ukolskiego, ciwona i podwojewodzkiego woj. tr. i w.j.p. Piątkowskiego, starostę łódzkiego, pisarza gr. woj. tr., *unanymi voto et nemine reclamante*

^a Kleks utrudnia odczyt słowa.

za posłów ziemskich z województwa naszego obrawszy, osobliwszy *ad manus* daliśmy instrument, którzy [sic] w.i.p.p. posłom *libere pro viatico* z dymu każdego ziemskiego uchwaliliśmy na obydwóch po tyńfowi. Importancja zaś tego podatku *infallibilis* ma być przy racie septembrowej roku 1736, a choćby *per legem* terażniejszego sejmu skasowany był podatek z dóbr ziemskich, jednak pomienioną uchwałę na w.i.p.p. posłów mamy importować do grodu.

Dochodzą tu nas wiadomości, że jakoby j.p. Stanisław Golejewski, który zwykł *separ*^b w województwie naszym *pacata perturbare consilia*, jakoż i teraz przybrawszy sobie *pro assecta* j.p. Stanisława Woynę Orańskiego ma niejakożeś *in destri-mentum* [sic] województwa obydw[wa]^c *carentes possessione* w tymże województwie czynić *molimina*, zacz[ym]^d nie tylko przeciwko ichmościom protestować obo-wiązujemy się, lecz *de [in]debita*^e *vexa ubique* z ichmościami *agere* deklarujemy.

Na co dla lepszej wiary rękoma [424v] własnymi podpisujemy.

Dat w zamku trockim dnia 14 maja roku 1736.

Jan Antoni Wazgrd [sic], marszałek antekomicjalnego sejmiku woj. tr.; Benedykt Godaczewski, [cześnie]k z woj. tr.; Leon Strawiński, miecznik tr.; Jakub z Boczkowa Boczkowski; Dawid Modostowicz; Jan Józef Siellawa; Antoni Godaczewski; Michał Mordas Żyliński, łowczy tr.; Antoni Michałowski; Krzysztof Antoni Bartoszewicz; Michał Jurewicz; Michał Sowgin z Antoginia Antogiński; Kazimierz Michał Zajączkowski; Michał Izdebski; Wojciech Rądomański; Jan Rey Reynicki; Andrzej Kazimierz Michałowski; Jerzy Tułgwd [sic] Gudziański; Jan Jasudowicz; Jerzy Szulc; Piotr Naborowski; Piotr Siellawa; Tadeusz Siellawa; Władysław Wirpsza; Kazimierz Masalski.

[25 podpisów]

11. Instrukcja dla posłów na sejm, 14 V 1736

Rkps LVIA, SA 5958, k. 425–427v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja instrukcyi województwa trockiego, 15 V 1736 w grodzie trockim przed Józefem Ludwikiem z Kozielska Ogińskim, wojewodą tr., aktykował Michał Sowgin, komornik tr.; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.

Instrukcja od nas, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów województwa trockiego na sejm *pacificationis*, w roku terażniejszym 1736 dnia 29 *iunii* w Warszawie przypadający, *peracto antecom-miciali die 14 mai anni eiusdem* w Trokach *consilio* dana w.i.p.p. Kazimierzowi Józefowi Ukolskiemu, ciwonowi i podwojewodziemu województwa trockiego i w.j.p. Kazimierzowi Piątkowskiemu, staroście łódzieskiemu, pisarzowi gr.

^b Przeprowadzenie utrudnia odczyt.

^c Kleks utrudnia odczyt końcówki słowa.

^d Kleks utrudnia odczyt końcówki słowa.

^e Kleks utrudnia odczyt początku słowa.

tegoż województwa, *conformiter ac nemine reclamante*, owszem, *amore patriae* od nas uproszonym, obranym i destynowanym posłom.

[1.] I któż nie przyzna, że po zejściu z tego świata nieśmiertelnej pamięci N.K.J. Augusta II P.N.M. rozmaitemi niezliczonych *calamitatum agitata procellis* Ojczyzny naszej *oneraria* zaledwie dopiero zdaje się *quassata deponere vela*, kiedy sama niedościgła wszechmocności boskiej dyspozycja, natknąwszy *spiraculo spiritus vehementis* wspaniała serca N.K.J. Augusta III P.N.M., nie inaczej narodowi polskiemu *ad promontoriū aure pacis eluctarii* pozwoliła, tylko *sub augustissimo providoque navarcho*, co tym rzetelniej *etiam^a egro lumini* daje się na widok, gdy za ojcowskim J.K.M. P.N.M. pieczołowaniem powraca staropolska *inter concives* konfidencja, otwierają się dotąd zmieszane *iurisdictionum et subsecliorum* prerogatywy *suus urbibus ordo iudicisque vigor, veterum custodia legum*. A komuż za to *perennam patria* powinna będzie *gratitudinem*, jeżeli nie samemu naprzód [sic] Bogu, *per quem unice regies^b regnant*, dopieroż *vicariae* Jego *potestati*, jako *datori et conservatori* [425v] publicznego szczęścia *praemiatori, meritorum vindici scelerum*, a słowem mówiąc *patri patria[e] et seminario universarum* tej Rzeczypospolitej *prosperitatum*, więc desygnowani od nas w.i.p.p. posłowie nasi, stanąwszy u tronu pańskiego, *cum oris verecundi purpura* wyznają wszystkich *conci usum^c* tego województwa, a J.K.M. Pana Naszego Miłościwego już wiernych poddanych nie tylko *in libro supremae*, lecz tym głębiej, tym życzliwiej, im chętniej *pondere amoris* nachylone głowy i życzyć będą *universali voto*, ażeby *ad quemquisque suas fertque refertque vices, pro paterna solitudine dies regis supra dies addiciat*, jeżeliż całemu światu *ad invidiam* tym się możemy zaszczycać, że *nullibi securius^d obdormiant reges*, jako monarchowie polscy *in sinu* wiernych poddanych, przeto niech nam nic *austorum^e* nie ubywa *decorum*, ażeby bezpieczeństwo tronu pańskiego miały pograniczne zaszczycać *auxilia*, a raczej *penes optimum Jovem fulminatrices aquilae*, owszem, destynowani od nas w.i.p.p. posłowie nasi, asekurując majestat pański, *avito pro rege et lege zelo* konformować się do jednostajnego [ze] stanami Rzeczypospolitej obowiązku i upraszać będą *effectus effectuos* przyobiecanej *verbo regio* wojsk zagranicznych ewakuacy *sine ulteriori amplius regressu*.

[2.] A ponieważ wszystkie prowincje Korony Polskiej, W.Ks.L. na sejm *electionis* w roku 1733 zgromadzone, użyły starożytnej wolności prawa i prerogatywy w konferowaniu *suffragiorum* do tronu polskiego najjaśniejszym kandydatom swoim, więc, zaszczycając *actum electivum*, zdało się województwom i powiatom pierwiej do partykularnych, *demum* do jeneralnej W.Ks.L. udać się konfederacyi, aż poko *dextera domini* zjednoczywszy wszystkich *civium* serca ku

^a Przeprowadzenie utrudnia odczyt słowa.

^b Powinno być „reges”.

^c Powinno być „concivium”.

^d Słowo powtórzone.

^e Powinno być „austerum”.

N.K.J. Augustowi III P.N.M. *digito virtutis suae hunc et non alium collere* kazała, przeto jako z całą Ojczyzną *subicimus* skłonne *cervices* pod powiną *et omni cultu prosequendam* Najjaśniejszego Majestatu władzę, tak idąc za manudukcją Boską, który sam tylko *in rebus decernit*, gdy wszystkie przeszłe *generosi ac liberi pectoris* konfederacje chcemy mieć rozwiązane, niemniej *pulsamus penetralia* dobrotliwego serca pańskiego, ażeby j.w.j.p. wojewodzie witebskiemu⁷, marszałkowi przeszłej konfederacji W.Ks.L. i wszystkim *in uno eodemque actu* w.i.p.p. marszałkom, konsiliarzom uznawszy amnestią, do respektów swoich miłościwie przygarnąć raczył.

[3.] Umówiona *constitutione anni* 1717 do doszłego tylko sejm⁸, a przez lat 20 [426] *incessanter* przedłużona *agraria* z dóbr ziemskich kontrybucja *vulgo* podatek podymnego, jak nas *ad ultimam redegit ruinam*, wyświadczą rudera spustoszonych substancji naszych, więc *obstringimus* w.i.p.p. posłów naszych, ażeby po obraniu j.p. marszałka sejmowego *principaliter procurrent* zniesienia tego podatku i na żadne z dóbr ziemskich *ullo titulo* nie pociągając się stypendium.

[4.] Nie może też *silentio praeterire* województwo nasze *iustum sensum doloris*, jako w nieszczęśliwej publicznej zamieszanii rewolucyjnej *tantisper* były *viribus extincte leges venerandaque iura*, że lubo sądy Trybunału Głównego W.Ks.L. miały swoją reasumpcję, lecz od wojsk tak nacjonalnych, jako tym bardziej zagranicznych *tam evidens itinerantibus imminebat periculum*, że *potior pars civium evitanto discrimina vice* musiała *frivole litigantibus contumaciter succumbere* w tychże sądach za niestaniem swoim, więc wszystkie dekreta kontumacjalne tak w roku 1734, jako też 1735 *ordo* inchoacji teraźniejszego Trybunału *in contumaciam* wypadłe, ażeby *per legem publicam cum suis executionibus cassentur, causae vero in integrum restituant, instabunt urigenter^f ad ordines Regni* i.p.p. posłowie nasi, *non praeiudicando* dekretem oczewistym *inter partes comparentes* ferowanym, a lubo dekreta *vim legis sapientia nullitatis vitio subiacere* powinny. Że jednak przeszłych Trybuna[łów] W.Ks.L. *multiplies irrepperunt abusus*, iż wyraźnym konstytucjom roku 1558⁹, 1559¹⁰, 1651¹¹, 1667¹², 1683¹³ o obmowach na funkcjach

^f Powinno być „urgenter”.

⁷ Marcjjan Michał Ogiński.

⁸ „Regulamen wojska W.Ks.L.”, VL, t. 6, s. 150 (fol. 306).

⁹ Zapewne chodzi o sejm 1658, „Ubezpieczenie tak p.p. senatorów jako i posłów ziemskich na sejmie w usłudze Rzeczypospolitej będących i dóbr onych”, VL, t. 4, s. 249 (fol. 537); VC, t. 4, vol. 1, s. 393.

¹⁰ Zapewne chodzi o sejm 1659, „Ubezpieczenie panów senatorów i posłów ziemskich”, VL, t. 4, s. 275 (fol. 591); VC, t. 4, vol. 2, s. 16.

¹¹ W 1651 r. nie było sejmu, zapewne chodzi o sejm 1661, „O bezpieczeństwo wielmożnych senatorów i urodzonych posłów ziemskich, tak Korony jako i W.Ks.L.”, VL, t. 4, s. 337 (fol. 721); VC, t. 4, vol. 2, s. 112.

¹² „Ubezpieczenie panów senatorów i posłów ziemskich koronnych i W.Ks.L.”, VL, t. 4, s. 436 (fol. 927); VC, t. 4, vol. 2, s. 279.

¹³ „Securitas marszałków poselskich i deputatów do konstytucji”, VL, t. 5, s. 324 (fol. 665); VC, t. 5, vol. 2, s. 258–259.

senatorskiej lub poselskiej ferowanym *evidens* stało się *praeiudicium* wypadłym mimo podaną obmowę dekrete na w.j.p. Andrzeja Tarusę, pisarza ziem. i posła podówczas województwa trockiego z aktoratu j.p. Jerzego Reybicza, więc pomieniony dekret, aby *totaliter* był skasowany, *securitas* obojgu ichmościom małżonkom i dobrom *caveatur*, *inte[r]ponent activitatem suam nomine* całego województwa ciż i.p.p. posłowie nasi.

[5.] *Notoria convulsio patriarum lagum*^g i kogoż nie wzbudzi *ad iustum* [indi]gnationis^h *zelum*, zwłaszcza gdy *expressa constitutione anni 1661 folio 10*¹⁴ suma 100 tysięcy złotych na ciwoństwie retowskim w Księstwie Żmudzkiem leżącym j.w.j.p. Pawłowi Janowi Sapieżie, wojewodzie wileńskiemu, wniesiona od Rzeczypospolitej takim sposobem, iż *post fata* jego nie pierwszej to ciwoństwo nowy donatariusz *in suam possessionem apprehendet*, aż pomienioną sumę sukcesorom tegoż j.w.j.p. [426v] wojewody wileńskiego albo komu będzie należeć *absque ulla* onej *extuacione refundet*, *vigore* której konstytucji taż suma przez j.w.j.p. Sapieżę, wojewodę podlaskiego, cedowana w Bogu zeszłegoⁱ j.w.j.p. Jerzemu Tyszkiewiczowi, kasztelanowi witebskiemu, wspólnie z posesją Retowa, *vigore consensu* J.K.M. i cesyi, a *post fata* j.w.j.p. kasztelana witebskiego *moderni possessores*¹⁵ bez oddania sumy 100 tysięcy sukcesorom j.p. kasztelana witebskiego należącej te ciwoństwo zajechali, zaczym i.p.p. posłowie mają domawiać się na sejmie terażniejszym, ażeby *ex meritis* w Bogu zeszłego j.p. kasztelana witebskiego ku Ojczyźnie *praestitis*, a barziej *ex ipsa iustitia*, na tymże ciwoństwie *ad exolutionem successoribus* j.w.j.p. kasztelana witebskiego aprobowana była, lecz *insuper* ażeby *a modernis possessoribus* Retowa do żadnych sądów ewokacyi sukcesorów j.p. kasztelana witebskiego nie była nad forum w Trybunale Głównym W.Ks.L., gdzie już zakroczył dekret trybunalski na terażniejszej kadencji *ad instantiam* tychże sukcesorów tak o ekspulsyją Retowa, jako też i o sumę wniesioną.

[6.] Dzierżawa ciwoństwa trockiego, mianowicie Strakiszki nazwana [w] trockim województwie, Leluszany i Łoszyńce w powiecie kowieńskim sytuowane i inne do nich atynencyje, że *per incuriam* przeszłych w.i.p.p. ciwonów trockich, czyli *per conductamem* onychże w nienależytych *haerent* posesorów, więc *instamus ad ordines Regni*, ażeby wszystkie dzierżawy do ciwoństwa trockiego należące w.j.p. Kazimierzowi Józefowi Ukolskiemu, ciwonowi i podwojewodziem woj. tr. i posłowi tegoż województwa, *de iustitia et equitate* przysądzone były.

[7.] W.i.p.p. Grotuzowie, starostowie pruselscy, *iustas* mając *pretensiones*^j za zapisami o 12 087 talarów bitych i na 313 złotych pruskiej monety od j.o.ks.j. Ferdynanda kurlanskiego i sejmigalskiego *cum provisione et vadio* winnych,

^g Powinno być „legum”.

^h Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt, powinno być „indignationis”.

ⁱ Powinno być „zeszłemu”.

^j Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt początku słowa.

¹⁴ „Suma na Wołpie i na Retowie”, VL, t. 4, s. 375 (fol. 800); VC, t. 4, vol. 2, s. 165–166.

¹⁵ Antoni ze Skrzywna Dunin, regent kancelarii W.Ks.L. i jego żona Regina z Trubeckich.

gdy przekonawszy prawem, dekretami kontumacyjnemi, jako też i oczewistym Trybunału Głównego W.Ks.L. *in virtute* dobrowolnej cyrkumskrypcji j.o.ks.j. kurlandskiego prowincji *tatione*^k do starostw połongowskiego i obolnickiego pozwolonej do posesyi weszli, a spokojności onych przez potencyją nie mają *et per contemptum legis* tak j.o.ks. kurlandskie, jako też sama j.o. księżna jejmiłość kurlandska¹⁶ pod pretekstem *iuris communicativi* na te starostwa od męża swego wyprawionego, mimo przewody prawa *in antecessum* ekspulsjami po kilkakrotności, *ad preasens* wiolencjami, *extra forum* mandatami dla wiecznej depresyi, zaczynając że to jest przeciwko prawu i sprawiedliwości *in virtute* dawniejszych [427] w tymże interesie instrukcyi, *instabunt urgentissime* w.i.p.p. posłowie nasi, ażeby pomienieni ichmościowie *circa possessionem suam omnem* mieli *securitatem*, aż do ufacilitowania w pretensyjach swoich i do finalnej rozprawy w Trybunale.

[8.] *Foedere*^l zawarte z postronnemi monarchami, ażeby *sacrosancte* obserwowane były bez żadnego naruszenia, w.i.p.p. posłom *iniungimus*.

[9.] J.o.ks.i. wojewody wileńskiego, kasztelana trockiego, wielkiego i polnego W.Ks.L. hetmanów¹⁷ tudzież j.w.j.p. wojewody trockiego¹⁸ *inter distinctas distinctiones palpabilia* ku Najjaśniejszemu Majestatowi i całej Ojczyźnie *in continuo recte factorum cursu merita*, lubo *non egent testimonio nec indiga*^m *laudis*, atoli województwo nasze, znając się do należytej *magnorum nominum ac numinum* estymacji tak ojcowskich J.K.M. P.N.M. *magnorum heroum virtuti* respektów, jako *et ab universis ordinibus Regni non inter moreturam requirit gratitudinem*.

[10.] Tak *ex propria persona*, jako też z wielu antenatów wielkie *merita* j.w.j.p. Fleminga, starosty szereszewskiego, jenerała majora od infenteryi wojsk W.Ks.L. *apprehendit* i nasze województwo trockiego [sic] do respektu J.K.M. P.N.M. w.i.p.p. posłowie rekomendować *obligantur*.

Denique cokolwiek *ex dispositione iurium cardinalium solidum ac adequantum*ⁿ być może, *salva per omnia libertate sentiendi et voce vetandi intaminate fidei zelo et dexteritati* w.i.p.p. posłów naszych *committimus*^o, onychże respektowi J.K.M. P.N.M. *ad gra[tia]m*^p *meritorum* rekomendujemy.

Działo się w zamku trockim miesiąca, roku, dnia *ut supra*.

Jan Antoni Wazgird, marszałek sejmiku antekomicjalnego woj. tr.; Benedict Godaczewski, czesznik woj. tr.; Michał Mordas Żyliński, łowczy tr.; Krzysztof Antoni Bartoszewicz; Leon Strawiński, miecznik tr.; Wojciech Rądomański; Jan Rey Reynicki; Wojciech Narkiewicz; Dawid Modostowicz; Jerzy Szulc;

^k Powinno być „ratione”.

^l Powinno być „Foedera”.

^m Powinno być „indigent”.

ⁿ Powinno być „adaequatum”.

^o Zapewne powinno być „committimus”.

^p Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

¹⁶ Johanna Magdalena von Sachsen-Weissenfels.

¹⁷ Michał Serwacy Wiśniowiecki i Michał Kazimierz Radziwiłł.

¹⁸ Józef Ogiński.

Jan Jasudowicz; Stefan Siellawa; Tadeusz Siellawa; Andrzej Kazimierz Michałowski *mp.*; Kazimierz Massalski; Jan Józef Siellawa, landwójt tr.; Kazimierz Michał Zajączkowski; [427v] Dominik Michałowski; Antoni Godaczewski; Michał Izdebski; Michał Sowgin z Antagonia Antogiński, komornik woj. tr.; Jerzy Antoni Tułgowsd Gudziański; Jakub z Boczkowa Boczkowski; Piotr Siellawa; Antoni Michałowski; Jan Pusza; Piotr Naboroski; Stanisław Olechnowicz; Kazimierz Duchowski; Michał Jurewicz; Michał Wildziewicz; Władysław Wirpsza.

[32 podpisy]

IX. Sejmik deputacki w Trokach 4 II 1737

12. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 4 II 1737

Rkps NGABM, F. 1722, inw. 1, nr 99, k. 327–328 – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu *nomine* i.p.p. obywatelów województwa trockiego przeciwko i.p.p. deputatom *non ordine iuris* obranym, 11 II 1737 w grodzie lidzkim przed Danielem Kazimierzem Szyszką, stolnikiem i podstarościm lidzkim, aktykował Tadeusz Strawiński. Dokument nie został przyjęty w grodzie trockim; pod dokumentem podpis [Antoniego] Adamowicza, regenta gr. lidzkiego.

My, rycerstwa, szlachta, obywatele województwa trockiego poniżej wyrażeni manifestujemy się przed Bogiem Wszechmocnym i całym światem na w.j.p. Andrzeja Józefa Tarusę, pisarza ziem. woj. tr. i na w.j.p. Jana Dewoynę, stolnika tr., którzy ichmościowie *postponendo* głosy wolne nas, szlachty, tak wiele prawami i konstytucyjami opisane, mimo wyrażone protestacje, śmieli i ważyli się denominować i promowować siebie na funkcję [327v] deputacką, uczyniwszy różne krzywdy w prześwietnym województwie, o co *in posterum* nie omieszkamy *in foro competenti* krzywd naszych jawnych dowodzić i dochodzić.

Dopiero jeno to w tym naszym manifestcie wyrażamy, iż w roku 1737 dnia 4 lutego zjachawszy się do Trok, miasta J.K.M. *ad solitum locum* sejmikowania *propria auctoritate*, a *postponendo* nas, równych sobie, uczyniwszy prywatne konferencje między sobą, przepomniawszy bojaźni Bożej i tak wiele cyrkumskrypcyi prawnych o wolnych głosach utrzymywaniu, nie uważając na niezgodzenie się na dyrektora, raptowym stylem tłumiąc wolność naszą szlachecką, postponując swą ambycją i despektując nas, krzywdy nasze wyrażających i przy prawie pospolitym obstających, nie zasiadшы podług zwyczaju, denominowawszy się ruszyli się z odpowiedziami i pochwałkami. A tako takową opresję naszą i postpozycję praw i swobód naszych *oram liberam vetandi vocem* manifestując się, rękoma naszymi podpisujemy się.

Działo się w Trokach dnia 4 miesiąca februaryi roku 1737.

Wojciech Narkiewicz *mp.*; Franciszek D. Gieysztor *mp.*; Stefan Rakiewicz; Tomasz Rakiewicz; Jerzy Sarnacki; Daniel Katogli [sic]; Antoni Gieysztor; Józef

Strawiński, klucznik tr.; Leon Strawiński; Stefan Sielawa; Franciszek Strawiński *mp.*; Jerzy Nortowt; [328] Stanisław Hrydziewicz; Piotr Sielaw; Władysław Wirpsza; Władysław Monczuński; Michał Nartowt; Karol Getner; Tadeusz Strawiński; Ignacy Strawiński *mp.*; Józef Monczuński; Jan Strawiński; Stanisław Strawiński; Tadeusz Sielaw [sic]; Jan Strawiński; Samuel Nartowt; Jan Wipsza [sic]; Jerzy Szedziewicz; Andrzej Splepawinski [sic]; Jan Monczeński; Michał Jurewicz.

X. Sejmik gospodarski w Trokach 5 II 1737

13. *Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 5 II 1737*

Rkps LVIA, SA 5959, k. 7–10v (pomyłona kolejność kart – po k. 7 powinna być k. 9, potem k. 8) kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja laudum województwa trockiego roku 1737 sejmiku gromnicznego, 8 II 1737 w grodzie trockim aktykował Krzysztof Bartoszewicz, oboźny starodubowski; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwa [sic], szlachta, obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M. miasta [sic] Trok i zamku tutejszego *vigore* prawa pospolitego i konstytucji sejmowych na pierwszy poniedziałek po Gromnicach, to jest na dzień 4 miesiąca *februarii* w roku terażniejszym 1737 na [7v] sejmik gromniczny zgromadzeni, oznajmujemy tym naszym laudum, iż po obraniu *unanymi voce et nullo reclamante* w.j.p. Kazimierza Józefa Ukolskiego, ciwona woj. tr., za dyrektora sejmiku gromnicznego *iuxta dispositionem* prawa pospolitego na Trybunał Główny W.Ks.L. w roku terażniejszym 1737 sędzić przypadający, *nemine contradicente* w.i.p.p. Andrzeja Józefa Tarusę, chorążego *protunc* i pisarza ziem. i Mikołaja Ursyna Dowoynę, stolnika, urzędników woj. tr. za deputatów *probatæ virtutis et bene meritos viros* nie tylko w województwie trockim, ale i w całym W.Ks.L., obraliśmy i osobiłym kredensem od nas danym ichmościów ule[g]itymowaliśmy.

In crastinum, to jest na dniu 5, gdy *disponente lege*^a *positiva* sejmik gospodarski *sub regimine* tegoż w.j.p. Kazimierza Józefa Ukolskiego, ciwona woj. tr., *ad disponendas necessitates*, które *incumbunt* sejmikowi gospodarskiemu, *scilicet*:

In primario, *ratione* wakansów rotmistrzostwa, jednego po w.j.p. Mateuszu Romerze, staroście żośleńskim, drugiego po j.p. Krzysztofie Rościszewskim, podstolim płockim, na które *tandem* wakanse *unanymi assensu* [9] na miejscu w.j.p. Romera, bywszego rotmistrza, w.j.p. Władysława Andrzeja Ukolskiego, podwojewódzkiego woj. tr., a po j.p. Krzysztofie Rościszewskim, podstolim płockim, w.j.p. Michała Szczęsnego Wazgirda za rotmistrzów tych parafii, które *ab antiquo*

^a Przedziurawienie w miejscu przesnuwania utrudnia odczyt słowa.

do przeszłych i.p.p. rotmistrzów należały, obraliśmy, dawszy od siebie *pro hoc officio* osobliwe *credentiales*.

Na tymże dniu, stosując się do konstytucji sejmu *pacificationis* roku 1736¹⁹ respektem wyprowadzonych ludzi przez różne komendy wojsk najjaśniejszej imperatorowej jej miłości rosyjskiej, w.i.p.p. Benedykta Godaczewskiego, czesznika i Józefa Łakińskiego, łowczego i rotmistrza, urzędników woj. tr. za komisarzów zgodnie obrawszy do najjaśniejszej imperatorowej jejmiłości *ad requirendum* zabranych ludzi, *etiam lustrationem* onych wiele zabranych *committimus*, którzy ichmościowie po uczynionej lustracji do najjaśniejszej imperatorowej donieść *ante omnia* wydania onych rekwirować *obligantur*, zniószy się *de loco et tempore* z w.i.p.p. komisarzami najjaśniejszej imperatorowej rosyjskiej, *manus suae functionis expedire* mają.

A że w.j.p. Kazimierzowi Józefowi Ukolskiemu, ciwonowi województwa naszego, z dóbr jegomości dziedzicznych [w] województwie mińskim sytuowanych, mianowicie od majątności Chołuja [9v] ze wsi Wiażyja *circiter* 20 gospodarza wyprowadzono, *perinde instabunt* ciż i.p.p. komisarze nasi o ekstradycją tych poddanych ze wszelkim onych dobytkiem.

Którym i.p.p. komisarzom *prae premio laboris* z dymów ziemskich podług terażniejszej taryfy po pół szóstaka bitego przy racie marcowej, co uczyni na obudwych [sic] ichmościów szóstak bity jeden, od kątników po tynfów 4 i od żydowskiej czeladzi *utriusque sexus* po tynfów 2 tymże i.p.p. komisarzom wybrać pozwoliliśmy.

Non desunt sua verba dolori, gdy tak wiele i.p.p. kwerulantów *magna proclamarunt voce* swoją krzywdę i opresję, a to j.p. Władysław Gosicki, krajczy pow. upickiego, który *ad hunc calamitatis* przyszedł *statum*, że panowie huzaria zaciągu i wojska berlińskiego *in visceribus* Ojczyzny *in summa pacis tranquillitate in tanta praesumunt licentia*, że nie tylk[o p]^brzejazdu, ale *nec securitatis* zdrowia może być pew[i]en, ba, i różną szlachtę *iniquio*^c *ausu* ważą się oprymować i w prywatną brać detencyją, czyniąc sobie *ad velle et libitum* satysfakcją, co się dzieje *cum summa nobilitatis oppressione et contra iura patriae*. A że *non dat[ur]*^d insze *medium*, jako tylko *deferre et recurrere sub umbram* j.o.ks.i. hetmanów naszego Księstwa Litewskiego²⁰, *hoc* [8] *prodromo* uniwersalną zgodą *unanimi voce et assensu* obraliśmy *e medio nostro* w.i.p.p. Jana Wazgirda, czesznika płockiego, j.p. Ksawerego Jacuńskiego, strażnika woj. tr., posłów, ażeby *gemitum et squalorem* braci naszej, którym *vicina potentia nectit*, donieśli przezornej j.o.ks.i. wielkiego i polnego W.Ks.L. hetmanów animadwersji, aby jako *tutores immunitatis nostrae* w tym *securitatem* województwu naszemu ustabilitolali. Do czego

^b Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt fragmentu słowa.

^c Powinno być „iniquo”.

^d Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki słowa.

¹⁹ „Komisja o ludzi wybranych W.Ks.L.”, VL, t. 6, s. 327 (fol. 675).

²⁰ Michał Serwacy Wiśniowiecki, hetman wielki i Michał Kazimierz Radziwiłł, hetman polny.

różnych ichmościów *adimplendo* dezyderia daliśmy osobliwą instrukcją, podług której ciż w.i.p.p. posłowie *iustum deferre dolore* i *relacionem legationis suae* na przyszłym pierwszym, da Bóg, sejmiku uczynić *obligantur*.

Referują[c] się zaś *ad constitutionem anni 1717*²¹ *recommendamus* w.i.p.p. deputatom województwa naszego, aby^e regimentu pieszego buławy polnej lustracją komputu *secundum obloquentiam tabelli* bez omieszkania *more antiquo* uczynili.

Denique stosując się do konstytucji *desuper* wyrażonej²², ażeby wypłacenia sumy 6 tysięcy złotych na chorągiew husarską j.o.ks.j. podkanclerzego Księstwa Litewskiego²³ *infallibilis exolutio*, przeto j.p. Piotra Talwoysza, regenta woj. tr., [8v] za kontrahenta zgodnie obraliśmy, który podług danej od nas taryfy *secundum obloquentiam* prawa sumę wyż specyfikowaną na też chorągiew dwoma ratami należącą ma wypłacić.

Lubo zaś *post fata* j.w.j.p. Józefa z Kozielska Ogińskiego, wojewody tr., *vacat iudicium castrense*, atoli *obligatur* j.w.j.p. Andrzej Władysław Ukolski, podwojewodzi tr., *secundum dispositionem legis* wespół z w.i.p.p. urzędnikami grodzkimi, kolegami swojemi, akta grodzkie mieć w pilnej animadwersyi dla zdania przyszłemu j.w.j.p. wojewodzie tr. *ad interim tantisper* j.p. Stanisław Siellawa, podstawości tr., *dependenter* suszeptując, ażeby stronie potrzebującej *documenta ex actis iuridice* wydawał.

Doniesiona nam jest ciężka konflegracja [sic] j.p. Krzysztofa Bartoszewicza, którego wszystka substancja *in favillam et cineres* poszła, [10] więc *ducti compassione* radziłyśmy znaczniejszym *succurrere* wsparciem, lecz że i w samych substancjach naszych *res angusta domi* nie pozwala na obfitsze pociągnąć się *subsidium*, przedto [sic] nie więcej, jak z dymu kuźdego [sic] dóbr ziemskich i duchownych, i stołowych temu j.p. Bartoszewiczowi po groszy 7 przy racie marcowej *anni praesentis* wniesć deklarujemy do kancelaryi grodzkiej województwa trockiego *spontanee et sine salario*.

Co wszystko *in unione animorum et fraterna charitate* zgodnie postanowiwszy, *pro maiori robore sancitorum* uprosiwszy o podpis ręki w.j.p. dyrektora, nie mniej i podpisami rąk naszych aprobujemy.

Działo się w zamku trockim dnia 5 *februarii anno ut supra*. [10v]

Kazimierz Józef Ukolski, ciwon i dyrektor sejmiku gromnicznego woj. tr.

^e Przeprawienie utrudnia odczyt słowa.

²¹ „Disciplina militaris”, VL, t. 6, s. 140 (fol. 286).

²² „Klarygacja wiele które województwo lub powiat z hyberty, czopowego szelężnego i uchwał ekspenduje...”, VL, t. 6, s. 199 (fol. 384).

²³ Michał Fryderyk Czartoryski.

XI. Sejmik deputacki w Trokach 3 II 1738

Przebieg sejmiku i okoliczności wniesienia manifestów przeciw dyrektorowi, a następnie przeciw deputatom opisują B. Golejewski do M.K. Radziwiłła, 3 II 1738, AGAD, AR V 4399, s. 16–17; J.M. De Raess do Radziwiłła, 3 II 1738, AGAD, AR V 12816, s. 7.

14. Protestacja przeciwko sejmikowi deputackiemu, 3 II 1738

Rkps 1 LVIA, SA 4750, k. 188–189v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest j.w.p.p. obywatelów województwa trockiego *contra totum actum* sejmiku gromnicznego, 3 II 1738 w grodzie wileńskim przed Mikołajem Antonim Petrusewiczem, podwojewodzim woj. wileńskiego, aktykowali Mateusz Tański, koniuszy woj. tr., i Felicjan Telatowicz, mostowniczy woj. tr. Dokument nie został przyjęty w grodzie trockim.

Rkps 2 RNB 150 nr 14, k. 43–44 – widymus dokumentu aktykowanego w grodzie wileńskim, 3 II 1738 przed Mikołajem Antonim Petrusewiczem, podwojewodzim wileńskim aktykowali Mateusz Tański, koniuszy tr. i Felicjan Telatowicz, mostowniczy tr. Dokument nie został przyjęty w grodzie trockim. Pod aktykacją notatka: correx[it] Kazimierz Antoni Monkiewicz, r[egent] gr. wileński; dalej informacja o wydaniu widymusu Bogusławowi Golejewskiemu, podstarościemu tr.

My, szlachta i obywatele województwa trockiego *ad locum solitum* do miasta J.K.M. Trok i zamku trockiego *vigore* prawa pospolitego i konstytucji sejmowych na sejmik gromniczny w pierwszy poniedziałek po Najświętszej Pannie Gromniczej przypadający, to jest dnia 3 *februarii* w roku terażniejszym 1738 zgromadzeni, [188v] *solenniter* protestujemy się na w.j.p. Kazimierza Ukolskiego, ciwuna woj. tr., o to, iż jegomość będąc w funkcji komisarskiej w przeszłym roku także na sejmiku gromnicznym obranym, nie czyniąc dość onej, *intendebat* obrania siebie za deputata na Trybunał W.Ks.L., gdzie my, widząc jawną kontrawencją prawu pospolitemu i konstytucjom sejmowym, przy wolnych głosach *contra totum actum in facie* województwa protestowaliśmy się, a j.p. ciwun nie obserwując *vocem vetandi*, mimo stałą protestacją obierał się deputatem, gdzie *iterum iterumque* j.p. Kaszyc, koniuszy woj. tr., protestował się, a pomieniony jegomość *violenti modo*, nie zważając na protestacje kontynuował swoje przedsięwzięcie, o co my, szlachta o postpozycją wolnych głosów naszych, jako też i nienależyte obranie w.i.p.p. deputatów tę naszą protestacją rękoma naszymi podpisaliśmy. [189] *Dat* w Trokach *ut supra*.

Przy wolnych głosach o postpozycją w suplement protestantów podpisuję się, Jan Wawrzyniec Kaszyc, koniuszy tr.; Mateusz Tański *mp.*; Antoni Massalski, s[karbnik] tr.; Krzysztof Kaszyc, w[ojszczyk] w[iłkomierski] *mp.*; Bogusław Golejewski, podstarości tr.; Ignacy Kościuszko, k[uchmistrz] woj. tr.^a; Aleksander Pietraszkowicz; Felicjan Telatowicz, mostowniczy tr.; Aleksander Rużewicz, oboźny woj. tr.; Antoni Dronseyko; Ferdynand Tyszkiewicz; Jakub Woyna Orański, starosta kojałowski *mp.*; Aleksander Baczyński; Józef Stabiński; Franciszek

^a Skrót urzędu nadpisany w rkps. 1.

Petrusewicz; Stefan Stabiński; Antoni Pacewicz; Wnorowski; Jan Telatowicz; Jerzy Telatowicz; Stanisław Telatowicz^b; z parafii łódzkiej: Michał Minkiewicz; Antoni Dowgiało; Piotr Symulianński^c; Kazimierz Kotarski; Dominik Kijuć; Bartłomiej Woydag; Bartłomiej Antoni Jacuński *mp.*; Michał D[ominik] Pilecki; Mikołaj Antoni Chrzczonowicz Piasecki^d; Dominik Pilecki s. t.; Franciszek Stacewicz; Daniel Osmowski; Stanisław Kozłowski; Mikołaj Adamowicz; Wincenty Petrusewicz; Józef Adamowicz; Józef Stempkowski; Antoni Rucki; Adam Łęczycki; [189v] Antoni Abrantowicz; Jerzy Kozłowski; Antoni Żyliński; Antoni Brzozowski; Piotr Abrantowicz; Jan Szudziejewicz; Maciej Jodko; Kazimierz Desztrunk; Mateusz Ciechanowicz; Antoni Kozakiewicz; Bartłomiej Kozakiewicz; Antoni Wondolowski; Michał Stabiński; Michał Wildziejewicz; Kazimierz Kotarski; Jerzy Kierśnicki; Jan Baranowski; Adam Nawsuć.

[58 podpisów]

XII. Sejmik gospodarski w Trokach 4 II 1738

Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnych – zobacz niżej.

XIII. Sejmik elekcyjny na podkomorzego w Trokach 5 II 1738

Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnych – zobacz niżej.

XIV. Sejmik elekcyjny na chorążego w Trokach 6 II 1738

Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnych – zobacz niżej.

XV. Sejmik elekcyjny na sędziego ziemskiego w Trokach 7 II 1738

Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnych – zobacz niżej.

^b W rkps. 2 „Talatowicz”.

^c Odczyt nazwiska w obu rękopisach niepewny.

^d W rkps. 2 „Krzczonowicz”. Może to dwie osoby: Mikołaj Antoni Krzczonowicz i bezimienny Piasecki.

XVI. Sejmik elekcyjny na podsędka w Trokach 8 II 1738

Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnych – zobacz niżej.

XVII. Sejmik elekcyjny na pisarza ziemskiego w Trokach 9 II 1738

Przebieg sejmiku elekcyjnego i niepowodzenie elekcji sądu ziemskiego opisuje J.M. De Raess w liście do Radziwiłła, 9 II 1738, AGAD, AR V 12816, s. 10–12.

15. Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnych, 10 II 1738

Rkps LVIA, SA 5959, k. 285–286v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja laudum województwa trockiego sejmiku gromnicznego, 12 II 1738 w grodzie trockim przed Stefanem Romerem, wojskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował Krzysztof Bartoszewicz, oboźny tr.; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, n[amiestnika] gr. woj. tr.; tamże podpisane przez Siellawę adnotacje o wydaniu widymusów 22 II 1738 Janowi Chreptowiczowi, stolnikowi nowogródzkiemu, i 5 V 1738 Tomaszowi Żylińskiemu, kontrahentowi czopowego i szelężnego.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok i zamku trockiego *vigore* dyspozycji prawa na sejmik gromniczny w pierwszy poniedziałek po Najświętszej Pannie Gromniczej, *idque pro die* 3 februaryi w roku terażniejszym 1738 zgromadzeni, oznajmujemy tym naszym laudum, iż po obraniu *faventibus superis* za dyrektora sejmiku gromnicznego *nullo reclamante* w.j.p. Mikołaja Ursyna Dowoynę, sędziego Trybunału Głównego W.Ks.L., stolnika woj. tr., *sub cuius regimine* na Trybunał, da Bóg, przyszedł w tymże roku 1738 sędzić przypadającym obraliśmy za deputatów bez żadnej ni od kogo kontradycji, lecz *unanimi voce* w.i.p.p. Kazimierza Józefa Ukolskiego, ciwona woj. tr. i Michała Wazgirda, rotmistrza tegoż województwa, *bene meritis iurisque peritos ac probatae virtutis viros*, dawszy ichmościom osobliwe *credentiales*.

In crastinum na sejmiku gospodarskim, to jest na dniu 4 februaryi *sub directione* w.j.p. Kazimierza Józefa Ukolskiego, ciwona woj. tr., wakujące rotmistrzostwo *post fata* j.p. Józefa Łakińskiego, łowczego i rotmistrza województwa naszego, konferowaliśmy zgodnie *absque ulla contradictione* w.j.p. Marcelemu Tarassowskiemu, staroście szakowskiemu, osobliwy na to dawszy jegomości [285v] kredens.

In subsequenti inhaerendo konstytucji roku 1717²⁴, ażeby niezawodna płaca *stipendii militaris iuxta obsequentiam* tejsze konstytucji *subsequi* mogła,

²⁴ „Regulamen wojska W.Ks.L.”, VL, t. 6, s. 150 (fol. 306).

za kontrahenta do czopowego szelężnego j.p. Tomasza Żylińskiego *nemine contradicente* obraliśmy, który jegomość podług danej sobie taryfy, *sine ullo praeiudicio*, lecz według cyrumskrypcji *superius* pomienionej konstytucyi sprawując się²⁵, wybrawszy sumę na chorągiew usarską j.o.ks.j. podkanclerzego W.Ks.L.²⁶, wypłacić dwuma ratami lub delatę *in termino lege praescripto* podać *tenebit*.

A jako niewątpliwą mamy nadzieję *in summa activitate* w.i.p.p. Stefana Romera, wojskiego i podwojewodzkiego woj. tr. i na [sic] Chreptowicza, stolnika nowogródzkiego, komisarzów województwa naszego, iż, będąc *in pleno character* funkcyi komisarzkiej na reasumpcję komisyi grodzieńskiej, *omni possibili modo* zechcą znieść podatek z dóbr ziemskich, tak gdy *desideria* nasze *sentientur effectum*, upewniamy *infallibili* od nas ichmościom *gratitudine*.

Zaszły przy tym supliki od wielebnych ojców franciszkanów wileńskich i bernardynów trockich, ażebyśmy jako upadłym tym klasztorom *succurrere* mogli *subsidio nostro*, więc że *vetante lege* czeladź chrześci[j]ańska u Żydów i Tatrów *illicite* służyć waży się, zatym od każdej osoby *feminei sexus* po tynfowi jednemu, a od kątników *in bonis regalibus* znajdujących się i żadnej służby nie pełniących *similiter* od każdego kątника po tynfowi jednemu naznaczamy, który to podatek przy zesłanym od ichmościów księży franciszkanów i bernardynów j.p. Jerzy Iwaszkiewicz wybierać, a wybrawszy *per medietatem* ichmościów *sub nexu conscientiae* oddać *tenebitur*. Seorsive na tychże ichmościów księży bernardynów trockich z dymu po groszy 3 przy racie marcowej *anni praesentis* uchwalamy.

Zaszły oraz *querelae a concivibus* województwa naszego, że po miastach, miasteczkach fałszywe znajdują się miary do zbóż i trunków różnych tudzież łokci, zaczym *occurrendo* takowej inordynacyi dla ustawienia prawdziwej miary, stosując się do miasta stołecznego J.K.M. Wilna, ażeby [k. 286] taż sama miara wszędy była, daliśmy komis j.p. Heronimowi Kwaśnickiemu Złotemu, podstolemu brzeskiemu, *ut hoc negotium expediret sub fide, honore et conscientia*.

Condescendendo zatym do sejmików elekcyjnych za innotescencyjami j.o.ks.j. wojewody trockiego, hetmana polnego W.Ks.L.²⁷ na to wydanemi, mianowicie na dniu 5 miesiąca *februarii* pod dyрекcją w.j.p. Stefana Romera, wojskiego i podwojewodzkiego woj. tr., zgodnie *ad hunc actum* obranego, za podkomorzego *unanimi voce*, bez najmniejszej ni od kogo kontradykcyi obraliśmy w.j.p. Kazimierza Józefa Ukolskiego, ciwona woj. tr., przydawszy za kandydatów i.p.p. Józefa Tura, podczaszego tr., Marcina Siękiewicza, łowczego brasławskiego i Michała Hermana, stolnika inflanckiego, którzy ichmościowie *in personam* tegoż w.j.p. ciwona transfundowali i swoje *credenciales ad manum* jegomości oddali.

Na dniu 6 tegoż miesiąca *sub regimine* w.j.p. Kazimierza Józefa Ukolskiego, ciwona woj. tr., w.j.p. Stefana Romera, wojskiego i podwojewodzkiego tegoż

²⁵ „Klarygacja wiele które województwo lub powiat z hyberty, czopowego szelężnego i uchwał ekspenduje...”, VL, t. 6, s. 199 (fol. 384).

²⁶ Michał Fryderyk Czartoryski.

²⁷ Michał Kazimierz Radziwiłł.

województwa, za chorążego *similiter nemine contradicente* obrawszy, a za kandydatów i.p.p. Walentego Tańskiego, strażnika tr., w.j.p. Jerzego Romera, podstolica i Teodora Skarżyńskiego, strukczaszego, urzędników trockich przydawszy, *unicuique* z ichmościów osobliwe daliśmy *credentiales*, które kredensa swoje ichmościowie na w.j.p. wojskiego i podwojewodziego trockiego wleli. *Denique* sejmiki za tymiż inotescencjami na sęstwo ziemskie dnia 7, podsędkostwo dnia 8, pisarstwo^a ziemskie dnia 10 *eiusdem mensis* februaryi naznaczone, iż *per discordiam animorum* pożądanego nie odebrali skutku, *felicioribus*, da Bóg, *committimus successibus*.

Które te wszystkie *actus* w te laudum inserowawszy, one podpisami rąk naszych stwierdzamy.

Dat w zamku trockim dnia 10 miesiąca februaryi *anno ut supra*.

[286v] Mikołaj Ursyn Dewoyna, dyrektor sejmiku gromnicznego; Stefan Romer, wojski i podwojewodzy woj. tr.; Andrzej Władysław Ukolski, rotmistrz i sędzia gr. woj. tr.; Kazimierz Piątkowski, pisarz gr. tr., starosta łódziewski; Dominik Kirklewski; Dominik Strawiński *mp.*; Jan Nawsuć; Adam Kreciuński; Adam Nawsuć; Jakub Stucki; Piotr Bielski; Franciszek Strawiński; Franciszek Bielski *mp.*; Józef Tur, podczaszy tr.; Władysław Jasudowicz; Antoni Wołodźko; Jan Jasudowicz; Stefan Siellawa; Rafał Jasudowicz; Aleksander Jasudowicz; Piotr Naborowski; Michał Jatowt; Kazimierz Olechnowicz; Wojciech Narkiewicz.

[24 podpisy]

XVIII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 25 VIII 1738

Uniwersał Augusta III, kredens dla posła i instrukcja na sejmiki, listy króla do senatorów, urzędników – LVIA, SA 5959, k. 278; ASWPK.

Tumult i zerwanie sejmiku opisuje B. Golejewski do M. Radziwiłła 27 VIII, 17 IX 1738, AGAD, AR V 4399, s. 5–7, 32–34.

16. List do sejmiku trockiego, 8 VIII 1738

Rkps LMAVB, F139–4087/2, k. 265–265v – kopia: Kopia listu j.w.j.p. Zawiszy, marszałka nadwornego W.Ks.L. do województwa trockiego, *die* 8 VIII 1738

Nie znam się wprawdzie do tak znakomitych w Ojczyźnie zasług, które by mię u Wielmożnych Panów zaleconym czynili, znam i owszem *tenuitatem* onych *ac enim quidquam gesti* nie kładę *pro merito*, ale *pro obsequii debito* dla miłej, *quae me genuit et fovet*, matki nieodrodną staropolską wiernych jej zawsze synów antecesorów moich *imitando* cnotę, nie wskrzeszam *de cineribus* dawnych,

^a Skreślone słowo „dnia”.

pradziadowskich i świeższych *nondum oblivione* pogrzebionych ojcowskich dzieł i benemeritów, z tym jednak wszystkim nie rozumiem, ażeby łaskawej nie miała rekognicji i żywej jeszcze w afektach i sercach Wielmożnych Panów impresji niedawno odprawiona *cum omni possibili in bonum publicum sollicitudine* poselskiej funkcji posługa i ten *amor in proximum, qui meum pondus erat*, że *non armis Vulcani, non mille carinis* ani też nie syty męstwem walecznego pragnąłem naśladować Marsa *da mihi castra sequi*, lecz owszem, zamiast furii, zbroi, tarczy, gdzie dla mnie *ipse mediis Mars errabat in aquis* bez żadnych przeciwnej fortuny odmian, które aczby jakie być mogły, jednym się miłym posilając pokojem *hac triade gentium suffragiis subveni officiis* tak znaczną liczbę przez wiele rozmaitych trudności nie bez pracy, starania, kosztu, czasu i fortuny azardu uwolnionych z niewoli rosyjskiej wyprowadziwszy braci, w których *ex captivitate in domos reducibus* każdemu prawie województwu, ziemi i powiatowi *manifestam dedi teneritudinem meam*, a zatym też nie wątpię, gdyby od nich ta szczerza usługa moja wdzięczności i jawno [265v] dowodny afekt swojej nie miał znaleźć wzajemności. Nie szukam to *vanae gloriae cultum*, mając *satis mihi gloriari in obsequiis*, na które *statum vitamque letavi*, lecz jeno szukam *in aequanimis patoribus* Wielmożnych Panów Ichmościów dla mnie *mutuis fraterni amoris stimulis* łaski i tej *augustali* teraz *in tempore messis* przyjaźni i afektu ich krescensji, ażebyście Wielmożni Panowie *ad colligendos consiliorum fascies* na ten czas zgromadzeni, nie mijając mię zapomnieniem *ex fasciculo Reipublicae* wespół wiernego brata swojego z mensury pod zodiacycznym szali znakiem następującego sejmu ważnej^a pory nie podłą moją dla Rzeczypospolitej okazaną dowodnej życzliwości usługę, *aequali considerationis* odważywszy *pondere* z nią mię do Najjaśniejszego Majestatu przez obranych szczęśliwie w.i.p.p. posłów swoich *recommendatum reddere* i te *specialiter* w instrukcją do zalety *superaddere* raczyli poważną instancją, gdyby mię *distributiva* J.K.M. P.N.M. łask *iustitia in gradu meritorum* upośredzonym być nie dała, ale raczej *sub splendore augustissimi nominis Augusti* pod rządem szczęśliwego panowania jego szczęścia łask i honorów *frui tribuat* uczestnictwem. A ja *confester*^b *ac voveo*, że *cum incremento successorum* pomnażać się we mnie będzie ku Ojczyźnie życzliwość, ku majestatowi wierność, a ku Wielmożnym Panom *particulari oblegatione*^c, szczerza chęć i prawdziwa *fraternos ad usus* aplikacja, że *donec mihi vita manebit* wyznawać nie przestanę, jakom jest z należytą Ichmościów każdego obserwacją *et distinctissima cum veneratione*. J.O.J.W. Panów i Braci uprzejmie życzliwym bratem i uniżonym sługą
Ignacy hrabi[a] z Różyńców Zawisza
Marszałek nadworny W.Ks.L.

^a Odczyt niepewny.

^b Zapewne powinno być „confiteor”.

^c Powinno być „obligatione”.

XIX. Sejmik deputacki w Trokach 9 II 1739

Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego – zobacz niżej.

XX. Sejmik gospodarski w Trokach 10 II 1739

17. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 10 II 1739

Rkps LVIA, SA 5959, k. 673–674v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja laudum sejmiku gromnicznego i gospodarskiego, 11 II 1739 w grodzie trockim przed Stefanem Romerem, chorążym i podwojewódzim tr., aktykował Jan Rey Reynicki; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.; tamże adnotacje o wydaniu widymusów stronom potrzebującym 29 IV 1739 i 28 IX 1739 podpisane przez Siellawę.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok i zamku trockiego *vigore* dyspozycyi prawa na sejmik gromniczny w pierwszy poniedziałek po Najświętszej Pannie Gromnicznej, *idque pro die 9 februarii* w roku terażniejszym 1739 zgromadzeni, oznajmujemy tym naszym laudum, iż po obraniu *faventibus superis* za dyrektora sejmiku gromnicznego *nullo reclamante* w.j.p. Kazimierza Józefa Ukolskiego, ciwona [673v] i podkomorzego woj. tr., *sub cuius directione* na Trybunał, da Bóg, przyszły w tymże roku 1739 sędzić przypadającym obraliśmy za deputatów bez żadnej ni od kogo kontradycji, lecz *consona et unanimi voce* w.i.p.p. Jana Chreptowicza, stolnika nowogródzkiego i Jana Wazgirda, wojskiego woj. tr., *viros emeritos probatissimae fidei iurisque peritos*, dawszy ichmościom *ad administrandam* na Trybunał Główny ziemski i skarbowy W.Ks.L. *iustitiam* osobiwe *credentiales*.

Circa continuationem której to obrady, *idque in crastinum* w.i.p.p. Kazimierz Ukolski na podkomorstwo, Stefan Romer na chorągwo woj. tr. przywileja *in conspectu* całego województwa prezentowali i miejsca swe *nemine reclamante* zasiedli, których to ichmościów, jako *in antecessum libera voce* przez nas obranych, tak *in subsequenti distributiva gratia ac privilegio Sacrae Regiae Maiestatis* autoryzowanych, *moderno nostro sancito iterum iterumque* za dygnitarzów i urzędników województwa naszego rekognoskujemy *et eorum iurisdictioni ac praerogativae pro competentia suae dignitatis subesse* przyrzek[am]y^a.

Descendendo zatym *ad infallibilem cursum stipendii militaris*, mianowicie podatku z dóbr ziemskich, a biorąc *mensurae ex confectu et vigore* konstytucyj roku 1717²⁸, która *importantiam et locationem ad acta castrensia implicite* opisała,

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

²⁸ „Regulamen wojska W. X. Lit.”, VL, t. 6, s. 151 (fol. 307).

ponieważ *duplicia reperiuntur acta*, jedno susceptowe podwojewódzińskie, drugie dekretowe pisarskie, więc *consulendo indemnitati publicae* uprosiliśmy i obligowali w.j.p. Stefana Romera, chorążego i podwojewódzkiego woj. tr., ażeby [674] *per subalternum actum probatae fidei virum et correspondentis*^b, substancja [sic] uniwersalnej podatkowej, a z województwa naszego wynikającej *summae*, wyż mianowany podatek odbierał *et de perceptis* pod pieczęcią swoją własną podwojewódzińską *exsolventes* kwitować zalecił, a na remanentią delaty *sub nomine et sigillo suo* wydawać rozkazał, jakoby *quo casu* ani województwo ani *stipendiarii nullum patiantur detrimentum, eidem superius expressas positivae legi reverenter inhaeredo*, która *expressam in tabella* czopowego szelężnego *quantitatem* chce mieć *infallibilem*, obraliśmy za kontrahenta j.p. Ignacego Kościuszkę, kuchmistrza woj. tr., kapitana J.K.M., i taryfę grodzką ingrosowaną *per extractum* wyjętą *integerrimae fidei* jegomości poruczyliśmy, *iuxta dispositionem* której *suum concernens* wybierać zaleciliśmy *sine ulla praeaggravatione*, wszakże *in recompensam laboris* po groszu 1 od złotego odbierać pozwalamy, przy tym jeszcze *positu casu* najdować się mogących pustych karczem, tedy od pokątnych, zwłaszcza w taryfie grodowej nie eksprymowanych, po złotych 3 *cum si[mili]*^c *esse* pozwalamy.

Chcąc zatym dwóm suplikom na tejże obradzie do nas podanym, jednej wielebnym w Bogu ichmościów księży *Societatis Jesu* bazyliki św. Jana wileńskiej *post conflagrationem* na reparację, drugiej j.p. Paszkowskiego, obywatela patrioty województwa trockiego pogorzałemu *succurrere et prodesse*, nie czyniąc w tym żadnej uchwały [a]ni^d postanawiając jeno *ad liberum velle* każdemu po groszy 6 z dymu podawszy i kto by na pomienionych ichmościów księży dał do kancelaryi, odebrać zalecamy bez żadnej egzekucyi tego [674v] *liberi arbitrii cuiusvis* podatku, a na j.p. Paszkowskiego od czeladzi żydowskiej *computando* po złotych 3 od głowy uchwalamy.

Które te wszystkie *actus* w te laudum inserowawszy, podpisami rąk naszych stwierdzamy.

Dat w zamku trockim, roku 1739 miesiąca *februarii* dnia 10.

Kazimierz Józef Ukolski, ciwon, podkomorzy i dyrektor sejmiku gromnicznego woj. tr.; Stefan Romer, chorąży i podwojewódzki woj. tr.; Józef Tur, podczaszki tr.; Jan Litawor Chreptowicz, stolnik woj. nowogródzkiego, żośleński starosta *mp.*; Jan Antoni Wazgird; Teodor Skarżyński; Piotr Skarżyński; Jan Skarżyński; Benedykt Skarżyński; Marcin Skarżyński; Antoni Skarżyński; Rafał Jassudowicz; Władysław Jassudowicz; Jan Jassudowicz; Antoni Jassudowicz; Michał Żyliński; Maciej Czepeł [sic] Stucki; Antoni Wołócko; Jan Rey Reynicki; Józef Monczuński; Paweł Tołoczko; Antoni Tołoczko; Michał Sowgin, k[omornik] woj. tr.; Jerzy Antoni Tułgowd Gudziański.

[24 podpisy]

^b Zabrudzenie utrudnia odczyt słowa.

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^d Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

XXI. Sejmik przedsejmowy w Trokach 22 VIII 1740

Uniwersał Augusta III, instrukcja i kredens dla posła na sejmik, listy króla do senatorów i urzędników na sejmiki – ASWPK.

18. Instrukcja dla posłów na sejm, 22 VIII 1740

Rkps LVIA, SA 5959, k. 1293–1300v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcyi województwa trockiego w.j.p. Józefowi Ukolskiemu, podkomorzemu tr., i j.w.j.p. Więckowiczowi, podsędkowiczowi tegoż województwa, posłom na sejm ordynaryjny obranym służącej, 25 VIII 1740 r. w grodzie trockim przed Stefanem Romerem, chorążym i podwojewodzim woj. tr., aktykował Jerzy Antoni Tułgowt Gudziański; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów województwa trockiego za uniwersałami N.K.J. Augusta III [1293v] P.N.M. *ad locum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok, *idque* na sejmik antekomicjalny *die 22 augusti* w roku terażniejszym 1740 zgromadzonych, dana w.j.p. Kazimierzowi Józefowi Ukolskiemu, podkomorzemu woj. tr. i w.j.p. Kazimierzowi Mirosławowi Więckowiczowi, podsędkowiczowi tegoż województwa, na sejm ordynaryjny *eodem* w pierwszy poniedziałek po świętym Michale [3 X] w Warszawie przypadający, zgodnie od nas obranym i uproszonym posłom.

[1.] Po utęsknionej w ojczystych obradach *biennalis* interstycyi ekspektywie *nec invisae taedia longa morae*, gdy J.K.M. Pan Nasz Miłościwy równo z pożądanym z dziedzicznych państw swoich *regresum exhilarans reditu pectora nostra suo*, zarazem przez wydane na sejm ordynaryjny uniwersały otwiera nam *universarum prosperitatum, pacis et consilii templum*, jako sercu wiernych poddanych *in adoream* majestatu pańskiego *flagrantibus aestuant flammis*, tak nieśmierteln[e]^a *supremo omnis boni donatori* wyznać powinniśmy dzięki, iż *sub augustissimo (quo nihil maius meliusve terris fata donavere*²⁹) N.K.J. Augusta III P.N.M. *regimine* pozwala nam w niepokrażonej praw, swobód ojczystych [1294] prerogatywie dotychczas *moveri et esse* i przedłużoną Najjaśniejszego Pana *extra solium* prezencją *nostro indulgens amori salutifere* przywraca, więc województwo trockie, nie wątpiąc bynajmniej, iż Majestatu Pańskiego dotychczas oczekiwamy [sic] *in viscera Regni* powrót *magnarum tardarunt pondera rerum*, natychmiast przestaje *taediosa geminare suspiria nec sinit quaerendis consumere tempora causas*, lecz z jak najgłębszą Panu i Monarsze swojemu subiekcją delegując *e medio sui* na sejm *immediate* przypadający zgodnie obranych posłów *et certos probitate viros*, z tym się oświadcza wyznaniem, iż *quo intimius ad praestanda* Najjaśniejszemu Majestatowi *homagia* wiernych poddanych są zanurzone serca, eo

^a Przesznurowanie utrudnia odczyt.

²⁹ Cytat z Horacego, Oda II, w. 37–38, Horati Flacci Carminvm liber quartvs.

profundius ojcowska J.K.M. Pana Naszego Miłościwego *erga bonum publicum sollicitudo res populi sceptrum dirigens arte suum* uniża pod tron majestatu swojego *pendere amoris* nachylone głowy, więc *quid superest attonitae menti* wiernych poddanych, od których przy staropolskiej życzliwości łaskawie Panującemu Panu nie może żadne *dari aequivalens* jak [1294v] tylko *exorare superos*, ażeby Najjaśniejsze Królestwo, *avita caesarum ac regum progenies*, napełniając świat *fama nominis sui, millenis decadibus sociales impleat annos* tudzież *serenissimae proli, ut votis cadant omnia prona suis*, a jako *antiquae leges dant auctoritatem novis, novae vero interpretationem antiquis*, tak do porządnego zaczęcia, *per consequens* do chwalebnego zakonkludowania publicznej obrady, na której *salus Reipublicae* zawisła, nie może *saluberius dari antidotum*, jako *ex suprema specula* ojcowskiego J.K.M. Pana Naszego Miłościwego przezorności proponowane *in ordine* sejmowania *annorum* 1690³⁰, 1699³¹, 1736³² konstytucje, których *contextum manutenere et exequi* w.i.p.p. posłowie nasi *obligantur*.

[2.] *Pacta conventa tanquam iura cardinalia pares^b et fundamenta liberae gentis*, ażeby *secundum tenorem legum* były czytane, *instabunt quam zelosissime*.

[3.] Mając *in recenti recordatione* przeszłych koniunktur *ac fatorum vicissitudines*, [1295] w których, gdy *nec spatium, nec vis belli fuit ulla parandi*, doświadczyła nieraz ciężką eksperjencją Ojczyzna, iż w niegotowości i w szczupłej liczbie ojczystego wojska jedni *formidine mortis* własnej odbieżeć musieli Ojczyzny, innym zaś *inermiter* w domach pozostałym *tristia vincula nobis Marti triumphantes imposuere manus*, więc *providendo securitati externae* do ojcowskiej J.K.M. Pana Naszego Miłościwego prekustodycy należy *prompta adhaesio*. A że *quies gentium sine armis, arma sine stipendiis fieri nequerint*, więc na aukcję wojska *instabunt* w.i.p.p. posłowie nasi.

[4.] O reasumpcyją wyraźnych *annorum* [15]90³³, 1616³⁴, 1619³⁵, 1620³⁶, 1628³⁷ *etc.* konstytucyi o wybrańckiej *ex bonis regalibus* piechocie, milicji zaś komputowej, ażeby takż pod chorągwiemi do stu koni *augmentur numerus et eidem correspondeat stipendium, nil iustius et adequatius*, jak wziąć *mensuras simplae* hiberny z taryfy roku 1700 w W.Ks.L. postanowionej, [1295v] *reliquum* zaś nadstarczy wrodzona miłość *et aequanimitas* j.w.j.p. podskarbiego wielkiego W.Ks.L.³⁸,

^b Zapewne powinno być „paries”.

³⁰ „Objaśnienie konstytucyi dawniejszych o porządku sejmowania”, VL, t. 5, s. 371 (fol. 763); VC, t. 5, vol. 2, s. 375.

³¹ Być może chodzi o konstytucję „Alternata laski”, VL, t. 6, s. 33 (fol. 58).

³² „O porządku sejmowania”, VL, t. 6, s. 323 (fol. 667).

³³ „Wybrańcy”, VL, t. 2, s. 309 (fol. 1328); VC, t. 2, vol. 2, 144.

³⁴ „O wybrańcach koronnych”, VL, t. 3, s. 133 (fol. 273–274); VC, t. 3, vol. 1, s. 194.

³⁵ „Wybrańcy”, VL, t. 3, s. 170 (fol. 351); VC, t. 3, vol. 1, s. 247.

³⁶ „Wybrańcy W. Ks. Litewskiego”, VL, t. 3, s. 182 (fol. 376); VC, t. 3, vol. 1, s. 274.

³⁷ „Wybrańcy W. Ks. Litewskiego”, VL, t. 3, s. 279 (fol. 582); VC, t. 3, vol. 2, s. 40.

³⁸ Jan Michał Dowojna Sołłohub.

który ażeby z prowentów Rzeczypospolitej pociągnął się do większej importancji, *interponent activitatem suam* w.i.p.p. posłowie nasi.

[5.] *Omni rationabili pro condigno persuasione agraria contributio* z dóbr ziemskich na wolny naród sejmem roku 17[17]³⁹ kształtnie narzucona, pośledniejszymi sejmami, *specialiter* konstytucją *electionis* Najjaśniejszego Pana⁴⁰, *tolli et abrogari* deklarowana, ażeby terażniejszym sejmem *tanquam onus aggravans tollatur, abrogetur, serio committimus* w.i.p.p. posłom naszym, bowiem *nobilitas, potissima regni, cuius virtutibus obstat res angusta domi*, barziej winna życzliwa zaszczycać piersiami swemi dostojeństwo Majestatu J.K.M. i całość Ojczyzny, niżeli ekstenuacyj[ą]^c ubogiej substancji swojej.

[6.] Reparacją fortę pogranicznych *et custodia limitum* komu *incumbit, probabunt et deducunt* w.i.p.p. posłowie nasi *contextu patriarum legum*.

[7.] A jako J.K.M. Pan Nasz Miłościwy *per pacta conventa* [1296] *verbo regio et diplomate suo* łaskawie przyobiecac raczył, *quaeque avulsa a Regno et Magno Ducatu Lituaniae ad proprietatem eiusdem Regni aggregare*, tak nie wątpim bynamnie, że i namniejszej części *a corpore Reipublicae (quoniam per partes itur ad universa)* nie pozwoli *ullis quibusvis praetextibus avellere seu distrahere*, w czym w.i.p.p. posłom *committitur summa animadversio etiam cum discrimine* sejmu.

[8.] J.o.ks.i. hetmanom W.Ks.L.⁴¹, których *inextinctum gloria nomen habet*, nie tylko *praesentis aevi*, gdy *quod hominum to orium existimant documenta*, ale też *posteritas aeternaque fama loquetur*, iż przy dostojeństwie Majestatu Pańskiego zaszczycając całość Ojczyzny *leges arasque, iura tuentur et aequum*, wyznają w.i.p.p. posłowie nasi z winną od nas rekognicją, nie już tylko należyte podziękowanie, lecz *enixe instabunt* do Majestatu Pańskiego *et ad ordines regni*, ażeby *tantorum haeroum obtineat sua praemia virtus*.

[9.] A zatył i rycerstwo W.Ks.L. *pro aris et focus vitam ac sanguinem vovens ne langueat* w swej ochocie, *pulsabunt penetralia cordis* Najjaśniejszego Majestatu [1296v] w.i.p.p. posłowie nasi, ażeby *in distributione vacantiarum* za rekomendacją j.o. wodzów miesiące żołnierskie *tot constitutionibus* opisane *ad pristinam reducantur praxim*.

[10.] J.o.ks.j. kardynała, biskupa krakowskiego⁴² *cardinalitia dignitas ne in minimo laedatur puncto*, ale *in salvo et integro* była zachowana, *quam ardentissimo recommendatur zelo*, przy należytych podziękowaniach Majestatowi J.K.M. za konferowany *pro decore gentis Poloniae honor* j.o.ks.j. biskupowi krakowskiemu.

[11.] J.w.j.p. kanclerza i j.o.ks.j. podkanclerzego⁴³, pieczętarzów W.Ks.L., nie już tylko *ponderosa*, lecz *continuo recte factorum cursu condecorata ministe-*

^c Przesznurowanie utrudnia odczyt.

³⁹ „Regulamen wojska W.Ks.L.”, VL, t. 6, s. 150 (fol. 306).

⁴⁰ Konstytucji nie udało się odnaleźć.

⁴¹ Hetmani wielki Michał Serwacy Wiśniowiecki i polny Michał Kazimierz Radziwiłł.

⁴² Jan Aleksander Lipski.

⁴³ Jan Fryderyk Sapieha i Michał Fryderyk Czartoryski.

ria chcąc objaśnić światu polskiemu, tak by to *supervacaneum ut solem digito monstrare*, bowiem *illustria ac aequalia in imagine nomina* ten tylko nie dojrzy, którego *aegro lumini lux invis*a, nam zaś do należytej rekognicyi jako bynamniej *non caligant oculi*, tak *quorum deprecatur opem*^d *Respublica prono* wenerując *cultu insinuamus* dobrotliwej łasce Najjaśniejszego Pana.

[12.] Trudno zamilczeć o tej prawdzie, o której *annales veterum loquuntur*, iż naród Korony Polskiej i W.Ks.L. *cum vera religione verae libertatis degustavit dulcedinem*, więc jako [1297] *fide orthodoxa, religione et pietate stant inconcussa regna*, kwitną porządne prowincją trwale *communitatum status*, gruntowne *civium* obrady tak, ażeby i w czas przyszły *nos divina beet pleno benedictio cornu* bynamniej nie ubliżamy *quodquam* stanowi naszemu, gdy poboczne *in sua forma* zakonów w W.Ks.L. fundusze *ad perennem nec obliterandam memoriam in codicem legum* inserowane będą, *specialiter* zaś *instabunt* w.i.p.p. posłowie nasi za zakonem wielebnych ichmościów księży dominikanów konwentu wileńskiego świętoduskiego od Najjaśniejszych Królów Polskich fundowanego, tudzież i inne konwenta *eiusdem ordinis ab equestri ordine* w W.Ks.L. fundowane i przez fundatorów zaprzysiężone, ażeby sejmową aprobatą autoryzowane były, ściągając *divinas benedictiones* na Ojczyznę naszą, których *Stolica Apostolska* udzielać zwykła.

[13.] Obligujemy także *sub honore et conscientia* w.i.p.p. posłów *ad muntenendam more* antecesorów naszych prawdziwych katolików *autoritatem Summorum Pontificum et immunitatem ecclesiasticam*, osobliwie respektem szkół wileńskich *Scholarum Piarum* utwierdzonych *per decreta brevia et bullas romanas* za instancją j.w. senatorów, ministrów, urzędników *utriusque gentis et illustrissimi ac reverendissimi capituli Vilnensis* a oraz ażeby *avertere molimina* wszelkie przeciw tymże^e apostolskim dekretem starali się, *inserendo* ten punkt do konstytucyi [1297v] sejmowej na zaszczyt wiary świętej i dowód nienaruszonej obserwacyi najwyższych pasterzów *una cum approbatione* fundacyi pomienionych księży *Scholarum Piarum* uczynionej *ex libertate* j.w.j.p. Kazimierza Sapiehy, kasztelana trockiego.

[14.] A jako wszystkich *in Republica* błędów *causa primaria confusio iuris, ex qua sequitur perturbatio rationis et status*, tak zważając *abusivam temere litigantium calliditatem*, iż *sinistre* sobie *interpretando* korekturę W.Ks.L. *sub titulo* Trybu[nał] W.Ks.L. *Compositi Iudicii*, gdzie za obligami i zapisami nie już tylko same osoby obowiązane, lecz *tenutores bonorum* do zapisu przez się nie obowiązanych, jednych *praetextu* starszeństwa małżeńskiego, innych zaś o tenetę dóbr ewikcyjnych *evocatorie* pociągając, sprawę Trybu[nałowi] koła świeckiego sądzić należącą przed Sąd *Compositi Iudicii incompetenter* intentują, *causam iuris exdivisionis bonorum seu taxae supplantaneae*^f naciągają, że tenże Sąd *Compositi Iudicii cum praeiudicio patriarum legum beneficia* i same obmowy poselskie uchylając,

^d Zapewne powinno być „ordinem”.

^e Przesznurowanie utrudnia odczyt.

^f Zapewne powinno być „supplantative”.

ipsa [1298] *iniunctione* kopii z spraw wzięcia przed sobą procedować nakazuje, zaczynając ażeby takowe *processus iuris* nie tylko wespół z kondemnatami *nullitatis vicio subiaceant ac in perpetuum amittant causam*, lecz *exequentes officiales* takowe *evocatorie ex compositi iudicio* wypadłe kondemnaty *poena privationis officii in perpetuum et refusione damnorum sine ulla clementia* karani byli, to też warując, ażeby *pro male idque evocatorie obtento iudicato* w kole duchownym odtąd *directe forum* w kole wielkim uznane było *pro vindicandis poenis* na stronę i urząd i poko ten punkt *specialiter* nie będzie akceptowany i ingrosowany w konstytucyją, nie mają pozwolić w.i.p.p. posłowie nasi na żadne deklaracje *etiam cum discrimine* sejmu.

[15.] Lubo na sejmie *pacificationis magna desudatione propter commune bonum* dość *sufficienter generalis amnestio* jest *circumscripta et bene illucidata cautione speciali contra turbatores tranquillitatis publicae muniendo*, przecież że nie zważając na to, znajdują się osoby niektóre pociągające do prawa *siniestra* [1298v] *delatione et applicatione* już o rzecz wiecznej niepamięci poddaną, zaczynając *praesenti sejmui decisione cavemus*, ażeby nikt *prorsus nec palam, nec clam* nie ważył się żadnym pretekstem wzruszać ni o co pretensyi tak o transakcje, które się działy za dyspozycjami wojskowemi marszałkowskimi, jakoż duktów *alias* chorążych, pułkowników powiatowych, jako i komend od nich pochodzących, ponieważ *ad invicem* krew za krew, szkody za szkody i ruiny fortun już raz na zawsze umorzywszy, wiecznej amnestyi podlegać powinno, zakładając *irremissibilem rigorem in lege praescriptum et poenam talionis* na każdego transgresora *in hoc puncto*.

[16.] Suma w skarbie W.Ks.L. za pełnomocną legacją do Moskwy j.w.j.p. Marcyanowi Wołłowiczowi, marszałkowi wielkiemu W.Ks.L., naznaczona *et tot constitutionibus* wsparta i asekurowana, a najosobliwiej ostatniejszą konstytucyją w roku 1726⁴⁴, do jak najprędszej egzolucyi j.w.j.p. podskarbiemu wielkiemu W.Ks.L. podana, gdy i dotąd nie jest wypłaconą, więc zalecamy w.i.p.p. posłom naszym, [1299] aby się *et in facie etiam* Rzeczypospolitej domówić się raczyli i do konstytucyi ingrosowali, opisawszy niezawodną i jak najprędszą wypłacenia sumy *successoribus* satysfakcją.

[17.] Place dwa w mieście Dziśnie J.K.M. sytuowane, przywilejem śp. N.K.J. Zygmunta Augusta Barkołamowi Korsakowi⁴⁵ *iure haereditario* nadane, *ad praesens* w posesyi j.w.j.p. Jana Wazgirda *per transfusionem iuris* zostające, ażeby *gravaminoso praetextu* do płacenia hiberny nie były pociągane, *recomendatum* w.i.p.p. posłom.

[18.] Wioska Iwaszkiszki wieczysto-lenno nadana włók osiem z siedliskiem dwornym Kamionka nazwanym, w województwie trockim sytuowana, w posesyi j.p. Stanisława Aleksandra Rzążewskiego, czesznika łukowskiego, będąca, na komisyi

⁴⁴ „Securitas sumy successoribus wielmożnego niegdy Marcjana Wołłowicza...”, VL, t. 6, s. 251 (fol. 496).

⁴⁵ Mowa o Borkołobie Głębockim-Korsaku, staroście dziśnieńskim.

prowincjonalnej grodzieńskiej w roku 1738 *ex probatis documentis* uznana, że *per errorem* w taryfę hybernową weszła, a *insuper* zważając na szczupłość jej pomienionej wioski, pustej bez żadnej osiadłości, od powietrza preagrawowanej, dymami więcej niż włók mająca, przez co posesor egz[e]kucjami⁸ przyciśniony z inszej własności dotąd podatki opłacając, [1299v] do ostatniej ruiny prawie przyjść musiał i przez to żołnierzowi zawód płacy być może, w czym województwo nasze regulując się *ad punctum* prześwietnej komisji grodzieńskiej z decyzji, zwyż mianowaną krzywdę suspendowaną rekomendując *ad plenum Reipublicae statum*, mianowanego terazniejszego posesora tej wsi Iwaszkiszek wieczystej-lennej i siedliska dworne Kamionki jako *bene meritum* w Ojczyźnie w.i.p.p. posłom naszym zlecając, obligujemy, aby takową preagrawacją zniósłszy, przy prawie dawnym nadanie wiecznością-lennym utrzymali pomienionego posesora *et ad effectum* przywieśli, rekomendujemy.

[19.] *Desideria et sensibilitates iniuriarum* j.p. Władysława Gosickiego, krajczego upickiego, i j.p. Franciszka Szczodry, obywatelów województwa naszego, którzy *per continuas* huzarów *excursiones* we własnych swoich *periclitantur* domach, doniosą *ordinibus regni* tudzież j.o.ks.i. hetmanom W.Ks.L., ażeby przez władzę swoją raczyli [1300] poskromić zagraniczne ekskursje.

Inne zaś okurencje, które mogą *concernere statum Reipublicae, committimus fidei et dexteritati* w.i.p.p. posłów naszych.

Działo się w zamku trockim roku, miesiąca i dnia *ut supra*.

Jan Antoni Wazgird, dyrektor sejmiku antekomicjalnego woj. tr. *mp.*; Andrzej Władysław Ukolski, ciwon i sędzia gr. woj. tr.; Mikołaj Ursyn Dowoyna, wojski woj. tr.; Marcin Dominik Siękiewicz, stolnik woj. tr.; Aleksander Pietraszkowicz; Józef Eytmin, podczaszyc tr.; Franciszek Szczodro, łowczy Ks. Żmudzkiego; Władysław Gosicki, krajczy upicki, r[otmistrz] woj. tr.; Józef Antoni Siękiewicz, stolnikowicz woj. tr.; Michał Siękiewicz; Michał Downorowicz; Kazimierz Herman; Dominik Michałowski; Krzysztof Antoni Bartoszewicz; Michał Izdebski, s[trażnik] smoleński; Jan Iżycki; Józef Iżycki; Samuel Narwid; Jakub z Boczkowa Boczkowski; Mateusz Żyliński; Józef Strawiński, k[lucznik] tr.; Piotr Talwosz, regent woj. tr. *mp.*; Kazimierz Zajączkowski, komor[nik] woj. tr.; Aleksander Rzążewski, czesznik łukowski; Józef Ptak; Michał Stabiński; Kazimierz Czeplejewski; Michał Siękiewicz; Jan Hryniewicz; Ignacy Brzozowski; Jan Brzozowski, s[tolnik] g.; Paweł Rusiecki; Jerzy Antoni Tułgowt [1300v] Gudziański, r[e]g[en]t gr.^h; Jan Rey Reynicki; Bartłomiej Antoni Jacymirski Jaciuński; Jan Dabarski; Benedykt na Antoginiu Antogiński Sowgin; Jan Żyliński; Florian Hatowski; Jan Dabarski; Antoni Wołodźko; Teodor Michał Skarżyński; Piotr Skarżyński; Jan Skarżyński; Benedykt Skarżyński; Jerzy Koreywo; Karol Koreywo; Aleksander Jassudowicz; Jakub Jassudowicz; Jan Olechnowicz; Michał Olechnowicz; Jan Olechnowicz; Stanisław Olechnowicz; Mateusz Olechnowicz; Bartłomiej Czyrwiński; Kazimierz

⁸ Przeszycie utrudnia odczyt.

^h Odczyt niepewny.

Olechnowicz; Jakub Oborski; Antoni Oborski; Jerzy Olechnowicz; Michał Woysztor; Mateusz Żyliński; Florian Hatowski; Aleksander Jassudowicz; Jakub Jassudowicz; Franciszek Mańkowski; Marcin Jurewicz; Antoni Hryniewicz; Bałtromiej Tołkacz; Dominik Monkiewicz; Franciszek Stacewicz; Antoni Wołodźko; Piotr Bielski; Józef Strawiński; Kazimierz Dmuchowski; Ludwik Zajączkowski; Aleksander Krzczonowicz; Tomasz Andrzej Mordas Żyliński; Krzysztof Koreywo de Denko; Aleksander Grażewicz; Adam Nawsudź; Jakub Antoniewicz; Kazimierz Antoniewicz Woysim; Łukasz Krockiewicz; Bazyli Zaleski.

[84 podpisy]

XXII. Sejmik deputacki w Trokach 6 II 1741

19. Protestacja dotycząca sejmiku gromnicznego, 6 II 1741

Rkps LVIA, SA 4753, k. 65–65v – kopia w księdze grodzkiej wileńskiej: Akt manifestu i.p.p. obywatelów województwa trockiego *contra totum actum* sejmiku gromnicznego, 8 II 1741 w grodzie wileńskim przed Mikołajem Antonim Petrusiewiczem, podwojewódzimi woj. wileńskiego, aktykowali obywatele województwa trockiego.

My, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego niżej na podpisaniu rąk naszych wyrażeni, którzyśmy *in fundamento* praw pospolitych, konstytucji sejmowych *ad locum solitum consiliorum* do zamku miasta J.K.M. trockiego dla obrania w.i.p.p. sędziów na Trybunał Główny W.Ks.L. przyszły, na sejmik gromniczny w roku terażniejszym 1741 miesiąca *februarii* 6 dnia zgromadzili, *solleniter* przed Panem Bogiem i całym zgromadzeniem *in facie publica* manifestowaliśmy się *contra totum actum* sejmikowania, o to iż w.i.p.p. urzędnicy ziemscy, grodzcy, mniej *observando* [w] wolnym narodzie szlacheckie głosy nasze, chcieli nominować i obierać za deputatów na przyszły Trybunał W.Ks.L. *proprio ausu*, bez nas, szlachty i głosów naszych. Zaczynamy tedy my, szlachta, *bene nati et possessionati*, widząc *tantam libere vocis vetandi oppressionem, occurrendo* takowym prejudykatom, ażeby w przyszły czas to nie poszło *in usum, in fundamento* praw pospolitych *et constitutionum iterum atque iterumque contra totum actum sollennissime manifestando*, rękoma naszemi *in maius robur* podpisujemy się.

W Trokach *anno et die ut supra*.

[65v] Michał Stabiński; Kaspar Maciuński, dworzanin J.K.M.; Jan Żyliński; M. Kusz^a Maciuński; Jerzy Iwaszkiewicz; Antoni Drąnsseyko; Bartłomiej Woysiat; Dominik Rakint; Wawrzyniec Woysiat; Andrzej Sawicz; Jerzy Karol Mackiewicz; Ludwik Eynerowicz; Franciszek Petrusiewicz; Tomasz Żyliński; Maciej Zelnio;

^a Znaczenie niejasne.

Kasper Żyliński; Antoni Macewicz; Lewon Mozewicz; Józef Kucewicz; Gabriel Maciuński; Jan Iwaszkiewicz; Antoni Maciuński; Józef Wincenty Maciuński; Michał Augustonowicz; Kazimierz Woysin Antonowicz; Jan Jackiewicz; Leon Żyliński; Antoni Żyliński; Michał Boryczko; Jerzy Żyliński; Michał Szumiata; Stefan Frąckiewicz; Kazimierz Szumiata; Józef Mickiewicz; Franciszek Strawiński; Piotr Roborowski; Aleksander Grużewicz x^b; Paweł Klimowicz; Mateusz Żyliński; Jakub Kondzielewski; Ignacy Stabiński; Kazimierz Telatowicz.

[42 podpisy]

XXIII. Sejmik gospodarski w Trokach 7 II 1741

20. Laudum sejmiku gospodarskiego, 7 II 1741

Rkps LVIA, SA 5960, k. 68–69v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja laudum sejmiku gromnicznego i gospodarskiego województwa trockiego, 8 II 1741 w grodzie trockim przed Stefanem Romerem, chorążym i podwojewodzim woj. tr., aktykował Jerzy Antoni Tułgowd Gudziański; pod dokumentem adnotacja o wydaniu widymusu 8 II 1741.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok i zamku tutejszego *vigore* prawa pospolitego i konstytucji sejmowych na sejmik gromniczny w roku terażniejszym 1741 zgromadzeni, oznajmujemy *hoc publico sancito*, iż po zagajeniu sejmiku gospodarskiego na dniu 7 miesiąca *februarii* przez w.j.p. Andrzeja Ukolskiego, ciwona i sędziego gr. woj. tr., *sic disponente lege* czynili nam relacją sejmu *immediate* przeszłego [68v] w.j.p. Kazimierz Józef Ukolski, podkomorzy, i w.j.p. Kazimierz Więckowicz, podsędkowicz woj. tr., posłowie tegoż województwa, którym ichmościom *praeter reservatam* w sercach naszych *gratitudinem in praemium* prac i strat, *idque* poselsczyzny, uchwaliliśmy z dymów ziemskich hybernowych na obudwóch z każdego dymu po tynfie jednym, obligując j.p. kontrahenta poniżej wyrażonego, ażeby według podpisanej ręką w.j.p. dyrektora taryfy i *ex actis* wyjętej, wybrać pomienioną sumę i i.p.p. posłom *exolvere* raczył.

Na tymże sejmiku gospodarskim konferowaliśmy kontrahencyją czopowego szelężnego w.j.p. Mateuszowi Romerowi, podstolemu woj. tr., który jegomość, dla łatwiejszej percepty i niezawodnej znakowi usarskiemu j.o.ks.j. podkanclerzego W.Ks.L.⁴⁶ egzolucyi, transfundował to *manus^a cum plenaria potestate* j.p. Jerzemu Żeromskiemu, koniuszemu woj. tr., towarzyszowi tegoż znaku usarskiego, *cum*

^b Dopisano „przy krzyżykach”, nie jest jasne, do kogo się to odnosi.

^a Powinno być „munus”.

⁴⁶ Michał Fryderyk Czartoryski.

hac cautela, że ma *procurare* kwit *de persoluto et in casu necessitatis* ewinkować województwo, jako też *salarium* w.i.p.p. posłów *de integro* wybrać.

A że za kontrahencyi w Bogu zeszłego j.p. pana Łakińskiego, łowczego woj. tr., zaległo na tymże jegomości sumy czopowego 100 talarów bitych, która lubo by do nas *regulari* nie powinna, ale *obediendo legi in anno 1717 sancitae* za zawodnego kontrahenta takowym umiarkowaliśmy przerzeczoną pretensją sposobem, że w roku terażniejszym do rocznej 6 tysięcy czopowego sumy augmentujemy na rok terażniejszy [69] złotych 400, a drugie złotych 400 do roku, da Bóg, przyszedłszy 1742 *ad exsolvendum* rezerwujemy, a j.p. kontrahent z wypłaconych złotych 400 i z zaszłego procederu prawnego *tenebitur* kwitować województwo.

Mając też *in summa consideratione* prekustodycją j.w.j. księdza biskupa wileńskiego⁴⁷, że spławione *in perniciem Reipublice* za granicę państwa zboża mogą nam nie tylko przynieść wielką karystją, ale też głód, nie uchybszy *perinde*, uznaliśmy *hoc in passu* legacją do j.o.ks.j. hetmana wielkiego W.Ks.L.⁴⁸ być potrzebną, tak z rekognicją należytej wdzięczności za manutenencją praw, swobód ojczystych, *pro custodia limitum*, jako też upraszając, ażeby, *salutem populi* mając *pro suprema lege*, rozkazał zatamować defluitacją za granicę zboża, *ut fusius obloquitur instrument legationis* w.i.p.p. Andrzejowi Ukolskiemu, ciwonowi, i Stefanowi Romerowi, chorążycowi woj. tr., rekomendowany.

A iż według dyspozycjej *antiquae praxis et patriarum legum in facie totius nobilitatis* na sejmiku gospodarskim zwykły się prezentować przywileja od Najjaśniejszego Regnanta konferowane, *perinde* w.j.p. Mikołaj Ursyn Dowoyna, woj. ski tr., na wojskowstwo, w.j.p. Marcin Siękiewicz, stolnik tr., na stolnikowstwo, j.p. Józef Możeyko na łowiectwo, urzędy województwa trockiego, remonstrawwszy nam przywileje [sic] sobie od N.K.J. Augusta III P.N.M. konferowane, miejsca urzędem swoim przyzwoite *nemine contradicente* zasiedli.

Listy instancyjne *pro interesse causae* wielbnych ichmościów księży pijarów tak *ad Apostolicam Sedem*, jako *ad Sacram Regiam Maiestatem*, tudzież do j.o.ks.j. prymasa Korony [69v] Polskiej⁴⁹ i W.Ks.L. przed nami czytane, w.j.p. ciwona trockiego *qua* dyrektora podpisać obligowaliśmy.

Mając też *prae oculis summam invircam*^b dziedziców, spod których wyszli poddani, *nullum Reipublicae* czyniąc *emolumentum*, sami się *clandestine* po kątach tułają, więc prosiliśmy w.j.p. Józefa Tura, podczaszego tr., ażeby takowych kątników *plebei status* w województwie naszym znajdujących się czynił *indagationem* i onych dostatecznie *nominatim cum prole utriusque sexus* spisawszy registr, gdzie i pod kim znajdować się mogą, dał *ad acta* grodu województwa trockiego dla pędszego *iniuriatis hereditibus* windykovania, któremu to j.p. podczaszemu,

^b Powinno być „iniuriam”.

⁴⁷ Mikołaj Jan Zienkowicz.

⁴⁸ Michał Serwacy Wiśniowiecki.

⁴⁹ Krzysztof Antoni Szembek.

ne sit sone^c praemio liber, pozwalamy od każdego kątnika po 3 tynfy, *idque* od osoby *annorum competentium utriusque sexus*, pociągając do tejsze płacy *in simili quantitate* czeladź żydowską.

A dla j.p. Jerzego Żuka po dwakroć^d pogorzałego *casu fortuito* wyłączamy parafią olkinicką, z której od kątników i parobków żydowskich ma tyle wziąć, ile j.p. podczaszemu wyraziło się *superius*.

Tak tedy *peracto negotio* obrady naszej pomienione *sancitum in facie totius nobilitatis* czytane, akceptowane, *firmiter manutenere exequi ac adimplere*, niemniej *ad mentem et dispositionem legis patriae in puncto* poselsczyzny i czo-powego szelężnego stosować się *spondendo, pro maiori robore* rękoma naszymi podpisujemy.

Działo się w zamku trockim roku 1741 februaryi 7 dnia.

Andrzej Władysław Ukolski, ciwon i dyrektor sejmiku gromnicznego i gospodarskiego woj. tr.; Stefan Romer, chorąży i podwojewodzy woj. tr.; Mikołaj Ursyn Dowoyna, wojski tr.; Marcin Dominik Siękiewicz, stolnik tr.; Józef Tur, podczaszy tr.; Jerzy Żeromski, koniuszy tr.; Leon Siellawa, wójt tr.; Mateusz Tański, koniuszy i *protunc* pisarz gr. woj. tr.; Piotr Talwosz, regent gr. woj. tr.; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Dominik Michałowski, c[ześnik] woj. tr.⁵⁰; Dominik Antoni Rakint; Jakub z Bocz[kowa] Boczkowski.

[13 podpisów]

21. List sejmiku trockiego do Augusta III, 6 II 1741

Rkps BK 1293, k. 86–86v – kopia.

Najjaśniejszy Królu, Panie Nasz Miłościwy!

Sprawiedliwości i wszelkiej słuszności jaśniejąca na tronie polskim miłość, a co większa osobliwa wiary świętej promocja, Stolica Apostolskiej obserwancja Waszej Królewskiej Miłości podała nam okazję, że *ad zelantissimum pro fide orthodoxa principem* niniejszą prośbę zanosimy.

Podaliśmy i.p.p. posłom naszym w instrukcyi na sejm dopiero niedoszły, ażeby najwyższego w Kościele Chrystusowym pasterza powagę wedle zwyczajów i praw od początków wiary postanowionych utrzymywali, osobiwie respektem szkół wileńskich księży *Scholarum Piarum*, które Stolica Apostolska z przezorną deliberacją, gdy ta sprawa tam była *perprius* ewokowana *bullis pontificum* utwierdziła, ten sejm nieszcześnie naszym, jako z publicznych wiadomości i niniejszej relacji tychże i.p.p. posłów *innotescit*, pożądanego końca nie odebrał. Teraz zaś pomienioni księża pijarowie *in statu indifferenti* zostając, do szkół swoich nie

^c Zapewne powinno być „sine”.

^d Poprawione z trzykroć.

⁵⁰ Właściwie występował z tytułem cześnika oszmiańskiego, UWKL, t. 1, s. 221.

przypuszczając, przez co wielką krzywdę cierpiemy, bo przez jedną Akademią w Wilnie, *solo titulo* będącą, całe niewolę cierpieć zaczynamy i musimy podobno do luterskich szkół w Wilnie spokojnych aplikować młodź naszą. A najbardziej ukrzywdzona zostaje Stolica Apostolska, że jej *diplomata* sposobem [86v] niesłychanym w tym Królestwie idą w oczywisty kontempt. Jeżeli ta Akademia, która w doktorowaniu dependuje *a Summo Pontifice*, odebrała przywilej od Waszej Królewskiej Miłości, nie mając go nigdy, żeby inne szkoły nie były, stało się to *ad sinistram delationem* i z utajeniem przywilejów Stolicy Świętej księżom pijarom nadanych jeszcze za świętej pamięci Ojca Waszej Królewskiej Miłości, o czym gdybyś był Wasza Królewska Miłość wiedział, nigdy byś na takie *praeiudicium* nie pozwolił, jako Pan *fidei probatissimae et observantiae erga Sedem Apostolicam Catholicae*. Jednak jako Pan pobożny i sprawiedliwy, kiedy wskruś ten interes przenikniesz, rozsądzisz jak jest rzecz słuszna *intaminate auctoritate pontificiam in suo honore* utrzymywać i nas zachowasz przy wolnym dawaniu do szkół, do których chcieć będziemy. Przez co Waszej Królewskiej Miłości pobożności pamięć będzie wiekopomna, naszej zaś przychylności ku Majestatowi obligacja nieustająca.

Waszej Królewskiej Miłości
Pana Naszego Miłościwego
W Trokach, die 6 februarii 1741

*22. List sejmiku trockiego do prymasa Krzysztofa Antoniego Szembeka,
6 II 1741*

Rkps BK 1293, k. 87 – kopia.

Jaśnie Oświecony Mości Książę Prymasie, Panie i Dobrodzieju Nasz!

Wiemy dobrze, iż Waszej Książęcej Miłości kolokowała dyspozycja Pana Boga *in prima curuli* w senacie na najpierwszej godności między duchowieństwem, to jest prymacjalnej i arcybiskupiej precendencji, ażebyś Wasza Książęca Mość i *Patriae primus* był *consilio* i Kościołowi Świętemu *praesidio*. Zdała oraz Rzeczpospolita *summam auctoritatem* upominania się królom najjaśniejszym, jeżeliby co z uszczerbkiem Wiary Świętej, obserwancyi Stolicy Apostolskiej, praw łomaniem [sic] miało się dzieć, a przeto Waszej Książęcej Miłości donosimy to, co się dzieje w Wilnie z wielkim uszczerbkiem powagi Stolicy Apostolskiej, bo szkoły księży pijarów ugruntowane *auctoritate pontificia* ichmościowie księża jezuici *adhibito brachio* j.p. instygatora⁵¹ *conant occludere* i całe *labefactare*, przez co *labefactantur bullae Pontificum convellitur immunitas ecclesiastica* samymi prawami ojczystymi antecesorów naszych zmocniona, na tym tylko fundamencie, że zamilczywszy, iż ta sprawa już skończona w Rzymie, otrzymali przywilej od Najjaśniejszego Króla *cum iure privativo*, a godziło się to taki podstęp

⁵¹ Stanisław Antoni Burzyński.

czynić i *dolose subvertere* Ojca Świętego *autoritatem* i jawna rzecz, że to jest gorzszą i samych akatolików niesłuszność, toć *in fraudulentam basi* ta impreza trzymać się nie może [87v] i wszystkie stąd wynikające inkonweniencje naganne być powinny, więc do Waszej Książęcej Miłości suplikujemy, ażebyś *pro munere primatiali et pro zelo circa debitam observantiam* Stolicy Apostolskiej chciał *plene* informować *Maiestatem* o tych niesłusznościach i jawnego uszczerbku Najwyższego Pasterza honoru, co będzie pamiętny wiekom dokument gorliwości Waszej Książęcej Miłości *circa observantiam supremæ sedis et manutentionem immunitatis ecclesiasticæ*, nasza zaś wdzięczność za ten respekt nieustająca, którzy jesteście Waszej Książęcej Miłości

PS List w tym interesie do N.K.J. dla pewniejszego transportu łasce i protekcji Waszej Książęcej Miłości rekomendujemy.

Dat w Trokach die 6 februarii 1741.

23. List sejmiiku trockiego do papieża Benedykta XIV, [6 II 1741]

Rkps BK 1293, k. 88 – kopia.

Sancticissime et Beatissime Pater!

Post oscula pedum, Sanctitissime, nostrorumque obsequiorum erga sanctam Romanam Ecclesiam humillimam commendationem cum his, quae decent veros catholicos, petitionibus accedimus ad Vestram Sanctitatem.

Nimium docuit nos praeteritorum temporum praxis haereticae pravitate prima fuisse fundamenta impugnationem autoritatis Sedis Apostolicae. Haec autem cum fiat tacitis cuniculis in attentatione occlusionis scholarum Vilnae Reverendissimorum Patrum Scholarum Piarum per Reverendissimos Patres Societatis Iesu Collegii Academici Vilmensis, quas bullis decretisque obfirmarunt praedecessores Suae Sanctitatis. Obligationis nostrae, prout fideles Sanctae Romanae Ecclesiae, munus esse duximus supplicare Sanctitati V[est]rae, ut suprema sua autoritate tantum ausum comprimere dignetur, ne haeretici exprobrant labenturque in malis istis imminari ac labefactari videntes autoritatem supremi capitis ac Christi in terris vicarii, licet quidem non in rebus fidei, ad fidei tamen propagationem spectantibus, quam qui non optat propagari vel impedit, certe non effugiet censuram alicuius haeretici spiritus. Qua supplicatione deposita ad pedes Vestrae Sanctitatis filialisque subiectionis ac observantiae commendatione facta exoptamus perpetua prosperitatem in sapientissimo et suavissimo Ecclesiae Dei [88v] regimine incrementa.

Sanctissimae ac Beatissimae

Maiestatis vestrae

humillimi filii et servi

incolae Palatinatus Trocensis

XXIV. Sejmik deputacki w Trokach 5 II 1742

24. Protestacja przeciw sejmikowi deputackiemu, 5 II 1742

Rkps 1 LMAVB, F 17–66, k. 59–60v – oryginał; pod dokumentem i podpisami adnotacja, że 14 II 1742 patron trybunalski Mikołaj Ruszczyc, aktykował manifest w Trybunale w Mińsku po nieprzyjęciu w grodzie trockim i wileńskim; poniżej podpisy Michała Massalskiego, marszałka Trybunału, wojewody mścisławskiego, i Kazimierza Romeyki Hurki, pisarza Trybunału, pisarza ziem. i deputata witebskiego; pod dokumentem poświadczenie Żmijowskiego, regenta ziem. woj. mińskiego, o zgodności z aktami. U dołu karty częściowi nieczytelny tytuł: [Akt manifestu szlachty województwa] trockiego *de nullitate* elekcyi deputatów na Trybunał *in anno* 1742 *mensis* februarii 5 dnia.

Rkps 2 LMAVB, F 17–66, k. 55–58v – wypis dokumentu aktykowanego w księdze Trybunału Lit.: Wypis z ksiąg Trybunału Głównego W.Ks.L. spraw wieczystych w Mińsku ekspediow[any], 14 II 1742 aktykował w Trybunale w Mińsku patron trybunalski Mikołaj Ruszczyc, starosta tautuski. Dokument nie został przyjęty w grodach trockim i wileńskim. Pod dokumentem papierowa pieczęć Trybunału oraz podpisy: Michał kniaź Massalski, wojewoda mścisławski, marszałek Trybunału, Jerzy Abramowicz, deputat wileński, Kazimierz Józef Narbut, miecznik i deputat lidzki, Stanisław Pióro, porucznik petyhorski, deputat lidzki, podskarbi Trybunału, Antoni Nornicki, starosta zegaryski, chorąży usarski, deputat połocki, Kazimierz Romeyko Hurko, deputat i pisarz ziem. witebski oraz pisarz Trybunału, Kazimierz Billewicz Stankiewicz, stolnik i deputat żmudzki. Poniżej poświadczenie Żmijowskiego, regenta ziem. woj. mińskiego, o zgodności z aktami. Na k. 58v tytuł: Akt manifestu szlachty województwa trockiego *de nullitate* sejmiku i elekcyi deputatów na Trybunał *in anno* 1742 *mensis* februarii 14 dnia. Poniżej dopisek: *Est in actis*.

My, szlachta, rycerstwo, obywatele województwa trockiego w roku terażniejszym 1742 miesiąca *februarii* 5 dnia *solita praxi pro actu* sejmikowania na sejmik elekcyjny, deputacki zgromadzeni, najpierw *coram Scrutatore Cordium, Rege Regum et Domino Dominantium* protestujemy się, iż nie żadną uwiedzeni partykularną inwidią, awersją i prywatą, ale *communae^a praerogativae nobilitatis praevidentes bonum* oraz przed wszelkimi stany W.Ks.L. i przed samym Majestatem J.K.M. P.N.M. oświadczamy się *atque solennissime flebili gementequo* *voce* manifestujemy się o to i takowym sposobem, iż co i.p.p. urzędnicy województwa naszego wprowadzając nad wszelką słusność *in aequali Republica et inter aequales concives modum absolute gerendi*, wcześniej mimo wszelką wiadomość nas szlachty *et concivium suorum* namówiwszy się z j.w.j.p. Żabą, kasztelanem połockim, tegoż jegomości do Trok sprowadzili. Jakoż j.w.j.p. kasztelan połocki przybywszy do Trok przed samym sejmikiem w nocy *sine ullo merito* w naszym województwie i bez oświadczenia się przed nami, szlachtą, lecz tylko prywatne całonocne swoje jednym i.p.p. urzędnikom województwa naszego oddając wizyty, na dniu 5 *eiusdem mensis* przede dniem, niby *ad publicum consiliorum* i sejmikowania *actum* do kościoła ichmościów księży dominikanów zjechali się, gdzie my, szlachta, nie mogąc się dobrze domieścić, konformując się *ad solitam* corocznych zwyczajów *praxim*, do zamku na sejmikowanie dopraszaliśmy się.

^a Powinno być „communa”.

Jakoż [59v] na samym wyświtaniu do zamku poszedszy i zrozumiawszy takowe i.p.p. urzędników *ausus* szkodliwe *terrigenis et cum derogatione nobilitati* tegoż województwa z jednostajnego i.p.p. urzędników z j.w.j.p. kasztelanem połockim namówienia się, natenczas my, obywatele województwa trockiego zaraz *contra totum actum* na j.p. pretendencie dyrektorstwa jeszcze nieobranym, ledwo tylko od niektórych podawanym, a *pluralitate* zaś *nobilitatis* nieakceptowanym, to jest j.p. Ukolskim, ciwonie i sędzim gr. tr., nie dopuszczając *ad ullam* nikogo *activitatem*, jako *in libera gente liberi sumus, non servimus*, protestowaliśmy się, jednak mimo takową nas, szlachty, współkompatriotów i obywatelów województwa trockiego *publico ore* uczynioną protestacją i.p.p., urzędnicy województwa naszego, acz *unam legem habent, nullam* jednak *servare et observare volendo* i będąc już *in passivitate*, zasadziwszy gwałtownie *quasi* na dyrekcyi pomienionego j.p. Ukolskiego, ciwuna i sędziego gr. tr., *percalcatis iuribus et depressa libera voce vetandi cum vilipendio* nas, szlachty, kompatriotów swoich *proprio arbitrio* j.w.j.p. Żabę, kasztelana połockiego, i j.p. Romera, chorążycza tr., *titulo* za deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., *non apprehendendo* nas, wyszłych protestantów, [60] po tym *preiuditiose fertur*, że nominowali. W czym my, szlachta, rycerstwo i obywatele województwa trockiego *sentiendo summam iniuriam oppresionemque* praw, wolności *et liberi veto*, jako wraz *in loco loci contra totum actum* manifestowaliśmy się, tak *praeveniendo*, ażeby ichmość panowie *praesumentes* jakowej nie formowali dla siebie *ex consequenti* nadziei takowego naszego manifestu przed Bogiem, światem i Stanami Rzeczypospolitej publikowanego *manutentiam* obwarowawszy, rękoma naszemi podpisujemy się.

Pisan roku 1742 miesiąca *februarii* 5 dnia.

[1.k.] Józef Strawiński, k[lucznik] tr. *mp.*; Tadeusz Strawiński, o[bożny] tr.; Antoni Józef Łappa; Ignacy Ksawery Strawiński *mp.*; Stanisław Sipiański; Karol Stempkowski; Antoni Jurewicz x; Ludwik Eynarowicz; Kazimierz Telatowicz; Jerzy Giecewicz; Kazimierz Eynanowicz^b; Kazimierz Herman; Paweł z Bohdanowicz; Jerzy Bobrowicz; [2.k.] Stefan Herman; Kazimierz Antoniewicz Woysim; Józef Stabroski; Jan Olechnowicz; Jan Dobarski; Bogdan Mańkowski; Jakub Antoniewicz Woysim; Jan Duszt; Jan Stucki; Wawrzyniec Woysim; [60v] [1.k.] Wawrzyniec Wirpsza; Piotr Naborowski; Antonius^c Brzozowski, s[tolnikowicz] tr.; Kasper Żyliński; M. Sciamion [sic]; Marcin Ratoft; Mateusz Ratoft; Józef Wirpsza; Dadzibóg Wirpsza; Kazimierz Wirpsza; Jan Borkowski; Józef Elbertowicz; Andrzej Wirpsza; [2.k.] Bronisław Sadows[ki]^d; Antoni Horbacewski; Michał Horbaczewski; Józef Horbacewski.

[41 podpisów]

^b W rkps. 2 „Eynarowicz”.

^c W rkps. 2 „Antoni”.

^d W rkps. 1 koniec nazwiska ucięty.

25. Protestacja przeciw sejmikowi deputackiemu, 5 II 1742

Rkps LVIA, SA 13693, k. 31–32v – kopia w księdze grodzkiej: Proces j.p. Władyczki, oboźnego starodubowskiego i innych i.p.p. obywateli województwa trockiego, 7 II 1742 w grodzie kowieńskim przed Dominikiem Korwinem Kossakowskim, podstarościm kowieńskim, aktykował Jan Żelichowski, sługa Antoniego Władyczki, oboźnego starodubowskiego. Dokument nie został przyjęty w grodzie trockim; pod dokumentem podpis Antoniego Michała Czerniewicza, pisarza gr. kowieńskiego.

My, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego, niżej podpisami rąk naszych wyrażeni, w roku terażniejszym 1742 miesiąca februaryi 5 dnia na sejmik gromniczny *iuxta* [31v] *dispositionem legis* do miasta J.K.M. Trok i zamku tutejszego zgromadzeni dla obrania deputatów podług prawa na Trybunał Główny W.Ks.L., gdy na tymże dniu w tymże zamku za wziętym głosem w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwuna i sędziego gr. woj. tr., *qua* pierwszego urzędnika, dla zagajenia sejmiku i podania dyrektora, pod ten czas wielu i.p.p. obywateli tegoż województwa trockiego protestowało się i z takową protestacją z zamku wyszły, a j.w. ichmościowie, nie uważając na wolne głosy szlacheckiego [sic] i one nie obserwując, ani też posłów, aby przywrócili *activitatem*, posyłając, *per vim usurpative titulo* j.w.i.p.p. deputatów mimo protestacje, *idque* j.w.j.p. Żabę, kasztelana połockiego, i w.j.p. Stefana Romera, chorążycza woj. tr., *contra legem* obrali.

Jakoż my, niżej wyrażeni, widząc pos[t]pozycją praw i nieobserwacją wolnych głosów szlacheckich, stosując się do praw Rzeczypospolitej przeciwko takowemu obraniu j.w.i.p.p. deputatów manifestowalichma się i manifestujemy się, [32] którą manifestacją, przy wolnych głosach nam pozwolonych i prawach Rzeczypospolitej utrzymując się i przy onych stojąc, oną rękoma naszymi podpisujemy.

Pisana w zamku J.K.M. trockim roku 1742 miesiąca februaryi 5 dnia.

Antoni Kazimierz Władyczko, oboźny starodubowski; Mateusz Olechnowicz; Kazimierz Wirpsza; Jakub Kandyba; Mateusz Petruszewicz; Stanisław Sipiański; Stanisław Olechnowicz; Jan Olechnowicz; Antoni Drąseyko; Władysław Olechnowicz.
[10 podpisów]

XXV. Sejmik gospodarski w Trokach 6 II 1742

26. Testymonium sejmiku gospodarskiego, 6 II 1742

Rkps LVIA, SA 5960, k. 436–437v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja *testimonium* o[d] prześwietnego województwa trockiego i.p.p. Bogdanowiczom służąca, 6 II 1742 w grodzie trockim przed Stefanem Romerem, chorążym i podwojewodzim woj. tr., aktykowali Michał, Jerzy i Jan Bogdanowiczowie; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego w roku terażniejszym 1742 miesiąca februaryi

dnia 5, *idque* na sejmiku gromnicznym *iuxte^a dispositionem legis* do miasta J.K.M. Trok zamku tutejszego zgromadzeni, po obraniu *nullo reclamante* w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwuna i sędziego gr. woj. tr., za dyrektora sejmiku gromnicznego, *in crastinum* na sejmiku gospodarskim, to jest dnia 6 *eiusdem mensis, sub regimine* tego w.j.p. ciwuna, donieśli nam i.p.p. Michał, Jerzy i Jan Bogdanowiczowie *ab aevo* w województwie naszym dobrze urodzeni *sine ullo impedimento* ni od kogo prerogatywy honoru szlacheckiego, mający dobra *antiquitus* w tym województwie nazwane Eynarowicze w parafii niemońjskiej, iż w.j.p. Michał Antoni Czerniewicz, pisarz gr. pow. kowieńskiego, tudzież w.j.p. Jerzy Białłozor, stolnik upicki, czy to *ex sinistro^b aliqua relatione*, czyli też *ductus malevolentia sua*, ku honorowi i.p.p. Bogdanowiczów zadawszy *ignobilitatem*, ichmościów do prawa adcytowali i dalej *ditrimendo* honor ichmościów szlachecki, jako *imperitos iuris*, prosekrować [436v] prawem usiłują. *Qua in oppressione honoris sui* i.p.p. Bogdanowiczowie do województwa naszego *ut ossa de ossibus nostris* rekurs uczynili, prosząc o *testimoniales, ubi sunt antecessores* ichmościów *nati* i terażniejsi ichmościowie *unde proveniunt. Ad quorum affectationum* [sic] *concives* województwa naszego *ad hunc actum* zgromadzeni, jako też *affines* ichmościów *sub fide ea conscientia* zeznali, iż są *bene nati* bez żadnego dotąd uszczerbku honoru temuż imieniowi.

Więc my, stosując się *ad publicam conciviam relationem*, dajemy te nasze *testimoniales* i.p.p. Bogdanowiczom, iż jako byli *ab antiquo* w województwie naszym, tak też za prawdziwą szlachtę uznawając, *pro porciore^c robore* pomienione *testimonium* rękoma naszymi korroborujemy.

Dat w zamku trockim roku miesiąca i dnia *ut supra*.

Andrzej Władysław Ukolski, ciwun, sędzia gr. i dyrektor sejmiku gromnicznego woj. tr., *salve^d probatione linea antecessorum iudicio*; Stefan Romer, chorąży i podwojewodzi woj. tr.; Mikołaj Ursin Dowoyna, wojski woj. tr.; Mateusz Tański, koniuszy woj. tr.; Józef Strawiński, klucznik woj. tr.; Stefan Romer, [437] chorążyc woj. tr.; Aleksander Pietraszkowicz; Michał Romer, chorążyc woj. tr.; Dominik Michałowski; Krzysztof Kaszyc, [koniuszy] tr.; Jan Józef Siellawa, l[andwójt] m[agdeburgii] tr.; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz, mieczny woj. tr.; Antoni Łappa; Kazimierz Zajączkowski, komornik woj. tr.; Tomasz Żyliński; Tadeusz Strawiński; Heronim Złoty; Antoni Władyczko, obożny starodubowski; Dominik Strawiński, h[orodniczy] s[tarodubowski]; Kazimierz Olechnowicz; Antoni Drąseyko; Matusz Petruszewicz; Jan Dobarski; Adam Michałowski; Jan Olechnowicz; Jan Olechnowicz [sic]; Stanisław Olechnowicz; Michał Olechnowicz; Jakub Iwaszkiewicz; Leon Iwaszkiewicz; Jerzy Janowicz; Andrzej Tomkowid; Jerzy Bobrowicz; Ludwik Eynarowicz; Jan Bobrowicz; Jerzy Gieciewicz; Kazimierz Józef

^a Powinno być „iuxta”.

^b Powinno być „sinistra”.

^c Powinno być „potiori”, przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^d Powinno być „salva”.

Siellawa; Józef Biekirski; Antoni Biesierski; Mikołaj Montygier Łoyba; Jan Strawiński; Jan Strawiński [sic]; Krzysztof Antoni Bartoszewicz; Antoni Olechnowicz; Jerzy Dominik Łoyba; Józef Łukaszewicz; Michał Jan Nokuński Ilcewicz; Hrehory Olechnowicz; Kazimierz Wirpsza; Jan Sowgin; Adam Jan Petruszewicz; Jan Jurkiewicz; Kazimierz Eynarowicz; Michał Sowgin, komornik tr.; Benedykt Sowgin. [55 podpisów]

XXVI. Sejmik deputacki w Trokach 4 II 1743

O pomysłnym przebiegu sejmiku pisał A. Pociej do M.K. Radziwiłła, 4 II 1743, AGAD, AR V 11907, s. 27.

27. Protestacja przeciw sejmikowi gromnicznemu, 4 II 1743

Rkps LVIA, SA 13693, k. 853–854v – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu województwa trockiego, 23 III 1743 w grodzie kowieńskim przed Dominikiem Korwinem Kossakowskim, podstarościm kowieńskim, aktykował Stanisław Sipiński.

My, szlachta, rycerstwo, obywatele województwa trockiego w roku terazniejszym 1743 miesiąca februaryi 4 dnia *solita praxi* sejmikowania na sejmik elekcyjny deputacki do Trok zgromadzeni, najpierwej *coram Rege Regum et Domino Dominantium* protestujemy się, że *commune praerogativae nobilitatis praevidimus bonum* oraz przed stanami W.Ks.L., przed samym Majestatem J.K.M. P.N.M. oświadczamy się *atque sollennissime flebili voce* manifestujemy się o to i takowym sposobem, iż co j.w.j.p. Aleksander Pociej, wojewoda tr., na Kadzinie i Ostrownach hrabia, *unito assensu* z i.p.p. urzędnikami grodzkimi województwa trockiego wprowadzając *modum absolute gerendi*, po zjechaniu się w wieczór do Trok przed następującym sejmikiem, nie znosząc się z [853v] nami, kompatriotami *per postpositionem*, w prywatnych konferencjach czasu wizyt sekretnie namówiwszy się i *ad suum velle* uradziwszy, potym *cum reparata* na dzisiejszym, to jest miesiąca februaryi 4 dnia do zamku przyszli, gdzie, nie pozwalając nam głosu wolnego, jako *in libera gente*, i nie uważając na sentymenta niezgodne nas, braci, jako *in aequali republica aequales concives*, na dyrekcją, nie czekając jednostajnego kompatriotów zezwolenia, sam j.w.j.p. wojewoda trocki *arbitrarie* zasiadać umyślił, o co wraz niemało i.p.p. obywatelów województwa trockiego *contra totum* na j.p. dyrektorze, to jest j.w.j.p. wojewodzie naszym, jeszcze *consona voce* nie akceptowanym, ledwo od niektórych podawanych, nie dopuszczając nikogo *ad ullam activitatem*, jako *in libera gente* protestowało się. Jednak mimo takową pierwej i.p.p. obywatelów województwa trockiego *publico ore* uczynioną manifestacją, j.w.j.p. wojewoda trocki *cum officio suo* będąc *in passivitate*, gwałtownie zasiadłszy *quasi* na dyrekcyi, gdy już miał mieć *vocem acz passivam ex munere* niby *directoris officii*, my, szlachta i obywatele, nie przystępując *ad continuationem*

sejmiku, ale owszem *sistendo* wszystkim ichmościom *activam vocem, summopere* o delegacją i.p.p. posłów *pro restituenda activitate* po i.p.p. protestantów *et stallo nostro* dopraszaliśmy się, zatym gdyśma już samym doświadczeniem widzieli *unam eademque* i dla nas samych *postpositionem et contemptum* wolnego głosu *insistendo* pierwszej manifestacyi, protestowawszy się *a gremio* ichmościów *recessimus, quo intuitu per temerarium ausum* [854] *ingens* turbować subordynowanych subiektów idących nas z zamku, *ut moris est, ad acta* kancelaryi dla zeznania i zapisania manifestu *in oppressionem status nobilitatis*, tamując *passus*, jednych ogarnawszy płazami agramowali, tłukli i z dyzgustem niemającym *retro* zaprowadziwszy *activitatem* przywracać przynaglali, drugich zaś po chwili nominowawszy za deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., to jest j.p. Andrzeja Ukolskiego, ciwona i podwojewodziego woj. tr., drugiego j.p. [Pawła Władysława]⁵² Kaszyca, wojskiego nowogródzkiego⁵³, *post nominationem* mając *notitiam*, że *protestantes commoramur* w kancelaryi, tedy *cum toto gremio et turba asseclarum suorum* j.w.j.p. wojewoda ogarnawszy *similia* deklarując *per subordinationem* spraktykować, drudzy zaś *per expressum* ichmościów *ipsa morte minando*, jeżeliby *benevole* nie chcieli *recedere* do kredensów, *patet*, że *anticipatice* napisanych i przygotowanych, tegoż czasu podpisywać się przymuszali, w czym my, szlachta i obywatele województwa trockiego *sentiendo summam iniuriam et oppressionem* nas samych, takóŜ wolności *et liberi veto*, jakośmy się wraz *in loco loci contra totum actum* manifestowali, tak *praeveniendo*, ażeby ichmość panowie *praesumentes* jakowej *ex consequenti* nie formowali nadziei dla siebie, niniejszego manifestu naszego przed Bogiem, światem i Stanami Rzeczypospolitej publikowanego, oświadczonego *manutenentiam* rękoma naszemi stwierdzając, podpisujemy się.

Pisan w Trokach roku 1743 miesiąca februaryi 4 dnia.

Kasper Maciuński; Benedykt Jasudowicz; Samuel Olechnowicz; Mateusz Olechnowicz; Rafał Jasudowicz; Jakub Jasudowicz; KaŜmierz Jasudowicz; Jan Kurowski; Dominik Daynowski; Michał Rusiecki; Jan Żyliński; Jan Mordas; Stanisław Zieniawa; Kazimierz Olechnowicz; Józef Wirpsza; Władysław Wirpsza; Jerzy Olechnowicz; Kazimierz Wirpsza; Karol Szymański; Adam Strebeyko; [854v] Kazimierz Woysim Antoniewicz; Jakub Antoniewicz; Jan Olechnowicz; Stanisław Sipiański.
[24 podpisy]

28. Protestacja dotycząca sejmiku gromnicznego, 4 II 1743

Rkps LVIA, SA 13693, k. 796–797v – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu i.p.p. obywatelów województwa trockiego służącego *contra totum actum* województwa trockiego, 5 II 1743 w grodzie kowieńskim przed Dominikiem Korwinem Kossakowskim, podstarościm kowieńskim, aktykowali: Michał Wildziewicz, Jakub Iwaszkiewicz, porucznik J.K.M., Jerzy Czajewski, Leon Iwaszkiewicz, Józef Woytkiewicz, Ludwik Paszyc, Tomasz Białowiecki, Stefan Gieysztowt Bernatowicz, Ignacy

⁵² W tekście zostawione puste miejsce na wpisanie imienia.

⁵³ Faktycznie wojski smoleński.

Dyrwaniszko, Jerzy Klidzia, Kazimierz Bogdanowicz, Mateusz Dowgird, Bernard Ordyniec, Nikodem Dymsha, Mikołaj Czajewski, Jan Grzybowski, Wawrzyniec Juskowski, Antoni Łozowski, Bałtromiej Jakubowski, Andrzej Sawicz. Dokument nie został przyjęty w grodzie trockim; pod dokumentem adnotacja o wydaniu widymusu 26 III 1743 Andrzejowi Sawiczowi przez Józefa Białuskiego, namiestnika pow. kowieńskiego.

My, niżej na podpisaniu rąk naszych wyrażeni, czyniemy wiadomo tym naszym publicznym *in tempore* [796v] *et loco solito* zaniesionym *contra totum actum* sejmiku gromnicznego województwa trockiego manifestem, iż w roku terażniejszym 1743 miesiąca *februarii* dnia 4, gdyśmy się zgromadzili podług dyspozycji prawa do zamku miasta J.K.M. trockiego dla obrad i obrania *sub autoritate* sejmiku gromnicznego i.p.p. deputatów na przyszły Trybunał Główny W.Ks.L., *tandem* po zagajeniu takowego aktu gromnicznego sejmikowego, gdy j.w.j.p. Aleksander na Kadzinie i Ostrownach Pociiej, wojewoda tr., *calcatis legibus de libera voce retandi*^a chciał mimo opozycje braterskie tak liczne *ultra* zostać dyrektorem sejmiku tego po kilka *exinde* wyszłych przeciwko jegomości jako gwałtownemu mimo opozycją szlachty braci do dyrekcji pretensorowi *et contra totum actum* protestacjach, gdy jeszcze *postponendo* to wszystko współ z i.p.p. urzędnikami województwa trockiego, a mianowicie w.j.p. Ukolskim, podkomorzym i podwojewodzim, synem jegomości⁵⁴, *progredi* w obradach i elekcji i.p.p. deputatów, nie uważając na protestację tak przeciwko j.w.j.p. wojewodzie trockim [sic], jako też *contra totum actum* zaszłe, chcieli. *Tandem* my *iterum atque iterum*, nie dopuszczając dziękować za dyrekcją, jako gwałtem *et contra communem assensum* pretendującemu dyrekcji, manifestowaliśmy się i publicznie oną *in tanto numero* nas, szlachty [797] i obywatelów województwa trockiego ogłosiwszy, do kancelarii województwa trockiego grodzkiej wraz poszliśmy, ale gdy tam dla prepotencji j.w.j.p. Aleksandra na Kadzinie i Ostrownach Pociēja, wojewody tr., przyjąć takowego manifestu i do akt grodu tamecznego inserować *eodem instanti* nie chciano, tam tedy oświadczywszy się w kancelarii grodzkiej województwa trockiego, takowy manifest zapisawszy, rękoma naszemi *pro maiori fide, robore et valore* podpisujemy się i do grodu poblizszego województwa *vel* powiatu któregokolwiek takowy manifest do akt oddać deklarujemy.

Działo się w Trokach roku 1743 miesiąca *februarii* dnia 4.

Michał Wildziewicz; Jakub Iwaszkiewicz, p[orucznik] J.K.M.; Jerzy Czajewski; Leon Iwaszkiewicz; Józef Woytkiewicz; Ludwik Paszyc; Tomasz Białowiecki; Stefan Gieysztowt Bernatowicz; Ignacy Dyrwaniszko; Jerzy Klidzia; [797v] Kazimierz Bogdanowicz; Mateusz Dowgird; Bernard Ordyniec; Nikodem Dymsha; Mikołaj Czajewski; Jan Grzybowski; Wawrzyniec Juskowski; Antoni Łozowski; Bałtromiej Jakubowski; Andrzej Sawicz.

[20 podpisów]

^a Powinno być „vetandi”.

⁵⁴ Kazimierz Józef Ukolski, podkomorzy tr., i jego syn Andrzej Władysław, podwojewodzi tr.

29. Protestacja dotycząca sejmiku gromnicznego, 4 II 1743

Rkps NGABM, F. 1711, nr 32, k. 89–90v – kopia w księdze grodzkiej: Proces i.p.p. szlachty obywatelów województwa trockiego *contra totum actum* sejmiku gromnicznego zanesiony, 9 II 1743 w grodzie grodzieńskim przed Antonim z Wahanowa Micutą, podstolim i podstarościm grodzieńskim, aktykowali Kaspar Maciuński, Piotr Giełwanowski i Jerzy Moiwit w imieniu swoim i szlachty trockiej. Dokument nie został przyjęty w grodzie trockim.

My, szlachta, obywatele województwa trockiego niżej na podpisaniu rąk naszych wyrażeni, w roku terażniejszym 1743 *ad solitum consiliorum locum* do Trok zgromadzeni, *solenissime* protestujemy się *contra totum actum*, o zatamowanie wolnych głosów szlacheckich, naruszenie *libertatem* wynosząc się *super* [89v] *aequalitatem* nad bracią szlachtę, *liberam vocem vetandi* niepozwolenie, *singulariter* na j.w. Aleksandra^a Pocięja, wojewodę tr., po zagajeniu sejmiku w tymże roku na dniu 4 miesiąca *februarii per potentiam* na dyrekcyjną *sine voce vetandi*, nie dając głosów rodowitej szlachcie, wdzierającego się tumultem, w.i.p.p. deputatów bez głosów rodowitej szlachty obieranie, a na w.i.p.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwuna tr., Pawła Władysława^b Kaszyca, wojskiego smoleńskiego, i komprymcypałów pomocników ichmościów, o agramowanie, oprymowanie szlachty *libertatem* konserwując[ej] *et in publica facie* protestujących się, o niedopuszczanie wychodzić z protestacją – jednych zastępowanie, tamowanie, drugich grożenie, innych zaś rąbanie, płazowanie, bicie, sturchanie. Ażeby tedy każdego czasu na odprawujących się obradach sejmików naszych *libera vox* była obserwowana *vetandi* i na potomne [90] czasy zachowana, *securitas* zaś *publica* sejmików i osób szlacheckich obwarowana, utrzymując *in tuto et toto* prawa, swobody szlacheckie *et providenda securitate* sejmikowych obrad o wolnościach szlacheckich opisanych, *contra totum actum solennissime* protestując się, ten nasz publiczny manifest rękoma naszymi stwierdzając, podpisujemy się.

Actum w Trokach roku, miesiąca i dnia *ut supra*.

Kasper Maciuński; Józef Boksiański; Benedykt Jasudowicz; Samuel Olechnowicz; Mateusz Olechnowicz; Rafał Jasudowicz; Jakub Jasudowicz; Kazimierz Jasudowicz; Jan Kurowski; Dominik Dwenowski; Michał Rusiecki; ja, Żyliński Jan Mordas; Stanisław Zeniawa; Kazimierz Olechnowicz; Józef Wirpsza; Władysław Wirpsza; Jerzy Olechnowicz; Kazimierz Wirpsza; Karol Szymanowski; Adam Strebeyko; Bogusław [90v] Bańkowski; Piotr Giełwanowski; Franciszek Buczkowski; Jerzy Sipiayło; Piotr Maciuński; Jan Maciuński; Maciej Maciuński; Kazimierz Maciuński; Hilary Gasperski; Stefan Fronckiewicz; Stanisław Dobkiewicz; Jerzy Moywit; Wawrzyniec Dłużniewski; Jan Olechnowicz; Tomasz Bielski; Marcin Iwicki; Józef Monczyński.

[37 podpisów]

^a Wyraz nadpisany po przekreśleniu „Antoniego”.

^b Imię „Pawła” przeprawione, a „Władysława” wpisane na „Michała”.

XXVII. Sejmik gospodarski w Trokach 5 II 1743

30. Laudum sejmiku gospodarskiego, 5 II 1743

Rkps LVIA, SA 5960, k. 849–849v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja laudum sejmiku gromnicznego i gospodarskiego, 6 II 1743 w grodzie trockim przed Andrzejem Władysławem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim tr., aktykował Jerzy Gudziański; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok i zamku tutejszego *vigore* prawa pospolitego i konstytucji sejmowych na sejmik gromniczny w poniedziałek pierwszy po święcie Gromniczej Najświętszej Panny w roku terażniejszym 1743 zgromadzeni, oznajmujemy tym laudum naszym, iż po obraniu *faventibus superis* za dyrektora sejmiku gromnicznym *consona voce et nollo^a reclamante* j.w.j.p. Aleksandra Pocieja na Kadzinie i Ostrownach hrabię, wojewodę tr., olkienickiego, oleśnickiego *etc.* starosty, *sub cuius regimine*, po doszłym zgodnie sejmiku gromnicznym, *in crastinum vero sub eadem directionem^b*, to jest na dniu 5 miesiąca februaryi *disponente lege* respektem *stipendii militariis*, ażeby *infallibilis* z czopowego szelężnego województwa trockiego *per constitutionem* na chorągiew usarską j.o.ks.j. podkanclerzego W.Ks.L.⁵⁵ desygnowanej *subsequi* mogła egzolucja, ż[e] j.p. kontrahenta czopowego szelężnego dla wielu i.p.p. konkurentów do tej kontrahencyi na sejmiku gospodarskim obrać nie mogliśmy, *adeoque* suma czopowego szelężnego do kancelarjej grodzkiej [849v] województwa trockiego przez i.p.p. obywatelów tegoż województwa w roku terażniejszym wnoszona być powinna.

Succurrendo summae inopiae i ruinie kościoła wielebnych ojców bernardyńców konwentu trockiego na reparacyją dachów i wież tegoż kościoła z każdego dymu ziemskiego po szóstaku bitym jednym *unanimi assensu* uchwaliliśmy, która to uchwała przy importancyi podatku podymnego raty marcowej oddana być powinna.

Takowe tedy *negotium* obrady naszej *in facie totius nobilitatis* czytane, akceptowane, *manutenore exequi ac adimplere* przyrzekając, *pro maiori robore* rękoma naszymi podpisujemy.

Działo się w zamku trockim roku 1743 miesiąca februaryi 5 dnia.

Aleksander Pociey, wojewoda tr., dyrektor sejmiku gromnicznego i gospodarskiego; Andrzej Władysław Ukolski, ciwon i podwojewodzi woj. tr.; Mikołaj Ursyn Dowoyna, wojski, sędzia gr. woj. tr.; Kazimierz Zajączkowski; Krzysztof

^a Powinno być „nullo”.

^b Powinno być „directione”.

⁵⁵ Michał Fryderyk Czartoryski.

Antoni Bartoszewicz; Dominik Strawiński; Michał Antoni Downarowicz; Jerzy Antoni Tułgowt Gudziański; Michał Jatoft.

[9 podpisów]

XXVIII. Sejmik deputacki w Trokach 3 II 1744

Akt sejmiku nie odnaleziono. Na sejmiku pod dyktando Andrzeja Władysława Ukolskiego na deputatów wybrano Kazimierza Mirosława Więckowicza i Marceliego Andrzeja Tarasowskiego, Deputaci, s. 200; Zakrzewski, s. 226.

XXIX. Sejmik gospodarski w Trokach 4 II 1744

31. Testymonium sejmiku gospodarskiego dla Antoniego Wyganowskiego, 4 II 1744

Rkps LVIA, SA 5960, k. 1223–1224v – kopia w księdze grodzkiej: Akt skrypu testymonialnego j.p. Wyganowskiemu służącego, 4 II 1744 w grodzie trockim przed Andrzejem Władysławem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim woj. tr., aktykował Antoni Wyganowski; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemskie i grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele [prześwietnego]^a województwa trockiego tak duchowni, jako też i świeccy w roku terażniejszym 1744 miesiąca februaryi 4 dnia na sejmiku gromnicznym gospodarskim *ad locum* [1223v] *solitum* do miasta J.K.M. Trok zebrani, czyniemy wiadomo tym naszym testymonialnym atestacyjnym skryptem służącym i danym j.p. Antoniemu Wyganowskiemu na to, iż co w województwie naszym trockim *antecessores* jegomości, tak dziadowie, jako też i zeszyli w Bogu j.p. Marcin Wyganowski, rodzic jegomości, dobra swoje mieli i wolności szlacheckiej *aequaliter* z antecesorami naszymi, a *per consequens* i z nami, obywatelami województwa trockiego, używali i tegoż j.p. Wyganowskiego za prawdziwego szlachcica, brata naszego uznawając, te nasze testymonium całym kongresem sejmikowania wydajemy i rękoma naszymi podpisujemy się.

Pisan w Trokach w zamku J.K.M. [1224] *in loco consulto* sejmiku *ut supra*.

Andrzej Władysław Ukolski, ciwon, podwojewodzy i dyrektor sejmiku gromnicznego woj. tr.; Mikołaj Ursyn Dowoyna, wojski i sędzia gr. woj. tr.; Stefan Romer, pisarz gr. woj. tr.; Wojciech Pągowski, porgo^b; Aleksander Kotarski;

^a Odczyt wątpliwy.

^b Skrót niejasny.

Stanisław Siellawa, podstarości woj. tr.; Tomasz Mordas Żyliński; Michał comes Mortun, podczaszy starodubowski, instygator J.K.M. ekonomii olickiej; Kazimierz Hebowski; nieumiejętni pisma Kazimierz Talatowicz; Józef Hoppen *mp.*; Heronim Kwaśniewski Złoty, p[odstolic] b[rzeski]; Michał Chomański, namiesnik grodu woj. tr.; Antoni Moczydłowski, komornik graniczny pow. starodubowskiego; Ignacy Złoty Kwaśniński; Aleksander Pietraszkowicz; Stanisław Narkiewicz; Jan Petrowski; Adam Kijuć własną [1224v] swoją ręką; Antoni Bobrowicz; Jan Stanisław Zaleski; Marcin Listopacki; Benedykt Skarżyński; Kazimierz Kamiński, cześnik pow. lidzkiego.

[24 podpisy]

XXX. Sejmik przedsejmowy w Trokach 24 VIII 1744

Uniwersał Augusta III, instrukcja, list i kredens dla posła na sejmiki oraz listy króla do senatorów i urzędników, list prymasa Krzysztofa Antoniego Szembeka – ASWPK.

32. Mowa Jana Littawora Chreptowicza, stolnika nowogródzkiego na sejmiku poselskim, 24 VIII 1744

Rkps Nacionalna biblioteka Ukrainy imieni W.I. Wiernadskiego, Institut Rukopisw, 1, 5986, s. 80–83 – kopia.

Zostawszy posłem na sejm grodzieński ordynaryjny z województwa trockiego z j.p. Ludwikiem Pociem, wojewodzie tr., starostą olkienickim, dziękując na sejmiku *anno 1744 augusti 24*.

Sejmik dzisiejszy *non obstante die festo ex dispositione legis scriptae*, a ja z jego *ex dispositione legis gratiae, artificio* braterskich samychże w.m. panów afektów, woli w.m. panów *interpretes, desideriorum explanator* sejmowy, stawam poseł. I zaraz mi tu z okoliczności dnia dzisiejszego wdzięczność sama pierwszy przed poselską instrukcją daje [81] memoriał, *memento ut diem hunc sanctifices*, żebym w.m. panom *tanquam meis creatoribus*, którzyście mnie *ex nihilo meritorum* dali, *hoc esse należące pro beneficio creationis* uczynił podziękowanie, żebym prześwietnemu województwu, które mnie po komisarzkiej i deputackiej funkcji podobno *ad explorandam in trino numero obsequii perfectionem*, trzecią tę poselską asygnuję usługę, *solemni* przyrzekł *modo*, że daną sobie instrukcją, której do usłużenia województwom swoim każdemu posłowi *dant vincula formam non ferialiter, lecz plusquam sacrosancte* obserwować, *in plena Republica* [82] promowować i utrzymywać będę *nihilque intentatum relinquam*. Czynię tedy *sacrificium gratiarum actionis* prześwietnemu województwu wielmożnych panów *in hoc die festo*, bo to *etiam festis exercere diebus fas et iura sinunt*, że mi już to trzecią funkcją dajecie wielmożni panowie, jako *datores munerum*,

tertium łaski swojej *talentum*, obowiązując się *huic muneri et talento* akomodo-
wać *propriam virtutem*.

Dziękuję *in singulari* j.w.m.p. wojewodo, że przez denominacją i promulgo-
wanie braterskich afektów *fecisti mihi magna*, a że *virtus legatorum ex eventu*
aestimatur, będą *in hunc finem* [83] samego wielmożnego pana wielkie senator-
skie sentymenta dla nas *pro regula morum* i każde jego *in materiis status* zdanie
będzie nam *lumen ad revelationem*. *Non succumbemus*, nadzieja w Bogu, *sub*
mole hac publicznych interesów, bo jako *magna negotia magnis adiutoribus indi-*
gent, tak temu teraz *associatus* zostaje koledze, z którego wielkiej familii każdy
ipsa sidera ferret lapsuroque suos humeros^a supponeret orbi. A lubo bym dotąd
z osoby mojej *par huic oneri* nie był, sam rozkaz wielmożnych panów czyni we
mnie *potentiam elevatam* tak dalece, że się [84] z owymi słowy wielkiego niegdyś
ex merito atque ministerio in Republica pieczętarza biorącego na sejmie wielką
litewską pieczęć odezwać mogę: *rex, etsi ad ministerium hoc*, a ja do każdego
z wielmożnych panów mówię: *etsi ad obsequium hoc ingenium non haberem,*
sed dum iussitis habebo.

33. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 24 VIII 1744

Rkps LVIA, SA 4756, k. 687–688v – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu, 28 VIII 1744 w gro-
dzie wileńskim przed Mikołajem Petrusiewiczem, podwojewodzim wileńskim, aktykował Mateusz
Olechnowicz i inni niewymienieni obywatele województwa trockiego. Dokument nie został przyjęty
w grodzie trockim.

My, niżej na podpisaniu rąk naszych wyrażeni, czyniemy wiadomo i jawno,
przed całym światem zeznawamy, iż będąc za uniwersałami J.K.M. P.N.M. *pro*
die 24 augusti na sejmik antekomicjalny *ad solitum locum* zebranymi do Trok,
gdysmy *salva omni libertate* do takowej komultacji^a obrania i.p.p. posłów, napi-
sania instrukcyi, a najpierwej do obrania dyrektora przystąpić [687v] chcieli,
j.w.j.p. wojewoda tr.⁵⁶ już to niepojednokrotnie praktykowanym zwyczajem, *idque*
mediate roku przeszłego na deputackim sejmiku, mimo głosy szlacheckie, mimo
tak wiele *reclamantium* protestacyi i obiekcyi, *sane ultro offerens se* do dyrek-
cyi albo subaltera swego w.j.p. Okolskiego, ciwuna i podwojewodziego tr., dla
tego szczególnie, ażeby sobie tylko potrzebnych miał *ius* podania kandydatów
do poselstwa, gdy *usurpative* stanąć dyrektorem z opresją szlachty, nas, braci,
a co większa *per vim et strepitum armorum* przysposobionych na to dworskich
ludzi swoich posłać, oraz *non ad mentem* województwa, ponieważ na sejm teraz-
niejszy, gdzie o aukcję najpryncypalniej wojska chodzi, a stąd i o azard substancyi

^a Powinno być „umeros”.

^a Zapewne powinno być „konsultacji”.

⁵⁶ Aleksander Pociąg.

naszych szlacheckich, aby hybernowym nie folgowano, obrać *intendebat praecipue* j.w.j.p. Ludwika Pocięja, woj[e]wodzica tr., syna swego, lubo z godności imienia i talentów personalnych i zasług antenatów godnego, ale że mimo zasłużonych w tym województwie i do takowej funkcji w tej ile cyrkumstancji zdolniejszych, przeto [688] my, niżej podpisani wyrażeni, używając zupełnej wolności szlacheckiej, przy pomocy Boga Najwyższego i przy protekcji Króla Pana Naszego, jako obrońcy wolności naszych, manifestujemy się nie tylko kontra *personam* j.w.j.p. woj[e]wodzica tr. i w.j.p. Okolskiego, ciwuna i podwojewodziego tr., ale też *totum actum* sejmiku terażniejszego antekomicjalnego trockiego *actumque si quis subsequi* miałby po takowej solennej *in loco solito* na zamku trockim protestacji naszej, *pro nullo, irritum et invalidum* mamy i za opowiedzeniem się w grodzie trockim *ac in instanti* o tym, gdy przyjąć *ad acta* takowego manifestu naszego nie chciano, do poblizszego grodu wileńskiego jedni *personaliter*, drudzy *nomine* podpisanych braci naszych udajemy się *et in quam solemnissimo*^b *forma* manifestujemy się

Datum z Trok w roku 1744 miesiąca augusta dnia 24.

[688v] Dominik Ordyniec; Bernard Ordyniec; Marcin Terpiłowski; Stanisław Klidzia; Antoni Dopkiewicz; Jan Olechnowicz; Mateusz Olechnowicz; Bałtromiej Olechnowicz; Marcin Ordyniec; Kazimierz Olechnowicz.

[10 podpisów]

XXXI. Sejmik deputacki w Trokach 8 II 1745

Akt dotyczących tego sejmiku nie odnaleziono, deputatami wybrano Aleksandra Pocięja i Mikołaja Ursyna Dowoynę, Deputaci, s. 204.

XXXII. Sejmik deputacki w Trokach 7 II 1746

Akt sejmiku nie odnaleziono, sejmik nie doszedł do skutku, zobacz laudum poniżej.

^b Powinno być „solemnissima”.

XXXIII. Sejmik gospodarski w Trokach 8 II 1746

34. *Laudum sejmiku gospodarskiego, 8 II 1746*

Rkps LVIA, SA 5916, k. 684–685v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja laudum sejmiku gromnicznego gospodarskiego województwa trockiego, 9 II 1746 w grodzie trockim przed Andrzejem Władysławem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim, Mateuszem Tańskim, koniuszym, rotmistrzem i protunc sędzią gr., oraz Stefanem Dominikiem Romerem, pisarzem gr., trockimi, aktykował na roczkach sądowych patron Antoni Władyczko, oboźny starodubowski.

My, senatorowie, dygnitarze, [684v] urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok i zamku tutejszego *vigore* prawa pospolitego i konstytucji sejmowych na pierwszy poniedziałek po Gromnicach, to jest na dzień 7 miesiąca *februarii* w roku terażniejszym 1746, na sejmik gromniczny zgromadzeni, oznajmujemy tym naszym laudum, iż po niedośściu sejmiku gromnicznego poniedziałkowego deputackiego, *in crastinum vero*, to jest na dniu 8 *eiusdem mensis februarii* po doszłym *felici eventu* sejmiku gromnicznego gospodarskiego *sub regimine* w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwona i podwojewodzego woj. tr., gdy sejmik gospodarski *ad disponendas* województwa naszego *necessitates pervenit* do sumy czopowego szelężnego województwa naszego *per constitutionem* roku 1717⁵⁷ 6 tysięcy złotych polskich kładąc na obiedwie raty, marcową i sepietembrową, desygnowanej na chorągiew usarską j.o.ks.j. podkanclerzego W.Ks.L.⁵⁸ *unanimes voce, nemine contradicente nec reclamante* j.p. Dominika Ignacego Tańskiego za kontrahenta przerzeczonej czopowego szelężnego sumy obraliśmy, osobliwym kredensem od nas danym jegomości ulegitymowaliśmy i taryfę czopowego szelężnego autentyczną z grodu województwa naszego, z których miejsc jak wiele j.p. kontrahent ma wziąć, naznaczyliśmy. Za takowemi instrumentami wolen i mocen jegomości *in terminis coincidentibus* sumy od wnaszających przymować *et exequendo absque ulla aggravatione et depectatione^a* odbierać, *excepto* miasta Trok i Karaimów trockich, którzy do grodu województwa trockiego czopowe szelężne obudwóch rat [685] *importare tenentur*, kwity (nie wymagając większego sobie *solarium*, tylko jakowe *constitutione* roku 1717 jest opisane) *exsolventibus* dawać, sum[ę] i.p.p. deputatom chorągiewnym wypłacać, retentorów spisawszy, delatę niezawodną i.p.p. deputatom wydać obowiążaliśmy. Karczmy nowoerygowane, szynki pokątne i słodownie spisawszy, na rejestrze województwu podać *et de praestita eiusmodi exsolutione et satisfactione* wyż pomienionej chorągwi kwit jeneralny otrzymać, ony województwu naszemu

^a Powinno być „depectatione”.

⁵⁷ „Klarygacja wiele które województwo lub powiat z hyberty, czopowego, szelężnego i uchwał eksponduje...”, VL, t. 6, s. 198 (fol. 383).

⁵⁸ Michał Fryderyk Czartoryski.

na przyszlým, da Bóg, sejmiku gromnicznym gospodarskim prezentować tegoż j.p. kontrahenta obligowaliśmy.

Demum ichmościom księży bernardynom konwentu trockiego na reperację kościelnej wieży z każdego ziemskiego dymu po groszy 6 *unanimi assensu* pozwoliliśmy i uchwalili. Tychże groszy 6 przy podymnym podatku raty marcowej *importacionem appromisimus*.

Które to *actus* dnia dzisiejszego odprawione w to nasze laudum inserowawszy *et per totum* one akceptując, podpisami rąk naszych korobowaliśmy.

Pisan w zamku trockim roku, miesiąca i dnia *ut supra*.

Andrzej Władysław Ukolski, ciwon, podwojewodzy i dyrektor sejmiku gospodarskiego woj. tr.; Mateusz Tański, koniuszy i rotmistrz woj. tr.; Józef Walenty Tański; Dominik Staniewicz; Jan Szuszeuicz; Wawrzyniec Woysiad; Tadeusz Strawiński, obożny tr.; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Kazimierz Józef Siellawa, sta[rosta] wo[źniczański]^b; Kazimierz Zajączkowski, komornik woj. tr.; Piotr Talwosz; Antoni Władyczko, obożny pow. starodubowskiego; Felicjan Talatowicz; Stefan Dominik Romer, pisarz gr. woj. tr.; Bartłomiej Antoni Eytmin; Adam Nausuć; Jan Urbański; Andrzej Sokołowski; Aleksander Pietraszkowicz; Dominik Strawiński, h[orodniczy] s[tarodubowski]; Jakub Buczkowski *mp.*; Bogusław Golejewski, s[karbnik] o[szmiański].

[22 podpisy]

XXXIV. Sejmik przedsejmowy w Trokach 22 VIII 1746

Uniwersał Augusta III, list króla do senatorów, instrukcja na sejmik – ASWPK.

35. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 22 VIII 1746

Rkps LVIA, SA 5961, k. 268–269v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja instrukcy sejmiku antekomicjalnego, 23 VIII 1746 w grodzie trockim przed Andrzejem Władysławem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim woj. tr., aktykował Dominik Strawiński, horodniczy starodubowski; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościogo tr.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego na sejm walny ordynaryjny warszawski uniwersałem J.K.M. Augusta III P.N.M. na dzień 3 października w roku terażniejszym 1746 złożony, z sejmiku za tymże uniwersałem w zamku trockim *tanquam in solito consiliorum loco* ekspediowanego w.i.p.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwona i podwojewodzego woj. tr., Jana Antoniego Wazgirda, *liberis votis atque suffragiis nemine reclamante* obranym posłom dana roku 1746 miesiąca sierpnia 22 dnia.

^b Ubytek utrudnia odczyt.

[1.] Niedoszłych nieszczęśliwością czasów i koniunktur sejmów z powszechnym Ojczyzny żalem nierozdzieloną *in gemiscendo* racją umartwione bez skutku żądze nasze do przyszłego za naznaczeniem od Najjaśniejszego Regnanta odkładaliśmy sejmu, azali *m[u]lta^a dies variusque labor mutabiles aevi referet in melius*, jakoż J.K.M. Pan Nasz Miłościwy *cum sit imperio maximus* prawdziwie *exemplo maior est*, bowiem nie tylko ku wszelkim Rzeczypospolitej potrzebom sejm terażniejszy złożyć raczył, lecz *ex suprema specula* doskonałości swojej *futura recte prospicietas* do tak chwalebnej nas wzywa, informuje konsulty, której by przyszłe postanowienia wszystkich Ojczyzny synów *felices vere faciant semperque beatos*, a tak i.p.p. posłowie, bracia nasi, podziękowawszy Najjaśniejszemu Panu *pro tutelari* około tej Rzeczypospolitej *solicitudine*, *ex voto* nas wszystkich życzyć będą *ut numen Olimpi prorogiet^b in multos fata quieta dies* przystępując, zatym *ad explicationem desideriorum nostrorum* starać się będzie należało i.p.p. posłom naszym, gdyby podatek podymny na dobrach naszych ziemskich szlacheckich, *cum iniuria* tychże dóbr zostający, *omni studio* i.p.p. posłowie nasi z tych dóbr znieść starali się, wzięwszy przed się *media* do płacenia *in locum* dóbr ziemskich *iuris regalis* dobra, dla czego nie tylko będą mieli i.p.p. posłowie nasi *pro^c oculis* sposoby na komisji prowincjalnej grodzieńskiej do zniesienia tego podatku wynajdzione, ale też i dalsze *adinveniant media*, jako to gdy *possessores bonorum regalium* nie już *quartam sortem* intrat, lecz *aequalem medietatem* prowentów *contribuant*.

[2.] Skarb W.Ks.L., małe barzo *contingens ad usum publicum* wnoszący, *ut augeat censum praevio iuramento* j.p. podskarbiego⁵⁹ *super totalem importan-tiam*, który to j.p. podskarbi *pro ministerio suo* naznaczoną ma się *ab hinc* kontentować pensją.

[3.] Do tychże zniesienia sposobów podymnego i.p.p. posłowie będą mieli *media* z sposobów to komisją grodzieńską wynajdzionych, co zaś z tych wszystkich wynajdzionych prowentów *residuitates* po zniesieniu podymnego znajdzie się, to *pro a[u]ctione* wojska *cedere* [268v] ma.

[4.] Prerogatywa ministerii marszałkostwa wszelkiego [sic] koronnego *ut immunitate congaudeat sine praeiudicio adferenti iniuriam* w manifeście j.w.j.p. marszałka wielkiego koronnego⁶⁰ *loculencius expressam*, ciz i.p.p. posłowie *super-addant curam*.

[5.] *Bene meriti de Patria cives* za przywilejem Najjaśniejszych Królów Panów Naszych Miłościwych *super particulas bonorum mensae regiae*, ażeby *circa immunitatem privilegiorum et inviolabilem possessionem* zachowani byli, *instabunt* i.p.p. posłowie.

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^b Powinno być „proroget”.

^c Zapewne powinno być „prae”.

⁵⁹ Jan Michał Dowoyna Sołohub.

⁶⁰ Franciszek Bieliński.

[6.] Takż w.i.p.p. posłowie, mając *summam curam* zniesienia z dóbr ziemskich świeckich namienionego podymnego podatku obmyślić, *procurabunt* na zapłatę wojsku terażniejszemu i nowoaukcjonowanemu taki sposób, ponieważ dotychczas skarb W.Ks.L. kontraktem za dwakroć sto tysięcy jest puszczo-
nym do pierwszego sejmku dla wypróbowania od Rzeczypospolitej, których sejmów już wiele było, skarb nie był wspomniany, a uczyni skarb W.Ks.L. do roku sześćkroć sto tysięcy, rachując od roku 1732 aż do roku 1746 uczyni skarb W.Ks.L. osim milionów czterykroć sto tysięcy tynfów, ponieważ za złoty na cłach biorą tynfa, a to stąd tak wiele skarb uczynić może:

– komora jurborska na Niemnie rzece spław cały królewiecki *excepto* praszportów danych j.w.j.p. podskarbiego W.Ks.L. czyni dwakroć sto tysięcy pięćdziesiąt tynfów,

– komora witebska czyni 160 tynfów tysięcy,

– komora deneborska czyni 50 tysięcy tynfów,

– komora brzeska czyni 20 tysięcy tynfów,

– komora ładowa całego Księstwa Litewskiego czyni 120 tysięcy tynfów.

Za tę sumę zawsze byli puszczane j.w.j.p. Flemingowi, jenerałowi altyleryi, na co kontrakt dany od samegoż j.w.j.p. podskarbiego j.w.j.p. Flemingowi, jenerałowi altyleryi W.Ks.L., który i dopiero trzyma kontraktem. Z tych ośmiu milionów czterechkroć sto tysięcy j.w.j.p. podskarbi W.Ks.L. podług dyspozycji Rzeczypospolitej na wojsko i na publiczne ekspensa importował milion czterykroć sto tysięcy, zaczym w.i.p.p. posłom zalecamy, ażeby, nie przystępując do sejmowania, po obraniu marszałka upraszali j.w.j.p. podskarbiego W.Ks.L., ażeby z rejestrów kalkulował się za lat 14 *etiam cum discrimine* sejmku, upomnieć się o 7 milionów tynfów, na kwit nie pozwalać j.w.j.p. podskarbiemu W.Ks.L., aż póki *satisfactio* będzie Rzeczypospolitej, w przyszły czas gdyby nie były puszczane kontraktem cła Rzeczypospolitej, ażeby z rejestrów kalkulował się j.w.j.p. podskarbi W.Ks.L.

[7.] Instruktarz^d poprawić zalecamy i.p.p. posłom, przy tym pogłówne żydowskie, aby było aukcjonowane do dwuchkroć sto tysięcy i.p.p. posłowie *procurabunt*, do tej aukcyi *non involvendo* Żydów Karaimów.

[8.] I.p.p. pułkownicy, porucznicy polskiego autoramentu gdyby pocztę swoje pod chorągwiami stawili.

[9.] Rejmenta cudzoziemskiego autoramentu, ażeby podług dyspozycji Rzeczypospolitej na swoich kwaterach po województwach i powiatach były lokowane.

[10.] W tymże cudzoziemskim autoramencie gdyby rodowitą szlachtę na oficerstwa promowowano i kreowano i to *orthodoxae fidei*, dysydenci a zaś i cudzoziemcy zagranicznych do szarży oficerskiej gdyby nie mieli akcesu, i.p.p. posłowie *instabunt*.

[11.] Ponieważ książęcia jegomości kurlandzkiego nie masz, upomnieć się zalecamy u regencyi kurlandzkiej i oberatów tegoż Księstwa Kurlandzkiego, gdzie się intraty z dóbr książęcych obracają i różne prowenta tegoż Księstwa

^d Słowo podkreślone.

Kurlandzkiego, i te intraty mogłyby się obrócić na wojsko terazniejsze i nowo-aukcjonowane, lub też dopraszać się, ażeby te Księstwo Kurlandzkie na obronę Rzeczypospolitej jakąś kwotą wojska wystawić mogło i ażeby oddane były pod komendą hetmańską, i.p.p. posłom zalecamy.

^{e-e} Ponieważ z tak szczerých afektów do nieszczęśliwej przyszło niechęć^e.

[12.] [269] Zasługi j.w.j. ks. Łubińskiego, pisarza koronnego, ażeby *ex distributiva gratia* J.K.M. otrzymały *in praemium* pieczęć mniejszą koronną, i.p.p. posłowie *instabunt*.

[13.] Starostwo dzisieńskie w województwie połockim nie więcej przedtym hiberny płaciło jak złotych tysiąc *usque ad annum* 1705, *tandem* po złotych 2 tysiące, *praepostere* konstytucją 1717 roku⁶¹ po złotych 4 tysiące corocznie płacić nakazaną, a że z racji zrujnowania onego nie tylko 4 tysiące złotych, ale *etiam* i podług dawnych Rzeczypospolitej dyspozycji do regularnej płacy sposobności mieć nie może, przeto *recomendatur* w.i.p.p. posłom województwa naszego, aby przez pilne staranie ichmościów na przyszłym, da Bóg, sejmie warszawskim pomienione starostwo dzisieńskie, w posesyi w.i.p.p. Józefa i Ludwiki z Sulistrowskich Woynów, obożnych woj. połockiego, pisarzów gr. oszmiańskich, starostów dzisieńskich, będące, *ex consensu omnium ordinum* nie więcej jak podług dawniejszych Rzeczypospolitej dyspozycji po złotych 2 tysiące polskich płacić postanowioną^f, w konstytucją praw W.Ks.L. wprowadzone było, i.p.p. posłowie *procurabunt*.

[14.] Dobra ziemskie *tot constitutionibus* opisane *de non alienandis bonis* od stanu rycerskiego do duchowieństwa, aby na terazniejszym sejmie^g aprobowane były, mimo które prawa dobra dziedziczne Daniuszew w Bogu zeszłego w.j.p. Michała Koszczycza, pisarza ziem. wileńskiego, *sine consensu Reipublicae* odeszły do ichmościów księży jezuitów *domus tertiae probationis* w Wilnie na Sznipiszkach fundowanego, aby *legitimis successoribus per praesentem constitutionem vigore* tak wielu praw wrócone były i aby aprobacja fundacyi sznipiszkiej *domus tertiae probationis Societatis Iesu* nie była pierwej w konstytucją włożoną, aż się dobra Daniuszew wróćą w dom w.i.p.p. Koszczyców, naturalnych sukcesorów po w Bogu zeszłym w.j.p. Michale Koszczycu, pisarzu ziem. wileńskim, którym ichmościom *presenti lege ut concedatur* dochodzenie majątności Daniuszewa *ubi de iure competentih*^h, co *recomendatur* i.p.p. posłom.

[15.] Także zlecamy *activit[a]ti* i.p.p. posłów *negotium* ichmościów księży *[S]cholarum Piarum*, którzy krzywdę od j.p. instygatora W.Ks.L.⁶² ponoszą, bo nie dosyć, iż szkół uczyć poprzestać musieliⁱ dla ustawicznego niepokoju i zajazdów,

^{e-e} Fragment wpisany na dolnym marginesie strony, nie wiadomo do czego się odnosi.

^f Słowo podkreślone.

^g Słowo podkreślone.

^h Powinno być „competenti”.

ⁱ Słowo podkreślone.

⁶¹ „Dyspozycje repartycji tak lokacji zimowej...”, VL, t. 6, s. 184 (fol. 357).

⁶² Stanisław Antoni Burzyński.

ale oraz iż im zabrał 2 kamienicy [sic] w Wilnie *pro perpetuis obligationibus* zapisane i one *nulliter* dotąd trzyma, więc i.p.p. posłowie domawiać się będą albo o reintegrację szkół lub o konwikt publiczny *nobilium* a oraz o oddanie kamienic *cum restitutione* prowentów z nich dotąd przez j.p. instygatora wybieranych i o skasowanie dekretów kontumacyjnych asesorskich, ażeby tym sposobem i honor Stolicy Apostolskiej był przywrócony, *in cuius decretorum contemptum* wyżej namienione szkoły są przytłumione *violenter* i tak wszelka krzywda, ażeby nie tylko ubogim zakonnikom, ale oraz *piis manibus* fundatorów była nagrodzona, która *etiam cum praepeditio[ne]* wolności uczyniono, i.p.p. posłowie *procurabunt*.

Stefan Dominik Romer, pisarz gr. woj. tr., dyrektor sejmiku antekomicjalnego; Józef Strawiński, klucznik woj. tr. *mp.*; Antoni Paładzki Rac, oboźny woj. tr.; Aleksander Pietraszkowicz; Antoni Strawiński; Stanisław Siellawa, podstarości tr.; Michał Downorowicz; Piotr Talwosz, regent ziem. i gr. woj. tr. *mp.*; Dominik Strawiński, h[orodniczy] s[tarodubowski]; Tomasz Mordas Żyliński; Bałtromiej Antoni Jacymirski Jacuński *mp.*; Jerzy Antoni Eynarowicz; Antoni Drażeyko; Antoni z Domaszewnice Grodzicki, l[owczyc] l[idzki]; [269v] Jacek Buńkowski; Dominik Rakint; Michał Rakint; Sylwester Rakint; Kazimierz Mączuński; Michał Wildziewicz; Jerzy Franciszek Wosim Giecowicz; Daniel Osmolski; Ignacy Stabiński; Franciszek Stacewicz; Antoni Torowicz; Ignacy Złoty Kaśnicy; Adam Petrasewicz; Jakub Łukomski; Jan Nawsuć; Adam Nawsuć; Franciszek Mańkowski; Jan Pus; Jerzy Bańkowski; Samuel Olechnowicz; Trojan Ratowt; Jakub na Boczkowie Boczkowski; Tadeusz na Boczkowie Boczkowski *mp.*; Kazimierz Boczkowski; Michał Kudrewicz.

[39 podpisów]

36. Kredens dla posłów na sejm, 22 VIII 1746

Rkps LVIA, F. 599, nr 103, k. 63, 64–64v – oryginał: Kredens województwa trockiego na poselstwo sejmowe urodzonym ^aJanowi Antoniemu^a Wazgirdowi, czesznikowi i Ukolskiemu, podkomorzcowi, urzędnikom tegoż województwa, 22 VIII 1746; pod dokumentem tytuł.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok i zamku trockiego na sejmik antekomicjalny za uniwersałem J.K.M. P.N.M. na dzień 22 augusta *anni praesentis* zgromadzeni, oznajmujemy tym naszym kredensem, iż po obraniu *nemine contradicente* za dyrektora w.j.p. Stefana Dominika Römera, pisarza gr. woj. tr., oraz po wysłuchanej pod tąż mocą dyrekcyi przez dworzanina J.K.M.⁶³ czytanej instrukcyi, obraliśmy za posłów na sejm walny ordynaryjny

^j Nazwisko poprawione z „Bańkowski”.

^{a-a} Wyrazy nadpisane.

⁶³ Osoba niezidentyfikowana.

w roku terażniejszym 1746 przypadający w.i.p.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwona i podwojewodzego woj. tr., Jana Antoniego Wazgirda, cześnika tr., którym ichmościom przy osobliwej, poleconej od nas instrukcyi dawszy *liberam potestatem sentiendi et vetandi, pro maiori robore* ten nasz kredens podpisujemy.

Pisan w zamku trockim roku 1746 miesiąca augusta 22 dnia.

[1.k.] Stefan Dominik Römer, pisarz gr. woj. tr., dyrektor sejmiku antekomicyjnego; Kazimierz Więckowicz; Marcelli Tarassowski, podstoli woj. tr.; Antoni Paładzki Rac, oboźny woj. tr.; Dominik Strawiński, h[orodniczy] starodubowski; [2.k.] Teodor Skarżyński; Antoni Skarżyński; Piotr Skarżyński; Jan Skarżyński; Benedykt Skarżyn[ski]; Kazimierz Monczuński; Kazimierz na Boczkowie Boczkowski; Samuel Olechnowicz; Stanisław Olechnowicz; Kazimierz Olechnowicz; Mateusz Olechnowicz; Piotr Talwosz, r[egent] ziem., gr. woj. tr. *mp.*; [3.k.] Mateusz Tański, koniuszy i rotmistrz woj. tr.; Kazimierz Michał Zajączkowski, komornik woj. tr. *mp.*; Dominik Michałowski, cz[ęśnik oszmiański]; Jakub na Boczkowie Boczkowski *mp.*; Dominik Rakint; Michał Rakint; Tadeus na Boczkowie Boczkowski^b; [64] [1.k.] Tomasz Mordas Żyliński; Dominik Kirklewski; Józef Wozot; Jerzy Bańkowski; Adam Nawsuć; Jan Nawsuć; Antoni Drąseyko; Antoni Koreywa; Karol Koreywa; Jan Koreywa; Krzysztof Korey[wa]^c; Mikołaj Greżewicz; Aleksander Grażewicz; Jakub Grażewicz; Karol Grężewicz; Stanisław Oliachnowicz [sic]; Maciej Jocz; Benedykt Jocz; Bogusła[w] Fres; Bałtromiej Noniewicz; Marcin Greżewicz; Mateusz Żyliński; Ignacy Złoti Krasnici, podstolic brzeski; Marcin Ratowt; Trojan Ratowt; Antoni Ratowt; Tadeusz Ratowt; Józef Albertowicz; Michał Jurewicz; Kazimierz Dziekoński; Tomasz Mackiewicz; [2.k.] Jerzy Eynarowicz; Michał Downorowicz, skarbnik pow. kowieńskiego; Jerzy Albertowicz; Józef na Boczkowie Boczkowski; Jan Butkiewicz; Andrzej Antoni Eynarowicz; Bał[tromiej] Ant[oni] Jacimirski Jacuński *mp.*; Jerzy Franciszek Woysin Giecewicz *mp.*; Stanisław Olechnowicz; Paweł Żyliński; Jan Żyliński; Samuel Chołstowski; Jerzy Kudrewicz; Dominik Rakint; Michał Rakint; Sylwester Rakint; Antoni Mateusz Petruszewicz; Jerzy Giecewicz; Józef Giecewicz; Jan Nausuć; Adam Nausuć; Jerzy Bańkowski; Jacek Bańkowski; Antoni Drąseyko; [3.k.] Benedykt Godaczewski; Kazimierz Eynarowicz; Symoyn Eynarowicz; Michał Wildzewicz; Antoni Żeromski; Józef Stabrowski; Ignacy Osmolski.

[86 podpisów]

^b Nazwisko powtórzone.

^c Podpis trudno czytelny, prawdopodobnie zawiera drugie imię.

XXXV. Sejmik deputacki w Trokach 6 II 1747

Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego – zobacz niżej.

XXXVI. Sejmik gospodarski w Trokach 7 II 1747

37. *Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego, 7 II 1747*

Rkps LVIA, SA 5961, k. 429–430v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja laudum sejmiku gromnicznego województwa trockiego, 14 II 1747 w grodzie trockim przed Andrzejem Władysławem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim woj. tr., aktykował Jan Tołoczko; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok i zamku tutejszego *vigore* prawa pospolitego i konstytucji sejmowych na pierwszy poniedziałek po Gromnicach, to jest na dzień 6 miesiąca februaryi w roku terażniejszym 1747, na sejmik gromniczny zgromadzeni oznajmujemy tym naszym laudum, iż po zagajeniu i obraniu za dyrektora tego sejmiku j.w.j.p. Ludwika Pocięja, oboźnego W.Ks.L., pod którego jegomości dyрекcją *felici eventu* obraliśmy zgodnemi głosami *nemine contradicente nec reclamante* na Trybunał Główny W.Ks.L. w roku terażniejszym 1747 w mieście J.K.M. Wilnie sądzić przypadający w.i.p.p. Jerzego Żuromskiego, koniuszego, i Mateusza Tańskiego, rotmistrza, urzędników woj. tr. za deputatów obraliśmy i osobiwemi kredensowemi instrumentami od nas pomienionym ichmościom danymi ukredensowaliśmy.

In crastinum vero, to jest na dniu 7 *eiusdem mensis* februaryi na sejmiku gromnicznym gospodarskim *sub regimine* tegoż j.w.j.p. oboźnego W.Ks.L., gdy [429v] sejmik gospodarski *ad disponendas* województwa naszego *necessitates pervenit*, tedy za przywielejami J.K.M. P.N.M. Augusta III, szczęśliwie nam panującego, i.p.p. Mikołaj Szuszycki Turczynowicz skarbnikostwa, Ignacy Strawiński strażnikostwa, Ignacy Ukolski kraiectwa, Piotr Skarżyński budownictwa wakujące *stalla[s] sine ulla contradictione* zasiedli et *privilegia sua* ręką j.w. dyrektora konotowali.

Zatym do sumy czopowego szelężnego województwa naszego *per constitutionem* roku 1717⁶⁴ 6 tysięcy złotych polskich kładąc na obiedwie raty marcową i septembrową desygnowanej na chorągiew usarską j.o.ks.j. podkanclerzego W.Ks.L.⁶⁵, *unanimi voce* j.p. Aleksandra Pietraszkiewicza za kontrahenta przerweczonej czopowego szelężnego sumy obraliśmy, osobiwym kredensem od nas

⁶⁴ „Klarygacja wiele które województwo lub powiat z hyberny, czopowego, szelężnego i uchwał ekspenduje...”, VL, t. 6, s. 198 (fol. 383).

⁶⁵ Michał Fryderyk Czartoryski.

danym jegomości ulegitymowaliśmy i taryfę czopowego szelężnego autentyczną z grodu województwa naszego, z których miejsc jak wiele j.p. kontrahent ma wziąć, naznaczyliśmy. Za takowemi instrumentami wolen i mocen jegomość *in terminis coincidentibus* sumy od wnaszających przymować *et exequendo absque ulla aggravatione et depactatione* odbierać, *excepto* miasta Trok i Karaimów trockich, którzy do grodu województwa trockiego czopowe szelężne obudwóch rat *importare tenentur*, kwity (nie wymagając większego sobie *solarium*, tylko takowe *constitutione* roku 1717 jest opisane⁶⁶) *exsolventibus* dawać, sumę i.p.p. deputatom chorągiewnym wypłacać, retentorów spisawszy, delatą niezawodną i.p.p. deputatom wydać obowiązaliśmy, karczmy nowoerygowane, szynki pokątne i słodownie spisawszy na rejestrze województwu podać *et de praestita eiusmodi exsolutione et satisfactione* wyż pomienionej chorągwi kwit generalny otrzymać, ony województwu naszemu na przyszłym, da Bóg, sejmiku gromnicznym gospodarskim prezentować tegoż j.p. kontrahenta obligowaliśmy.

Demum do słuchania wywodu szlachectwa Jerzego Oniukiewicza dekretem urzędu grodzkiego województwa trockiego [430] w roku przeszłym 1746 miesiąca februaryi 5 dnia *ex instantia* j.w.j. księdza Antoniego Woyny, sekretarza W.Ks.L., po złączonych aktoratach ferowanego, na sejmik terażniejszy gromniczny gospodarski odesłanego, za komisarzów w.i.p.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwona i podwojewodzego, Mikołaja Ursyna Dowoynę, wojskiego i sędziego gr., ^aMarcina Sienkiewicza, stolnika woj. tr., Stefana Romera, pisarza gr.^a, Onufrego Ursyna Dowoynę, podczaszego, Ignacego Strawińskiego, strażnika, Jerzego Żuromskiego, koniuszego, Tadeusza Strawińskiego, oboźnego, Ignacego Ukolskiego, krajczego, Felicjana Talatowicza, mostowniczego, Piotra Skarżyńskiego, budowniczego, urzędników woj. tr. i Bogusława Golijewskiego, skarbnika pow. oszmiańskiego, *e medio nostri* obrawszy *negotium hoc* wywodu *disiudicationi* wymienionym ichmościom *commissimus*, których ichmościów *peracto eiusmodi negotio* osobiłwy *recognitionis suae* instrument *in scriptis* autoryzowawszy, ony podpisami rąk swoich wydać obowiązaliśmy.

Które to *actus* dnia dzisiejszego odprawione w to nasze laudum inserowawszy *et per totum* one akceptując, podpisami rąk naszych korobowaliśmy.

Pisan w zamku trockim roku, miesiąca i dnia *ut supra*.

Ludwik Pociey, oboźny W.Ks.L., dyrektor sejmiku gromnicznego gospodarskiego woj. tr.; Andrzej Władysław Ukolski, ciwon i podwojewodzy woj. tr.; Mikołaj Dowoyna, wojski, sędzia gr. woj. tr.; Mateusz Tański, rotmistrz woj. tr.; Ignacy Podbipięta, r[otmistrz] t[r.]; Kazimierz Zajączkowski, komornik woj. tr.; Dominik Strawiński, horodniczy starodubowski *mp.*; Tomasz Mordas Żyliński; Dominik Ignacy Tański; Daniel Osmolski; Antoni Dronseyko, p[orucznik] tr.; Władysław Karwowski; Nikodem Dymśa; Kazimierz Wincenty Sokółowski; Franciszek Mańkowski; Samuel Jowszyc; Józef Marcinowski; Jan Nawsuć;

^{a-a} Fragment nadpisany.

⁶⁶ „Czopowe i szelężne”, VL, t. 6, s. 156 (fol. 317).

Jan Pusz; [430v] Maciej Zelno; Mikołaj Turczynowicz Suszycki, skarbnik woj. tr. *mp.*; Tadeusz Strawiński, oboźny tr.; Jozafat Podbipienta, s[ędzic gr.] p[o-
locki]; Aleksander Pietraszkowicz; Józef Monczuński, podcza[szy] starodubow-
ski; Jan Tołoczko, ł[owczy] tr.; Antoni Zacharewicz; Jan Łukaszewicz; Heronim
Winiarski; Jan Strawiński; Bałtromiej Woydag; Józef Siękiewicz; Adam Kijuć;
Antoni Chodykien.

[34 podpisy]

XXXVII. Sejmik deputacki w Trokach 5 II 1748

38. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 5 II 1748

Rkps LVIA, SA 4760, k. 73–73v – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu *contra totum actum* sejmiku województwa trockiego, 5 II 1748 w grodzie wileńskim przed Janem Horainem, podwojewo-
dzim woj. wileńskiego, aktykował Marcin Biłuński. Dokument nie został przyjęty w grodzie trockim.

Roku 1748 miesiąca februaryi 5 dnia przybywszy *ad locum consiliorum* do Trok, my, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego solenny *coram Altissimo Numine*^a i całym prześwietnym województwem naszym zanosimy manifest, iż tylko szczególnie [w] narodzie Korony Polskiej i Księstwa Litewskiego jedyny mając *in orbe terrarum libertatis* zaszczyt, a że w.i.p.p. Andrzej Ukolski, podwojewodzy tr., Stefan Romer, pisarz gr., urzędnicy woj. tr. *postposita libera voce absoluta praedominando violenter* chcieli obrać się deputatami i kiedy chcieliśmy dolegliwości i *gravamina* na niektórych i.p.p. opresorów donieść, dopraszaaliśmy się wolnego głosu, natenczas postponując szlacheckimi w wolnym narodzie głosami, nie chcieli nam, szlachcie dać audiencji. Natenczas *in fundamento* prawa pospolitego *liberae vocis vetandi* publicznie *dati rationibus contra totum actum* i ażeby takowe *usterius*^b nie działy się *praeiudicia* i inkonwenienciej, manifestowaliśmy się i na dowód roboracyi tego manifestu, że do akt [73v] grodzkich województwa trockiego nie przyjęto, lecz *induita* prawa *constitutionis* do najbliższego grodu odjechać musieliśmy, do czego rękoma naszymi stwierdzając podpisaliśmy się.

Dat ut supra.

Dominik Ordyniec; Marcjano Ordyniec; Krzysztof Koreywa; Jan Koreywa; Antoni Dronseyko; Kazimierz Antoni Woysim Antoniewicz; Maciej Jocz; Józef Jocz; Bartłomiej Czyrwiński; Andrzej Janowicz; Adam Nawsuć; Andrzej Jocz; Jakub Gościewicz; Dominik Rakint; Bartłomiej Czerwiński; Aleksander Buczyński; Michał Staniewicz; Maciej Januszkowski; Marcin Biłuński; Marcin Mackiewicz;

^a Powinno być „Nomine”.

^b Powinno być „ulterius”.

Marcin Antoniewicz; Antoni Kozakiewicz; Tomasz Zacharewicz; Antoni Niekrasz; Stanisław Tomkowicz; Marcin Krażewicz; Samuel Jowczyc; Antoni Herbaczewski; Michał Herbaczewski; Józef Herbaczewski; Karol Koreywo; Stefan Gieysztoft Bernatowicz; Franciszek Kozłowski; Stanisław Czyrwiński; Samuel Chewstowski; Mateusz Żyliński; Jan Żyliński; Jerzy Ciołkowicz Żabowicz.

[38 podpisów]

XXXVIII. Sejmik gospodarski w Trokach 6 II 1748

39. *Laudum sejmiku gospodarskiego, 6 II 1748*

Rkps LVIA, SA 5961, k. 882a–882av – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja laudum sejmiku gromnicznego województwa trockiego, 7 II 1748 w grodzie trockim przed Andrzejem Władysławem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim woj. tr., aktykował Tadeusz Strawiński, oboźny woj. tr.; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok i zamku tutejszego *vigore* prawa pospolitego i konstytucji sejmowych na pierwszy poniedziałek po Gromnicach, to jest na dzień 5 miesiąca *februarii* w roku terażniejszym 1748, na sejmik gromniczny zgromadzeni oznajmujemy tym naszym laudum, iż po niedoszłym sejmiku gromnicznym, *in crastinum vero*, to jest na dniu 6 *eiusdem mensis februarii* na sejmiku gromnicznym gospodarskim pod dyрекcją w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwona i podwojewodzego woj. tr., do sumy czopowego szelężnego województwa naszego *per constitutionem* roku 1717⁶⁷ 6 tysięcy złotych polskich kładąc na obiedwie raty marcową i septembrową, desygnowanej na chorągiew usarską j.o.ks.j. podkanclerzego W.Ks.L.⁶⁸, *unanimes voce* j.p. Felicjana Talatowicza, mostowniczego woj. tr., za kontrahenta przerzeczonej czopowego szelężnego sumy obraliśmy i osobliwym kredensem od nas jegomości danym ulegit[ym]owaliśmy i taryfę czopowego szelężnego autentyczną z grodu województwa naszego, z których miejsc jak wiele j.p. kontrahent ma wziąć, naznaczyliśmy. Za takowemi instrumentami wolen i mocen jegomość *in terminis coincidentibus* sumy przymować od wnaszających *et exequendo absque ulla aggravatione et depactione* odbierać, *excepto* miasta Trok i Karaimów trockich, którzy do grodu województwa trockiego czopowe szelężne obudwóch rat *importale^a tenentur*, k[w]ity

^a Powinno być „importare”.

⁶⁷ „Klarygacja wiele które województwo lub powiat z hyberty, czopowego, szelężnego i uchwał ekspenduje...”, VL, t. 6, s. 198 (fol. 383).

⁶⁸ Michał Fryderyk Czartoryski.

etx solventibus^b dawać, sumę i.p.p. deputatom chorągiewnym wypłacać, retentorów spisawszy, delatę niezawodną i.p.p. deputatom wydać obowiązaliśmy, karczmy nowoerygowane, szynki pokątne i słodownie spisawszy na rejestrze województwu podać, *et de praestita eiusmodi exsolutione et satisfactione* wyż pomienionej chorągwi kwit jeneralny [882av] otrzymać, ony województwu naszemu na przyszłym sejmiku gromnicznym gospodarskim prezentować tegoż j.p. kontrahenta obligowaliśmy.

Demum za wniesioną supliką od ichmościów księży bernardynów konwentu trockiego, którym ichmościom na erygowanie klasztoru z dymu po groszy 6 uchwaliliśmy.

Od kątników i czeladzi żydowskiej i tatarskiej, którzy służby wojskowej nie parają^c, *idque* od parobków i kątników po złotych 4, a od białej płci po złotych 3 polskich na j.p. Benedykta Godaczewskiego, czesznika tr., uchwaliliśmy, nie inwolwując kątników szlacheckich.

Przy tym za prośbą j.p. Jerzego Mirzejewskiego, z dawnych czasów dobrze w województwie naszym urodzonego szlachcica i posesją swoją mającego, którego jegomości osobliwym naszym testymonialnym skryptem stwierdziwszy i rękoma naszymi podpisawszy, do rąk jegomości oddaliśmy.

Które to *actus* dnia dzisiejszego odprawione w to nasze laudum inserowawszy *et per totum* one akceptując, podpisami rąk naszych koroborowaliśmy.

Pisan w zamku trockim roku, miesiąca i dnia *ut supra*.

Andrzej Władysław Ukolski, ciwon i podwojewodzy woj. tr., dyrektor sejmiku gospodarskiego; Mikołaj Dowoyna, wojski, sędzia gr. woj. tr.; Stefan Romer, pisarz gr. woj. tr.; Tadeusz Strawiński, oboźny tr.

[4 podpisy]

XXXIX. Sejmik przedsejmowy w Trokach 19 VIII 1748

Uniwersał Augusta III, instrukcja, list i kredens dla posła na sejmiki oraz listy króla do senatorów i urzędników – ASWPK.

40. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 19 VIII 1748

Rkps NGABM, F. 1722, nr 104b, k. 273–274 – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu i.p.p. obywatelów województwa trockiego, 21 VIII 1748 w grodzie ludzkim przed Rafałem Siekluckim, podstarościm ludzkim aktykował Józef Żyliński. Dokument nie został przyjęty w grodzie trockim.

My, rycerstwo, urzędnicy, szlachta, obywatele prześwietnego województwa trockiego zgromadzeni na sejmik przedsejmowy *ad locum consiliorum* do zamku

^b Powinno być „*ex solventibus*”.

^c Słowo trudno czytelne.

J.K.M. trockiego manifestujemy się przed Bogiem i światem o to, iż co w roku terazniejszym 1748 miesiąca sierpnia dnia 19, gdy konformując się *ad normam* dawnych zwyczajów oraz wydanych inotescency na sejmik terazniejszy antekomicjalny od szczęśliwie nam panującego Najjaśniejszego Regnanta Augusta III P.N.M., tudzież praw i konstytucyi sejmowych, prześwietne województwo trockie *confluxit ad locum consiliorum* do Trok dla elekcji i.p.p. posłów na sejm ordynaryjny do Warszawy przypadający, *tandem* j.ks. Radziwił, jenerał major wojsk W.Ks.L., *inusitata* w wolnym narodzie *praxi ultra^a sine ullis probatis* w tym województwie [273v] *meritis* chcąc się obierać posłem *cum aggregata* swoich assektów, żadnej w województwie naszym nie mających posesyi, *frequenta^b* charakter poselstwa *studio et votis* przysposobionej swojej asystencyi życzył sobie uzurpować *et etiam* nas, patriotów tego województwa *vota* tak *in ordine* wolnej elekcji posłów, jako też co do projektów od instrukcyi mających *postponere praerebat^c*, zaczynamy my, obywatele województwa trockiego *proveniundo indemnitate publico^d*, jakośmy się *circa actum* elekcji dyrektora, którą książę jegomość *arbitrarie promovebat*, manifestowali się, tak ten nasz manifest *contra totum actum* gwałtownego sejmikowania uczyniony podpisami rąk naszych stwierdzamy.

Pisan w Trokach roku 1748 miesiąca augusta 19 dnia.

Tomasz Mordas Żyliński; Dominik Kirklewski; Jan Tołoczko; Adam Nawsyć; Antoni Florian Koreywa; Józef Żyliński; Mateusz Żyliński; Jan Żyliński; Franciszek Żyliński; Stanisław Żyliński; Jan Pacewicz; Józef Jerzy Żarnowski; Jan Żyliński; Kasper Żyliński; Kazimierz Herman; Antoni Pacewicz; Jakub Wersocki; Marcin Niedziński; Bogusław Freys; Ludwik Tworowski; Józef Tworowski; Tomasz Odyński; Antoni Paszakiewicz; Jan Dobarski; [274] Jerzy Kirklewski; Antoni Żyliński; Jan Petruszewicz.
[27 podpisów]

XL. Sejmik deputacki w Trokach 3 II 1749

Na deputatów wybrano Antoniego Jacuńskiego i Antoniego Pałackiego Raca. Podczas rugów zakwestionowano prawo pierwszego z nich do zasiadania w kole, Deputaci, s. 221.

41. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 3 II 1749

Rkps NGABM, F. 1722, nr 104b, k. 1166–1166v – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu nobilium województwa trockiego *contra totum actum* sejmiku gromnicznego zaniesiony, 5 II 1749 w grodzie liżskim przed Rafałem Siekluckim, podstarościm liżskim, aktykował Jan Olechnowicz;

^a Koniec słowa trudno czytelny.

^b Powinno być „frequentier”.

^c Zapewne powinno być „prolicebat”.

^{d-d} Wyrażenie błędne, powinno być „proveniundo indemnitati publicae”.

pod dokumentem nieczytelne sygle K[azimierz] Sz[alewicz] r[egent] g[r.] p[ow.] l[idzkiego] i adnotacja, o wydaniu widymusu 6 III 1749 r. przez Kraśnika, n[amiestnika] g[r.] l[idzkiego]. Dokument nie został przyjęty w grodzie trockim.

My, szlachta i obywatele województwa trockiego *contra totum actum* sejmiku gromnicznego, to jest my, Michał Stabiński, Władysław Rodomański, Stefan Stabiński, Michał Stabiński, Bałtromiej Towkacz, Józef Toukacz, Władysław Mackiewicz, Stanisław Mackiewicz, Jerzy Mackiewicz, Kazimierz Dominik Benkuński, Michał Surwił, Dominik Surwił, Józef Rodomański, Andrzej Wirpsza, Jan Duksza, Jakub Kondzielewski, Krzysztof Miricewski, Piotr Szymak, Jerzy Antoni Szulc, Stanisław Narewicz, Jakub Szarnacki, Andrzej Wirpsza, [1166v] Stefan Hryniewiecki, Kazimierz Olechnowicz, Michał Ślepowroński, Jan Kurowski takową protestacją my, wyżej wyrażeni szlachta i obywatele województwa trockiego zanieśliśmy w grodzie protestacją *sub data* roku 1749 miesiąca *februarii* dnia 3.

Michał Stabiński; Władysław Rodomański; Stefan Stabiński; Ignacy Stabiński; Bałtromiej Tołkacz; Józef Tołkacz; Władysław Mackiewicz; Stanisław Mackiewicz; Jerzy Mackiewicz; Kazimierz Benkuński; Michał Surwił; Dominik Surwił; Andrzej Wirpsza; Jan Duksza; Jakub Kondzielewski; Krzysztof Miniewski; Piotr Szymak; Jerzy Szulc; Stanisław Narewicz; Jakub Szarnacki; Andrzej Wirpsza; Stefan Hryniewiecki; Kazimierz Olechnowicz; Michał Ślepowroński; Jan Kurowski; Mateusz Olechnowicz; Stanisław Olechnowicz; Samuel Olechnowicz; Dominik Tarowosz^a.
[29 podpisów]

XLII. Sejmik deputacki w Trokach 9 II 1750

Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego – zobacz niżej.

XLII. Sejmik gospodarski w Trokach 10 II 1750

42. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 10 II 1750

Rkps LVIA, SA 5961, k. 1787–1788v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja laudum województwa trockiego, 11 II 1750 w grodzie trockim przed Andrzejem Władysławem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim woj. tr., aktykował Ludwik Zajączkowski; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr., i adnotacja o wydaniu widymusu 5 III 1750 r. stronie potrzebującej przez Stanisława Sielawę.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta

^a Zapewne mylnie zamiast „Talwosz”.

J.K.M. Trok i zamku tutejszego *vigore* prawa pospolitego i konstytucyi sejmowych na pierwszy poniedziałek po Gromnicach [sic] święcie rzymskim, to jest na dzień 9 miesiąca februaryi w roku terażniejszym 1750, na sejmik gromniczny zgromadzeni, oznajmujemy tym naszym laudum, iż po zagajeniu i obraniu za dyrektora tegoż sejmiku j.w.j.p. Ludwika Pocieja, strażnika wielkiego wojsk W.Ks.L., pod którego jegomości dyрекcją *felici eventum*^a obraliśmy zgodnemi głosami, *nemine contradicente nec reclamante* na Trybunał Główny W.Ks.L. w roku terażniejszym *supra* eksprymowanym w mieście J.K.M. Wilnie i Nowogródku sędzić przypadający, w.i.p.p. Józefa Mikołaja Deraessa, starostę giernakolskiego, i Ignacego Romera, podkomorzycą tr., za deputatów obraliśmy i osobiwemi kredensowemi instrumentami od nas pomienionym ichmościom danemi ukredensowaliśmy.

[1787v] *In crastinum vero*, to jest na dniu 10 *eiusdem mensis* februaryi na sejmiku gromnicznym gospodarskim *sub regimine* w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwuna i podwojewodzego woj. tr., gdy sejmik gospodarski *ad dispone[n]das* województwa naszego *necessitates pervenit* do sumy czopowego szelężnego województwa naszego *per constitutionem* roku 1717⁶⁹ 6 tysięcy złotych polskich kładąc na obiedwie raty marcową i septembrową, desygnowanej na chorągiew usarską j.o.ks.j. podkanclerzego W.Ks.L.⁷⁰ *unanymi voce* j.p. Kazimierza Michała Zajączkowskiego, komornika woj. tr., za kontrahenta przerzeczzonej czopowego szelężnego sumy obraliśmy, osobiwszym kredensem od nas danym jegomości ulegitymowaliśmy i taryfą czopowego szelężnego autentyczną z grodu województwa naszego, z których miejsc jak wiele j.p. kontrahent ma wziąć, naznaczyliśmy. Za takowemi instrumentami wolen i mocen jegomości *in terminis coincidentibus* sumy od wnaszających przymować *et exequendo absque ulla aggravatione et depactatione* odbierać, *excepto* miasta Trok i Karaimów trockich, którzy do grodu województwa trockiego czopowe szelężne obudwóch rat *importare tenentur* (kwity, nie wymagając sobie większego *salarium*, tylko jakowe *constitutione* 1717 roku jest opisane⁷¹), *exsolventibus* dawać, sumę i.p.p. deputatom chorągiewnym wypłacać, retentorów spisawszy, delatę niezawodną i.p.p. deputatom wydać obowiążaliśmy, karczmy nowoerygowane, szynki pokątne i [1788] słodownie spisawszy na regiestrze województwu podać *et de praestita eiusmodi exsolutione et satisfactione* wyż pomienionej chorągwi kwit jeneralny otrzymać, ony województwu naszemu na przyszłym, da Bóg, sejmiku gromnicznym gospodarskim prezentować tegoż j.p. kontrahenta obligowaliśmy.

^a Powinno być „eventu”.

⁶⁹ „Klarygacja wiele które województwo lub powiat z hyberty, czopowego, szelężnego i uchwał ekspenduje...”, VL, t. 6, s. 198 (fol. 383).

⁷⁰ Michał Fryderyk Czartoryski.

⁷¹ „Czopowe i szelężne”, VL, t. 6, s. 156 (fol. 317).

Interia^b za wniesioną supliką od ichmościów księży *Scholarium*^c *Piarum* kolegium wileńskiego, którym ichmościom na erygowanie klasztoru przez konflagratę upadłego od czeladzi żydowskiej i tatarskiej, *idque* od parobków i kątników płci męskiej po złotych 4, a od białogłowskiej płci po złote 2 polskich (*non involvendo* kątników szlacheckich) uchwaliliśmy i takową uchwałę tenże j.p. kontrahent czopowego szelężnego wybierać *strinitur*^d, a z wybranego przerzeczonego czeladzi i kątników podatku ichmościom księżom *Scholarium*^e *Piarum calculum* uczynić i kwit od ichmościów księży otrzymać *tenetur*.

Demum na j.p. Jerzego Kozakiewicza pogorzałego z dymu każdego dóbr ziemskich po 3 grosze przy podymnym raty marcowej, czyja łaska i dobra wola dać będzie, uchwaliliśmy.

Które to *actus* dnia dzisiejszego odprawione w to nasze laudum inserowawszy, *per totum* one akceptując, podpisami rąk naszych koroborowaliśmy.

Pisan w zamku trockim roku 1750 miesiąca februaryi 10 dnia.

Andrzej Władysław Ukolski, ciwon i podwojewodzy i dyrektor sejmiku gospodarskiego woj. tr. *mp.*; Stefan Romer, pisarz gr. woj. tr.; [1788v] Marcin Dominik Siękiewicz, stolnik woj. tr.; Ignacy Ukolski, krajczy woj. tr.; Ignacy Kuczewski *mp.*; Stefan Herman; Antoni Karłowicz, stolnik rzeczycki; Dominik Kirklewski; Tomasz Mordas Żyliński; Jerzy Franciszek Talwosz, regient ziem. woj. tr. *mp.*; Mikołaj Turczynowicz Suszycki, skarbnik woj. tr.; Piotr Talwosz, regient gr. woj. tr. *mp.*; Bogusław Golijewski; Jan Żuk; Benedykt Godaczewski; Jerzy Maławski; Kazimierz Dominik Bieńkuński; Antoni Jan Kozłowski.

[18 podpisów]

XLIII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 23 VI 1750

Uniwersał Augusta III, instrukcja, list i kredens dla posła na sejmik, listy króla do senatorów i urzędników – ASWPK.

43. Instrukcja dla posłów na sejm, 23 VI 1750

Rkps LVIA, SA 5961, k. 1940–1943v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcyi województwa trockiego sejmiku antekomicjalnego, 23 VI 1750 w grodzie trockim przed Aleksanderem Pociem, wojewodą tr., aktykował Józef Eytmin, budowniczy woj. wileńskiego; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego za uniwersałami

^b Powinno być „interea”.

^c Powinno być „Scholarum”.

^d Powinno być zapewne „stringitur”.

^e Powinno być „Scholarum”.

N.K.J. Augusta III P.N.M. *ad locum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok i zamku trockiego, *idque* na sejmik w roku terażniejszym 1750 miesiąca *iunii* 23 dnia zgromadzonych, j.w.j.p. Ludwikowi Pocijowi, strażnikowi wielkiemu W.Ks.L., i w.j.p. Andrzejowi Władysławowi Ukolskiemu, ciwunowi i podwojewodzem woj. tr., na sejm ekstraordynaryjny *eodem anno* miesiąca augusta 4 dnia w Warszawie przypadający, zgodnie od nas obranym posłom dana.

[1.] Oczekiwana *taediosa expectatione* J.K.M. Pana Naszego Miłościwego z państw dziedzicznych *in viscera Regni Poloniae* prezencja, gdy już *exhilarat taedia pectora nostra suo* i zarazem przez wydane na sejm ekstraordynaryjny uniwersały, sejmowi ordynaryjnemu w Grodnie przypadać mającemu zostawiwszy *auktionis* wojska i dalsze *publicum concernentes materias*, zaleca nam do poprawy praw i trybunałów *salutifera* na tym ekstraordynaryjnym w Warszawie naznaczonym sejmie *consilia*, więc jako serca wiernych poddanych *in adoream* Majestatu Pańskiego [1940v] *flagrantibus aestuant flammis*, tak i województwo trockie, widząc to dostatecznie, że przypadającą sejmu grodzieńskiego kadencją *iustarum iam tardant pondere rerum* natychmiast przestaje *taediosa jeminarae^a suspiria*, lecz tylko dopraszając się po tym ekstraordynaryjnym sejmie sejmu w Grodnie ordynaryjnego, a za jak najgłębszą Panu i Monarsie Swojemu *subiectio* delegując *e medio sui* na sejm *immediate* przypadający zgodnie obranych posłów *et certos probabilitate^b viros*, z tym się oświadcza wyznaniem, iż *quo intimius ad praestanda* Najjaśniejszemu Majestatowi *homagia* wiernych poddanych są zanurzone serca, *eo profundius* ojcowska J.K.M. Pana Naszego Miłościwego *erga bonum publicum sollicitudo res populi sceptrum dirigens arte suum* uniża pod tron majestatu swojego *pondere amoris* nachylone głowy, *zaczyn kwit^c superest attonitae menti* wiernych poddanych, od których od staropolskiej życzliwości łaskawe panującemu Panu nie może żadne dary *equivalens*, jako tylo *exorare superos*, ażeby Najjaśniejsze Królestwo *avita caesarum ac regnum^d progienies* [sic] napelniając, świat *fama nominis sui millenis decadibus sociales impleat annus^e* tudzież *serenissime proli ut votis cadant omnia proma^f suis*.

[2.] Nie powinna *oblivione obliterari vigilans cura et sollicitudo* j.o.ks.j. prymasa⁷² *circa bonorum^g commune*, która i teraz przez poddany list *innotuit* województwu naszemu *paterno de annore^h publicae salutis* pochodzące, za co *gratisime mentis* jako *suo primo hoc in regno pastori* wypłacamy *homagia*.

^a Powinno być „geminare”.

^b Powinno być „probitate”.

^c Powinno być „quid”.

^d Powinno być „regum”.

^e Powinno być „annos”.

^f Powinno być „prona”.

^g Powinno być „bonum”.

^h Powinno być „amore”.

⁷² Adam Ignacy Komorowski.

[3.] *Senatus consilia* ponieważ mimo tak wielu konstytucji *in materia status* wdają się, jako teraz *ex resultato senatus consilii patet*, że na strącenie sejmu ordynaryjnego na kadencji prowincji litewskiej w Grodnie przypadającego sejm ekstraordynaryjny niemal *in termino* ordynaryjnego w Warszawie *nullo imminente periculo* determinowany, więc *nesciant similia* i alternata sejmów na kadencję litewską przypadająca *modis et rationibus adinventibus*ⁱ ażeby nie była abrogowana, owszem, przez osobliwszy projekt w konstytucji asekurowania *hoc praecauto et superaddito*, ażeby na żadną limitę sejmów, *etiam sub discrimine* sejmu, nie pozwalali, j.w.i.p.p. posłom *committimus*.

[4.] [1941] Ponieważ konstytucje roku 1643⁷³, *unionis* Księstwa Litewskiego z Koroną Polską i 1717⁷⁴, to jest *convocationis* roku 1736⁷⁵ reassumowana o dysydentach warowała, gdyby dysydentom z krzywdą i ubliżeniem katolików łaski królewskiej w obudwóch kancelariach pięczętowane nie były, a przeciwko tym konstytucjom dysydenci *cum praeiudicio* patriotów W.Ks.L. *in orthodoxa Romana Catholica fide* zostających na starostwa różne przywileja otrzymują i zasłużonym *in hac Republica* szlachcie katolikom w otrzymaniu tych łask królewskich nie tylko *praecludant*, lecz *et a distributiva* J.K.M. *gratia* katolików oddalają. Zaczym, ażeby wszystkie starostwa, dzierżawy *in possessione* dysydentów zostające *ad dispositionem Maiestatis pro vacanti* podane były i ażeby *abhinc* dysydenci [sic] na żadne starostwa, dzierżawy, królewszczyny hibernowe i dobra stołowe przywilejów otrzymywać, a za onymi żadnych starostw, dzierżaw, królewszczyn i dóbr stołowych obejmować *sub nullitate privigielorum* [sic] *et amissione* tychże starostw i dzierżaw, *ad cuiusvis instantiam in quovis foro subsequenda* nie wazyli się i w dalszych punktach o dysydentach opisanych, gdyby też konstytucje wyżej wyrażone *ad indicatam executionem* przyprowadzone były, j.w.i.p.p. posłowie *instabunt*.

[5.] Regiestra w Trybunale raz wpisane jednego roku powinny być wołane aż do konkluzji wszystkich aktoratów, a jeżeli się nie skończą, niech będą zakonotowane przez marszałka trybunalskiego, censora i dwóch deputatów oraz pisarza, czy to ziemskiego, czyli też przez trybunalskiego *e medio* deputatów obranego, a gdyby i drugiego roku nie były przewołane, tedy tymże sposobem zakonotowane być powinny przewołane i póty, gdyby jak najdłużej trwać powinny aż [1941v] póki się zakończą, a pisarzowie *ullatenus etiam sub privatione officii* nie powinni regiestrów tych nie skończywszy podawać innych.

[6.] Ponieważ terazniejszy sejm *in ordine* poprawy praw i trybunałów przez uniwersały J.K.M. jest naznaczony, zaczym sądy fiskalne po województwach i powiatach, ażeby były po dwakroć razy w rok, przy tym komisarze na Trybunał Skarbowy, który *distincte* od Trybunału Ziemskiego sądzony być powinien, jako też poborcowie do hibern [po] województwach i powiatach obierani

ⁱ Zapewne powinno być „adinventis”.

⁷³ Konstytucji nie udało się odszukać.

⁷⁴ „Artykuł II”, VL, t. 6, s. 119 (fol. 242).

⁷⁵ „Konfederacja generalna”, VL, t. 6, s. 286 (fol. 581).

i kontrahenci czopowego szelężnego na sejmikach gospodarskich być mają, j.w.i.p.p. posłowie nasi *cum discrimine* sejmu utrzymać powinni będą.

[7.] Ponieważ *ex integritate* skarbu wszystkie Rzeczypospolitej *provideri* powinny potrzeby, a w terażniejszym czasie od lat kilku przez wydawane praszporty J.K.M. wicinom i szkutom moskiewskim i dla przechodów bez żadnych płacy tychże wicin moskiewskich rzeką Dźwiną znaczna diminuacja i krzywda *publico aerario* działa się i dzieje, zaczynam mocno *instabunt* j.w.i.p.p. posłowie, ażeby takowe *cum iniuria* skarbu praszporty nie wychodziły, a za przeszłe lata, aby skarb [1942] Rzeczypospolitej był *satisfactus*, u ministra rosyjskiego dopomnieć się mają przez marszałka skarbowego.

[8.] Szlachta, którzy z zasług antecessorów swoich w różnych ekspedycjach wojennych przy dostojeństwie Rzeczypospolitej za przywilejami Najjaśniejszych Królów zostają w posesjach partykułów *mensae Regiae*, ażeby *circa immunitatem privilegiorum*¹ w dzierżeniu zachowani byli, j.w.i.p.p. posłowie *instabunt*.

[9.] Znaczne *in Republica* w Bogu zesłego w.j.p. Mateusza Romera, generała artylerii W.Ks.L., *merita* w niepośledniej zostawać godne pamięci, który z azardem zdrowia i życia na wielu wojennych ekspedycjach w rycerskich dziełach, heroiczne *contestando* serce, różnymi czasy niemało sumy na potrzebę Rzeczypospolitej wydał, które Rzeczpospolita wypłacić deklarując, *iniunxit* podskarbiemu *satisfactionem*, jako konstytucja *anno 1677 titulo „Commissio* do zapłaty i rozprawy wojska W.Ks.L.”⁷⁶ *enarrat, insuper* w czasie nagłej potrzeby *in subsidium* altylerycznym ekspensom na reparację onej *ex ratione* niedostarczającego natenczas *de aerario publico* zupełnie [1942v] prowentu, własnej swojej sumy dwakroć 93 728 [293 728] złotych i groszy 20 podczas różnych kampanii, *signanter* kamienieckiej, wołoskiej, soczawskiej, żwanieckiej i pod Szańcem Trojańskim od roku 1689 aż do roku 1695 przez lat siedem spendował. *In probationem* tej *de proprio* erogowanej sumy rejestra *strictae calculationis* percepty z różnych przychodów i ekspensów podczas sejmu przez j.w.p.p. posłów *ex senatorio et equestri ordine ad hoc opus* destynowanych podpisane u sukcesorów zostają, zaczynam j.w.i.p.p. posłowie na terażniejszym sejmie *tenentur instare*, aby Rzeczpospolita, w której *emerita heroum non evanescit virtus, ad restitutionem iuste debiti* w rekompensę umniejszonej przez te ekspensa sukcesorom w.j.p. Romera, generała artylerii W.Ks.L., substancyi obmyślić sposoby, gdyby wyż wyrażona *summa* tak *vigore* konstytucyi, jako też za rejestrami *de plano redeat* ichmościów.

[10.] I.p.p. regieni ziemscy i trybunalscy do dawniejszej przysięgi i ten punkt mieć powinni, iż żadnych plenipotencyi [1943] i atencji interesów przemawiać nie mają i do konferencji z i.p.p. patronami wchodzić nie będą i gdziekolwiek *praecipue* w Trybunale, to jest w Wilnie, w Mińsku czy w Nowogrodzie [sic], jurament na regienią ziemską czyli trybunalską wykonają, tegoż miejsca

¹ Powinno być „privilegiorum”.

⁷⁶ „Commissio do zapłaty i rozprawy wojska W.Ks.L.”, VL, t. 5, s. 252–254 (fol. 517–520); VC, t. 5, vol. 2, s. 84–88.

na drugą nie przenaszając się kadencją, *omnino sub relegatione* od regencji *ab officio* powinni pilnować.

[11.] Zasługi j.p. Michała Maławskiego, kapitana J.K.M., który *seros in annos* w wojsku W.Ks.L. *militando* w różnych okazjach dał dowód w wierności swej ku Rzeczypospolitej, aby *ex pane bene merentium* mógł *beari sorte*, rekomendować będą j.w.i.p.p. posłowie *ad distributivam gratiam* J.K.M. P.N.M.

[12.] *Approbationem* fundacji ichmościów księży *Scholarum Piarum* wileńskich, według ichmościów *institutum*^k w uczeniu szkół *et in omni* pożytecznego Kościołowi Świętemu i Rzeczypospolitej, j.w.i.p.p. posłowie *promovebunt*.

[13.] Ichmość panien kanoniczek warszawskich, jako mniej potrzebna *praeiudiciose per avulsionem* dóbr ziemskich uczyniona fundacja, aby była skasowana i anihilowana, i.p.p. posłowie starać się *omnino* powinni.

Inne za[ś] okurencje, które mogą *concernere resitatum*^l *Reipublicae, committibus*^m *fidei et dexteritati* j.w.i.p.p. posłów naszych.

Działo się w zamku trockim roku, miesiąca i dnia *ut supra*.

Stefan Dominik Romer, pisarz gr. woj. tr., dyrektor sejmiku antekomicjalnego woj. tr.; Mikołaj Dowoyna, sędzia gr. woj. tr.; Marcin Dominik Sienkiewicz, stolnik woj. tr.; Marcelli Andrzej Tarassowski, podstoli woj. tr.; Ignacy Ukolski, krajczy woj. tr.; [1943v] Mikołaj Turczynowicz Suszycki, skarbnik woj. tr.; Kazimierz Więckowicz; Bartłomiej Antoni Eytmin; Ignacy Podbipienta, rotm[istrz] woj. tr.; Antoni Romer, p[odstolic] tr.; Piotr Skarżyński, b[udowniczy] woj. tr.; Felicjan Talatowicz, m[ostowniczy] woj. tr.; Kazimierz Michał Zajączkowski, komornik woj. tr.; Michał Jan Eytmin; Tadeusz Siellawa; Kazimierz Józef Siellawa s[tarosta] w[oźniczański]; Jan Antoni Siellawa, s[tarosta] z.; Bogusław Galijewski, skarbnik pow. oszmiańskiego; Józef Eytmin, budowniczy wileński; Michał Maławski, kapitan J.K.M.; Jakub Boczkowski; Antoni Grodzicki, ł[owczy] tr.; Ignacy Gieysztor; Piotr Talwosz, regient gr. woj. tr.; Adam Nawsuć; Jerzy Franciszek Talwosz, regient sur[ogatorski] ziem. woj. tr.; Kazimierz Dubiski, s[tolnikowicz] k[owieński]; Antoni Kozakiewicz; Dominik Różewicz; Marcyan Dybiszewski; Dominik Kirklewski; Tomasz Mordas Żyliński; Aleksander Buczyński; Andrzej Ostrouch; Jan Dowgiąło; Andrzej Bohdanowicz; Kazimierz Dominik Benkuński; Maciej Gembicki; Maciej Januszkowski; Józef Downarowicz; Paweł Kołodzieżyński; Paweł Staniewicz; Stanisław Tomkowi; Jan Chodykin; Andrzej Tomkowi; Michał Kochański; Józef Żyliński; Mateusz Gawianowski; Franciszek Strawiński; Antoni Biesiekierski; Kasper Żyliński; Michał Kirklewski; Ludwik Eynarowicz; Jan Jasudowicz; Jakub Tubielewicz; Bartłomiej Kijuć; Kasper Macewicz; Józef Adamowicz; Jan Mordas; Antoni Bordas [sic]; Stanisław Mordas; Józef Tworowski; Jerzy Plasewicz; Stefan Romer; Bartłomiej Woysiat; Antoni Żyliński; Ignacy Osmolski; Stefan Januszkowski; Marcin Januszkowski; Adam

^k Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt początku słowa.

^l Powinno być „statum”.

^m Powinno być „committimus”.

Strabeyko; Andrzej Iwicki; Tadeusz Dołmat; Andrzej Tomkowiczⁿ; Krzysztof Buynicki; Jerzy Błażejewicz; Franciszek Kudrewicz; Michał Narkiewicz; Mateusz Stankiewicz; Antoni Bieńkuński; Jan Łukomski; Dadzibog Wirpsza; Benedykt Skarżyński; Antoni Turowicz; Antoni Ratowt; Józef Tubielewicz; Mateusz Olechnowicz; Daniel Osmolski; Maciej Zelno; Jakub Łukomski; Józef Olbertowicz; Antoni Drąseyko; Józef Rondomański; Ludwik Łukaszewicz; Jerzy Ciołka Żabowicz; Michał Czyrwiński; Piotr Woropay; Jan Żyliński; Antoni Zacharewicz; Antoni Miglin; Ignacy Złoty; Franciszek Karłowicz; Józef Rodomański; Mateusz Łukomski; Jaku[b] Romer; Franciszek Rondomański; Antoni Karłowicz; Antoni Paweł Chodikin; Antoni Gawianowski; Michał Woropay; Teodor Markiewicz; Józef Strawiński.

[111 podpisów]

XLIV. Sejmik deputacki w Trokach 8 II 1751

Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 9 II 1751 – zobacz niżej.

XLV. Sejmik gospodarski w Trokach 9 II 1751

44. *Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 9 II 1751*

Rkps LVIA, SA 5953, k. 69–70v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum sejmiku gromnicznego, 10 II 1751 w grodzie trockim przed Andrzejem Władysławem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim woj. tr., aktykował Dominik Turowicz; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościego tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok i zamku tutejszego *vigore* prawa pospolitego i konstytucji sejmowych na pierwszy poniedziałek po Gromnicach, święcie rzymskim, to jest na dzień 8 miesiąca *februarii* w roku terażniejszym 1751 na sejmik gromniczny zgromadzeni, oznajmujemy tym naszym laudum, iż po zagajeniu i obraniu za dyrektora tego sejmiku w.j.p. Kazimierza Więckowicza, podsędkowicza i rotmistrza woj. tr., pod którego jegomości dyрекcją *felici eventu* obraliśmy [69v] zgodnemi głosami, *nemine contradicente nec reclamante*, na Trybunał Główny W.Ks.L. w roku terażniejszym *supra* eksprymowanym w mieście J.K.M. Wilnie i Mińsku sądzić przypadający, w.i.p.p. Stefana Dominika Römpera, pisarza gr., i Ignacego Dominika Ukolskiego, krajczego, urzędników woj. tr., za deputatów i komisarzyów

ⁿ Końcówka nazwiska przeprawiona, zapewne „Tomkowid”.

na Trybunał Skarbowy obraliśmy i osobliwemi kredensowemi instrumentami od nas pomienionym ichmościom danymi ukredensowaliśmy.

In crastinum vero, to jest na dniu 9 *eiusdem mensis february*, na sejmiku gromnicznym gospodarskim *sub regimine* tegoż w.j.p. Kazimierza Więckowicza, podsędkowicza i rotmistrza woj. tr., gdy sejmik gospodarski *ad disponendas* województwa naszego *necessitate[s]^a pervenit*, tedy j.p. Dominika Turowicza, *bene meritum* w województwie naszym *et possessionatum*, za kontrahenta czopowego szelężnego *et ad exequendum* terażniejszego *laudum unanimi voce* obraliśmy.

A za doniesieniem przez i.p.p. obywatelów województwa trockiego przez Cyganów [w] województwie trockim przebywających, krzywdy swoje od onych mających, ponieważ prawa *constitutionum* [70] onych konserwować bronią, zaczym *manutenendo* te wszystkie prawa, każdemu z obywatelów województwa trockiego Cyganów *ubique locorum* znajdujących się brać, sekwestrować, *ad iudicium castrense* prowadzić, a protekcją onym dających *ad cuiusvis instantiam* do grodu adcytować pozwoliliśmy.

Za wniesioną supliką ichmościów księży bernardynów konwentu trockiego pogorzałych, *pro subsidio* tymże ichmościom księży bernardynom z każdego dymu ziemskiego po szóstaku bitym przy podymnym raty marcowej uchwaliliśmy.

Które to *actus* dnia wczorajszego i dzisiejszego odprawione w to nasze laudum inserowawszy, *per totum* one akceptując, podpisami rąk naszych koroborowaliśmy.

Pisan w zamku trockim roku 1751 miesiąca february 9 dnia.

Kazimierz Więckowicz, rotmistrz, podsędkowicz, dyrektor sejmiku gromnicznego gospodarskiego woj. tr.; Andrzej Władysław Ukolski, ciwon i podwojewodzy woj. tr. *mp.*; Stefan Römer, pisarz gr. woj. tr.; Dominik Ignacy Tański, strażnik woj. tr.; Józef Siękiewicz; Michał Maławski, kapitan J.K.M.; Kazimierz Herman; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz, mieczny woj. tr.; Jozafat Podbipięta; Antoni Turowicz; Franciszek Turowicz; Bartłomiej Antoni Jacimirski [70v] Jacuński; Jan Turczynowicz Suszycki *mp.*; Benedykt Godaczewski, cze[śnik] woj. tr.; Kazimierz Kurmin; Kasper Maciuński; Bogusław Golejewski, s[karbnik] oszm[iański]; Antoni Jan Kozłowski; Tomasz Mordas Żyliński; Jan Żyliński; Mikołaj Grezewicz. [21 podpisów]

XLVI. Sejmik deputacki w Trokach 7 II 1752

Akt sejmiku nie odnaleziono, na deputatów wybrano Józefa Eytmina, budowniczego wileńskiego, i Józefa Sienkiewicza, stolnikowicza, Deputaci, s. 232. O trudnościach w przeprowadzeniu sejmiku J. Sapieha do M.A. Sapiehy, 8 II 1752, LMAVB, F139–4040, k. 118.

^a Przedziurawienie w miejscu przeszurowania utrudnia odczyt końcówki wyrazu.

XLVII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 21 VIII 1752

Uniwersał Augusta III, instrukcja, kredens i list do posła na sejmik, list króla do senatorów – ASWPK.

45. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 21 VIII 1752

Rkps LVIA, SA 5953, k. 518–521v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja instrukcyi województwa trockiego, 22 VIII 1752 w grodzie trockim przed Andrzejem Władysławem Ukolskim, ciwunem i podwojewodzim woj. tr., aktykował Franciszek Rodziewicz, sługa Ludwika Pocięja, strażnika W.Ks.L.; pod dokumentem podpis Stanisława Siellawy, podstarościęgo tr.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego za uniwersalami Najjaśniejszego Augusta III P.N.M. *ad locum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok i zamku trockiego *idque* na sejmik antekomicjalny w roku terażniejszym 1752 miesiąca *augusta* 21 dnia zgromadzonych j.w.j.p. Ludwikowi Pocięjowi, strażnikowi wielkiemu W.Ks.L., i w.j.p. Kazimierzowi Mirosławowi Więckowiczowi, podczaszemu woj. tr., na sejm ordynaryjny *eodem anno* po św. Michale w poniedziałek pierwszy [2 X] w Grodnie przypadający zgodnie od nas obranym posłom dana.

Wyświadcza nam *dulce felicitumque^a regimen* J.K.M. P.N.M., tudzież nie naruszone *in flore pacis*, obfitująca *in plenos* wszelkich pomyślności *fructus*, [pow]szechna^b Ojczyzny szczęśliwość, że *vere Rex sapiens et^c populi stabilimentum*. Czego bowiem niedochodzących sejmów *fato*, przy szczupłości sił, z żalem i niebezpieczeństwem ojczyście strachać się mogły narody, a z dawniejszych przypadków *imaginem* tylko *periculi sui considerare*, to *provida* Najjaśniejszego Pana *providentia, assidua sollicitudine* przez wszystkie czas szczęśliwego panowania *avertere* potrafiła, na nieskończoną chwały i imienia swego estymacją, wiedząc, że *principum haec cura est prima, ut Rempublicam ad summam rerum dirigat et amore respectuque ut domum paternam diligant*. Spodziewamy się tedy i z tych następujących obrad zupełnego w uniwersalnym szczęściu ukontentowania, jeżeli za zgodą i jednością *Consilium Regis stabit et omnis eius voluntas fiet*. A za tym, jako łaskawie nam panującemu Panu, *ut numem* [sic] *supremum proroget in multos* [518v] *annos dies* jednomyślną życzymy wiernością, tak i.p.p. posłowie *pro primo et principali* najgłębsze Najjaśniejszemu Magestatowi [sic] za czule i skuteczne koło dobra pospolitego starania podziękowanie wyrazić *obligant*.

Zatym *descendo ad desideria* województwa naszego.

[1.] *Primario* względem podymnego W.Ks.L., ponieważ *per constitutionem anni 1717⁷⁷* tylko do dojścia po konstytucyi namienionej sejmu ustanowione

^a Zapewne powinno być „*felixque*” albo „*felicissimumque*”.

^b Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^c Zapewne powinno być „*est*”.

⁷⁷ „Regulamen wojska W.X.Lit.”, VL, t. 6, s. 150 (fol. 306–307).

było, a dotychczas po wielu doszłych sejmach *in executione* z niemałą preagrawacją stanu szlacheckiego i dóbr ziemskich zostaje, zaczym o zniesienie podymnego z dóbr ziemskich, tym podatkowaniem zniszczonych, a imponowaniem onego na dobra hibernowe, wcale już *in flore* zostające, *urgentissime instabunt*. Na insze zaś ekstraordynaryjne *genera* podatków, osobliwie na przeszłych sejmach projektowane ewekty, inwekty *et omnis tituli* przeciwko przywilejom *ante unionem* stanowi szlacheckiemu służącym, a zatym przeciwko wolnościom, prawom i swobodom *liberae gentis, etiam sub discrimine* sejmu i.p.p. posłowie nasi pozwolili *ullatenus* nie mają.

[2.] Sprawy w regista trybunalskie raz wpisane, jednego roku powinny być wołane, aż do konkluzji wszystkich aktoratów, a jeżeli się nie skończą, mają być przez j.p. marszałka trybun[alskiego], *censora* i dwóch deputatów oraz pisarza, czy to ziemskiego, czyli też trybunalskiego, *e medio* deputatów obranego, zakonotowane. A następującą po tym kadencją, nie już nowe, ale staronowe wpisy z regestrów, podług opisanie o przywołaniu onych, powinny być wołane *sub nullitate decretorum*, a pisarzowie *ullatenus* nie powinni regestrów nowych, nie skończywszy staronowych, podawać j.p. marszałkowi do sądenia.

[3.] Trybunał Skarbowy ażeby *distincte* od Trybunału Ziemskiego był sądzony i komisarze osobliwi, jako też poborcowie do hibern po województwach i powiatach i kontrahenci czopowego szelężnego na sejmikach gospodarskich być mają obierani, i.p.p. posłowie utrzymywać powinni będą.

[4.] Jeżeliby sejm następujący chciano *sub confederatione* kończyć, nie mają na to *ullatenus* i.p.p. posłowie pozwalać, ale domawiać się będą i wezmą to *ad referendum* województwa.

[5.] Uczynić mają ciż i.p.p. posłowie prekustodycją sobie, ażeby konstytucje *vigore* prawa zaraz *ad acta* były podane, a nie szły *in protractionem temopris* po sejmie.

[6.] Ponieważ *ex integrit[a]te* skarbu wszystkie Rzeczypospolitej *provideri* powinny potrzeby, a w terażniejszym [czas]ie^d od lat [519] kilku przez wydawane praszpory J.K.M. wicinom i skutom moskiewskim i dla przechodów bez żadnej płacy tychże wicin moskiewskich rzeką Dźwiną z znaczną dyminucją i krzywdą *publico aerario* działa się i dzieje *praeiudicio*^e, zaczym *instabunt* i.p.p. posłowie, ażeby takowe *cum iniuria* skarbu praszpory nie wychodziły, a za przeszłe lata aby skarb Rzeczypospolitej był *satisfactus*.

[7.] Tenże skarb W.Ks.L. wielką krzywdę od handlujących przez protekcje stanu duchownego i świeckiego ponosi, zaczym ażeby handlujące, nie ochraniając się żadnymi protekcjami, cło do skarbu Rzeczypospolitej importowali, i.p.p. posłowie domówią się.

[8.] Księstwo Kurlańskie *pars optima Regni et cum legibus* onej *restituatur* swojej własnej zwierzchności i żeby *a corpore* Rzeczypospolitej odłączone nigdy nie było, i.p.p. posłowie nasi *tenentur* dojrzeć.

^d Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^e Zapewne powinno być „praeiudicium”.

[9.] Ponieważ tyło dawnemi konstytucjami, a *praecipue* w roku 1726 niedawno konstytucją⁷⁸ opisany *stricte* warunek *de non alienandis bonis* od stanu rycerskiego do duchowieństwa nie tylko *in suo* nie zostaje *rigore*, ale *per varios* barziej a barziej *abusque* coraz więcej dóbr ziemskich *in possessionem excogitatis et adinventis titulis* obraca się do duchowieństwa, skąd stan rycerski niemając dla siebie ponosi krzywdę, zaczynam *per novellam legem* ażeby była reasumpcja konstytucyi^f 1726, po której konstytucyi ażeby podpadłe do duchownych posesje, przedaży i sumy na one dane *nullitati subiaceant et irritae fiant sub rigore* w tejsze konstytucyi *circumscripto*, i.p.p. posłowie nasi *serio* o to starać się i umawiać będą.

[10.] Opisana tak wiele prawami *securitas interna* dworów szlacheckich, ponieważ po różnych miejscach przez najazdy, zabierania i różne wiołencje *a potentioribus vim patitur*, zaczynam wszystkie prawa dawniejsze *contra violatores securitatis* reasumowane *et poenis irremissibilibus* opisane były *ex registro^g incarcerationum tacto termino summarioque* [519v] *processu* osądzone, i.p.p. posłowie nasi o to mocno starać się *obligantur*.

[11.] Przełożą i to i.p.p. posłowie, że prócz inszych, dawniejszych praw konstytucja pośledniejsza *anni 1717*⁷⁹ mocno obostrzyła, aby *dissidentibus in re[li]gione* urzędy W.Ks.L., województw i powiatów i *officia* wojskowe, starostwa i wszelkie królewszczyny nie dostawały się, *cum praeiudicio concivium* w wierze prawdziwej będących *et in Republica* dobrze zasłużonych, i aby tego postrzegali j.w. hetmani i pieczętarze *iniunxit*. Jednak gdy się *secus* dzieje, iż ciż *dissidentes* prawie *praeferuntur* w promocjach do urzędów wojskowych i królewszczyn, jedne *directe ex distributiva iustitia* otrzymując, drugie *studiose* nabywając, zaczynam żeby na przyszłym sejmie *novella lege* tym inkonweniencjom zabieżono, *quam maxime* i.p.p. posłów obowiązujemy.

[12.] Podobnym sposobem Tatarowie w W.Ks.L. mieszkające lubo od nabywania dóbr szlacheckich wiecznością i zastawami konstytucjami są oddaleni, jednak takowym prawom sprzeciwiając się, jedni dobra ziemskie szlacheckie z aukcją *in triplo supra valorem* dóbr przypisując sumy wiecznością nabywając, drudzy na zastawy na dobra ziemskie szlacheckie aukcjonując niedawan[e]^h sumy, posydować ważą się. Zaczynam rekomendujemy i.p.p. posłom, ażeby takowe nabycia za wejrzeniem w starodawniejsze prawa od szlachcica szlachcicowi dane, a nie Tatarom służące, szlachta, oddawszy sumę, dobra rekuperowali, a za zastaw sumy *dimidium* sumy wracali *et abhin[c]* ani wiecznością, ani zastawą dóbr szlacheckich Tatarowie *sub nullitate* nabycia nie posydowali, *etiam* i dóbr hibernowych

^f Słowo nadpisane.

^g Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^h Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

⁷⁸ „Warunek *de non alienandis bonis* od stanu rycerskiego i miejskiego do duchowieństwa”, VL, t. 6, s. 248 (fol. 488).

⁷⁹ VL, t. 6, s. 119 (fol. 242).

i ekonomicznych nie trzymali, czeladzi chrześci[j]an *utriusque sexus* nie chowali, *sub poenis de invindicabilibus capitibus ci[rc]umscriptis*ⁱ.

[13.] [520] Ponieważ na tym zależy wiele *cunctis concivibus* prowincyi naszej W.Ks.L., aby przywileje szczodroblivej hojności Najjaśniejszych Królów Polskich a Wielkich Książąt Litewskich na różne dobra *ante unionem* nadane i dekreta oczewiste trybem staroświeckim na własnych sądach i w obecności tychże regnantów przy panach radach ferowane *in suo robore et valore* na zawsze zostawało, tudzież aby takowe starodawne od półtorasta lat i dalej sprawy, jako *in supremo* na ten czas *subsellio* już *finaliter* roztrychnione, teraz *de novo* na sądach zadwornych J.K.M. P.N.M. resuscytowane i przesądzane nie były, ale *ad plenos ordines* Rzeczypospolitej, nie uznając w asesoryi *forum*, odsyłane zostawały, zaczym *committitur* i.p.p. posłom naszym, aby się o to usilnie domówić i wyrażnij prawem obwarować starali się.

[14.] Z niemłą prawom prowincyi naszej to się dzieje derogacją, iż senatoryi dygnitarstwa i *panis bene meritorum vetante lege* obywatelom koronnym *distribuitur*, a tylo ekspektantów w zasługach swoich osychać musi, tudzież *beneficia* litewskie, *canonii* i *praelaturi*, *non attento maiori numero* funduszów i kapituł w Koronie, mimo litewskie subiekta koronnym duchownym dostają się z widomą krzywdą stanu szlacheckiego prowincyi naszej, przeto usilnie obowiązujemy i.p.p. posłów, aby takowe *abusus* prawem świeżym dostatecznie zabieżone i *pro futuro* obwarowane było.

[15.] *Merita* j.o.ks.j. Czartoryskiego, podkanclerzego W.Ks.L., całej Ojczyźnie dość widome, lubo słusznie *ad altiora* same *promovent*, jednak naszego województwa jednomyślne obligacje i.p.p. posłów o rekomendację do większej pieczęci obowiązują.

[16.] Jako każdego dobrze w Ojczyźnie zasłużonego dystyngwować Rzeczpospolita należytą rekognicją zwykłą, tak niemniej j.w.j.p. Michała Sapiehy, wojewody podlaskiego, jawne całemu Księstwu Litewskiemu zasługi tyłu dowodami wypróbowane, ażeby *suam sortiant[ur]^j mercedem*, do pieczęci mniejszej W.Ks.L. [520v] i.p.p. posłowie rekomendować będą.

[17.] Znaczne *in Republica* w Bogu zesłego w.j.p. Mateusza Romera, jenerała artyleryi W.Ks.L., *merita* w niepośledniej godne zostawać pamięci, który z azardem życia i zdrowia heroiczne na wielu wojennych postępując ekspedycjach i własnej *in subsidium* Rzeczypospolitej nie żałując substancyi, niemają różnemi czasy gotowej sumy wydał, o które *expensa* Rzeczpospolita uczyniwszy *in parte calculum per constitutionem anni 1690 folio 819*⁸⁰ *exolutionem* sumy 143 771 złotych *iniunxit*, a dalsze zaś sumy *ad calculum* suspendowała, której od roku 1689 aż do roku 1695 podczas kampanii różnych, *signanter* kamienieckiej,

ⁱ Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^j Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki słowa.

⁸⁰ „Approbatio liczby urodzonego Remera, generała artyleryi W.X.L.”, VL, t. 5, s. 398 (fol. 819); VC, t. 5, vol. 2, s. 436.

wołoskiej, szocowskiej⁸¹, żwanieckiej i pod Szańcem Trojańskim⁸² przez lat 7 w nagłej na artylerję potrzebie Rzeczypospolitej *ex ratione* niedostarczającego *de aerario publico* prowentu na dwakroć 94 378 [294 378] złotych i groszy 20 tenże j.p. jenerał artylerji spendował. *In probationem* tej *de proprio* onego erygowanej sumy *registra stricte calculationis* percepty i ekspensów z różnych przychodów [p]rzez^k i.p.p. *ex senatorio et equestri ordine* podczas sejmu *ad hoc opus* destynowanych podpisane u sukcesorów zostają. Zaczym i.p.p. posłowie *instabunt*, aby Rzeczpospolita, u której *emerita heroum non evanescit virtus*, raczyła *de restitutionem iusti debiti* w rekompensę, umniejszonej przez te ekspensa, sukcesorom j.p. Romera, jenerała artylerji W.Ks.L., substancji obmyślić sposoby, gdyby wyż wyrażona suma tak *vigore* konstytucyi, jako też za rejestrami *de plano exsolvatur* i.p.p. Romerom.

[18.] Wieś Szostaki w pow. orsz[ańskim]^l leżąca, niegdyś Krzysztofa Bujnickiego lenna, *pro demeritis* jegomości w Ojczyźnie odebrana, tandem *subsaequitive* [sic] *in possesso* j.p. Konstantego Rdułtowskiego zostająca, ażeby też lenność przez następującą konstytucją aprobowana była, i.p.p. pos[łow]ie^m starać się [521] będą.

[19.] *Particulae bonorum mensae regiae* za przywilejami i konsensami J.K.M. i najjaśniejszych antecesorów *bene meritis* w Ojczyźnie *civibus* konfelowane, ażeby *vigore constitutionis* 1601⁸³ i konstytucyi 1607⁸⁴ *circa possessionem et immunitatem* praw posesorów zachowane byli, *instabunt* i.p.p. posłowie do J.K.M. P.N.M. i Stanów Rzeczypospolitej.

[20.] *Inter praecipua desideria* województwa naszego i to i.p.p. posłom *peculiariter* zalecamy, aby za dojściem sejmu Akademia Wileńska *pariter* z Krakowską *ad normam* dawnych konstytucyi, a osobliwie w roku 1736 zaszłej⁸⁵, była potwierdzona.

[21.] Jednakże wszystkie fundusze terazniejsze w W.Ks.L. ichmościom księżom *Scholarum Piarum, cum exercitio instituti*, i w samym Wilnie, aby było konstytucją przyszłego sejmu aprobowane, j.w.i.p.p. posłom dopraszać się zlecamy.

[22.] Konwent panien benedyktynek wileńskich z dobrami Dzisna, Ostrowiec w oszmiańskim i braclawskim powiatach, Wiazyń w mińskim, Halin Porudominie w wileńskim, Letwaryszki w trockim województwach *cum attinentiis* do aprobaty rekomendujemy.

Inne zaś okurencje, które mogą *concernere Statum Regipublicae* [sic] *committimus fidei et dexteritati* i.p.p. posłów.

^k Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^l Zapewne przeprawione z „oszmiańskim”.

^m Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

⁸¹ Chodzi o suczawską.

⁸² Okopy św. Trójcy.

⁸³ „Lustracja”, VL, t. 2, s. 386–388 (fol. 1493–1498); VC, t. 2, vol. 2, s. 269.

⁸⁴ „O ekonomiach”, VL, t. 2, s. 435 (fol. 1601); VC, t. 2, vol. 2, s. 342.

⁸⁵ „Akademia Krakowska”, VL, t. 6, s. 326 (fol. 672).

Działo się w zamku trockim roku, miesiąca, dnia *ut supra*.

Mikołaj Turczynowicz Suszycki, skarbnik i dyrektor sejmiku antekomicjalnego woj. tr. *mp.*; Andrzej Władysław Ukolski, ciwon i podwojewodzi woj. tr. *mp.*; Stefan Romer, chorąży woj. tr. *mp.*; Mikołaj Dewoyna, wojski i sędzia gr. woj. tr.; Marcin Dominik Siękiewicz, stolnik woj. tr.; Marcelli Andrzej Tarassowski, podstoli woj. tr.; Stefan Romer, pisarz [gr.]ⁿ woj. tr.; Ignacy Romer, starosta men[czelski]; Józef Możeyko, łowczy tr.; Józef Eytmin, budowniczy woj. wileńskiego, deputat woj. tr.; Bogusław Paszkiewicz, horodniczy tr.; Piotr Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Jan Antoni Wazgird; Mateusz Tański, rotmistrz woj. tr.; Ignacy Tadeusz Strawiński, o[bożny] tr. *mp.*; Jerzy Iwaszkiewicz, miecznik woj. tr.; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Antoni Strawiński, klucznik tr.; Kaźmierz Pietraszkiewicz; Antoni Połucki Rac, s[tarosta] b[udwiecki], rotmistrz woj. tr.; Kaźmierz Michał Zajączkowski, komornik woj. tr. *mp.*; Tadeusz Kuczewski *mp.*; Józef Tański; Michał Tański; Jakub Dowgiałło; Kaźmierz Herman; Stanisław Tuczek; Symon Winreych; Antoni Krzyżanowski; Marcin Grażewicz; Antoni Chomicz; Jan Żyliński; Jakub Iwaszkiewicz; Antoni Chodykin; Stanisław Slidzia^o; Dominik Ignacy Tański, klucznik woj. tr.; Michał Kurmin; Jan Żuk; Krzysztof Koreywa, kuchmistrz woj. tr.; Jacek [521v] Nowicki; Samuel Olechnowicz; Dominik Rakint; Mikołaj Montygret Byba^p; Maciej Jocz; Siellawa^q; Krzysztof Kunicki; Tomasz Rokiewicz; Stefan Rokiewicz; Daniel Krzyżanowski; Antoni Zacharewicz; Jakub Łukomski; Stefan Rodomański; Dominik Bisiekierski; Józef Rodomański; Antoni Gieysztor; Jan Rodomański; Franciszek Rodomański; Jan Paczewicz; Maciej Pacewicz; Dominik Raynicki; Piotr Talwosz, r[egent] woj. tr.; Józef Woytkiewicz; Karol Bohdanowicz; Leon Mocewicz; Franciszek Żyliński; Symon Iwasewski; Michał Staniewicz; Andrzej Rembecki; Ignacy Osmolski; Tomasz Matulewicz; Antoni Dronseyko; Michał Stabiński; Józef Biesiekierski; Władysław Karwowski.

[74 podpisy]

46. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 21 VIII 1752

Rkps LVIA, SA 5953, k. 515–516v – kopia w księdze grodzkiej: Protestacja i.p.p. szlachty obywatelów województwa trockiego *contra totum actum* sejmiku antekomicjalnego, 21 VIII 1752 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykowali obywatele troccy.

My, rycerstwo, szlachta, obywatele i patriotowie województwa trockiego niżej na podpisaniu rąk naszych wyrażeni oświadczam[y] się *supremo Regum Rege*,

ⁿ Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^o Poprawnie „Klidzia”.

^p Poprawnie „Montygierd Łoyba”.

^q Przed nazwiskiem zostawione puste miejsce na imię.

iż nie z żadnej [sic], ale utrzymując *unicum libertatis nostrae veto*, manifestujemy się przeciwko *inpracticati exempli* sejmikowania na dniu dzisiejszym miesiąca augusta 21 na sejmiku antekomicjalnym *vetantibus legis* zaszłego, że za zgromadzeniem się do zamku J.K.M. w mieście Trokach będącego *ad locum consiliorum solitum*, tamże bez żadnego porządku, ani oznajmując się nam, spółobywatelom i patriotom województwa trockiego, niejakoś sesją do dnia jutrzejszego, to jest do dnia 22 augusta, w.i.p.p. urzędnicy prześwietnego województwa trockiego *absque omnibus* [516] *sole[m]nitatibus spectantibus ad bonum ordinem in turbido*, nie przystępując do obierania dyrektora ani namieniając onego, solwowali, przeciwko czemu jako *in loco loci* widząc przeciwnie inkonwienience prawom ojczystym *et preveniendo futurae indemnitati obviendoque*^a niepraktykowanym konsekwencjom i upadkowi *liberi veto*, jako z okazji samychże w.i.p.p. urzędników cale nie doszedł *et steriliter* spełził sejmik, protestujemy się, ażeby takowe krzywdy nie tylko nam, patriotom województwa trockiego, *insciis nobis de nobis* na przyszłe czasy w sejmikowaniu nie działały się i wolnemu głosowi *insimilibus ne fiat* ubliżenia, na dniu jutrzejszym, to jest 22 miesiąca augusta *anni praesentis*, nie pozwalają na sejmikowanie w obieraniu dyrektora sejmiku antekomicjalnego w zamku J.K.M. wraz manifestowaliśmy się.

Na co dla lepszej wagi i wiary rękoma naszemi do takowego manifestu po[d]pisujemy się.

Pisan w Trokach [516v] roku, miesiąca i dnia *ut supra*.

Kazimierz Dubiski, stolnik pow. kowieńskiego *mp.*; Antoni Gembicki; Stanisław Boguszewski; Jakub Jowczyk; Tadeus [sic] Pawłowski; Michał Gembicki; Franciszek Raczko; Ignacy Rynkiewicz.

[8 podpisów]

XLVIII. Sejmik elekcyjny w Trokach 1752

Akt sejmiku nie odnaleziono, wybrano Stefana Dominika Romera na sędziego ziemskiego, Jana Antoniego Wazgirda na podsędkę, a Kazimierza Więckowicza na pisarza, UWKL, t. 2, s. 163, 176, 197.

XLIX. Sejmik deputacki w Trokach 5 II 1753

47. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 5 II 1753

Rkps LVIA, SA 4765, k. 97–98v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest szlachty, rycerstwa i patriotów województwa trockiego *contra totum actum* sejmiku gromnicznego tegoż województwa, 6 II 1753 na roczkach w grodzie wileńskim przed Jerzym Abramowiczem, podczaszym i podwojewodzim,

^a Zapewne powinno być „obviando”.

Felicjanem Żmijowskim, sędzią, Michałem Horainem, wojskim i pisarzem grodzkimi woj. wileńskiego, aktykował patron Benedykt Oganowski, oboźny wileński, w imieniu Kazimierza Pileckiego, starosty budziłowskiego, Macieja Leszczyńskiego i Jana Winiarskiego. Dokument nie został przyjęty w grodzie trockim. Pod nagłówkiem i datą aktykacji podpis L. Truchnowskiego, namiestnika gr. woj. wileńskiego.

My, szlachta, rycerstwo i obywatele prześwieatnego województwa trockiego na sejmik gromniczny deputacki w roku terażniejszym 1753 na dniu 5 miesiąca *februarii* do zamku J.K.M. w Nowych Trokach będącego, obradom publicznym prześwieatnego województwa trockiego naznaczonego, zgromadzeni, manifestujemy się przed Bogiem i światem na gwałtowny *contra libertatem* postępек w.j.p. Mikołaja Ursyna Dewoynę, wojskiego i sędziego gr. woj. tr., który nie uważając wolnego głosu *in iure vetandi*, najprzedniejszego klejnotu *liberae gentis, et manutentionem* onego na terażniejszym sejmiku nie obserwując, mimo naszą i wiele innych kontradycją przez patriotów województwa trockiego zaszyłych *et publico ore in facie* całego prześwieatnego województwa trockiego tamże w zamku J.K.M. ogłoszonych, niepozwalających jegomości za dyrektora nominować i obierać, jako *ultro* do tej funkcji *praesumptuose* wdzierającego się, który *praesumendo* sobie funkcją dyrektorską, w.i.p.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, podkomorzego woj. tr., Ignacego Podbipiętę, rotmistrza woj. tr., przeciwko naszej i wielu innych spółpatriotów naszych protestacyi, do funkcji deputackiej podawać oświadczał się. Dla czego widząc nasz głos wolny i równą szlachtę bracia *postpositos*, tak przeciwko w.j.p. Mikołajowi Ursynowi Dewoynie, wojskiemu i [48] sędziemu gr. woj. tr., do dyrekcyi na sejmiku terażniejszym wdzierającemu się, jako też przeciwko w.j.p. Ukolskiemu, podkomorzemu woj. tr., i j.p. Ignacemu Podbipięcie, rotmistrzowi woj. tr., mimo obiekcje, kontradycje i protestowanie się do funkcji deputackiej *ultro* prezumującym *et contra totum actum* ichmościów w tymże zamku J.K.M. trockim publicznie protestowawszy się, do takowej protestacyi rękoma naszymi podpisujemy się.

Pisan w Trokach roku 1753 miesiąca *februarii* 5 dnia.

Dominik Pilecki; Kazimierz Pilecki, s[tarosta] b[udziłowski]; Botawef [sic] Chodakym^a; Antoni Iwaszkiewicz; Jan Winiarski; Franciszek Mańkowski; Franciszek Niowicz; Antoni Kozłowski; Jan Noniewicz; Wacław Rowiński; Jerzy Zwierzewski; Kasper Żyliński; Michał Kojalski; Antoni Kawienowski; Jerzy Giećewicz; Ignacy Dirwaniszko; Samuel Mocewicz; Antoni Noniewicz; Jan Dobarski; Jan Gawianowski; Kazimierz Żuk; Karol Bańkowski; Piotr Bańkowski; Mateusz Bańkowski; Maciej Leszczyński; Antoni Czaykowski; Maciej Zacharewicz; Bartłomiej Gawianowski; [48v] Maciej Gawianowski; Tomasz Zacharewicz; Ignacy Botra; Józef Eynarowicz; Stanisław Witkowski.

[33 podpisy]

^a Poprawnie „Chodykin”.

48. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 5 II 1753

Rkps LVIA, SA 4765, k. 99–100v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest szlachty, rycerstwa i patriotów województwa trockiego contra totum actum sejmiku gromnicznego tegoż województwa, 6 II 1753 w grodzie wileńskim przed Jerzym Abramowiczem, podczaszym i podwojewodzim woj. wileńskiego, aktykował Józef Rodomański. Dokument nie został przyjęty w grodzie trockim. Pod nagłówkiem i datą aktykacji podpis L. Truchnowskiego, namiestnika gr. woj. wileńskiego.

My, szlachta, obywatele prześwietnego województwa trockiego niżej na podpisaniu rąk naszych wyrażeni, w roku niniejszym 1753 miesiąca *februarii* 5 dnia do zamku J.K.M. [99v] w mieście J.K.M. Trokach będącego, *ad locum solitum* na sejmik gromniczny deputacki zgromadzeni, manifestujemy się przed Bogiem, światem i całym prześwietnym województwem trockim, iż nie z żadnej prywaty, ale *publicum bonum* jedyny zaszczyt wolnego narodu naszego *in libera voce vetandi* utrzymując, jako w równej, wolnej Rzeczypospolitej równi kompatriotowie województwa trockiego będąc, gdyśmy do porządku sejmikowania przystępowali, a widząc wielu godnych i.p.p. kompatriotów województwa naszego przeciwko w.j.p. Andrzejowi Ukolskiemu, podkomorzemu woj. tr., w.j.p. Mikołaja Ursyna Dewoynę, wojskiego i sędziego gr. woj. tr., do dyrekcyi gwałtownie podającemu i na tegoż w.j.p. Mikołaja Ursyna Dewoynę też dyrekcją takż *violenter* przywłaszczającemu, z kontradycjami stawających, i na tychże ichmościów obudwóch publicznie w zamku J.K.M. Trokach protestujących się i nasze przy wolnym głosie oponowania się, mimo które protestacje z jednego tylko *ambitu* na opresją równej sobie szlachty spółpatriotów województwa trockiego *praesumptuose* (jako jedni ichmościowie w województwie byli i województwem rządzili się) postępując, w.j.p. Andrzej Ukolski, podkomorzy tr., w.j.p. Mikołaja Ursyna Dewoynę, wojskiego i sędziego gr. woj. tr., za dyrektora nominował i podał, który jegomość gwałtownie na opresją praw, swobód i wolnego głosu nie [100] już będąc *legitime* za dyrektora podany, lecz pseudodyrektorem bezprawnie w.i.p.p. Andrzeja Ukolskiego, podkomorzego woj. tr., i Ignacego Podbipięte, rotmistrza tr., niby za deputatów na następujący w roku terażniejszym Trybunał, nie uważając na pier[w]sze innych ichmościów spółkompatriotów województwa naszego i na nasze powtórne kontradycje i protestacje przeciwko ichmościom zaszele nominować *praesumebat*. Zaczym *iterum iterumque* przeciwko j.p. Mikołajowi Ursynie Dewoynie, wojskiemu i sędziemu gr. woj. tr., dyrektorską funkcją uzurpującemu, tudzież przeciwko w.i.p.p. Andrzejowi Ukolskiemu, podkomorzemu woj. tr., Ignacemu Podbipięcie, rotmistrzowi woj. tr., gwałtownym pretendantom funkcyi deputackiej *et contra totum* ichmościów *illicitum actum* publicznie tamże w zamku J.K.M. trockim protestowawszy się, takowy manifest rękoma naszymi podpisujemy.

Pisan w Trokach roku 1753 miesiąca *februarii* 5 dnia.

Józef Rodomański; Władysław Jasudowicz; Bałtromiej Antoni Jacimirski Jacuński *mp.*; Stefan Hryniewiecki; Tadeusz Słucki; Jerzy Albertowicz;

Michał Stabiński; Jerzy Wirpsza; Ignacy Rodomański; Mateusz Pacewicz; Ignacy [100v] Stabiński; Jerzy Olechnowicz; Antoni Zacharewicz; Stefan Rodomański; Kazimierz Izdebski; Władysław Rodomański; Wawrzyniec Wirpsza; Mateusz Ratoft; Symon Lewonowicz; Franciszek Rodomański; Józef Albertowicz.
[21 podpisów]

49. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 5 II 1753

Rkps LVIA, SA 4765, k. 102–103v – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu szlachty, rycerstwa i patriotów województwa trockiego *contra totum actum* sejmiku gromnicznego, 6 II 1753 w grodzie wileńskim przed Jerzym Abramowiczem, podczaszym i podwojewodzim woj. wileńskiego, aktykował Kazimierz Dubiski, stolnik kowieński. Dokument nie został przyjęty w grodzie trockim. Pod nagłówkiem i datą aktykacji podpis L. Truchnowskiego, namiestnika gr. woj. wileńskiego.

My, szlachta, rycerstwo, patriotowie województwa trockiego, niżej na podpisach rąk naszych wyrażeni, oświadczamy się przed Panem Panującym, iż w roku terażniejszym [102v] 1753 zjachawszy się do miasta J.K.M. Trok dla obrad publicznych na sejmik gromniczny deputacki dnia 5 miesiąca *februarii in anno praesenti* podług prawa do sejmikowania przypadły, gdy do zamku J.K.M. w mieście Nowych Trokach będącego *ad locum solitum consiliorum* zabieraliśmy się, w.j.p. Andrzej Ukolski, podkomorzy woj. tr., chociaż będąc pod kondemnatami, jednak *praesumptuose* postępując, zagajał sejmik i w.j.p. Mikołaja Ursyna Dewoyna, wojskiego i sędziego gr. woj. tr., do dyrekcyi, mimo nas, szlachtę, patriotów województwa trockiego, na jegomości nie pozwalających, podawał oraz siebie samego za deputata, *posterum* j.p. Ignacego Podbipięte, rotmistrza woj. tr., za kolegę sobie *illicita praxi*, mimo niepozwalające głosy, obrać *per potentiam* usiłował. Zaczynamy my, szlachta, patriotowie województwa trockiego, w.j.p. Ukolskiego, podkomorzego tr., podług prawa W.Ks.L. o banitach opisanych, o zagajeniu sejmiku, [103] jako też^a nie przystępując i nie pozwalając na denominację i obieranie w.j.p. Mikołaja Ursyna Dewoyna, wojskiego i sędziego gr. woj. tr., za dyrektora, tudzież samego jegomości oraz i j.p. Ignacego Podbipięta, rotmistrza tr., za deputatów obrać chcianych, przeciwko którym ichmościom *et contra totum actum* takowego sejmiku gromnicznego województwa trockiego roku terażniejszego 1753 februaryi 5 dnia w zamku J.K.M. Trokach *in facia*^b całego prześwietnego województwa trockiego protestowawszy się, do takowej protestacyi *in maius robor*^c onej rękoma własnymi podpisujemy się.

Pisan w Trokach roku 1753 *februarii* 5 dnia.

Kazimierz Dubiski, stolnik pow. kowieńskiego; Jan Dubiski; Mateusz Olechnowicz; Jan Szteyn, skar[bnikowicz] br[asławski]^d; Kazimierz Kozłowski; Józef

^a Dwie ostatnie litery tego słowa dopisane innym atramentem.

^b Powinno być „facie”.

^c Powinno być „robur”.

^d Urząd dopisany wyżej innym atramentem.

Wirbsza; Ignacy Rynkiewicz; Jan Stocki^e; Michał Gębicki; Kazimierz Wirbsza; Ignacy Ciwiński^f; Jan Jazdowicz; Tadeusz Pawłowski; [103v] Benedykt Bernacki; Jan Talatowicz; Stanisław Żuk; Jerzy Zwierzewski; Antoni Godaczewski, obożny woj. tr.^g; Kazimierz Jacuński; Ludwik Żurowski^h.

[20 podpisów]

50. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 5 II 1753

Rkps LVIA, SA 4765, k. 104–105v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest szlachty, rycerstwa i patriotów województwa trockiego *contra totum actum* sejmiku gromnicznego tegoż województwa, 6 II 1753 w grodzie wileńskim przed Jerzym Abramowiczem, podczaszym i podwojewodzim woj. wileńskiego, aktykował Michał Kirklewski, skarbnikowicz tr. Dokument nie został przyjęty w grodzie trockim. Pod nagłówkiem i datą aktykacji podpis L. Truchnowskiego, namiestnika gr. woj. wileńskiego.

My, szlachta, obywatele z antecesorów naszych w województwie trockim *bene possessionati*, zgromadziwszy się w roku terażniejszym [104v] 1753 na dzień 5 februaryi do zamku J.K.M. w Nowych Trokach będącego *ad solitum consiliorum ab aevo locum* i tam ch[c]ąc *bene prospicere publico commodo* w obieraniu w.i.p.p. deputatów na następujący *in anno praesenti* Trybunał Główny W.Ks.L., gdyśmy widzieli publiczną prawom prześwietnemu województwu krzywdę przez osobę w.j.p. Andrzeja Ukolskiego, podkomorzego woj. tr., który *cum vilipendio* wolnego głosu *et iuris vetandi*, mimo wielu i.p.p. kompatriotów województwa trockiego niepozwalających, w.j.p. Mikołaja Ursina Dewoynę, wojskiego i sędziego gr. woj. tr., obierać za dyrektora tegoż jegomości *ad favorem sui contemnendo* bracią naszą *aequalitate et mentis* z sobą w tymże [105] województwie zaszczyconą do dyrekcyi *cum summo praeiudicio iuris et libertatis violenter* podał, *denique* siebie samego oraz w.j.p. Ignacego Podbipiętę, rotmistrza woj. tr., za deputatów obrać *per fortia urgebat*, a zatym my, niżej wyrażeni, na fundamencie praw, swobód ojczystych nie tylko utrzymując głos wolny, *unicam libertatis nostrae pupillam*, ale też nie pozwalając w.j.p. Mikołaja Dewoynę, wojskiego i sędziego^a gr. woj. tr., obierać za dyrektora terażniejszego sejmiku, tak na w.j.p. podkomorzego woj. tr., jako też na j.p. Dewoynę, wojskiego i sędziego gr. woj. tr., do dyrekcyi *ultro* wdzierającego się, tudzież na j.p. Podbipiętę, rotmistrza tr., którego sobie w.j.p. podkomorzy za kolegę do funkcji deputackiej *per vim associare* pretendował *atque contra totum actum* ichmościów protestowawszy się, na dowód sprawiedliwej protestacyi naszej *clara et sonora voce* w zamku J.K.M. trockim zaniesiony, rękoma własnymi podpisujemy się.

^e Przeprawiono na „Stucki”.

^f Przeprawiono na „Niwiński”.

^g Urząd dopisany wyżej innym atramentem.

^h Odczyt nazwiska niepewny, być może chodzi o Turowskiego.

^a Skreślony nieczytelny skrót.

Pisan w Trokach roku 1753 miesiąca *februarii* 5 dnia.

Michał Antoni Kirklewski; Rafał Tyszkiewicz; Józef Tworowski; Ignacy Korabczyk Brzozowski, p[odstolic] b[ielski]^b; Józef Mordas Żyliński; Józef Krzyżanowski; Jerzy Kirklewski; Jan Kirklewski; Kazimierz Kirklewski [105v]; Tomasz Ordowąż [sic]; Jan Petruszewicz; Krzysztof Raynicki; Jan Czyrwiński; Jan Gawianowski; Marcin Niedziński; Jakub Wersocki; Bałtromiej Miedzyński; Maciej Januszkowski; Dominik Pacewicz; Marcin Januszkowski; Jan Pacewicz.

[21 podpisów]

51. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 5 II 1753

Rkps LVIA, SA 4765, k. 108–108v – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu *contra totum actum* sejmiku gromnicznego województwa trockiego, 6 II 1753 w grodzie wileńskim przed Jerzym Abramowiczem, podczaszym i podwojewodzim woj. wileńskiego, aktykowali Józef Monczuński i Jan Strawiński. Dokument nie został przyjęty w grodzie trockim. Pod nagłówkiem i datą aktykacji podpis L. Truchnowskiego, namiestnika gr. woj. wileńskiego. Na końcu informacja o wydaniu 5 V 1753 r. *widymusu* z podpisem: [Andrzej] Przyalgowski, regent gr. woj. wileńskiego.

My, rycerstwo, szlachta, obywatele prześwieznego województwa trockiego na sejmik gromniczny dla obrania w.i.p.p. deputatów w roku terazniejszym 1753 na dniu 5 miesiąca *februarii* do zamku J.K.M. w Nowych Trokach będącego, obradom publicznym prześwieznego województwa trockiego naznaczonego, zgromadzeni, manifestujemy się przed Bogiem, światem i całym prześwietnym województwem trockim, iż nie z żadnej prywaty, ale szczególnie *publicum bonum* jedyny zaszczyt wolnego narodu naszego *in libera voce vetandi* utrzymując jako w równej, wolnej Rzeczypospolitej równi kompatriotowie województwa trockiego, gdyśmy do porządku sejmikowania przystępowali, w.i.p.p. urzędnicy ziemscy i grodzcy tegoż prześwieznego województwa trockiego jawnie *postponendo* wolnemi głosami naszymi i nie czyniąc *bonum ordinem* sejmikowania i audiencji nie dając, mimo niepozwalających nas i publicznie protestujących się oraz mimo nasze przy wolnym głosie oponowania się równej sobie szlachty, współpatriotów prześwieznego [108v] województwa trockiego *praesumptuose* (jakoby jedni w w[ojewództw]ie ichmościowie^a byli i tymże województwem rządili się) postępując, tak j.p. dyrektora sejmikowego, jako też i i.p.p. deputatów, nie przypuszczając nas, szlachtę i obywatelów tegoż województwa trockiego do wotowania, *praeiudiciose* na kontempt praw i zwyczajów pospolitych obierać chcieli. Zaczynamy my, niżej wyrażeni szlachta, rycerstwo, obywatele tegoż prześwieznego województwa trockiego, nie z żadnej prywaty, lecz tylko obstawając *circa liberum veto et praeveniendo* takowym na zgubę wolności szlacheckiej zachodzącym inkonwencjiom wraz w tymże sejmikowania kole *et in facie* całego kongresu *contra*

^b Skrót urzędu nadpisany.

^a Kolejność poprawiona zgodnie z cyframi nad dwoma ostatnimi słowami.

totum actum protestowaliśmy i takowy manifest dla większego waloru rękami naszymi stwierdzamy.

Pisan w Trokach roku 1753 miesiąca *februarii* 5 dnia.

Józef Monczuński, podczaszy starodubowski; Jan Monczuński na Mończunach; Jan Strawiński; Józef Strawiński; Józef Kamiński; Kazimierz Monczuński na Monczunach; Ignacy Chrynkiewicz Wonecki; Jan Butkiewicz; Józef Kułakowski; Stanisław Strawiński; Józef Zajecki; Protazy Strawiński; Józef Mordas Żyliński; Michał Siellawa; Jakub Sawlewicz; Stanisław Rymowicz; Michał Płasewicz; Jakub Łukowski; Jan Łukowski.

[19 podpisów]

L. Sejmik deputacki w Trokach 4 II 1754

Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego – zobacz niżej.

52. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 4 II 1754

Rkps LVIA, SA 4766, k. 62–63v – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu szlachty, obywatelów województwa trockiego *contra totum actum*, 5 II 1754 w grodzie wileńskim przed Jerzym Abramowiczem, podczaszym i podwojewodzim wileńskim, aktykował Ignacy Hryniewicz, obywatel województwa trockiego. Manifestu nie przyjęto w grodzie trockim. Pod dokumentem informacja o wydaniu widymusu 2 V 1754 r.

My, szlachta i obywatele prześwietnego województwa trockiego, niżej na podpisach rąk naszych wyrażeni, manifestujemy się przez terazniejszą, publiczną protestacją, pierwiej *in tempore* w czasie samym nieordynaryjnego sejmikowania, *ex post* w kancelarii grodzkiej trockiej, *denique* za nieprzyjęciem, *circa acta* grodu województwa wileńskiego [62v] czynioną, oświadczamy, iż w roku terazniejszym 1754 miesiąca *februarii* 4 dnia *disponente lege* zjachawszy się do miasta J.K.M. Trok na odprawowanie sejmiku gromnicznego *in loco solito* w zamku *more publicato* odprawować się mającego sejmiku pilni byliśmy i *ad electionem* i.p.p. deputatów na następujący Trybunał, tych, na których wolne *nemine reclamante et protestante* zgodzić się miały *vota accedere intendebamus*, na ten czas w.i.p.p. urzędnicy i niektórzy współpatriotowie nasi z prywatnego zniesienia się mimo prawa i zwyczaj[u] nie w zamku trockim, ale do kościoła zszedłszy się *in locum consiliorum* mimo wiadomość naszą w tym kościele *destinando in elusionem* prawa powszechnego i osób naszych i.p.p. Ignacego Podbipiętę, rotmistrza, i Dereassa, horodniczego, za deputatów mianowali. I lubo my, niżej wyrażeni i inni dalsi za powzięciem *de tanto praeiudicio* wiadomości na też miejsce przybywszy, publicznie tak przeciwko nowemu sejmikowaniu zwyczajowi, jako przeciwko osobom i.p.p. elektów, *consequenter contra totum actum palam* manifestowaliśmy

się, jednak [63] tak i.p.p. urzędnicy, jako i dalsi *adhaerentes* ichmościów *vilipendendo* głos wolny szlachecki, a oraz *in postpositionem* prawa pospolitego *de securitate* sejmików opisanego, tumulta wzniecając i odpowiedziami *infestando vetante lege* przy słusznych i sprawiedliwych racjach *libero voto*, pomienionych ichmościów za deputatów niby nominować, sejmik *non in formalitate iuris* zagajony pożegnać i tychże *stante publica protestatione* elektów kredensować wazyli się, o którą inkonweniencją *et de nullitate totius actus* sejmiku gromnicznego województwa trockiego tą naszą protestacją rękoma własnymi podpisujemy się.

Pisan w Trokach roku 1754 miesiąca *februarii* 4 dnia.

Rafał Tyszkiewicz; Jakub Żmijowski; Józef Antoni z Burzyna Burzyński; Józef Tworzyński; Tadeusz Pawłowski; Jerzy Baranowski; Aleksander Bieniasz; Stanisław Jeleziński; Jerzy Winneyh; Antoni Tomkowicz; Jerzy Wonsowicz; Antoni Mociekiewicz; Jan Żyliński; Benedykt [63v] Żyliński; Michał Kurmin; Jan Ławrynowicz; Jan Żyliński; Józef Krzyżanowski; Ignacy Hryniewicz; Antoni Patrusiewicz; Michał Haniewicz Weryha; Antoni Mostowski; Kazimierz Kozłowski; Jerzy Czajewski Kolborowicz; Antoni Gębicki.

[25 podpisów]

LI. Sejmik gospodarski w Trokach 5 II 1754

53. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 5 II 1754

Rkps LVIA, SA 5962, k. 587–588v – kopia w księdze grodzkiej; Akt laudi województwa trockiego, 5 II 1754 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raesem, starostą giernokolskim, podwojewodzim woj. tr., aktykował Jan Tołoczko; pod dokumentem podpis Dominika Tańskiego, podstarościego woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok i zamku tutejszego *vigore* prawa pospolitego i konstytucyj sejmowych na pierwszy poniedziałek po Gromnicach, to jest na dzień 4 miesiąca *februarii* roku 1754 na sejmik gromniczny zgromadzeni, oznajmujemy tym naszym laudum, iż po zagajeniu i obraniu za dyrektora tego sejmiku w.j.p. Stefana Römę, sędziego ziem. woj. tr., *sub cuius regimine felici eventu* zgodnemi głosami, *nemine contradicente nec reclamante* za deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., w roku terażniejszym 1754 w Wilnie i w Nowogródku sądzić przypadający, w.i.p.p. Antoniego Dę Raësa, horodniczego, i Ignacego Podbipięte, rotmistrza, urzędników woj. tr., obraliśmy i osobiłwemi instrumentami od nas pomienionym ichmościom danymi ukredensowaliśmy.

In crastinum vero, to jest na dniu 5 *ejusdem mensis februarii*, na sejmiku gromnicznym gospodarskim pod dyрекcją tegoż w.j.p. sędziego ziem. tr., gdy sejmik gromniczny gospodarski *ad disponendas* województwa naszego *necessitates*

pervenit, tedy za przywilejami J.K.M. P.N.M. Augusta III, szczęśliwie nam panującego, i.p.p. Józef Sienkiewicz miecznikowstwa, Józef Eytmin krajectwa wa[ku]jące *stalla sine ulla contradictione* zasiedli.

Po zakonnotowaniu których ichmościów [587v] przywilejów *eadem die, insi-stendo* prawu pospolitemu i konstytucyi 1717 roku⁸⁶, za kontrahenta czopowego szelężnego województwa trockiego j.p. Stefana Stabińskiego, w województwie naszym *bene meritum et possessionatum, unanimi voce* obraliśmy i osobliwym kredensem ulegitymowaliśmy.

Instancją zaś j.w.j.p. Michała Sapiehy, podkanclerzego W.Ks.L., względem alewyci miasta Kalwaryi w podatku czopowego szelężnego nam doniesioną, ponieważ całe województwo *hoc onus* defalki na dobra swoje *minoris importantiae* ile *stante caristia et iniuria temporum* przyjąć *pro gravamine sentiebat, exinde distincta observantia* oną uszanowawszy, *ad prosperiora tempora reservavimus*.

Ad interim ponieważ tak wiele konstytucjami *in volumine legum strictissime* opisanemi *per totum* warowano, ażeby czeladź chrześci[j]ańska *utriusque sexus sub poenis* na usługach żydowskich i tatarskich nie była oraz i *breve apostolicum hoc in puncto* zakroczyło, zaczyn *inhaerendo* takowych praw, perskrypcyi od pomienionej czeladzi *utriusque sexus* u Żydów i Tatarów w dobrach tylko stołowych, hybernowych i duchownych mieszkających znajdujące się, *excepto* ludzi wojennych, od każdej osoby po złotemu uchwaliwszy, *ad exactionem* tej sumy i.p.p. Józefa Leszkiewicza i Macieja Januszkowskiego *designamus* i takową sumę *pro usu* samychże ichmościów *ex ratione* zaszyłych od tychże ichmościów suplik *suppeditando egestati* onych mieć chcemy.

Które to *actus* dnia dzisiejszego odprawione w to nasze laudum inserowawszy *et per totum* one akceptując, podpisami rąk naszych koroborowaliśmy.

Pisan w zamku trockim roku 1754 miesiąca *februarii* 5 dnia.

Stefan Römer, sędzia [588] ziem. tr., dyrektor sejmiku gospodarskiego; Ignacy Ukolski, ciun woj. tr.; Marcei Andrzej Tarassowski, podstoli woj. tr.; Kazimierz Więckowicz, pisarz ziem. woj. tr.; Józef Mi[ko]łaj Dē Raēs, starosta giernokolski, podwojewodzy tr.; Mateusz Tański, romistrz i pisarz gr. woj. tr.; August Konstanty Esttko; Józef Walenty Tański, strażnik woj. tr.; Józef Antoni Tański, pod. woj. tr.; Leon Tański, starosta buryski; Michał Tański, strażnik woj. smo-leńskiego; Bogusław Paszkiewicz, horodniczy grodzieński; Józef Tarassowski, s[tarosta] r[ządziński] *mp.*; Jakub na Boczkowie Boczkowski; Stefan Szweykowski, rotmistrz J.K.M.; Antoni Zacharewicz; Jan Butkiewicz; Jan Pus; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Ludwik Eynarowicz; Antoni Gieysztor; Jerzy Zaleski; Franciszek Gieysztor; Jerzy Giecewicz; Tadeusz Boczkowski; Kazimierz Boczkowski; Antoni Butkiewicz; Józef Boczkowski; Józef Eynarowicz.

[29 podpisów]

⁸⁶ „Czopowe i szelężne W.Ks.L.”, VL, t. 6, s. 156 (fol. 318).

LII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 19 VIII 1754

Uniwersał Augusta III, instrukcja na sejmiki, list i kredens dla posła na sejmik, listy króla do senatorów i ministrów oraz urzędników – ASWPK.

O okolicznościach zerwania sejmiku pisali S. Szwykowski do M. K. Radziwiłła, 20 VIII 1754, AGAD, AR V 15959, s. 85; S. Romer do M. K. Radziwiłła, 27 VIII 1754, AGAD, AR V 13258a, s. 5.

54. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 19 VIII 1754

Rkps LVIA, SA 5962, k. 825–825v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest i.p.p. obywatelów województwa trockiego contra totum actum sejmiku antekomicjalnego, 19 VIII 1754 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociemem, wojewodą trockim, aktykował Józef Iżycki; pod dokumentem podpis Dominika Tańskiego, klucznika i podstarościego tr.

My, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego na sejmik antekomicjalny za wydanemi od J.K.M. P.N.M. uniwersałami w roku terażniejszym 1754 dnia 19 miesiąca augusta do miasta i zamku trockiego zgromadzeni, tę naszą solenną przed Panem Panujących i wszystkimi Stanami Rzeczypospolitej *contra actum* tegoż antekomicjalnego sejmiku zanosimy manifestacją, że i.p.p. urzędnicy troccy *neglecta forma* sejmikowania *lege praescripta*, nie rozdając nam, szlachcie głosów, ani uważając, kto by w obieraniu był *popularior, non pluralitate votorum*, ale wczesną z sobą *insciis nobis* uczyniwszy kointeligencją, na dyрекcją w.j.p. Ignacego Podbipiętę, rotmistrza woj. tr., sędziego Trybunału Głównego Ks.Ks.L. [sic], *non per vota nostra*, tylko *ad beneplacitum sui* uporczywie utrzymując, *simili methodo* posłów utrzymać zabierali się, w czym my *sentiendo postpositionem legis de electione* posłów *praescriptae*, niemniej też *manutenendo* prawa *de voce vetandi* opisane, jakośmy na wspomniane *inconve[nie]ntias* w kole nie pozwalając, *contra totum actum* manifestowali się, tak nie pojedynkownie manifestując się, gdzie tego potrzeba [825v] będzie, takowy nasz manifest utrzymywać *intendimus*.

Działo się w zamku trockim roku 1754 miesiąca augusta 19 dnia.

Józef Iżycki *mp.*; Antoni Iwanowski *mp.*; Franciszek Talatowicz *mp.*; Ignacy Pułjański *mp.*; Józef Kwiatyński; Jerzy Stabiński; Antoni Łazowski; Antoni Fronciewicz; Józef Zacharewicz; Antoni Bieniecki; Józef Kamiński; Franciszek Strawiński; Walerian Strawiński; Stanisław Bieńkuński.

[13 podpisów]

LIII. Sejmik deputacki w Trokach 3 II 1755

O wyborze trzech deputatów w Trokach pisał M. K. Radziwiłł do L. Pociem, 23 II 1755, AGAD, AR IV 876, s. 693.

Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego – zobacz niżej.

55. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 3 II 1755

Rkps LVIA, SA 5962, k. 1017–1017v – kopia w księdze grodzkiej: Proces i.p.p. szlachty i obywateli prześwietnego województwa trockiego *contra totum actum* sejmiku gromnicznego, 3 II 1755 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, starostą giernokolskim i podwojewodzim tr., aktykowały osoby podpisane pod manifestem; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, klucznika i podstarościego woj. tr.

My, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego w roku terażniejszym 1755 miesiąca februaryi 3 dnia na sejmik gromniczny do miasta i zamku trockiego zgromadzeni tę naszą solenną przed Panem Panujących i wszystkimi stanami Rzeczypospolitej *contra totum actum* tegoż sejmikowania zanosimy manifestację, że w.i.p.p. urzędnicy troccy *pura neglecta forma* sejmikowania *lege praescripta*, nie dając nam, szlachcie głosów, ani rozdając onych, ani uważając, kto by w obieraniu był *popularior, non pluralitate votorum*, ale tylko z sobą *inisciis nobis* uczyniwszy kointeligencją, na dyrekcją w.j.p. Marcelego Tarassowskiego, podstolego woj. tr., *non per vota nostra*, tylko *ad beneplacitum sui* uporczywie utrzymując, *simili modo* deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. utrzymywać się zabierali się [sic]. W czym my, szlachta i obywatele prześwietnego województwa trockiego *eo sensu nostro percipiendo postpositionem legis* o obieraniu deputatów *praescriptae*, niemniej też *manutenendo* prawa *de voce vetandi* opisane, jakośmy na wspomniane inkonweniencje w kole nie pozwalając, *contra eum actum* manifestowali się, tak niepojednokrotnie manifestując się, gdzie tego potrzeba będzie, takowy nasz manifest utrzymywać *intendimus*.

Działo się w zamku trockim roku 1755 miesiąca februaryi 3 dnia. Na dowód czego tenże proces nasz i rękoma naszemi stwierdzamy.

[1017v] Benedykt Jocz; Adam Nawsuć; Michał Kirklewski; Jakub Żyliński; Ignacy Grynkiewicz; Antoni Iwanowski; Jerzy Kirklewski; Benedykt Zacharewicz; Michał Stabiński; Jan Żyliński x; Maciej Januszkowski x^a; Mikołaj Nawsuć; Jan Nawsuć.

[13 podpisów]

Zapewne do powyższej protestacji odnosi się zapiska o złożonej przez Benedykta Jocz a i inne niewymienione osoby protestacji *contra totum actum sejmiku deputackiego* w trockiej księdze protokolowej z 3 II 1755 r., LVIA, SA 5974, k. 16.

^a Po nazwisku wpisano dwa razy po trzy krzyżyki, co może oznaczać opuszczenie jednej osoby.

56. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 3 II 1755

Rkps LVIA, SA 5962, k. 1016–1016v – zapis w księdze grodzkiej: Proces i.p.p. obywatelów województwa trockiego przeciwko sejmikowi gromniczemu, *aktykowany 3 II 1755 w grodzie trockim*.

Na urzędzie J.K.M. grodzkim trockim przede mną, Józefem Mikołajem De Raesem, starostą giernokolskim, podwojewodzim tr., żalowali, opowiadali i *solenniter* manifestowali się i.p.p. Kazimierz, Józef, Piotr, Tadeusz i Michał Siellawowie, Andrzej Bańkowski, Bartłomiej i Jan Czyrwińscy, Józef Wnorowski, Marcin Zasztowt, Dominik i Jerzy Zasztowtowie i inni ichmościowie^a *contra totum actum* sejmiku gromnicznego województwa trockiego o to, iż obżalowani j.w.i.p.p. urzędnicy ziemscy i grodzczy prześwietnego województwa trockiego, sekretnie między sobą naradziwszy się i umówiwszy bez zniesienia się spólnego braci szlachty, patriotów województwa trockiego, gdy *ad solitum locum* na dniu 3 miesiąca *februarii* w roku terażniejszym 1755 w Trokach do zamku J.K.M. trockiego zgromadzili, pod ten czas, nie pozwoiliwszy kołu po zaszłej o to *publice* przez i.p.p. Nawsuciów i wielu i.p.p. obywatelów województwa trockiego protestacyi, *non adtento valore* głosu wolnego, nie posyłając posłów jak zwyczaj do przywrócenia *activitatem ultra mentem* nie pozwalających szlachty, w.j.p. Ukolski, ciwun woj. tr., w zaczętym głosie swoim zagając i dyrektora terażniejszego gromnicznego sejmiku podać chciał. Żałujące *delatores* widząc takowe ubliżenie i postpozycją głosów szlacheckich, *ante omnia* nie przystępując do porządku sejmikowania, [1016v] *in facie* całego zgromadzenia manifestowali się, po którym powtórnym manifeście^b żałujące, nie doczekawszy żadnej wiadomości dla przywrócenia *activitatem*, dali takowy swój manifest do ksiąg urzędowych grodzkich województwa trockiego zapisać, który jest przyjęty i zapisany.

57. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 3 II 1755

Rkps 1 LVIA, SA 5962, k. 1018–1019v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest *contra totum actum* sejmikowania gromnicznego, 3 II 1755 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem de Raessem, starostą giernokolskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował Jan Sołwid Mnichowicz; pod dokumentem podpis Dominika Tańskiego, klucznika i podstarościego woj. tr.

Rkps 2 RNB, *Awtografy Dubrowskiego* 133 nr 28, k. 92–93 – wypis dokumentu aktykowanego w księdze grodzkiej, 3 II 1755 r. w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem de Raessem, starostą giernokolskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował Jan Sołwid Mnichowicz; pod dokumentem adnotacja o jego sprawdzeniu przez Dominika Tańskiego, klucznika i podstarościego woj. tr. oraz adnotacja: *lectum cum actis*.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, szlachta, obywatele województwa trockiego na sejmik gromniczny w roku terażniejszym 1755 dnia 3 *februarii ad solitum*

^a Dalej przekreślone słowo „przeciwko”.

^b Kolejność słów oddana według cyfr nad ostatnimi trzema słowami.

sejmikowania *locum* do zamku J.K.M. zgromadzeni, chcąc *bono publico communia adimplere vota*, gdyśmy po zagajeniu sejmiku naszego przez w.j.p. Ignacego Ukolskiego, ciwona woj. tr., do obrania dyrektora, a za tym do obrania na Trybunał przyszedł W.Ks.L. deputatów, *per ordinem* wolnych głosów przystępować mieli, wtedy niektórzy ichmościowie *legum tran[s]gresens^a pos[t]posita* [1018v] *libera voce vetandi* wiele kompatriotów tegoż województwa trockiego, nie idąc *per vota* zwyczajnego *iuxta praescriptum* praw naszych sejmikowania, lecz *calcando iura patriae* niby *per absolutum* z między swej kompanii w.j.p. Marcelego Tarasowskiego, podstolego tr., *ad placitum sui* na dyrekcyj *turmatim* zasadzać zaczęli i lubo o takową inkonweniencję przez wielu i.p.p. patriotów województwa naszego *eo tempore contra totum actum* sejmiku tego pozachodziły procesa, jednak one *vilipendendo*, przy tumultach eksorbitancyi swoich zasadzając namienionego jegomości *violenter* za dyrektora obierać nie przestawali. *Exinde* ja, Jan Sołwid Mnichowicz, widząc tak jawną krzywdę oraz *depressionem* wolnych głosów, jak *in publica facie* sejmikowego zgromadzenia *contra totum et illegitimum actum* wraz protestowałem się, tak *iterum iterumque* ponawiając ten mój manifest przeciwko w.j.p. Jerzemu Romerowi, podstolicowi tr., *per vim* obranemu się za deputata na Trybunał przyszedł W.Ks.L. protestuję się i do zasiadania w kole sądowym deputackim wolnym głosem tamuję (mając *iustas cardinales ration[es]*), a [1019] najpierw oświadczając się przed Panem Zastępów tudzież przed Obojgiem Narodów, to jest Korony Polskiej [i] W.Ks.L., na ostatek *coram vicinis* i kędykolwiek ten mój solenny manifest przy[j]ść może przeciwko pomienionemu w.j.p. Romerowi, podstolicowi tr., *illegitime* za deputata obranem[u], jako też *contra eum praenominatum actum* sejmikowania *similiter* manifestuję się i ten mój proces pod datą roku 1755 miesiąca *februarii* 3 dnia jako nieumiejety pisma przy położonych trzech krzyżykach ręką swą własną stwierdzam.

X

58. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 3 II 1755

Rkps LVIA, SA 5962, k. 1020–1021v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest *contra totum actum* sejmikowania gromnicznego, 3 II 1755 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, starostą giernokolskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował Stefan Römer, sędzia ziem. woj. tr.; pod dokumentem podpis Dominika Tańskiego, klucznika i podstarościgo tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, szlachta, obywatele województwa trockiego na sejmik gromniczny w roku terażniejszym 1755 dnia 3 *februarii* *ad solitum* sejmikowania *locum* do zamku J.K.M. zgromadzeni, chcąc *bono publico communia adimplere vota*, gdyśmy po zagajeniu sejmiku naszego przez w.j.p. Ignacego Ukolskiego, ciwona woj. tr., do obrania dyrektora, a *per consequens* do obrania na Trybunał przyszedł W.Ks.L. deputatów *per ordinem* wolnych głosów przystępować

^a W rkps. 2 wpisano poprawnie „transgressores”.

mieli, wtedy niektórzy ichmościowie, *legum transgressores postposita libera vetandi voce* wielu kompatriotów tegoż województwa trockiego^a, nie idąc *per vota* zwyczajnego *iuxta perscriptam* praw naszych sejmikowania [*legem*], lecz *calcando iura patriae* [1020v] *per absolutam arrogantiam* z między swojej kompanii w.j.p. Marcelego Tarassowskiego, podstolego woj. tr., *ad placitum* dać na dyрекcję *turmatim* zasadzać zaczęli i lubo o takową inkonweniencję przez w.i.p.p. patriotów województwa naszego *eo intuitu* oraz *contra totum actum* sejmiku tego pozachodziły manifesta, jednak one *vilipendendo* tumultu i egzorbitancyi swoich, zasadzając namienionego jegomości *violenter* na dyрекcję, czynić nie przestawali, więc ja, Stefan Romer, sędzia ziem. woj. tr., widząc tak jawną krzywdę *decori* wolności zaszczyconych i.p.p. protestantów *et convulsionem* praw i swobód naszych oraz *depressionem* wolnych głosów, jako *in publica facie* sejmikowego zgromadzenia *contra totum hunc irritum et illegitimum actum instantanee* protestowałem się, tak *iterum iterumque* najpierw przed Bogiem (któremu *manifesta sunt omnia*) tudzież przed Obojgiem Narodów, *idque* Korony Polskiej i W.Ks.L., [1021] na ostatek *coram vicinis* i kędykolwiek jeno ten mój solenny manifest dojść może, *contra eundem totum actum* manifestuję się i ten mój manifest ręką moją podpisuję.

Pisan w Trokach roku 1755 miesiąca *februarii* 3 dnia.

Stefan Romer, sędzia ziem. woj. tr.

Zapewne do powyższej protestacji odnosi się zapiska o protestacji złożonej przez Stefana Dominika Romera contra totum actum sejmiku deputackiego w trockiej księdze protokolowej z 3 II 1755 r., LVIA, SA 5974, k. 16.

59. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 3 II 1755

Rkps 1 LVIA, SA 5962, k. 1024–1024v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest i.p.p. obywatelów województwa trockiego *contra totum actum* sejmiku gromnicznego, 4 II 1755 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykował Marcin Klidzia; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, klucznika i podstarościęgo tr.

Rkps 2 RNB, Avtografy Dubrowskiego 133 nr 28, k. 94–95v – wypis dokumentu aktykowanego w księdze grodzkiej, 4 II 1755 r. w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykował Marcin Klidzia; pod dokumentem adnotacja o jego sprawdzeniu przez Dominika Tańskiego, klucznika i podstarościęgo tr., oraz adnotacja: *lectum cum actis*.

My, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego na sejmik gromniczny *vigore* praw i konstytucyi sejmowych w roku terażniejszym 1755 miesiąca *februarii* 3 dnia do miasta i zamku trockiego zgromadzeni, tę naszą solenną przed Panem Panujących i wszystkimi stanami Rzeczypospolitej *contra actum* tegoż sejmiku gromnicznego zanosimy manifestację, że w.i.p.p. urzędnicy troccy

^a Słowo powtórzone.

neglecta forma sejmikowania *lege praescripta*, nie rozdając nam, szlachcie głosów, ani uważając, kto by w obieraniu był *popularis, non pluralitate votorum*, ale ustną z sobą *insciis nobis* uczyniwszy radę i kointeligencją, za dyrektora w.j.p. Marcelego Tarassowskiego^a, podstolego tr., *pro libitu suo* obrawszy, *non per vota nostra*, tylko *ad beneplacitum sui* utrzymują *et simili modo* deputatów obierają. W tym my *sentiendo postpositionem legis*, do elekcyi deputatów, niemniej też *manutenendo* prawa *de voce vetandi* opisane, jakośmy na wspomniane *inconvenientias* w kole nie pozwalając *contra totum actum* manifestowali się, tak niepojednokrotnie manifestując się, gdzie tego potrzeba będzie, takowy nasz manifest [1024v] utrzymać *intendimus*.

Działo się w zamku trockim roku 1755 miesiąca *februarii* 3 dnia.

Marcin Klidzia; Konstanty Koniuszewski; Mateusz Klidzia; Franciszek Mackiewicz; Józef Mackiewicz; Michał Mackiewicz; Bartłomiej Kirklewski; Franciszek Klidzia; Benedykt Bernacki; Maciej Międzybłocki; Franciszek Hryniewicz; Tomasz Skarżyński; Jerzy Skarżyński; Jan Skarżyński; Kazimierz Żyliński; Tomasz Matulewicz.

[16 podpisów]

60. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 4 II 1755

Rkps LVIA, SA 5974, k. 16v – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

J.p. Józef Łukaszewicz i inni ichmościowie przeciwko tym ichmościom manifestowali się, którzy ichmościowie podpisują się do kredensów jakoby obranych deputatów.

LIV. Sejmik gospodarski w Trokach 4 II 1755

61. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 4 II 1755

Rkps LVIA, SA 5962, k. 1028–1029 – kopia w księdze grodzkiej: Laudum sejmiku gromnicznego województwa trockiego, 5 II 1755 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, starostą giernokolskim, podwojewodzim woj. tr., aktykował Antoni Rozwodowski, sługa Ignacego Dominika Ukolskiego, ciwuna woj. tr.; pod dokumentem podpis Dominika Tańskiego, klucznika i podstarościę woj. tr. Na końcu adnotacje o wydaniu widymusów: Potopolskim 6 II 1755 i Marcelemu Tarassowskiemu, podstolemu tr., 10 III 1755.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwa, szlachtę [sic] i obywatele prześwietnego województwa trockiego w roku terażniejszym

^a W rkps. 2 „Trockiego”.

1755 miesiąca februaryi 3 dnia w pierwszy poniedziałek po Najświętszej Pannie Gromnicznej na sejmik gromniczny województwa trockiego i gospodarski do miasta J.K.M. Trok i zamku trockiego zgromadzeni, po zagajeniu pierwiej na dniu 3 *praesentis in solito consiliorum campo* na zamku J.K.M. przez w.j.p. Ignacego Ukolskiego, ciwuna woj. tr., *qua* pierwszego urzędnika, i po obraniu dyrektora koła naszego w.j.p. Marcelego Tarasowskiego, podstolego województwa naszego, za deputatów na Trybunał W.Ks.L. następujący w.i.p.p. Antoniego Pałackiego Raca, chesznika woj. tr., i j.p. Jerzego Romera, podstolica woj. tr., *nemine contradiditete^a e medio nostri* zgodnymi głosy, jednomyślnie i jednostajnie obraliśmy i cały akt sejmiku deputackiego *faustissimo eventu* odprawili.

Nie mniejszym sukcesem i na dniu dzisiejszym 4 miesiąca februaryi na sejmiku gromnicznym gospodarskim, po zagajeniu i fu[n]dowaniu przez w.j.p. Ignacego Ukolskiego, ciwuna [sic] woj. tr., *secundum legem, qua* pierwszego urzędnika i dyrektora sejmiku gospodarskiego, gdy nie mogliśmy j.p. kontrahenta czopowego szeląznego województwa trockiego, dla wielu ichmościów *ad hoc officium* konkurujących, zgodnie *eli[g]ere, exinde* konformując się *ad normam* prawa pospolitego kontrahencją *ad disposi[ti]onem* w.i.p.p. urzędników grodzkich województwa trockiego *commisimus*.

A za tym dalsze interesa województwa naszego *ad bonum* przywodząc *ordinem*, widząc czy to *per incuriam*, czyli też *iniuriam temporum* od niemałego [1028v] czasu w aktach ksiąg grodzkich *disordinum* ksiąg nieintrologowanych, *informaine^b* będących, od dawnych lat *cum praeiudicio litiga[n]tium* zostających, więc na złożenie porządne, zebranie onych, zarejestrowanie i intrologowanie takowych dawnych ksiąg z dymu po szóstaku jednym uchwaliliśmy i takową importancją na akta grodzkie przy podymnym oddać w kancelaryi grodzkiej trockiej *publica declaratione et laudo* uchwaliliśmy, a retenta do delaty przy podymnym, *commisimus*. Za odebraniem zaś tej na akta grodzkie trockie z dymu po szóstaku bitym jednym importancji, ażeby w.j.p. Mateusz Tański, rotmistrz i pisarz gr. woj. tr., *hoc nostro sumptu ad eum ordinem bonum* akta grodzkie przywiódł, także księgi, które za swojej funkcji pisarskiej *ordinati et leiteme^c* zachowuje, uprosiliśmy.

Interia^d na suplikę ichmościów księży dominikanów trockich *ad decus et ornamentum* ołtarza św. Wincentego Ferreriusza w kościele trockim z dymu po trzy grosze *similiter* przy podymnym *contribuere* zezwoliliśmy i deklarowali.

Post haec w.j.p. Antoni Pałacki Rac, rotmistrz, prezentował przywilej od N.K. P.N.M. Augusta III, szczęśliwie nam panującego, na chesznikowstwo woj. tr. konferowany sobie, który po zaszłej w.j.p. Ignacego Ukolskiego, ciwuna, *qua* pierwszego urzędnika, dyrektora sejmiku gospodarskiego, *connotatii, intuitu* onego^e *nemine repugnate* zasiadł.

^a Powinno być „contradicente”.

^b Zapewne powinno być „informe”.

^c Powinno być „legitime”.

^d Powinno być „interea”.

^e W rękopisie liczby nad ostatnimi czterema słowami, w edycji oddano sztyk poprawiony.

Insimili j.p. Kazimierz Pietraszkiewicz przywilej J.K.M. na koniustwo woj. tr. mając *intuitu* onego miejsce urzędu swego zasiadł.

A za tym szlachta mające swoje obiekcją [sic] *imparitatis idque* i.p.p. Aleksander i Jan Podtopolscy z województwa kijowskiego za dekretem Trybunału Koronnego kadencji lubelskiej *feria quinta pridie festi Sa[n]cti Francisci Confessoris* [3 X] *anno Domini* 1754 przeciwko obiekcji i.p.p. Dydkowskich *pro attestazione* do województwa trockiego honoru ichmościów odesłani stawali, którym ichmościom, jako szlachcie powiatu kowieńskiego, do jenerału naszego województwa trockiego należącego, za dekretem do województwa naszego *pro testimonio* przybyłym i stawającym, także *similem obiectionem* mający i.p.p. Bogusław, ojciec, Kazimierz i Marcin, synowie, Baranowscy przeciwko obiekcji i.p.p. Tomasza i Józefa Żeynów za dekretem grodzkim lidzkim na sejmik gospodarski przybyli, jakoż tak [1029] i.p.p. Patopolskim, jako też i.p.p. Baranowskim instrumenta, oświadczając^f honor szlachecki ichmościów, wydaliśmy.

Actum w mieście J.K.M. zamku trockim roku 1755 miesiąca *februarii* 4 dnia^g.

Ignacy Ukolski, ciwun woj. tr. i dyrektor sejmiku gospodarskiego; Andrzej Ukolski, podkomorzy tr.; Marcin Dominik Sienkiewicz, stolnik woj. tr.; Kazimierz Więckowicz, pisarz ziem. woj. tr.; Kazimierz Michał Zajączkowski, komornik woj. tr.; Władysław Jasudo[w]icz; Jan Jasudowicz; Józef Piotr Eytmin, krajczy woj. tr.
[8 podpisów]

62. Protestacja dotycząca sejmiku gospodarskiego, 4 II 1755

Rkps LVIA, SA 5974, k. 16v – zapiska w trockiej księdze protokolowej.

J.p. Adam Nawsuić z innemi ichmościami przeciwko obranemu kontrahentowi manifestowali się.

63. Testimonium szlachty trockiej, 4 II 1755

Rkps LVIA, SA 5916, k. 1058–1059v – kopia w księdze grodzkiej: *Testimonium pro attestazione nobilitatis* z województwa trockiego i.p.p. Potopolskim wydane, 5 II 1755 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem de Raessem, starostą giernokolskim i podwojewodzim, Mikołajem Ursynem Dowoyną, wojskim i sędzią gr., Mateuszem Tańskim, rotmistrzem i pisarzem gr., trockimi, aktykował podczas roczków sądowych patron Mateusz Goyżewski.

My, senatorowie, dygnitarze i urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego w roku terażniejszym 1755 miesiąca *februarii* 3 dnia w pierwszy poniedziałek po Najświętszej Pannie Gromnicznej na sejmik

^f Nieczytelne skreślone krótkie słowo.

^g Słowo powtórzone.

gromniczny województwa trockiego do miasta J.K.M. Trok i zamku trockiego na elekcyą deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. zgromadzeni, gdy *in crastinum* na sejmik gospodarski *ad locum solitum* do zamku trockiego przybyli, na ten czas i.p.p. Aleksander i Jan Potopolscy, *quondam* patriotowie powiatu kowieńskiego, *bene nati et possessionati* w tymże powiecie kowieńskim, *ad praesens* zaś w województwie kijowskim osiedli, *insistendo* dekretowi Trybunału Koronnego *in personis suis pro attestazione contra obiectionem imparit[a]tis* przez i.p.p. Dydkowskich *illatam* stawali, posesjami tak w powiecie kowieńskim antecesorów swoich dobrami Pojeziory, jako i w innych województwach i powiatach zaszczytzeni byli, oraz w interesie powiatu kowieńskiego w roku 1710 miesiąca *februarii* 3 dnia j.p. Kazimierz Potopolski, czesznik ziemi bielskiej, aktor dóbr Pojeziory w powiecie kowieńskim leżących, i j.p. Józef Tarasowski, horodniczy kowieński, od prześwietnego powiatu kowieńskiego do j.o.ks.j. [1059] Radziwiłła, wojewody nowogródzkiego, *ex rationibus* w instrumencie *delegationis praemissis* delegowani byli, *ut probatum* instrumentem kredensowanym sejmiku gromnicznego przy pieczęci podpisami w.i.p.p. ziemskich i grodzkich urzędników autoryzowanym. *Exinde* i.p.p. Potopolscy w różnych województwach i powiatach, mianowicie w województwie brzeskim i powiecie kowieńskim, do jenerała województwa naszego trockiego należącym, W.Ks.L. patriotowie, o *testimonium intuitu* dekretu Trybunału Koronnego *exposcebant*, zaczym my imieniowi ichmościów dobr[z]e urodzonemu, szlacheckiemu, iż jest sz[ł]achta rodowita nienotowana, dając takowe *testimonium*, rękoma naszymi podpisujemy się.

Ignacy Ukolski, ciwun i dyrektor sejmiku gromnicznego gospodarskiego woj. tr.; Andrzej Władysław Ukolski, podkomorzy woj. tr. *mp.*; Marcin Dominik Sienkiewicz, stolnik woj. tr.; Kazimierz Więckowicz, pisarz ziem. woj. tr.; Marcelli Andrzej Tarassowski, podstoli woj. tr.; Kazimierz Herman; A[n]toni Rac, czesz[ny] rotmistrz woj. tr.; Józef Piotr Eytmin, krajczy woj. tr. *mp.*; Józef Mikołaj De Reass, s[ta]rosta g[ł]ównokolski, podwojewodzi tr. sądowy; Mateusz Tański, rotmistrz i pisarz gr. woj. tr.; [1059v] Jan Turczynowicz Szuszycki, komornik pow. piń[ski]; Leon Radoszewski; Józef Radoszewski, ^aczhor pp *mp.*^a; Leon Tański, starosta bur[yski]; Michał Tański, str[az]nik woj. smoleńskiego; Stefan Stabiński, skarbnik tr.; Antoni Jakub Hawnall Dowgiałło *mp.*; Kazimierz Teyder *mp.*; Rafał Tyszkiewicz, sk[ar]bnik p[ow.] l[idskiego]; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz, ^bdwf mci^b; Józef Łukasiewicz, ch[or]ąży p[arnawski] *mp.*; Mateusz Goyżewski^c; Antoni Łukasiewicz; Franciszek Zawisza^d; Andrzej Bohdanowicz; Michał^e Jatowt; Jan Antoni Siellawa, starosta woźniczański; Michał Kirklewski.

[28 podpisów]

^{a-a} Ciąg skrótów nieczytelny.

^{b-b} Ciąg skrótów nieczytelny.

^c Po nazwisku nieczytelna litera.

^d Po nazwisku ciąg nieczytelnych liter.

^e Imię przeprawione z „Mikołaj”.

64. Testimonium szlachty trockiej, 4 II 1755

Rkps LVIA, SA 5916, k. 1060–1061v – kopia w księdze grodzkiej: Akt testimonium województwa trockiego i.p.p. Baranowskim służącego, 5 II 1755 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem de Raessem, starostą giernokolskim i podwojewodzim, Mikołajem Ursynem Dewoyną, wojskim i sędzią gr., Mateuszem Tańskim, rotmistrzem i pisarzem gr. trockimi, aktykował podczas roczków sądowych patron Jan Turczynowicz Suszycki, komornik pow. pińskiego.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, szlachta, rycerstwo i wszyscy obywatele prześwietnego województwa trockiego w roku terażniejszym 1755 na sejmik gromniczny zgromadzeni, j.o., j.w., w.i.p.p. wojewodom, kasztelanom, senatorom, ministrom, dygnitarzom, starostom, urzędnikom ziemskim i grodzkim, szlachcie, rycerstwu i wszystkim [1060v] obywatelom W.Ks.L., komu by o tym tylko na sejmach, sejmikach i wszelkich subseliach w W.Ks.L. znajdujących się i agitujących się wiedzieć należało, oznajmujemy tym naszym testimonialnym uwiadamiąjącym listem, iż doniesiona nam jest *querimonia* od i.p.p. Rafała, Jana, Jerzego, Mateusza, Jakuba, Symona, Józefa i Macieja Baranowskich, rodowitych szlachty kompatriotów naszych, w województwie trockim osiadłość ziemską mających, iż j.p. Bogusław Baranowski tymże ichmościom będąc *nexu sanguinis iunctus*, jeszcze w roku 1700 po olkinickiej batalii z województwa trockiego wyjechawszy, czas niejaki różnie służbą bawił się, *postmodum ex dispositione divina* w powiecie lidzkim *associavit in votum* jejmość pannę Barbarę z Wilczewskich Jachnowiczównę, gdzie i sam osiad[ł]szy na ziemskich dobrach Jachnowicze nazwanych, w powiecie lidzkim sytuowanych, dwóch synów i.p.p. Kazimierza i Marcina Baranowskich *procreavit*. Quo *inter spatio*, ponieważ *calumniouse* tymże i.p.p. Bogusławowi, ojcowi, Kazimierzowi i Marcinowi, synom, Baranowskim przez i.p.p. Józefa i Tomasza Żeymów była zadana *imparitas et ignobilitas*, w czym dekreta grodu lidzkiego zakroczyły i peny prawne na i.p.p. Józefa i Tomasza Żeymów, jako na kalumniatorów, weksatorów *bonae famae* uznali, jednakże *desuper* wyż wyrażeni i.p.p. Rafał, Jan, Jerzy, Mateusz, Jakub, Symon, Józef i Maciej Baranowscy powziąwszy *noticiam de indebita vexa* i.p.p. Bogusławowi, ojcowi, Kazimierzowi i Marcinowi, synom, Baranowskim, *de eadem stirpe et linea* pochodzącym, przez i.p.p. Żeymów *anterius* czynionej, honor szlachecki nade wszystko za najdroższy klejnot poczytając i zabiegając *futurae indemnitati* oraz nie mogąc *pati* niesłusznej kalumni i z takowej ekspurgując się opresji, i emundując się z niesłusznej inwektywy, prezentowali [1061] przed nami, patriotami województwa trockiego, *antiquae possessionis* dokumenta na majątność Bitowtany *alias* Bitowtowicze nazwaną, w województwie trockim sytuowaną, *quondam in possesso* z dziadów, pradziadów i.p.p. Bogusława, ojca, Kazimierza i Marcina, synów, Baranowskich wieczyście będącą, *ex post* przez tychże wyprzedaną, i z onych *lineam* koneksi z ichmość pany Baranowskiemi w naszym trockim województwie rodowitą szlachtą i patriotami wyprobawwszy przy nienaruszonym klejnocie szlactwa j.p. Bogusława, ojca, Kazimierza i Marcina, synów, Baranowskich uznaliśmy. Za czym ciż i.p.p. Baranowscy *ad danda*

testimonia nas upraszali, a t[a]k my, patriotowie województwa trockiego, tak *ex documentis* informowani, jako też *ex ipsa delineatione* i z ustnej relacji na terazniejszym sejmiku przez i.p.p. Baranowskich i dalszej koligacji dostatecznie iluminowani, gdyby się rodowitej szlachty z województwa trockiego dalsza nie działa się krzywda i *ignominia*, że są *nobiles, testamur*.

Na dowód rękami naszymi własnymi podpisujemy się.

Pisan w Trokach *in loco solito* sejmikowania roku 1755 miesiąca *februarii* 4 dnia.

Ignacy Ukolski, ciwun i dyrektor sejmiku gospodarskiego woj. tr.; Andrzej Władysław Ukolski, podkomorzy woj. tr.; Józef Mikołaj Deraes, starosta gienokolski, podwojewodzi tr.; Marcin Dominik Sienkiewicz, stolnik woj. tr.; Kazimierz Więckowicz, pisarz ziem. woj. tr.; Marceli Andrzej Tarasowski, podstoli tr.; Mateusz Tański, rotmistrz i pisarz gr. woj. tr.; Kazimierz Pietraszkiewicz, koniuszy woj. tr.; Kazimierz Dubiski, stolnik pow. kowieńskiego; Józef Narmonowicz; Stefan Herman, kapitan J.K.M.; Stefan Szweykowski, rotmistrz buławy w[ielkiej] W.Ks.L.; Jan Antoni Sielawa, starosta woźniczański; Jerzy Piotrowicz; Tadeusz Dziekoński; Jan Gawianowski; Ignacy Dmuchowski; Józef Tworowski; Jan Nausuć; Jan Chodykin; Antoni Łukaszewicz; Maciej Łukaszewicz; Rafał Baranowski; Mateusz Baranowski; Jakub Baranowski; Symon Baranowski; Józef Karol Baranowski; Maciej Baranowski; Józef Piotr Eytmin, krajczy woj. tr.; Kazimierz Józef Sielawa; Jan Skarzyński; Antoni Zacharewicz; Antoni Czyrwiński; Tomasz Mordas Żyliński; Jerzy Kirklewski; Symon Winreich; Jan Jasudowicz; Antoni Adam Hrydzewicz; Rafał Tyszkiewicz, skar[bnik] lidzki; Franciszek [1061v] Gębicki; Michał Franciszek Klidzia; Wojciech Barnacki; Aleksander Niedziński; Michał Grodzicki; Kasper Mocerwicz; Józef Woytkiewicz; Jan Pietkiewicz; Leon Tański; Michał Tański; Stanisław Butowicz; Stefan Stabiński, oboźny tr.; Antoni Jan Kozłowski; Antoni Pałacki Rac, chesznik i rotmistrz woj. tr.; Dominik Ignacy Tański, klucznik i podstarości woj. tr.; Kazimierz Michał Zajączkowski, komornik woj. tr.; Antoni Tołokoński; Władysław Jasudowicz; Antoni Gieysztor; Stefan Rądomański; Ignacy Giesztor; Jerzy Skarzyński; Benedykt Bernacki; Michał Żyliński; Jan Skarzyński; Tomasz Skarzyński; Tadeusz Pawłowski; Protazy Strawiński; Antoni Noniewicz, oboźny derpski; Maciej Noniewicz; Jakub Iwaszkiewicz; Józef Łukaszewicz; Dominik Strawiński; Antoni Hryniewicz; Franciszek Talatowicz; Kasper Żyliński; Michał Miletowski; Antoni Iwanowski; Antoni Różewicz; Antoni Szweykowski; Dadzibog Szweykowski; Józef Różewicz; Antoni Niekrasz; Józef Suszewicz; Józef Monkiewicz; Józef Żyliński; Marcin Klidzia; Antoni Daugiało; Dominik Turowicz, skar[bnik] smoleński; Jan Tołoczko; Samuel Narwid Miliotowicz; Ignacy Jasudowicz; Ignacy Rądomański; Mikołaj Łoyba; Antoni Skorohobaty; Benedykt Bernacki; Jan Skarzyński; Jan Telatowicz; Jerzy Iwaszkiewicz; Jan Zub; Ludwik Eynarowicz; Andrzej Rębecki; Bałtromiej Woydag; Jan Woydag; Józef Jundził; Jan Ernes Pus; Jakub Bańkowski; Adam Jundził; Dominik Downarowicz; Jerzy Staniewicz; Piotr Kornielewski; Michał Zalutyński; Andrzej Nartowt; Bałtromiej Kijuć.

[113 podpisów]

LV. Sejmik deputacki w Trokach 9 II 1756

O bezprawnych działaniach przeciwnej faksji na sejmiku pisali S. Romer do M. K. Radziwiłła, 9 II 1756, AGAD, AR V 13258a, s. 15–16; S. Szwykowski do M. K. Radziwiłła, 10, 26 II 1756, AGAD, AR V 15959, s. 89–91; B. Golejewski do M. K. Radziwiłła, 17 I 1756, AGAD, AR V 4399, s. 69–71.

65. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1756

Rkps 1 LVIA, SA 5963, k. 57–58v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest *contra totum actum* sejmiku gromnicznego deputackiego województwa trockiego, 9 II 1756 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykował Antoni z Goszcza Gościcki, rotmistrz woj. tr.; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

Rkps 2 LVIA, SA 4768, k. 30–30v – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu obywateli województwa trockiego *contra totum actum* sejmiku gromnicznego województwa trockiego, 9 II 1756 w grodzie wileńskim przed Jerzym Abramowiczem, podczaszym i podwojewodzim wileńskim, aktykował Antoni z Goszcza Gościcki, rotmistrz woj. tr. Mylnie zaznaczono, że dokument nie został przyjęty w grodzie trockim. Pod dokumentem adnotacja o wydaniu widymusu 1 III 1756 przez Kownackiego, namiestnika gr. woj. wileńskiego.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, obywatele województwa trockiego na sejmiku gromnicznym w roku terażniejszym 1756 miesiąca *februarii* 9 dnia *ad solitum* sejmikowania *locum* do zamku J.K.M. w mieście Trokach będącego zgromadzeni, chcąc *bono^a publico communia* [57v] *adimplere vota*, gdyśmy po zagajeniu sejmiku naszego przez w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego^b, podkomorzego woj. tr., do obrania dyrektora, a *per consequens* do obrania na Trybunał Główny W.Ks.L. deputatów *per ordinem* wolnych głosów^c, tedy niektórzy ichmościowie *legum transgressans postposita libera votandi^d voce* wielmożnych kompatriotów województwa trockiego, nie idąc *per vota* zwyczajnego głosu^e *iuxta perscriptam* praw naszych sejmikowania *legem*, lecz *calcando iura patriae per absolutam [ar]rogantiam* w.j.p. Andrzej Władysław Ukolski^f, podkomorzy woj. tr., minawszy innych ichmościów w.i.p.p. konkurentów mających wiele głosów, sam siebie *violenter* za deputata z odgrażaniem się, biciem i rąbaniem, wypędzeniem z sejmiku szlachty, a w.j.p. Antoni Rac, czesznik woj. tr., przeciwko protestacji *contra totum actum ultro* na dyrekcją wbijał się, więc my, widząc tak jawną krzywdę *et invulsionem* praw, swobód naszych oraz i *depressionem* wolności, jako *in publica facie* sejmikowego zgromadzenia *contra totum actum et illegitimum instantanee* protestowaliśmy się i *iterum iterumque* najpierwej przed Bogiem (któremu *manifesta sunt omnia*), [58] ludźmi, przed Obojgiem Narodów *idque* Korony Polskiej

^a W rkps. 2 „bo”.

^b W rkps. 2 „Okolskiego”.

^c W rkps. 2 dalej dodano słowa „przystępować mieli”.

^d Powinno być „vetandi”.

^e Słowa brak w rkps. 2.

^f W rkps. 2 „Okolski”.

[i] W.Ks.L., na ostatek *coram vicinis* i kędykolwiek ten nasz solenny manifest dojść może, *contra eundem locum et actum* manifestujemy się i ten nasz manifest rękoma naszymi podpisujemy.

Pisan w Trokach roku 1756 miesiąca *februarii* 9 dnia.

Podpisy pod rkps. 1

Antoni z Goszcza Gościcki, rotmistrz woj. tr.; Jan Chodykin; Tadeusz Pawłowski; Ignacy Hryniewicz; Andrzej Sawicz; Franciszek Talatowicz; Błotromiej Niedziński; Benedykt Bernacki; Kasper Żyliński; Józef Kucewicz; Jan Żyliński; Józef Tubilewicz; Józef Paszkiewicz; Michał Kochański; Teofil Jocz; Andrzej Tomkowid; Stanisław Tomkowid; Jan Niedziński; Tomasz Niedziński; Jan Miglin; Mateusz Gasicki; Jan Gasicki; Felicjan Gasicki; Jerzy Baranowski; Kazimierz Żyliński; Michał Milatowski; Stanisław Żak; [58v] Franciszek Klidzia.

[28 podpisów]

Podpisy pod rkps. 2

Antoni z Goszcza Gosicki, rotmistrz woj. tr.; Tadeusz Pawłowski; Jan Chodykin; Ignacy Gryniewicz; [30v] Andrzej Sawicz; Franciszek Talatowicz; Bartłomiej Niedziński; Benedykt Bernecki; Kasper Żyliński; Jan Żyliński; Józef Kuczwicz; Józef Tubichowicz; Józef Paszkiewicz; Michał Kochański; Teofil Jocz; Jan Nandziński; Tomasz Niedziński; Andrzej Tomkowicz; Stanisław Tomkowicz; Jan Miglin; Mateusz Gasicki; Jan Gasicki; Felicjan Gasicki; Jerzy Baranowski; Kazimierz Żyliński; Michał Milatowski; Stanisław Żup; Józef Klidzia; Franciszek Klidzia.

[29 podpisów]

LVI. Sejmik gospodarski w Trokach II 1756

O zerwaniu sejmiku donosił B. Golejewski do M. K. Radziwiłła, 17 I 1756, AGAD, AR V 4399, s. 69–71.

LVII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 23 VIII 1756

Uniwersał Augusta III, list króla do senatorów, list, kredens i instrukcję dla posła na sejmik, list prymasa Adama Ignacego Komorowskiego – ASWPK.

O rywalizacji kandydatów do poselstwa pisał S. Romer do M. K. Radziwiłła, 30 VIII 1756, AGAD, AR V 13258a, s. 19–21.

66. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 23 VIII 1756

Rkps LVIA, SA 5963, k. 326–326v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest prześwietnego województwa trockiego *contra totum actum* sejmikowania poselskiego, 23 VIII 1756 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, starostą giernokolskim, podwojewódzimi woj. tr., aktykował Marcin Klidzia; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

My, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego na sejmik antekomicjonalny za wydaniami od J.K.M. P.N.M. uniwersalami w roku terażniejszym 1756 miesiąca augusta 23 dnia do miasta i zamku J.K.M. trockiego zgromadzeni tę naszą solenną przed Panem Panujących i wszystkimi Stanami Rzeczypospolitej *contra totum actum* tegoż antekomicjalnego sejmiku zanosimy manifestację, że i.p.p. urzędnicy troccy *neglecta forma* sejmikowania *lege praescripta*, ch[c]łąc *tumultuarie*, nie rozdając głosów nam, szlachcie, uczyniwszy tylko z sobą *insciis nobis* kointeligencją, *ad libitum sui* tak dyrektora, jako też i.p.p. posłów na sejm następujący uporczywie utrzymując obierać zabierali się, w czym my *sentiendo postpositionem legis de electione* posłów *praescripta*^a, jakośmy na wspomnianą inkonweniencję w kole nie pozwalając, *contra totum actum* manifestowali się, tak nie pojednokrotnie manifestując się, gdzie tego potrzeba będzie, takowy nasz manifest utrzymywać *intendimus*.

Działo się w zamku trockim roku 1756 [326v] miesiąca augusta 23 dnia.

Marcin Klidzia; Jan Gasicki; Jerzy Rodziewicz; Antoni Czekowski; Jan Chodykin; Antoni Gieysztor; Jakub Herman; Benedyk[t] Bernacki; Konstanty Koniuszewski; Bartłomiej Kirklewski; Tadeusz Swyniarski; Józef Tworzoski; Ignacy Hryniewicz; Aleksander Niedziński; Wojciech Rądomański; Stanisław Rądomański; Franciszek Rądomański; Mateusz Klidzia; Symon Lewonowicz; Antoni Lewonowicz; Maciej Międzybłocki; Antoni Zacharewicz; Jan Rądomański; Józef Rądomański; Antoni Gębicki; Adam Hrydziewicz; Andrzej Pacewicz; Mateusz Gasicki; Dominik Zasztowt; Piotr Zasztowt.

[30 podpisów]

Zapewne do powyższej protestacji odnosi się zapiska o protestacji *contra totum actum* w trockiej księdze protokolowej z 23 VIII 1756 r., LVIA, SA 5974, k. 26v, gdzie wpisano następujące nazwiska:

Marcin Klidzia; Jerzy Rodziewicz; Jan Chodykin; Konstanty Koniuszewski; Tadeusz Swyniarski; Jakub Herman; Jakub Żyliński; Ignacy Hryniewicz; Józef Kuciewicz; Aleksander Niedziński; Benedykt Bernacki; Mateusz Gasicki; Jan Gasicki; Felicjan Gasicki; Mateusz Klidzia; Bartłomiej Kirklewski; Antoni Czaykowski; Andrzej Pacewicz; Dominik Zasztowt; Piotr Zasztowt; Józef Rądomański; Wojciech Rądomański; Jan Rądomański; Franciszek Rądomański; Józef i Ignacy

^a Zapewne powinno być „*praescriptae*”.

Rondomańscy; Michał Stabiński; Szymon Lewonowicz; Antoni Lewonowicz; Maciej Międzybłocki; Franciszek Gembicki i inni.

[31 podpisów]

67. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 23 VIII 1756

Rkps LVIA, SA 5974, k. 26v – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Proces j.p. Dominika Turewicza i Antoniego Tołoczki *contra totum actum* sejmiku antekomicjalnego.

LVIII. Sejmik deputacki w Trokach 7 II 1757

O rezygnacji części kandydatów na deputatów pisali S. Romer do M. K. Radziwiłła, 11 II 1757, AGAD, AR V 13258a, s. 25–27; K. Więckiewicz do M. K. Radziwiłła, 8 II 1757, AGAD, AR V 17373, s. 6; S. Szwykowski do M. K. Radziwiłła, 9 II 1757, AGAD, AR V 15959, s. 92.

Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego – zobacz niżej.

68. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 7 II 1757

Rkps LVIA, SA 5974, k. 29v – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Proces i.p.p. szlachty prześwietnego województwa trockiego na sejmiku deputackim *contra totum actum* uczyniony, których ichmościów *ea nomina sequuntur*: Marcin Klidzia, Wojciech Bajkowski, Konstanty Koniuszewski, Mateusz Klidzia, Jan Kagiel, Marcin Klidzia, Kazimierz Klidzia, Franciszek Klidzia, Kazimierz Żyliński, Maciej Międzybłocki, Franciszek Gambicki, Jan Szadzewicz, Józef Gutowski, Ignacy Mackiewicz.

[14 podpisów]

69. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 7 II 1757

Rkps LVIA, SA 5974, k. 29v – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Proces na sejmiku gromnicznym deputackim i.p.p. szlachty *contra personam* j.p. Ignacego Szwykowskiego, rotmistrza J.K.M., *quorum nomina sequuntur*: Józef Tworowski Jocz^a; Benedykt Jocz; Franciszek Andrzejkowicz; Jan Nowsuć;

^a Być może nazwisko „Jocz” należy do innej osoby, której imienia nie wpisano, a nie Józefa Tworowskiego.

Andrzej Tolatowicz; Tomasz Zacharewicz; Józef Jocz; Józef Nawsuć; Jerzy Jocz; Józef Zacharewicz; Kazimierz Antoniewicz; Tadeusz Kirklewski.
[12 podpisów]

70. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 7 II 1757

Rkps LVIA, SA 5974, k. 29v – zapiska w trockiej księdze protokolowej.

Proces prześwietnego województwa trockiego ^a*contra personam*^a Szwykowskiego, rotmistrza J.K.M.

Jan Tołoczko; Józef Żyliński; Michał Staniewicz; Jerzy Staniewicz; Maciej Januszkowski; Stefan Januszkowski; Tomasz Staniewicz; Michał Staniewicz; Michał Dowgird; Antoni Mocerwicz; Bartłomiej Kijuć.
[11 podpisów]

71. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1757

Rkps LVIA, SA 5974, k. 30 – zapiska w trockiej księdze protokolowej.

Manifest prześwietnego województwa trockiego *contra totum actum* sejmiku gromnicznego deputackiego, *quorum nomina sequuntur*: Kazimierz Józef Sielawa, s[tarosta] w[oźniczański] *mp.*; Piotr Silawa; Tadeusz Siellawa; Aleksander Bieniesz; Balthromiej Czerwiński; Stanisław Czerwiński; Antoni Czerwiński; Józef Marcinowski; Michał, Maciej, Szymon, Stanisław Glasewiczowie; Andrzej Bańkowski; Kazimierz Buczyński; Michał Hatowski; Karol Bańkowski; Marcin, Dominik i Piotr Zasztowtowie; Józef Skarbek; Ignacy Osmolski; Marcin Łukasiewicz; Tomasz Kurwin [sic]; Jan Mackiewicz; Mateusz Pietrusewicz; Władysław i Tadeusz Mackiewiczowie; Antoni Iwaszkiewicz; Aleksander Fiałkiewicz; Szymon Żyliński; Andrzej Juniewicz.
[31 podpisów]

72. Protestacja dotycząca sejmiku, 9 II 1757

Rkps LVIA, SA 5974, k. 30 – zapiska w trockiej księdze protokolowej. W źródle nie sprecyzowano, czy chodzi o sejmik deputacki, czy gospodarski, układ zapisek wskazuje na ten pierwszy.

Proces i.p.p. obywatelów prześwietnego województwa trockiego *contra totum actum*, *quorum nomina sequuntur*: Ignacy Romanowicz; Jan Bielakiewicz; Michał Brzozowski; Wincenty Leszczyński; Stanisław Wismunt.
[5 podpisów]

^{a-a} Fragment nadpisany.

LIX. Sejmik gospodarski w Trokach 8 II 1757

73. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 8 II 1757

Rkps LVIA, SA 5963, k. 524–525v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudi prześwieatnego województwa trockiego, 9 II 1757 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, starostą giernokolskim i podwojewodzim tr., aktykował Tadeusz Danilewicz, landwójt tr.; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, klucznika i podstarościę tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok i zamku trockiego *vigore* prawa pospolitego i konstytucji sejmowych na pierwszy poniedziałek po Najświętszej Pannie Gromnicznej, to jest na dzień 7 miesiąca februaryi roku 1757 na sejmik gromniczny zgromadzeni, oznajmujemy tym naszym [524v] laudum, iż po zagajeniu przez w.j.p. Andrzeja Ukolskiego, ciwona i podkomorzego woj. tr., i po obraniu tegoż jegomości *nemine contradicente* za dyrektora koła naszego, *sub cuius regimine* za deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. następujący w.i.p.p. Józefa Eytmina, krajczego, i Jana Romera, horodniczego, urzędników woj. tr., *similiter nemine contradicente e medio nostri* zgodnymi i jednomyślnymi głosami obraliśmy i osobliwymi instrumentami od nas ichmościom danymi ukredensowaliśmy, i cały akt sejmiku deputackiego *faustissimo eventu* odprawili.

In crastinum vero, to jest na dniu 8 tegoż miesiąca februaryi, na sejmiku gromnicznym gospodarskim pod dyрекcją tego w.j.p. ciwona i podkomorzego woj. tr., gdy sejmik gromniczny gospodarski *ad disponendas* województwa naszego *necessitates pervenit*, tedy za przywilejami P.N.M. Augusta III, szczęśliwie nam panującego, w.j.p. Andrzej Władysław Ukolski, podkomorzy woj. tr., urząd ciwoństwa tr., w.j.p. Franciszek Romer urząd skarbnikowstwa, w.j.p. Jan Romer urząd horodnictwa, w.j.p. Leon Radoszewski urząd koniustwa wakujące *sine ulla contradictione* zasiedli.

Po zakonotowaniu których ichmościów przywilejów, *eadem die insistendo* prawu pospolitemu i konstytucji 1717 roku⁸⁷ za kontrahenta czopowego szelężnego województwa trockiego j.p. Józefa Downorowicz^a *bene natum et possessionatum unanimi voce* obraliśmy i osobliwym kredensem ulegitymowaliśmy.

Ad interim, ponieważ tak wiele konstytucjami *in volumine legum strictissime* opisanymi *per totum* warowano, ażeby czeladź chrześcijańska [525] *utriusque sexus sub poenis* na usługach żydowskich i tatarskich nie była oraz i *breve apostolicum hoc in puncto* zakroczyło, zaczym *inhaerendo* takowych praw, perskrypcji od pomienionej czeladzi *utriusque sexus* u Żydów i Tatarów znajdujących się, *excepto* ludzi do służby wojennej regulowanych, oraz od kątników i kątnic,

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki nazwiska.

⁸⁷ „Czopowe i szelężne W.Ks.L.”, VL, t. 6, s. 156 (fol. 318).

którzy ani gospodarstwem, ani też żadną służbą zajmować się nie chcą, a stąd częste praktykują się swywole i hultajstwa, od każdej osoby po tynfów trzy uchwaliwszy, *ad exactionem* tej sumy *idque* do parafii nowotrockiej i starotrockiej w.j.p. Dominika Tańskiego, klucznika i podstarościgo woj. tr., do parafii summiliskiej i żyżmorskiej j.p. Dominika Turowicza, do parafii żos[ie]lskiej^b j.p. Dominika Surwiłłę, do parafii poporskiej i giegużyńskiej j.p. Stanisława Bienkuńskiego, do parafii wysokodworskiej j.p. Felicja[na] Talatowicza, mostowniczego woj. tr., do parafii dawgowskiej i piwoszuńskiej j.p. Tomasza Pietraszkiewicza i j.p. Jana Gawianowskiego, do parafii olkienickiej j.p. Krzysztofa Koreywę, do parafii mereckiej i niemonoyckiej j.p. Antoniego Godaczewskiego, do parafii olitskiej, sereyskiej i łózdzieyskiej i.p.p. Jerzego Iwaszkiewicza, Antoniego Gieysztorę i Ludwika Eynarowicza, do parafii grażyskiej j.p. Kazimierza Trzciańskiego, do parafii siemnieńskiej i metelskiej j.p. Andrzeja Eynarowicza, do parafii kalwaryskiej j.p. Fabiana Kasperowicza, do parafii lubowskiej j.p. Michała Kościuszkę, do parafii mirosławskiej, bartnickiej i pojewońskiej i.p.p. Jakuba Tubielewicza i Jana Kochańskiego, do parafii butrymańskiej, użugolskiej j.p. Stefana Stabińskiego *designamus* i takową sumę *pro usu* samychże ichmościów mieć chcemy.

Które to *actus* dnia *supra* wyrażonego [525v] odprawione w to nasze laudum inserowawszy, *per totum* one akceptując, podpisami rąk naszych koroborujemy.

Pisan w zamku trockim roku 1757 miesiąca februaryi 8 dnia.

Andrzej Władysław Ukolski, ciwon, podkomorzy i dyrektor sejmiku gromnicznego, gospodarskiego woj. tr.; Józef Piotr Eytmin, krajczy i deputat woj. tr.; J[akub] Siruć, p[odczaszy] k[owieński]; Kazimierz Herman *mp.*; Samuel Ogąnowski *mp.*; Samuel Jusznicki; Tomasz Mordas Żyliński; Jakub Jessoremski; Jan Montigierd Łoyba; Michał Woropay; Andrzej Chalecki; Antoni Montygierd Łoyba; Piotr Woropay; Michał Montygierd Łoyba; Leon Kozłowski; Józef Kozłowski; Aleksander Kozłowski; Kazimierz Olechnowicz; Benedykt [...]oszmuc^c; Jan Zbohdanowicz; Piotr Paweł Szemański *mp.*; Jakub Szemański; Jerzy Albertowicz; Franciszek Strawiński; Leon Radoszewski, koniuszy woj. tr.; Jerzy Talwosz, regent ziem. gr. woj. tr. *mp.*; Michał Maławski, kapitan J.K.M.; Franciszek Ksawery Jacymirski Jacuński, strażnik woj. tr.; Adam Strebeyko; Jan Bielikiewicz; Antoni Jan Kozłowski; Bernab Kozłowski; Jan Dobożyński; Felicjan Talatowicz; Józef Tołkacz; Antoni Mocewicz; Jan Nawsuć; Leon Mocewicz; Józef Nawsuć; Dominik Wakowyski; Antoni Zimnicki; Jan Benkuński; Walerian Strawiński.
[43 podpisy]

^b Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania i nieczytelne znaki uniemożliwiają odczyt pierwszej części nazwiska.

74. Protestacja dotycząca sejmiku gospodarskiego, 8 II 1757

Rkps LVIA, SA 5974, k. 30 – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Manifest prześwietnego województwa trockiego na sejmiku gromnicznym gospodarskim *contra totum actum, quorum nomina sequuntur*: Dominik Turowicz; Bartłomiej Czyrwiński; Antoni Zacharewicz; Antoni Jacuński; Kazimierz Wirpsza; Dadzibog Wirpsza; Antoni Turewicz; Wincenty Turowicz; Franciszek, Ignacy, Jan, Józef Radomańscy; Józef, Jerzy i Jan Albertowiczowie; Jerzy Kozakiewicz; Szymon, Antoni Lewonowiczowie; Wawrzyniec Wirpsza; Dominik i Miłasz Pacewiczowie; Stanisław Czyrwiński; Andrzej Chalecki; Michał, Antoni i Jan Łaybowie; Andrzej, Michał, Jerzy, Mateusz Wirpszowie; Michał Woropay; Piotr Woropay; Jerzy Woropay; Józef Wirpsza; Jan Juszkiewicz.

[35 podpisów]

LX. Sejmik deputacki w Trokach 6 II 1758

O pomyślnym wyborze deputatów i wstrzymywaniem się z podpisaniem kredensów do załagodzenia protestów donosił S. Romer do M. K. Radziwiłła, 10 II 1758, AGAD, AR V 13258a, s. 30–31.

75. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 6 II 1758

Rkps LVIA, SA 5963, k. 782–783v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest *contra totum actum* sejmiku deputackiego województwa trockiego, 6 II 1758 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem de Raessem, podwojewodzim woj. tr., aktykował [Józef] Tworowski; pod aktykacją podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr.

My, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego na sejmik gromniczny w roku terażniejszym 1758 *ad solitum consiliorum locum* do miasta J.K.M. Trok zgromadzeni, niżej na podpisaniu rąk naszych wyrażeni, oświadczamy się tym publicznym manifestem, iż gdyśmy dla obrania w.i.p.p. [782v] deputatów na trybunał W.Ks.L. zjechali i według dyspozycji prawa pospolitego najpierw do elekcyi w.j.p. dyrektora *secundum vota* wolnych głosów szlacheckich przystąpić chcieli, a że w.i.p.p. urzędnicy nie naradzając się z nami, szlachtą, ale tylko sekretnie między sobą czyniąc namowy bez dołożenia się nas, braci szlachty na ubliżenie wolnej elekcyi i co większa i.p.p. konkurentów do funkcyi deputackiej *arbitrarie* promowując i prywatnie koncertowali nie tych, którzy by byli osiedli [w] województwie trockim, ale barziej przybyłych przybierają na[m]^a dawniej krzywdę czyniących chcąc *per fortia* instalować przeciwko publicznemu

^a Przedziurawienie po przeszyciu utrudnia odczyt.

naszemu oświadczeniu i gdy się i.p.p. konkurenci zgodzić nie mogli między sobą, a barziej zasłużeńsi do wolnych obrania głosów odkładając, jednak w.i.p.p. urzędnicy mniej na to uważając, sekretnie ułożywszy projekta nieprzyjaznych nam i krzywdę czyniących gwałtownie utrzymywać kandydatów umówili się. Uważając takowe bezprawie, a chcąc upadające wolności szlacheckiej *liberum veto*, na czym całość Rzeczypospolitej *subsistit*, obserwować, gdyśmy przy [783] zagajeniu sejmiku wyszli z manifestem *contra totum actum solito legis ordine* do kancelaryi grodzkiej województwa trockiego dla zapisania tej protestacyi i oświadczenia się publicznego, gdzie przez czas niemały bawiliśmy się *sperando*, że w.i.p.p. urzędnicy nie zechcą *vilipendere vocem vetandi* i jakowakolwiek uczynić konsiderację na wolności głosów szlacheckich, jednak żadnej delegacyi z koła *et ex gremio* sejmikowania nie mieliśmy, tylko do kancelaryi rezolucją od współ naszych i.p.p. braci szlachty odebraliśmy z prekaucją, że żadnych manifestów w.i.p.p. urzędnicy nie aprehendując i dyrektora *per vota* nie podając, formować sejmiki zaczęli przeciwko prawu i tylu *praecustoditione* usiłowali *in despectum* zaszytych manifestów. Z takowych tedy wiadomości barziej przerażeni, a zachowując wolność głosu szlacheckiego, ażeby prawo publiczne Rzeczypospolitej *de libero veto* nie było anihilowane, podając *ad notitiam publicam iterum atque iterum contra totum actum* sejmikowania gromnicznego deputackiego województwa trockiego protestujemy się.

Działo się w Trokach roku 1758 miesiąca februaryi 6 dnia.

Benedykt Jocz; Józef Tworowski; Marcin Niedziński; Balthomiej Niedziński; Aleksander Niedziński; Józef Kucewicz; Józef Krzyżanowski; Maciej Zielno; Józef Jocz; Jan Kjiuć; [783v] Ignacy Paprocki; Antoni Kjiuć; Stanisław Żyliński; Michał Żyliński; Antoni Chodikin; Jerzy Jocz; Andrzej Eynarowicz; Franciszek Andrzejkowicz; Tadeusz Kuszelewski; Jan Jowszyc; Jerzy Mackiewicz; Jan Mackiewicz; Józef Mackiewicz; Maciej Mackiewicz; Jakub Jowszyc; Symon Mackiewicz; Ignacy Pacyk; Józef Pacyk; Kasper Mocerwicz; Józef Mocerwicz; Franciszek Bańkowski; Józef Żurliński; Mikołaj Talatowicz; Kazimirz Bohdanowicz; Michał Żyliński; Michał Bohdanowicz; Jan Mackiewicz.

[37 podpisów]

Zapewne do powyższej protestacyi odnosi się zapiska w trockiej księdze protokołowej z 6 II 1758 r. o protestacyi dotyczącej sejmiku deputackiego, LVIA, SA 5974, k. 38, gdzie wpisano następujące nazwiska:

Benedykt Jocz; Józef Tworowski; Aleksander Niedziński; Bartłomiej Niedziński; Marcin Niedziński; Józef Kucewicz; Józef Krzyżanowski; Michał Żyliński; Jan Żyliński; Kazimierz Żyliński; Kazimierz Orłowski; Antoni Chodykin; Antoni Kjiuć; Jan Kjiuć; Franciszek Kucewicz; Mikołaj Nausiuć; Józef Nausiuć; Jakub Żyliński; Ignacy Paprocki; Benedykt Bernacki; Jerzy Jocz; Franciszek Andrzejkowicz; Józef Żyliński.

[23 podpisy]

76. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 6 II 1758

Rkps LVIA, SA 5963, k. 784–785v – zapis w księdze grodzkiej: Manifest na sejmiku gromniczym województwa trockiego i.p.p. patriotów tegoż województwa *contra personam* j.p. Szwykowskiego, *aktykowany* 6 II 1758 w grodzie trockim; pod zapisem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

Na urzędzie J.K.M. grodzkim województwa trockiego przede mną, Józefem Mikołajem De Raesem, starostą giernokolskim, podwojewódzszym woj. tr., od j.w.j.p. Aleksandra^a hrabi Pocięja, wojewody tr., instalowanym *comparentes personaliter* i.p.p. Józef Downarowicz, Józef Żyliński, Stanisław Żyliński, Dominik Surwiłł, Józef [784v] Tołkacz, Andrzej Kołodzieżyński, Jerzy Stabiński, Dominik Strawiński, horodniczy starodubowski, Kazimierz Bienkuński, Michał Jatowt, Michał Bieńkuński solenny zanieśli manifest czasu aktu sejmiku gromnicznego na j.p. Stefana Szwykowskiego, rotmistrza od przedniej straży wojsk w.^b W.Ks.L., jako też na w.j.p. Jana Wazgirda, podsędkę tr., o to, iż co po zaszyłym *contra totum actum* manifestie w.j.p. Wazgird, podsędek, nie obserwując *liberum veto*, bez elekcyi i nie czyniąc delegacyi do kancelaryi dla przywrócenia *activitatis* przez i.p.p. protestantów pierwej wyszłych, zabrawszy głos, mimo tyle od ichmościów publicznych prekustodycyi, ważył się podać w kandydację deputacką j.p. Szwykowskiego, *infensum* ichmościom wielu szlachcie i co większa osiadłości [785] w województwie trockim nie mającego, tylko na sejmik przybyłego, którego jako w województwie trockim niezasłużonego i dla ichmościów niechętnego. Ponieważ *in abusum* wolności szlacheckiej *de libera voce vetandi* takowe dzieją się *praeiudicia*, *praeveniundo* tym inkonwениencjom i dla wiadomości publicznej, jako ichmościowie zawždy nie życzyli i ichmościowie współbracia ponoszący krzywdę mieć z naszego województwa wyrażonego j.p. Szwykowskiego za deputata, tak manifest terazniejszy przeciwko jegomości *de non subsistentia* funkcyi deputackiej do ksiąg kancelaryi grodzkiej województwa trockiego daliśmy zapisać. Takowy manifest *in praesentia* wyż wyrażonych protestantów jako jest przyjęty, tak i do ksiąg grodzkich [785v] województwa trockiego zapisany.

Zapewne do powyższej protestacji odnosi się zapiska o protestacji przeciwko Ignacemu Szwykowskiemu, rotmistrzowi J.K.M. buławy wielkiej, w trockiej księdze protokołowej z 6 II 1758 r., LVIA, SA 5974, k. 38–38v, gdzie wpisano następujące nazwiska:

Józef Downarowicz; Józef Żyliński; Stanisław Żyliński; Dominik Surwiłł; Józef Tołkacz; Andrzej Kołodzieżyński; Jerzy Stabiński; Dominik Strawiński, horodniczy starodubowski; Kazimierz Bankulski; Michał Jatowt; Michał Bieńkuński.
[11 podpisów]

^a Imię nadpisane.

^b Skrót niejasny.

77. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 6 II 1758

Rkps LVIA, SA 5963, k. 792–792v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest *contra totum actum*, 7 II 1758 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem de Raessem, podwojewódzimi woj. tr., aktykował Konstanty Koniuszewski; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

My, rycerstwo, szlachta i obywatele prześwietnego województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum* do miasta J.K.M Trok i zamku trockiego *vigore* prawa pospolitego i konstytucji sejmowych na pierwszy poniedziałek po Najświętszej Pannie Gromnicznej, to jest dnia 6 w roku terażniejszym 1758, zgromadzeni, tę naszą solenną *contra totum actum* tegoż sejmiku gromnicznego zanosimy manifestacją, że w.i.p.p. urzędnicy^a troccy *neglecta forma* sejmikowania *legiae*^b *praescripta* chcąc *tumultuarie*, nie rozdać głosów nam, szlachcie, uczyniwszy tylko z sobą *inisciis nobis* kointeli[g]encją, *ad libitum sui* tak dyrektora jako też i.p.p. deputatów na Trybunał następujący W.Ks.L., uporczywie onych utrzymując, obierać zabierali się. W czym [792v] my *sentiendo pos[t]positionem legis de electione* deputatów *praescripta*^c jakośmy na wspomniane inkonweniencje w kole nie pozwalając *contra totum actum* manifestowali się, tak niepojednokrotnie manifestując się, gdzie tego potrzeba będzie, takowy nasz manifest utrzymać *intendimus*.

Działo się w zamku trockim roku 1758 miesiąca februaryi 6 dnia.

Konstanty Koniuszewski; Franciszek Mackiewicz; Mateusz Klidzia; Jan Kaczanowski.

[4 podpisy]

Zapewne do powyższej protestacji odnosi się zapiska o protestacji *contra totum actum sejmiku deputackiego* w trockiej księdze protokołowej z 6 II 1758 r. (LVIA, SA 5974, k. 38v), gdzie wpisano następujące nazwiska:

Konstanty Koniuszewski; Franciszek Mackiewicz; Mateusz Klidzia; Jan Kaczanowski.

[4 podpisy]

^a Słowo nadpisane.

^b Powinno być „lege”.

^c Zapewne powinno być „praescriptae”.

LXI. Sejmik gospodarski Trokach 7 II 1758

78. Protestacja dotycząca sejmików deputackiego i gospodarskiego, 7 II 1758

Rkps LVIA, SA 5963, k. 790–791v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest *contra totum actum* sejmiku gromnicznego gospodarskiego województwa trockiego, 7 II 1758 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, starostą giernokolskim, podwojewódzim woj. tr., aktykował Józef Tworowski; pod aktykacją podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr.

My, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego na sejmik gromniczny w roku terażniejszy 1758 *ad solitum consiliorum locum* do miasta J.K.M. Trok zgromadzeni, niżej na podpisaniu rąk naszych wyrażeni, oświadczamy się tym publicznym manifestem, iż gdyśmy dla obrania w.i.p.p. deputatów na Trybunał W.Ks.L. zjechali i według dyspozycji prawa pospolitego napierwiej do elekcyi w.j.p. dyrektora *secundum vota* wolnych głosów szlacheckich przystąpić chcieli, a że w.i.p.p. urzędnicy nie naradzając się z nami, szlachtą, ale tylko sekretnie między sobą czyniąc namowy bez dołożenia się nas, braci szlachty, na ubliżenie wolnej elekcyi i większa^a i.p.p. konkurentów do funkcyi [791] deputackiej *arbitrarie* promowując i prywatnie koncertowali. *Exinde* przy zagajeniu sejmiku na dniu wczorajszym gromnicznego deputackiego zaszedł manifest *contra totum actum*, *in roborationem* którego i my niżej wyrażeni na dniu dzisiejszym *contra totum actum* sejmiku gospodarskiego *ex his rationibus*, iż w.j.p. Wazgird, podsędek woj. tr., jako na dniu wczorajszym bez *consensu* elekcyi^b wolnych głosów po zaszyłych *contra totum actum* manifestach ważył się podawać do deputacyi kandydatów, sam mając kontradycję na dyrekcyi, tylko *ex privato consilio* to między sobą czyniąc, tak i na dniu dzisiejszym przybywszy do kościoła farskiego *pro colendis sacris* i wysłuchania nabożeństwa, po mszy świętej nie idąc *ad solitum consiliorum locum* na zamek, ale w kościele *abusive* sejmik gospodarski formować chciał, a to *pro praetextu* [791v] wprowadzenia *in laudum* przeciwko zerwanemu na dniu wczorajszym sejmikowi niejakowych kontentów, a że takowe *praeiudicia* byłyby z ujęciem w tej elekcyi *et contra legem publicam vocis vetandi*, *exinde* roborując wczorajszy *contra totum actum* manifest i na dniu dzisi[ejsz]ym *iterum atque iterum contra totum actum* protestowali się.

Działo się w Trokach roku 1758 miesiąca februaryi 7 dnia.

Maciej Mackiewicz; Kasper Mocewicz; Kazimi[e]rz Orłowski x; Jan Mackiewicz; Józef Żyliński; Kaźmirz Bohdanowicz; Józef Mackiewicz.
[7 podpisów]

^a Słowo nadpisane.

^b Słowo nadpisane.

79. Protestacja dotycząca sejmiku gospodarskiego, 7 II 1758

Rkps LVIA, SA 5974, k. 38v – zapiska w trockiej księdze protokolowej.

Proces *contra totum actum* sejmiku gromnicznego gospodarskiego: Kazimierz Herman; Jakub Boczkowski, łowczy parn[awski]; Felicjan Talatowicz, mostowniczy tr.; Jan Dapczyński; Dominik Strawiński, horodn[iczy] starodubowski; Jerzy Stabiński; Stanisław Bańkowski; Benedykt Zacharewicz; Józef Tołkacz; Józef Iżycki; Józef Downarowicz; Józef Surwiłł; Dominik Surwiłł; Franciszek Jasudowicz; Andrzej Ratodzieżyński; Paweł Bohdanowicz; Jerzy Bohdanowicz; Aleksander Jasudowicz; Maciej i Jan Mickiewiczowie; Józef Mickiewicz; Kazimierz Bohdanowicz; Józef Żyliński.

[23 osoby]

LXII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 21 VIII 1758

Uniwersał Augusta III, list do urzędników, kredens i instrukcje dla posła królewskiego na sejmiki – ASWPK. List króla do posła na sejmik, list Michała Antoniego Sapiehy na sejmiki, punkty do instrukcji poselskich – ASKow.

80. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego w Trokach, 21 VIII 1758

Rkps LVIA, SA 5974, k. 40 – zapiska w księdze protokolowej.

Manifest prześwietnego województwa trockiego na sejmiku antekomicjalnym przez *infra* wyrażonych w.i.p.p. obywatelów tego województwa trockiego, którzy własnymi swemi subskrypcjami *sequuntur, contra totum actum*: Józef Sienkiewicz, stol[nikowicz] woj. tr.; Andrzej Sawicz; Benedykt Skarżyński; Józef Skarżyński; Jerzy Rodziewicz; Jerzy Skarżyński; H. Kazimierz Wroczyński; Jan Skarżyński; Franciszek Mackiewicz; Marcin Klidzia; Józef Makowski; Józef Albertowicz; Szymon Kuszelewski; Dadzibog Wirpsza; Jan Kirklewski; Szymon Winreich; Józef Czaplewski; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Dominik Turowicz, skarbnik smoleński; Stefan Turowicz; Antoni Kuszelewski; Tomasz Skarżyński; Antoni Żołecki; Antoni Hryniewicz; Felicjan Wiszniewski; Jan Mocewicz; Michał Paszkiewicz; Bartłomiej Czyrwiński; Jerzy Kirklewski; Tadeusz Kuszelewski; Tadeusz Karwowski; Antoni Wiszomierski.

[32 podpisy]

*81. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego w Trokach,
21 VIII 1758*

Rkps LVIA, SA 5974, k. 40 – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Manifest *contra personam* w.j.p. podwojewodzkiego trockiego⁸⁸ na sejmiku antekomicyonalnym od w.j.p. obywatela woj. tr. uczyniony, którzy na podpisach rąk swoich wyrażają się: Kazimierz Herman; Aleksander Jasudowicz; Józef Iżycki; Bałtromiej Tołkacz; Józef Dołnarowicz; Jerzy Stabiński; Antoni Kniażycki^a.
[7 podpisów]

82. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 21 VIII 1758

Rkps LVIA, SA 5974, k. 40–40v – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Manifest *contra totum actum* prześwieznego województwa trockiego i.p.p. obywatelów, którzy *his exprimuntur verbis*: Józef Mackiewicz; Maciej Jocz; Józef Tworowski; Józef Kuciewicz; Antoni Kijuć; Marcin Niwiński; [40v] Kazimierz Habrowski; Franciszek Kuciewicz; Michał Leszczyński; Józef Krzyrowski; Benedykt Jocz; Józef Jocz; Jerzy Jocz; Jan Kijuć; Franciszek Kurmin; Tomasz Kurwin [sic]; Kazimierz Ostaniewicz; Jerzy Siemaszko; Mikołaj Nausicz; Jan Nawsicz; Józef Nawsicz; Andrzej Eynarowicz; Kazimierz Antoniewicz; Marcin Żebrowski; Kazimierz Jaciuński.
[25 podpisów]

LXIII. Sejmik deputacki w Trokach 5 II 1759

Laudum sejmików deputackiego i gospodarczego, 6 II 1759 – zobacz niżej.

^a Na końcu zapiski nieczytelny dopisek.

⁸⁸ Józef Mikołaj de Raess.

LXIV. Sejmik gospodarski w Trokach 6 II 1759

83. *Laudum sejmików deputackiego i gospodarczego, 6 II 1759*

Rkps LVIA, SA 5964, k. 40–40av – kopia w księdze grodzkiej: *Laudum sejmiku gromnicznego gospodarskiego województwa trockiego, 9 II 1759 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, starostą giernokolskim, podwojewódzim woj. tr., aktykował Józef Mackiewicz; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, klucznika i podstarościę tr.*

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy *hoc publico laudo*, iż w roku terażniejszym 1759 miesiąca [40v] februaryi 6 dnia na sejmik gromniczny gospodarski do miasta i zamku J.K.M. trockiego zgromadzeni, po odeszłym na dniu wczorajszym *anni et mensis currentium* 5 dnia i szczęśliwie doszłym pod dyрекcją *nemine contradicente* w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwuna i podkomorzego tr., dyrektora sejmiku gromnicznego deputackiego i gospodarskiego województwa trockiego i po obraniu na tymże dniu wczorajszym w.i.p.p. Onufrego Lackiego, rotmistrza lidzkiego, i Franciszka Seybuta Romanowicza za deputatów na przysły Trybunał Główny W.Ks.L. sejmiku deputackim, na dniu zaś niniejszym pod dyрек[cją] tegoż w.j.p. ciwuna i podkomorzego tr. na sejmiku gospodarskim trockim na wakujące *post fata* w.j.p. Antoniego Pałackiego Raca, rotmistrzostwo trockiego [sic], w.j.p. Leona Radoszewskiego, koniuszego tr., za rotmistrza województwa trockiego, olickiej, niemonojdzkiej, simnińskiej, metelskiej i serejskiej parafii *nemine contradicente et reclamante* obraliśmy i ukredensowaliśmy. A zaś [na]^a kontrahencją województwa trockiego, za niezgodzeniem się, według [40a] dyspozycji prawa pospolitego do dysponowania oną urzędowi grodzkiemu województwa trockiego poruczywszy, takowe *laudum* rękoma naszymi podpisujemy.

Działo się w mieście i zamku J.K.M. Trokach roku 1759 miesiąca februaryi 6 dnia.

Andrzej Władysław Ukolski, ciwon, podkomorzy i dyrektor sejmiku gromnicznego woj. tr. *mp.*; Stefan Romer, sędzia ziemski woj. tr.; Leon Radoszewski, koniuszy woj. tr. i rotmistrz; Antoni Józef z Goscza Gosicki, r[otmistrz] woj. tr.; Józef Kossowski, komor[nik] woj. tr.; Józef Worytko, pod[stoli] rzec[zycki]; Antoni Rybiński, por[ucznik] J.K.M.; Dominik Strawiński, hor[odniczy] star[odubowski]; Michał Kościuszko *mp.*; Michał Maławski; Franciszek Mordas Żyliński; Michał Staniewicz; Maciej Jocz; Benedykt Jocz; Józef Jocz; Jerzy Jocz; Antoni Zaleski; M. Bibersztey Żornowski, t[ruczaszyc] tr.; Stanisław Zalewski, c[horąży] J.K.M.; Jakub Iwaszkiewicz; Leon Iwaszkiewicz, skar[bnik] l[atyczewski]; Dominik Rakint; Jakub Żyliński; Felicjan Iwaszkiewicz; Adam Strebeyko; Józef Mackiewicz; Ignacy Zygmuntowicz; Teodor Mackiewicz; Stanisław [Żuk]^b; Jan

^a Przeszycie utrudnia odczyt.

^b Przeszycie utrudnia odczyt, nazwisko zidentyfikowano na podstawie porównania z listą podpisów pod kredensem na rotmistrzostwo – zob. niżej.

Woysim Żyliński; Tomasz Raciborski; Ignacy Osmolski; Józef Krzyżanowski; Józef Tworowski; Jakub Boczkowski; Aleksander Niedziński; Aleksander Bienesz; [40av] Jan Nawsuć; Franciszek Mańkowski; Kazimierz Orłowski; Józef Downorowicz *mp.*; Tadeusz Żuk; Franciszek Woysin Żyliński; Jerzy Kozakiewicz; Antoni Telatowicz; Józef Kucewicz; Jan Kijuć; Kazimierz Ostaniewicz; Tomasz Kurmin; Tadeusz Boczkowski; Kazimierz Boczkowski; Wiktory Żyliński; Mikołaj Nawsuć; Józef Nawsuć; Antoni Giecowicz *mp.*; Paweł Kołodziżyński; Józef Iżycki; Andrzej Pacewicz; Kazimierz Bieńkuński; Józef Boczkowski; Jan Piotrowski; Wacław Rowiński.

[62 podpisy]

84. Kredens dla rotmistrza, 6 II 1759

Rkps LVIA, SA 128, k. 1244–1245 – kopia w księdze trybunalskiej: Akt kredensu na rotmistrzostwo województwa trockiego w.j.p. Radoszewskiemu danego, 20 VIII 1760 w Trybunale Litewskim przed sędziami trybunalskimi aktykował patron Jan Jezierski, rotmistrz oszmiański; pod dokumentem podpis Ignacego Strawińskiego, wojskiego starodubowskiego, pisarza gr. słonimskiego i marszałka Trybunału Głównego W.Ks.L.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym kredensem, iż w roku terażniejszym 1759 miesiąca februaryi 6 dnia na sejmik gromniczny gospodarski do miasta i zamku J.K.M. trockiego zgromadzeni, po odeszłym na dniu wczorajszym *anni et mensis currentium* 5 dnia i szczęśliwie doszłym pod dyрекcją *nemine contradicente* w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwuna i podkomorzego tr., dyrektora sejmiku gromnicznego deputackiego i gospodarskiego województwa trockiego, i po obraniu na tymże dniu wczorajszym w.i.p.p. Onufrego Lackiego, rotmistrza lidzkiego, i Franciszka Seybuta Romanowicza za deputatów na przyszły Trybunał Główny W.Ks.L., sejmiku deputackim, na dniu zaś niniejszym pod dyрекcją tegoż w.j.p. ciwuna [1244v] i podkomorzego tr. na sejmiku gospodarskim trockim na wakujące *post fata* w.j.p. Antoniego Pałackiego Raca rotmistrzostwo trockie w.j.p. Leona Radoszewskiego, koniuszego tr., za rotmistrza województwa trockiego, olidzkiej, niemonoyckiej, simnińskiej, metelskiej i sereyskiej parafii *nemine contradicente et reclamante* obraliśmy i kredensujemy. Mocą którego kredensu przereczony j.p. rotmistrz *officio suo fungi et iuxta praescriptam legem hocce officium exequi* powinien będzie. A zaś kontrahencją województwa trockiego za niezgodzeniem się według dyspozycji prawa pospolitego do dysponowania oną urzędowi grodzkiemu województwa trockiego poruczywszy, takowy kredens rękoma naszymi podpisujemy.

Działo się w mieście i zamku J.K.M. Trokach roku 1759 miesiąca *februarii* 6 dnia.

Andrzej Władysław Ukolski, ciwun, podkomorzy i dyrektor sejmiku gromnicznego woj. tr.; Stefan Romer, sędzia ziem. tr.; Onufry Lacki, rotmistrz lidzki,

deputat woj. tr.;^a Józef Mikołaj Deraes, podwojewodzy tr. *mp.*; Dominik Strawiński, [horodniczy] sta[rodubowski]; Józef Piotr Eytmin, krajczy woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwosz, regent ziem. woj. tr. *mp.*; Antoni Józef z Goszcza Gosicki, r[otmistrz] woj. tr.; Józef Kossowski, k[omornik] woj. tr.; Józef Worytko, pod[stoli] rz[eczycki]; Antoni Rybiński, por[ucznik] J.K.M.; Michał Kościuszko^b; Michał Matowicz; Tomasz Mordas Żyliński; Michał Staniewicz; [1245] Maciej Jocz; Benedykt Jocz; Józef Jocz; Jerzy Jocz; Antoni Zaleski, cz[eśnik]; M. Bibersztajn Żornowski; Stanisław Zaliwski, t[rukczasy] tr.^c; Jakub Iwaszkiewicz, c[horąży] J.K.M.^d; Leon Iwaszkiewicz, skarbnik [latyczewski]; Dominik Rakint; Jakub Żyliński; Felicjan Iwaszkiewicz; Adam Strebeyko; Józef Mackiewicz; Teodor Mackiewicz; Ignacy Wygmontowicz; Stanisław Żuk; Jan Woysim Żyliński; Tomasz Raciborski; Ignacy Osmolski; Józef Krzyżanowski; Józef Tworowski^e; Jo[ku]b Boczkoworen; Aleksander Niedziński; Aleksander Bieniesz; Jan Nausuć; Franciszek Mańkoński; Kazimierz Orłowski; Józef Jewmonowicz; Tadeusz Żuk; Franciszek Żyliński; Jerzy Kozakiewicz; Antoni Petrusiewicz; Józef Kucewicz; Jan Kijuć; Kazimierz Ostiniewicz; Leon Kurmin; Tadeusz Boczkowski; Kazimierz Kamiński; Wiktory Żyliński; Mikołaj Nausuć; Józef Nausuć; Antoni Giecewicz; Paweł Kołodziżyński; Józef Iżycki; Andrzej Pacewicz; Kazimierz Bunkuński; Józef Bowkowski; Jan Piotrowski; Wacław Kamiński^f.

[66 podpisów]

LXV. Sejmik deputacki w Trokach 4 II 1760

85. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 4 II 1760

Rkps LVIA, SA 5964, k. 506–507v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest *contra totum actum* sejmiku deputackiego, 4 II 1760 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pocięjem, wojewodą tr., aktywował Kazimierz Kirklewski; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.; dalej informacja o wydaniu widymusu 29 marca 1760 r. Andrzejowi Władysławowi Ukolskiemu, podkomorzemu tr.

My, urzędnicy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego niżej na podpisaniu rąk naszych wyrażeni *attestamur* manifestując się, że w roku terażniejszym 1760 miesiąca *februarii* 4 dnia *ad solitum locum consiliorum* w mieście J.K.M. Trokach na sejmik gromniczny deputacki zgromadzeni, najpierw

^a Wpisano wielką literę A, która nie wiadomo do czego się odnosi.

^b Na końcu nazwiska niezrozumiałe znaki.

^c W laudum powyżej urząd przy Żornowskim.

^d W laudum powyżej urząd przy Zalewskim.

^e Być może przeprawiony Sworowski.

^f W porównaniu z podpisami pod laudum powyżej wiele nazwisk zapisano odmiennie.

przed Najwy[ż]szym Panem, a potem przed całym prześwietnym zgromadzeniem województwa trockiego *ex puro zelo liberae vocis* protestujemy się *contra totum actum* sejmiku gromnicznego *his modis*, [506v] iż w.j.p. Ukolski, podkomorzy tr., *non pretio* przyjaźni i afektów naszych, ale barziej z potencją *etiam extra limites* województwa trockiego nieznanym osobom, żadnej posesyi w trockim województwie nie mających, zasięgnięto dla wystawienia *suum velle et nullam servare legem* na dniu przereczonym 4 *februarii anni praesentis* po wysłuchanej w kościele farskim trockim wotywie, nie idąc do zamku *contra antiquas praxes et usus*, umyślił na cmentarzu trockim, *non in loco solito*, odprawować sejmik, o co *hic et nunc* my niżej wyrażeni *contra totum actum* nie przystępując i nie pozwalając manifestowaliśmy się, *quo stante actu* protestacyi naszej tenże w.j.p. podkomorzy tr. odstąpienia takowej protestacyi naszej i.p.p. Talwosza, regenta tr., i Antoniewicza delegował, a gdyśmy nie odstąpili tej to protestacyi, *non attenta*, owszem, *postposita vetandi voce* nas, braci szlachty, kompatriotów swoich, nie przystępując *ordinarie* do obrania dyrektora, *arbitrarie potestate sua* j.p. Lackiego⁸⁹ za dyrektora sejmiku instalować usiłował. A za tym *iterum similiter contra totum actum* manifestowaliśmy się, *quo iterum non attenta* w.j.p. Lacki bez konsensu województwa nominowawszy [507] *ex privato* między w.i. pany Ukolskim, podkomorzym, i Wazgirdem, podsędkiem trockimi, *compacto* j.p. Judyckiego, sędzica ziem. rzeczyckiego, pierwszy raz na terażniejszy sejmik do Trok przybyłego, żadnej znajomości, nie tylko zasług, nie mającego, mimo wielu zasłużonych od nie-małego czasu starających się ichmościów, z j.p. Michałem Tańskim za deputatów *stante formali protestatione* nominował, w czym my, *nobilitas*, takową *censendo* uciążliwość, *iterum iterumquae palam* protestowaliśmy się. Na dowód czego ten manifest rękoma naszymi koroborujemy.

Actum w Trokach ut supra.

Kazimierz Kirklewski *mp.*; Dominik Turowicz, skarbnik smoleński; Stefan Stabiński; Józef Tołkacz; Kazimierz Tur *mp.*; Jan Kirklewski *mp.*; Wiktory Kirklewski; Antoni Turewicz; Wincenty Turewicz; Stanisław Turewicz; Franciszek Turewicz; Dominik Turewicz; Dadzibok Wirpsza; Kazimierz Wirpsza; Andrzej Wirpsza; Michał Wirpsza; Jerzy Wirpsza; Mateusz Wirpsza; Wawrzyniec Wirpsza; Tadeusz Ratowt; Jan Ławrynowicz; Mateusz Pacewicz; Jerzy Tołkacz; Symon [507v] Leonowicz; Michał Narkiewicz; Antoni Wirpsza; Ignacy Wirpsza.
[27 podpisów]

Zapewne do powyższej protestacji odnosi się zapiska o protestacji contra totum actum sejmiku deputackiego w trockiej księdze protokołowej z 4 II 1760 r. (LVIA, SA 5974, k. 50v), gdzie wpisano następujące nazwiska:

Kazimierz Kirklewski; Dominik Turowicz; Kazimierz Tur; Stefan Stabiński; Józef Tołkacz; Jan Nawsuć przywr[a]cam *activitatem*; Benedykt Zacharewicz przywracam *activitatem*; Jan Kirklewski; Antoni Kirklewski; Antoni Turowicz; Wincenty

⁸⁹ Onufry Lacki, rotmistrz lidzki.

Turowicz; Stanisław Turowicz; Franciszek Turowicz; Dominik Turowicz; Dadzibog Wirpsza; Kazimierz Wirpsza; Andrzej Wirpsza; Michał Wirpsza; Jerzy Wirpsza; Mateusz Wirpsza; Wawrzyniec Wirpsza; Tadeusz Ratowt; Mateusz Ratowt; Jan Ławrynowicz; Mateusz Pacewicz^a; Jerzy Tołkacz; Szymon Leonowicz; Michał Narkiewicz; Antoni Wirpsza; Ignacy Wirpsza.

[30 podpisów]

86. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego w Trokach, 4 II 1760

Rkps LVIA, SA 5974, k. 50v – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Manifest *contra personam* j.p. Michała Tańskiego, strażnika smoleńskiego. Jan Nausuć; Mikołaj Nausuć; Józef Nausuć; Jan Kirklewski; Józef Miglin.

[5 podpisów]

LXVI. Sejmik gospodarski w Trokach 5 II 1760

O wyborze delegata pomimo protestów M. K. Radziwiłł do J. Mniszcha, 9, 16 II 1760, AGAD, AR IV 880, s. 81–82, 99.

87. Protestacja dotycząca sejmików deputackiego i gospodarskiego, 5 II 1760

Rkps LVIA, SA 5964, k. 512–513 – kopia w księdze grodzkiej: Manifest w.i.p.p. urzędników województwa trockiego na sejmiku gromnicznym zaniesiony, 5 II 1760 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociemem, wojewodą tr., aktykowali Stefan Romer, sędzia ziem., Józef Mikołaj De Raess, podwojewodzi, Mateusz Tański, rotmistrz i pisarz gr. troccy; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr., dalej informacja o wydaniu trzech widymusów: 29 III 1760 r. Andrzejowi Władysławowi Ukolskiemu, podkomorzemu tr., 7 III 1761 r. Ludwikowi Pociemowi, strażnikowi W.Ks.L., i 4 IX 1762 r. Marcinowi Dominikowi Sienkiewiczowi, stolnikowi tr.

Pod szczęśliwym Najjaśniejszego Pana rządem zewsząd bezpieczni *et dulci saturati quiete* ojczystych swobód, czuli mniejszego, a tym bardziej kardynalne *liberi veto* praw ustawy naruszającego złamania, niecierpliwi *ad primam famam* doszłej nas inkonweniencji, *inhaerendo* zaszłej *in actu^a contra totum actum consequenterque* [512v] *contra usurpatum mareschalcatum* dyrekcji na sejmiku gromnicznym deputackim w.j.p. Lackiego, rotmistrza lidzkiego, i nominacyi i.p.p. deputatów

^a Nazwisko przeprawione, zapewne z Micewicza.

^a Słowo powtórzone, a powtórzenie przekreślone.

obstante publico veto przez i.p.p. Kirklewskiego⁹⁰, Turowicza⁹¹, Stabińskiego⁹² i innych *interposito, nihilominus inhaerendo nullitati actus* powtórnego *in cras boni ordinis* sejmiku przez niebyłego *ut premissum* dyrektora w.j.p. Lackiego *nulliter* reasumowanego, *denum inhaerendo iter aliter contra nullum mareschalcatum* i przeciwko sejmikowi *boni ordinis*, a *hoc ma[g]is* przeciwko uzurpowanej elekcji posłów do N.K.J. P.N.M. zaszłej przez i.p.p. Strawińskich⁹³ i innych protestacyi, *obviando infractis liberi veto^b iuribus, manutenendo* nie obserwowaną przez równych nas, patriotów protestacją *succurendo autoritate* nas, urzędników *non attentam parem nobilitatis in libero veto facultatem, ad primam famam* rzeczoney inkonweniencji *contra nullitatem utriusque actus, a specialiter contra nullitatem* elekcji posłów [513] *manifestamur ac protestamur*.

Pisan w Trokach roku 1760 miesiąca *februarii* 5 dnia.

Stefan Romer, sędzia ziem. tr.; Józef Mikołaj Deraes, podwojewodzi tr. *mp.*;
Mateusz Tański, rotmistrz i pisarz gr. woj. tr.

[3 podpisy]

Zapewne do powyższej protestacji odnosi się podpisana przez Dominika Turowicza zapiska o złożonej przez Stefana Romera, Józefa Mikołaja De Reassa i Mateusza Tańskiego protestacji w trockiej księdze protokołowej z 5 II 1760 r., LVIA, SA 5974, k. 51.

88. Protestacja dotycząca sejmiku gospodarskiego, 5 II 1760

Rkps LVIA, SA 5964, k. 514–515v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest i.p.p. obywatelów na sejmiku gospodarskim zanieiony, 5 II 1760 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pocijem, wojewodą tr., aktykował Ignacy Strawiński, strażnik tr.; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr.; dalej informacja o wydaniu widymusów: 29 III 1760 r. Andrzejowi Władysławowi Ukolskiemu, podkomorzemu tr., i 7 IX 1762 Marcinowi Dominikowi Sienkiewiczowi, stolnikowi tr.⁹⁴

My, urzędnicy, rycerstwo, szlachta i obywatele prześwieznego województwa trockiego *infra* na podpisach rąk naszych wyrażeni, tym naszym solennym manifestem ogłaszamy się, że po zerwanym i niedoszłym sejmiku deputackim w roku niniejszym 1760 na dniu 4 *februarii*, *in crastinum* na dniu 5 *currentium subsecuta* stała się *inconvenientia*, która *tangit liberam vocem* wolnego narodu *ex eadem arrogantia* [514v] *titulo boni ordinis* sejmiku gospodarskiego. Po zakończonej mszy u ichmościów księży dominikanów trockich w.j.p. podkomorzy

^b Przeszycie utrudnia odczyt.

⁹⁰ Kazimierz Kirklewski.

⁹¹ Dominik Turowicz, skarbnik smoleński.

⁹² Stefan Stabiński. Manifest złożony przez wymienione osoby – zobacz wyżej.

⁹³ Zapewne chodzi o Ignacego i Antoniego Strawińskich, których manifest – zobacz niżej.

⁹⁴ Prawdopodobnie chodzi o Marcina Dominika Sienkiewicza, stolnika tr. od 1738 r., lub o Józefa Sienkiewicza, stolnikowicza tr., UWKL, t. 2, s. 216.

woj. tr.⁹⁵ *arbitrarie* w kościele głos zabrawszy, mimo tak wielu niepozwalających ichmościów, do zasiadania urzędu stolnikowstwa trockiego j.p. Lackiego promował, *ad haec incompetenter et inconvenienter* i.p.p. Jana Wazgirda, podśedka tr., i Jakuba Syrucia, podczaszego inflanckiego, za posłów do K.J. P.N.M. *involando in iura maiestatica* z instancją za j.w.j.p. podczaszym litewskim⁹⁶ *destinare urgebat*, o co *tanquam in materia ius maiestaticum tangenti* nie pozwalając, *solenissime* manifestowaliśmy się, *qua stante ultimaria protestatione et contradictione* w.j.p. Wasgird, podśedek tr., *ultro se offerens* na poselstwo, *in expressa materia* wdziierać się usiłował, *post haec* nie pozwalających, przytomnych ichmościów równych sobie *titulo et meritis temerarie* weksował. A tak my, *nobilitas*, niedyskrecją będąc zdysgustowani, jako *eo tempore* manifestowaliśmy się, tak i teraz manifestujemy się, do której to manifestacyi [515] *pro maiori robore et valore* rękoma naszymi podpisujemy się.

Datt w Trokach roku 1760 miesiąca *februarii* 5 dnia.

Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Kazimierz Kirklewski; Jerzy Rodziewicz; Antoni Strawiński, rotmistrz pow. starodubowskiego; Jan Skarżyński; Benedykt Skarżyński; Dominik Turewicz, skarbnik smoleński; Jan Ławrynowicz; Jan Kirklewski; Antoni Jan Tołoczko; Stanisław Turewicz; Józef Tołkacz; Jakub Oborski; Jerzy Skarżyński; Marcin Skarżyński; Jan Woysin Żyliński; Jakub Zambrzycki; Franciszek Mackiewicz; Stanisław Plasewicz; Jan Hatowski; Jan Noniewicz; Stefan Stabiński; Kazimierz Naruszewicz; Tadeusz Ratowt; Antoni Mikołaszewicz; Kazimierz Wirpsza; Dadzibok Wirpsza; Antoni Wirpsza; Ignacy Wirpsza; Michał Wirpsza; Andrzej Wirpsza; Jerzy Wirpsza; Mateusz Wirpsza; Antoni Turowicz; Wincenty Turowicz; Franciszek Turowicz; Mateusz Ratowt.

[37 podpisów]

Zapewne do powyższej protestacji odnosi się zapiska o protestacji contra totum actum sejmiku gospodarskiego w trockiej księdze protokolowej z 5 II 1760 r., LVIA, SA 5974, k. 51, gdzie wpisano następujące nazwiska:

Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Jerzy Rodziewicz; Benedykt Skarżyński; Jakub Oborski; Antoni Strawiński, rotmistrz powiatu starodubowskiego; Jerzy Skarżyński; Antoni Żołecki; Marcin Skarżyński; Jan Woysim Żyliński; Jakub Jakub [sic] Zembrzycki; Franciszek Mackiewicz; Stanisław Plasewicz; Jan Hatowski; Jan Noniewicz.

[14 podpisów]

⁹⁵ Andrzej Władysław Ukolski.

⁹⁶ Jan Mikołaj Massalski.

89. Protestacja dotycząca sejmiku gospodarskiego, 5 II 1760

Rkps LVIA, SA 5974, k. 51 – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Manifest na sejmiku gospodarskim jest zaniesiony o kontrahencją *per* i.p.p. niżej specyfikowan[ych]: Dom[in]ik Strawiński; Mateusz Życki; Jan Stabiński; Kasper Żyliński.

90. Protestacja dotycząca sejmiku gospodarskiego, 5 II 1760

Rkps LVIA, SA 5974, k. 51 – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Proces *contra totum actum* sejmiku gospodar[skiego] przez i.p.p. obywateli zaniesiony o obranie posłów przeciwko generałowi arteleryi z instancją za j.p. Massalskim o niesłuszną uchwałę.

Dominik Turowicz; Stefan Stabiński; Jan Ławronowicz; Józef Tołkacz; Kazimierz Naruszewicz; Tadeusz Ratowt; Ant[oni] Mikłaszewicz; Kazimierz Narprza; Dadzibog Wirpsza; Antoni Wirpsza; Ignacy Wirpsza; Michał Wirpsza; Andrzej Wirpsza; Jerzy Wirpsza; Mateusz Wirpsza; Antoni Turowicz; Wincenty Turowicz; Franciszek Turowicz; Dominik Turowicz; Stanisław Turowicz; Mateusz Kotowtt. [21 podpisów]

LXVII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 25 VIII 1760

Uniwersał Augusta III i instrukcje dla posła królewskiego na sejmiki – ASWPK.

91. Wykaz punktów projektowanych do umieszczenia do instrukcji sejmikowej, 8 VIII 1760

Rkps BC 3841, s. 51–52 – kopia, punkty do instrukcji dołączone do listu Michała Kazimierza Radziwiłła, wojewody wileńskiego i hetmana wielkiego litewskiego, do Jerzego Mniszcha, marszałka nadwornego koronnego, Słuck 8 VIII 1760.

1. Moc i najgruntowniejszy fundament utrzymania całości narodów, jako na utwierdzeniu i ubezpieczeniu części jego, z których się składa, najwięcej zależy, jak ostrożna onych konserwacja jest pewnym znakiem mądrego rządu i przezorności, a zatym Księstwo Kurlandzkie przez różne *sinistre evenientium* okoliczności *ultimum in descrimen*^a *avulsi* implikowane J.K.M. Pana Naszego

^a Powinno być „discrimen”.

Miłościwego *sceptrā moderantis* czułością, *senatus et ministerii* radą, konstytucji *pacificationis* 1736⁹⁷ (z wyraźnym *in manus regias* oddaniem *eiusdem iuris*) utrzymaniem *robore* onej, że *active* ewinkowane konferowaniem *principi regio*, najjaśniejszemu Karolowi ozdobione, a przez to *supremum Reipublicae dominium* utwierdzone i objaśnione, pomoc subs[*i*]dialnej wyprawy ostrzeżona, Rzeczypospolitej granice pomknięte *et tanquam antemurali* ubezpieczone, złożą i.p.p. posłowie *maiestati fidelitatem et vota* książęciu inwestowanemu [sic], *recognitionem senatui ministerisque gratitudinem*.

2. Władza hetmańska tytu *ex consensu ordinum* prawami zmocniona, wyrażnemi konstytucjami *solide* ostrzeżona i ubezpieczona, *directe in manus ducales cum pleno iure* złożona, a stąd potrzebną w każdym wojsku subordynacją utrzymująca i ograniczająca, na wszystkie *cuiusvis status* wojskowe osoby *sine districtione* rozciągająca się, gdyby interpretacjom niepodpadała, *legeque futura cum reasumptione* praw dawnych ubezpieczona była, *invigilabunt* i.p.p. posłowie.

3. Wzięta *proprie non usurpate* sprawiedliwość, a niewykraczająca *ultra orbitam sui* według zamiaru praw i myśli *legislationem* [52] we wszelkich jurysdykcjach *rigoris* egzekucja, jako prawdziwie jest *anima vivificans* praw, wolności i swobód ojczystych, tak zaniechane onych dopełnienie, ile w wolnym narodzie jest szkodliwym nasieniem gwałtownych *cuiusvis generis* inkonweniencji, które *dissimulata lege* powszechne bezpieczeństwo *e cardinibus* wzruszywszy gwałt, ucisk i kłótniwą swoich własności niepewność *e diametro* zaszczipiają, przeciagniona sądów asesorskich *in dice[ndo]* *iure* wakancja przykre pragnącym końca sprawia skutki, więc gdyby *arbitrio* majestatu *tanquam primi ac directi* tej jurysdykcji *authoris* koniecznie reasumowana była, *instabunt* i.p.p. posłowie. Kwestią zaś, jaką *pluralitatis pactis conventis sententiam nostram cum iudiciis ad pluralitatem conformabimus* decydowaną i ewinkowaną *et similiter quaestio appellabilitatis* bliższemi prawami *hac priore* zaszczipi i dekretami *cum admissa appellatione* ferowanemi, *probabilem* do jednomyślnego w tej mierze całej Rzeczypospolitej zdania *suspensum* i.p.p. pieczętarze *hocque titulo* stron *imperimenti*^b apelujących gwałtownym apelacji bronieniem i uzurpacją sobie jednym *decessive sententiae non gravabunt*.

92. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 25 VIII 1760

Rkps LVIA, SA 13706, k. 579–580v – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu zaniesionego *contra totum actum* województwa trockiego, 27 VIII 1760 w grodzie kowieńskim przed Józefem Prozurem, wojskim i podstarościm kowieńskim, aktykował Felicjan Talatowicz, mostowniczy woj. tr.

My, urzędnicy, rycerstwo, szlachta prześwietnego województwa trockiego na podpisaniu rąk naszych wyrażeni, na sejmik poselski do miasta i zamku J.K.M. Trok

^b Być może powinno być „impedimenti”.

⁹⁷ „Kurlandia”, VI, t. 6, s. 322 (fol. 664).

w roku terazniejszym 1760 miesiąca augusta 25 dnia *ad solitum consiliorum locum* zgromadzeni, *contra totum actum* sejmiku poselskiego województwa trockiego manifestujemy się, iż w.j.p. Stefan Romer, sędzia ziem. woj. tr., *in assistentia* zgromadzonego [579v] tumultu, żadnej osiadłości w prześwietnym województwie trockim nie mającego, *innumerosa quantitate* z różnych województw osób nam nieznajomych zgromadziwszy i sejmik województwa trockiego zagaiwszy, *non attento libero voto ex absoluto arbitrio* j.p. Józefa Siękiewicza, miecznika tr., za dyrektora nominował, a lubośmy nie pozwalając na j.p. Siękiewicza *contra totum actum* manifestowaliśmy się, jednak j.p. Siękiewicz, miecznik tr., mimo takową naszą kontradykcją i protestacją, *vetante lege*, funkcją dyrektorską przy zebranej *a potentioribus* nieznajomych ludzi gromadzie, posesyi w naszym województwie nie mających, prawem *de securitate* sejmikowych obrad i elekcji posłów opisanym, wcale przeciwnych *usurpare* ważył się.

O takową tedy wolności opresją i dalsze bezprawia, które *patebunt*, solenny *praeveniendo futurae indemnitati* zanio[śl]szy manifest, rękoma naszemi [580] podpisujemy się. Który manifest *sine ullo recessu quam validissime* utrzymać chcemy.

Działo się w Trokach Roku Pańskiego 1760 miesiąca augusta 25 dnia.

Felicjan Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Antoni Rużewicz, s[trukczaszy]c w[o.] t[r.]; Józef Adamowicz; Bartłomiej Niekrasz; Michał Daugird; Józef Samowski; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Zachariasz Iwaszkiewicz; Konstanty Koniuszewski; Bernard Ordyniec; Jakub Kazimierz Iwaszkiewicz; Tadeusz Swinarski; Jerzy Jowszyc; Franciszek Talatowicz; Antoni Honesty; Tadeusz Żuk; Andrzej Eynarowicz; Wincenty Szelpach; Józef Tworowski; Karol Gawianowski; Leon Macewicz; Jan Adamowicz; Tomasz Staniewicz; Kazimierz Adamowicz; Mateusz Siemaszko; Leon Józef Iwaszkiewicz; Józef Woytkiewicz; Jakub Połukord; Jan Sądecki; Jan Jowszyc; Stanisław Woytkuński; Antoni Miglin; Stanisław Telatowicz; Marcin Danowski; Jerzy Skarżyński; Antoni Woydag; Andrzej Pacewicz; Józef Monkiewicz; Antoni Gawianowski; Jan Nausuć; Józef Miglin; Tadeusz Miglin; Antoni Giecewicz; Bartłomiej Gawianowski; Marcin Gawianowski; Jerzy [580v] Gawianowski.

[46 podpisów]

93. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 25 VIII 1760

Rkps LVIA, SA 5974, k. 57v – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Proces *contra totum* sejmiku antekomicjonalnego poselskiego *actum* na urządzie J.K.M. grodzkim trockim i.p.p. obywatelów województwa trockiego, *idque* Michał Staniewicz, Antoni Niekrasz, Jerzy Staniewicz, Jerzy Stabiński, Kazimir Żuk, Józef Szuszwicz.

[6 podpisów]

LXVIII. Sejmik deputacki w Trokach 9 II 1761

O zgodnym i pomyślnym przebiegu sejmików pisał S. Romer do M. K. Radziwiłła, 10 II 1761, AGAD, AR V 13258a, s. 34.

Laudum sejmików deputackiego i gospodarczego – zobacz niżej.

94. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1761

Rkps 1 LVIA, SA 5964, k. 1037–1038v – kopia w księdze grodzkiej: Akt protestacyi *contra totum actum* sejmików gromnicznych trockich, 9 II 1761 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, wojskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował Franciszek Mackiewicz; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr.

Rkps 2 LVIA, SA 5964, k. 1040–1040v – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu i.p.p. obywatelów prześwietnego województwa trockiego na sejmiku gromnicznym deputackim, 9 II 1761 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, wojskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował Franciszek Mackiewicz; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr.

Rkps 3 RNB, Avtografy Dubrowskiego 133 nr 31 k. 98–98v – wypis dokumentu aktykowanego w księdze grodzkiej, 11 II 1761 r. w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem de Raessem, starostą giernokolskim, wojskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował Franciszek Mackiewicz; pod dokumentem adnotacja o jego sprawdzeniu przez Dominika Tańskiego, podstarościego woj. tr.

My, szlachta prześwietnego województwa trockiego przybywszy *ad locum consiliorum* na sejmik gromniczny do miasta J.K.M. Trok *pro die 9 mensis februararii anni praesentis 1761* ^a*constitutionibus praescriptum*^a dla obrania w.i.p.p. deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. na rok terażniejszy wyż eksprymowany ku sądzeniu spraw^b i zgromadziwszy się, gdy przystępować chcieli do obrania w.j.p. dyrektora, na ten czas w.j.p. Jerzy^c Żeromski, podczaszy tr., *arbitrarie postponendo* prawa *de libera voce* opisane i *per vim* z drugimi ichmościami zniesłszy się, siebie obrania domagał się i drugiego do obrania nie dopuszczał, a obrawszy się *vi* mocy swej do funkcji deputackiej *stante protestatione* podawać^d ważył się. Przeto my^e, widząc *convulsionem libertatis nostrae et liberae vocis vetandi*, a mając osobliwą pretensją do ichmościów i prawo *in robore* chcąc utrzymać, *contra totum* [1037v] *actum* sejmiku gromnicznego województwa trockiego solennie manifestujemy się, z którą oświadczywszy się protestacją do kancelaryi grodzkiej województwa trockiego niepojednokrotnie protestując się *contra nullitatem* całego aktu sejmikowania do zapisania w protokół i do ksiąg oddaliśmy, który *pro meliori robore et valore* podpisem rąk naszych stwierdzamy.

Pisan roku 1761 miesiąca februaryi 9 dnia.

^{a-a} W rkps. 2 i 3 „constitutione publice praescriptam”.

^b W rkps. 3 „na rok” zamiast „spraw”.

^c Brak słowa w rkps. 3.

^d Brak słowa w rkps. 3.

^e W rkps. 3 „nie” zamiast „my”.

Podpisy pod rkps. 1

Franciszek Mackiewicz; Jerzy Skarżyński; Jan Skarżyński; Marcin Skarżyński; Tomasz Skarżyński; Antoni Iwanowski; Mikołaj Łukowski *mp.*; Marcin Łukowski; Andrzej Korreywo; Kazimierz Hornowski; Piotr Sągayłło, st[aros]ta rudnicki^f; Tadeusz Hornowski, skarbnik brzeski; Ignacy Hornowski *mp.*; Bartłomiej Mackiewicz; Fabian Falkowski; Piotr Kurnolowski; Tomasz Zacharewicz; Józef Zacharewicz; Marcin Mackiewicz; Jan Pachniewski; Samuel Narwid; [1038] Dominik Jurewicz; Jan Kamiński; Antoni Kamiński; Antoni Noniewicz; Franciszek Noniewicz; Kazimierz Dąbrowski; Mateusz Klidzia; Kazimierz Klidzia; Kazimierz Pokubiata; Dominik Bernatowicz; Jan Noniewicz; Ignacy Dyrwaniszko; Tadeusz Wiszimirski; Tomasz Zaleski; Jan Hornowski; Piotr Bryndza; Jan Pawłowski; Jan Rudnicki; Antoni Żmoyłowicz.

[41 podpisów]

Podpisy pod rkps. 2

[1040v] Franciszek Mackiewicz; Jerzy Skarżyński; Jan Skarżyński; Marcin Skarżyński; Tomasz Skarżyński; Antoni Iwanowski; Mikołaj Łukowski *mp.*; Marcin Tokowski; Andrzej Koreywa; Kazimierz Hornowski; Tadeusz Hornowski; Ignacy Hornowski; Bartłomiej Mackiewicz; Fabian Falkowski; Piotr Kurnelewski; Tomasz Zacharewicz; Józef Zacharewicz; Marcin Mackiewicz; Jan Pachniewski; Samuel Narwid; Dominik Jurewicz; Jan Kurowski; Antoni Kamiński; Mateusz Klidzia; Kazimierz Klidzia; Kazimierz Pokubiata; Dominik Bernatowicz; Jan Staniewicz; Ignacy Dyrwaniszko; Tadeusz Wiszniewski; Tomasz Zaborski; Jan Hornowski; Piotr Bryndza; Jan Pawłowski; Jan Rudnicki; Antoni Zmayłowicz.

[36 podpisów]

Podpisy pod rkps. 3

Franciszek Mackiewicz; Jerzy Skarżyński; Jan Skarżyński; Marcin Skarżyński; Tomasz Skarżyński; Tomasz Iwanowski; Mikołaj Łukowski; Marcin Tułowski; Andrzej Koreywa; Kazimierz Chornowski; Tadeusz Chornowski; Ignacy Chornowski; [98v] Bartłomiej Mackiewicz; Fabian Falkowski; Piotr Kornelewski; Tomasz Zacherewicz; Józef Zacherewicz; Marcin Marcinkiewicz; Jan Pachniewski; Samuel Narwit; Dominik Jurewicz; Jan Kamiński; Antoni Kamiński; Mateusz Klidzia; Kazimierz Klidzia; Kazimierz Pokubiata; Dominik Bernatowicz; Jan Staniewicz; Ignacy Dyrwaniszko; Tadeusz Wyszumirski; Tomasz Zalewski; Jan Chornowski; Piotr Bryndza; Jan Pawłowski; Jan Rudnicki; Antoni Żmaytowicz.

[36 podpisów]

^f Być może osobny podpis Stanisława Rudnickiego.

95. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1761

Rkps LVIA, SA 5964, k. 1039–1039v – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu prześwieznego województwa trockiego *contra totum actum* sejmików gromnicznych, 9 II 1761 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, wojskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował Kazimierz Tur, podczaszyc tr.; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr.

My, szlachta, rycerstwo i obywatele prześwieznego województwa trockiego na sejmik gromniczny deputacki w roku 1761 *ad solitum* sejmikowania *locum* do zamku J.K.M. w Trokach zgromadzeni, chcąc tedy *bono publico communia adimplere vota*, gdyśmy po zagajeniu sejmiku naszego przez w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwona i podkomorzego woj. tr., do obrania dyrektora, a *per consequens* do obrania na Trybunał przyszyły W.Ks.L. deputatów *per ordinem* wolnych głosów naszych przystąpić mieli, wtedy niektórzy ichmościowie *legum transgressores postposita libere^a vetandi voce* wielu kompatriotów tegoż prześwieznego województwa trockiego, nie idąc *per vota iuxta praescriptum* praw naszych zwyczajnego sejmikowani[a], lecz *violando iura patriae per absolutam arrogantiam* z między swojej kompanii w.j.p. Jerzego Żeromskiego, po[d]czaszego woj. tr., *pro libitu sui* na dyrekcją *turmatim* zasadzać zaczęli i lubo o takową inkonweniencją przez wielu i.p.p. patriotów prześwieznego województwa naszego *eo intuitu contra totum actum* sejmiku tego pozachodziły manifesta, jednak one *vilipendendo*, ichmościowie tumultem z eksorbitancij swoich zasadzając namienionego j.p. po[d]czaszego woj. tr. *violenter^b* na dyrekcją czynić nie przestawali [1039v] i nie przestali. *Exinde^c* my, obywatele prześwieznego województwa trockiego tak wielką ponosząc uciążliwość i agrawacją wolnego głosu szlacheckiego, widząc *convulsionem* praw i swobód naszych oraz *depressionem* wolnych głosów, jak *in publica facie* sejmikowego zgromadzenia funkcji deputackiej *contra totum hunc irritum et illegitimum actum instantanee* protestowaliśmy się, tak *iterum iterumque* najpierw przed Najwyższym Panem (któremu *manifesta sunt omnia*), tudzież przed Obojgiem Narodem, *idque* Korony Polskiej i W.Ks.L., na ostatek *coram vicinis* i komubykolwiek solenny ten nasz manifest, protestacja i sprawiedliwy serca naszego żal dojść do wiadomości mógł, jak *contra totum actum in loco electorali* przeciwko takowym inkonweniencjom manifestowaliśmy się, tak i teraz manifestujemy się. Na dowód czego tę naszą protestacją rękoma naszemi podpisaliśmy.

Datt w Trokach 1761 miesiąca *februarii* 9 dnia.

Kazimierz Tur, po[d]cza[szyc] woj. tr.; Kazimierz Wilpiszewski; Leon Danowski, cześn[ikowicz] ziem[i] prze[myskiej]; x^d Karol Bańkowski; Marcin Chmielewski; Józef Tołkacz; Jerzy Jachimowicz; Józef Jachimowicz; Jakub

^a Powinno być „libera”.

^b Powinno być „violenter”.

^c Powinno być „Exinde”.

^d Nie mamy pewności, czy informacja o niepiśmienności odnosi się do Bańkowskiego, czy do Danowskiego.

Chmielewski; Tadeusz Chmielewski; Karol Jocz; Maciej Jocz; Antoni Jocz; Mikołaj Szadziejewicz; Jan Żyliński; Antoni Rondomański; Leon Rondomański; Andrzej Tomkowid; Stanisław Tomkowid.

[19 podpisów]

96. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1761

Rkps LVIA, SA 5964, k. 1041–1042v – kopia w księdze grodzkiej: Akt manifestu *contra totum actum et personam* j.p. Radoszewskiego *in ordine* sejmików gromnicznych, 9 II 1761 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, podwojewódzimi woj. tr., aktykowali Tomasz, Jerzy, Jan i Marcin Skarżyńscy, Franciszek, Piotr, Nikodem, Bartłomiej, Józef i Ignacy Mackiewiczowie, Maciej Międzybłocki, Dominik Micewicz, Mateusz i Kazimierz Klidziowie, Jan Kagiel, Kazimierz Dąbrowski, Tomasz i Józef Zacharewiczowie, Marcin Mackiewicz, Antoni Iwanowski; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr.

My, niżej podpisami rąk naszych wyrażeni, szlachta i obywatele województwa trockiego, w roku terażniejszym 1761 miesiąca *februarii* 9 dnia *solita praxi pro actu* sejmikowania na sejmik gromniczny elekcyjny deputacki zgromadzeni pierwiej *coram Scrutatore Cordium, Rege Regum et Domino Dominantium* protestujemy się, że nie żadną uwiedzeni [1041v] partykularną inwidią, awersją i prywatą, ale szczególnie *un[an]imi^a praerogativae nobilitatis providendo bono*, oraz przed wielkimi Stany W.Ks.L. i przed samym majestatem J.K.M. P.N.M. oświadczamy się *atque solennissime flebili gementique voce* manifestujemy się o to i takowym sposobem, iż co w.j.p. Leon Radoszewski, rotmistrz i koniuszy woj. tr., *mere* wprowadzając nad wszelką słusność *in aequali Republica atque inter aequales concives modum absolute praedominandi* wcześniej, mimo wszelką wiadomość nas, niżej wyrażonych szlachty *et concivium suorum*, przybrawszy i skurumpowawszy sobie niektórych partyzantów oraz przybywszy z onemi *pro actu* sejmikowania *ad solitum* temu aktowi *locum* bez żadnych w województwie naszym zasług, owszem, dostatecznej nie mając osiadłości (bo pienną trzymając fortunę[^b]) i bez oświadczenia się przed nami, szlachtą, lecz tylko prywatne partyzantom swoim czynić zasłużenia się, na dniu 9 miesiąca *februarii* w czasie sejmikowania przyzwoitym *non attento ordine* sejmikowania od tychże partyzantów swoich przy reklamacie nas, niżej wyrażonych, *titulo* za deputata na Trybunał Główny W.Ks.L. obranym został. W czym my, niżej wyrażeni, szlachta i obywatele województwa trockiego *summam* wolności naszej i prerogatywy szlacheckiej oraz *liberae vocis vetandi sentiendo iniuriam, contra totum actum* na pomienionym j.p. Radoszewskim, rotmistrzu i koniuszym woj. tr., niesłusznym pretencjei funkcji deputackiej, od niektórych tylko partyzantów swoich okrzyknionym,

^a Słowo trudno czytelne.

^b Nawias bez zamknięcia.

a pluralitate vero nobilitatis nieakceptowanym i negowanym (nie^c dopuszczając jegomości *ad ullam activitatem* jako *in libera gente liberi sumus*) protestowaliśmy się. Jednak mimo takową nas, szlachty, współ [1042] kompatriotów swoich *in publica* całego województwa *facie* czynioną protestacją, *cum vilipendio atque percalcatis legibus et depressa libera vote* [sic] *vetandi* nas, szlachty i kompatriotów województwa trockiego niektórzy i.p.p. obywatele województwa trockiego j.p. Radoszewskiego *titulo* za deputata kredensować i ogłaszać ważyli się. A tak my, niżej wyrażeni, szlachta i obywatele województwa trockiego, zabiegając dalszym szkodliwym w województwie naszym absolutnej elekcyi i wolności szlacheckiej *praeiudicium*, a widząc *oppressionem* praw ojczy[stych] W.Ks.L. *et liberi voti nostri*, jako wraz *in loco loci contra totum actum* manifestowaliśmy się, tak i dopiero *praeveniendo*, ażeby *toties* rzeczony w.j.p. Radoszewski, rotmistrz i koniuszy woj. tr., *praesumens* nie uformował sobie jakowej utrzymania się przy takowej funkcji deputackiej nadziei *in subsequenti tempore*, takowego manifestu naszego oświadczenie się przed Bogiem, senatem i wszystkimi stany Rzeczypospolitej naszej pobjawianego [sic] rękoma naszymi własnymi podpisawszy się, koroborujemy.

Pisan roku 1761 miesiąca *februarii* 9 dnia *in loco* sejmikowania w mieście J.K.M. Trokach.

Tomasz Skarżyński; Jerzy Skarżyński; Jan Skarżyński; Marcin Skarżyński; Franciszek Mackiewicz; Piotr Mackiewicz; Nikodem Mackiewicz; Bartłomiej Mackiewicz; Józef Mackiewicz; Ignacy Mackiewicz; Maciej Międzybłocki; Dominik Micewicz; Mateusz Klidzia; Kazimierz Klidzia; Jan Kagił; Kazimierz Dąbrowski; Tomasz Zacharewicz; Józef Zacharewicz; Marcin Mackiewicz; Antoni Iwanowski.
[20 podpisów]

97. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1761

Rkps LVIA, SA 5964, k. 1043–1043v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest *contra totum actum* j.p. Danowskiego i innych ichmościów, 9 II 1761 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, podwojewodzim woj. tr., aktykował Leon Danowski, cześnikowicz ziemi łomżyńskiej; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr., dalej informacja o wydaniu 21 IV 1761 widymusu Radoszewskiemu.

My, szlachta, rycerstwo i obywatele prześwietnego województwa trockiego na sejmik gromniczny deputacki w roku terażniejszym 1761 *ad solitum* sejmikowania *locum* do zamku J.K.M. w Trokach zgromadzeni, chcąc tedy *bono publico communia adimplere vota*, gdyśmy po zagajeniu sejmiku naszego przez w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwona i podkomorzego woj. tr., do obrania dyrektora, a *per consequens* do obrania na Trybunał przyszedł W.Ks.L. deputatów, *per ordinarium* wolnych głosów naszych przystąpić mieli, wtedy niektórzy ichmościowie *legum transgressores postposita libera vetandi voce* wielu kompatriotów tegoż

^c Przeszycie utrudnia odczyt.

prześwietnego województwa trockiego, nie idąc *per vota iuxta praescriptum* praw naszych zwyczajnego sejmikowania, *violando iura Patriae*, *per [abs]olutam^a arrogantiam* z między swojej kompanii w.j.p. Jerzego Żeromskiego, podczaszego woj. tr., *pro libitu sui* na dyrekcją *turmatim* zasadzać zaczęli i lubo o takowąż inkonweniencją, przez wielu i.p.p. patriotów województwa naszego, *eo intuitu contra totum actum* sejmiku tego zachodzili manifesta, jednak one *vilipendendo*, ichmościowie tumultem z eksorbitancyi swych zasadzając namienionego w.j.p. Jerzego Żeromskiego, podczaszego woj. tr., *violent[er]* na dyrekcją czynić nie przestawali i nie przestali. *Exinde* my, szlachta, rycerstwo i obywatele prześwieznego województwa trockiego, *in anno praefato* na pierwszy poniedziałek [po] Najświętszej Pannie Gromnicznej [9 II] do tegoż zamku *supra* wyrażonego *pro electione* deputatów *congregati* w ten czas tak wielką ponosząc uciążliwość i arogancją wolnego głosu [1043v] szlacheckiego, widzą[c] *convulsionem* praw i swobód naszych oraz *depressionem* wolnych głosów jak *eo intuitu in publica facie* sejmikowego zgromadzenia elekcyi deputackiej *contra totum et illegitimum hunc irritum actum instantanee* protestowaliśmy się i manifestowaliśmy się, tak *iterum iterumque* najpierw przed Najwy[ż]szym Panem Zastępów (któremu *manifesta sunt omnia*) tudzież przed Obojgu Narodów, *idque* Korony Polskiej i W.Ks.L., na ostatek *coram vicinis* i komubykolwiek solenny proces, ten nasz manifest do wiadomości dojść mógł, z sprawiedliwego serca naszego żalu manifestujemy się *contra totum actum in loco electorali* przeciwko takowym pomienionym inkonweniencjom, *iterum* protestowaliśmy się, a teraz ch[c]ąc *secundum mentem* prawa pospolitego wolne głosy nasze *in perfecta situatione* mieć i one konserwować, ten solenny manifest nasz *pro maiori robore et valore* rękoma naszemi ony podpisujemy.

Działo się w zamku J.K.M. Trokach roku 1761 miesiąca *februarii* 9 dnia.

Leon Danowski, cześnikowicz ziemi łomżyńskiej; Kazimierz Wilpiszewski, pi[wniczny] woj. tr.; Kazimierz Dombrowski; Jan Dombrowski; Jerzy Dombrowski; Jakub Junowicz; Józef Michał Junowicz; Jan Junowicz; Mateusz Junowicz; Wincenty Junowicz; Jan Piotrowski; Jan Soroka; Mikołaj Januszewski; Józef Zaleski; Jakub Hatowski.

[15 podpisów]

98. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1761

Rkps LVIA, SA 5964, k. 1046–1046v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest *contra personam* j.p. Możejki od j.p. Eynarowicza i innych ichmościów uczyniony, 9 II 1761 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, podwojewodzim woj. tr., aktykował Andrzej Eynarowicz; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr.

My, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego na sejmik gromniczny deputacki w roku terażniejszym 1761 na dzień 9 miesiąca februaryi

^a Przeszycie utrudnia odczyt.

według oblokweny prawa *ad solitum consiliorum locum* do miasta J.K.M. Trok zgromadzeni, wiadomo czynimy i oświadczamy się tym naszym publicznym manifestem, iż gdyśmy przystąpili do obrad publicznych i elekcji w.i.p.p. deputatów dla sądzenia spraw w Trybunale Głównym W.Ks.L. po obraniu zatym za dyrektora i marszałka sejmiku w.j.p. Jerzego Żeromskiego, podczaszego woj. tr., zgodziliśmy na nominowanie deputacy w.j.p. Radoszewskiego, rotmistrza i koniuszego woj. tr., z tą prekaucją, ażeby w.j.p. Józef Możeyko nie był podany, do którego nie tylko my, niżej wyrażeni, i koligacja nasza ma różne pretensje o krzywdy, ale też pomieniony jegomość, nie mając żadnej posesji dziedzicznej i nie rezydując w województwie trockim, usiłuje gwałtownie być obranym deputatem, a jako to się dzieje przeciwko prawu publicznemu i sonancyi onego, tak zachowując i obserwując *liberum veto iterum iterumque contra personam* tegoż w.j.p. [1046v] Możeyki manifestujemy się. Na dowód samej realności podpisujemy się.

Działo się w mieście J.K.M. Trokach roku 1761 miesiąca *februarii* 9 dnia.

Andrzej Eynarowicz x; Józef Winiarski; Antoni Oławski x; Jerzy Oławski x; Jan Noniewicz.

[5 podpisów]

99. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1761

Rkps LVIA, SA 5974, k. 61 – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Manifest i.p.p. obywatelów województwa trockiego *contra totum actum* sejmiku deputackiego gromnicznego.

Dominik Turowicz; Stefan Stabiński; Ignacy Sienkiewicz; Józef Tołkacz.
[4 podpisy]

100. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1761

Rkps LVIA, SA 5964, k. 1036–1036v – zapis w księdze grodzkiej trockiej: Proces i.p.p. Danowskich i Wilpiszewskich na j.p. Radoszewskiego i innych ichmościów, 9 II 1761; pod zapisem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr.; dalej informacja o wydaniu widymusu 2 IV 1761 [Leonowi] Radoszewskiemu.

Na urzędzie J.K.M. grodzkim trockim przede mną Józefem Mikołajem De Raessem, starostą giernokolskim, wojskim i podwojewodzim woj. tr., od j.w.j.p. Aleksandra na Kadzinie i Ostrowcach hrabi Pocieja, wojewody tr., olkinickiego, otesnickiego, sumiliskiego *etc.* starosty, ustalowanym, *comparentes personaliter* i.p.p. Leon Danowski, chesznikowicz ziemi łomżyńskiej, Kazimierz Wilpiszewski, piwniczny woj. tr., *solennissime* żałowali i manifestowali się *contra personam* w.j.p. Leona Radoszewskiego, koniuszego i rotmistrza woj. tr., tudzież na j.w.p. przerzeczonego

jegomość *sequitem*^a Jerzego Chelstowskiego *qua* przyjaciela, a j.p. Żylińskiego, sługę obżałowanego j.p. koniuszego, niemniej też na i.p.p. Jana, Mikołaja i Józefa Nawsuciów i innych do wspólnej rady i namowy wiolencyjnej konwokowanych, imieniami i przezwiskami lepiej jegomości wiadomych i znajomych, mieniąc o to, iż co obżałowany j.p. Radoszewski, koniuszy tr., różnemi czasy różne pokrzywdzenia żałującemu j.p. Leonowi Danowskiemu, czesznikowiczowi łomzieńskiemu, i j.p. Kazimierzowi Wilpiszewskiemu, piwniczemu woj. tr., poczyniwszy, których nie umolifikowawszy ani uspokoiwszy, w roku terażniejszym 1761 jako szlachtę, patriotów województwa trockiego, *pro electione* na Trybunał przyszły W.Ks.L. w.i.p.p. deputatów, żałujących delatorów *crimino*^b *non notatos et processu iuris non victos*, w wolnym narodzie wolnością zaszczyconych, *ad praefatam electionem* przybyłych, którzy [– –^c] *dententes libera vocis*^d *vetandi* od obżałowanego jegomości będąc *opressi*, jako *eoque intuitu contra totum actum* sejmiku deputackiego manifestowali się. Wtedy obżałowany jegomość *sua arbitriaria activitate* równych sobie szlachtę przez kompleatorów [sic] swoich *opprimere* ważył się, to jest j.p. [1036v] Żylińskiego, sługę swego, i j.p. Jerzego Chelstowskiego, towarzysza od przedniej straży wojsk W.Ks.L., z innemi od siebie subordynowanemi ichmościami na życie i zdrowie żałujących delatorów wzruszył i wzniecił, jakoż j.p. Żyliński na j.p. Danowskim biekieszę poszarpał, a j.p. Jerzy Chelstowski, towarzysz od przedniej straży, j.p. Wilpiszewskiemu kontusz podar[ł]szy z niemałą gromadą sobie przysposobioną na życie i zdrowie *inhiebant*^e [sic]. Nie dość na tym, obżałowani i.p.p. Nawsuciowie, sugiestią obżałowanego jegomości wzbudzeni, na żałujących delatorach uccziwego [sic] charakteru szlacheckiego cale nie zostawiwszy przez skomatyczne i zelżywe słowa swoje, porywając się do broni na zabicie golili i pewnie by swojej chęci dogodzili, gdyby żałujący delatorowie cierpliwością zdrowia swego nie salwowali, zaczym żałujący delatorowie ch[c]ąc z obżałowanymi prawem czynić *ante omnia* do obwarowania *omnimodam securitatem* zdrowia, życia i fortun tak sobie samym, jako i ludziom swym od dalszych impetycyi, do uznania inkwizycyi *mutuo partium sumptu* a za oną rozprawy *ex forma talit[er]*, do pokarania poenami *ex merito causae* ściągającemi się, do nadgrozdzenia szkód i expens prawnych, i o to wszystko co czasu prawem *fusius deducitur, salva melioratione* tej żałoby, żałujący delatorowie dali tę swą solenną manifestacją do ksiąg grodzkich trockich zapisać, co jest zapisane.

^a Odczyt niepewny.

^b Powinno być „*crimine*”.

^c Przeszycie uniemożliwia odczyt początku słowa.

^d Zapewne powinno być „*voce*”.

^e Zapewne powinno być „*inhiebant*”.

LXIX. Sejmik gospodarski w Trokach 10 II 1761

101. *Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 10 II 1761*

Rkps LVIA, SA 5964, k. 1056–1057v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum prześwieznego województwa trockiego, 11 II 1761 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, wojskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował Michał Gliński; pod dokumentem podpis Dominika Tańskiego, podstarościwo woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwa [sic], szlachta i obywatela [sic] województwa trockiego w roku terażniejszym 1761 na sejmik gromniczny gospodarski nazajutrz po sejmiku deputackim miesiąca *februarii* 10 dnia do zamku i miasta J.K.M. Trok zgromadzeni, oznajmujemy *hoc nostro* [1056v] *publico laudo*, iż na dniu 9 februaryi *solito more ad normam* praw W.Ks.L. w pierwszy poniedziałek po Najświętszej Pannie Gromnicznej, po zagajeniu przez w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwona i podkomorzego woj. tr., *qua* pierwszego urzędnika ^a(podwojewodzkiego woj. tr.)^a, zgodnie obraliśmy w.j.p. Jerzego Żeromskiego, podczaszego tr., za dyrektora, pod którego jegomości dyрекcją w.i.p.p. Józefa Możejkę, łowczego, Leona Radoszewskiego, koniuszego, urzędników województwa naszego, *nemine contradicente* po obraniu za deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., *in crastino vero in hocce consiliorum loco*, po zagajeniu przez tegoż w.j.p. dyrektora sejmiku gospodarskiego, w.j.p. Mikołaj Józef De Raess, podwojewodzi tr., *post fata* w.j.p. Mikołaja Dowoyny wakujący urząd wojskownstwa za przywilejem J.K.M. sobie konferowanym, *sine ulla contradicentione* zasiadł. *In simil*^b *post resignationem* przez w.j.p. Mateusza Tańskiego, pisarza gr. tr., rotmistrzowstwo woj. tr., [za]^c rotmistrza w.j.p. Tadeusza Tańskiego, pisarzewicza gr. tr., *ex unanimo assensu nostro elegimus, tandam* [sic] *post electionem nostram* [1057] Jędrzeja Eynarowicza za kontrahenta województwa naszego do wybierania czopowego szelężnego od Żydów z karczem.

Ichmościom księży dominikanom wysokodworskim na reperację kościoła wysokodworskiego z każdego dymu po szóstaku bitym jednym na rok terażniejszy zgodnie pozwoliliśmy, którą uchwałę na kościół wysokodworski przy podymnym w kancelaryi grodzkiej trockiej odbierać zleciliśmy.

Item ponieważ o kurencją monety niemała zachodzi trudność, mianowicie w kancelaryi trockiej przy odbieraniu podymnego, że też kancelaria grodzka monetą saską brakuje, a stara tak już wyginęła, że się całe nie znajduje, zaczym też kancelaria grodzka, aby jaka się kurencja znajduje saska lub pruska przy importowaniu podymnego bez braku akceptowała *pro exsolvendo*^d *militari stipendia*^e,

^{a-a} Fragment podkreślony.

^b Zapewne powinno być „insimul”.

^c Przeszycie utrudnia odczyt.

^d Słowo poprawiane.

^e Powinno być „stipendii”.

hoc publico laudo et assensu nostro praecommittimus i na to takowe laudum podpisami naszymi stwierdzamy.

Pisan w mieście i zamku J.K.M. Trokach roku 1761 miesiąca februaryi 10 dnia.

Jerzy Żeromski, po[d]czaszy woj. tr., dyrektor sejmiku gromnicznego deputackiego i gospodarskiego; Andrzej Władysław Ukolski, ciwun i podkomorzy woj. tr. *mp.*; Stefan Romer, sędzia ziem. tr.; Józef Mikołaj De Raes, wojski i podwojewodzy tr.; Jan Romer, horodniczy^f i sędzia gr. woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz gr. woj. tr.; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Ignacy Kuczewski *mp.*; Tomasz Podolski, regent gr. woj. tr.; Kazimierz Tur; Leon Radoszewski, koniuszy, rotmistrz i deputat woj. tr.; Michał Tański, strażnik smoleński, namiesnik pety[h]orski; Józef Piotr Eytmin, krajczy tr. *mp.*; [1057v] Michał Tański; Antoni Tański; Stefan Stabiński; Józef Antoni Zydanowicz; Maciej Jocz; Benedykt Jocz; Józef Jocz; Antoni Chomycz; Jerzy Jocz; Józef Tworowski *mp.*; Dominik Rakint; Dominik Bernatowicz; Sylwester Rakint; Jan Nawsuć; Tadeusz Mackiewicz; Jerzy Baranowski; Kasper Macewicz.

[30 podpisów]

LXX. Sejmik przedsejmowy w Trokach 16 III 1761

Uniwersał Augusta III, list króla do senatorów, instrukcję, kredens i list dla posła na sejmiki, list prymasa Władysława Łubieńskiego do sejmików – ASWPK. Punkty do instrukcji – ASKow.

102. Instrukcja dla posłów na sejm nadzwyczajny, 16 III 1761

Rkps LVIA, SA 5964, k. 1085–1088v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcyi przeświecnego województwa trockiego na sejm, 17 III 1761 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, wojskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował Teodor Zaranek, podsędkowicz woj. witebskiego; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr.

Instrukcja od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego, za uniwersalami N.K.J. P.N.M. Augusta III, szczęśliwie nam panującego, w roku terażniejszym 1761 na dzień 16 marca miesiąca *ad solitum consiliorum locum* do miasta i zamku J.K.M. Trok zgromadzonych j.w.i.p.p. Ludwikowi Pocijowi, strażnikowi wielkiemu W.Ks.L., i Jerzemu Żeromskiemu, podczaszemu woj. tr., *unanimi assensu* obranym posłom naszym na sejm ekstraordynaryjny dwuniedzielny [w] Warszawie odprawować się mający dla remonstrowania interesów *boni publici* dana.

[1.] Pod słodkim N.K.J. panowaniem największe teraz ojczowskich [sic] łask doświadczamy skutki, kiedy nie tylko *proximus ucalegon* [sic], lecz niemal cała

^f Dopisane nad nazwiskiem urzędnika.

Europa marsowym ogniem gore. My jednak w prowincjach naszych Korony Polskiej i W.Ks.L. bez żadnej czułości *sereno* bezpiecznego pokoju używając *tempore* [1085v] *utrique iuri* nieśmiertelne winniśmy podziękowanie, a najprzód *Caelesti*, że Boska providencja tego nam zrządziła Pana, za którego czułą myślą, rządem i opieką w głębokim zażywaniu pokoju, potym samemu Najjaśniejszemu Panu *primo in terris nomini*, że *fruimur serenissima quiete sub lumine tanto* i że czas walnej rady sejmowej, abyśmy *prospicere* mogli *bono publico*, z wielkiej przezorności złożyć raczył, więc j.w.i.p.p. posłowie nasi u tronu Najjaśniejszego Pana w jak najgłębszym podziękowaniu przychylnych serc naszych *interpretes* będą.

[2.] A że sejm terażniejszy ekstraordynaryjny *non ad mentem* praw *absque senatus consilio* złożony, przeto aby *in futurum* zachowane były prawa, j.w.i.p.p. posłów przypomnienia *committimus*.

[3.] Ponieważ P.N.M. *pro obiecto* sejmu ekstraordynaryjnego publiczną ze złej znacznie srebrnej monety po całym kraju ro[z]szyrzzonej krzywdę w uniwersale swoim proponować raczył, tedy dopomną się i.p.p. posłowie, aby i.p.p. podskarbm *utriusque gentis*⁹⁸ serio zaleconą była *muneris sui executio* wyredukowania *iuxti intrinseci valoris* każdego gatunku zagranicznych tyńfów i ta redukcja pod niezawodnymi różnicy między sobą tych gatunków znakami aby *publico* przez wydrukowane egzemplarze z wyznaczeniem dnia, od którego taka kurencja zaczynać się powinna, komunikowana była. Że zaś za uniżeniem terażniejszej kurencyi złych tyńfów wynika oczewista całego narodu w tak wie[lu]^a milionach szkoda, która bez swojego autora nie jest, tedy tak dla nadgrody publicznego decessu jako żeby *inpune tantum crimen* nie poszła, a przeto samą *non detur ius sceleris* w dalszy czas autorów i kooperatorów do wprowadzenia [w] kraj nasz tej fałszywej monety inkwirować i aby z osób i fortun ich prawami opisana nastąpiła satysfakcja, nieodstępnie dopominać się będą.

[4.] Lubo zaś d[o]^b proporcji potrzeby kraju *rei monetariae instauratio* gruntowniejsza być nie może, jako przez [1086] otwarcie mennicy, lecz kiedy wszystkie dawniejsze o mennicach konstytucje z naturalnej racyi *commerciorum* z zagranicznymi potencjami referują się *ad legem imperii*, tę wagę i gatunek w biciu naszej monety, jaka jest w sąsiedzkich *imperii* państwach zachowywać kazały, co teraz *ob eandem commerciorum rationem* zachować by koniecznie należało, a we wszystkich *imperii* państwach dla wielkich na trwającą wojnę nakładów, teje monety zepsowany walor, którą złą zagraniczną monetą tę naszą lepszą, która by z mennicy wychodziła, częścią *via commercii*, częścią praktykowanymi dotąd sposobami wykupować by się starano i znowu nowa Rzeczypospolitej wyniknęłaby strata, przeto ostrzegając *ne peior sit medicine morbo*^c, ciż i.p.p. posłowie nie pozwolą.

^a Przeszycie utrudnia odczyt.

^b Przeszycie utrudnia odczyt.

^c Zapewne powinno być „morbus”.

⁹⁸ Podskarbm wielkim koronnym był Teodor Wessel, a litewskim Jerzy Flemming.

[5.] Otwarcie zaś gór olkuskich do przyszłego sejmku starać się będą.

[6.] Przy tym domówią się i.p.p. posłowie, aby podług wielorakich praw i ostatniej konstytucji *anno 1736*⁹⁹ *in tenore pactorum conventorum* wyrażonej, tak na podskarbińskich jako i inne na marszałkowskich, kanclerzkich [sic], hetmańskich ministeriach umieszczone osoby przy swoich prerogatywach *et incumbentes* sobie *operationes* zachowane były. Pójdzie za tym, że *in sudore quaesito*^d przez przodków naszych tej Rzeczypospolitej *redibit forma*, kiedy pod najwy[ż]szą J.K.M. P.N.M. głową każdy *ad decorem et integritatem totius corporis* postanowiony członek swój, a nie drugiego członka, jak się teraz *incongru[e]* dzieje, sprawować będzie, *ex consequenti* nastąpi, że *non impedita* podskarbach *utriusque gentis vigilantia* winna bez ekskuzy będzie złą monetę w kraje Rzeczypospolitej wolnego zabronić ustępu.

[7.] Chociaż z uniwersału J.K.M. informo[wa]ne województwo nasze, że *sepositis omnibus tam multis^e et gravibus* Rzeczypospolitej *vulneribus* na tym ekstraordynaryjnym sejmie sama pełnej wielkich defektów monecie *medela* ma *provideri* [1086v], lecz że tę materią o fałszywej monecie w tylu podobnych przypadkach dawniejsze decydowały konstytucje, których egzekucją *etiam* bez sejmku nastąpić by powinna, przeto i.p.p. posłowie tym ranom, którym tylko trzy stany *mederi* mogą *maxime*, szukać nie zaniedbując folgi, dopimnać [sic] się i radzić o potrzebnym sił Rzeczypospolitej pomnożeniu i wszelkich do obrony potrzebach, bez których Rzeczypospolita sąsiedzkim, wojennym ogniem otoczona zostaje, o reperację fortecy i o ucalenie kraju Rzeczypospolitej, aby przez mający *inter belligerentes* traktat podzielone albo *in aliqua parte* oderwane nie były.

[8.] O tak znacznych przez cudzoziemskie wojska współbraci naszym poczynionych krzywdach, o sposobach zabezpieczenia przez częste powtórzenie już w nałóg obróconym w Trybunałach bezprawie w obieraniu deputatów, tudzież w ustanowieniu Trybunałów zagęszczone po sejmikach inkonweniencjom, przy tym aby *senatus consilia materias status* trzem stanom do rezolucji prawem zostawione *nobis inconsultis* decydować nie ważyły się, i.p.p. posłowie o to wszystko *efficaciter* domówić się mają.

[9.] Praktykowane w Ojczyźnie *ab aevo merita* i życzliwe około dobra pospolitego usiłowania domu j.w.i.p.p. Pocijów ażeby z osobliwszego względu Najjaśniejszego Majestatu i Stanów Rzeczypospolitej pierwszą do wakującej pieczęci mniejszej W.Ks.L. j.w.j.p. Ludwikowi Pocijowi, strażnikowi W.Ks.L., mógł m[ieć]^f rekomendacją, *ferventissimo* całego województwa naszego *voto* i.p.p. posłowie *instabant*.

[10.] Do takowegoż względu i skutecznych łask Najjaśniejszego Majestatu dowodne w Ojczyźnie *ab aevis atavisque* domu j.w.i.p.p. Brzostowskich

^d Zapewne powinno być „quesita”.

^e Przeszycie utrudnia odczyt.

^f Przeszycie utrudnia odczyt.

⁹⁹ VL, t. 6, s. 303 (fol. 623).

propter commune Reipublice bonu[m] tot exemplis praktykowane zasługi, a *precipue* j.w.j.p. Adama Brzostowskiego, kasztelana połockiego, i.p.p. posłowie rekomendować *obligantur*.

[11.] Dawne i terazniejsze *merita domus* j.w.i.p.p. Massalskich *in sago et toga* w Ojczyźnie okazane *merentur* instancją za [1087] j.w.j. księdzem Michałem Massalskim, proboszczem katedry wileńskiej, referendarzem W.Ks.L., aby przez osobliwszy wzgląd J.K.M. P.N.M. do koadiutorii wileńskiej był promowowanym, *instabunt* i.p.p. posłowie.

[12.] Dług na potrzeby Rzeczypospolitej w.j.p. Mateusza Romera, generała artylerii [sic] W.Ks.L., podczas różnych kompanii własnej spendowanej sumy na kilkakroć 100 tysięcy *vigore* rejestrów *calculationis* podczas sejmu oraz konstytucji *specialiter anni 1690*¹⁰⁰, ażeby *successoribus* był *restitutus, recomendatur* i.p.p. posłom.

[13.] Publiczne *in Republicae* [na] wielu funkcjach zasługi w.j.p. Jerzego Żeromskiego, podczaszego i posła woj. tr., *merentur* instancje województwa naszego *ad plenos ordines*, aby włóki puste Miłostany i Mankuny [w] województwie trockim sytuowane, w posesyi wyrażonego dożywotniej zostające, temuż imieniowi prawem lennym były obwarowane, usilnego starania i.p.p. posłowie dołożyć zechcą *et omni conatu* utrzymywać nie przepomną.

[14.] W Bogu zesłi i.p.p. Krzysztof, koniuszy woj. tr., i Aleksander Iwaszkiewiczowie, bracia rodzeni, pożyczwszy sumy 40 tysięcy zł polskich na oblig z inekwitacją do dóbr Łopinicy^g w powiecie wołkowyskim leżących opisaną, onej na terminie tak samym aktorom, jako i sukcesorom nie oddali, na których *in sequenti tempore* są 14 otrzymanych dekretów, w którym stopniu będąc sukcesorem j.w.j. ksiądz Kajetan Sołtyk, biskup krakowski, wnuk ichmościów, *interposita* i.p.p. przyjaciół *combinatione* ugodliwą opisali się z i.p.p. Jerzym, Zachariaszem, Jakubem i Leonem Iwaszkiewiczami, w Bogu zesłłego Krzysztofa Iwaszkiewicza sukcesorami, asekurację takową uspokoić *onus post haec* renitencję czyniąc, żadnej i.p.p. Iwaszkiewiczom satisfakcyi nie uczyniono, [1087v] dekreta w Trybunale i w innych subseliach otrzymane *vilipendendo*, więc, aby *servantur circa patrias leges in adipiscenda satisfactione*, i.p.p. posłowie domówią się.

W czym wszystkim, jako *perspecta* jest nam^h dobrze *teneritudo et prudentia* j.w.i.p.p. posłów naszych, tak traktowanie w tym *salvis* we wszystkim *libertate et legibus in omnibus punctis om[ni]no observandis* ichmościom *activitati* dajemy.

Datum w zamku i mieście J.K.M. Trokach *ut supra*.

Józef Mikołaj Deraes, wojski, podwojewodzi i derektor [sic] sejmiku antekomicjalnego woj. tr. *mp.*; ⁱStefan Romer, sędzia ziem. woj. tr.; Leon Jerzy

^g Przeszycie utrudnia odczyt.

^h Kolejność słów poprawiona zgodnie z cyframi nad dwoma ostatnimi słowami.

ⁱ⁻ⁱ Kolejność podpisów poprawiona według nadpisanych nad nimi cyfr.

¹⁰⁰ „Approbatio liczby ur. Remera, generała artylerii W.X.L.”, VL, t. 5, s. 398 (fol. 819); VC, t. 5, vol. 2, s. 436.

Radoszewski, deputat, koniuszy i rotmistrz woj. tr.; Jan Römer horodniczy i sędzia gr. woj. tr.¹; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Józef Piotr Eytmin, krajczy woj. tr. *mp.*; Jerzy Franciszek Talwosz, regent ziem. i gr. woj. tr. *mp.*; Michał Tański, strażnik smoleński, namiestnik petyhorski; Tadeusz Tański, rotmistrz woj. tr.; Ignacy Kuczewski *mp.*; Antoni Józef z Goszcza Gosicki, rotmistrz woj. tr.; Stefan Stabiński, oboźn[y] woj. tr.; Leon Tański, starosta baryski; Michał Maławski, kapitan J.K.M.; Michał Szczodro, st[olnik]² Księstwa Żmudzkiego; Antoni Tysza [1088] Bykowski *mp.*; Tomasz Mordas Żyliński; Antoni Strawiński, r[otmistrz] tr.; Ignacy Turlaj s[tolnikowicz] tr.; Piot[r] Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Andrzej Woysin Antoniewicz; Michał Krzywobłocki, łowczy oszmiański; Jakub Żmijowski *mp.*; Ignacy Hryniewicz; Michał Tański; Maciej Jocz; Marcin Klidzi, porucznik przedniej straży J.K.M.; Jerzy Rodzewicz; Wincenta [sic] Szelpach; Józef Zielonko; Jan Kijuć; Jan Chodykin; Adam Strebeyko; Teofil Jocz; Maciej Michałowicz; Antoni Franciszek Janowicz, skarbn[ik] mozyrski; Mateusz Zygmuntowicz; Tadeusz Danielewicz, namiestnik gr. tr.; Paweł Kołodzieżyński; Jerzy Stabiński; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Zachariasz Antoni Iwaszkiewicz; Jan Dobczyński; Michał Jurewicz; Józef Surwił *mp.*; Leon Iwaszkiewicz; Kazmierz Paszkiewicz *mp.*; Ludwik Kantimir Terpiłowski, czesznik woj. tr.; Franciszek Andrzejkowicz; Józef Andrzejkowicz; Antoni Gębicki; Dominik Rakint; Sylwester Rakint; Antoni Terpiłowski Kantimir, skar[bnik] parnawski; Jan Zelnia; Antoni Grażewicz; Józef Nawsuć; Józef Jocz; Adam Kijuć; Józef Rądomański; Ignacy Siękiewicz; Jerzy Buczkowski; Maciej Bohdanowicz; Jan Wilski; Mateusz Małylewicz; Jan Rądomański; Jan Nawsuć; Jerzy Baranowski; Stefan Rekiewicz; Maciej Januszkowski; Franciszek Januszkowski; Jan Ławronowicz; Karol Korewa; Mikołaj Czajewski; Symon Daszkiewicz; Kazmierz Kulikowski; Tomasz Pietraszkiewicz; Marcin Piotrowski; Jakub Skinder; Marcin Szodziejewicz; [1088v] Tomasz Niedziński; Bałtromiej Niedziński; Jakub Oborski; Antoni Oborski; Jerzy Staniewicz; Józef Hopen; Józef Daynerowicz^k; Andrzej Eynarowicz; Mateusz Goyżewski; Jan Żyliński; Jan Dobarski; Wiktory Żyliński; Jan Kulikowski; Tadeusz Dobacki; Józef Tołkacz, skar[bnik] woj. tr.; Józef Downorowicz, strażn[ik] kowieński; Ludwik Eynarowicz; Teodor Mackiewicz; Bałtromiej Jacuński.

[99 podpisów]

¹ Przeszycie utrudnia odczyt.

^k Nad nazwiskiem „Daynowicz” dopisane „er”.

LXXI. Sejmik deputacki w Trokach 8 II 1762

O pomyslnym przebiegu sejmiku i konieczności rezygnacji z wyboru Józefa Możeyki pisali A. Pocię do M. K. Radziwiłła, 10 II 1762, AGAD, AR V 11907, s. 86; S. Romer do M. K. Radziwiłła, 12 II 1762, AGAD, AR V 13258a, s. 38–39.

103. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 8 II 1762

Rkps LVIA, SA 5965, k. 35–35v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest j.p. Eydarowicza [sic] i innych *contra totum actum* gromnicznego deputackiego sejmiku, 8 II 1762 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, wojskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował Andrzej Eynarowicz; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarości woj. tr.

My, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego na sejmik gromniczny deputacki w roku terażniejszym 1762 na pierwszy poniedziałek *post festum Purificationis Beatissimae [Virginis Mariae]*, to jest na dzień 8 miesiąca *februarii*, tu *unanimiter* do zamku J.K.M. trockiego zgromadzeni, tę naszą solenną przed Panem Panujących i wszystkimi stanami Rzeczypospolitej *contra totum actum* tegoż sejmiku gromnicznego deputackiego zanosimy manifestację, że w.i.p.p. urzędnicy naszego województwa trockiego *semotis arbitriis [neg]lecta^a forma* sejmikowania *lege praescripta positiva* chcąc czynić *tumultoria*, nie rozdając głosów nam, szlachcie w wolnym narodzie będącym, ile uczyniwszy tylko z sobą *in scis nobis cointelligentio ad libitum sui*, tak w.j.p. dyrektora, jako też w.i.p.p. deputatów na Trybunał Księstwa Litewskiego sądzić się mający, *arbitrarie* utrzymując, obierać *intendebant*. W czym my, *nobilitas* województwa trockiego, *sentiendo pos[t]positionem legis de electione* deputatów *praescriptae*, jakośmy na wspomniane *inconvenientiae in campo electorali* nie pozwalając, *contra totum actum* manifestowali się, tak też niepojednokrotnie manifestując się gdzie tego potrzeba będzie, takowy nasz manifest utrzymać *intendimus* i ony na dowód czego podpisami rąk naszych koroborujemy.

Datum w zamku trockim roku 1762 miesiąca *februarii* 8 dnia.

Andrzej Eynarowicz Wrzuch^b; Józef Winarski; Kazimierz Kowzan; Józef Krzyżanowski; [35v] Jan Białowieski.

[5 podpisów]

Zapewne do powyższej protestacji odnosi się zapiska o protestacji wniesionej przez Andrzeja Eynarowicza contra totum actum sejmiku deputackiego w trockiej księdze protokołowej z 8 II 1762 r., LVIA, SA 5974, k. 73v.

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^b Odczyt niepewny.

LXXII. Sejmik gospodarski w Trokach 9 II 1762

104. Laudum sejmiku gospodarskiego, 9 II 1762

Rkps LVIA, SA 5965, k. 39–40v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum prześwieczonego województwa trockiego, 9 II 1762 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, wojskim i podwojewódzimi woj. tr., aktykował Felicjan Iwaszkiewicz; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościgo tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego na sejmik gromniczny gospodarski do miasta i zamku J.K.M. Trok nazajutrz po doszłym sejmiku deputackim, w roku terażniejszym 1762 miesiąca *februarii* 9 dnia zgromadzeni, oznajmujemy tym naszym publicznym *boni ordini* gospodarskiego sejmiku instrumentem, iż *solito more*, aby *publico aerario census* z czopowego szeląznego był do skarbu Rzeczypospolitej na chorągiew usarską w Prenach kon[s]ystencją mającą, był [sic] oddany, tedy za kontrahenta j.p. Jerzego Rodziewicza obrawszy, *executionem* w wybraniu sumy z czopowego szeląznego województwa trockiego *commisimus*.

Interea dla ichmościów księży bernardynów trockich przez konflagratę kościoła upadłych, z dymu po tyńfowi jednym *dico* jednym, *nemine contradicente*, przy wypłaceniu podymnym do kancelaryi grodzkiej trockiej importować *publico consensu nostro* deklarujemy.

Insuper od parobków i dziewczek żydowskich, jako przeciwko prawom pospolicym służbą bawiących się, niemniej *contra orthodoxam* [39v] *fidem eo ipso* przeciwnych, po tyńfów trzy, a od kątników z dóbr wszelkich, *excepto* dóbr ziemskich wieczystych, którzy kątnicy z próżnowania do wszelkiej swywoli, *etiam* i do złodziejstwa często brać bywają sobie, jako *vagabundae personae*, okazją, po talaru bitym jednym odbierać zlecamy, których to trzech tyńfów i talara bitego od osób wyż przereczonych *censum medietatem* ichmościom księży [sic] bernardynom trockim, *alteram vero medietatem pro praemio laboris* i.p.p. lustratorom wyznaczamy. A za lustratorów traktu zaniemeńskiego j.p. Felicjana Iwaszkiewicza i j.p. Stanisława Klidzie, traktu zaś na tej stronie Niemna będącego j.p. Ignacego Turlaja, ^astol[nikowicza] tr.^a, i j.p. Józefa Tubielewicza obraliśmy, którzy to ichmościowie *intuitu* terażniejszego kredensu przereczone pieniądze od parobków i dziewczek żydowskich, także od kątników, byle by nie w ziemskich dobrach wieczystych najdujących się, wybrawszy, *medietatem unam* sobie, *alteram vero*^b *medietatem* kościołowi trockiemu ichmościom księżom bernardynom *fideliter* importować powinni będą i na to ten kredens sejmiku gromnicznego gospodarskiego województwa trockiego rękoma naszymi podpisujemy.

Dat w mieście i zamku J.K.M. Trokach roku 1762 miesiąca *februarii* 9 dnia.

^{a-a} Fragment nadpisany.

^b Wyraz przeprawiony, trudno czytelny.

Mateusz Tański, pisarz grodzki i dyrektor sejmiku gromnicznego woj. tr.; Andrzej Władysław Ukolski, ciwon i podkomorzy woj. tr. *mp.*; Stefan Romer, sędzia ziemski tr.; Johahim [sic] Judicki, deputat tr.; Michał Tański, deputat tr.; Józef De Raes, wojski i podwojewodzi tr.; Jerzy Talwosz, regent ziem. i gr. woj. tr. *mp.*; Antoni Junowicz, skarbnik pow. mozyrskiego; Jan Awnul Dowgiałło; Kazimierz Tur; Jerzy Kirklewski; Jan Kirklewski; Jakub Kirklewski; Wiktory Kirklewski; Dominik Michał Szymkowski, namiestnik gr. woj. tr.; Józef Piotr Eytmin, krajczy woj. tr. *mp.*; Michał Tański, strażnik smoleński, namiestnik petyhorski; Kazimierz Dubiski, stolnik kowieński; Felicjan Telatowicz, mostowniczy woj. tr. *mp.*; Leon Tański, starosta buryski *mp.*; [40] Konstanty Koniuszewski; Józef Surwił; Adam Strobeyko; Jan Dubiski; Józef Iżycki *mp.*; Paweł Kołodzieżyński; Jan Ławrynowicz; Adam Hrydziewicz; Michał Dowgiert; Ignacy Stabiński; Antoni Szeszewicz; Albrych [sic] Jakubowicz^c; Antoni Kołodzieżyński; Stanisław Bieńkuński; Tomasz Stucki; Józef Żyliński; Leon Rondomański;^d Mateusz Czaplijewski; Antoni Rużewicz; Mikołaj Jurewicz; Tadeusz Daniel Jasudowicz; Wincenty Bokuzicz^e; Wawrzyniec Wirpsza; Mateusz Ratowt; Maciej Januszkowski; Jakub Pochrebicki *mp.*^f; Mateusz Zygmuntowicz; Tadeusz Działoński; Symon Winrych *mp.*; Jan Gawianowski; Michał Klidzia; Jerzy Klidzia; Ignacy Dmuchowski; Ignacy Dyrwaniszko; Jakub Klidzia; Józef Dobkiewicz; Franciszek Januszkowski.

[56 podpisów]

[Po liście podpisów dopisano:]

Według praw i konstytucyi, ażeby Żydzi chrześci[j]an parobków i dziewczek do służby sobie mieć nie ważyli się, przy obradzie prześwietnego województwa trockiego na gospodarskim sejmiku uchwalonej płacy po talaru bitym, do czego *viritem* podpisujemy się.

Datum [sic]

Stefan Mor[dwin] Szczodro, mostowniczy powiatu orszańskiego.

[1 podpis]

105. *Testimonium szlachty trockiej, 9 II 1762*

Rkps LVIA, SA 5965, k. 42–43 – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja testimonialnego skryptu od prześwietnego województwa trockiego jegomości księdzu Janowi Bobrowiczowi czasu sejmiku gromnicznego gospodarskiego wydanego, 9 II 1762 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, wojskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował ksiądz Jan Bobrowicz; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościę tr.; dalej informacja

^c Nazwisko przeprawione, odczyt niepewny.

^d Wpisano wielką literę A, która nie wiadomo do czego się odnosi.

^e Odczyt niepewny.

^f Skrót nadpisany.

o wydaniu widymusu przez Józefa Odyńca, wiceregenta gr. tr., 7 lutego 1791 r. oraz o wydaniu ekstraktu 19 XI 1835 r.

My, dygnitarze, urzędnicy ziemscy^a, grodzcy, rycerstwo, szlachta województwa trockiego, którzyśmy się *ad locum consiliorum* na sejmik gromniczny gospodarski do miasta J.K.M. Trok *pro die 9 februarii anni praesentis 1762 constitutionibus praescripta* [sic] dla obrady potrzeb województwa trockiego i ułożenia laudum zgromadziliśmy się, gdzie gdyśmy przystępowali do obrady, tedy j.p. ksiądz Jan Bobrowicz z familią swoją i z sąsiadami, szlachtą tegoż województwa trockiego stawając, dopraszał się u nas o testymonium, iż jest szlachcic dobrze urodzony z ojca i z matki tutejszego województwa trockiego, któremu to j.p. księdzu Janowi Bobrowiczowi wydając takowe testymonium nasze, iż z antecesorów swoich jest tutejszy wojewodzanin trocki, szlachcic z ojca i z matki dobrze urodzony, komu by o tym wiedzieć potrzeba było, *attestamur fide vera nostra*. Które to takowe testymonium nasze, ażeby u każdego sądu i prawa (i komuby tego^b potrzeba było wiedzieć) było akceptowane, upraszamy. Na dowód tego wydając takowe nasze testymonium, podpisem rąk naszych stwierdzamy.

Pisan w Trokach roku 1762 miesiąca *februarii* 9 dnia.

[42v] Mateusz Tański, pisarz i dyrektor sejmiku gromnicznego woj. tr.; Andrzej Władysław Ukolski, ciwon i podkomorzy woj. tr. *p[ropria] m[anu]*; Stefan Romer, sędzia ziem. tr.; Józef Mikołaj Deräes, wojski i podwojewodzi woj. tr.; Marcelli Andrzej Tarasowski, podstoli woj. tr.; Tadeusz Strawiński, oboźny woj. tr.; Felicjan Talatowicz, mostowniczy tr.; Joachim Judicki, deputat tr.; Michał Tański, deputat woj. tr.; Józef Piotr Eytmin, krajczy woj. tr.; Antoni Hryniewicz, komornik woj. tr.; Jerzy Talwosz, regent ziem. i gr. woj. tr.; Antoni Janowicz, skarbnik mozyrski; Kazimierz Dubiński^c, st[olnik] w.c.p.; Ignacy Kuczewski; Antoni Swiczewski; Stefan Mor[dwin] Szczodro, m[ostowniczy] p[owiatu] orszań[skiego]; Tadeusz Szczodro, łow[czyc] z. h.^d; Konstanty Koniuszewski; Ignacy Dyrwaniszko; Kazimierz Sielawa, starosta woźniczański *mp.*; Jerzy Piotrowicz; Jan Chodykin; Stanisław Gieysztor; Jakub Tubielewicz; Jan Zelnio; Antoni Grażewicz; Józef Romanowski, mostow[niczyc] pow. witebskiego [sic]; Adam Hrydzewicz; Ignacy Stabiński; Mikołaj Montygier; Michał Milatowski; Ignacy Dmuchowski; Stanisław Iwaczewski; Piotr Ulczycki; Michał Kulikowski; Dominik Dowgird; Piotr Bobrowicz; Sylwester Kulikowski; Jan Bernartowicz; Józef Downarowicz; Józef Wotkiewicz; Franciszek Sarosiek; Marcin Pohrebicki; Tadeusz Daniel Jassudowicz; Józef Żyliński; Kazimierz Woydag; Stefan Rakiewicz; Tadeusz Strawiński; Jozefat Strawiński; Tadeusz Danilewicz, landwójt tr.; Tomasz Żyliński; Jerzy Kazimierz Kirklewski *p[ropria] m[anu]*; Antoni Zulenkowicz; Paweł

^a Słowo nadpisane.

^b Słowo nadpisane.

^c Nazwisko poprawione, pierwotny zapis „Dupiński”.

^d Odczyt niepewny, był łowczycem tr.

Kołodziżyński; Jan Ławronowicz; Barnabo [sic] Kozłowski; Antoni Kołodziżyński; Waleryan Strawiński; Jakub Iwaszkiewicz; Józef Pawłowicz; Antoni Szuszwicz; Antoni Honesty; Stanisław Talatowicz; Tomasz Staniewicz; Stanisław Klidzia; Jan Janowski; Józef Dobkiewicz; Antoni Sakowicz; Felicjan Iwaszkiewicz; Stanisław Tuczka; Antoni Gawianowski; Michał Kochański; Jakub Skinder; Franciszek Kozakiewicz; Bartłomiej Wołągiewicz; Jan Pacewicz; Leon Rondomański; Ignacy Strebeyko; Michał Klidzia; Jerzy Klidzia; Stanisław Klidzia; Felicjan Mocerwicz; Adam Zacharewicz; Piotr Paszkowski; Maciej Jansikowski; [43] Dominik Michał Szymkowski, namies[tnik] gr. woj. tr.; Józef Monczuński; Bartłomiej Woydag; Michał Jurewicz; Franciszek Jurewicz; Andrzej Jurewicz; Mikołaj Jurewicz; Antoni Piękowski; Leon Tański, starosta buryski; Józef Iżycki; Józef Surwiłło; Kazimierz Tur; Ignacy Turlay; Leon Iwaszkiewicz; Jan Dubiski^e; Wiktory Sakowicz; Jan Skarżyński, komor[nik] woj. tr., ro[tmistrz]; Jerzy Rodziewicz, kontrahent tr.; Antoni Skarżyński; Andrzej Pacewicz; Jan Gawianowski; Tomasz Pietraszkiewicz; Wiktory Żyliński; Józef Jachimowicz; Jan Kochański; Adam Kijuć; Marcin Grażewicz; Ignacy Skinder; Karol Bańkowski; Maciej Szadziewicz; Jerzy Iwaszkiewicz; Zachariasz Iwaszkiewicz; Bartłomiej Kirklewski; Jan Kirklewski; Franciszek Mickiewicz; Dominik Pacewicz; Maciej Międzybłocki; Stanisław Woytkuński; Józef Kozakiewicz; Dominik Raynicki; Kazimierz Wołągiewicz; Mateusz Zygmontowicz; Jerzy Klidzia; Jakub Klidzia; Kazimierz Boczkowski^f; Józef Boczkowski^g; Adam Jacuński; Dominik Surwiłło; Mikołaj Hoppen s[tołnikowicz] s[moleński] mp.; Franciszek Żuk; Walerian Strawiński.
[137 podpisów]

LXXIII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 23 VIII 1762

Uniwersał Augusta III, list króla do senatorów, urzędników, instrukcja, kredens i list dla posła królewskiego, list prymasa Władysława Łubieńskiego do sejmików – ASWPK.

106. Instrukcja dla posła na sejmik, 1762

Rkps AGAD, AR IV 884, s. 103 – kopia.

Instrukcja j.p. Kości, dworzaninowi, na sejmik do województwa trockiego jadącemu w roku 1762 *die* 3 augusta w Nieświżu dana.

1. Ma j.p. Kościa, wcześniej wybrawszy się, jachać [sic] w województwo trockie, tam ile być może najprędzej listy dysponowane pooddawać, które ze są na uszną

^e Nazwisko poprawione, pierwotny zapis „Dubieński”.

^f Nazwisko poprawione, pierwotny zapis „Baczkowski”.

^g Nazwisko poprawione, pierwotny zapis „Baczkowski”.

relacją pisane, oznajmić im całą moją ufność^a w przyjaźń tego, do którego list pisany względem sejmiku i pomyślnego na nim *eventu* pokładam.

2. Projekta dwa, jeden względem księstwa kurlandzkiego, drugi względem rekomendacji osoby mojej do buławy polnej W.Ks.L. *directe* w instrukcją aby przyjęte były, *et quidem* rekomendacja *etiam sub discrimine* sejmiku i że to dowód przyjaźni każdego z obligowanych.

3. Ile być może o instrukcyi *et de contentis* onej jak najprędzej dawać wiadomość.

4. Jeżeliby dla nieprzyjęcia żadanego do funkcyi poselskiej lub dla nieprzyjęcia rekomendacji mojej w instrukcją przyszło *irritare actum*, natenczas protestantów jak najmocniej *solidare*, gdyby oderwanemi nie były strzec i pilnować, i tu do Nieswiża gdyby przyjechali, starać się.

5. List cyrkularny do województwa trockiego pisany, któremu z afidowanych oddać i ażeby *in stuba publice* był czytany.

107. Punkty do instrukcji na sejmik, 1762

Rkps AGAD, AR IV 884, s. 104–105 – kopia.

Projekt do instrukcyi i.p.p. posłom na sejm.

Wielkie w Ojczyźnie nieprzerwanym od tylu wieków porządkiem domu j.o.ks.i. Radziwiłłów, już to w senatorskich i ministerskich radach, już to w krwawych potrzebach *pro publico* okazane zasługi naszą jeszcze w najgodniejszym wodzu i senatorze j.o.ks.j. Michale Radziwille, wojewodzie wileńskim, hetmanie wielkim W.Ks.L., zaciągnięte pamięcią, jako powszechną *merentur* wdzięczność, tak gdyby te w godnym wielkiej krwi dziedzicu i następcy j.o.ks.j. Karolu Radziwille, mieczniku lit., łaską Najjaśniejszego Pana *supremi meritorum arbitri* wakującą polną buławę litewską mogły *praemiori ferventissime instabunt nomine* polecającego województwa naszego i.p.p. posłowie.^a

Artykuł na sejm następujący posłom do instrukcyi dany.

Oświadczą i.p.p. posłowie imieniem województwa swego J.K.M. Panu Naszemu Miłościwemu i zgromadzonemu Rzeczypospolitej stanów [sic] powinny wdzięczność za oddanie Najjaśniejszemu Królewicz[ow]i Karolowi, krwi jagiellońskiej potomkowi, Księstwa Kurlandzkiego i Semigalskiego, które z dawna są częścią państw Rzeczypospolitej i dopraszać się [105] będą z wszelką usilnością, aby przerwanych księstw stany były nienaruszenie utrzymywane w ścisłym zachowaniu *pactorum subiectionis et incorporationis*, które ich we wszystkich interesach poddają pod właściwą i nikomu niepodległą K.J. i Rzeczypospolitej decyz[ję].^b

^a Odczyt niepewny.

^a W tym miejscu notatka: „*Insimili* takie projekta do wszystkich województw i powiatów W.Ks.L. wydane”.

^b W tym miejscu notatka: „*Insimili* ten artykuł do wszystkich województw i powiatów W.Ks.L. wydany”.

108. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 23 VIII 1762

Rkps LVIA, SA 5974, k. 80 – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Manifest *contra totum actum* prześwieznego województwa trockiego na sejmiku przedsejmowym i.p.p. Andrzeja Antoniewicza, Michała Wirpszy, Bartłomieja Jacuńskiego, Jana Ławrynowicza.

LXXIV. Sejmik deputacki w Trokach 7 II 1763

109. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 7 II 1763

Rkps LVIA, SA 5965, k. 588–588v – zapis w księdze grodzkiej trockiej: Manifest *contra totum actum* sejmiku gromnicznego, 7 II 1763; pod zapisem podpis Tadeusza Danilewicz, namiestnika gr. woj. tr.

Na urzędzie J.K.M. grodzkim trockim przede mną, Józefem Mikołajem Dereassem [sic], wojskim i podwojewodzim woj. tr., od j.w.j.p. Aleksandra hrabi Pocięja, wojewody tr., instalowanym, *comparentes personaliter* w.i.p.p. Józef Kościa, starosta skajściański, Ignacy Romanowicz, Tadeusz Romanowicz, Józef Wincenty Mackiewicz, komornik woj. tr., Felicjan Morton, Antoni Mackiewicz, Michał Ciszewicz, starosta dym[nicki], Walerian Berecki, Franciszek Berecki, Barnaba Kozłowski, Józef Kozłowski, Józef Urbański, Antoni Franciszek Milkiewicz *solle-niter* manifestowali się *contra totum actum* sejmiku gromnicznego prześwieznego województwa trockiego o to, iż co *non* [588v] *attento libero voto, sine usita[ta] praxi* dyrektora obierać i sejmikować usiłowali, o co tedy *solleniter* manifestowali się i takową swoją manifestacją dali do ksiąg grodzkich województwa trockiego zapisać, co jest przyjęto i zapisano.

110. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 7 II 1763

Rkps LVIA, SA 5965, k. 589–589v – kopia w księdze grodzkiej: Protestacja *contra personas* sejmiku gromnicznego, 7 II 1763 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, wojskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował Tadeusz Wincenty Kijuć; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

My, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego na sejmik gromniczny deputacki w roku terażniejszym 1763 w dzień 7 miesiąca februaryi według oblokwencyi prawa *ad solitum consiliorum locum* do miasta J.K.M. Trok zgromadzeni, wiadomo czyniemy i oświadczamy się tym naszym publicznym manifestem, iż gdy przy wielu konferencjach przez w.i.p.p. urzędników czynionych tak my, jako i współbracia nasi, czyniliśmy prewencją, aby przeciwnych nam deputatów

nie podawano do kandydacyi, tak *eo fine contra totum actum* sejmikowania niektórzy ichmściowie obywatele województwa trockiego czynili manifest, na któren nie respektując w.i.p.p. urzędnicy, a bardziej następując na prawo Rzeczypospolitej *de libero voto vetandi*, czterech kandydatów podali, jako to w.i.p.p. Józefa Możeykę, łowczego, Leona Radoszewskiego, koniuszego i rotmistrza, Antoniego Gościckiego, rotmistrza woj. tr., i w.j.p. Józefa Jakowickiego, rotmistrza orszańskiego. Uważając w tym *praeiudicium*, iż pierwszy manifest *contra totum actum* nie był obserwowany, ale bardziej za uczynioną od nas [589v] *praecustoditio* niechętnych nam i.p.p. Możeykę, Gościckiego i Jakowickiego podano, do których osobliwsze mamy i współbracia nasi pretensją, abyśmy tedy na substancjach naszych nie szwankowali *et liberum veto* nie było anihilowane przez gwałtowne elekcje, na zachowania tedy wolnych głosów szlacheckich takową *iterum atque iterum* czyniemy protestacją.

Działo się w Trokach 1763 roku miesiąca *februarii* 7 dnia.

Tadeusz Wincenty Kijuc *mps.*; Józef Tworowski, starosta nowos[adzki]; Józef Maciej Nawsuc *mps.*; Antoni Kijuc *mps.*; Jakub Raczek, rotmistrz J.K.M.; Benedykt Jocz *mp.*; Jan Kucewicz.

[7 podpisów]

111. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 7 II 1763

Rkps LVIA, SA 5965, k. 590–590v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja manifestu *contra totum actum* sejmiku gromnicznego, 7 II 1763 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, wojskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował Jan Gawianowski; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościgo tr.

My, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego na sejmik gromniczny w roku terazniejszym 1763 miesiąca *februarii* 7 dnia *ad solitum consiliorum locum* do miasta J.K.M. Trok zgromadzeni, niżej na podpisaniu rąk naszych wyrażeni, oświadczamy się tym publicznym manifestem, iż gdyśmy dla obrania w.i.p.p. deputatów z województwa naszego na Trybunał Główny W.Ks.L. zjachali i według dyspozycyi prawa pospolitego do elekcji przystąpić zamyślali, natenczas w.i.p.p. urzędnicy sekretnie między sobą czyniąc namowy bez dołożenia nas, braci, szlachty, nie respektując i na krzywdy nasze, które od ambientów do tej funkcji deputackiej ponosim, ale *arbitrarie* promowując, na siebie samych zabierając funkcją, jakoby [590v] absolutnej elekcji prywatnie koncertowali na ubliżenie dawniejszych i zasłużeńszych w tymże województwie trockim konkurentów posesjonatów, lecz bardziej za niedawno przybytemi do województwa trockiego i nie wiedzieć czy mającemi posesją inspirując, na zrażenie wolnych głosów szlacheckich układali plantę, a że i.p.p. konkurenci między sobą nie zgadzali się, ażeby tedy jakowe nie działa się bezprawie wolnej elekcji szlacheckiej *et liberum veto* nie było zaniechane, na czym całość Rzeczypospolitej *subsistit*, jakośmy przy

konferencjach prywatnych w.i.p.p. urzędników oświadczała manifest, iż *sine votis omnium* nie zezwolamy na elekcję deputatów, tak i *circa eandem electionem*, obserwując *vocem votandi et vetandi*, takowy manifest podając *ad publicam notitiam* do akt grodzkich województwa trockiego, *iterum atque iterum contra totum actum* sejmikowania terazniejszego gromnicznego województwa trockiego protestujemy się.

Działo się w Trokach roku 1763 miesiąca *februarii* 7 dnia.

Jan Gawianowski; Ignacy Turłay, s[tolnikowicz] tr.; Maciej Jocz^a; Józef Jocz; Stanisław Żuk; Jerzy Jocz *mp.*; Jakub Tubielewicz; Antoni Chodykin; Marcin Niedziński x; Franciszek Winiarski x.

[10 podpisów]

112. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 7 II 1763

Rkps LVIA, SA 5965, k. 591–592v – kopia w księdze grodzkiej: Manifest *contra totum actum* sejmiku gromnicznego deputackiego, 7 II 1763 w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raessem, wojskim i podwojewodzim woj. tr., aktykował Andrzej Eynarowicz; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr.

My, rycerstwo, szlachta i obywatele prześwietnego województwa trockiego w roku terazniejszym 1763 miesiąca *februarii* 7 dnia na sejmik gromniczny deputacki *ad solitum locum consiliorum* do miasta J.K.M. Trok kongregowani, *infra* podpisanymi rąk naszych własnych specyfikowani, jawno czynimy oświadczać się tym publicznym manifestem, iż gdyśmy *pro electione* w.i.p.p. deputatów z województwa naszego na Trybunał Główny W.Ks.L. przybyli, na ten czas w.i.p.p. urzędnicy *semotis arbitriis* sekretnie między sobą czyniąc *colloquia*, bez doniesienia nam, braci szlachcie, nie respektując na pokrzywdzenia nasze, które od ambientów do tej funkcji deputackiej *tollimus*, lecz *arbitrarie* promowując, na siebie samych zabierając funkcję, jakby absolutnej elekcji *privato studio eum actum* układali [591v] na ubliżenie dawniejszych *meritis signatis* w tymże województwie trockim pretendentów *bene possessionatos*, lecz barzej za niedawno przybyłemi do województwa trockiego i nie wiedzieć, czy mającemi posesję, respektując, na zrażenie wolnych głosów szlacheckich układali plantę, a że w.i.p.p. konkurencyi między sobą nie zgadzali się, *exinde* tedy, ażeby stąd jakowe nie działały się *in futurum* inkonweniencje wolnej elekcji szlacheckiej *et liberum veto* nie było przytłumione, na czym *tota vis consistit* wolnego narodu Rzeczypospolitej, przeto jakośmy *praeveniendo futuris* przy namowach prywatnych w.i.p.p. urzędników przed Bogiem i światem oświadczaaliśmy się i manifestowaliśmy się, iż bez wotów nas wszystkich nie pozwalamy na takową elekcję, tak i *circa eandem electionem* i.p.p. deputatów, mając szczególnie wzgląd *pro voce votandi et vetandi*, [592] takowy manifest podając *ad publicam notitiam* do akt grodzkich województwa trockiego,

^a Po nazwisku nieczytelny skrót, przeprawiany.

iterum atque iterumque [sic] *contra totum actum* sejmikowania teraźniejszego gromnicznego województwa trockiego manifestowaliśmy się i manifestujemy.

Dat w zamku J.K.M. Trokach roku 1763 miesiąca *februarii* 7 dnia.

Andrzej Eynarowicz Wrzuch^a; Stanisław Żuk; Józef Winiarski; Jan Białowieski.

LXXV. Sejmik przedsejmowy w Trokach 6 II 1764

Uniwersał prymasa Władysława Łubieńskiego na sejmiki – ASKow i ASWPK2. *Instrukcja prymasa na sejmiki i list do senatorów* – ASWPK2.

Relacje z sejmiku opisał S. Romer do K. S. Radziwiłła, 8 II 1764, AGAD, AR V 13258a, s. 44.

113. Instrukcja dla posłów na sejm konwokacyjny, 6 II 1764

Rkps LVIA, SA 5965, k. 1034–1041v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcyi sejmu antekonwokacyjnego z województwa trockiego, 7 II 1764 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykował Tadeusz Dziekoński, sługa Stefana Römpera, sędziego ziemskiego tr.; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich i grodzkich, rycerstwa, szlachty i obywateli województwa trockiego na sejm *convocatio-nis post fata* nieśmiertelnej pamięci [1034v] N.K.J. Augusta III P.N.M. w roku przeszłym 1763 *die 5 octobris* w Dreźnie zakroczone, za wydaniami uniwersałami w tymże roku miesiąca listopada 12 dnia przez j.o.ks.j. Władysława Łubieńskiego, prymasa Korony Polskiej i W.Ks.L. *in termino* tymiż uniwersałami *designato die* 6 februaryi w roku teraźniejszym 1764 *in solito consiliorum loco* w mieście i zamku J.K.M. Trokach po zagajeniu przez j.w.j.p. Aleksandra Pocię, wojewody tr. i po obraniu *ex unanimi assensu* za dyrektora w.j.p. Stefana Romera, sędziego ziem. tr., j.w.j.p. Ludwikowi Pocięjowi, strażnikowi wielkiemu W.Ks.L. i w.j.p. Andrzejowi Władysławowi Ukolskiemu, ciwonowi i podkomorzemu woj. tr., posłom *eodem anno, mense et die nemine contradicente* przez nas obranym dana i zalecona.

Tron polski, niedawno w dobrotliwym Panie wolnemu *ipso serenior sole* narodowi, teraz okropną śmiertelności umbrą przyciszony, niżeli dostarczające *aequivalentia* [1035] *virtutum* dobierze światło zesłej *ad funera* ozdobie wdzięczną w sercach *civium concitando* pamięć zmarłego Pana *spiritum immortalem intimis omnium votis* nieśmiertelnemu a przedwiecznemu^a *ad assistentiam throni* porucza Panu do winnej oraz *vicario sideri* j.o. książęciu jegomości prymasowi z głębokim uszanowaniem rekognicyi zupełne w nas znajduje obowiązki, że w teraźniejszym czasie *interregni* od wszelkich upadków *tutelari* Rzeczpospolitą naszą zaszczycza *sollicitudine*, więc jako *providam* temuż j.o. książęciu jegomości

^a Odczyt niepewny.

^a Koniec słowa słabo czytelny.

prymasowi przyznawać winniśmy *magnanimitatem*, tak pewni jesteśmy, że zjednoczoną z prześwietnym senatem *et equestri ordine* na następującym *convocationis* sejmie radą i postanowieniem oddalić potrafi wszystkiego niebezpieczeństwa nawalności *circa acceptationem* chęci naszych takowych.

1. Jeżeli wszelkie publiczne w naszej Ojczyźnie akty w zupełnym bezpieczeństwie są opatrzeniu i opisaniu pogotowiu, sejm *electionis* N.K.J. *in numerosa* [1135v] *electoralis populi frequentia* agitujący się od dalszej zgrai, czyby powinien być ubezpieczony, przeto ażeby na elekcję każdy *ex nobilitate* z proporcjonalną ludzi liczbą przyjeżdżał, nie prowadząc więcej jak w szczególności tych, bez których obejść się jemu w posłudze nie można, dopieroż *ad campum electoralem* do szopy i z niewielką asystencją, w skromności ludzi swych utrzymując, stawiał się, nie mając więcej dworu od pierwszego człowieka aż do ostatniego na osób dziesięć.

2. A że w wolnym narodzie *concordia animorum* jest dar Boży, a nie żadną *sentiendi* koakcją, trudno najdowcipniejszym opisaniem i warunkiem licznego stanów ojczystych zgromadzenia *ad unum velle coadunare* serca, przeto bardziej przystojny każdemu *erga patriam zelus et amor*, a publicznego dobra nad prywatne awantaże sprawiedliwa preferencja świątobliwą w obraniu nowego Pana patriotę naszego sprawić mogą jednomyślność, a kto by miał w scysy i rozdzielaniu się nominować króla, ten aby podług mocy i rygoru praw w tej materii ustanowionych za jawnego nieprzyjaciela Ojczyzny był deklarowany.

3. Że sejm *electionis* nie ma w sobie *extremam urgentem^b necessitatem*, ażeby stan rycerski *viritim ac sparsim* jechać był przymuszony, przeto [1036] ci tylko pojedają na elekcję, którzy w obieraniu króla zażyć zechcą prerogatywy, a kto by jechać nie chciał ten *sub rigorem poenarum ad expeditiones bellicas sancitorum^c* podpadać nie ma, w czym *interponent acitivitem suam* j.w.i.p.p. posłowie nasi.

4. Utrzymania bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego według prawa elekcji j.w. wodzom Obojga Narodów zlecić, aby granice były opatrzone i kupy swywolne gromione, co że i starostom grodowym podług prawa na to baczność i staranie mieć należy, tedy i oni też swywolne ludzie podobnie gromić są obowiązani, włóczęgów *ex plebe* na gardło *etiam* magdebur[g]ie karać, a szlachtę osiadłą, jeżeliby się na swawole udali, złapawszy, do sądu kapturowego dla kary przyzwoitej oddać. Jeżeliby zaś kto ważył się ludzi werbować, chorągwie podnosić bez pozwolenia Rzeczypospolitej, takowych werbowanych aby j.w. wodzowie Obojga Narodów łapali, znosili^d i podług rygoru prawa z nimi sobie postępowali.

5. Ażeby traktata z sąsiedzkimi potencjami i konferencje z ich ministrami ponowione były, zaleca się, *relative* jednak *ad bene placitum* całej Rzeczypospolitej. [1036v]

6. *Terminum commodum electionis praefingere*, ażeby też elekcja *sub omni securitate* odprawiona była, *modus adinveniendus et locus coronationis*.

^b Powinno być „urgentem”.

^c Powinno być „sancitorium”.

^d Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt początku słowa.

7. Że niepojednokrotnie różne wiolencje i tumulta *etiam* same kryminały, tak *sub securitate iudiciorum maioris et minoris subsellii*, jako też na sejmikach, publicznych zjazdach *practicabantur*, przeto zabiegając temu, ażeby każdy na sejmikach, inchoacy trybunałów i wszelkich publicznych zjazdach jak najskromniej obchodził się, tym więcej *sub securitate iudiciorum utriusque subsellii* wszelka modestia zachowana była, *rigorose* obostrzyć i ubezpieczyć, a na przestępców prawa kary i egzekucją obmyślić.

8. Jako siła Rzeczypospolitej na nieporuszonym dawnych praw i przywilejów konserwowaniu i obserwancyi należy, tak, aby *iura, privilegia et immunitates Terrarum Prussiae* tak wiele od unii i inkorporacyi swojej do Korony Polskiej sejmowemi konstytucjami dotychczas obwarowane *in solido et firmissimo robore* zachowane były i na następującym *convocationis* sejmie ubezpieczone zostały, starać się o to *sollicite* będą j.w.i.p.p. posłowie nasi.

9. Urzędy litewskie prowincjalne i powiatowe w prowincyi litewskiej lub w swoich województwach i powiatach *bene natis et possessionatis*, a nie koronnym lub obcym, *et similiter officie*^e wojskowe własnym Ojczyzny synom z szlacheckiej krwi urodzonym, a nie cudzoziemcom i dysydencom rozdawane były. Niemniej w prowadzeniu dobrej ekonomii i wyrachowania Rzeczypospolitej prowentów, żeby na każdą Ojczyzny potrzebę wystarczały, równie z innemi j.w.i.p.p. posłowie nasi obmyślać będą sposoby *ad hec*^f. Konsystencje i repartycje wojsk W.Ks.L. [1037] konstytucją 1717 opisane¹⁰¹, że *abusive* są z miejsc wyznaczonych przenaszane i odmienione, aby *vigore* teje lokacyi w dobrach hibernowych, gdzie biorą *stipendia sua*, na leżach zostawały, którym to wojskowym pasza dla koni *proportionata*, siano, słoma i drwa ma być od posesorów starostw nie broniona, w czym j.w.i.p.p. posłowie dolożyć zechcą starania.

10. Obwarować należy, ażeby jeden urząd nie wchodził w powinność drugiego *et mutue* sobie w jurydykcjach nie przeszkadzali, i cokolwiek *ex orbita legum* wypadło *ad orbitam* przyprowadzono, *similiter* ażeby stan duchowny *sub nullitate* dekretów nie wdawał się w sprawy cywilne.

11. Dekreta w Trybunale Litewskim w roku *immediate* przeszłym 1763 *in contumaciam* na wiele osób otrzymane, które *vim obiectionis et convictionis patiuntur*, ażeby zniesione *per constitutionem* były, *urgebunt* j.w.i.p.p. posłowie.

12. *Legem sumptuariam* proponować i opisać należeć będzie *ad normam* dawniejszych praw.

13. J.w. podskarbiowie Obojga Narodów ażeby publiczne Rzeczypospolitej dochody i dobra stołowe J.K.M. mocą sobie praw służących dostatecznie administrowali, w czym ażeby mieli jaką przeszkodę, aby j.w. wodzowie Obojga Narodów zbrojną przy prawie dali onym asystencją.

^e Powinno być „officia”.

^f Powinno być „ad hoc”.

¹⁰¹ „Dyspozycja hyberty i konsystencyi zimowych”, VL, t. 6, s. 139–140 (fol. 284–285).

14. Ponieważ przy reasumpcjach trybunałów właśnie jak *ad fraternum occidium*, tak z prywatnych zaciągów, [1037v] jako też zebranych jak do boju braci szlachty emulujące strony armują się w liczne asystencje, przeto *omni possibili modo* będą się starać j.w.i.p.p. posłowie, aby porządek, bezpieczeństwo zupełne obmyślane było.

15. Bezpieczeństwo poczt jeneralnych w tym królestwie i jego prowincjach zachowane być powinny, skąd ażeby poczmajstrowie *ad obloquentiam legis* ustanowieni byli. Że zaś poczta litewska *per constitutionem anni 1717*¹⁰² *dispositioni* skarbnego litewskiego jest oddana, która *de praesenti in competenti extra provinciam* zostaje *dispo[sit]ione*, przeto ażeby też poczta litewska *ad sonantiam* wyż wyrażonej konstytucyi *cum suo proventu constitutive* temuż w.j.p. skarbnemu litewskiemu przywrócona była oraz ażeby temuż w.j.p. skarbnemu *executio* urzędu jego *secundum consuetudinem legis et sonantiam iuramenti in omni*⁸ nastąpiła, staraniu j.w.i.p.p. posłów *praecommitimus*.

16. Wielkie Księstwo Litewskie niegdyś od własnych książąt rządzone dotychczas przyzwoitej sobie nie otrzymuje powagi, że j.w.j. ksiądz biskup wileński nie ma prerogatywy i tytułu arcybiskupstwa, którym zaszczyca się nierównie mniejsza część kraju, jako to Ruś Czerwona tytułem metropolii arcybiskupstwa lwowskiego, przeto ażeby też prerogatywa arcybiskupstwa metropolii wileńskiej dla łatwiejszego do sądów metropolitańskich wileńskich jako *secundae instantiae* w sprawach duchownych [1038] Białej Rusi i Czarnej, Księstwu Żmudzkiemu i Inflanckiemu *recursu* j.w.j. księdzu biskupowi wileńskiemu utrzymana była, w tym j.w.i.p.p. posłowie usilnego dołożą starania.

17. Znaczne zesłęgo w.j.p. Mateusza Römera, generała artylerii W.Ks.L. *merita* w należytej zostawać powinny pamięci, który na różnych kampaniach, *signanter* kamienieckiej, wołoskiej, szacawskiej, żwanieckiej i pod Szańcem Trojańskim w czasie nagłej potrzebie by na alteleryą niemało własnej sumy spendował, który dług dotąd nie opłacony *patet*, naprzód z konstytucyi *anno 1690*¹⁰³ *folio 819* na złotych 143 771, *secundo* z rejestru *calculationis* przez deputowanych *ex senatu et equestri ordine* podpisanych na złotych 46 645 i grosz 1, *tertio* z rejestrów *ad calculum* sporządzonych na dwakroć 47 733 [247 733] zł groszy 19, *in summa* na złotych czterekroć 38 149 [438 149] groszy 20, zazym j.w.i.p.p. posłowie *instabunt*, aby Rzeczpospolita raczyła *ad restitutionem iusti et liquidi debiti* obmyślić sposoby, a tę sumę w.i.p.p. Römerom oddać nakazała.

18. *Instabunt* ciż j.w.i.p.p. posłowie, aby dobra królewskie dożywotnie za osobliwemi przywilejami chodzące przy swoich [1038v] dzierżawcach bez naruszenia zostawały.

⁸ Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

¹⁰² „Regulamen poczty W.Ks.Litewskiego”, VL, t. 6, s. 160 (fol. 326).

¹⁰³ „Aprobatio liczby urodzonego Remera, generała artylerii W.Ks.L.”, VL, t. 5, s. 398 (fol. 819); VC, t. 5, vol. 2, s. 436.

19. *Praecommittitur* i to, ażeby ichmościom księżom jezuitom w województwie ruskim tam, gdzie miejsce sposobne upatrzą, fundowanie akademii *ad normam* innych akademii, a pryncypalnie krakowskiej, pozwolone było, *nil quidquam derogando* pobli[ż]szym szkołom. Dalszych zaś funduszów ażeby *sub nullitate attentatorum* duchowieństwo nie przymowało.

20. Kanonizacja błogosławionego Józefa Kalasantego, fundatora *scholarum piarum*, której szczęśliwy skutek za promocją najjaśniejszych stanów Rzeczypospolitej przez instancją do Stolicy Apostolskiej j.o.ks.j. prymasza [sic] Korony Polskiej i W.Ks.L. łatwiej być może przyspieszony tak z nieskończoną rekognicją cały zakon *scholarum piarum* wyznaje, iż nastąpiło za rekomendacją przyszłej konwokacji tego sługi bożego beatyfikacja.

21. Żeby fundusze księży^h *scholarum piarum* do prowincyi litewskiej należące wszystkie ogólnie konstytucją sejmową aprobowane były, z pozwoleniem czynienia nowych na powszechną Boga i Ojczyzny usługę.

22. Place w stołecznym W.Ks.L. mieście Wilnie leżące Połubińskich, Grabowskich, Szafirowiczów, Barkuniewiczów, na których kościół i klasztor ichmościów księży *scholarum piarum* funduszu j.w. Sapiehów zasiadły, żeby *ab oneribus Reipublicae et civitatensibus ad normam* wszystkich innych klasztorów i kościołów wolne były według konstytucyi [1039] 1655 *vol[umine] quarto folio 505* tytu[łem] „O tych placach”¹⁰⁴, pomienieni ichmościowie księża *scholarum piarum* suplikują.

23. Z powinności powołania księży *scholarum piarum* pochodząca chęć zagrzewa ichmościów, żeby suplikowali całej najjaśniejszej Rzeczypospolitej otwartych szkół nowych publicznych w stołecznym W.Ks.L. mieście Wilnie, które, jako bez ostatecznej konwikcyi za dekretem sądów zadwornych kontumacyjnym zamknięte były, mimo decyzyje Stolicy Apostolskiej *favore* księży *scholarum piarum* czynione i mimo *liberum exercitium* uczenia pomienionych szkół w tymże stołecznym mieście Wilnie, tak jeśli Rzeczpospolita *pro publica utilitate* otwarczenia szkół publicznych sądzić raczy za rzecz dla kraju potrzebną i pożyteczną, ciż ichmościowie księża pijarowie według powinności swojej usługę szlachetnej młodzi co do edukacji publicznej za pozwoleniem najjaśniejszych stanów Rzeczypospolitej ofiarowaną, ażeby przyjęta była i drukarnia wileńska *scholarum piarum intuitu* przywilejów *in tipographiam Reipublicae erecta*, aby przy prerogatywach przyzwoitych zachowana była, a że prawie *circa continuationem codicis diplomatim*ⁱ szczodrośliwego od Rzeczypospolitej ze skarbu publicznego przykładem *senatus consilii* [w]schowskiego *pro continuatione huius operi* upraszają względu.

24. Ponieważ w miastach królewskich w Rosieniach i w Wiłkomirzu za reskryptami królewskimi przez w.i.p.p. starostów na szkoły publiczne, kościół i pomieszkание

^h Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

ⁱ Powinno być „diplomatum”.

¹⁰⁴ „O tych placach, na których kościoły zasiadły”, VL, t. 4, s. 234 (fol. 505); VC, t. 4, vol. 1, s. 365.

ichmość księży pijarom [sic] wydzielone były, tak o konfirmacją tego wydzielenia, a że w szczupłości mieszkają, o przydanie dla tegoż wilkomirskiego kolegium obszerniejszego miejsca *exposcebunt*^j j.w.i.p.p. posłowie.

25. *Collegium Nobilium ad extenuationem* edukowania się młodzi szlacheckiej po różnych miejscach *abusive* [1039v] wprowadzone, jako są *cum derogatione studii publicis* one *eradere*, a zaś funduszów na podupadłą szlachecką młodzież uczynionych *satisfactionem* dopomną się j.w.i.p.p. posłowie.

26. Dobra w Bogu wielebnych ichmość panien benedyktynek wileńskich Wiażyn w mińskim, Halin, Porudominie w wileńskim województwach, Dżisna, Ostrowiec, Dżiesznowszczyzna w oszmiańskim i brasławskim powiatach *ad obloquentiam* konstytucyi aprobaty j.w.i.p.p. posłowie *exaptabunt*.

27. Rzecz pewna i niepoślednia prawa koronne i W.Ks.L. *voxque vetandi* osobiłej potrzebują animadwersyi, przeto aby nienaruszone zostały inwigilancyi j.w.i.p.p. posłów naszych *committimus*, a na projekta *ad inmutandam regiminis et consiliorum formam*, jeśli by proponować miano *contradictionem necessariam*, *exoptamus*.

Do którego instrukcyi instrumentu rękoma naszymi podpisujemy się.

Działo się w mieście i zamku J.K.M. Trokach roku 1764 miesiąca februaryi 6 dnia.

[28.] *Praerogativa* wojewody wileńskiego, ażeby *circa antiquos legis*^k zachowana była j.w.i.p.p. posłom naszym *committimus*, *cetera necessaria activitati praecommittimus*.

Stefan Dominik Römer, sędzia ziem. tr. i dyrektor sejmiku antekomicjalnego i kapturowego woj. tr.; Aleksander Pocięj, wojewoda tr.; Józef Mikołaj De Raess, wojski i podwojewodzy tr.; [1040] Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Marcelli Andrzej Tarassowski, podstoli woj. tr.; Jan Römer, horodniczy i sędzia gr. woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz gr. woj. tr.; Antoni Ważyński, skarbnik W.Ks.L.; Tadeusz Strawiński, oboźny woj. tr.; Leon Jerzy Radoszewski, koniuszy i rotmistrz woj. tr.; Tadeusz Tański, rotm[istrz] woj. tr.; Ignacy Kuczewski, pod[stoli] kowieński; Michał Tański, strażnik woj. smoleńskiego; Franciszek Tański, strażnik brzeski; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Józef Antoni Tański, starosta giłucki; Józef Piotr Eytmin, krajczy woj. tr.; Felicjan Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Michał Tański, klucznik tr.; Benedykt Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Franciszek Iwaszkiewicz, chorąży petyhorski; Antoni Karol Hryniewicz, komornik woj. tr.; Dominik Strawiński; Jan Możejko; Stanisław Paszkiewicz; Antoni Strawiński; Franciszek Szczodro, łowczy woj. tr.; Antoni Tomasz Rybiński; Józef Kościa, rotm[istrz] *mp.*; Tadeusz Szczodro, łow[czyc] tr.; Maciej Mikutowicz; Jakub Żmijowski; Józef Wincenty Mackiewicz, komor[nik] woj. tr.; Antoni Janowicz, skarbnik mozyrski; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Tadeusz Wincenty Kijuć; Jakub Siruć, podczasy inflancki, sędzia kapturowy; Jakub Oborski; Roman Michałowski^l; ^{m-m}Antoni

^j Powinno być „exposcent”.

^k Powinno być „antiquas leges”.

^l Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^{m-m} Fragment nadpisany.

zⁿ Goszcza Gosicki, r[otmistrz] woj. tr.^m; Jakub Boczkowski; Franciszek Tański; Stefan Stabiński; Antoni Skarżyński; Kazimierz Desztrunk, stol[nik] rzeczycki; Jan Dopczyński s[traźnik] s[tarodubowski]; Józef Tołkacz; Jerzy Jowszyc; Tadeusz Ratowt; Jan Skarżyński, sędzia kapturowy i komornik woj. tr.; Marcin Ratowt; Jan Piecewski; Jan Gawianowski; Antoni Hryniewicz; Mikołaj Dombrowski, sędzia kapturowy woj. tr.; Piotr Pietraszkiewicz, starosta miciuński; Konstanty Koniuszewski, sędzia kapturowy woj. tr.; Tadeusz Dziekoński; Daniel Jasudowicz; Jan Chodykin; Franciszek z Domaszewnice Grodzicki; Józef Żydanowicz; Felicjan comes Morton; Antoni Wirpsza; Jan Zelno; Ignacy Wirpsza; Wincenty Bakuzicz; Mikołaj Zelno; Jerzy Jurewicz; Jan Mocewicz; Paweł Kołodzieżyński; Antoni Kołodzieżyński; Tadeusz Downarowicz; [1040v] Tadeusz Stucki; Andrzej Bohdanowicz; Tadeusz Danilewicz, landwójt tr.; Ławrzyniec Daynowski; Piotr Zimnicki; Mateusz Zygmontowicz; Leon Rondomański; Jerzy Radzikowski; Tomasz Mordas Żyliński, oboźny woj. tr.^o, sędzia kapturowy; Adam Mańkowski; Jan Mańkowski; Maciej Jocz; Symon Plaszewicz; Józef Plasewicz; Marcin Skarbek; Andrzej Plasewicz; Jerzy Plasewicz; Michał Plasewicz; Leon Plasewicz; Dominik Plasewicz; Dominik Turowicz, skarbnik smoleński; Wincenty Turowicz; Antoni Turowicz; Dominik Lenkiewicz; Franciszek Turowicz; Antoni Turowicz; Dominik Turowicz; Jan Zygmontowicz; Adam Zacharewicz; Franciszek Iwicki; Mikołaj Daynowski; Aleksander Jasudowicz; Tadeusz Boczkowski; Kazimierz Byczkowski; Józef Byczkowski; Antoni Dymsha; Jan Dymsha; Stanisław Lubecki Kniażewicz, kom[ornik] woj. witebskiego; Antoni Mikłaszewicz, cześ[nik] wendeński; Symon Wołczek; Walenty Pogorzelski; Kazimierz Karol Monczuński; Antoni Iwaszkiewicz; Jan Talatowicz; Antoni Chodikin; Benedykt Talatowicz; Benedykt Dominik Talatowicz; Jakub Talatowicz; Franciszek Jurewicz; Mikołaj Jurewicz; Andrzej Jurewicz; Kazimirz Kozakiewicz; Bartłomiej Gawianowski; Antoni Woydag; Ignacy Osmolski; Maciej Bańkowski; Wawrzyniec Wirpsza; Jerzy Baranowski; Adam Żabowicz; Jakub Sipowicz; Franciszek Mańkowski; Symon Jagintowicz; Ludwik Kantimir Terpiłowski, krajczy halicki; Adam Kijuć; Antoni Kijuć; Franciszek Żyliński; Jan Strawiński; Marcin Piotrowski; Tadeusz Deynowski; Ignacy Dmuchowski; Franciszek Januszkowski; [1041] Jan Żyliński; Jerzy Olechnowicz; Franciszek Ilcewicz; Mikołaj Deynowski; Bartłomiej Kijuć; Jan Montogird; Dominik Turowicz, s[karbnik smoleński]; Antoni Turowicz; Wincenty Turowicz; Antoni Turowicz, s[karbnikowicz] smoleński; Dominik Lenkiewicz; Antoni Turowicz, s[karbnikowicz] s[moleński]^p; Dominik Turowicz; Aleksander Jasudowicz; Franciszek Turowicz; Franciszek Pietraszkiewicz; Antoni Junowicz; Stanisław Bohdanowicz; Mateusz Wirpsza; Jakub Wersocki; Mikołaj Łoyba; Jerzy Bohdanowicz; Andrzej Wirpsza; Jerzy Wirpsza; Michał Wirpsza; Symon Żyliński; Józef Żyliński; Wincenty Żyliński; Symon Żyliński; Antoni Janowicz, skarbnik mozyrski;

ⁿ Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^o Urząd powtórzony.

^p Podpis zapewne powtórzony.

Jerzy Stabiński; Józef Surwił; J. Surwił^q; Dominik Surwił; Antoni Bernatowicz; Jakub Tubielewicz; Walerian Strawiński; Franciszek Strawiński; Stanisław Skinner; Tomasz Skarzyński; Kazimierz Kirklewski; Joachim Kirklewski; Franciszek Kirklewski; Jan Kirklewski; Jerzy Kirklewski; Symon Winreych; Jakub Hatowski; Antoni Gembicki; Andrzej Bańkowski; Bartłomiej Woydag; Antoni Ratoft; Jerzy Matulewicz; Teofil Jocz; Jerzy Wirpsza; Marcin Niedziński; Antoni Leonowicz; Aleksander Niedziński; [1041v] Bartłomiej Niedziński; Michał Wirpsza; Tomasz Niedziński; Andrzej Wirpsza; Jan Niedziński; Mateusz Wirpsza; Jan Kozierowski; Józef Downarowicz, skarbnik kowieński; Franciszek Jurewicz; Symon Sudwoy; Jerzy Jurewicz; Antoni Sudwoy; Krzysztof Bohdziewicz; Tadeusz Siellawa; Wincenty Siellawa; Antoni Kijański; Paweł Zbohdanowicz; Piotr Woropay; Jerzy Woropay; Jan Antoni Siellawa, s[tarosta] woźniczański; Michał Siellawa; Michał Plasewicz, c. t.; Samuel Narwid; Ignacy Sopoćko; Antoni Maciejewski; Leon Plasewicz; Dominik Plasewicz; Kazimierz Plasewicz; Józef Gutowski; Mateusz Plaszewicz; Piotr Kornielewski, s[karbnik] par[nawski]; Antoni Mikutowicz; Michał Elsner; Ignacy Dmuchowski; Kazimierz Herman; Jan Ławrynowicz; Józef Żyliński; Michał Moszoł; Józef Romanowski, m[ostowniczy] pow. wilkomierskiego; Maciej Stawski; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Antoni Sakowicz; Bałtromiej Kijuć; Marcin Juniewicz; Michał Pliskowski, most[owniczy] woj. mińskiego; Bałtromiej Niekrasz; Kazimierz Józef Bieńkuński; Stanisław Błażejewicz; Jakub Łukomski; Jerzy Błażejewicz; Antoni Iwaszkiewicz; Marcin Gawianowski; Bałtromiej Ławronowicz; Florian Bieńkuński; Michał Samowski; Symon Danilewicz; Michał Klidzia; Andrzej Pacewicz; Jakub Klidzia; Walerian Strawiński; Jan^r Klidzia; Jan Zbohdanowicz; Józef Adamowicz; Antoni Drąseyko, porucznik J.K.M.; Stanisław Bieńkuński.

[266 podpisów]

114. *Laudum sejmiku przedkonwokacyjnego, 7 II 1764*

Rkps LVIA, SA 5965, k. 1032–1033v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum województwa trockiego, 7 II 1764 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykował Tadeusz Dziekoński, sługa Stefana Romera, sędziego ziemskiego woj. tr.; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego *ad locum solitum consiliorum*, do miasta Trok i zamku tutejszego za uniwersałem j.o. księcia jegomości prymasa Korony Polskiej i W.Ks.L. na dzień 6 februaryi w roku terażniejszym 1764 na sejmik konwokac[y]jny zgromadzeni, tym naszym oznajmujemy laudum, iż *vigore* tychże j.o.ks.j. prymasa uniwersałów *in primario* po zagajeniu przez j.w.j.p. Aleksandra

^q Nazwisko podkreślone przerywaną linią.

^r Przedziurawienie po przesnurowaniu utrudnia odczyt.

Pocieja, wojewody tr., obraliśmy za dyrektora sejmiku naszego w.j.p. Stefana Romera, sędziego ziem. woj. tr., *demum* także *concordi voto magnae activitatis et dexteritatis viros*, *idque* j.w.j.p. Ludwika Pocieja, strażnika wielkiego W.Ks.L., w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwona i podkomorzego tr., *de medio nostri* za posłów obraliśmy.

Post modum do administrowania sprawiedliwości świętej *durante interregno* sędziów kapturowych do sądów czasu *interregni* prawem pozwolonych zgodnie naznaczyliśmy, *idque primo* w.j.p. Stefana Romera, sędziego ziem., [1032v] w.j.p. Jana Wazgirda, podsędka, w.j.p. Józefa Mikołaja De Raessa, woj. skiego i podwojewodzkiego tr., w.j.p. Jana Römera, horodniczego i sędziego gr., w.j.p. Mateusza Tańskiego, pisarza gr., urzędników naszych, w.j.p. Marcelego Tarassowskiego, podstolego tr., w.j.p. Leona Radoszewskiego, koniuszego tr., w.j.p. Ignacego Strawińskiego, strażnika tr., w.j.p. Franciszka Iwaszkiewicza, chorążego petyhorskiego, w.j.p. Sirucia, podczaszego wilkomierskiego, w.j.p. Ignacego Kuczewskiego, podstolego kowieńskiego, w.j.p. Michała Tańskiego, strażnika smoleńskiego, namiestnika petyhorskiego, w.j.p. Antoniego Strawińskiego, rotm[istrza] tr., w.j.p. Jana Możeykę, w.j.p. Franciszka Szczodrę, łowczego tr., w.j.p. Antoniego Rybińskiego, starostę posudońskiego, w.j.p. Stanisława Paszkiewicza, horodniczyca tr., w.j.p. Piotra Pietraszkiewicza, starostę miciuńskiego, w.j.p. Jana Skarżyńskiego, komornika tr., w.j.p. Mikołaja Dąbrowskiego, w.j.p. Konstantego Koniuszewskiego, w.j.p. Tomasza Żylińskiego, w.j.p.^a Jerzego Kirklewskiego, w.j.p. Kazimierza Desztrunka, stolnika rzeczyckiego, którzy to w.i.p.p. sędziowie *a termino praesenti* za niedziel trzy, *idque pro die 27 mensis et anni currentis*, zjechawszy się do miasta J.K.M. Trok mają najpierw juramenta *in conspectu* przytomnych i.p.p. obywatelów województwa trockiego rotą sędziom trybunalskim przyzwoitą wykonać, dopieroż ufundowawszy jurydykcją wolni i mocni będą w.i.p.p. sędziowie *causas suo iudicio competentes salva per omni[a] activitate* w.j.p. pisarza gr. tr., od którego pozwy pod imieniem w.i.p.p. sędziów kapturowych wydawane być mają. A jako to *per omnia cavemus*, tak *etiam* podawanie do inkwizycyi za inkwizytorów nie tylko w.i.p.p. urzędników ziemskich, grodzkich, ale też każdego z w.i.p.p. sędziów kapturowych *salvam facultatem* zachowujemy, za *lucra* sądowe każde po pół złotego brać i egzekwować pozwalamy. Wszakże w.i.p.p. sędziowie [1033] kapturowi *ultra sferam suae iurisdictionis* nam, obywatelom województwa trockiego *in eo statu* zostającym, jako nie mają żadnej na zjazdach publicznych, sejmikach i innych kongresach, które by *concernerent negotium universalitatis* czynić derogacji *nec quidquam statuere de nobis reclamantibus*, tak *salva per omnia liberae vocis activitate*, te nasze *sancitum* dotrzymać sobie przyrzekając, one dla większej twierdzy podpisami rąk naszych auteryzujemy.

Działo się w Trokach roku 1764 miesiąca februaryi 7 dnia.

Stefan Dominik Römer, sędzia ziem. tr. i dyrektor sejmiku antekomicjalnego

^a Skrót powtórzony, pierwszy zapis skrótu podkreślony przerywaną linią.

i kapturowego woj. tr. *mp.*; Aleksander Pociej, wojewoda tr.; Józef Mikołaj De Raes, wojski i podwojewodzy tr. *mp.*; Jan Römer, horodniczy i sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Mateusz Tański, pisarz gr. woj. tr.; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Marcei Andrzej Tarassowski, podstoli woj. tr.; Ignacy Strawiński, strażnik tr.; Michał Tański, strażnik smoleński, namiestnik petyhorski; Tadeusz Tański, rotm[istrz] woj. tr.; Franciszek Iwaszkiewicz, chorąży petyhorski; Ignacy Kuczewski; Antoni z Goszcza Kosicki^b, rotmistrz woj. tr., narwidziski, dru[ckuński] starosta; Jan Możeyko; Antoni Strawiński, rotm[istrz] starodubowski; Antoni Hryniewicz, komornik tr. *mp.*; Jakub Siruć, podczaszy inflancki, sędzia kapturowy; Józef Wincenty Mackiewicz, komornik woj. tr. *mp.*; Piotr Pietraszkiewicz, starosta miciuński; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Jakub Żmijowski *mp.*; Roman Michałowski; Franciszek z Domasewnia Grodzicki *mp.*; Józef Antoni Żydanowicz; Felicjan comes Mortun *mp.*; Jerzy Jowszyc; Tadeusz Wincenty Kijuć *mp.*; Jan Chodykin; Antoni Hryniewicz *mp.*; Ignacy Złoty, p[odstolic] p.^c; Tadeusz Dziekoński *mp.*; Józef Downarowicz *mp.*; Antoni Skarżyński *mp.*; Jerzy Jurewicz; Jerzy Buczkowski; Jan Skarżyn[ski], sędzia kapturowy i komornik woj. tr.; Daniel Jassudowicz; Paweł Kołodzieżyński *mp.*; Piotr Kornalewski; Antoni Kołodzieżyn[ski]; [1033v] Jan Olechnowicz; Wincenty Bakuzicz; Antoni Chodykin; Kazimierz Józef Beńkuński; Franciszek Jurewicz; Mikołaj Jurewicz; Jan Zygmontowicz; Maciej Januszkowski; Szymon Kurowski; Franciszek Januszkowski; Ignacy Stabyński^d; Adam Zacharewicz; Tadeusz Dołmont; Kazimierz Paszkiewicz, komornik woj. tr.; Ludwik Kontimir Terpiłowski, krajczy haliczki [sic]; Tomasz Mordas Żyliński, obożny woj. tr., sędzia kapturowy; Mateusz Ślepowroński; Mateusz Czaplejewski; Franciszek Iwicki; Michał Muywid; Mateusz Wirpsza; Leon Rondomański; Jan Mackiewicz; Tadeusz Mackiewicz; Maciej Jocz; Tadeusz Stuczki; Mikołaj Bańkowski; Karol Bańkowski; Maciej Bańkowski; Antoni Zimnicki; Tomasz Stucki; Marcin Piotrowski; Mikołaj Montygier Łoyba; Tadeusz Ratowt; Andrzej Antoniewicz; Simon Antoniewicz; Józef Nawsuć.

[77 podpisów]

115. Protestacja przeciw sejmikowi, II 1764

Rkps LVIA, SA 13709, k. 514–515 – zapis w księdze grodzkiej kowieńskiej 8 II 1764.

Na urzędzie J.K.M. grodzkim kowieńskim przede mną, Józefem Prozorem, generałem majorem wojsk W.Ks.L. i podstarościm sądowym pow. kowieńskiego, od j.w.j.p. Szymona Sirucia, kasztelana witebskiego, starosty sądowego pow. kowieńskiego, instalowanym *comparendo personaliter* i.p.p. Paweł i Antoni

^b Pierwsza litera przeprawiana, powinno być Gosicki.

^c Występował zwykle jako podstolic brzeski.

^d Przeprawione ze Statyński.

Kołodzieżyńscy, obywatele województwa trockiego, solennie manifestowali się tak imieniem swoim, jako też imieniem prześwietnego województwa trockiego innych obywateli *fusus* poniżej tego manifestu wyrażonych, na w.j.p. Ignacego Kuczewskiego, podstolego mielnickiego, o to, iż co za wydanym uniwersałem j.o.ks.j. prymasa w roku terażniejszym 1764 miesiąca februaryi 6 [514v] dnia do województwa trockiego na sejmik konwokacyjny zjechawszy się *ad locu[m] praefixum* do miasta Trok całe województwo trockie, tak dla obrania swego województwa j.w.i.p.p. posłów, jako też dla nieustawiającej świętej sprawiedliwości w.i.p.p. sędziów kapturowych *vigore* konstytucyi 1587 *folio* czterostetnej ósmej¹⁰⁵, gdzie przybywszy i w.j.p. Kuczewski, podstoli mielnicki, mimo *liberum veto* szlacheckiego głosu do funkcyi sęstwa kapturowego gwałtem siebie obierał, kancelarią grodzką trocką, aby manifestu *in tempore* żałujący ichmościowie na wspomnionego obżałowanego jegomości nie uczynili, ujął i sfomentował. Jakoż za przybyciem żałujących ichmościów *in tempore* do kancelaryi województwa trockiego w. [515] j.p. Tański, podstarości tr., manifestujących się słuchać i manifestu przyjąć nie chciał i nie przyjął, a tak żałujący ichmościowie za nieprzyjęciem w kancelaryi grodzkiej trockiej procesu, tak o to na kancelarią województwa trockiego, jako też na obżałowanego w.j.p. Kuczewskiego gwałtem do funkcyi sęstwa kapturowego nabijającego się w kancelaryi grodzkiej tutejszej kowieńskiej manifestowali się i takowy swój manifest do ksiąg grodzkich powiatu kowieńskiego wpisać dali i prosili, który jest przyjęty i wpisany.

LXXVI. Sejmik relacyjny i przedsejmowy w Trokach 23 VII 1764

Uniwersał prymasa Władysława Łubieńskiego na sejmiki – ASWPK2.

116. Akces do konfederacji, 23 VII 1764

Rkps LVIA, SA 5965, k. 1387–1390v – kopia w księdze grodzkiej: Akt *accessionis* do konfederacyi generalnej W.Ks.L., 24 VII 1764 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykował Antoni Sakowicz; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego; dalej notatka o wydaniu widymusu 3 X 1764 Romerowi, sędziemu i marszałkowi sądów kapturowych woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, rycerstwa [sic], szlachta i obywatele województwa trockiego, niżej na podpisaniach naszych wyrażeni, za uniwersałem j.o.ks.j. prymasa Korony Polskiej i W.Ks.L. na sejmik relacyjny i przedelekcyjny do miasta i zamku J.K.M. Trok *in anno praesenti die 23 iulii* zgromadzeni, wszem wobec i każdemu z osobna do wiadomości podajemy, iż lubo na zjeździe konfe-

¹⁰⁵ „Konfederacja generalna warszawska”, VL, t. 2, s. 227 (fol. 1055); VC, t. 2, vol. 2, s. 18–19.

deracyi generalnej W.Ks.L. w Wilnie [1387v] w roku terażniejszym dnia 16 apryla przytomnie osobami naszymi znajdować się nie mogliśmy, teraz zaś łączemy się i jednoczymy do tej generalnej konfederacyi z osób naszych przystępujemy tak, jakbyśmy sami osobami naszymi na onej znajdowali się, *praecavendo* województwo nasze, aby podatki *sine consensu nostro* na nas nie następowały, jakoż j.w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwona i podkomorzego woj. tr., za marszałka konfederacyi województwa naszego, a w.i.p.p. Mikołaja Józefa De Raesa, wojskiego i podwojewodzkiego woj. tr. i Franciszka Iwaszkiewicza, chorążego petyhorskiego, wicemarszałka sądów głównych kapturowych za konsyliarzów obraliśmy, dawszy temuż w.j.p. marszałkowi konfederackiemu zupełną moc i władzę, jeśliby jakowa do województwa naszego ściagała się potrzeba, uniwersały po parafiach dla zjachania się i naradzania się do miasta i zamku J.K.M. Trok lub innego miejsca i miasta J.K.M. w województwie trockim leżącego *pro termino opportuno*^a *assignato* rozesłać i one publikować *et hunc actum accessionis nostrae pro maiori* onego *robore* podpisami rąk naszych stwierdzając, ony [1388] *ad acta castrensia* województwa trockiego inserować *praecommittimus*.

Dat w zamku i mieście J.K.M. Trokach, roku 1764 miesiąca *iulii* 23 dnia.

Andrzej Władysław Ukolski, ciwon, podkomorzy i marszałek konfederacyi woj. tr.; Ludwik Pocię, strażnik wielki W.Ks.L.; Stefan Dominik Romer, sędzia ziem. i marszałek sądów kapturowych woj. tr.; Józef Mikołaj De Raes, wojski, podwojewodzy i konsyliarz tejże konfederacyi woj. tr.; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Marceł Andrzej Tarassowski, podstoli i poseł woj. tr.; Jan Romer, horodniczy, sędzia gr. woj. tr. i poseł; Mateusz Tański, pisarz gr. i sądów kapturowych i poseł woj. tr.; Antoni Ważyński, skarbnik W.Ks.L., konsyliarz na konfederacją generalną z woj. tr.; Jerzy Żeromski, podczaszy i poseł woj. tr.; Leon Jerzy Radoszewski, koniuszy, rotmistrz, podskarbi sądów kapturowych i poseł woj. tr.; [1388v] Franciszek Horowiecki Szczodro, łowczy i sędzia i poseł woj. tr.; Tadeusz Strawiński, obożny i poseł woj. tr.; Józef Piotr Etmin, krajczy i poseł woj. tr.; Felicjan Telatowicz, mostowniczy woj. tr. i poseł; Benedyk Skarżyński, budowniczy i poseł woj. tr.; Franciszek Iwaszkiewicz, wicemarszałek sądów kapturowych, konsyliarz i poseł woj. tr., chorąży petyhorski *mp.*; Antoni Strawiński, rotmistrz i sędzia kapturowy i poseł woj. tr.; Ignacy Kuczewski, sędzia kapturowy i poseł woj. tr.; ^bIgnacy Dominik Tański, podstarości woj. tr.^b; Ignacy Podbipięta; Piotr Pietraszkiewicz, sędzia kapturowy woj. tr., rotmistrz tr.; Antoni Tomasz na Rybnie Rybiński, sędzia kapturowy i poseł woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, sędzia kapturowy i poseł woj. tr.; Jakub Siruć, podczaszy inflancki, sędzia kapturowy i poseł woj. tr.; Jan Skarżyński, komornik i poseł, sędzia kapturowy woj. tr.; Kazimierz Desztrunk, sędzia kapturowy woj. tr.; Franciszek [1389] Tański, skarbnik brzeski; Antoni Legiecki Hryniewicz, komornik, regent sądów kapturowych i poseł do elekcyi z woj. tr.; Tadeusz Szczodro, łowczyc i regent sądów kapturowych

^a Powinno być „*opportuno*”.

^{b-b} Fragment nadpisany.

i poseł do elekcyi z woj. tr.; Stanisław Czechowski, regent mozyrski i poseł z woj. tr.; Tadeusz Tański, rotmistrz i poseł woj. tr.; Kazimierz Sadowski, marszałek j.w.j.p. marszałka W.Ks.L.¹⁰⁶; Tadeusz Wincenty Kijuć, poseł do elekcyi z woj. tr.; Józef Tański, starosta giłajski, poseł do elekcyi woj. tr.; Jerzy Jowszyc; Bartłomiej Kijuć; Antoni Honesty^c *mp.*; Jan Mackiewicz; Mateusz Czaplijewski; Ludwik Zajenczkowski, komornik woj. tr.; Franciszek Wołodźko, sukkolektor gr. woj. tr. i poseł; Kazimierz Marcinowski; Jacek Markiewicz, starosta krużński, poseł woj. tr.; Franciszek De Raes; Tadeusz De Raes, posłowie troccy; Kazimierz Kirklewski, *mp.*; Adam Kijuć *mp.*; Onufry Kijuć *mp.*; Jan Chodykin *mp.*; Mikołaj [1389v] Dąmbrowski, oboźny mozyrski; Józef Hopen, skarbnik inflancki; Jan Dobczyński, strażnik starodubowski; Antoni Różewicz, strukczaszy i poseł z woj. tr.; Konstanty Koniuszewski, poseł woj. tr.; Jan Gawianowski; Marcin Skarżyński *mp.*; Piotr Kornalewski, skarbnik pernawski [sic]; Michał Samowski; Jan Kijuć; Ludwik Kijuć; Jerzy Rodziewicz; Jerzy Olechnowicz; Michał Klidzia; Kazimierz Herman, porucznik J.K.M.; Leon Iwaszkiewicz, skarbnik oszmiański, poseł woj. tr.; Marcin Łukomski; Józef Plasewicz; Antoni Gieysztor o[boźny] woj. tr.; Andrzej Woy-sin Antoniewicz; Tadeusz Kuszelewski, c. w. t.; Adam Roszczewski; Bartłomiej Kijuć; Stanisław Gieysztor; Franciszek Zaleski; Maciej Dowgiało; Jerzy Dowgiało; Jerzy Woydak; Franciszek Jurewicz; Andrzej Tur; Józef Downarowicz; Piotr Błażewicz; Adam Jacuński; Maciej Januszkowski; Kazimierz Wirpsza; Jakub Iwaszkiewicz; Jakub Boczkowski; Michał Klidzia; Michał Golejewski; Józef Samowski; Franciszek Klidzia; Ignacy Stabiński; Stanisław Ihnatowicz; Marcin Monczuński; [1390] Maciej Baranowski; Piotr Woropay; Józef Adamowicz; Ignacy Zieniawa; Antoni Zieniawa; Jan Adamowicz; Jan Butkiewicz; Jan Stucki; Jan Zieniawa; Tadeusz Danilewicz, landwójt tr. i instygator sądów kapturowych tegoż woj. tr.; Wawrzyniec Wirpsza; Ignacy Zieniawa; Tadeusz Daynowski; Marcin Daynowski; Kazimierz Jassudowicz; Józef Strawiński; Wiktory Kirklewski; Ignacy Gieysztor o[boźnic] woj. tr.; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Zachariasz Iwaszkiewicz; Kazimierz Woydak; Tomasz Monczuński; Marcin Monczuński; Mikołaj Jurewicz; Michał Jurewicz; Tomasz Stucki; Tadeusz Stucki; Jan Chodykin; Wincenty Chodykin; Stefan Rakiewicz; Dadzibog Wirpsza; Jerzy Baranowski; Jan Ławrynowicz; Marcin Skarżyński; Michał Siellawa; Michał Samowski; Antoni Honesta; Michał Pliskowski, mostowniczy woj. mińskiego; Michał Woropay; Walerian Strawiński; Józef Boczkowski; Walerian Strawiński; Paweł Zbohdanowicz; Aleksander Jassudowicz; Jan Zieniawa; Jan Montygier Łoyba; Józef Żyliński, łowczy woj. tr.; Antoni Butkiewicz; Józef Krzyżanowski; Kazimierz Boczkowski; Michał Plasewicz; Leon Plasewicz; Dominik Plasewicz; Antoni Wirpsza; Ignacy Wirpsza; Michał Woropay; Jerzy Woropay; Antoni Kozłowski; Andrzej Zbohdanowicz; Jerzy Zbohdanowicz; Stanisław Zbohdanowicz; Jan Zbohdanowicz; [1390v] Piotr Zbohdanowicz; Michał Jurewicz; Franciszek Jurewicz; Andrzej Jurewicz; Dominik Rakint, s.k.;

^c Przedziurawienie po przesnurowaniu utrudnia odczyt.

¹⁰⁶ Zapewne chodzi o Ignacego Ogińskiego.

Andrzej Pacewicz; Franciszek Naruszewicz; Antoni Krzyżanowski; Józef Żyliński; Józef Iwaszkiewicz; Antoni Iwaszkiewicz; Sylwester Rakint; Michał Rakint; Ignacy Iwaszkiewicz; Tadeusz Tołoczko; Samuel Oganowski; Stefan Oganowski; Adam Rakint; Jan Butkiewicz; Antoni Butkiewicz; Antoni Kurowski; Antoni Sakowicz; Maciej Januszkowski; Adam Zacharewicz; Michał Mackiewicz; Kazimierz Monczuński; Ignacy Rodomański; Józef Monczuński; Jerzy Mackiewicz; Jerzy Rodzikowski; Mateusz Pacewicz; Krzysztof Iwaszewski; Antoni Kudrewicz; Kazimierz Wirpsza; Kazimierz Sakowicz; Michał Wirpsza; Dominik Pacewicz; Józef Nawsuć, sukkolektor sądów kapturowych woj. tr. i poseł; Jan Antoni Siellawa, star[osta] woź[niczański]; Tadeusz Siellawa; Jerzy Kudrewicz; Maciej Pacewicz; Adam Jacuński; Heronim Rombowicz; Symon Pacewicz; Jan Bohdanowicz; Jan Kudrewicz; Jerzy Wirpsza; Ignacy Rodomański.
[205 podpisów]

117. Instrukcja na elekcję, 23 VII 1764

Rkps LVIA, SA 5965, k. 1381–1386v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcji województwa trockiego, 24 VII 1764 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociemem, wojewodą tr., aktykował Antoni Sakowicz; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego *post dolenda fata* nieśmiertelnej pamięci Najjaśniejszego Augusta III, Króla Polskiego, za uniwersałem (*iuxta praescriptionem publicae legis*)] j.o.ks.j. Władysława Aleksandra Łubieńskiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego, prymasa Korony Polskiej i W.Ks.L. w roku terażniejszym 1764 miesiąca czerwca 26 dnia *pro die 23 iulii praesentis anni* na sejmik relacyjny, a razem przedelekcyjny poselski na sejm *electionis* najjaśniejszego w osierociałej Ojczyźnie regnanta przyszłego złożony, na który wszystkie stany Rzeczypospolitej, [1381v] sama tylko szlachta *ad vota et suffragia* wybrania najjaśniejszego przyszłego króla należąca i ci wszyscy, którzy do niej mocą dawnych praw w swoich są *active* przyłączeni, wyjąwszy *ab activitate eligendi regis futuri* prawem przekonanych, wydanym do miasta i zamku J.K.M. Trok zgromadzeni, po obraniu zgodnym przez nas j.w.j.p. Mikołaja Józefa De Raesa, wojskiego i podwojewodzego tr., na dyrektora, pod którego dyрекcją zgodnie obranym j.w.j.p. Ludwikowi Pociemowi, strażnikowi wielkiemu W.Ks.L., w.i.p.p. Andrzejowi Władysławowi Ukolskiemu, ciwunowi, podkomorzemu i marszałkowi konfederacji woj. tr., Stefanowi Dominikowi Römerowi, sędziemu ziemskiemu i marszałkowi sądów kapturowych woj. tr., Józefowi Mikołajowi De Reasowi, wojskiemu, podwojewodzemu, dyrektorowi sejmiku relacyjnego i przedelekcyjnego i konsyliarzowi konfederacji naszej, Onufremu Lackiemu, stolnikowi, Marcelemu Tarassowskiemu, podstolemu, Janowi Römerowi, horodniczemu i sędziemu gr., Mateuszowi Tańskiemu, pisarzowi gr., Antoniemu Ważyńskiemu, skarbnemu W.Ks.L.,

chorążemu petyhorskiemu, Jerzemu Żeromskiemu, podczaszemu, Leonowi Radoszewskiemu, koniuszemu, Franciszkowi Horowickiemu Szczodrowi, łowczemu, Tadeuszowi Strawińskiemu, oboźnemu, Józefowi Eytminowi, krajczemu, Felicjanowi Talatowiczowi, mostowniczemu, Benedyktowi Skarżyńskiemu, budowniczu, urzędnikom, w.i.p.p. Franciszkowi Iwaszkiewiczowi, chorążemu petyhorskiemu i konsyliarzowi konfederacyi, wicemarszałkowi kapturowemu, Antoniemu Strawińskiemu, rotmistrzowi, Jakubowi Siruciowi, Ignacemu Kuczewskiemu, Antoniemu Rybińskiemu, Stanisławowi Paszkiewiczowi, Janowi Skarżyńskiemu, Piotrowi Pietraszkiewiczowi, Tomaszowi Żylińskiemu, Kaźmirzowi Desztrunkowi, sędziom kapturowym województwa naszego, i.p.p. Tadeuszowi Tańskiemu, rotmistrzowi, Franciszkowi De Raesowi, wojskowiczowi woj. tr., Tadeuszowi De Raesowi, wojskowiczowi, Antoniemu Hryniewiczowi, komornikowi i regentowi sądów kapturowych, Tadeuszowi Szczodrowi, regentowi sądów kapturowych województwa naszego, Ignacemu Dominikowi, podstaroście tr., Franciszkowi skarbnikowi brzeskiemu Tańskim, Antoniemu Skarżyńskiemu, skarbnikowi, Antoniemu Różewiczowi, strukczasemu, Kazimierzowi Hermanowi, porucznikowi J.K.M., Mikołajowi Dombrowskiemu, oboźnemu mozyrskiemu, [1382] Kaźmirzowi Sadowskiemu, wójtowi janiskiemu, Józefowi Szczodrowi, star[ościcowi] grycińskiemu, Józefowi Tańskiemu, sta[roście] giłujskiemu, Antoniemu Tańskiemu, chor[ążemu] J.K.M., Stanisławowi Czechowskiemu, regentowi ziem. mozyrskiemu, Andrzejowi Turowi, podczaszycowi, Antoniemu Żylińskiemu, łowczemu^a, Józefowi Downarowiczowi, Antoniemu Hryniewiczowi, skar[bnikowi] mścisławskiemu, Ludwikowi Zajączkowskiemu, komor[bnikowi], Józefowi Nasuciowi, Józefowi Żylińskiemu, Hilaremu Talatowiczowi, Józefowi Iżyckiemu, Janowi Kirklewskiemu, Andrzejowi Antoniewiczowi, Andrzejowi Eynarowiczowi, Tadeuszowi Kijuciowi, Józefowi Hopenowi, skar[bnikowi] inflanskiemu, Franciszkowi Andrzejowiczowi, Kaźmirzowi Kirklewskiemu, Józefowi Andrzejkowiczowi, Felicjanowi Kasperowiczowi, Aleksandrowi Żuchowskiemu, Wiktoremu Kirklewskiemu, Jerzemu, Zachariaszowi, Jakubowi i Leonowi Iwaszkiewiczom, Stanisławowi Gieysztorowi, Michałowi Samowskiemu, Mateuszowi Czaplińskiemu, Józefowi Woytkiewiczowi, Bałtromiejowi Kijuciowi, Józefowi Boczkowskiemu, Ignacemu Dobrogostowi Podbipienie, rotm[istrzowi] woj. tr., Franciszkowi Wołodźce, Józefowi Mackiewiczowi, komornikowi, Karolowi Bohdanowiczowi, Janowi Kucewiczowi, Andrzejowi Siemaszce, Jakubowi Żmijewskiemu, Stefanowi Kosickiemu, star[oście] morozowickiemu, Tadeuszowi Kuszelewskiemu, Jakubowi i Lucydowi Oborskim, Piotrowi Kornelewskiemu, skarbn[ikowi] parnawskiemu, Michałowi Klidzi, Antoniemu Drąseyce, Konstantemu Koniuszewskiemu, Antoniemu Niekraszowi, Jerzemu Staniewiczowi, Józefowi Adamowiczowi, Michałowi Pliskowskiemu, ^bMichałowi Goliewskiemu^b, Leonowi Macewiczowi, Stanisławowi Bieńkuńskiemu, Jerzemu Olechnowiczowi, Janowi Dobożyńskiemu, Danielowi

^a Był łowczym trockim, UWKL, t. 2, s. 145.

^{b-b} Podpis nadpisany.

Jassudowiczowi, Janowi Ławrynowiczowi, Józefowi Romanowskiemu, Romualdowi Monczuńskiemu, Józefowi Szuszewiczowi, Józefowi Monkiewiczowi, Janowi Adamowiczowi, Antoniemu Szuszewiczowi, Józefowi Rogulskiemu, Antoniemu Sakowiczowi, Mateuszowi i [1382v] Janowi Zygmuntowiczom, Maciejowi Januszkowskiemu, Adamowi Zacharewiczowi, Stefanowi Stabińskiemu; Józefowi Joczowi, Jerzemu Jowszycowi, Antoniemu Zielonce, Jerzemu Rodziewiczowi, Dominikowi Turowiczowi, Jerzemu Jurewiczowi, Franciszkowi Klidzi, Dominikowi Surwiłłowi, Joachimowi Kirklewskiemu, Józefowi Marcinkiewiczowi, Zygmuntowi Abramowskiemu, Antoniemu Wirpszy, Ignacemu Wirpszy, Mateuszowi Wirpszy, Bałtomiejowi Niekraszowi, Tadeuszowi Mackiewiczowi, Antoniemu Jurewiczowi, Jakubowi Klidzi, Kazimierzowi Adamowiczowi, Jakubowi Jurewiczowi, Piotrowi Paszkowskiemu, Antoniemu Miklaszewiczowi, Janowi Gawianowskiemu, Ludwikowi Eynarowiczowi, Ludwikowi i Leonowi Rondomańskim, Janowi Pjaciwskiemu, Michałowi Mackiewiczowi, Jakubowi Skinderowi *in anno praesenti* miesiąca *iulii* 23 dnia w punktach niżej wyrażonych, *ad pacta conventa* inserować się mających, dana, takowych:

1. Dotąd jeszcze Ojczyzna nasza przez stratę nieśmiertelnej pamięci Najjaśniejszego Pana Augusta III opłakiwa, lecz gdy nam w niepowetowaniu j.o.ks.j. prymas Korony Polskiej i W.Ks.L. wyznaczeniem sejmu elekcyjnego łzy ociera, *in tam afflicto* Ojczyzny *statu* powinniśmy, *curae et solitudini* j.o.ks.j. prymasowi podziękowawszy, przypomnieć się, że konstytucja *convocationis* terażniejsza na sejmik *relationis* do naszego województwa trockiego *contra omnes praxes praeteritas* w niezupełności swojej przysłana, o której jako zupełnie niewiadomi, jeśliby cokolwiek *iuribus Reipublicae et libertatibus* stanu rycerskiego było przeciwnego, temu j.w.i.p.p. posłowie *obviare*^c kontradycją *obligantur* oraz *iura libertatesque*, jak przed terażniejszą konfederacją [1383] były, utrzymywać *obstringuntur*, a zatym Pana Panujących, aby tron polski zdołała korona z rodziny Piastów, dojrzałego wieku, w doskonałych radach, na obronę Ojczyzny *vigentem* prosić.

2. *Ministeria status et belli* wszystkie, duchowne pierwsze senatorie i województwie [sic] wileńskie, ażeby najjaśniejszy przyszły Regnant z imienia swego nikomu *ullo titulo et praetextu* nie oddawał i do tego *concives* Ojczyzny *ad recommendationes* nie animował, przez konstytucją terażniejszą i.p.p. posłowie warować będą.

3. Ponieważ konstytucje terażniejsze *confederationis* i.p.p. lustratorów na powiększenie dochodów publicznych, na lustrowanie dóbr królewskich krzesłowych, starostw, leśnictw, wójtostw, dzierżaw i innych królewskich dawną i nowo osiadłych, nawet *iure hypothetice* trzymany dla dojścia sprawiedliwej kwarty, *eo fine*, że podatek podymnego tylko do czasu przez konstytucją 1717 roku¹⁰⁷ *ob desolandum* natenczas starostw na dobra ziemskie włożony był, teraz zaś, ponieważ starostwa *ad florem* przyszły, więc ażeby tenże podatek z dóbr ziemskich *per*

^c Przedziurawienie po przesnurowaniu utrudnia odczyt.

¹⁰⁷ „Sumariusz tak dymów ziemskich, dziedzicznych, szlacheckich, duchownych i dóbr naszych ekonomicznych, stołowych”, VL, t. 6, s. 182 (fol. 352).

totum zniesiony był, i.p.p. posłowie *omnino* wpisania o zniesienie podatku z dóbr ziemskich w konstytucją terazniejszą, chyba by z kwarty dóbr królewskich nie wystarczył, natenczas z dóbr ziemskich deces kompensować [sic] być powinien.

4. Dobra stołowe *per avulsas* za przywilejami dla szlachty odeszłe, *circa suum robur* przywilejów najjaśniejszych *antecessorum* [1383v] mieć się powinno, krom nadań dóbr stołowych i królewszczyzn Tatarom i dysydem, które *nullitatis subiacebunt*.

5. Dzierżawy królewskie nad dwie jednej osobie aby nie dawane *vel maxime urgiebunt*^d i.p.p. posłowie. *Similiter iura communicativa* do dwóch tylko starostw, a nie więcej, służyć mają.

6. Popisy w rad dwie [sic], aby nazajutrz po św. Michale przez chorągwie i parafie szlachty okazywającej się przed w.j.p. chorążym były, a j.p. chorąży aby j.w. wojewodzie lub kasztelanowi, w powiatach marszałkowi, registr podał, konstytucją konfederacji jeneralnej terazniejszej roku 1764 jest opisana, a że wielki uszczerbek i ekspens w.j.p. chorążemu pokazuje się, a nadgroda zapomniana, przed to ażeby czy to *de pane bene merentium* z królewszczyzn, czy to ze skarbu Rzeczypospolitej obmyślona była, j.w.i.p.p. posłom umówić się o to *praecommititur*.

7. Urzędy i starostwa w W.Ks.L. aby zasłużonym na [u]słudze^e poselskiej, komisarskiej, deputackiej oraz ziemskich, grodzkich sądowych i wojskowych, i innych publicznych, nie nowo posesjonatom Księstwa Litewskiego, tym, którzy by corocznie przez pół roku w dobrach swych litewskich mieszkali, *per futurum Serenissimum Regem* konferowania *exposcimus*.

8. Powszechne wszystkich województw i powiatów W.Ks.L. zdania *coadunando*, aby biskupstwo wileńskie na godność arcybiskupią podwyższone było, ile gdy sejmująca na konwokacyjnym sejmie Rzeczypospolita do koronacji odłożyła¹⁰⁸, domówią się i.p.p. [1384] posłowie jako o sprawiedliwy i pożyteczny W.Ks.L. interes.

9. Więcy niż czterdziestoletnie *merita* j.w.j.p. Michała Masalskiego, kasztelana wileńskiego, hetmana wielkiego W.Ks.L., na wszystkich publicznych urządach, sławą i uszczęśliwieniem publicznym czynione, ażeby pierwszy wzgląd Najjaśniejszego Króla przyszłego był okazany, starać się potrzeba.

10. *Ex antiquo et succedenti* j.w.j.p. wojewody trockiego, a za tym j.w.j.p. strażnika wielkiego W.Ks.L. i oboźnego W.Ks.L. Pocijów *non vano per merita omine in sago et toga* w Ojczyźnie przyszłych łask królewskich wyciągające zawdzięczenia zasługi potrzebują żywego i.p.p. posłów do Najjaśniejszego Pana starania podwyższeniem godności i szczodroblivej łaski dla zasłużonych synów Ojczyzny *de pane bene merentium* o rekompensę ojcowską.

11. Zasługi j.w.j.p. Ogińskiego, pisarza polnego W.Ks.L., godne rekomendacyi do majestatu, *ne sterilescent* w pamięci nowoobranego Pana przypomnieć potrzeba.

^d Powinno być „urgiebunt”.

^e Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt początku słowa.

¹⁰⁸ „Reces względem podniesienia biskupstwa wileńskiego na arcybiskupstwo”, VL, t. 7, s. 85 (fol. 175).

12. Bezpieczeństwo poczty jeneralnej aby *iuxta constitutionem* 1717¹⁰⁹ *nec non secundum consuetudinem legis et sonantiam iuramenti in omni* zachowane j.p. skarbnemu W.Ks.L. było, *praecommittitur* staranie.

13. Znaczne w Bogu zeszłego j.p. Mateusza Römëra, generała artylerji W.Ks.L. *merita* w należytej zostawać powinny pamięci, który na różnych kampaniach, *signanter* kamienieckiej, wołoskiej, szucawskiej, żwanieckiej i pod Szańcem Trojańskim, w czasie nagłej potrzeby na artylerję niemało własnej sumy spendował, który dług dotąd nie opłacony *patet*, najprzód z konstytucji *anno* 1690 *folio* 819¹¹⁰ na zł 143 771, [1384v] *secundo* z rejestru *calculationis* przez deputowanych *ex senatu et equestri ordine* podpisanych na zł 46 645 i grosz 1, *tertio* z rejestru *ad calculum* sporządzonych na dwakroć 47 733 [247 733] groszy 19, *in summa* na zł czterekroć 38 149 [438 149] groszy 20. Zaczyn i.p.p. posłowie *instabunt*, aby Rzeczpospolita, w której *emerita heroum non evanescit virtus*, raczyła *ad restitucionem^f iusti et liquidi debiti* obmyślić sposoby, a te sumy i.p.p. Römërom oddać nakazała.

14. *Cetera activitati et dexteritati* j.w.i.p.p. posłów, *cum onere* obstawania *circa antiquas leges* o wolnościach szlacheckich *praescriptas, committuntur*.

Dat w mieście i zamku J.K.M. Trokach roku 1764 miesiąca *iulii* 23 dnia.

Józef Mikołaj DeRaess, wojski, podwojewodzy i dyrektor sejmiku relacyjnego i anteelekcyjnego woj. tr. *mp.*; Ludwik Pociey, strażnik wielki W.Ks.L.; Andrzej Władysław Ukolski, ciwon i podkomorzy woj. tr.; Stefan Dominik Römër, sędzia ziem. i marszałek sądów kapturowych woj. tr.; Onufry Lacki, stolnik woj. tr. i poseł; Marceli Tarasowski, podstoli i sędzia kapturowy woj. tr.; Jan Römër, horodniczy i sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Mateusz Tański, pisarz gr. i [1385] sądów kapturowych woj. tr.; Antoni Ważyński, skarbný W.Ks.L.; Jerzy Żeromski, podczaszy woj. tr.; Leon Jerzy Radoszewski, koniuszy i rotmistrz i podskarbi sądów kapturowych woj. tr.; Ignacy Dobrogost Podbipienta, rotm[istrz] tr.; Piotr Pietraszkiewicz, sędzia kapturowy woj. tr.; Franciszek Horowiecki Szczodro, łowczy, sędzia kapturowy i poseł woj. tr.; Tadeusz Strawiński, obożny woj. tr.; Józef Eytmin, krajczy woj. tr.; Felicjan Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Benedkýt [sic] Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Franciszek Iwaszkiewicz, wicemarszałek sądów kapturowych, konsyliarz woj. tr. konfederacji, chorąży petyhorski *mp.*; Antoni Strawiński, rotm[istrz] i sędzia kapturowy woj. tr.; Jakub Siruć, podczaszy inflancki, sędzia kapturowy woj. tr.; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr.; Antoni Tomasz na Rybnie Rybiński, sędzia kapturowy woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, sędzia kapturowy woj. tr.; Jan Skarżyński, komor[nik] i sędzia kapturowy woj. tr.; Kazimierz Desztrunk, sędzia kapturowy woj. tr.; Tadeusz Tański, poseł i rotmistrz woj. tr.; Antoni Hryniewicz, komornik, regent sądów kapturowych

^f Powinno być „restitutionem”.

¹⁰⁹ „Regulamen poczty W.Ks.Litewskiego”, VL, t. 6, s. 160 (fol. 326).

¹¹⁰ „Aprobatio liczby urodzonego Remera, generała artlerji W.Ks.L.”, VL, t. 5, s. 398 (fol. 819); VC, t. 5, vol. 2, s. 436.

i poseł do elekcyi z woj. tr.; Ignacy Markiewicz, star[ości] krozuński *mp.*; Józef Tański, starosta giłujski; Tadeusz Horowiecki Szodro, łowczyc, regent sądów kapturowych i poseł woj. tr. *mp.*; Kazimierz Herman, porucznik J.K.M. i poseł woj. tr.; Mikołaj Dombrowski, oboźny mozyrski, poseł woj. tr.; Stanisław Czechowski, regent pow. mozyrskiego i poseł woj. tr.; Jakub Boczkowski; Józef Mackiewicz, kom[ornik] woj. tr.; Piotr Kornelawski, skarbnik parnawski; Józef Rondomański; Antoni Gieysztor, o[boźny] woj. tr.; [1385v] Tadeusz Kuszelewski; Konstanty Koniuszewski; Jan Ławrynowicz; Jan Dobożyński, straż[nik] starodubowski, poseł woj. tr.; Józef Iżycki, poseł woj. tr.; Piotr Paszkowski; Paweł Paszkowski; Józef Żydanowicz *mp.*; Jakub Żydanowicz *mp.*; Antoni Bernatowicz; Jan Gawianowski; Józef Krzyżanowski; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Zachariasz Iwaszkiewicz; Leon Iwaszkiewicz; Michał Siellawa; Michał Pliskowski, mostowniczy woj. mińskiego; Maciej Baranowski; Jan Pachniewski; Jerzy Kozakiewicz; Kazimierz Kozakiewicz; Jakub Iwaszkiewicz; Andrzej Tur; Paweł Zbohdanowicz; Jerzy Jowszyc; Jan Chodykin; Wincenty Chodykin; Andrzej Zbohdanowicz; Jerzy Zbohdanowicz; Stanisław Zbohdanowicz; Stanisław Wołočko; Jan Bohdanowicz; Piotr Bohdanowicz; Paweł Paszkowski; Piotr Paszkowski; Józef Strawiński; Wawrzyniec Wirpsza; Michał Samowski; Józef Samowski; Antoni Honesta; Jan Beńkuński; Antoni Beńkuński; Stanisław Beńkuński; Florian Beńkuński; Bałtromiej Beńkuński; Stanisław Ihnatowicz; Aleksander Jasudowicz; Daniel Jasudowicz; Józef Żyliński; Tomasz Monczuński; Jan Siellawa; Jan Zieniawa; Józef Adamowicz; Jan Adamowicz; Marcin Monczuński; Antoni Zieniawa; Jan Zieniawa; Józef Boczkowski; Jan Butkiewicz; Franciszek Klidzia; Kazimierz Boczkowski; Tadeusz Stucki; Walerian Strawiński; Józef [1386] Monczuński; Antoni Wirpsza; Ignacy Wirpsza; Jan Montygierd Łoyba; Tomasz Stucki; Michał Woropay; Jerzy Woropay; Antoni Kozłowski; Wawrzyniec Dajnowski; Stefan Januszkowski; Maciej Januszkowski; Józef Żyliński, łowczyc woj. tr.; Michał Jurewicz; Franciszek Jurewicz; Andrzej Jurewicz; Dominik Rakint; Tadeusz Danilewicz, landwójt tr. i instygator sądów kapturowych woj. tr.; Ignacy Żeniawa; Andrzej Pacewicz; Franciszek Naruszewicz; Antoni Krzyżanowski; Józef Żyliński; Józef Iwaszkiewicz; Antoni Iwaszkiewicz; Sylwester Rakint; Michał Rakint; Ignacy Iwaszkiewicz; Tadeusz Tołoczko; Stefan Ogonowski; Adam Rakint; Franciszek Wołočko; Antoni Butkiewicz; Maciej Januszkowski; Michał Mackiewicz; Ignacy Rondomański; Jerzy Mackiewicz; Jerzy Radzikowski; Mateusz Pacewicz; Krzysztof Iwaszewski; Antoni Kudrewicz; Kazimierz Wirpsza; Kazimierz Sakowicz; Michał Wirpsza; Dominik Pacewicz; Andrzej Sokołowski; Józef Siękiewicz; Michał Tański, klucznik woj. tr.; Kazimierz Wilpiszewski; Samuel Oganowski; Jan Butkiewicz; Antoni Sakowicz; Adam Zacharewicz; Kazimierz Monczuński *mp.*; Józef Monczuński; Józef Kudrewicz; Maciej Pacewicz; Adam Jacuński; Heronim Rumbowicz; Symon Pacewicz; Jan Bohdanowicz; Jan Kudrewicz; Jerzy Wirpsza; Ignacy Rondomański; Stefan Rakiewicz; M. Gieysztor; Józef Nawsuć, sukkolektor sądów [1386v] kapturowych woj. tr.

[168 podpisów]

LXXVII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 29 X 1764

Uniwersał prymasa Władysława Łubieńskiego na sejmiki – ASWPK2. Punkty do instrukcji na sejm – ASKow.

118. Instrukcja dla posłów na sejm koronacyjny, 30 X 1764

Rkps LVIA, SA 5965, k. 1494–1501v – kopia w księdze grodzkiej: Instrukcja prześwietnego województwa trockiego, 30 X 1764 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociemem, wojewodą tr., aktywował Hieronim Naramowski, sługa Stefana Dominika Romera, sędziego ziemskiego tr. i marszałka sądów kapturowych; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego za uniwersałem *iuxta praescriptum publicae legis* j.o.ks.j. Władysława Aleksandra Łubieńskiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego, prymasa Korony Polskiej i W.Ks.L., *pro die 29 mensis octobris anni currentis* na sejmik przedkoronacyjny poselski na sejm *coronationis* Najjaśniejszego Stanisława Augusta, Regnanta Polskiego nowo nam obranego złożony, wydanym, do miasta i zamku J.K.M. Trok zgromadzeniu, po zagajeniu przez j.w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, podkomorzego i marszałka konfederackiego, i teraz za zgodzeniem się naszym dyrektora województwa naszego, pod którego łaską zgodnie za posłów obranym j.w.i.p.p. Stefanowi Dominikowi Romerowi, sędziemu ziem. i marszałkowi sądów kapturowych woj. tr., Antoniemu Ważyńskiemu, skarbnemu W.Ks.L., *in anno praesenti* w punktach niżej wyrażonych na sejm przyszły dana, których to punktów *tenor* następuje takowy:

1. Po nieodżałowanej najwy[ż]szego stanu Rzeczypospolitej w Najjaśniejszym nieśmiertelnej pamięci Królu Auguście III P.N.M. stracie, gdy wszechmocna Najwyższego ręka tegoż najpierwszego i najjaśniejszego stanu królewskiego, a raczej prerogatyw, swobód i wolności obydwóm pozostałej Rzeczypospolitej prześwietnym Korony Polskiej i W.Ks.L. stanom dawny starożytności splendor w szczęśliwie teraz obranym, niezwykczonym Najjaśniejszym Królu Stanisławie Auguście, P. [1494v] N.M. pożądanym przez długi przeciąg czasu, z obfitym do ukontentowania darów naddatkiem na tron polski Piasta przywróciła, za co nie tylko dziękować wielowładnej boskiej opatrności powinniśmy, już jako ta i najwyższa ordynacja do Korony Polskiej przez elekcją spokojną Najwyższego Pana nam desygnowała, tak aby koronacją następującą, że się nam dawno przywróciła sława, ozdoba i powaga w długoletnie panowanie, z przyjaznym szczęś[c]iem na sławę wolnej Ojczyźnie, *ad invidiam* niewolnych monarchii utwierdziła, życzenia nasze synowskie oświadczyć j.w.i.p.p. posłowie *obstringuntur*.

2. Wszystkim teraz z powszechną radością zgromadzonym prześwietnym stanom o potwierdzenie dawnych ojczystych praw i wolności od Najjaśniejszych Panów, Królów Polskich nadanych upraszać należy, przeto, jako wierni poddani i życzliwi synowie u Miłościwego i Dobrotliwego Najjaśniejszego Pana, Ojca Ojczyzny, a najgruntowniejsze *per pacta conventa in materiis status*

wolności upewnienie, aby *iura cardinalia, vocis votandi, pro praesenti et futuro saeculo antiqua praxi* nienaruszone zostały, *uni cordis et uni linguae*^a prosimy, j.w.i.p.p. posłów *obligamus*.

3. Władza hetmanów, na której wiele zależy Rzeczypospolitej, i komenda nad wojskiem według dawnych praw i ostatniej konstytucyj^b 1736¹¹¹ i *vigore* terażniejszej konwokacji 1764¹¹², domówią się i.p.p. posłowie, aby w niczym naruszona nie była, *immo* mają[ce]^c oną naruszać, ciż j.w.i.p.p. posłowie nie pozwolą.

4. Żalonym okiem wszyscy obywatele zapatrują się, że Rzeczpospolita nie tylko dawnej mieć nie może powag[i] i bezpieczeństwa, ale stała się substancją *vicinorum* bez proporcjonalnych sił do ostrzeżenia granic swych. Zalecamy j.w.i.p.p. posłom o nieodstępne dopomnienie się z wynalezionych Rzeczypospolitej prowentów z komisji ekonomicznej, nie przyczyniając chorągwi i regimentów, ale też same, które *per constitutionem* 1717 roku¹¹³ kompletowane były i w swoich konsystencjach *per constitutionem* wyznaczonych stały, z podniesieniem większej zapłaty w wojsku, gdyż wszystkie *pretia rerum* poszły w wyższą cenę, przez co nie może się żołnierz za wyznaczone 2 złote wyżywić, a dla tego^d trudny jest zaciąg, częsta dezercja, skąd wielką ruinę wojskom, a Rzeczpospolita szkodę ponosi, stąd [1495] na ostatek w regularności utrzymana być nie może, przy tym też regimenta, aby sądom ziemskim i grodzkim swego województwa i powiatu, skąd biorą płace, *pro securitate et autoritate* onych asystowały, przed [sic] następującą konstytucją opisać i obwarować starać się będą.

5. Jako przez sejm *convocationis* naznaczeni są do korektury praw komisarze¹¹⁴, tak ażeby projekta przez nich ułożone i nieomylnym na każdym sejmie poprawowaniem *abusum* sposobem jak najdoskonalej uważane i postanowione, tudzież inne sejmu *convocationis* materie, dobra powszechnego tyżące się, jak najlepiej udoskonalone były, *salva in nocivis voce vetandi*, pilnemu staraniu j.w.i.p.p. posłów zalecamy.

6. *Acta interregni et sancitorum habita animadversione* j.w.i.p.p. posłów, które by *vocem vetandi* naruszenia za sobą nie pociągały, o aprobatę upraszać.

7. Że w konstytucji *electionis in articulis pactorum conventorum*, które *ad praesens* są do naszego przysłane województwa, we śrzedzinie samej dwie stronicy wolnego papieru bez druku najdują się, więc ażeby na tych to stronicach jakowe punkta *cum praeiudicio* praw ojczystych lokowane nie były, j.w.i.p.p. posłowie na pilnej to mieć będą baczości.

^{a-a} Zapewne powinno być „*unius cordis et unius linguae*”.

^b Słowo nadpisane.

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki słowa.

^d Przedziurawienie po przesnurowaniu utrudnia odczyt.

¹¹¹ „Konfederacja generalna omnium ordinum regni et M.D. Lithuanie”, VL, t. 6, s. 290 (fol. 590).

¹¹² „Komisja Wojskowa”, VL, t. 7, s. 29–30 (fol. 51–53).

¹¹³ „Dyspozycje repartycji tak lokacji zimowej”, VL, t. 6, s. 184–195 (fol. 357–380).

¹¹⁴ „Rozdzielenie Trybunałów Koronnych”, VL, t. 7, s. 32 (fol. 58).

8. Gdy dotąd od uwolnienia mennicy *a iure regio* Rzeczpospolita, nie uczuwszy z niej żadnych pożytków, zysków i sposobów wczesnych na nią nie mając nakładów, owszem doświadczając przez оголоzenie kraju z dobrych, a wprowadzenie do niego złych monet niezmiernej całego narodu szkody, przywróciła *per pacta conventa iuri regio* bicia monety, więc^e jako *pro lucro et commodo publico* J.K.M. P.N.M. przyjąć w tym raczył na siebie staranie, tak, żeby to bicie monety pożyteczny w sprawiedliwym onej walorze *cum publico commodo* wzięło swój skutek, upraszać będą j.w.i.p.p. posłowie.

9. Sztemplowanie papieru ukrzywdzonym, którym *res angusta domi* dla niewystarczania i terażniejszych płacenia dochodów prawnych jest trudnością do dojścia sprawy, a barziej by piennością bawiących się na ekshuacją [sic] słabszych pomnażał *concursum*, przeto one *avertere* starać się *omni conatu* potrzeba.

10. Podatki *ultimae consumentiae* że *displicuerunt*, przeto konformują[c] się do dawnych praw o czopowym opisanych, j.w.i.p.p. posłowie *manutenere obligantur*.

11. *Lex sumptuaria*, ażeby nie przynosiła *derogationem aequalitati* w złotej równości urodzonej szlachcie, *quam strictissime* j.w. posłowie obserwować będą.

12. Ponieważ tyło cudami i krwią męczeńską za wiarę świętą katolicką przełaną [1495v] wślawiony *inclaruit* przez tyle łask od Pana Boga za jego interpozycją doznanych, *venerabilis martir Andreas Bobola, Societatis Jesu*, dotąd nie ma jeszcze beatyfikacji, którą *purpurato* męczenników *pro fide* zasłużył *sanguine*, zaczym obligujemy *quam enixissime* j.w.i.p.p. posłów, ażeby *insistendo tot desiderio* prowincyi całej W.Ks.L. raczyli o to się starać, ażeby *neo electus* monarcha, a w czasie wyznaczonym *Rex coronatus* tudzież j.o.ks.j. prymas Korony Polskiej i W.Ks.L. oraz cały senat raczyli uczynić jako najmocniejszy kompuls *ad Sacram Sedem Apostolicam* o nieodwłoczną *super* rzeczzonego *venerabilis Andreae Bobolae* beatyfikacją i onego za patrona tak Koronie Polskiej jako i W.Ks.L. wyznaczenia, dopraszali się.

13. Dyspozycja wygodnego poczt kursu, aby *circa antiquas leges et praxes* zachowana była, przyłożą starania j.w.i.p.p. posłowie.

14. W krzywdach obywatelskich od wojsk rosyjskich jako jest komisja deklaracjami najjaśniejszej imperatorowej asekurowana, tak o tej reasumpcji *cum plena* do satysfakcyi *possibilitate* zaleca się staranie, domówienie się oraz upraszanie włożenia się w to Najjaśniejszego Majestatu.

15. Jako zawsze j.w.j.p. Brzostowskiego, koniuszego i marszałka Generalnej Konfederacyi W.Ks.L., wszystkie usiłowania, prace, azardy i starania *publicae utilitatis* nie do innego dążyły celu, jako tylko ażeby z przyzwoitemi dla dobra pospolitego mógł się okazać usługami, a te wszystkie, gdy *merentur* nagrody, więc Najjaśniejszy Majestat *in iustitia distributiva*, aby miały z ukontentowaniem względności *exposcunt* j.w.i.p.p. posłowie.

^e Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

16. Kilkadzieścioletnie zasługi w wojnie i pokoju *prosperis et adversis* j.w.j.p. Michała Masalskiego, kasztelana wileńskiego, hetmana wielkiego W.Ks.L., Rzeczypospolitej okazane, lubo nie wąpiemy, że obróćą oczy i serce J.K.M.^f oraz skłonią do należytej nadgrody w konferowaniu zasłużonej dostojności, jednak jako najgorliwiej za prawdziwym Ojczyzny synem *instabunt* j.w.i.p.p. posłowie, aby w wysłużonej nadziei nie był upośledzionym.

17. Sta[ro]żytnich swych przodków w Ojczyźnie namienite *ante acta*, gdy coraz w wzywszych zasługach j.w.i.p.p. wojewody tr., strażnika wielkiego i obożnego W.Ks.L. Pocijów domu odnawiające się widzimy, zawdzięcza J.K.M. P.N.M., jako gorliwym Ojczyzny synom, potrafi prz[y] skutecznym j.w.i.p.p. posłów przypomnieniu.

18. Przykładne zasługi, których wymi[e]n[i]ać trudno, dla Ojczyzny przez j.w.j.p. Ogińskiego, kasztelana tr., oświadczane, jako *merentur* sprawiedliwą kon-syderacją, tak j.w.i.p.p. posłowie tegoż jegomości *ad altiora* rekomendować będą, *similiter ex distinctis meritis* j.w.j.p. Ogińskiego, pisarza polnego W.Ks.L. zalecą.

19. J.o.ks. Albrychta Radziwiłła, starosty rzeczyckiego *multis publicis offi-ciiis* [1496] zaszczycone usługi, obumarłą satysfakcją przyćmione, pod miłym N.K.J. P.N.M. panowaniem *mercede digna ut rev[is]cant* z szafunku.

20. Od pierwiastku wieku zwykłe do prac i usług publicznych *obsequia* j.w.j.p. Antoniego Przeddzieckiego, referendarza W.Ks.L., aby sprawiedliwa w szafunku łask J.K.M. ręka na pożądaný stopień wyniosła, *instabunt* j.w.i.p.p. posłowie, rekomendując do pieczęci mniejszej.

21. Nie mogą znaczne *merita* j.w.j.p. Paca, pisarza W.Ks.L., w różnych funk-cjach publicznie oświadczone, tudzież antecesorów wiekopomne Najjaśniejszej Rzeczypospolitej pożyteczne usługi być bez nagrody, które imię łaskawej pamięci N.K.J.P.N.M. *recomendatur*.

22. Nie mogą ubliżyć powinnej Najjaśniejszemu Majestatowi i Ojczyźnie wierności, ile z patriotów Ojczyzny naszej j.w.j. książdz metropolita całej Rusi¹¹⁵ i ichmiłości księża biskupi *ritus graeco-catholici*, przeto aby miejsce w sena-cie mieli pozwolone i wszelkie prerogatywy ichmiłościom służące, *exposcent* j.w.i.p.p. posłowie.

23. W.j.p. Andrzej Władysław Ukolski, ciwun i podkomorzy i marszałek konfederacji woj. tr., z siebie *et ex antiquo* antecesorów swoich, województwu naszemu i dobru publicznemu nie bez azardu zdrowia i substancji wysokich zasług nie mający dotąd wdzięczności, teraz za panowania N.K.J. P.N.M. aby one jako *Pater Patriae et Concivium* dla zachęcania cnotliwych patriotów znacznym chciał *praemiare* respektem, *ferventissime instabunt* j.w.i.p.p. posłowie.

24. Znaczne w Bogu zesłego j.p. Mateusza Romera, generała artyleryi W.Ks.L. *merita* w należytej zostawać powinny pamięci, który na różnych kampa-niach, *signanter* kamienieckiej, wołoskiej, szacowskiej, żwanieckiej i pod Szańcem

^f Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt skrótu.

¹¹⁵ Felicjan Filip Wołodkowicz.

Trojańskim w czasie nagłej potrzeby na artylerję niemało własnej sumy spendował, który dług dotąd nieopłacony *patet* najprzód z konstytucyi *anni* 1690 *folio* 819¹¹⁶ na zł 143 771, *secundo* z rejestru *calculationis* przez deputowanych *ex senatu et equestri ordine* podpisanych na złotych 46 645 grosz 1, *tertio* z rejestrów *ad calculum* sporządzonych dwakroć 47 733 [247 733] groszy 19, *in summa* na złotych czterekroć 38 149 [438 149] groszy 20. Zaczyn j.w.i.p.p. posłowie *instabunt*, aby Rzeczpospolita, u której *emerita heroum non evancesit*^g *virtus*, raczyła *ad restitutionem*^h *iusti et liquidi debiti* obmyślić sposoby, a te sumy w.i.p.p. Romerom *ex aerario publico* oddać nakazawszy, *stanto amore boni publici* do osobliwej szczerobliwości obfitych łask [1496v] łask Najjaśniejszego Pana rekomendować raczyła, przypomną ciż j.w.i.p.p. posłowie.

25. W.j.p. Józefa Mikołaja De Raessa, wojskiego i podwojewodzkiego woj. tr., i w.j.p. Mateusza Tańskiego, pisarza gr. woj. tr., wiadome zasługi nie będą przepomniane u Najjaśniejszego Majestatu, kiedy *sua activitate* wesprą j.w.i.p.p. posłowie.

26. Publiczne *in Republica* w wielu funkcjach zasługi w.j.p. Jerzego Żeromskiego, podczaszego woj. tr., *merentur instantiae* województwa naszego *ad plenos ordines*, aby włóki puste Miłostany włók 6, Mankuny włók 4, romejkowskich 2 hybernowe [w] województwie trockim sytuowane, w posesyi wyrażonego w.j.p. podczaszego dożywotniej zostające, temuż w.j.p. podczaszemu i sukcesorom jegomości prawem lennym obserwowane były, usilnego starania i.p.p. posłowie dołożyć zechcą *et omni conatu* utrzymać nie przepomną.

27. Podobnym sposobem przez wzgląd na zasługi j.p. Antoniego Hryniewicza, komornika i regenta woj. tr., przez antecesorów i samego jegomości *in publico* zaskarbionych, słusznie województwo nasze *instare* może do stanów Rzeczypospolitej, aby dzierżawa Krasno *alias* Krasne Sioło [w] województwie trockim sytuowane w posesji dożywotniej wyrażonego j.p. regenta zostające, temuż j.p. regentowi tr. i sukcesorom jegomości *de lumbis* idącym *iure feudi lege perpetua* ubezpieczona była, w czym j.w.i.p.p. posłowie *circa plenas recommendationes instare obligantur*.

28. Sądy marszałkowskie *pro securitate publica*, jako wielu konstytucjami *circa auctoritatem suam* aprobowane, *in* dekreta onych *in suo robore et executione* zostawać powinny, tak *eo fundamento* dekreta j.w.j.p. Ogińskiego, marszałka wielkiego W.Ks.L., *sub tempus sejmu convocationis et electionis in causis violentiae* w Warszawie zaszły, aby *in omni valore* były zachowane, j.w.i.p.p. posłom *ferventissime* utrzymywać *praecommitimus*.

29. W sprawie o inwazję osoby i stancji w.j.p. Leona Radoszewskiego, koniuszego, rotmistrza i posła na sejm elekcyjny odeszły, jako i innych ichmościów

^g Przedziurawienie w miejscu przesznurowania utrudnia odczyt początku słowa.

^h Powinno być „restitutionem”.

ⁱ Przedziurawienie w miejscu przesznurowania utrudnia odczyt słowa.

¹¹⁶ „Aprobatio liczby urodzonego Remera, generała artleryi W.Ks.L.”, VL, t. 5, s. 398 (fol. 819); VC, t. 5, vol. 2, s. 436.

delegatów z województwa trockiego w Warszawie na Pradze stałej, dekret w sądach tychże marszałkowskich ferowany ażeby *plenariam satisfactionem* otrzymał, j.w.i.p.p. posłowie *urgentissime instabunt*.

30. Dobra stołowe za przywilejami dla szlachty konferowane ażeby *circa suum robur* przywilejów najjaśniejszych *praedecessorum* utrzymać się mogły, j.w. posłowie *ad maiestatem instabunt*, prócz dysydentów i Tatarów.

31. Praktykowało się to przeszłych wieków z dobrem Rzeczypospolitej, iż w chorągwiach i regimentach wakujące *officia* bez względu na familią jednym tylko dobrze zasłużonym konferowane były, a przez to Ojczyzna nasza możnym i walecznym szczyciła się żołnierzem [1497], więc ażeby *more antiquo* ¹*ab hinc* wojskowe *officia* nie przez wzgląd na familią ani za sprzedażami jeden drugiemu, lecz tylko dobrze w wojsku zasłużonym rozdawane były, j.w. posłowie *serio* w tym domówią się.

32. Dobra Lusniew w powiecie brasławskim lennością *ante unionem* nadane, imieniowi Kopciów służące, ażeby *per constitutionem et conservationem eiusdem nominis* temuż imieniowi na wieczność ubezpieczone były, *instabunt*.

33. Stan świecki od stanu duchownego *evocatorie* do sądów duchownych pociągany w sprawach o grunta, legacje, dyferencje i inne sądowi swemu nie należące, uciążliwą częstokroć ponosi *iudicata* ekskomuniki, przeto *ab hinc* aby dalszemi cytacjami i dekretami *extra forum evocatorie* stan świecki od duchownego nie był uciemiężany, *sub nullitate decretorum et sub poenis evocationis circumscriptis* ubezpieczony [sic], w tym i.p.p. posłowie starać się będą warunek i karę osobliwszą *irremisibilitatem supra spirituales prosequentes et forum admutantes personas*.

34. Ponieważ sejmem *convocationis cautum est*, żeby ichmościowie księża po miastach szynków żadnych nie mieli¹¹⁷, więc i.p.p. posłowie *obligantur* skutecznie domówić się, aby i po partykularnych miasteczkach ichmościowie księża zakonnicy i plebani *ullatenus* pod żadnym pretekstem trunków żadnych nie sprzedawali i onych nie szynkowali.

35. Dzieje się z niemałym pokrzywdzeniem stanu szlacheckiego, że w stanie duchownym znajdujące się osoby *plebeae conditionis* z urodzonej krwi antypatycznej szlachcie, parafianom, kolatorom częstokroć i własnym panom swym różne czynią przykrości i dysgusta^k i ekstorsje, w czym *praecavebunt* j.w.i.p.p. posłowie, ażeby ichmościowie księża biskupi wpisujących *ad statum spiritualement* osób *seriam de nobilitate* [1497v] czynili *indagationem*, a prostej kondycyi ludzi *ullatenus* do tak wysokiego nie przymowali charakteru.

36. Lubo sejmem *convocationis neofitum et succedaneos* onych *ab omni activitate et potestate* w nabywaniu dóbr dziedzicznych oddalono, jednakże przez te oddalenie od wiary świętej katolickiej być może nie tylko samym neofitom

^{j-j} Fragment nadpisany.

^k Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

¹¹⁷ „Ubezpieczenie miast”, VL, t. 7, s. 43 (fol. 83).

osobom, lecz i familii kolateralnej, godnej rodowitej szlachty skoligowanej nastąpiłoby pokrzywdzenie, więc należy *instare* i.p.p. posłom, aby tylko neofici podług dawnych praw *ad tertiam progeniem* byli *incapaces* do prerogatywy szlacheckiej.

37. Także o popowiczach konstytucja *convocationis* postanowiona¹¹⁸, ażeby żadnym pretekstem synom kapłańskim *ritus graeci* szlachcie rodowitej szkodzić nie miało, obwarować należy.

38. Konwikt ichmościów księży jezuitów warszawskich na Nowym Mieście dla edukacji młodzi żadnych dób[r] nie mający tylo na placu kotolewskim¹¹⁹ z ogrodem wystawiony, aby miał aprobatę starać się będą.

39. Zwyczaj sądenia każdej kadencji roków ziemskich województwa trockiego na dwóch repartycjach w Trokach i Mereczu¹ że jest z mitręgą i utrudzeniem tak osób sądowych, jako też i prawujących się dla wielkiej szczupłości miejsc ani litigantom, ani palestrze gospód nie wystarczających w Mereczu, przeto też województwo o skasowanie kadencji mereckiej, a tylko o sądenie roków w jednym mieście Trokach starać się będą i.p.p. posłowie.

40. Zasługi w.j.p. Karasia, czesznika liwskiego, ażeby *merita* do Majestatu rekomendowane były^m, *obligantur*.

41. *Collegium Nobilium* wileńskie pod dyрекcją ichmościów księży pijarów [1498] będące i w pałacu sapieżyńskim w Wilnie sytuowanym mające się dalej fundować, żeby powagą sejmową powagą [sic] utwierdzone było i protekcją Najjaśniejszych Królów Polskich na zawsze zaszczycać się mogło, j.w.i.p.p. posłowie uczynią staranie. Przy tym otworzenie szkół publicznych i *liberum exercitium* uczynienia w mieście w Wilnie łaskawym względem Najjaśniejszego Monarchy, szczęśliwie nam panującego i całej Rzeczypospolitej zarekomendują, do tego o aprobatę przywilejów całej prowincji tudzież funduszów tychże ichmościów księży pijarów proponować będą.

42. Fundusz w Bogu wielebnych księży augustynijanów wileńskich na Sawicz ulicy będących, na placach letawowskim, wołowiczowskim, cerkiewki Kosmy i Damiana, druckim sokolińskim, Skorobohatego, platerowskim, czyżowskim, ejdziatowskim, robursowskim, kleckim nazwanych na tejże ulicy zostających, ażeby był aprobowany, upraszać mają.

43. Ponieważ konstytucja *anni* 1678¹²⁰ ichmościów księży dominikanów trockich do zamku trockiego na kościół [1498v] i klasztor reintrodukowała, która że dotąd skutku nie wzięła, a chcąc ciż ichmościowie księży *celeriores* mieć *satisfactionem*, podejmują się na sejmiki szopę aż poko klasztor stanie, a *propter delinquentes* więź cywilną erylować, przeto na tymże J.K.M. zamku kościół

¹ Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt początku słowa.

^m Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki słowa.

¹¹⁸ „O popowiczach”, VL, t. 7, s. 40 (fol. 75).

¹¹⁹ Chodzi o Kotowskich. W tym czasie w pałacu Kotowskich mieściło się kolegium jezuitów.

¹²⁰ „Reintroductio ojców dominikanów do Trok”, VL, t. 5, s. 310 (fol. 634); VC, t. 5, vol. 2, s. 221.

i klasztor ichmościów księży dominikanów wystawić pozwolić, a że szczupłość miejsca nie wystarcza, tedy zamiast szopy aby refektarz przestronny dla wygody sejmikującym był wystawany, *praecommittimus*. Przy tym dla tychże ichmościów księży dominikanów trockich aprobatę funduszków ichmościów *exposcunt*.

44. Ponieważ od tak wielu wieków zakon ojca św. ojca [sic] Franciszka braci obserwantów, na szczególnej Pana Boga providencyi ufundowany, zaszczyca się przywilejami Najjaśniejszych Królów Polskich, jako to po niektórych miejscach wolnym mlewem po młynach królewskich, z prowadzeniem na opał drew, jako też niepłaceniem pocztom od przewozów i mostów, więc żeby i za terażniejszego N.K.J. Stanisława Augusta, już szczęśliwie panującego, temiż zaszczycał się przywilejami, przymówią się.

45. Drukarnia [1499] i apteka *Societatis Jesu* w mieście w Wilnie, *in usus publicos* chwalebnie służące, aby konstytucją sejmową stwierdzone były *sine praeiudicio* drugich w Wilnie najdujących się, usilnie *commendatur*.

46. O aprobację funduszu ichmość pannom kanoniczkom warszawskim, jako stanowi szlacheckiemu pożytecznego, staranie rekomenduje się.

47. Fundusz księży karmelitów prowincyi ruskiej dawnej obserwancyi: wileńskiej świętego Jerzego, mohylewski, stajkowski, kniażycki, radomlski i mazykiański, jako dawne i mocne przywilejami i funduszami utwierdzone ze wszystkimiⁿ ichmościów prawami *ad approbandum* podać, *obligantur*.

48. Ponieważ konstytucjami *rigorosi*^o obwarowano, aby stan duchowny dóbr ziemskich od stanu rycerskiego *avellere* nie ważył się, *vigore* tychże konstytucyi i dobra dziedziczne j.w.j.p. Paca, pisarza W.Ks.L., Wilejka nazwane, w województwie mińskim sytuowane, posesyi ichmość [1499v] panien wizytek konwentu wileńskiego zostające, jako tedy nie funduszowe, bo *sub dolo sub levi nomine*^p *voce* Wilejka, których jest wiele, do konstytucyi aprobacyjnej wprowadzono, aby też dobra Wilejka w województwie mińskim leżące, a całe do funduszu ichmość panien wizytek wileńskich nie należące, były *per expressum* wyłączone od konstytucyi uwoln[i]one, dopraszać się będą j.w.i.p.p. posłowie[e].

49. Tatarowie aby dóbr ziemskich wiecznością ani zastawami nie kupowali, ani królewszczyn *omni titulo* nie nabywali, a z nabytych *praevia exemptione* ustąpili, zachowując tylko przy prawach *ante unionem* na dobra nadanych i konstytucjami aprobowanych. Także straży [sic] pułkownikostwa i rotmistrzostwa, jako konstytucjami dawniejszemi zabronionych, mimo rycerstwo stanu szlacheckiego *fidei catholicae* nie otrzymywali, j.w.i.p.p. hetmani postrzegać mają.

50. Domówią się i.p.p. posłowie, ażeby j.p. Stefanowi Mordwinowi Szczodrowi urodzony honor i wolny głos *per constitutionem* [1500] był warowany, *per decretum* zabronion Trybunału Głównego W.Ks.L.

ⁿ Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki słowa.

^o Powinno być „*rigorose*”.

^p Słowo nadpisane.

Cetera activitati et dexteritati j.w.i.p.p. posłów cum onere obstawania circa antiquas leges o wolnościach szlacheckich praescriptas committentur.

Datum w mieście i zamku J.K.M. w Trokach roku 1764 miesiąca oktobra 30 dnia.

51. Fundusz *de nova radice* w Mirosławiu *alias* w Bendrach w województwie trockim sytuowanych, ichmościom księży marianitom przez j.w.i.p.p. Antoniego i Teresy z Więckowiczów Ważyńskich, skarbnych W.Ks.L., uczyniony, ażeby był *constitutione* aprobowany, *instabunt*.

Actum ut supra.

Andrzej Ukolski, ciwon, podkomorzy i marszałek konfederacy i sejmiku *ante-coronationis* woj. tr., *mp.*; Józef Mikołaj De Raess, wojski, podwojewodzy i konsyliarz konfederacy woj. tr., *mp.*; Mateusz Tański, pisarz gr. i sądów kapturowych woj. tr.; Leon Jerzy Radoszewski, koniuszy, rotmistrz i podskarbi sądów kapturowych woj. tr., [1500v] *salva constitutione convocationis*; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Jerzy Żeromski, podczaszy woj. tr.; Ignacy Strawiński, strażnik i sędzia kapturowy woj. tr.; Józef Eytmin, krajczy woj. tr.; Józef Sienkiewicz, miecznik woj. tr. z protestacją przeciwko podpisowi stolnikostwa woj. tr.; Tomasz Mordas Żyliński, obożny i sędzia kapturowy woj. tr.; Franciszek Horawiecki Szczodro, łowczy i sędzia kapturowy woj. tr.; Franciszek De Raess, wojskowiec i podwojewodzie tr.; Antoni Tomasz na Rybnie Rybiński, sędzia kapturowy woj. tr.; Jan Skarżyński, komor[nik] i sędzia kapturowy woj. tr.; Jakub Syruć, podczaszy [inflancki] i sędzia kapturowy woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, sędzia kapturowy woj. tr.; Piotr Strumił Pietraszkiewicz, starosta miciuński, sędzia kapturowy woj. tr.; Michał Tański, strażnik smoleński; Kazimierz Desztrunk, stoln[ik] rzeczycki i sędzia kapturowy woj. tr.; Kazimierz De Raess, starosta giernokolski, wojskowiec, podwojewodzie^q tr.; Antoni Hryniewicz, komornik i regent woj. tr., starosta krasieński; Leon Rondomański; Michał Woysim Antoniewicz, koniuszy starodubowski, *mp.*; Tadeusz Szczodro, łowczy i regent woj. tr.; Piotr Skarżyński; Antoni Skarżyński; Andrzej Eynarowicz; Stefan Samuel Kosecki, starosta morozowicki; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Józef Zielonko; Jakub Oborski, czeszn[ik] smoleński; Piotr Kornalewski, skarbnik parnawski; Jan Dobarski; Leon Iwaszkiewicz, skar[bnik] [oszmiański]^r; Jerzy Buczkowski; Franciszek Wołocko; Józef Hopen; Jan Antoni Siellawa; Antoni Hryniewicz *mp.*; Michał Pliskowski; Stefan Mordzin Szodro *mp.*; Ignacy Strobeyko; Kazimierz Kozakiewicz; Józef Downarowicz; [1501] Stanisław Zalewski, chor[ąży] J.K.M.; Adam Strabeyko; Jan Wierciński; Józef Łukaszewicz, ch[orąży] p[arnawski]; Jan Kozakiewicz; Michał Siellawa; Stefan Januszkowski; Leon Plasewicz; Maciej Januszkowski; Stanisław Benkuński; Stefan Rakiewicz; Kazimierz Benkuński; Jan Mackiewicz; Jan Stucki; Matusz Ratowt; Matusz Zygmuntowicz; Kazimierz Herman; Paweł Paszkowski; Jan Zygmuntowicz; Piotr Paszkowski; Tadeusz Dołmat; Tadeusz Danilewicz, landwójt i instygator sądów kapturowych woj. tr.; Stanisław Ihnatowicz; Ludwik

^q Słowo powtórzone.

^r Skrót trudny do odczytania.

Rondomański; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Antoni Miklaszewicz, cześn[ik] wendeński; Antoni Iwaszkiewicz; Antoni Rusiłowicz; Jakub Iwaszkiewicz; Józef Eysmont; Paweł Kołodzieżyński; Józef Mikołaj Dombrowski, oboźny mozyrski; Maciej Dowgiłło; Józef Boczkowski; Adam Boczkowski; Józef Kuszyński; Jakub Baczkowski; Jan Dobczyński, stra[żnik] staro[dubowski]; Antoni Zacharewicz; Zachariasz Iwaszkiewicz; Antoni Kozłowski; An[to]ni Bernatowicz; Maciej Zmirowicz; Mateusz Czapliwski; Lucidus Oborski; Karol Abłamowicz; Wawrzyniec Wirpsza; Antoni Iwanowski; Jan Pacewicz; Samuel Narwid, podczaszy par[nawski]; Józef Woytkiewicz; Paweł Zbahdanowicz; Karol Iwanowski; Józef Iwicki; Józef Iżycki; Józef Chełstowski; Walerian Strawiński; Antoni Kołodzieżyński; Józef Zydanowicz; Tadeusz Boczkowski; Jakub Zydanowicz; Tadeusz Wincenty Kijuć, *salva constitutione convocationis*; Kazimierz Boczkowski; Józef Boczkowski; Andrzej Kołodzieżyński; Franciszek Rondomański; Józef Rondomański; Ignacy Rondomański; Dominik Rondomański; Mikołaj Rondomański; Jan Rondomański; Symon Danilewicz I[andwójtowicz] tr.; Wincenty Danilewicz, landwójtowicz tr.; Antoni Maciejewski; Ignacy Sopoćko; Tomasz Moczydłowski; Jerzy Kozakiewicz; Michał Plasewicz; Andrzej Sokołowski; Józef Siękiewicz.

[124 podpisy]

LXXVIII. Sejmik deputacki w Trokach 4–5 II 1765

119. Kredens dla deputatów, 5 II 1765

Rkps 1 LVIA, SA 5966, k. 73–76v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu w.j.p. Wazgirdowi służącego, 6 II 1765 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pocijem, wojewodą tr., aktykował Tadeusz Kijuć; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

Rkps 2 LVIA, SA 5966, k. 77–80v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputacją w.j.p. Podbipięcie służący i należący, 6 II 1765 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pocijem, wojewodą tr., aktykował Antoni Zacharewicz; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa [73v] trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym, testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż tu *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny do miasta J.K.M. Trok *pro die 4 februarii* w roku niniejszym 1765 dla obrania w.i.p.p. deputatów na przyszłe trybunały kadencji wileńskiej i mińskiej zgromadziliśmy się, gdzie postępując *iuxta praescriptum novellae legis* konstytucji *coronationis* N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, w roku niedawno przeszłym 1764 zaszłej¹²¹,

¹²¹ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

jako jeszcze *post non subsecutam* związku jeneralnej konfederacyi W.Ks.L. *exvinculationem* po zagajeniu przez w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwuna i podkomorzego woj. tr., *qua* pierwszego urzędnika i marszałka konfederackiego tegoż województwa, pod którego zagajeniem przystąpiliśmy *ad electionem* w.i.p.p. deputatów, do której to funkcji znając być *capacissimos ex tot meritis* w W.Ks.L., *liberis et non^a impeditis suffragiis* za pierwszego deputata na sądzenie Trybunału kadencyi wileńskiej w.j.p. Stefana Wazgirda, sędzica ziem. woj. tr., a zaś za drugiego deputata na sądzenie Trybunału tąż konstytucją *coronationis* desygnowanej mińskiej w.j.p. Józefata Podbipięte, sędzica gr. woj. połockiego, obraliśmy. Po którym obraniu ciż i.p.p. *deputati* na dniu 5 *mensis et anni currentium ad mentem supra* rzezzonej konstytucyi *coronationis* przysięgę z roty w konstytucyi *anni* [74] 1726^b wyrażonej¹²² *et in eum tenorem* eksprymowanej:

ja, Stefan Wazgird, sędzic ziem. tr., i ja, Józefat Podbipięta, sędzic gr. połocki, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Jedynemu, iż na tych sądach trybunalnych, wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa Statutu W.Ks.L., konstytucyi trybunalnych, według żaloby i odporu^c stron, nic nie przykładając ani ujmując, będziemy sądzili, zeznania i zapisy przymować będziemy, zasiadać na tych sądach z bojaźnią bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom, na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani^d za posuły i dary, sami przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucyją brać nie mamy i kolegom swym tego^e nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy poko jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i Jego sprawiedliwości, i prawa pospolitego, i sumnienie przed oczema mając, praktyk żadnych z nikim w sądach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkować, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej [74v] gwałtownej potrzeby i że żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie ustąpiliśmy^f i także prawdziwie według korektury Trybunałów roku 1726 na sejmie w Grodnie uczynionej¹²³ (nic jej nie przestępując) na tych sądach

^a W rkps. 2 brakuje „non”.

^b W rkps. 2 błędnie 1766.

^c W rkps. 2 „podporu”.

^d W rkps. 1 słowo powtórzone.

^e Brak słowa w rkps. 2.

^f W rkps. 2 „wstąpiliśmy”.

¹²² „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

¹²³ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i ciele;

in facie województwa naszego trockiego przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a za tym jako *de praestito eiusmodi iuramento* przez ichmościów *praesentibus testamur*, tak oraz ciż ichmościowie deputaci *tanquam* już *in plena activitate* tej funkcji zostający, nie tylko z ichmościami innemi deputatami z innych województw, ziem i powiatów obranymi, na swoich kadencyjach prawem konstytucji *coronationis circumscriptis* zasiadać mają, lecz *etiam* interesa województwa naszego trockiego pamiętać, promowować *et quod de iure spectari potest ad manus*^g sobie powierzone administrować zalecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów^h autoryzujemy, podpisami rąk naszych przyświadcamy i stwierdzamyⁱ.

Pisan w Trokach w roku terazniejszym, 1765 miesiąca februaryi 5 dnia. [75]

Podpisy pod rkps. 1

Andrzej Władysław Ukolski, ciwun, podkomorzy i marszałek konfederacji woj. tr.; Ludwik Pociey, strażnik wielki W.Ks.L.; Stefan Dominik Römer, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Mikołaj Deraes, wojski, podwojwodzi [sic] i konsyliarz konfederacji woj. tr.; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Jan Römer, horodniczy i sędzia gr. woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz gr. woj. tr.; Jerzy Żeromski, podczaszy woj. tr.; Józef Sienkiewicz, miecznik woj. tr.; Mikołaj Wazgird, sędzic woj. tr.; Ignacy Sienkiewicz, s[tolnikowicz] woj. tr.; Antoni z Goscza Gościcki, rotmistrz woj. tr.; Józef Tadeusz Gieysztor, komornik woj. tr. Chromy; Leon Jerzy Radoszewski, koniu-szy i rotmistrz woj. tr.; Ignacy Kuczewski; Antoni Strawiński, rotmistrz woj. tr.; Ignacy Strawiński, strażnik [75v] woj. tr.; Tadeusz Strawiński, oboźny woj. tr.; Kazimierz Deraes, s[ędzic] ziem.; Jan Skarżyński, komornik woj. tr.; Józef Piotr Eytmin, krajczy woj. tr.; Michał Tański; Józef Tadeusz Karęga, sta[rosta] w[o]j[ciechuński]; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwosz, regent ziem. i gr. woj. tr.; Antoni Karol Hryniewicz, starosta kraśnieński, regent gr. woj. tr.; Mikołaj Dąbrowski, o[boźny] m[ozyrski]; Stanisław Tuczek, Józef Iżycki; Dominik Turowicz s[karbnik] s[moleński]; Kazimierz Desztrunk; Stanisław Bieńkuński; Józef Zielonka, p[orucznik]^j chorągwi janczarskiej buławy wielkiej W.Ks.L.; Jan Bieńkuński x; Antoni Bieńkuński x; Bartłomiej Bieńkuński x; Kazimierz Antoniewicz; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Antoni Iwaszkiewicz; Andrzej Woysim Antoniewicz; Wiktory Tański; Walerian Strawiński x; Mikołaj Jurewicz x; Antoni Iwanowski; Józef Downarowicz; Jakub Woysim Antoniewicz; Tadeusz Jundził; Tadeusz Zaleski x; Antoni Bernatowicz; Marcin Bernatowicz x;

^g W rkps. 1 przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki słowa.

^h W rkps. 1 słowo nadpisane.

ⁱ W rkps. 2 „stwierdzamy”.

^j Skrót nadpisany.

Franciszek Tański; Tadeusz Strawiński; Józef Strawiński; Piotr Paszkowski; Antoni Czaykowski; Bartłomiej Gawianowski^k x; Michał Maliszewski; Andrzej Jurewicz x; Karol Gawianowski x; Jerzy Budkowskowi [sic] x; Jerzy Jurewicz x; Kazimierz Sielawa; Leon Karwowski; Michał Pliskowski *mp.*; Antoni Kozłowski x; Jerzy Kirklewski; Maciej Bańkowski x; Szymon Sagatowski, p[orucznik] Księstwa Żmudzkiego; Ludwik Zajączkowski, k[omornik] woj. tr.; Józef Gutowski; Jan Skarżyński; Stanisław Tomkowid; Marcin Grażewicz x; Felicjan Grażewicz x; Jerzy Grażewicz x; Antoni Grażewicz x; Marcin Grażewicz; Tadeusz Grażewicz x; Antoni Borkowski; Stanisław Paszkiewicz; Marceli Macewicz; Gabriel Macewicz; [76] Jakub Janowski; Jan Wirpsza x; Jan Doboszyński; Andrzej Koreywo x; Kazimierz Wincenty z Pomianów^l; Bartłomiej Kirklewski; Jan Tadeusz Hryniewicz, s[tolnik] tr.; Michał Pliskowski; Maciej Bogucki; Kazimierz Brzosko *mp.*; Jerzy Borowski x; Tadeusz Wincenty Kijuć; Stanisław Zawisza, horodniczy wilkomierski; Józef Suszewicz; Stanisław Downarowicz x; Jakub Mączyński x; Jan Stucki; Antoni Hryniewicz; Dominik Pacewicz; Tomasz Szyszko; Michał Wirbsza x; Stanisław Gębicki; Franciszek Gębicki; Ignacy Hrynkiewicz x; Michał Dziegielewski x; Maciej Dowgint Nieciński; Jan Sokołowski; Mikołaj Nawsuć; Karol Korewa; Franciszek Koreywa; Jerzy Jachimowicz; Józef Jachymowicz; Antoni Jachymowicz; Michał Jachymowicz; Franciszek De Raes, s[ędzic] woj. tr.; Tomasz Mordas Żyliński, oboźny woj. tr.; Stefan Samuel Kozecki; Józef Wincenty Mackiewicz, k[omornik] woj. tr.; Jerzy Jowszyc; Antoni Kuszelewski, s[trażnik] pow. grodzieńskiego; Andrzej Eynarowicz; Antoni Gieysztor; Piotr Białowieski *mp.*; Mateusz Czaplejewski; Stanisław Czaplejewski; Jakub Czaplejewski; Stanisław Ihnatowicz; Kazimierz Pokubiata; Karol Iwanowski x; Paweł Bohdanowicz; Antoni Giecwicz x; Józef Hrydziejewski; Mateusz Giecwicz x; Ludwik Pułbeczek x; Symon Leonowicz x; Józef Kamiński x; Marcin Skarżyński x; Jan Budkiewicz; Aleksander Korf *mp.*; Jerzy Baranowski; Piotr Pietraszkiewicz, starosta miciniński *mp.*; Leon Tański, starosta buryski; Józef Tański, starosta gilar.^m; Andrzej Tur, podcza[szyc] woj. tr.; Józef Paszkiewicz; Antoni Kozakiewicz x; Leon Iwaszkiewicz, skarbnik pow. oszmiańskiego; Józef Żyliński; Józef Monkiewicz; Antoni Stępkowski x; Marcin Gawianowski; Jerzy Woysztor; Józef Dowgint Nieciński; Jan Antoni Sielawa; Tadeusz Gurski Kuszelewski; Józef Marcinkiewicz; Karol Bohdanowicz; Marcin Mackiewicz x; Antoni Bohdanowicz; Jerzy Ilcewicz; Antoni Paszkiewicz; Michał Paszkiewicz; Onufry Kijuć *mp.*; Jakub Raczko, r[otmistrz] J.K.M.; Michał Krzywobłocki; Michał Golejewski; Ignacy Paprocki; Antoni Chodykin; Jakub Żmijowski *mp.*; Jan Chodykin; Aleksander Rotkiewicz *mp.*; Antoni Franciszek Janowicz, skarbnik pow. mozyrskiego; Antoni Kijuć; Daniel Tadeusz Jassudowicz; Jerzy Oławski xⁿ; Marcin Piotrowski x; Marcin Niedziński; Franciszek Szodro,

^k Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt środka słowa.

^l W rkps. 2 „z Pamianów Sokołowski *mp.*”

^m Powinno być „giłujski”.

ⁿ W rkps. 2 zastąpiono przez „Jerzy na Hołowie Żukiewicz, x”.

łowczy woj. tr.; Tadeusz Szczodro, starosta gryciuiński; Benedykt Zacharewicz x; Tomasz Zacharewicz x; Józef Zacharewicz x; Jerzy Woysztor x; Karol Sobolewski; Jan Kucewicz; Ludwik Kjuć; Jan Kijuć; Paweł Józef [76v] Paszkowski; Maciej Karwowski x; Aleksander Jassudowicz; Kazimierz Kirklewski; Jakub Tubielewicz; Stanisław Marcin Lubecki Kniażewicz, k[omornik] pow. lidzkiego; Wincenty Kirklewski; Joachim Kirklewski; Antoni Jurewicz; Jan Rudziszewski; Jerzy Skarżyński; Tomasz Śleszyński; Stanisław Bohdanowicz; Jerzy Bohdanowicz; Jan Pachniewski; Stanisław Żyliński; Leon Rądomański *mp.*; Ludwik Rądomański; Tadeusz Koreywa; Leon Mocewicz; Jan Koreywa x; Bartłomiej Kijuć; Marcján Koreywa x; Marcin Brzozowski; Franciszek Kotowicz; Michał Klidzia; Jan Żyliński x; Franciszek Klidzia x; Jakub Klidzia; Jan Klidzia; Jerzy Klidzia; Kazimierz Golejewski *mp.*; Józef Nawsuć; Józef Jocz x; Ludwik Bohun [sic] Siestrzencewicz; Andrzej Józef Kozłowski; Michał Macewicz x; Andrzej Siemaszko; Jakub Bogucki; Bartłomiej Tubielewicz; Tadeusz Mackiewicz; Jan Mackiewicz; Maciej Zaleski x; Jan Zaleski x; Jan Kucewicz; Aleksander Niedziński.

[233 podpisy]

Podpisy pod rkps. 2

Andrzej Władysław Ukolski, ciwun, podkomorzy i marszałek konfederacyi woj. tr.; Ludwik Pocię, strażnik wielki W.Ks.L.; Stefan Dominik Romer, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Mikołaj De Raess, wojski, podwojewodzi i konsyliarz konfederacyi woj. tr.; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Jan Romer, horodniczy i sędzia gr. woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz gr. woj. tr.; Jerzy Żeromski, podczaszy woj. tr.; Józef Sienkiewicz, miecznik woj. tr.; Mikołaj Wazgird, sędzic woj. tr.; Ignacy Sienkiewicz, stolnikowicz woj. tr.; Antoni z Goszcza Gosicki, rotmistrz woj. tr.; Józef Tadeusz Gieysztor, komornik woj. tr. Chromy; Ignacy Kuczewski; Antoni Strawiński, rotmistrz woj. tr.; Ignacy Strawiński, strażnik [79] woj. tr.; J[ózef] Tadeusz Strawiński, oboźny woj. tr.; Kazimierz De Raess, starosta giernakolski; Ignacy Skarżyński, komornik woj. tr.; Józef Piotr Eytmin, krajczy woj. tr.; Michał Tański; Józef Tadeusz Karenga, starosta wojcieszuiński; Dominik Ignacy Tański, podsta- rości woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwosz, regent ziem. i gr. woj. tr.; Antoni Karol Hryniewicz, starosta krasieński, regent gr. woj. tr.; Mikołaj Dombrowski, oboźny mozyrski; Stanisław Tuczko; Józef Iżycki; Dominik Turowicz, skarbnik smoleński; Kazimierz Desztrunk; Stanisław Bieńkuński; Józef Zielonka, p[orucznik] chorągwi janczarskiej buławy wielkiej W.Ks.L.; Jan Beńkuński x; Antoni Beńkuński; Bartłomiej Beńkuński; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Antoni Iwaszkiewicz; Wiktory Tański, p[odstolic] ziemi różańskiej; Walerian Strawiński x; Mikołaj Jurewicz x; Józef Downarowicz x; Tadeusz Jundził; Tadeusz Zaleski x; Antoni Bernatowicz; Marcin Bernatowicz x; Franciszek Tański; Tadeusz Strawiński; Józef Strawiński; Piotr Paszkowski; Jerzy Jurewicz x; Kazimierz Sielawa; Leon Karwowski; Mi[chał] Pliskowski *mp.*; Maciej Karwowski x; Antoni Kozłowski x; Jerzy Kirklewski; Jan Skarżyński; Stanisław Tomkowicz; Marcin Grażewicz x; Felicjan Grażewicz x; Jerzy Grażewicz x; Antoni Grażewicz x; Marcin Grażewicz x; Tadeusz Grażewicz x;

Antoni Borkowski; Stanisław Paszkiewicz; Marceli Pacewicz x; Gabriel Mocewicz x; Jakub Janowski; Michał Wirpsza x; Jan Wirpsza x; Jan Dopczyński; [79v] Franciszek Gembicki x; Andrzej Koreywa x; Kazimierz Wincenty z Pamianów Sokołowski *mp.*; Jan Tadeusz Hryniewicz, stolnik chęciński; Michał Liskowski; Maciej Bogucki; Kazimierz Brzoska; Jerzy Borowski x; Franciszek De Raess, s[ędzic ziem.] woj. tr.; Tomasz Mordas Żyliński, oboźny woj. tr.; Stefan Samuel Kossocki, starosta mor[ozowicki], s. woj. tr.; Jerzy Jowszyc; Antoni Kuszelewski, strażnik pow. grodzieńskiego; Andrzej Eynarowicz, w. w. t.; Antoni Gieysztor; Piotr Białowieski *mp.*; Antoni Iwanowski; Kazimierz Pokubiatta x; Karol Iwanowski x; Mateusz Czaplejewski; Antoni Giecewicz x; Józef Hrydziejes[ki]^o; Mateusz Giecewicz x; Symon Leonowicz x; Józef Kamiński x; Jan Butkiewicz; Jerzy Baranowski; Józef Gutowski; Józef Suszewicz; Stanisław Dołnarowicz x; Jakub Monczuński; Jan Sztucki; Antoni Hryniewicz; Józef Paszkiewicz; Leon Iwaszkiewicz, skarbnik oszmiański; Józef Żyliński *mp.*; Józef Monkiewicz; Antoni Stempkowski x; Tomasz Szyszko; Marcin Gawianowski; Ignacy Hrynkiewicz x; Maciej Dowgird Niciuński; Sokołowski^p *mp.*; Bałtromiej Kirklewski; Karol Bohdanowicz; Marcin Mackiewicz x; Antoni Bohdanowicz; Michał Krzywobłocki; [80] Michał Golejewski; Jakub Żmijowski *mp.*; Aleksander Rotkiewicz; Antoni Franciszek Janowicz, skarbnik mozyrski; Daniel Tadeusz Jasudowicz *mp.*; Jerzy na Hołowie Żukiewicz x; Marcin Piotrowski; Stanisław Ihnatowicz; Benedykt Zacharewicz; Paweł Bohdanowicz; Karol Sobolewski; Ludwik Pułbeczek; Aleksander Jasudowicz; Kazimierz Kirklewski *mp.*; Stanisław Marcin Lubecki Książewicz, komo[rmistrz] lidzki; Tomasz Skarżyński; Antoni Jurewicz; Jan Radziszewski; Stanisław Bohdanowicz; Jerzy Skarżyński; Marcin Skarżyński x; Jan Pachniewski; Aleksander Korff, o. w.; Jerzy Bohdanowicz; Piotr Paszkiewicz, starosta miciuński; Leon Tański, starosta buryski *mp.*; Józef Tański, starosta g[iłujski]; Andrzej Tur; Antoni Kozakiewicz x; Franciszek Jasudowicz; Michał Klidzia; Franciszek Klidzia; Jakub Kidzia; Jan Klidzia; Jakub Klidzia; Jerzy Klidzia; Józef Monkiewicz; Mikołaj Nawsuć; Franciszek Szczodro, łowczy woj. tr.; Tomasz Zacharewicz; Józef Zacharewicz; Jerzy Woysztoft; Paweł Józef Paszkowski; Antoni Czaykowski x; Bałtromiej Gawianowski; Michał Maliszewski x; Andrzej Jurewicz x; Karol Gawianowski x; Jerzy Butkowski; Maciej Bańkowski; Leon Rodomański; Ludwik Rodomański; Leon Macewicz; Bałtromiej Kijuć; Dominik Pacewicz; Stanisław Gembicki; Michał Dziegielewski x; Jerzy Woysiło x; Józef Dowgint Niciuński; Kazimierz Golejewski; Józef Nawsuć; Jan Antoni Sielawa; Tadeusz Górski Kuszelewski; Ludwik Bohusz Siestrzencewicz; [80v] Antoni Józef Kozłowski; Michał Woywitt; Mateusz Dworakowski; Antoni Zarzecki; Tadeusz Hryniewicz; Karol Romanowski x; Antoni Borowski; Antoni Zacharewicz; Jan Dołnar.

[192 *podpisy*]

^o W rkps. 1 Hrydziejewski.

^p W rkps. 1 Jan.

LXXIX. Sejmik gospodarski w Trokach 5 II 1765

Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego – zobacz niżej.

LXXX. Sejmik elekcyjny w Trokach 6 II 1765

*120. Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego,
6 II 1765*

Rkps LVIA, SA 5966, k. 51–56v – kopia z ksiąg grodzkich: Akt laudum sędziom ziem. woj. tr. służące, 6 II 1765 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykował Franciszek Wołodźko; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

My, sędziowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym instrumentem *boni ordinis* sejmikowania *publico laudo*, iż stosując się *ad contextum* prawa *novellae legis* konstytucyj¹²⁴ *coronationis* Najjaśniejszego Króla Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, w roku terażniejszym 1765 *pro die 4 februarii* [51v] do miasta J.K.M. Trok *ad solitum consiliorum locum* do zamku zgromadziwszy się, po zagajeniu przez w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciuna i podkomorzego woj. tr., *qua* pierwszego urzędnika i marszałka konfederackiego tegoż województwa, za deputatów na następujące trybunały W.Ks.L. *idque* w.j.p. Stefana Wazgirda, sędzica ziem. tr., na kadencję wileńską, a zaś w.j.p. Józefata Podbipiętę, sędzica gr. połockiego, na kadencję mińską zgodnemi głosami *nemine contradicente* obraliśmy i desygnowaliśmy.

Po tym na drugi dzień, *idque die 5 eorundem post reasumptionem* rozpoczętego na dniu 4 sejmikowania *neoelecti* i.p.p. *deputati ad sonantiam* tejże konstytucyj *coronationis* jurament z rot^a w konstytucyj^a *anni 1726*¹²⁵ eksprymowanej *in praesentia* nas, urzędników ziemskich, grodzkich i wszystkich obywatelów woj. tr. wykonali.

Postque eadem die, jako na sejmiku gospodarskim, *ad electionem* j.p. kontrahenta do wybierania czopowego szelężnego przystąpiliśmy. A gdy między wielu ichmościami do tej funkcji zmierzającymi stałe nastąpić nie mogło umiarkowanie, przeto my, wojewodzianie troccy *ad normam* prawa W.Ks.L. takową kontrahencją *unanimes assensu ad* [52] *distributivam gratiam* j.w.j.p. Aleksandra hrabi Pocię, wojewody tr., oddaliśmy.

^{a-a} Fragment nadpisany.

¹²⁴ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹²⁵ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

Na dniu zaś 6 *mensis et anni currentium*, jako w czasie elekcyjnym ziemstwa tymże prawem konstytucyjnym desygnowanym, gdy *iterumque ad solitum consiliorum locum* na zamek zebraliśmy się, *protunc e medio nostri* tenże w.j.p. Andrzej Władysław Ukolski, ciun i podkomorzy woj. tr., *qua* pierwszy urzędnik i marszałek konfederacki tegoż województwa, zagaiwszy, ponieważ dwóch w.i.p.p. sędziów, *idque* w.j.p. Stefana Dominika Romera, pierwszego sędziego, w.j.p. Jana Wazgirda, bywszego podsędka, którego tytuł podsędkostwa *constitutione convocationis* 1764 roku¹²⁶ na tytuł sędziego jest transportowany *ex primitiva anteriori electione*, w województwie naszym^b trockim liczymy przeto prócz tych dwóch w.i.p.p. sędziów ziemskich *in ordine* elekcyi dwóch jeszcze *insuper* sędziów ziemskich podług tejże konstytucyi *convocationis* i w.j.p. pisarza za kandydatów, *idque* do trzeciego sęstwa w.j.p. Józefa Mikołaja De Raessa, wojskiego i podwojewodzego, do czwartego w.j.p. Piotra Józefa Etmina, krajczego, a zaś do pisarstwa ziemskiego w.j.p. Mateusza Tańskiego, pisarza gr., urzędników woj. tr., jako *viros* ‘nie tylko’^c w tym województwie, lecz *etiam* w samej Ojczyźnie *emeritissimos*, podał. *Deinde* tenże w.j.p. ciun, podkomorzy i marszałek konfederacki woj. tr., *qua* prezydującym [52v] na tym sejmiku oraz czterej pierwsi w.i.p.p. urzędnicy województwa naszego *idque*^d w.j.p. Stefan Dominik Romer, sędzia ziem., w.j.p. Onufry Ładzki, stolnik, w.j.p. Jan^e Romer, horodniczy i sędzia gr., w.j.p. Jerzy Żuromski, podczaszy, jurament *supra veram connotationem et promulgationem suffragiorum* w obecności nas, obywatelów województwa trockiego *in eam rotam* wykonali:

My, Andrzej Władysław Ukolski, ciun, podkomorzy i marszałek konfederacki, Stefan Dominik Romer, sędzia ziem., Onufry Ładzki, stolnik, Jan Romer, sędzia gr., Jerzy Żuromski, podczaszy, urzędnicy woj. tr. przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Świętej Jedynemu na tym, jako podług konstytucyi sejmu *coronationis anni* 1764¹²⁷ sufragia i.p.p. obywatelów województwa trockiego na urzędy ziemskie tegoż województwa sprawiedliwie konotować i one promulgować będziemy, na czym jako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Pani Boże dopomóż.

Po wykonanym takowym juramencie *in post* po zakończonym wotowaniu i sufragiów rozdawaniu, większością głosów, która w przytomności nas, patriotów województwa trockiego pilnie konotowana, a potem przez rzeczownego w.j.p. ciuna, podkomorzego i marszałka konfederackiego województwa naszego trockiego, jako na tej elekcyi prezydującego, promulgowana była, w.j.p. Józefa Mikołaja De Raesa, wojskiego i podwojewodzego tr. za trzeciego sędziego ziem., w.j.p. Józefa Piotra Etmina, krajczego tr. za sędziego ziem. czwartego, a zaś

^b Słowo nadpisane.

^{c-c} Fragment nadpisany.

^d Słowo nadpisane.

^e Słowo słabo czytelne.

¹²⁶ „Sądy ziemskie”, VL, t. 7, s. 89 (fol. 183).

¹²⁷ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 388).

w.j.p. Mateusza Tańskiego, pisarza [53] gr. za pisarza ziem., tych trzech ichmościów za urzędników ziemskich województwa naszego trockiego obraliśmy. *Eoque intuitu* za tymiż nowo przez nas obranymi w.i.p.p. urzędnikami naszymi ziemskimi do N.K.J. Stanisława Augusta, P.N.M., ażeby ichmościów w tych urzędach osobiwemi przywiliami *ad sonantiam* niniejszego laudum naszego dobrotliwie utwierdzić raczył, *hocce laudo nostro publico* suplikujemy. A jako *superius* wyrażonych i.p.p. urzędników ziemskich obraliśmy i całe sejmikowania naszego akty odprawiliśmy, tak to wszystko w niniejszym laudum naszym eksprymowawszy, one dla lepszej twierdzy i wagi rękoma naszymi podpisujemy.

Actum w Trokach w zamku *in solito consiliorum loco* roku 1765 miesiąca *februarii* 6 dnia.

Andrzej Władysław Ukolski, ciun, podkomorzy i marszałek konfederacki woj. tr.; Ludwik Pocię, strażnik wielki W.Ks.L.; Stefan Dominik Romer, sędzia ziem. woj. tr.; Onufry Ładzki, stolnik woj. tr.; Jan Romer, horodniczy i sędzia gr. woj. tr.; Jerzy Żuromski, podczaszy woj. tr.; Józef Sinkiewicz, miecznik woj. tr.; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Stefan Wazgird, sędzia na Trybunał [53v] Główny W.Ks.L.; Józefat Podbipięta, deputat na Trybunał Główny W.Ks.L.; Stanisław Paszkiewicz; Ignacy Kuczewski; Józef Tarasowski, starosta r[ządziski]; Antoni Strawiński; Kazimierz Sadowski; Jerzy Franciszek Talwosz, regent ziem. i gr. woj. tr.; Dominik Ignacy Tański, p[odstarości] woj. tr.; Michał Tański, strażnik smoleński; Franciszek Tański; Antoni Hryniewicz, starosta kraśnieński, komornik i regent gr. woj. tr.; Kazimierz Herman, p[orucznik] J.K.M.; Antoni z Goszcza Gosicki, rotmistrz woj. tr., narwidziski, druckuński starosta; Jerzy Antoni Tułkowi Gudziański, kom[ornik] woj. tr.; Dominik Ładzki, podstolic woj. tr.; Leon Tański, starosta bor[yski]; Maciej Mikutowicz; Antoni Kuszelewski, strażnik pow. grodzieńskiego; Antoni Tomasz na Rybnie Rybiński; Benedykt Godaczewski, stta. sp. p.j.k.^f; Gabriel Mocerwicz; Tadeusz Selawa, x^g; Leon Godaczewski; Jan Godaczewski; Leon Iwaszkiewicz; Jan Stucki; Franciszek Winiarski, cześnik pow. wołkowyskiego; Ignacy Wirpsza; Franciszek Hryniewicz; [54] Bartłomiej Niedziński x; Jerzy Buńkowski; Stanisław Gębnicki; Andrzej Sokołowski; Jerzy Jagiełłowicz *mp.*; Jan Dominik Siwicki, starosta raka[ciejski]; Kazimierz Pilecki, starosta budziłowski; Józef Tadeusz Karęga, starosta wojcieszuński; Wincenty Pilecki; Andrzej Woysim Antoniewicz; Jakub Woysim Antoniewicz; Kazimierz Woysim Antoniewicz, *mp.*; Alojzy Tadeusz Koreywa; Mikołaj Daynowski; Franciszek Koreywa; Andrzej Siemaszko x; Marcin Koreywo; Leon Rondomański; Jakub Bogudzki; Antoni Tański, pod[stolic] ziemi różańskiej; Józef Plasowicz; Hieronim Plausewicz; Antoni Paszkiewicz x; Michał Paszkiewicz x; Tadeusz Dabarski; Mateusz Petruszewicz; Karol Koreywa *mp.*; Karol Koreywa^h [sic]; Jan Koreywa; Jan Bieńkuński; Michał Jurewicz; Mikołaj Jurewicz *mp.*; Tadeusz

^f Skróty niejasne, występował jako cześnik trocki i starosta pucilański.

^g Krzyżyki nadpisane.

^h Podpis podkreślony.

Dziekoński *mp.*; Franciszek Jurewicz; Wiktor Tański; Antoni Hryniewicz; Tomasz Tadeusz Adamkowicz; Antoni Jan Dołwnar; Mateusz Dworakowski; Jan Józefat Nusterowicz; Józef Łukaszewicz; Adam Hatowski; Symon Halicki; Maciej Bogucki; Jan Piecewski; Jakub Bogudzki; ⁱKarol Sobolewski; Ignacy Skinder, ł[owczy] z[iemi] b[ielskiej]; Jan Stucki x; Jakub Romer; Ignacy Sopoćko; Lucidus Oborski; Jerzy Witkowski; [54v] Stanisław Tuczeko; Ignacy Złoty; Wacław Danowski; Jakub Bogucki; Marcin Ilcewicz; Michał Mackiewicz; Michał Maduszewski; Jerzy Grażewicz; Franciszek Hryniewicz; Jerzy Kurmin; Kazimierz Sakowicz; Stanisław Budkiewicz; Michał Dzingilewski; Jan Talatowicz; Piotr Bańkowski; Marcin Koreywa; Jakub Mankiewicz; Ignacy Stępkowski; Józef Suszewicz; Jerzy Woysztor; Florian Woysztor; Mikołaj Daynowski; Stanisław Hrymowicz; Antoni Zimnicki; Jakub Mączuński; Jan Bienkuński; Dominik Surwił; Jerzy Jędrzejewski; Jan Woytkuński; Krzysztof Raynicki; Dominik Raynicki; Kazimierz Zasztowt; Antoni Łomkiewicz; Jan Woytkuński; Kazimierz Zasztoft; Antoni Zarzecki; Dazibog Wirpsza; Jakub Połukord; Tadeusz Tański, pisarzewicz gr. i rotmistrz woj. tr.; Kazimierz De Raes, starosta gier[nakolski]; Tomasz Mordas Żyliński, oboźny woj. tr.; Franciszek De Raes, sę[dzic ziem.] woj. tr.; Stefan Samuel Kosecki, sta[rosta] morozowicki, s. k. woj. tr.; Maciej Krzywobłocki, łow[czy] pow. oszmiańskiego; Wawrzyniec Daynowski x; Stanisław Ignatowicz; Franciszek Kozłowski; Józef Strawiński; Leon Buynowski x; Tadeusz Strawiński; Marcin Bernatowicz; Antoni Bernatowicz; Jan Zieniawa x; Jan Kirklewski x; [55] Jakub Mączuński x; Michał Bańkowski; Mateusz Bańkowski x; Piotr Paszkowski; Antoni Szulc; Maciej Bańkowski x; Piotr Bańkowski x; Karol Bańkowski; Tadeusz Chmielewski x; Andrzej Wirpsza x; Michał Wirpsza; Jerzy Wirpsza x; Mateusz Wirpsza x; Mateusz Czaplejewski x; Szymon Żyliński; Stanisław Czaplejewski x; Kazimierz Mielonowicz x; Jakub Czaplewski x; Antoni Maciejewski; Stanisław Strawiński x; Jan Antoniⁱ Sielawa, s[tarosta] w[oźniczański]; Franciszek Wołodźko, sukkolektor gr. woj. tr.; Daniel Franciszek^k Jasudowicz; Jerzy Kirklewski; Kazimierz Kirklewski; Wiktory Kirklewski; Joachim Kirklewski; Wawrzyniec Wirpsza; Ignacy Abramowski; Jan Montygierd; Zygmunt Abramowski; Franciszek Olehnowicz [sic] x; Antoni Olechnowicz x; Antoni Leonowicz x; Jan Albertowicz x; Marcin Łukaszewicz x; Józef Downarowicz; Józef Albertowicz; Józef Kozłowski; Tadeusz Ratowski; Kazimierz Boczkowski x; Antoni Sakowicz x; Antoni Mątigierd; Tadeusz Hryniewicz; Wincenty Turewicz x; Kazimierz Wincenty z Pomianów Sokółowski *mp.*; Franciszek Turowicz x; Antoni Lewonowicz x; Leon Plasewicz x; Krzysztof Zdanowicz; Franciszek Winiarski, cześnik pow. wołkowyskiego; Antoni Drąseyko; Paweł Kołodzieżyński; [55v] Józef Tański, starosta gier.^l; Andrzej

ⁱ Skreślone „Ignacy”.

^j Między imionami a nazwiskiem nieczytelna litera.

^k Kolejność imion w rkps. zamieniona, nadpisano cyfry, aby określić prawidłową kolejność imion.

^l Był starostą giłwiskim.

Kołodzieżyński; Józef Surwiłł x; Antoni Kołodzieżyński; Aleksander Jasudowicz; Dominik Winiarski, cze[śnikowicz] pow. wołkowyskiego; Leon Iwaszkiewicz; Józef Izyski; Józef Żyliński; Józef Kamiński x; Stanisław Bochdanowicz; Paweł Bogdanowicz; Jerzy Bohdanowicz; Jan Hawnul Dowgiałło; Antoni Ratoft x; Kazimierz Józef Bieńkuński; Mikołaj Wazgird, sędzic tr.; Barnaba Kozłowski; Kazimierz Karol Mączuński; Mikołaj Dąbrowski, obo[żny] mozyrski; Mateusz Zygmuntowicz; Stefan Rakiewicz; Michał Jurewicz x; Maciej Januszkowski; Fra[nciszek] Jurewicz x; Mikołaj Jurewicz x; Andrzej Jurewicz x; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Jan Dopczyński; Ignacy Bortkiewicz x; Józef Hopen; Tomasz Szyszko; Józef Dowgint Nieciuński; Jakub Janowski; Maciej Dowgint Nieciuński; Jakub Klidzia; Michał Jatowt; Jakub Mąkiewicz; Benedykt Zacharewicz; Jakub Żmiejowski *mp.*; Jan Żuk *mp.*; Aleksander Radkiewicz *mp.*; Maciej Pikiel *mp.*; Jerzy Witkowski; Jerzy Olehnowicz [sic]; Kazimierz Wilpiszewski p[iwniczny] woj. tr.; Simon Pacewicz; Jan Zygmuntowicz; Adam Hrydzewicz; Paweł Józef Paszkowski; Michał Narkiewicz; Simon Kurowski; Józef Rondomański; Piotr Wisztycki; [56] Józef Zarewicz; Stanisław Tuczek; Jan Ławrynowicz; Felicjan Telatowicz, mostowniczy woj. tr.; Piotr Kornelewski, s[karbnik] par[nawski]; Adam Mocewicz x; Antoni^m Grażewicz; Antoni Kudrewicz x; Marcin Grażewicz x; Marcin Grażewicz xⁿ [sic]; Tadeusz Grażewicz; Jerzy Grażewicz x; Felicjan Grażewicz x; Wiktory Żyliński x; Antoni Krzyżanowski; Stefan Herman; Dominik Pacewicz x; Jerzy Kozakiewicz; Kazimierz Kozakiewicz x; Antoni Kozakiewicz x; Józef Suszewicz; Antoni Zaharewicz; Jerzy Zarewicz x; Antoni Iwanowski; Karol Iwanowski x; Bałtromiej Kudrewicz x; Kazimierz Pacewicz x; Antoni Jatowt; Tomasz Sokołowski; Józef Surwiłł; Jerzy Stabiński; Antoni Zimnicki; Piotr Zimnicki; Józef Kasperski; Bałtromiej Kijuć; Antoni Janowicz, s[karbnik] m[ozyrski]; Krzysztof Raynicki x; Lucidy Oborski; Dominik Raynicki x; Marcin Biłuński, ko. r.; Ignacy Stabiński x; Michał Samowski x; Józef Samowski x; Jan Talatowicz x; Jakub Syr[uć], pod[czaszy] inflancki; Dominik Telatowicz x; Leon Kozłowski; Józef Tadeusz Gieysztor, ko[mornik] woj. tr.; sta[rosta]^o jar. Chromy; Stefan Stabiński; Ludwik Eynarowicz, o[bożnic] woj. tr.; Jerzy Kuleza; Ignacy Rowiński; Michał Maławski, k[apitan] J.K.M.; Jan Hodykin^p; Michał Krzywobłocki; Stanisław Czechowski, r[egent] pow. m[ozyrskiego]; Jerzy Buczkowski; Jerzy Matulewicz; Felicjan Mocewicz; Józef Buczkowski; Piotr Juniewicz; Dominik Paszkowski; Stanisław Gawianowski; Tadeusz Zydanowicz; Antoni Czwikowski; Michał Jakubowski; Adam Buczyński; Jan Budkiewicz; Józef Telatowicz; Benedykt Telatowicz; Jakub Telatowicz; Tomasz Niedziński; Antoni Skarżyński *mp.*; Jan Skarżyński, kom[ornik] woj. tr.; Jerzy Skarżyński; Antoni Iwaszkiewicz; Tomasz Skarżyński; Jan Rondomański; Marcin Skarżyński; Ludwik

^m Imię przeprawione z Andrzej.

ⁿ Podpis podkreślony.

^o Skrót przeprawiony.

^p Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt drugiej litery słowa.

Zajączkowski, kom[ornik] woj. tr.; Jerzy Baranowski; Dominik Pacewicz; Michał Maliszewski; Józef Mąkiewicz; Stanisław Żyliński; Piotr Woropay; [56v] Tomasz Pietraszkiewicz; Mateusz Pacewicz; Maciej Jocz; Maciej Zaharewicz; Symon Leonowicz; Karol Korewa; Michał Woropay; Jerzy Woropay; Kazimierz Szkiłdź; Antoni Leonowicz; Mikołaj Zelno; Mikołaj Mątigierd Łoyba; Michał Pliskowski, *mp.*; Hilary Talatowicz; Leon Mocewicz; Antoni Suszewicz; Marcin Mocewicz; Leon Iwankiewicz; Mateusz Siemaszko; Marceli Mocewicz; Karol Bańkowski; Franciszek Mackiewicz; Jan Siemaszko; Michał Zaharewicz; Antoni Ołdahowski; Jan Pahniewski; Antoni Józef Kozłowski; Michał Klidzia; Michał Goli-jewski; Franciszek Klidzia; Jerzy Szulc; Stanisław Telatowicz; Antoni Szulc; Franciszek Telatowicz; Jakub Klidzia; Bałtromiej Tubilewicz; Antoni Zieniawa; Antoni Tubilewicz; Maciej Zelna; Jakub Klidzia; Mateusz Sudwoy; Jerzy Klidzia; Jan Klidzia; Antoni Sudwoy; Heronim Rumbowicz; Franciszek Klidzia; Jakub Klidzia; Maciej Borkowski; Piotr Tukayto; Michał Milatowski; Tadeusz Mackiewicz; Kazimierz Burneyko; Marcin Mackiewicz; Karol Bańkowski; Ignacy Sienkiewicz; Piotr Bańkowski; Dominik Kądzielewski; Antoni Kozłowski; Maciej Karwowski; Leon Karwowski; Antoni Giecewicz; Józef Zaharewicz; Antoni Rescier^q; Marcin Brzozowski; Antoni Zagurski; Ludwik Rądomański; Franciszek Rądomański; Leon Rądomański; Ignacy Rądomański; Ignacy Narkiewicz; Franciszek Żyliński; Kazimierz Dąbrowski; Józef Tadeusz Horbaczewski; Samuel Oganowski; Kazimierz Józef Brosko; Jakub Wincza x; Jerzy Rogalski; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Tadeusz Jundził; Tadeusz Stucki; Michał Jatowt; Symon Kurowski; Antoni Junowicz; Ignacy Nieważ Hryniewicz; Michał Mątygierd Łoyba; Andrzej Koreywo; Antoni Turowicz; Kazimierz Wirpsza; Dadzibog Wirpsza; Antoni Mątygierd Łoyba; Jan Woysim Żyliński; Antoni^r Chodykin; Andrzej Wirpsza x; Stanisław Wołodźko x; Wawrzyniec Daynowski x; Kazimierz Rumbowicz; Andrzej Tur; Józef Paszkiewicz; Dominik Surwiłł; Walerian Strawiński.

[439 podpisów]

121. Sufragia na pisarza ziemskiego, 6 II 1765

Rkps LVIA, SA 5966, k. 57–60v – kopia w księdze grodzkiej: Akt *suffragiorum* dla w.j.p. Tańskiego, pisarza gr. woj. tr. na pisarstwo ziemskie służącego, 6 II 1765 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykował Tadeusz Hryniewicz; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

Suffragia dla w.j.p. Mateusza Tańskiego, pisarza gr. tr. na pisarstwo ziem. woj. tr. w roku terażniejszym 1765 miesiąca *februarii* 6 dnia od województwa trockiego dawane:

^q Odczyt niepewny.

^r Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki imienia.

Andrzej Władysław Ukolski, ciwun, podkomorzy i marszałek konfederacyi woj. tr.; Ludwik Pocię, strażnik wielki W.Ks.L.; Stefan Dominik Romer, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Mikołaj De Räes, wojski i podwojewodzi tr.; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Jan Romer, horodniczy i sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Jerzy Żeromski, podczaszy woj. tr.; Józef Sienkiewicz, miecznik woj. tr.; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr.; Józefat [57v] Dobrogost Podbipięta, deputat na Trybunał Główny W.Ks.L.; Stefan Wazgird, deputat na Trybunał Główny W.Ks.L.; Józef Piotr Eytmin, krajczy i lustrator woj. tr. *mp.*; Józef Tarassowski, st[arosta] r[ządziński] s. p. s. b.; Antoni Strawiński, rotm[istrz]; Antoni Tomasz na Rybnie Rybiński, star[osta posudoński], por[ucznik] J.K.M.; Antoni Hryniewicz, starosta krasieński, kom[ornik] i regent woj. tr.; Jerzy Antoni Tułgołt, sta. [sic] Gudziański, kom[ornik]^a woj. tr.; Ignacy Sienkiewicz; Franciszek Tański; Ignacy Kuczewski; Leon Tański *mp.*; Jerzy Franciszek Talwosz, regent ziem., gr. woj. tr. *mp.*; Tomasz Mordas Żyliński, oboźny woj. tr.; Michał Mackiewicz *mp.*; Józef Tański, starosta gił[ujski].

Sufragia dla w.j.p. Mateusza Tańskiego, pisarza gr. woj. tr., do funkcji pisarza ziem. w roku teraźniejszym 1765 *februarii* 6 dnia:

parafia żośleńska, poporska, żyźmorska: Józef Downarowicz; Paweł Bohdanowicz; Tadeusz Sztucki; Mikołaj Dombrowski, o[boźny] m[ozyrski]; Józef Iżycki *mp.*; Jerzy Stawiński x; Antoni Zimnicki x; Piotr Zimnicki x; Jakub Monczuński x; Jan Bieńkuński x; Dominik Surwiłł x; Jerzy Szulc; Antoni Szulc; Tadeusz Jundziłł; Józef Żyliński x; Józef Kamiński x; Franciszek Strawiński x; Walerian Strawiński x; Paweł Kołodzieżyński; Franciszek Winiarski, cześnik pow. wiłkomirskiego [sic]; Dominik Winiarski, cześni[ikowicz] pow. wołkowyskiego; Józef Surwiłł x; Józef Jurewicz; Antoni Wasilewski x; Adam Żabowicz x; Jerzy Jendrzejewski; Ignacy Siękiewicz, s[tolnikowicz] woj. tr.; Jan Butkiewicz; Ignacy Bortkiewicz; Tadeusz Sielawa; Kazimierz Sillawa; Marcin Daynowski; Stanisław Bohdanowicz; Jerzy Bohdanowicz; Andrzej Bohdanowicz; Antoni Jatowt; Aleksander Jassudowicz; Jan Stefan Dowgiałło; Stanisław Bieńkuński; Daniel Jassudowicz; Józef Rogalski; Mateusz Czaplijewski; Stanisław Czapliński; Jakub Czapliński; Franciszek Wołodźko, s[ukkolector] ziem. woj. tr.; Stanisław Wołodźko x; Dominik [58] Surwiłł; Antoni Hryniewicz; Mikołaj Daynowski x; Jan Stucki x; Jerzy Rogalski; Wawrzyniec Daynowski x; Kazimierz De Räes, w[ojskowicz] i p[odwojewodzie] tr.; Jan Sienkiewicz; Dominik Tadeusz Hatowski; Jerzy Jastrzębski x; Aleksander Paweł Józef Szyszko; Antoni Kozłowski; Stefan Herman; Tadeusz Tański, rotm[istrz] woj. tr.; Kazimierz Buczkowski; Mateusz Ślepowroński; Kazimierz Karol Monczuński; Barnaba Kozłowski; Michał Margiewicz; Józef Kozłowski; Jan Dopczyński, strażnik starodubowski; Michał Kosmowski x; Jan Kosmowski x; Piotr Wiszczycki x; Jan Butkiewicz; Kazimierz Józef Bieńkuński; Symon Kurowski x; Antoni Kurowski x; Józef Monczuński, p. r.; Samuel Juszczynski x; Michał Jatowt x; Stanisław Ihnatowicz; Michał Juniewicz; Jerzy Jurewicz; Franciszek

^a Skróć powtórzone.

Jurewicz; Leon Karwowski; Jan Antoni Siellawa; Florian Bieńkuński; Bałtromiej Bieńkuński; Jan Bieńkuński; Jan Stucki; Stanisław Tuczo; Antoni Kozłowski; Andrzej Kołodzieżyński.

Parafia sumiliska i kietowiska: Mateusz Ratowt; Jerzy Olechnowicz; Antoni Olechnowicz; Dadzibog Wierbsza x; Michał Wierbsza x; Tadeusz Ratowt; Mateusz Wierbsza; Jan Montygierd; Antoni Montygierd x; Jakub Łukomski x; Marcin Łukomski x; Andrzej Wierbsza x; Piotr Woropay x; Michał Woropay x; Jerzy Woropay; Antoni Turowicz x; Franciszek Olechnowicz x; Symon Leonowicz; Antoni Leonowicz x; Jerzy Albertowicz x; Antoni Popławski x; Jan Zieniawa x; Jerzy Albertowicz x; Ignacy Stabiński x; Stefan Stabiński x; Antoni Zaleski x; Jan Strawiński; Maciej Januszkowski; Stefan Januszkowski; Mateusz Zygmuntowicz; Jan Zygmuntowicz; Franciszek Rodomański; Dominik Kądzielewski; Adam Zacharewicz x; Tadeusz Zacharewicz x; Mateusz Iwicki x; Franciszek Iwicki x; Tadeusz Dowmąt x; Tadeusz Gieysztor x; Jan Gosicki x; Antoni Sakowicz x; Michał Montygierd; Michał Montygierd [sic]; Franciszek Turowicz x; Kazimierz Golejewski; Antoni Kudrewicz; Bałtromiej Kudrewicz; Józef Rodomański; Jan Rodomański; Krzysztof Raynicki; Dominik Raynicki x; Dominik Pacewicz x; Mateusz Pacewicz; Kazimierz Pacewicz; Symon Pacewicz x; Jan Zasztowt x; Ignacy Rodomański x; Kazimierz Wierbsza x; [58v] Jan Kirklewski; Józef Sipański^b x; Ignacy Stabiński x; Kazimierz Sienawski x; Jan Kudrewicz x; Józef Kudrewicz x; Józef Wirbsza x; Jerzy Mackiewicz x; Stefan Rokiewicz; Dominik Turowicz, skarbnik smoleński x; Jan Olechnowicz x; Michał Olechnowicz x; Wawrzyniec Wirbsza; Jerzy Wirbsza; Jan Łukomski x; Andrzej Chalecki x; Antoni Leonowicz x; Marcin Ratowt; Antoni Ratowt x; Dominik Tański, podstarości woj. tr.; Kazimierz Desztrunk; Franciszek Tański; Leon Tański; Stefan Herman; Franciszek Wołodźko, sukkolektor woj. tr.; Paweł Józef Pawłowski; Ignacy Ciwiński; Jakub Wincza; Antoni Sienkiewicz; Stanisław Lubecki Kniażewicz; Michał Sielawa; Michał Bernatowicz; Dominik Lacki; Dominik Pacewicz; Antoni Bieńkuński; Piotr Paszkowski; Antoni Zieniawa.

Parafia wysokodworska, užwojska i anuszyszka: Antoni Franciszek Janowicz, skarbnik mozyrski *mp.*; Dominik Ołdachowski x; Michał Milatowski x; Bałtromiej Woydak; Jan Woydak x; Antoni Woydak x; Jakub Połukord x; Antoni Dronseyko; Michał Pliskowski; Jan Pachniewski; Jan Woytkuński x; Kazimierz Zasztowt x; Antoni Zarzecki x; Antoni Rużewicz, s[truczasy] woj. tr.; Michał Golejewski; Bałtromiej Kijuć; Józef Adamowicz; Jan Adamowicz; Kazimierz Adamowicz x; Michał Samowski; Józef Gutowski; Józef Samowski x; Antoni Kozakowicz x; Michał Klidzia; Franciszek Klidzia; Jakub Klidzia; Jan Klidzia; Jerzy Klidzia x; Stanisław Talatowicz; Franciszek Talatowicz; Jakub Monkiewicz; Ignacy Mackiewicz; Antoni Stępkowski x; Józef Szuszeuicz x; Antoni Szuszeuicz x; Tomasz Staniewicz; Jerzy Woysztor x; Florian Woysztor x; Stanisław Hrymowicz x; Bałtromiej Niekrasz; Józef Monkiewicz; Jakub Klidzia x; Franciszek

^b Odczyt niepewny.

Mackiewicz; Józef Leszkiewicz x; Piotr Kornalewski, skar[bnik] parnawski; Aleksander Zahowski; Antoni Zarzecki x; Antoni Józef Kozłowski; Antoni Iwanowski; Karol Iwanowski; Antoni Bernatowicz; Marcin Bernatowicz x; Maciej Krzywobłocki, łow[czy] pow. oszmiańskiego; Samuel Narwid x; Tomasz Zacharewicz x; Benedykt Zacharewicz x; Samuel Oganowski; [59] Felicjan Tallatowicz, mostowniczy woj. tr.; Stanisław Tuczek.

Parafia olkienicka, dawgowska, piwoszuńska i merecka: Andrzej Woysin Antoniewicz; Kazimierz Woysin Antoniewicz; Jakub Antoniewicz; Michał Bańkowski x; Piotr Bańkowski; Alojzy Tadeusz Koreywa; Marcin Ilcewicz; Antoni Paszkiewicz; Michał Paszkiewicz; Andrzej Siemaszko; Józef Koreywa; Mikołaj Wazgird, sędzic tr.; Marcin Koreywa x; Jakub Bogucki x; Symon Żyliński; Jakub Żmiejowski; Aleksander Bortkiewicz; Stanisław Gembicki; Andrzej Tur; Jan Talatowicz x; Benedykt Talatowicz x; Jakub Talatowicz; Dominik Talatowicz x; Kazimierz Dzięgielewski x; Michał Małaszewski x; Franciszek Gembicki x; Michał Dzięgielewski x; Antoni Czaykowski x; Stanisław Butkiewicz; Kazimierz Sakowicz x; Marcin Grażewicz x; Tadeusz Grażewicz x; Antoni Grażewicz; Jerzy Grażewicz x; Wiktory Żyliński x; Marcin Grażewicz x; Felicjan Grażewicz x; Adam Macewicz x; Józef Talatowicz; Jan Ławrynówicz; Ignacy Hrynkiewicz x; Antoni Krzyżanowski; Józef Jachimowicz; Jerzy Juszewicz; Jerzy Kirklewski; Kazimierz Kirklewski; Wiktory Kirklewski; Joachim Kirklewski; Franciszek Kirklewski; Marcin Brzozowski; Zygmunt Abramowski; Ignacy Abramowski; Tadeusz Chmielewski; Antoni Zagurski; Marcin Klidzia x; Antoni Borkowski; Antoni Godaczewski; Benedykt Godaczewski; Jan Godaczewski; Leon Godaczewski; Józef Paszkiewicz x; Tadeusz Szczodro, ł[owczy] woj. tr.; Jan Koreywa; Jerzy Siemaszko; Jerzy Żukiewicz.

Parafia starotrocka i nowotrocka: Ludwik Zajączkowski, kom[ornik] woj. tr. *mp.*; Tadeusz Mackiewicz; Jerzy Kurmin x; Antoni Junowicz; Jan Woysin Żyliński; Franciszek Woysin Żyliński x; Kazimierz Matuszewicz; Antoni Hryniewicz, starosta krasieński, komornik i regent gr. woj. tr.; Kazimierz Brzosko; Maciej Bogucki; Jakub Bogucki x; Jerzy Romer, podstoli woj. tr.; Franciszek Hryniewicz; Józef Rydzewicz x; Piotr Pietraszkiewicz, sta[rosta] miciuński; Antoni Iwaszkiewicz; Kazimierz Kozakiewicz; Antoni Michałowski; Ignacy Mańkowski.

Parafia olicka, niemonczyska [sic], siemnieńska, metelska i łódzieska: Jakub Janowski x; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Leon Iwaszkiewicz, skarbn[ik] oszmiański; Antoni Gieysztor; Józef Tadeusz Gieysztor, kom[ornik] woj. tr., sta[rosta] jan. Chromy; Antoni Gieysztor, o[boźny] woj. tr.; Stanisław Gieysztor; Jerzy Jowszyc; Władysław Jowszyc; Antoni Macewicz Maciuński x; Jerzy Bobrowicz^c; Jan Bobrowicz; Michał Iwaszewski x; Krzysztof Iwaszewski x; Stanisław Iwaszewski x; Jerzy Wodziński; Kazimierz Talatowicz x; Ludwik Pułbeczek x; Franciszek Izdebski; Jerzy [59v] Dowgiałło; Jakub Przanowski; Jan Dłużniewski x; Jan Mirzejewski x; Jan Mackiewicz; Jerzy Mackiewicz; Bałtromiej Mackiewicz x; Stefan Samuel Kosecki, sta[rosta] morozowiecki; Kazimierz Pilecki, s[tarosta]

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt początku słowa.

b[udziłowski]; Wincenty Pilecki; Tomasz Szyszko; Jakub Janowski; Jakub Kli-dzia; Maciej Dowgird Niciuński; Józef Dowgird Nieciuński; Antoni Kuszelewski, strażn[ik] pow. grodzieńskiego; Gabriel Mocewicz x; Kazimierz Wilpiszewski; Stanisław Mikutowicz, st[arosta] m[anciuński]; Maciej Mikutowicz *mp.*; Antoni Mikutowicz *mp.*; Józef Żydanowicz; Ignacy Mikutowicz.

Parafia puńska, grażyska, pojewojska, trakt zapuszczański: Wacław Danowski; Jan Dermott Siwicki, st[arosta] rakaciejski, *etc.*

^dJózef Tadeusz Karega z parafii rudomińskiej, starosta wojcieszuński; Kazimierz Wilpiszewski z parafii rudomińskiej; Antoni z Goszcza Gosicki, rotmistrz woj. tr.; Krzysztof Zdanowicz z parafii kraśn[ieńskiej]; Jakub Romencza; Ignacy Romer; Kazimierz Józef Siellawa, s[arosta] w[oźniczanski] *mp.*; Ludwik Rondomański z parafii sumiliskiej; Tadeusz Sielawa z parafii żosielskiej; Tadeusz Dzia-koński z parafii wiżańskiej; Leon Rodomański z parafii sumiliskiej; Adam Hrydzie-wicz z parafii sumiliskiej; Adam Jacuński z parafii sumiliskiej; Jerzy Rodziewicz; Józef Rodziewicz z parafii olickiej; Jan Pacewicz z parafii sumiliskiej; Jan Cho-dykin z parafii dawgowskiej; Stanisław Boczkowski; Antoni Czyrwiński z parafii starotrockiej; Tadeusz Danilewicz z parafii nowotrockiej; Antoni Maciejewski z parafii nowotrockiej; Kazimierz Kozakiewicz z parafii nowotrockiej; Ignacy Sopoćko; Jan Olechnowicz z parafii sumiliskiej; Kazimierz Rumbowicz z para-fii nowotrockiej; Benedykt Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Antoni Skarżyński z parafii starotrockiej; Jan Skarżyński, kom[ornik] woj. tr.; Tomasz Skarżyński z parafii starotrockiej; Jan Nowodworski; Heronim Rumbowicz z parafii nowo-trockiej; Józef Hopen z parafii nowotrockiej; Jan Żuk z parafii nowotrockiej; Jan Bohdanowicz z parafii sumiliskiej; Stanisław Mackiewicz z parafii starotrockiej; Karol Bańkowski z parafii olkienickiej; Bałtromiej Niedziński z parafii mereckiej; Dominik Borkowski z parafii dawgowskiej; Maciej Pikiel z parafii żyżmorskiej; Stanisław Ihnatowicz; Lucydus Oborski z parafii wysokodworskiej; Jerzy Witkow-ski z parafii żyżmorskiej; Jerzy Kozakiewicz z parafii nowotrockiej; Jerzy Plase-wicz z parafii starotrockiej; Bałtromiej Czyrwiński, parafia starotrocka; Ignacy Streybeyko, parafia nowotrocka; Józef Plasewicz, parafia starotrocka; Franci-szek Klidzia, parafia piwoszuńska; Wincenty Turowicz, parafia sumiliska; Mar-cin Niedziński, parafia merecka; Heronim Plasewicz, [z] parafii starotrockiej; Józef Łukaszewicz, parafia starotrocka; Jakub Żydanowicz [z] parafii olickiej; Józef Żydanowicz, komornik lidzki [z] parafii olickiej; Jerzy Baranowski, parafia piwoszuńska; Józef Talatowicz, parafia wysokodworska; Antoni Chodykin, para-fia dawgowska; Jan Koreywo, parafia olkienicka; Stanisław Tomkowicz, parafia dawgowska; Karol Koreywo, parafia dawgowska; Maciej Bańkowski, parafia olkie-nicka; Piotr Bańkowski, parafia olkienicka; [60] Kazimierz Marcinowski, parafia starotrocka; Stanisław Plasewicz, parafia starotrocka; Józef Horbaczewski, para-fia dawgowska; Jan Skarżyński, parafia piwoszuńska; Marcin Skarżyński, parafia

^d Dopisek w tekście: „Vide na osobliwej karcie sufragia, z których no[m]i na et cognomina takowe”.

piwoszuńska; Kazimierz Józef Brzosko, parafia nowotrocka; Marcin Łukaszewicz, parafia starotrocka; Franciszek Rondomański, parafia sumiliska; Mateusz Petruszewicz, parafia starotrocka; Bałtromiej Grażewicz, parafia starotrocka; Franciszek Ignacy Rowiński, parafia dawgowska; Maciej Jocz; Ignacy Żłoty; Maciej Zacharewicz x; Antoni Krzyżanowski; Tomasz Pietraszkiewicz x; Michał Zacharewicz; Antoni Zacharewicz; Stanisław Tuczek; Antoni Jachimowicz x; Józef Jachimowicz x; Jerzy Jachimowicz x; Michał Jachimowicz x; Bałtromiej Jachimowicz x; Jan Jachimowicz x; Michał Jachimowicz x; Kazimierz Burneyko x; Bałtromiej Burneyko; Józef Grażewicz x; Stanisław Skinder; Ignacy Skinder; Bałtromiej Tubielewicz x; Karol Gawianowski x; Bałtromiej Gawianowski x; Kazimierz Szkiłdź x; Stanisław Downarowicz x; Mikołaj Żelno; Piotr Tukałło; Antoni Kijuć x; Jan Żyliński x; Antoni Chodykin; Jan Noniewicz; Maciej Żelno x; Jerzy Szadzewicz x; Jan Chodykin; Antoni Tubielewicz x; Antoni Godaczewski; Ludwik Kijuć; Stanisław Żyliński; Michał Moywid x; Mateusz Sudwoy x; Mateusz Siemaszko x; Jan Siemaszko x; Stanisław Frąckiewicz x; Antoni Sudwoy; Jerzy Siemaszko; Michał Krzywobłocki; Tadeusz Hryniewicz, stoln[ik] chęciński; Benedykt Zacharewicz; Kazimierz Pokubiata x; Józef Monkiewicz; Józef Zacharewicz; Mikołaj Pliskowski; Antoni Iwanowski; Karol Iwanowski; Antoni Józef Kozłowski; Jerzy Skarżyński; Marcin Skarżyński; Tomasz Zacharewicz; Ignacy Derwaniszko x; Marcin Mackiewicz x; Michał Moywid x; Kazimierz Moywid x; Benedykt Moywid x; Jerzy Borowski x; Antoni Giecwicz x; Maciej Kozłowski x; Jan Skarżyński; Stanisław Paszkiewicz; Stanisław Czechowski; Jerzy Wiełłowicz; Ludwik Eynarowicz; Felicjan Macewicz; Jerzy Matulewicz; Dominik Paszkowski; Michał [60v] Jakubowski; Stanisław Gawianowski; Piotr Juniewicz; Jerzy Kulesza; Jerzy Buckowski; Józef Buckowski; Tadeusz Zdanowicz; Tomasz Niedziński; Mateusz Bańkowski; Adam Buczyński; Antoni Żyliński; Jerzy Siemaszko; Jan Mackiewicz; Józef Paszkiewicz. [559 podpisów]

122. Sufragia na sędziego ziemskiego, 6 II 1765

Rkps LVIA, SA 5966, k. 61–66v – kopia w księdze grodzkiej: Akt suffragiorum na sęstwo ziemskie w.j.p. Józefowi Mikołajowi DeRaesowi służącego, 6 II 1765 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykował Franciszek Wołodźko; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościgo woj. tr.

Sufragia dla w.j.p. De Raesa na sęstwo ziem. woj. tr. w roku terażniejszym 1765 miesiąca februaryi 6 dnia zgodnie i jednostajnie podane:

Andrzej Władysław Ukolski, ciwon, podkomorzy i marszałek konfederacki woj. tr.; Ludwik Pocię, strażnik wielki W.Ks.L.; Stefan Dominik Römer, sędzia ziem. woj. tr.; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Jan Römer, horodniczy i sędzia gr. woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz gr. woj. tr.; Jerzy Żeromski, podczaszy woj. tr.; Józef Sienkiewicz, miecznik woj. tr.; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr.;

Józefat Dobrogost Podbipięta, deputat na Trybunał Główny W.Ks.L.; Stefan Wazgird, deputat na Trybunał Główny W.Ks.L.; Józef Eytmin, krajczy i lustrator woj. tr.; Józef Tański, starosta gił[ujski]; Józef Tarasowski, starosta rz[ądziski]; Antoni Tomasz [61v] na Rybnie Rybiński, starosta pos[udoński], poruc[znik] J.K.M.; Antoni Strawiński; Antoni Hryniewicz, starosta kraśnieński, komor[nik] i regent gr. woj. tr.; Jerzy Antoni Tułgod Gudziański, komor[nik] woj. tr.; Ignacy Sienkiewicz; Franciszek Tański; Ignacy Kuczewski; Leon Tański *mp.*; Franciszek De Raes; Jerzy Franciszek Talwosz, regent gr. i ziem. woj. tr.; Tomasz Mordas Żyliński, oboźny woj. tr.; Michał Mackiewicz.

Sufragia na w.j.p. Józefa Mikołaja De Raesa, wojskiego i podwojewodzkiego tr., do funkcji sędziowskiej ziemskiej *in ordine* trzeciej w roku terażniejszym 1765 februaryi 6 dnia:

parafia żośleńska, poporska i żyżmorska: Józef Downarowicz; Mikołaj Dąbrowski, skar[bnik] mozyrski; Józef Iżycki, *mp.*; Jerzy Stabiński x; Antoni Zimnicki x; Piotr Zimnicki x; Jakub Mączuński x; Jan Bieńkuński x; Dominik Surwiłł x; Jerzy Szulc; Antoni Szulc; Tadeusz Jundził; Józef Żyliński x; Józef Kamiński x; Franciszek Strawiński x; Walerian Strawiński x; Paweł Kołodzieżyński; Antoni Kołodzieżyński; Andrzej Kołodzieżyński; Franciszek Winarski, cześ[nik] pow. wołkowyskiego; Dominik Winarski, cześnikowicz pow. wołkowyskiego; Józef Surwiłł x; Józef Jurewicz; Antoni Wasilewski; Jan Strawiński; Adam Żabowicz x; Jerzy Jędrzejewski; Paweł Bohdanowicz; Stanisław Bohdanowicz; Jerzy Bohdanowicz; Andrzej Bohdanowicz; Antoni Jatowt; Aleksander Jassudowicz; Jan Hawnul Dowgiałło; Stanisław Bieńkuński; Józef Rogalski; Mateusz Czaplijewski; Stanisław Czaplijewski; Jakub Czaplijewski; Stanisław Wołodźko; Daniel Jassudowicz; Dominik Surwiłł; Antoni Hryniewicz; Mikołaj Daynowski x; Jan Stucki x; Jerzy Rogalski; Wawrzyniec Daynowski x; Kazimierz De Raes, w[ojskowicz] i p[odwojewodzie] tr.; Jan Sienkiewicz; Jerzy Jastrzębski x; Aleksander Korff; Paweł Józef Paszkowski; Antoni Kozłowski; Stefan Herman; Tadeusz Tański, rotm[istrz] woj. tr.; [62] Kazimierz Boczkowski; Florian Beńkuński; Bałtromiej Beńkuński; Jan Beńkuński; Dominik Tadeusz Hatowski; Tadeusz Stucki; Mateusz Ślepowroński; Kazimierz Karol Mączuński; Barnaba Kozłowski; Michał Narkiewicz; Józef Kozłowski; Jan Dobczyński, straż[nik] star[odubowski]; Michał Kosmowski x; Jan Kosmowski x; Piotr Wistycki x; Jan Budkiewicz x; Kazimierz Józef Beńkuński; Symon Kurowski x; Antoni Kurowski x; Józef Mączuński; Samuel Juszczyński x; Michał Jatowd x; Stanisław Ihnatowicz; Michał Jurewicz; Jerzy Jurewicz; Franciszek Jurewicz; Jan Budkiewicz; Ignacy Bordkiewicz; Tadeusz Siellawa; Antoni Ratowt x; Kazimierz Siellawa; Marcin Daynowski; Leon Karbowski; Jan Antoni Siellawa; Stanisław Tuczko.

Parafia sumiliska i kietowiska: Mateusz Ratowt; Jerzy Olechnowicz; Antoni Olechnowicz; Dadzibog Wirpsza x; Michał Wirpsza x; Tadeusz Ratowt; Mateusz Wirpsza; Jan Montygierd; Antoni Montygierd x; Jakub Łukomski x; Marcin Łukomski x; Andrzej Wirpsza x; Piotr Woropay x; Michał Woropay x; Jerzy Woropay x; Antoni Turewicz x; Franciszek Olechnowicz x; Symon Leonowicz x;

Jan Albertowicz x; Antoni Popławski x; Jan Zieniawa x; Jerzy Albertowicz x; Ignacy Stabiński x; Stefan Stabiński x; Antoni Zaleski x; Maciej Januszkowski; Stefan Januszkowski x; Mateusz Zygmontowicz; Jan Zygmontowicz; Franciszek Rondomański; Dominik Kondzielewski; Adam Zacharewicz; Tadeusz Zacharewicz x; Mateusz Iwicki x; Franciszek Iwicki; Tadeusz Dołmat x; Tadeusz Gieysztor x; Jan Gosicki x; Antoni Sakowicz x; Michał Montygierd; Mikołaj Montygierd; Michał Montygierd; Franciszek Turewicz x; Kazimierz Goleyewski; Antoni Kudrewicz x; Bałtromiej Kudrewicz x; Józef Rondomański; Jan Rondomański x; Krzysztof Runicki; Dominik Ranicki x; Dominik Pacewicz x; Mateusz Pacewicz x; Kazimierz Pacewicz x; Symon Pacewicz x; Jan Zasztowt x; Ignacy Rondomański x; Kazimierz Wirpsza x; Jan Kirklewski; Józef Kijański x; Ignacy Stabiński x; Kazimierz Sieniawski x; Jan Kudrewicz x; Józef Kudrewicz x; Jerzy Wirpsza x; Jerzy Mackiewicz x; [62v] Stefan Rakiewicz x; Dominik Turowicz, skar[bnik] smoleński x; Jan Olechnowicz x; Michał Olechnowicz x; Wawrzyniec Wirpsza; Jerzy Wirpsza; Jan Łukomski x; Andrzej Chalicki x; Antoni Leonowicz x; Ignacy Wirpsza; Antoni Wirpsza; Marcin Ratowt; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr.; Kazimierz Desztrunk; Franciszek Tański; Leon Tański; Stefan Herman; Franciszek Wołodźko; Paweł Józef Paszkowski; Ignacy Ciwiński; Jakub Wincza; Stanisław Lubecki Książewicz; Michał Siellawa; Michał Bernatowicz; Dominik Lacki; Dominik Pacewicz; Piotr Paszkowski; Antoni Zieniawa; Antoni Fr[anciszek] Janowicz, skar[bnik] mozyrski; Dominik Ołdachowski x; Michał Milatowski x; Bałtromiej Woydak; Jan Woydak x; Antoni Woydak x; Jakub Połukord x; Antoni Drąsejko; Michał Pliskowski; Jan Pachniewski; Jan Wołkuński x; Kazimierz Zasztowt x; Antoni Zarzecki x; Antoni Rużewicz; Michał Golejewski, s[karbnikowicz] woj. tr.; Bałtromiej Kijuc; Józef Adamon; Jan Adamowicz; Kazimierz Adamowicz x; Michał Semowski x; Józef Guttowski; Józef Samowski x; Antoni Kozakiewicz x; Michał Klidzia; Franciszek Klidzia; Jakub Klidzia; Jan Klidzia; Jerzy Klidzia x; Stanisław Talatowicz x; Franciszek Talatowicz; Jakub Mąkiewicz; Ignacy Mackiewicz; Antoni Stępkowski x; Józef Suszewicz x; Antoni Parszewicz; Tomasz Staniewicz; Jerzy Woysztor x; Floria[n] Woysztor x; Stanisław Hrymowicz x; Bałtromiej Niekrasz; Józef Monkiewicz; Jakub Klidzia x; Franciszek Mackiewicz; Józef Liszkiewicz x; Piotr Kornalewski, skar[bnik] parnawski; Aleksander Żochowski; Franciszek Wołodźk[o], s[ukkolector] gr. woj. tr.; Antoni Zargicki x; Antoni Józef Kozłowski; Antoni Iwanowski; Karol Iwanowski; ^aAntoni Bernatowicz^a; Marcin Bernatowicz; Maciej Krzywobłocki, łow[czy] pow. oszmiańskiego; Samuel Narwid x; Tomasz Zacharewicz x; Benedykt Zacharewicz x; Felicjan Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Stanisław Tuczeko.

Parafia olkienicka, dawgowska, piwoszuńska i merecka: Andrzej Woysin Antoniewicz; Kazimierz Woysin Antoniewicz; Jakub Woysin Antoniewicz; Michał Bańkowski; Piotr Bańkowski x; Alojzy Tadeusz Korewa; Marcin Ilcewicz; Antoni Paszkiewicz x; Michał Paszkiewicz x; Andrzej Siemaszko x; Józef

^{a-a} Podpis nadpisany.

Koreywa x; [63] Michał Wazgird, sędzic tr.; Marcin Koreywa x; Jakub Bogucki x; Kazimierz Żyliński; Jakub Żmiejowski *mp.*; Aleksander Rotkiewicz; Stanisław Gębicki; Jerzy Szadziejewicz; Andrzej Tur; Jan Talatowicz x; Benedykt Talatowicz x; Jakub Talatowicz x; Dominik Talatowicz x; Kazimierz Dzięgielewski x; Michał Maluszewski x; Franciszek Gębicki x; Michał Dzięgielewski x; Antoni Czaykowski x; Stanisław Budkiewicz; Kazimierz Sakowicz^b x; Marcin Grażewicz x; Tadeusz Grażewicz x; Antoni Grażewicz; Jerzy Grażewicz x; Wiktory Żyliński x; Marcin Grażewicz x; Felicjan Grażewicz x; Adam Mocewicz x; Józef Talatowicz x; Jan Ławryniewicz; Ignacy Hryniewicz x; Antoni Krzyżanowski; Jachimowicz; Jerzy Jassudowicz; Jerzy Kirklewski; Kazimierz Kirklewski; Wiktory Kirklewski; Joachim Kirklewski; Franciszek Kirklewski; Marcin Brzozowski; Zygmunt Abramowski; Ignacy Abramowski; Tadeusz Chmielewski; Antoni Zagurski; Marcin Klidzia x; Antoni Borkowski x; Antoni Godaczewski; Benedykt Godaczewski; Jan Godaczewski; Leo Godaczewski; Józef Paszkiewicz x; Tadeusz Szczodro, łow[czyc] woj. tr.; Jan Koreywo; Jerzy Siemaszko; Jerzy Łukiewicz; Maciej Jocz; Ignacy Złoty; Maciej Zacharewicz; Tomasz Pietraszkiewicz; Michał Zacharewicz; Stanisław Tuczo; Kazimierz Burneyko; Bałtromiej Burneyko; Józef Grażewicz; Stanisław Skinder; Ignacy Skinder; Bałtromiej Tubielewicz; Karol Gawianowski; Bałtromiej Gawianowski; Kazimierz Szkiładź; Stanisław Downarowicz; Mikołaj Żelno; Piotr Tukało; Antoni Kijuć; Jan Żyliński^c; Antoni Chodykin; Jan Noniewicz; Maciej Żelno.

Parafia starotrocka i nowotrocka: Ludwik Zajączkowski, ko[mornik] woj. tr. *mp.*; Tadeusz Mackiewicz; Jerzy Kurmin x; Antoni Junowicz; Jan [63v] Woysin Żyliński; Franciszek Woysin Żyliński x; Kazimierz Matulewicz; Antoni Hryniewicz, starosta kraśnieński, regent gr. woj. tr.; Kazimierz Brosko; Maciej Bogucki; Jakub Bogucki x; Jerzy Römer, pods[olic] woj. tr.; Franciszek Hryniewicz x; Józef Rydzewicz x; Fr[anciszek] Pietraszkiewicz, starosta mic[iuński]; Antoni Iwaszkiewicz; Kazimierz Kozakiewicz; Antoni Michałowski; Jan Mańkowski; Samuel Oganowski.

Parafia olicka, niemonojcka, serejska, siemnieńska, metelska i łożdziejska: Jakub Janowski x; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Leon Iwaszkiewicz, skarb[nik] oszmiański; Antoni Gieysztor; Józef Tadeusz Gieysztor, komor[nik] woj. tr., starosta jan., Chromy; Antoni Gieysztor, oboźny woj. tr.; Stanisław Gieysztor; Jerzy Jowszyc; Władysław Jowszyc; Antoni Mocewicz Maciuński x; Jerzy Bobrowicz; Jan Bobrowicz; ^dMichał Iwaszewski x; Krzysztof Iwaszewski x; Stanisław Iwaszewski^d; Jerzy Wadziński; Kazimierz Talatowicz x; Ludwik Pułbeczek x; Franciszek Zaleski; Jerzy Dowgiałło x; Jakub Przanowski x; Jan Dłużniewski x; Jan Mirzejewski x; Jan Mackiewicz; Jerzy Mackiewicz; Bałtromiej Mackiewicz x; Stefan Samuel Kassecki, starosta morozowicki; Kazimierz Pilecki, s[tarosta] b[udziłowski]; Wincenty Pilecki; Tomasz Szyszko; Jakub Janowski; Jakub Klidzia; Maciej

^b Nazwisko przeprawione, prawdopodobnie z „Łakowicz”.

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt środka słowa.

^{d-d} Nazwiska przeprawione z Iwaszkiewicz.

Dowgin Nieciński; Józef Dowgin Nieciński; Antoni Kuszelewski, strażnik pow. grodzieńskiego; Gabriel Mocewicz x; Kazimierz Wilpiszewski; Stanisław Mikutowicz, starosta parsk.^e; Maciej Mikutowicz *mps.*; Antoni Mikutowicz; [64] Józef Żydanowicz; Ignacy Mikutowicz.

Parafia puńska, grażyska, pojewońska i trakt zapuszczański: Wacław Danowski; Jan Domątt Siwicki, starosta rekacyski.

^fJózef Tadeusz Karęga z parafii rudomińskiej, starosta wojci[eszuński]; Kazimierz Wilpiszewski z parafii rudomińskiej; Antoni z Goszcza Gosicki, rotmistrz woj. tr.; Krzysztof Zdanowicz z parafii kraśn[ieńskiej]; Jakub Romęcza; Ignacy Römer; Kazimierz Józef Siellawa, starosta woźni[czański], m. s.; Ludwik Rondomański z parafii sumiliskiej; Tadeusz Siellawa z parafii żosielskiej; Tadeusz Dziekoński z parafii wiżańskiej; Leon Rondomański z parafii sumiliskiej; Adam Hrydzewicz z parafii sumiliskiej; Adam Jacuński z parafii sumiliskiej; Jerzy Rodziewicz; Józef Rodziewicz z parafii olickiej; Jan Pacewicz z parafii sumiliskiej; Jan Chodykin z parafii dawgowskiej; Stanisław Boczkowski; Antoni Czerwiński z parafii starotrockiej; Tadeusz [64v] Danilewicz z parafii nowotrockiej; Antoni Macijewski z parafii nowotrockiej; Kazimierz Kozakiewicz z parafii nowotrockiej; Ignacy Sopoćko; Jan Olechnowicz z parafii sumiliskiej; Kazimierz Rumbowicz z parafii nowotrockiej; Benedykt Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Antoni Skażyński z parafii starotrockiej; Jan Skarżyński, komor[nik] woj. tr.; Tomasz Skarżyński z parafii starotrockiej; Jan Nowodworski; Heronim Rumbowicz z parafii nowotrockiej; Józef Hoppen z parafii nowotrockiej; Jan Żuk z parafii nowotrockiej; Jan Bohdanowicz z parafii sumiliskiej; Stanisław Mackiewicz z parafii starotrockiej; Karol Bańkowski z parafii olkiennickiej; Bałtromiej Niedziński z parafii mereckiej; Dominik Borkowski z parafii dawgowskiej; Maciej Pikiel z parafii żyżmorskiej; Stanisław Ihnatowicz; Lucidus Oborski [z] parafii wysokodworskiej; Jerzy Witkowski [z] parafii żyżmorskiej; Jerzy Kozakiewicz [z] parafii nowotrockiej; Jerzy Plasewicz [z] parafii starotrockiej; Bałtromiej Czerwińskiej [sic] [z] parafii starotrockiej; Ignacy Strameyko [z] parafii nowotrockiej; Józef Plasewicz [z] parafii [65] starotrockiej; Franciszek Klidzia [z] parafii piwoszuńskiej; Wincenty Turowicz [z] parafii sumiliskiej; Marcin Niedzińskiej [sic] [z] parafii mereckiej; Heronim Plasewicz [z] parafii starotrockiej; Józef Łukaszewicz [z] parafii starotrockiej; Jakub Żydanowicz [z] parafii olidzkiej; Józef Żydanowicz, komornik lidzki [z] parafii olidzkiej; Jerzy Baranowski [z] parafii puńskiej; Józef Talatowicz [z] parafii wysokodworskiej; Antoni Chodykin [z] parafii daugowskiej; Jan Koreywo [z] parafii olkiennickiej; Stanisław Tomkowicz [z] parafii daugowskiej; Karol Koreywo [z] parafii daugowskiej; Maciej Bańkowski [z] parafii olkiennickiej; Józef Bańkowski [z] parafii olkiennickiej; Kazimierz Marcinowski [z] parafii starotrockiej; Stanisław Plasewicz [z] parafii starotrockiej; Józef Horbaczewski

^e Faktycznie starosta manciński.

^f Dopisek w tekście: „Cetera vide na osobliwej karcie sufragia, z których nomina et cognomina takowe”.

[z] parafii daugowskiej; Jan Skarżyński [z] parafii piwoszuńskiej; Marcin Skarżyński [z] parafii piwoszuńskiej; Kazimierz Józef Brzosko [z] parafii nowotrockiej; Marcin Łukaszewicz [z] parafii nowotrockiej; Franciszek Rondomański [z] parafii sumiliskiej; Mateusz Pietraszkiewicz [z] parafii starotrockiej; Bałtromiej Giecwicz [z] parafii starotrockiej; Franciszek Ignacy Rowiński [z] parafii daugowskiej; [65v] Maciej Jocz; Ignacy Złoty; Maciej Zacharewicz x; Antoni Krzyżanowski; Tomasz Pietraszkiewicz x; Michał Zacharewicz x; Antoni Zacharewicz; Stanisław Tuczek; Antoni Jachimowicz x; Józef Jachimowicz x; Jerzy Jachimowicz x; Michał Jachimowicz x; Bałtromiej Jachimowicz; Jan Jachimowicz x; Michał Jachimowicz x; Kazimierz Burneyko x; Bałtromiej Burneyko x; Józef Grażewicz⁸ x; Stanisław Skinder; Ignacy Skinder; Bałtromiej Tubielewicz x; Karol Giewanowski x; Bałtromiej Giewanowski x; Kazimierz Szkiładź x; Stanisław Downarowicz x; Mikołaj Żelno; Piotr Takało; Antoni Kijuć x; Jan Żyliński x; Antoni [66] Chodykin; Jan Noniewicz x; Maciej Żelno x; Jerzy Sadziewicz x; Jan Chodykin; Antoni Tubielewicz x; Antoni Godaczewski; Ludwik Kijuć; Stanisław Żyliński x; Michał Moywid x; Mateusz Sudwoy x; Mateusz Siemaszko x; Jan Siemaszko x; Stanisław Fronckiewicz x; Antoni Sudwoy x; Jerzy Siemaszko; Michał Krzywobłocki; Tadeusz Hryniewicz, sto[lnik] chę[ciński]; Benedykt Zacharewicz; Kazimierz Pokubiata x; Józef Monkiewicz; Józef Zacharewicz; Michał Pliskowski; Antoni Iwanowski; Karol Iwanowski; Antoni Józef Kozłowski; Jerzy Skarżyński; Marcin Skarżyński; Tomasz Zacharewicz; Ignacy Dermoniszko x; Marcin Mackiewicz x; Michał Moywid x; Kazimierz Moywid x; Benedykt Moywid x; Jerzy Borowski x; Antoni Giecwicz x; Maciej Karwowski; Jan Skarżyński; Stanisław Paszkiewicz; Stanisław Czechowski; Jerzy Wietowicz; Ludwik Eynarowicz; Felicjan Mocerwicz; Jerzy Matulewicz; Dominik Paszkowski; Michał Jakubowski; Stanisław Giawienowski; [66v] Piotr Juniewicz; Jerzy Kulesza; Jerzy Budżkowski; Józef Budżkowski; Tadeusz Zdanowicz; Tomasz Niedziński; Mateusz Bańkowski; Adam Buczyński; Antoni Żyliński; Jerzy Siemaszko; Jan Mackiewicz; Józef Paszkiewicz.

[581 podpisów]

123. Sufragia na sędziego ziemskiego, 6 II 1765

Rkps LVIA, SA 5966, k. 67–72v – wpis w księdze grodzkiej: Akt sufragiów dla w.j.p. Eytmina, krajczego woj. tr., na sęstwo ziemskie woj. tr., 6 II 1765 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykował Józef Putwiński; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

Sufragia dla w.j.p. Eytmina, krajczego tr., na sęstwo ziem. w roku 1765 miesiąca *februaris* 6 dnia od województwa trockiego dawane:

Andrzej Władysław Ukolski, ciwon, podkomorzy i marszałek konfederacji woj. tr.; Ludwik Pociem, [67v] strażnik wielki W.Ks.L.; Stefan Dominik Romer,

⁸ Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt początku słowa.

sędzia ziem. woj. tr.; Józef Mikołaj De Raes, wojski i podwojewodzi tr.; Onufry Lacki, stolnik woj. tr. *mps.*; Jan Romer, horodniczy i sędzia gr. woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz gr. woj. tr.; Jerzy Żeromski, podczaszy woj. tr.; Józef Sinkiewicz, miecznik[*k*] woj. tr.; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr.; Józefat Dobrogost Podbipienta, deputat na Trybunał Główny W.Ks.L.; Stefan Wazgird, deputat na Trybunał Główny W.Ks.L.; Józef Tański, starosta giłujski; Józef Tarasowski, horodniczy woj. tr.; Antoni Tomasz na Rybnie Rybiński, starosta posydoński, porucznik J.K.M.; Antoni Strawiński, rotmistrz woj. tr.; Antoni Hryniewicz, starosta kraśnieński, komornik i regent woj. tr. *mps.*; Jerzy Antoni Tułgowd Gudziański, komornik woj. tr.; Ignacy Sinkiewicz, stol[nikowicz] woj. tr.; Franciszek Tański; Ignacy Kuczewski; Leon Tański *mps.*; Jerzy Franciszek Talwosz, regent ziem. i gr. woj. tr. *mps.*; Tomasz Mordas Żyliński, oboźny woj. tr.; Michał Mackiewicz *mps.* [68]

Sufragia dla w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, krajczego woj. tr., do funkcji sędziowskiej ziemskiej *in ordine* czwartej w roku teraźniejszym 1765 *februarii* 6 dnia:

parafia żośleńska, poporska i żyżmorska: Józef Downarowicz; Mikołaj Dombrowski, o[boźny] m[ozyrski]; Józef Iżycki *mps.*; Jerzy Stabiński x; Antoni Ziemnicki x; Piotr Ziemnicki x; Jakub Monczuński x; Jan Bieńkuński x; Dominik Surwił x; Jerzy Szulc; Antoni Szulc; Tadeusz Jundził; Józef Żyliński x; Józef Kamiński x; Franciszek Strawiński x; Walerian Strawiński x; Paweł Kołodzieżyński; Franciszek Winarski, chesz[nik] pow. wołkowyskiego; Dominik Winiarski, chesz[nikowicz] pow. wołkowyskiego; Józef Surwił x; Józef Turewicz; Antoni Wasilewski x; Jan Strawiński; Adam Żabowicz x; Jerzy Jendrzewski; Ignacy Sienkiewicz, stol[nikowicz] woj. tr.; Antoni Kołodzieżyński; Andrzej Kołodzieżyński; Paweł Bohdanowicz; Stanisław Bohdanowicz; Jerzy Bohdanowicz; Andrzej Bochdanowicz; Antoni Jatowt; Aleksander Jasudowicz; Jan Hawnal Dowgiało; Stanisław Bieńkuński; Józef Ragalski; Mateusz Czaplejewski; Stanisław Czaplejewski; Jakub Czaplejewski; [68v] Franciszek Wołocko, s[ukolektor] gr. woj. tr.; Stanisław Wołocko x; Dominik Surwił x; Antoni Hryniewicz; Mikołaj Daynowski x; Jan Stucki; Jerzy Ragalski; Wawrzyniec Daynowski x; Kazimierz De Raes, w[ojskowicz] i p[odwojewodzie] tr.; Jan Sinkiewicz; Jerzy Jastrzemski x; Aleksander Korff; Paweł Józef Paszkowski; Antoni Kozłowski; Stefan Herman; Dominik Surwił; Tadeusz Tański, rotmistrz woj. tr.; Jan Stucki; Stanisław Tuczeko; Kazimierz Boczkowski x; Dominik Tadeusz Hatowski; Tadeusz Stucki; Mateusz Ślepowroński; Kazimierz Karol Monczuński; Barnaba Kozłowski; Michał Narkiewicz; Józef Kozłowski; Jan Dopczyński, strażnik starodubowski; Michał Kosmowski x; Jan Kosmowski; Piotr Wistycki x; Kazimierz Józef Bieńkuński *mps.*; Jan Butkiewicz x; Symon Kurowski x; Antoni Kurowski x; Józef Monczuński, p[odczaszy] s[tarodubowski]; Samuel Juszczyński x; Michał Jatowt x; Stanisław Ihnatowicz; Jan Butkiewicz; Ignacy Bortkiewicz; Tadeusz Sielawa; Kazimierz Sielawa; Marcin Daynowski; Leon Karbowski; Jan Antoni Sielawa; Florian Bieńkuński; Balthomiej Bieńkuński; Jan Bieńkuński; Leon Kozłowski.

Parafia sumiliska i kietowiska: [69] Mateusz Ratowt; Jerzy Olechnowicz; Antoni Olechnowicz; Dadzibog Wirpsza x; Michał Wirpsza x; Tadeusz Ratowt; Mateusz Wirpsza; Jan Montygiert; Antoni Montygiert x; Jakub Łukomski x; Marcin Łukomski x; Andrzej Wirpsza x; Piotr Woropay x; Michał Woropay x; Jerzy Woropay x; Antoni Turowicz x; Franciszek Olechnowicz x; Symon Leonowicz x; Antoni Leonowicz x; Jan Albertowicz x; Antoni Popławski x; Jan Zieniawo x; Jerzy Albertowicz x; Ignacy Stabiński x; Stefan Stabiński x; Antoni Zaleski x; Maciej Januszkowski; Stefan Januszkowski x; Mateusz Zygmontowicz; Jan Zygmontowicz; Franciszek Rondomański; Dominik Kondzielewski; Adam Zacharewicz; Tadeusz Zacharewicz x; Mateusz Iwicki x; Franciszek Iwicki; Tadeusz Doumat x; Tadeusz Gieysztor x; Jan Gasicki x; Antoni Sakowicz x; Michał Montygierd; Mikołaj Montygierd; Michał Montygiert; Franciszek Turowicz x; Kazimierz Goleyewski^a; Antoni Kudrewicz x; Bałtromiej Kudrewicz x; Józef Rondomański; Jan Rondomański x; Krzysztof Raynicki; Dominik Raynicki x; Dominik Pacewicz x; Mateusz Pacewicz x; Kazimierz Pacewicz x; Symon Pacewicz x; Jan Zasztowt x; Ignacy Rondomański x; Kazimierz Wirpsza x; Jan Kirklewski; Józef Kirklewski x; Ignacy Stabiński x; Kazimierz Szeniawski x; Jan Kudrewicz x; Józef Kudrewicz x; Józef Wirpsza x; [69v] Jerzy Mackiewicz x; Stefan Rakiewicz x; Dominik Turowicz, skar[bnik] smoleński x; Jan Olechnowicz x; Michał Olechnowicz x; Wawrzyniec Wirpsza; Jerzy Wirpsza; Jan Łukomski x; Andrzej Chalecki x; Antoni Leonowicz x; Ignacy Wirpsza x; Antoni Wirpsza; Marcin Ratowt; Antoni Ratowt x; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr.; Kazimierz Desztrung; Franciszek Tański; Leon Tański; Stefan Herman; Franciszek Wołocko; Paweł Józef Paszkowski; Ignacy Ciwiński; Jakub Wincza; Antoni Benkuński; Stanisław Lubecki Kniażewicz; Michał Sielawa; Michał Bernatowicz; Dominik Lacki; Dominik Pacewicz; Piotr Paszkowski; Antoni Zieniawa.

Parafia wysokodworska, užugoska i anuszyszka: Antoni Franciszek Janowicz, skarbnik mozyrski; Dominik Ołdachowski x; Michał Milatowski x; Bałtromiej Woydak; Jan Woydak x; Antoni Woydak x; Jakub Połukord x; Antoni Dronseyko; Michał Pliskowski; Jan Pachaniewski; Jan Woytkuński x; Kazimierz Zasztowd x; Antoni Zarzecki x; Antoni Rużewicz, s[trukczaszy] woj. tr.; Michał Golijewski; Bałtromiej Kijuć; Józef Adamowicz; Jan Adamowicz; Kazimierz Adamowicz x; Michał Samowski x; Józef Gutowski; Józef Samowski x; Antoni Kozakiewicz x; Michał Klidzia; Franciszek Klidzia; Jakub Klidzia; Jan Klidzia; Jerzy Klidzia x; Stanisław Talatowicz x; Franciszek Talatowicz; Jakub Monkiewicz; Ignacy Mackiewicz; Antoni Stempkowski x; Józef Suszewicz x; Antoni Suszewicz; Tomasz Staniewicz; Jerzy Woysztor x; Stanisław Hrymowicz x; Bałtromiej Niekrasz; Józef Monkiewicz; [70] Jakub Klidzia x; Franciszek Mackiewicz; Józef Leszkiewicz x; Piotr Kornalewski, skar[bnik] parnawski; Aleksander Żochowski; Antoni Zarzecki x; Antoni Józef Kozłowski; Antoni Iwanowski; Karol Iwanowski; Antoni Bernatowicz; Bałtromiej Bernatowicz x; Maciej Krzywobłocki, łowczy

^a Nazwisko przeprawiane, być może Goliyewski.

pow. oszmiańskiego; Samuel Narwid x; Tomasz Zacharewicz; Benedykt Zacharewicz x; Felicjan Talatowicz, mostow[niczy] woj. tr. *mp.*; Stanisław Tuczo.

Parafia olkinicka, dawgowska, piwoszuńska i merecka: Andrzej Woysim Antoniewicz; Kazimierz Woysim Antoniewicz; Jakub Antoniewicz; Michał Bańkowski; Piotr Bańkowski x; Alojzy Tadeusz Koreywo; Marcin Ilcewicz x; Antoni Paszkiewicz x; Michał Paszkiewicz x; Andrzej Siemaszko; Józef Koreywa x; Mikołaj Wazgird, sędzic tr.; Marcjan Koreywo x; Jakub Bogucki x; Symon Żyliński; Jakub Żmijowski *mps.*; Aleksander Rotkiewicz *mps.*; Stanisław Gębicki; Andrzej Tur; Jan Taletowicz^b x; Benedykt Taletowicz x; Jakub Telatowicz x; Dominik Talatowicz x; Kazimierz Dziengielewski x; Michał Maluszewski x; Franciszek Gębicki x; Michał Dzięgielewski x; Antoni Czaykowski x; Stanisław Butkiewicz; Kazimierz Sakowicz x; Marcin Grażewicz x; Antoni Grażewicz; Jerzy Grażewicz x; Wiktory Żyliński x; Marcin Grażewicz x; Felicjan Grażewicz x; Adam Macewicz x; Józef Talatowicz x; Jan Ławrynowicz; Ignacy Hrynkiewicz x; [70v] Antoni Krzyżomorski; Józef Jachimowicz; Jerzy Janowicz; Jerzy Kirklewski; Kazimierz Kirklewski; Wiktory Kirklewski; Joachim Kirklewski; Franciszek Kirklewski; Marcin Brzozowski; Zygmunt Abramowski; Ignacy Abramowski; Tadeusz Chmielewski; Antoni Zagurski *mps.*; Marcin Klidzia; Antoni Borkowski x; Antoni Godaczewski; Benedykt Godaczewski; Jan Godaczewski; Leo Godaczewski; Józef Paszkiewicz x; Tadeusz Szczodro, regent i łowczyc woj. tr.; Jan Koreywa; Jerzy Siemaszko; Jerzy Żukiewicz.

Parafia starotrocka i nowotrocka: Ludwik Zajązkowski, komor[nik] woj. tr.; Tadeusz Mackiewicz; Jerzy Kurmin x; Antoni Junowicz; Jan Woysim Żyliński x; Franciszek Woysim Żyliński x; Kazimierz Matusiewicz; Antoni Hryniewicz, starosta kraśnieński, komornik i regent gr. woj. tr. *mps.*; Kazimierz Brzosko; Maciej Bogucki; Jakub Bogucki x; Jerzy Romer, podstolic woj. tr.; Franciszek Hryniewicz x; Józef Rydzewicz x; Piotr Pietraszkiewicz, starosta miecuński; Antoni Iwaszkiewicz; Kazimierz Kozakiewicz; Antoni Michałowski; Ignacy Mańkowski.

Parafia olicka, niemunocka, serejska, simnieńska, metelska i łożdziejska: Jakub Janowski x; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Leon Iwaszkiewicz, skar[bnik] oszmiański; Antoni Gieysztor; Józef Tadeusz Gieysztor, komor[nik] woj. tr., starosta jan., Chromy; Antoni Gieysztor, oboźn[y] woj. tr.; Stanisław Gieysztor; Jerzy Jowszyc; Władysław Jowszyc; Antoni Macewicz Maciuński x; Jerzy Bobrowicz; Jan Bobrowicz; Michał Iwaszewski x; Stanisław [71] Iwaszewski x; Krzysztof Iwaszewski x; Jerzy Wodziański; Kazimierz Telalowicz [sic] x; Ludwik Pułbeczek x; Franciszek Zaleski; Jerzy Dowgiało x; Jakub Przanowski x; Jan Dłużniewski x; Jan Mirzejewski x; Jan Mackiewicz; Jerzy Mackiewicz; Bałtromiej Mackiewicz x; Stefan Samuel Kosecki, star[osta] moro[zowicki]; Kazimierz Pilecki, s[tarosta] b[udziłowski]; Wincenty Pilecki; Tomasz Szyszko; Jakub Janowski; Jakub Klidzia; Maciej Dowgint Nieciuński; Józef Dowgint Nieciuński; Antoni Kuszelewski, strażnik pow. grodzieńskiego; Gabriel Mocewicz x; Kazimierz Wilpiszewski; Stanisław

^b Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt początku słowa.

Mikutowicz, starosta pensuski; Maciej Mikutowicz *mps.*; Antoni Mikutowicz; Józef Żydanowicz; Ignacy Mikutowicz.

Parafia puńska, grażyska, pojewońska i trakt zapuszczański: Wacław Danowski; Jan Dormątt Siwicki, starosta rakaciski.

‘Józef Tadeusz Karęga, starosta wojcieszkański z parafii rudomińskiej; Antoni z Goszcza Gosicki, regent woj. tr.; Krzysztof Zdanowicz z parafii kraśnieńskiej; Jakub Romencza; Ignacy Romer; Kazimierz Józef Sielawa, s[tarosta] w[oźniczań-ski] *mp.*; Ludwik Rondomański z parafii sumiliskiej; Tadeusz Sielawa^d; Tadeusz Dziekoński z parafii wiżańskiej; Leon Rondomański z parafii sumiliskiej; Adam Rydzewicz; Adam Jacuński [71v] z parafii sumiliskiej; Jerzy Rodzewicz; Jan Pacewicz z parafii sumiliskiej; Jan Chodykin; Stanisław Boczkowski; Antoni Czerwiński; Tadeusz Danilewicz z nowotrockiej; Antoni Maciejewski; Kazimierz Kozakiewicz; Ignacy Sopoćko z parafii nowotrockiej; Jan Olechnowicz; Kazimierz Rumbowicz; Bededykt [sic] Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Antoni Skarżyński z parafii wysokodorskiej; Jan Skarżyński, komornik woj. trockiego; Jan Nowodworski; Heronim Rumbowicz; Józef Hoppen z parafii nowotrockiej; Jan Żuk z parafii nowotrockiej; Jan Bohdanowicz; Stanisław Mackiewicz; Karol Bańkowski; Bałtromiej Niedziński; Dominik Borkowski; Maciej Pikiel; Stanisław Ihnatowicz; Lucyduś Oborski; Jerzy Witkowski [z] parafii żyżmorskiej; Jerzy Kozakiewicz z parafii nowotrockiej; Jerzy Plasowicz; Bałtromiej Czyrwiński; Ignacy Strebeyko; Józef Plasowicz; Franciszek Klidzia; Wincenty Turowicz; Marcin Niedziński; Heronim Plasowicz; Józef Łukaszewicz; Jakub Żydanowicz; Józef Żydanowicz, komorn[ik] lidzki; Jerzy Baranowski; Józef Talatowicz; Antoni Chodykin; Jan Koreywo; Stanisław Tomkowid; Karol Koreywo; [72] Maciej Bańkowski; Piotr Bańkowski; Kazimierz Marcinowski; Stanisław Plosewicz; Józef Horbaczewski; Jan Skarżyński; Marcin Skarżyński; Kazimierz Józef Brzosko; Marcin Łukaszewicz; Franciszek Rondomański; Mateusz Pietruszewicz; Bałtromiej [sic] Giecewicz; Franciszek Ignacy Rowiński; Maciej Jocz; Ignacy Złoty, p[odstolic] b[rzeski]; Maciej Zacharewicz x; Antoni Krzyżanowski; Tomasz Pietraszkiewicz x; Michał Zacharewicz x; Antoni Zacharewicz; Stanisław Tuczo; Antoni Jachimowicz x; Józef Jachimowicz x; Jerzy Jachimowicz x; Michał Jachimowicz x; Bałtromiej Jachimowicz x; Jan Jachimowicz x; Michał Jachimowicz x; Kazimierz Burneyko x; Bałtromiej Burneyko x; Józef Grażewicz x; Stanisław Skinder; Ignacy Skinder; Bałtromiej Tubielewicz; Karol Gawanowski x; Bałtromiej Giewanowski x; Kazimierz Składź; Stanisław Downarowicz x; Mikołaj Żelna; Piotr Tuła; Antoni Kijuć x; Jan Żyliński x; Antoni Chodykin; Jan Noniewicz; Maciej Żelna x; Jerzy Szadziejewicz x; Jan Chodykin; Antoni Tubielewicz x; Antoni Godaczewski; Ludwik Kijuć; Stanisław Żyliński; Michał Moywid x; Mateusz Sudwoyn x; Mateusz Siemaszko x; Jan Siemaszko x; Stanisław Frondzkiewicz x; Antoni

^c Dopisek w tekście: „Cetera vide na osobliwej karcie sufragia, których nomina et cognomina takowe”.

^d Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki słowa.

Sudwoyn^e; Jerzy Siemaszko; Michał Krzywobłocki; Tadeusz Hryniewicz, stoln[ik] chę[ciński]; Benedykt Zacharewicz; Kazimierz Pokubiata x; Józef Monkiewicz; Józef Zacharewicz; Mikołaj Pliskowski; [72v] Antoni Iwanowski; Karol Iwanowski; Antoni Józef Kozłowski; Jerzy Skarżyński; Marcin Skarżyński; Tomasz Zacharewicz; Ignacy Darmoniszko x; Marcin Mackiewicz x; Michał Moywid x; Kazimierz Moywid x; Benedykt Moywid x; Jerzy Borowski x; Antoni Giecewicz x; Maciej Karwowski x; Jan Skarżyński; Stanisław Paszkiewicz; Stanisław Czechowski; Jerzy Witowicz; Ludwik Eynarowicz; Felicjan Mocewicz; Jerzy Matulewicz; Dominik Paszkowski; Michał Jakubowski; Stanisław Gawienowski; Piotr Juniewicz; Jerzy Kulesza; Jerzy Buchowski; Józef Buckowski; Tadeusz Zdanowicz; Tomasz Niedziński; Mateusz Bańkowski; Adam Buczyński; Antoni Żyliński; Jerzy Siemaszko; Jerzy Mackiewicz; Józef Paszkiewicz.
[554 podpis]

LXXXI. Sejmik deputacki w Trokach 3-4 II 1766

124. Kredens dla deputatów, 4 II 1766

Rkps LVIA, SA 5966, k. 743–744v – kopia w księdze grodzkiej: Akt listu testimonialnego oraz kredensjonalnego na deputacją w.i.p.p. Jerzemu Talwoszowi, sędziemu gr. woj. tr., Józefowi Tarasowskiemu służący, 5 II 1766 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pocijem, wojewodą tr., aktykował Tadeusz Kijuć, kredens służący Jerzemu Franciszkowi Talwoszowi sędziemu gr. woj. tr.; pod dokumentem podpis Tadeusza Danilewicza, namiestnika gr. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym listem naszym publicznym testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu do miasta J.K.M. Trok *pro die* 3 februaryi w roku niniejszym 1766 dla obrania w.i.p.p. deputatów na przyszłe trybunały kadencyi wileńskiej i ruskiej zgromadziliśmy się, gdzie, postępując *iuxta praescriptum novellae legis* konstytucyi *coronationis* N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, w roku 1764 zaszłej¹²⁸, jako jeszcze *post non subsecutam* związku jeneralnej konfederacyi W.Ks.L. *exvinculationem*, po zagajeniu przez w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciuna i podkomorzego woj. tr. *qua* pierwszego urzędnika i marszałka konfederackiego tegoż województwa, pod którego zagajeniem przystąpiliśmy *ad electionem* w.i.p.p. deputatów, do której to funkcyi, znając być *capacissimos et tot meritis* w W.Ks.L. zaszczyconych, *liberis et non impeditis suffragiis* za pierwszego deputata [743v] na sądzenie

^e Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki słowa.

¹²⁸ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VI, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

trybunału kadencyi wileńskiej w.j.p. Jerzego Franciszka Talwoysza, sędziego gr. woj. tr., a zaś za drugiego deputata na sądenie trybunału kadencyi ruskiej *alternato* przypadającej nowogródzkiej w.j.p. Józefa Tarassowskiego obraliśmy, po którym obraniu ciż ichmościowie *deputati* na dniu 4 *mensis et anni currentium ad mentem supra* wyrażonej konstytucyi *coronationis* przysięgę z roty w konstytucyi anni 1726¹²⁹ wyrażonej *in eum tenorem*:

ja, Jerzy Franciszek Talwoysz i ja Józef Tarassowski przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Świętej Jedynemu, iż na tych sądach trybunalnych wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa Statutu W.Ks.L., konstytucyi trybunalnych, według żaloby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmuąc będziemy sędzili, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sądach z bojaźnią bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani ubogiego, ani przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sami przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów ani nadgrody, podarków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, zgola najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i Jego sprawiedliwości, i prawa pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z niskim [sic] w sądach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnie [sic] z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej gwałtownej potrzeby i że za żadną praktyką gwoili komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiliśmy, także prawdziwie według korektury trybunałów roku 1726 na sejmie w Grodnie uczynionej¹³⁰ (nic jej nie przestępując) na tych sądach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże nasz [sic] ubij na duszy i na ciele;

in facie województwa naszego trockiego przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a zatym jako *de praestito eiusmodi* przez ichmościów *iuramento praesentibus testamur*, tak oraz ciż ichmościowie *deputati tanquam* już *in plena activitate* w tej funkcji zostające, nie tylko z ichmościami innymi deputatami z innych województw, ziem i powiatów obranymi na swoich kadenacjach prawem konstytucyi *coronationis circumscripti*^a zasiadać mają, lecz *etiam* interesa województwa naszego trockiego pamiętać *et quid de iure spectari potest*

^a Słowo nadpisane, słabo czytelne.

¹²⁹ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

¹³⁰ O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

ad manus sobie powierzone administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych stwierdzamy i przyświedzamy.

Pisan w Trokach roku 1766 miesiąca february dnia 4. [744]

Andrzej Władysław Ukolski, ciwon, podkomorzy i marszałek konfeder[acji] woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Romer, sędzia ziem. tr.; Jan Antoni Wazgird, sędzia ziem. tr. *mp.*; Józef Mikołaj De Raess, sędzia ziem. tr. *mp.*; Józef Piotr Eytmin, sędzia ziem. woj. tr. *mp.*; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz ziem. woj. tr.; Jan Romer, horodniczy i podwojewodzi woj. tr.; Józef Sienkiewicz, mieczny i sędzia gr. woj. tr.; Antoni Karol Hryniewicz, starosta krasieński, regent ziem. i gr. woj. tr.; Franciszek Szczodro, czesznik woj. tr.; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Mikołaj Marcján Wazgird, sędzia ziem. tr.; Jerzy Lembicz, wiceregent ziem. i gr. woj. tr.; Franciszek Sańkowski, komor[nik] pow. wołkowyskiego; Andrzej Antoni Leszczyński, podczaszy podlaski; Stefan Samuel Kosecki, starosta morozowicki; Jerzy Rodziewicz; Michał Maławski, kapitan J.K.M.; Tomasz Mordas Żyliński, oboźny woj. tr.; Kazimierz Kirklewski, skar[bnik] woj. tr.; Józef Downarowicz *mp.*; Tomasz Stucki; Maciej Zacharewicz; Antoni Mordas Żyliński; Józef Żyliński; Antoni Mocewicz; Kazimierz Czyrwiński; Józef Marcinowski; Ludwik Mocewicz; Jerzy Jachimowicz; Franciszek Woysim Żyliński; Maciej Jocz; Antoni Mateusz Petruszewicz; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Kazimierz Jacuński; Ignacy Mackiewicz; Antoni Iwanowski; Bartłomiej Kudrewicz; Wincenty Naramowski; Ludwik Zajączkowski, komor[nik] woj. tr.; Tadeusz Wincenty Kijuć; Jan Kijuć; Ludwik Kijuć; Bartłomiej Kijuć; Maciej Mikutowicz; Jan Żelnio; Franciszek Żelnio; Mikołaj Nawsuć; Jan Gawianowski; Jan Kochański; Michał Kochański; Antoni Żelnio; Tomasz Niedziński; Maciej Krzywobłocki; Tadeusz Grażewicz; Ignacy Mańkowski; Jakub Hatowski; Jakub Monkiewicz; Wiktor Tański; Tadeusz Pacyna; Antoni Mikłaszewicz; Józef Stroczkowski; Ignacy Turłay; Józef Maciej Nawsuć; Stanisław Paszkiewicz; Józef Tadeusz Karęga, starosta w[o]jcieszuński; Stanisław Czechowski; Józef Hoppen; Tadeusz Dziekoński; Daniel Tadeusz Jasudowicz; Jerzy Grażewicz, starosta sudziń[ski]; [744v] Jan Chodykin; Ignacy Kwaśnicki Złoty; Leon Żyliński; Franciszek Kirklewski; Szymon Niedziński; Jan Antoni Mackiewicz; Bartłomiej Czerwiński; Tadeusz Mackiewicz; Jerzy Kurmin; Marcin Skarbek; Jakub Bogucki; Jan Woysim Żyliński; Jakub Żmiejowski; Michał Werecki; Franciszek Klidzia; Józef Jocz; Jan Pachniewski; Jan Zieniawa; Ignacy Nieważ Hryniewicz; Stanisław Gawianowski; Stanisław Hrymowicz.

[93 podpisy]

LXXXII. Sejmik gospodarski 4–5 II 1766

125. Kredens dla rotmistrza, 4 II 1766

Rkps LVIA, SA 5917, k. 1317–1318 – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na rotmistrzostwo w.j.p. Wazgirdowi danego, 15 VII 1776 [sic] w grodzie trockim aktykował Antoni Elsner; pod dokumentem notatka Lembicza, regenta gr. tr., o wydaniu.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym listem, kredensem naszym, którzyśmy na sejmik terażniejszy, gromniczny *pro die 3 februarii anni currentis* do miasta J.K.M. Trok zgromadzili, gdzie zachowawszy się *circa antiquam iuris praxim eodem die* w.i.p.p. deputatów obraliśmy. Na dniu zaś dzisiejszym, *idque die 4 eorundem*, po zagajeniu sejmiku gospodarskiego przez w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwona i podkomorzego woj. tr., *qua* marszałka konfederackiego tegoż województwa *nec non eodem tempore post praestitam resignationem* przez w.j.p. Michała Wazgirda, podstolego woj. tr., rotmistrzostwa *liberis* [1317] *suffragiis* nas, obywatelów sobie konferowanego, *in locum* jegomości *liberis et non impeditis suffragiis* za aktualnego rotmistrza parafii *antiqua praxi* desygnowanych, *idque* olkiennickiej, daugowskiej, wysokodworskiej i mereckiej w.j.p. Stefana Wazgirda, sędzica ziem. woj. tr., obraliśmy. *Quo intuitu* niniejszym kredensem naszym pomienionego jegomości *circa id munus* aktualnego rotmistrzostwa woj. tr. autoryzujemy i utwierdzamy. Mocą którego to kredensu naszego wolen jest pomieniony w.j.p. rotmistrz, jako już *plene* w tym urzędzie utwierdzony, *ex brachio suo* poruczników i chorążych chorągwi swej instalować, kredensować, chorągiew konserwować, uniwersały do pomienionych parafii, jako przez nas, obywatelów do gospodarstwa jegomości wyznaczonych, *ad exigentiam publicam ex consensu* województwa naszego imieniem swoim wydawać i nad tymiż parafiami *vel maxime* czasu popisów przydować, komenderować i to wszystko, cokolwiek prawem ojczystym jest pozwolono i przepisano czynić, zachowując się *in omni* w obrębie tychże praw, *au[c]toritate nostra* pozwalamy, a dla większej twierdzy *praemissorum* wydając, ten nasz kredensjalny instrument ony własnymi rękoma podpisujemy.

Datum w Trokach roku 1766 miesiąca *februarii* 4 dnia.

Andrzej Władysław Ukolski, ciwon, podkomorzy i marszałek konfederacyi woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Romer, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Mikołaj De Räes, sędzia ziem. tr. *mp.*; Jan Antoni Wazgird, sędzia ziem. tr. *mp.*; Józef Piotr Eytmin, [1318] sędzia ziem. woj. tr.; Antoni Strawiński, sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Franciszek Szczodro, cześnik woj. tr. *mp.*; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr. *mp.*; Onufry Lacki, stolnik tr.; Mateusz Tański, pisarz ziem. woj. tr.; Jan Romer, horodniczy i podwojewodzi woj. tr. *mp.*; Józef Sienkiewicz, miecznik i sędzia gr. woj. tr.; Ignacy Kuczewski *mp.*; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Felicjan Talatowicz, mostownicz woj. tr.; Antoni Karol Hryniewicz, starosta kraśnieński, regent ziem.

i gr. woj. tr. *mp.*; Jan Skarżyński, komor[nik] woj. tr.; Kazimierz de Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Tarasowski, starosta rz[ądziński]; Heronim De Raes, horodniczy tr.; Stanisław Paszkiewicz; Stanisław Mikutowicz, instygator W.Ks.L.; Józef Karęga, s[tarosta] w[ojcieszuński], *mp.*; Maciej Mikutowicz, *mp.*; Ignacy Turłay, s[tolnikowicz] woj. tr. *mp.*; Maciej Pałacki Topacz Rac *mp.*; Kazimierz Pilecki, st[arosta] budz[iłowski] *mp.*; Leon Tański *mp.*; Kazimierz de Sztrunk, stoln[ikowicz] rzeczycki; Stefan Stabiński *mp.*; Józef Maciej Nawsuć; Stefan M[ordwin] Szczodro *mp.*; Kazimierz Kirklewski; Jan Kirklewski *mp.*; Franciszek Kirklewski *mp.*; Ignacy Kirklewski *mp.*; S. Chocianowski, cz[eśnik] sm[oleński]; Ludwik Zajączkowski, kom[ornik] woj. tr. *mp.*; Franciszek Ignacy Wołodźko, s[ukkkolektor] woj. tr.; Tomasz Stucki *mp.*; Antoni Macewicz *mp.*; Józef Jocz *mp.*; Michał Maławski, kapitan J.K.M.; Andrzej Antoni Leszczyński *mp.*; Jan Gawianowski; Andrzej Eynarowicz; Samuel Eynarowicz; Stefan Samuel Kossecki, starosta mor[ozowicki]; Dominik Hatowski; Antoni Jatowtt; Józef Surwiłł x; Andrzej Tur; Jan Godaczewski; Kazimierz Kozakiewicz; Michał Sielawa; Kazimierz Matusiewicz; Antoni Szulc; Kazimierz Buczkowski; Józef Kowzan; Józef Hoppen; Stanisław Czechowski *mp.*
[61 podpisów]

126. List Stefana Romera, 9 I 1766

Rkps LVIA, SA 5916, k. 1559–1560 – kopia w księdze grodzkiej: Akt listu *resignationis* od w.j.p. Stefana Romera, chorążego trockiego do prześwietnego województwa trockiego pisanego, 4 II 1766 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykował Stefan Dominik Romer, sędzia ziem. woj. tr.; dalej adnotacja, że na kopercie była pieczęć i podpis: Stefan Romer, datum w Dyrwanach, dnia 9 I 1766, j.w.i.p.p. senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu prześwietnemu województwu trockiemu, moim wielce miłościwym panom i dobrodziejom.

J.w. moi Wielce Miłościwi Panowie i Dobrodzieje,

Żadna okoliczność czasu w obowiązkach nieustannych usług moich prześwietnemu województwu z powinności urzędu mego nigdy mię dotąd nie wymawiała, póki mi siły dostarczać mogły wierności prawu i Ojczyźnie nie ubliżyłem, teraz zaś, kiedy szędziwość [sic] lat moich i odległość[ć] miejsca czynią mnie niesposobnym [1559v] w dłuższe lata skutecznie *subesse muneri*, przeto za względne łaski i przyjaźń dotychczas mi okazywaną *condigne* podziękowawszy, urząd chorążstwa województwa trockiego dotąd mi powierzony z osoby mej *insimul* łask *et liberum arbitrium* j.w.w.p.p. dobrodziejów *praesentibus* składam i rezygnuję, a gdy j.w.w.p.p. dobrodzieje *intuitu* tej rezygnacji mojej w czasie przyzwoitym godnego sukcesora upatrywać zechcecie, aby też i syn mój w.j.p. sędzia ziem. tr. ^{a-a} w łaskawych^a sercach i względności j.w.w. państwa dobrodziejów mógł być

^{a-a} Fragment powtórzony.

[1560] pomieszczony, przyczyniam się i suplikuję. Pewien zatym będąc nieodmownych łask ich i dobroci, z powinny uwenerowaniem każdego w szczególności, zostają Jaśnie Wielmożnych Wielmożnych Waszmościów M[ił]ościwych Panów i Dobrodziejów życzliwy i najniższy sługa.

LXXXIII. Sejmik elekcyjny w Trokach 5 II 1766

127. *Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego, 5 II 1766*

Rkps LVIA, SA 5966, k. 739–742v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudi prześwietnego województwa trockiego, 5 II 1766 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykował Stanisław Paszkiewicz; pod dokumentem dopisek o wydaniu przez regenta i adnotacja podpisana przez Jana Sielawę o wydaniu widymusu dla Michała Fryderyka Czartoryskiego, 26 VIII 1766.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym instrumentem *boni ordinis* sejmikowania *publico laudo*, iż zachowując się *circa orbitam* praw ojczytych, *signanter* konstytucji *novellae legis coronationis*¹³¹ w roku terażniejszym 1766 na pierwszy poniedziałek po Gromnicach, *idque pro die 3 februarii* do miasta J.K.M. Trok *ad solitum consiliorum locum*, do zamku zgromadziwszy się, po zagajeniu przez w.j.p. Andrzeja [739v] Władysława Ukolskiego, ciwuna i podkomorzego woj. tr., *qua* pierwszego urzędnika i marszałka konfederackiego tegoż województwa, za deputatów na następujące trybunały W.Ks.L. *idque* w.j.p. Jerzego Franciszka Talwosza, sędziego gr. woj. tr., na kadencją wileńską, a zaś w.j.p. Józefa Tarasowskiego na kadencją ruską nowogrodzką zgodnemi głosami, *nemine contradicente* obraliśmy i desygnowaliśmy, *eodemque tempore* *ciz* *neo electi* i.p.p. *deputati ad sonantiam* pomienionej konstytucji *coronationis* jurament z rotę w konstytucji *anti* [sic] 1766¹³² eksprymowanej *in praesentia* nas, urzędników ziemskich, grodzkich i wszystkich obywatelów województwa trockiego wykonali.

Post quae na drugi dzień, *idque die 4 eorundem*, *post reasumptionem* rozpoczętego na dniu 3 sejmikowania, jako na sejmiku gospodarskim za kontrahenta do wybierania czopowego szelężnego j.p. Tomasza Żylińskiego, oboźnego tr., zgodnymi głosey obraliśmy.

Po obraniu którego *eodem tempore* miejsca urzędów swoich, *idque* w.j.p. Jerzy Żyromski *post assensum*^a w.j.p. Józefa Mikołaja De Raesa na sęstwo ziem. wojskostwa, w.j.p. Franciszek Szczodro *post assensum* w.j.p. Michała Wazgirda,

^a Powinno być „ascensum”.

¹³¹ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹³² Powinno być 1726, „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

porucznika petehorskiego, na podstolstwo tr. czesznikostwa, w.j.p. Szymon Sagatowski *post assensum* w.j.p. Józefa Piotra Eytmina na sęstwo ziem. tr. krajeństwa, *circa praesentationem* przywilejów od N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, na te urzędy sobie eksportowanych *ac intuitu* onych pozasiadali.

Postmodum tegoż czasu do czytania listu w.j.p. Stefana Jerzego Romera, chorążego tr., *resignationis* chorągwa *in sinum ac liberum arbitrium* nas, obywatelów województwa trockiego w roku terażniejszym 1766 [740] miesiąca *ianuarii* 9 dnia datowanego przystąpiliśmy, po przeczytaniu którego w.j.p. Andrzej Władysław Ukolski, ciwun i podkomorzy woj. tr., *qua* pierwszy urzędnik i marszałek konfederacki tegoż województwa, następującą elekcją chorążego *intuitu* konstytucyi¹³³ *novellae legis pro die 5 praesentium*, nazajutrz po sejmiku gospodarskim *in publica facie* ogłosiwszy, miejsce tejże następującej elekcji *solito more* na zamku J.K.M. trockim desygnował. *Post quae subsecuta nec non eodem tempore* po uczynionej przez w.j.p. Michała Wazgirda, podstolego tr., porucznika petyhorskiego, rotmistrzostwa województwa naszego *ad dispositionem nostram* rezygnacyi, *in locum* jegomości za aktualnego rotmistrza parafii województwa trockiego, *idque* dałgowskiej, olkinickiej, wysokodworskiej i mereckiej w.j.p. Stefana Wazgirda, sędzica ziem. woj. tr., obraliśmy i na to tegoż jegomości osobliwym instrumentem naszym kredensowaliśmy.

Tandem tegoż samego czasu *adinplendo*^b *menti constitutionis novellae legis coronationis* 17[6]4 roku¹³⁴ *praevidendo securitatem* aktów ziemskich, na *erectio archivi terrestris*, gdzie też akta mają być konserwowane, przez trzy następujące lata, to jest w każdym roku ‘na ratę po pół złotego z dymu za’^c zgodą nas wszystkich uchwaliliśmy i tą uchwałę iż przez nas, obywatelów województwa trockiego przy opłacaniu podymnego razem ma być do kancelaryi grodzkiej trockiej niezawodnie importowana, deklarowaliśmy, którą tą erekcją *archivi terrestris* staraniu i baczości w.j.p. Mateusza Tańskiego, pisarza ziem. tr., *praecommisimus ac eo intuitu* pomieniony w.j.p. pisarz ziem. tr. *censum* na pomienioną erekcją *archivi* uchwalone *quotannis* przez trzy lata i co ratę inportować [sic] mające z kancelaryi grodzkiej trockiej *praevia danda* tejże kancelaryi od siebie *quietatione* odbierać będzie, a odebrawszy z onego ekspensa na wymurowanie archiwum ziemskiego na zamku trockim, jako może być najwarowaniejsze,łożyć ma. *Residuum* zaś uch[w]ały, cobykolwiek od wymurowania archiwum pozostało, iż to ma być obrócono na wymurowanie kancelaryi ziemskiej tamże [140v] na zamku przy archiwum pozwoliliśmy, *ac tandem* po wymurowaniu takowego archiwum i kancelaryi iż tenże w.j.p. pisarz ziemski tr. na pierwszym gospodarskim sejmiku rejestra ekspensów przed nami, obywatelami województwa trockiego okazać i *liquide* z onych kalkulować się winien będzie, obligowaliśmy. *In ordine* zaś erygowania

^b Powinno być „adinplendo”.

^{c-c} Fragment podkreślony.

¹³³ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹³⁴ „O księgach i aktach”, VL, t. 7, s. 179 (fol. 407).

archiwum grodzkiego podług specyfikowanej konstytucyi *ad liberum arbitrium* j.w.j.p. Aleksandra hrabi Pocięja, wojewody tr., rezerwowaliśmy, a na to jeszcze cokolwiek może być zgodnego *ex ruderibus* zamku naszego trockiego, to jest gruz, cegły, półcegiełki do murowania archiwum i kancelaryi obrócić ustanowiliśmy.

His idque subsecutis die 5 mensis et anni currentium, jako w czasie elekcyjnym do urzędów ziemskich prawem wyż pomienionym konstytucyjnym desygnowanym, gdy *iterumque ad solitum locum* na zamek zebraliśmy się, *pro tunc medio nostri* tenże w.j.p. Andrzej Władysław Ukolski, ciwun i podkomorzy woj. tr., *qua* pierwszy urzędnik, marszałek konfederacki tegoż województwa, zagaiwszy *in virtute* uczynionej przez w.j.p. Stefana Jerzego Romera chorąstwa tr. *sponte ac libere* rezygnacyi, do tegoż chorąstwa tr. w.j.p. Stefana Dominika Romera, sędziego ziem. i prezydenta woj. tr., jako *virum* w Ojczyźnie, a *singulariter* województwie naszym *emeritum*, za kandydata podał, którego to w.j.p. Stefana Dominika Romera, sędziego ziem. tr., za aktualnego chorążego woj. tr. *liberis et non impeditis suffragiis* jednomyślnie obraliśmy. A zatym gdy pomienionego w.j.p. Stefana Dominika [741] Romera, sędziego ziem. i prezydenta woj. tr. *votis nostris* do chorąstwa trockiego destynowaliśmy, *in locum* jegomości *circa auctitatem*^d prezydencyi w.j.p. Jana Antoniego Wazgirda *ex ordine* pierwszego sędziego oraz dalszych i.p.p. sędziów ziem. w dawnym porządku zasiadania podług wyż eksprymowanego prawa zachowawszy *adinplendo*^e oraz *numerum* sędziów ziem. *lege premissa institutum uno eademque actu* do obrania sędziego ziem. *in ordine* czwartego *accessimus*. Jakoż po podaniu przez tegoż w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwuna i podkomorzego, i marszałka konfederackiego woj. tr., do pomienionego sęstwa w.j.p. Jana Romera, horodniczego i podwojewodzkiego tr., za kandydata, tegoż pomienionego w.j.p. horodniczego i podwojewodzkiego tr. jako *virum* w tymże województwie dobrze zasłużonego, *similiter* bez najmniejszej kontrydykcji zgodnymi głosami do sędziego ziem. tr. *in ordine* czwartego obraliśmy. *Eoque intuitu* za tymiż przez nas nowo obranymi w.i.p.p. urzędnikami województwa trockiego, *idque* w.j.p. Stefanem Dominikiem Rome-rem, chorążym, w.j.p. Janem Romerem, sędzią ziem. do N.K.J. Stanisława Augusta P.N. [741v] M., ażeby ichmościów w tych urzędach osobliwemi przywilejami *ad sonantiam* niniejszego laudum naszego dobrotliwie utwierdzić raczył, *hocce laudo nostro publico* suplikujemy, a jako *superius* wyrażonych w.i.p.p. urzędników obraliśmy i całego sejmikowania naszego *actus* odprawiliśmy, tak to wszystko w niniejszym laudum naszym eksprymowawszy, one dla lepszej twierdzy i wagi rękoma naszymi podpisujemy.

Actum w Trokach w zamku *in solito consiliorum loco* roku 1766 miesiąca *februarii* 5 dnia.

Andrzej Władysław Ukolski, ciwun, podkomorzy i marszałek konfederacyi woj. tr.; Stefan Dominik Romer, sędzia ziem. tr.; Jan Antoni Wazgird, sędzia

^d Zapewne powinno być „auctoritatem”.

^e Powinno być „adinplendo”.

ziem. tr.; Józef Mikołaj De Raess, sędzia ziem. tr. *mp.*; Józef Piotr Eytmin, sędzia ziem. woj. tr.; Jerzy Żyromski, wojski woj. tr.; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Jan Romer, horodniczy i podwojewodzi ^fwoj. tr.^f; Mateus Tański, pisarz ziem. woj. tr.; Franciszek Szczodra^g, czesznik woj. tr.; Józef Sienkiewicz, miecznik i sędzia gr. woj. tr.; Tadeusz Strawiński, oboźny woj. tr.; Antoni Strawiński, sędzia gr. woj. tr.; Ignacy Kuczewski; Symon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Felicjan Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Stefan Wazgird, sędzic woj. tr. i rotmistrz woj. tr.; Antoni Karol Hryniewicz, starosta krasieński, regent ziem. gr. woj. tr.; Józef Tarasowski *mp.*; Stanisław Mikutowicz, insty[gator] Jen[eralnej] Kon[federacji] W.[Ks.L.]; Józef Karęga, s[tarosta] w[ojcieszuński]; Maciej Pałacki Topacz Rac; Leon Tański; Jan Skarżyński, [742] komornik woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz; Kazimierz De Raes, sędzic woj. tr.; Heronim De Raes, horodni[czy]; Kazimierz Destrunk, sto[lnik] r[zeczycy]; Stefan Stabiński *mp.*; Kazimierz Pilecki; Ignacy Turłay; Józef Maciej Nawsuć; Stefan Mor[dwin] Szczodro, m[ostowniczy] or[szański]; Leon Hołownia Kakimowicz, oboźny pow. lidzkiego; Ludwik Zajączkowski, komor[nik] woj. tr.; Franciszek Ignacy Wołocko, sukkolektor ziem. tr.; Michał Maławski, kapitan J.K.M.; Andrzej Antoni Leszczyński, podczaszy podlaski; Tomasz Stucki; Samuel Eynarowicz; Józef Surwił x; Andrzej Tur; Jan Godaczewski; Antoni Macewicz; Józef Jocz; Józef Hopen; Jerzy Radziejewicz; Michał Jax Bykowski; Antoni Mikłaszewicz; Józef Toukacz; Adam Hryniewicz; Tadeusz Jundził; Kazimierz Oratowski; Adam Rykaczewski; Józef Rondomański; Franciszek Ilcewicz; Ignacy Nieważ Hryniewicz; Kazimierz Kirklewski; Jan Kirklewski; Franciszek Kirklewski; Ignacy Kirklewski; S. Chocianowski, czeszn[ik] smoleński; Jan Giawianowski; Dominik Hatowski; Antoni Jatowt; Jan Kozakiewicz; Jerzy Kozakiewicz; Kazimierz Kozakiewicz; Kazimierz Matusiewicz; Michał Sielawa; Antoni Szulc; Kazimierz Buczkowski; Stanisław Czechowski *mp.*; Józef Kowzan; Tadeusz Wincenty Kijuć; Heronim Wincenty Naromowski; Jakub Żmiejowski *mp.*; Florian Pacina, rotm[istrz] pow. grodzieńskiego; Michał Klidzia; Jan Chodykin; Jerzy Buczkowski; Józef Strzeczkowski; Franciszek Klidzia; Tadeusz Dziekoński; Andrzej Sagatowski *mp.*; Jan Rondomański; Ludwik Rądomański; Ignacy Rondomański; Benedykt Talatowicz; Jan Pachniewski *mp.*; Maciej Baranowski; Antoni Kijuć; Jan Kijuć; Ludwik Kijuć; Bałtromiej Kijuć; Kazimierz Rądomański; Kazimierz Jacuński; Franciszek Andreykowicz; Ignacy Rykaczewski; Ignacy [742v] Rowiński; Jerzy Siemaszko; Marcin Łukaszewicz; Jan Borkowski; Kazimierz Tołkacz; Tadeusz Stucki; Aleksander Jasudowicz; Marcin Daynowski; Józef Nicuński; Maciej Januszkowski; Tadeusz Daynowski; Franciszek Naruszewicz; Aleksander Niedziński; Wawrzyniec Daynowski; Stanisław Hrymowicz; Dadzibog Wirpsza; Trojan Dowołga; Mikołaj Wazgird, sędzic ziem. tr.; Maciej Krzywobłocki; Michał Mackiewicz *mp.*; Wiktor Tański; Jan Zieniawa; Jan Strawiński; Stanisław Moszoł; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Maciej Nieciuński; Kazimierz Juchniewicz;

^{f-f} Fragment nadpisany.

^g Nazwisko nadpisane.

Ignacy Mackiewicz *mp.*; Adam Jan Petruszewicz; Dominik Borkowski; Samuel Ogonowski; Mateusz Petruszewicz; Ignacy Zieniawo; Antoni Zieniawo; Tomasz Nieciński; Jakub Antoniewicz *mp.*

[136 podpisów]

LXXXIV. Sejmik przedsejmowy w Trokach 25 VIII 1766

Uniwersał Stanisława Augusta na sejmiki, listy do senatorów, kredens, list i instrukcja dla posła na sejmiki – ASKow, ASWPK2. List króla do urzędników, punkty do instrukcji na sejm – ASKow.

Nie odnaleziono akt z tego sejmiku, na posłów wybrano Andrzeja Ukolskiego i Jana Antoniego Wazgirda, R. Kosińska, Sejmiki poselskie 1766, „Kwartalnik Historyczny”, 125, 2018, 4, s. 887.

LXXXV. Sejmik deputacki w Trokach 9–10 II 1767

128. Kredens dla deputatów, 10 II 1767

Rkps LVIA, SA 5966, k. 1255–1256v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu j.w.i.p.p. depu[ta]tów woj. trockiego, 10 II 1767 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykował Antoni Gintowt; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym testimonialnym oraz kredencjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny, tu, do miasta J.K.M. Trok *pro die* 9 februaryi w roku niniejszym 1767 dla obrania w.i.p.p. deputatów na przyszły trybunał kadencyi wileńskiej i ruskiej zgromadziliśmy się, gdzie, postępując *iuxta preascriptum novellae legis* konstytucyi *coronationis* N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, w roku 1764 zaszłej¹³⁵, jako *post subsecutam* przez konstytucją terażniejszą 1767 roku generalnej konfederacyi W.Ks.L. *exvinculationem*, po zagajeniu przez w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwuna i podkomorzego woj. tr., *qua* pierwszego urzędnika tegoż województwa, pod którego zagajeniem [1255v] przystąpiliśmy *ad electionem* w.i.p.p. deputatów, do której to funkcyi, znając być *capacissimos et tot meritis* w W.Ks.L. zaszczyconych, *liberis et non impeditis suffragiis* za pierwszego deputata na sądenie trybunału kadencyi wileńskiej w.j.p. Stanisława Paszkiewicza, sędziego gr. woj. tr., a zaś za drugiego deputata na sądenie trybunału kadencyi ruskiej alternatą przypadającej mińskiej w.j.p. Jana Skarżyńskiego obraliśmy, po którym obraniu ciż ichmościowie

¹³⁵ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

deputaci na dniu 10 *mensis et anni currentium ad mentem supra* rzeczonej konstytucyi *coronationis* przysięgę z roty w konstytucyi anni 1726¹³⁶ wyrażonej, *in eum tenorem* eksprymowanej:

my, Stanisław Paszkiewicz, sędzia gr. woj. tr., Jan Skarżyński przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Jedynemu, iż na tych sędziach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa Statutu W.Ks.L., konst[ytucji] trybun[alskich], według żaloby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będziemy sędzić, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sędziach z bojaźnią bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwa żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów i nadgrody i podarków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu [1256] w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogroźek, ale samego Boga i jego sprawiedliwości, i prawo pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnym z nikim [sic] w tych sędziach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziem, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkować, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej gwałtownej potrzeby i że za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiliśmy, także prawdziwie według korektury trybunału roku 1726 roku na sejmie w Grodnie uczynionej¹³⁷, nic jej nie przestępując, na tych sędziach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i ciele;

in facie województwa naszego trockiego, przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a za tym jako *de praestito eiusmodi* przez ichmościów *iuramento praesentibus testamur*, tak oraz ciż ichmościowie deputaci *tanquam* już *in plena activitate* w tej funkcji zostający nie tylko z ichmościami innemi deputatami z innych województw, ziem i powiatów obranymi na swoich kadencjach prawem konstytucji *coronationis circumscriptis* zasiadać mają, lecz *etiam* interesa województwa naszego trockiego pamiętać *et^a quod de iure spectari potest ad manus* sobie powierzone administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych przyświadczamy i stwierdzamy.

Pisan w Trokach roku 1767 miesiąca *februarii* 10 dnia.

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

¹³⁶ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

¹³⁷ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

Andrzej Władysław Ukolski, ciwun i podkomorzy woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Romer, chorąży woj. tr.; Józef Mikołaj De Raës, sędzia ziem. tr.; Józef Piotr Eytmin, sędzia ziem. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; [1256v] Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz ziem. woj. tr.; Józefat Dobrogost Podbipięta, podwojewodzi woj. tr.; Józef Sienkiewicz, miecznik i sędzia gr. woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr. *mp.*; Antoni Tomasz Rybiński, koniuszy woj. tr.; Tadeusz Strawiński, obożny woj. tr.; Felicjan Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Antoni Karol Hryniewicz, starosta kraśnieński, regent ziem. i gr. woj. tr. *mps.*; Kazimierz Paszkiewicz, komor[nik] woj. tr. *mp.*; Tadeusz Wincenty Kijuć, regent ziem. i gr. woj. tr. *mp.*; Maciej Krzywobłocki, namie[stnik] ziem. i gr. woj. tr.; Stefan Alojzy Wazgird, sędzic ziem. i rotm[istrz] woj. tr.; Tadeusz De Raës, sędzic ziem. woj. tr.; Adam Turczynowicz, skar[bnikowicz] woj. tr.; Ignacy Sienkiewicz; Jakub Syruć, podczszy inflancki; Stanisław Czeszowski; Stefan Samuel z Kossecia Kossecki, starosta morozowicki; Alojzy Krzywobłocki, łowczy pow. orszańskiego; Jan Jerzy Lembicz, regent gr. woj. tr.; Antoni Świeżewski, d[worzanin] J.K.M.; Benedykt Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Ignacy Turłay, stoln[ikowicz] woj. tr.; Symon Wynreych; Franciszek Wołodźko *mp.*; Mateusz Wołk *mp.*; Tadeusz Jundził; Antoni Wirpsza; Ignacy Wirpsza; Tomasz Stucki; Antoni Mikołaszewicz, czesz[nik] wend[eński]; Jerzy Olechnowicz; Jerzy Szulc; Jan Zienawo Gut Gawaler; Symon Lewonowicz; Kazimierz Kijański; Jan Ławrynowicz; Jerzy Buszkowski; Stanisław Gembicki; Tadeusz Kaszyc; Tadeusz Gembicki; Kazimierz Matusiewicz; Józef Woytkiewicz; Ludwik Eynarowicz; Bartłomiej Kijuć; Maciej Dowgiałło; Tomasz Matulewicz; Jerzy Dowgiałło; Daniel Tadeusz Jassudowicz; Mateusz Ślepowroński *mp.*; Stanisław Godlewski *mp.*; Andrzej Eynarowicz *mp.*; Ignacy Paprocki *mp.*; Stanisław Żuk; Jan Chodykin; Andrzej Andrzejkowicz; Antoni Andrzejkowicz; Wacław Rawiński; Michał Kulikowski; Bartłomiej Jacuński; Jerzy Jacuński; Kazimierz Kowzan; Symon Niedziński; Teofil Jocz; Jakub Boczkowski; Jan Bułkiewicz.

[74 podpisy]

LXXXVI. Sejmik gospodarski w Trokach 10 II 1767

129. *Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego, 10 II 1767*

Rkps LVIA, SA 5966, k. 1249–1250v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum prześwieznego województwa trockiego, 10 II 1767 w grodzie trockim przed Józefatem Dobrogostem Podbipiętą, podwojewodzim woj. tr., aktykował Antoni Gintowt; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr., oraz notatka o wydaniu widymusu 7 III 1767 dla Turewicza.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym instrumentem

boni ordinis sejmikowania *publico laudo*, iż zachowując się *circa orbitam* praw ojczystych, *signanter* konstytucyi sejmu *coronationis anni* 1764¹³⁸, w roku terazniejszym 1767 na pierwszy poniedziałek po Gromnicach, *idque pro die 9 februaryi* do miasta J.K.M. Trok *ad solitum consiliorum locum* do zamku zgromadziwszy się, po zagajeniu przez w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwona i podkomorzego woj. tr. *qua* pierwszego urzędnika tegoż województwa, za deputatów na następujące trybunały W.Ks.L. *idque* w.j.p. Stanisława Paszkiewicza, sędziego gr. woj. tr., na kadencję wileńską, a zaś w.j.p. Jana Skarżyńskiego, komornika tr., na kadencję ruską mińską zgodnemi głosami, *nemine contradicente* obraliśmy i desygnowaliśmy. *In crastinum* zaś, *idque die 10 praesentis* [1249v] *post reasumptionem* rozpoczętego sejmikowania *neo electi* i.p.p. *deputati ad sonantiam* pomienionej konstytucyi *coronationis* jurament z rotty w konstytucyi roku 1726¹³⁹ eksprymowanej *in praesentia* nas, urzędników ziemskich, grodzkich i wszystkich obywateli województwa trockiego wykonali.

Tandem tegoż czasu, jako na sejmiku gospodarskim, miejsca urzędów swoich *idque* w.j.p. Ignacy Kuczewski *post ascensum* w.j.p. Jana Romera na sęstwo ziemskie horodnictwa, a j.p. Antoni Rybiński, starosta posudoński, *post ascensum* j.p. Leona Radoszewskiego na po[d]czastwo koniuszostwa *circa praesentationem* przywilejów od N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, na te urzędy sobie eksportowanych *ac intuitu* onych pozasiadali.

Postmodum tegoż czasu za kontrahenta do wybierania czopowego szeleż[n]ego j.p. Dominika Turewicz bez żadnej kontrady[k]cyi, zgodnymi głosy obraliśmy.

Eodemque^a *data* dla ubogiego konwentu trockiego ichmościów księży bernardynów *pro elemosina* po szóstaku 1 pruskim *alias* 8 groszy z dymu deklarując, one przy podymnym do kancelaryi grodzkiej trockiej niezawodnie importować uchwaliliśmy.

Tandem na instancją w.j.p. Mateusza Tańskiego, pisarza ziem. woj. tr. do nas *publice* wniesioną, jako do wyerygowania na zamku *archivi terrestres* i kancelaryi *ex nexu primitivi laudi* w roku przeszłym 1766 miesiąca *februaryi* 5 dnia¹⁴⁰ *instituti super intendentiam* mającego, *in subsidium* tejsze baczości dla wystarania się potrzebnych materiałów i dojrzenia rzemieśników [sic] na to sprowadzić mających j.p. Tadeusza Danilewicz, landwójta tr. obrawszy, temuż w.j.p. pisarzowi [1250] ziem. tr. przydajemy, który to j.p. landwójt tr. za wiadomością w.j.p. pisarza ziem. tr. importowane pieniądze w roku przeszłym 1766 i dalej po tym importować się mające *ad tempus primo laudo destinatum* na pomienione archiwum i kancelarią, na potrzeby *praevia danda* kancelaryi grodzkiej trockiej *quietatione* wzięwszy, ażeby nieodwłocznie materiałów starał się i one zawczasu sprowadzić, a po tym *primo vere* doskonałych rzemieśników, do stawienia

^a Powinno być „Eodamque”.

¹³⁸ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389).

¹³⁹ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

¹⁴⁰ Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego 5 II 1766, s. 248–249.

archiwum i kancelaryi sprowadziwszy ich, nad onymi pilną miał baczość i należytego aż do zakończenia pomienionej erekcyi *secundum exigentiam* rzeczy swego nie ubliżył starania usilnie *obligatur*, ekspensa zaś *exacte et fideliter* na registr spisywać i z onych przed w.j.p. pisarzem ziem. tr. w czasie od jegomości do tego wyznaczyć się mającym likwidować się powinien będzie, a w.j.p. pisarz ziem. tr. po zakończonej pomienionej fabryce podług pierwszego laudum registra wszystkie przed nami, obywatelami województwa trockiego okazać jest obligowanym. *Ad interim pro praemio labellis^b* dla j.p. Tadeusza Danilewicz po zakończonej fabryce *archivi* i kancelaryi *ex eodem censu* na pomienioną erekcją *sancito* 200 zł polskich naznaczyliśmy.

A jako *superius* wyrażonych w.i.p.p. deputatów obraliśmy i całego sejmikowania naszego *actus* odprawiliśmy, tak to wszystko w niniejszym laudum naszym eksprymowawszy, one dla lepszej twierdzy i wagi rękoma naszymi podpisujemy.

Actum w Trokach roku 1767 miesiąca *februarii* 10 dnia. [1250v]

Andrzej Władysław Ukolski, ciwon i podkomorzy woj. tr.; Stefan Dominik Romer, chorąży woj. tr.; Józef Mikołaj DeRaes, sędzia ziem. woj. tr. *mp.*; Józef Eytmin, sędzia ziem. woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz ziem. woj. tr.; Józefat Podbipienta, podwojewodzy woj. tr. *mp.*; Stefan Alojzy Wazgird, sędzic i rotm[istrz] woj. tr.; Józef Sienkiewicz, miecznik i sędzia gr. woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Jakub Siruć, podczaszy inflancki; Franciszek Wołodźko *mp.*; Tadeusz Jundził; Jerzy Woysztor.

[17 podpisów]

LXXXVII. Zjazd konfederacki w Trokach 22 V 1767

130. Akt konfederacji, 22 V 1767

Rkps LVIA, SA 5966, k. 1365–1368v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja konfederacyi województwa trockiego, 22 V 1767 w grodzie trockim przed Józefatem Dobrogostem Podbipiętą, podwojewodzim woj. tr., aktykował Tadeusz Tański, rotmistrz tr.; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr., notatka o wydaniu dwóch widymusów Stanisławowi Paszkiewiczowi, sędziemu gr. tr., 30 V 1767 oraz dwóch ekstraktów Ludwikowi Pocijewi, strażnikowi lit., i Józefowi Mikołajowi De Raessowi, sędziemu ziem. tr.

My, rady, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, tudzież rycerstwo województwa trockiego zjachawszy się na miejsce zwyczajne obrad do miasta Trok dnia 22 miesiąca maja roku terażniejszego 1767, dogadzając oczewistej potrzebie ratunku

^b Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

upadającej Ojczyzny, złączywszy się jako najściślejszym węzłem, do wiadomości podajemy, iż w najdotkliwszym czując sposobie coraz^a bardziej zbliżającą się ku upadkowi Ojczyznę przez gwałtowną zamianę praw fundamentalnych i ubliżenie prerogatyw ważących między władzami równość, tłumieni dotąd mocą chciwych zatracenia najszacowniejszego zaszczytu wolności i niemym te przeciwną chwilę przebyliśmy milczeniu, w jednej nadziei w przyszłym czasie słodszej odmiany po srogim doświadczeniu tęskliwie wyglądając, ale kiedy po ustałym związku generalnej konfederacji sejm ostatni, niby wolny, szkodliwe ustawy z ujmą praw narodowych, z upadkiem i nieszczęściem obywatelów, bez względu na głosy wielu senatorów i posłów przeczących, jeszcze stwierdził i umocnił, przymuszeni^b jesteśmy szukać ulgi w uciśnieniu i ratować się, [1365v] ginąć mający, w tym sposobie, którego przodkowie nasi zwykle zażywali w podobnych przypadkach, łączenia nie tylko osób, ale myśli i serc swoich na ratunek Ojczyzny. Jakoż i my ich przykładem idąc łączemy się, wiążemy i konfederujemy, nie widząc innego śródka do zabezpieczenia grożącym nam zewsząd w Ojczyźnie nieszczęśliwościom, innego sposobu podźwignienia upadłych współbraci, szczególna miłość dobra powszechnego i chwalebna chęć zachowania w całości praw Ojczyzny i podźwignienia wiernych jej synów, stąd tylko nieszczęśliwych, że się o całość narodu troskać zdawali, a nad własne honory, mienia i samo życie całość i uszczęśliwienie współbraci swoich przeważali, do tego przywiodły nas związku i złączenia się. Oświadczamy się z tym, iż znamy dobrze należyte majestatowi uszanowanie, spodziewamy się owszem że sentymenta patriotyczne J.K.M. wraz z nami dążą do przywrócenia praw wspierających tron a oraz ubezpieczających całość Ojczyzny w ogólności i każdego obywatela w szczególności szczęśliwość. Któż by tak był nieczułym i niebacznym nad współbraci naszych w tej miłej Ojczyźnie przygodami i przypadkami, jakich na[j]żywszy widzimy przykład w osobie księcia Karola Radziwiłła, wielorakimi uciskami i stratami przytłumionego i pogrążonego, przykład nieszczęśliwy każdemu z nas podobnym co dzień grożący upadkiem. Któż z nas zapadłej przygaszać nie będzie iskierki, ale raczej czekać wszystko w popiół obracającego pożaru, zabezpieczyć nam^c należy wcześniej złośliwej równych nam wyniosłości, ażebyśmy po tym niebezpiecznych onej nie doznali skutków. Szukamy ulżenia sami w sobie coraz i w oświadczonej nam łaskawie przyjaźni niezwykłej sąsiadki naszej najjaśniejszej imperatorowej jejmości rosyjskiej, w przyjaźni której znamy nazbyt szacunek, ażebyśmy tego nie zganił tym, co nie tylko zachować nie umieli jej zaszczytu, ale owszem wszystkich śródków i sposobów zażywali, ażeby nas uczyniwszy od niej dalekiemi, sami się stali niegodnemi, wynalazłszy sposób pod płaszczykiem obrony wiary nieodpowiedzenia na żądania najjaśniejszej imperatorowej jejmości oświadczone publicznie w senacie usty pełnomocnego posła [1366] jejmości księcia jegomości

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt początku słowa.

^b Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

Repnina, a przez to ani prawa sąsiedzkiej przyjaźni o dobro nasze troskliwej nie zachowali, owszem, pominąwszy potrzebne roztrząśnienie, bez uwagi na obowiązki traktatów z sąsiedzkimi potencjami ściśle nas łączących, na tym się szczególnie zasadzali gruncie, że przyszłe sejmy, pod wolnym głosem zerwać się nie mogące, złośliwe ich zamysły ukryją i do powinnej nigdy nie przystąpią odpowiedzi. Oświeceni autentycznymi pismami niedawno przez księcia jego-mości Repnina, imieniem najjaśniejszej imperatorowej jejmości ogłoszonymi, chcąc prawa ocalić, ponizonym dać wsparcie, a mianowicie potrzebną Ojczyźnie i szacowną nam wszystkim przyjaźń z tą monarchią zachować, do ułatwienia zamieszanych w Ojczyźnie rządów i uczynienia szukającym sprawiedliwości, pomiędzy którymi liczyć należy greków, dyzunitów i dysydyntów wszelkiego stanu i kondycji, sejmu ekstraordinaryjnego żądamy, przy gwarancyi imperatorowej jejmości, o którą się od tego momentu usilnie dopraszamy, do zachowania wieczystego wszystkich praw, naszych wolności i formy rządów, do czego niżeli przyjdzie, do wykonania najczystszych myśli z prawej miłości ku Ojczyźnie wszystkich współbraci naszych do łączenia się z nami zapraszamy, mniemając iż żaden syn Ojczyzny tak odrodny nie będzie, który by przygotowanym upadkom wcześniej zapobiec nie chciał, pokoju i szczęśliwości krajowej nie żądał, na koniec stał się nieprzyjacielem Ojczyzny i tej potencji, która nas codziennie przeświadcza, jak wiele ma troskliwości o całość praw, swobód i uciśnionych przez moc obywatelów.

Oświadczamy się z tym, że w tym niniejszym dziele naszym nie jesteśmy tak zapamiętali o pierwszej powinności naszej zachowania bez najmniejszego uszczerbku wiary świętej katolickiej, w której żyć i umierać pragniemy, tudzież nie ukrzywdzenia duchowieństwa, które zawsze czujemy i szanujemy. W tej tedy niewzruszonej wewnątrznie zostając myśli i twierdzy, na tymże zgromadzeniu miejscu, porządkiem przykładu w podobnychże niegdyś praktykowanych okurencjach predecesorów naszych, *uno eodemque tempore* po zagajeniu *eiusmodi actus* [1366v] *confederationis* przez w.j.p. Stefana Dominika Romera, chorążego woj. tr., jako z pomiędzy przytomnych natenczas obywatelów pierwszego województwa naszego trockiego urzędnika, tegoż jego-mości *liberis et non impeditis suffragiis* jednomyślnie za marszałka tejże konfederacyi obraliśmy, a zaś do jeneralnej konfederacyi W.Ks.L. za konsyliarzów z pomiędzy współbraci naszych w.j.p. Józefa Sienkiewicza, miecznika i Stanisława Paszkiewicza, sędziów gr. woj. tr. destynujemy oraz tymże ichmościom w pomienionej jeneralnej konfederacyi W.Ks.L. wespół z innemi konsyliarzami z różnych województw i powiatów W.Ks.L. obranymi zasiadać, sprawy do tych sądów przypuszczone roztrząsać, decydować *et omni concessibili activitate* do zupełnego tejże konfederacyi eks-winkulowania *gaudere* pozwalamy.

Na ostatek obranemu w.j.p. marszałkowi konfederackiemu województwa naszego trockiego w.i.p.p. Józefa Mikołaja Deraessa, sędziego, Mateusza Tańskiego, pisarza, urzędników ziem., w.i.p.p. Józefata Dobrogosta Podbipiętę, podwojewódzkiego, Antoniego Strawińskiego, pisarza, urzędników gr. woj. tr. zgodnymi

głosami obranych ^dza konsyliarzów^d przydajemy i tychże ichmościów *practicabili activitate* autoryzujemy.

Które to takowe *actus* naszego skonfederowania się *methodo supra specificata* odprawione, dla większej twierdzy własnymi rękoma podpisujemy.

Actum w Trokach *ut supra*.

Stefan Dominik Romer, chorąży i marszałek konfederacji woj. tr.; Józef z Kozielska Ogiński, starosta dorsuniski; Józef Mikołaj De Raess, sędzia ziem. i konsyliarz skonfederowanego woj. tr.; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz ziem. woj. tr., konsyliarz skonfederowanego woj. tr.; Józefat Dobrogojst Podbipięta, podwojewodzy i konsyliarz skonfederowanego woj. tr.; Józef Sienkiewicz, miecznik, sędzia gr. i konsyliarz z woj. tr. *mp.*; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Stanisław Paszkiewicz, sędzia gr. i konsyliarz do generalnej konfederacji z woj. tr.; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. i konsyliarz skonfederowanego woj. tr.; [1367] Jan Tadeusz Strawiński, oboźny tr.; Benedykt Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Antoni Karol Hryniewicz, starosta kraśnieński, regent ziem. i gr. woj. tr.; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr.; Józef Możeyko, łowczy woj. tr.; Michał Woysim Antoniewicz, koniuszy starodubowski; Tadeusz Tański, pisarz ziem. i rotmistrz woj. tr.; Jan Skarżyński, komornik woj. tr.; Antoni z Goszcza Gąsiecki, rotmistrz woj. tr., starosta narwi[dziski]; Tadeusz Kuczewski *mp.*; Jakub Syruć, podczaszy inflancki; Piotr Pietraszkiewicz, starosta miciuński; Michał Mateusz Tański, klucznik woj. tr.; Kazimierz Desztrunk, stolnik rzeczycki; Michał Golejewski, skarbn[ik] orszański; Michał Tański, strażnik smoleński, namiesnik pety[h]orski; Stefan Stabiński; Leon Tański, starosta bobynic[ki] [sic]; Dominik Turowicz, kontrahent woj. tr.; Dominik Milkiewicz *mp.*; Ignacy Możeyko, starosta nowosielski; Kazimierz Herman; Dominik Surwiłł; Jan Borkowski; Antoni Hoppen; Wiktory Hoppen; Jerzy Staniewicz; Antoni Różewicz; Józef Iżycki; Antoni Drąseyko; Jerzy Staniewicz; Antoni Rużewicz; Jan Kulesza; Józef Mąkiewicz; Antoni Wirbsza; Ignacy Wirbsza; Marcin Łukomski; Stanisław Godlewski; Józef Kamiński; Piotr Filipowicz; Józef Iwanowicz; Józef Żyliński; Michał Pliskowski; Jan Pachniewski *mp.*; Jerzy Kozakiewicz; Daniel Tadeusz Jasudowicz; Jerzy Szulc; Tomasz Mordas Żyliński; Kazimierz De Raess, sędzia ziem. tr.; Tadeusz Deraess, sędzia ziem. tr.; Tadeusz Rotkiewicz *mp.*; Józef Junewicz, starosta miednicki; Florian Łappa; Władysław Stegwiłło; Mikołaj Dombrowski, oboźny mozyrski; Stefan Rodomański; Franciszek Rodomański; Tadeusz Daykowski; Antoni Hryniewicz, skarbnik mścisławski; Andrzej Woysim Antoniewicz, porucznik woj. tr.; Marcin Ilcewicz; Tadeusz Jundził; Bałtromiej Kijuć; Stefan Herman; Dominik Kondzielewski; Andrzej Borkowski; Józef Nawsuć, starosta winszniański; Piotr Syruć; Joachim Kirklewski; Józef Hoppen; Jan Kirklewski; Franciszek Kirklewski; Paweł Kołodzieżyński; Antoni Romer, podstolic woj. tr.; Antoni Żmijowski; Jerzy Olechnowicz; Antoni Olechnowicz; Stanisław Ichnatowicz; Antoni Kozłowski; Franciszek Łappa; Aleksander Jasudowicz;

^{d-d} Fragment nadpisany.

Maciej Januszkowski; Michał Bańkowski; Konstanty Koniuszewski; Józef Suszewicz; Benedykt Siewruk; Kazimierz Matuszewicz; Jerzy [1367v] Sabowicz; Stanisław Bohdanowicz; Jan Bohdanowicz; Piotr Bohdanowicz; Jerzy Jurewicz; Kazimierz Adamowicz; Antoni Zieniawa; Tadeusz Danilewicz; Antoni Niekrasz; Bałtromiej Niekrasz; Antoni Kozakiewicz; Maciej Zaleski; Kazimierz Eysmont; Jerzy Jędrzejewski; Józef Czaplewski; Antoni Suszewicz; Jan Kozakiewicz; Kazimierz Brzoso; Stanisław Telatowicz; Michał Kosmowski; Andrzej Pieszczyński; Tadeusz Strawiński; Antoni Woydak x; Antoni Zarzecki x; Antoni Maciejewski; Jan Bielakiewicz; Ignacy Strebeyko; Józef Rondomański; Jan Rondomański; Ludwik Rondomański; Michał Milatowski; Adam Zacharewicz; Józef Żyliński; Mateusz Gasicki; Kazimierz Boczkowski; Józef Łakowicz; Józef Roszczewski; Kazimierz Jasudowicz; Marcin Zaszoft; Mateusz Czaplewski; Franciszek Wołodźko; Stanisław Wołodźko; Józef Tołkacz; Barnaba Kozłowski; Tadeusz Pawłowski; Aleksander Piotrowicz; Kazimierz Sielawa; Antoni Butkiewicz; Jan Ławrynów; Maciej Pilecki; Adam Michał Listopadzki *mp.*; Władysław Bielawski, rotmistrz pow. wołkowyskiego; Józef Gutowski; Józef Samowski; Antoni Gieciewicz; Franciszek Bieńkuński; Antoni Bieńkuński; Mateusz Zygmuntowicz; Karol Iwanowski; Stanisław Woytkuński; Piotr Zimnicki; Jan Butkiewicz; Ludwik Milewski, koniuszyc woj. wileńskiego; Tadeusz Żabowicz; Bałtromiej Woydak x; Bałtromiej Budryg x; Józef Dołmacki; Mateusz Wołk; Dominik Bernacki; Samuel Juszczyński; Stanisław Talatowicz; Wawrzyniec Wirpsza; Józef Kudrewicz; Franciszek Kudrewicz; Marcin Ratowt; Jan Gawianowski; Dominik Pacewicz; Jakub Mączuński; Benedykt Juszczyński; Marcin Daynowski; Walerian Strawiński; Michał Mątygierd Łoyba; Stanisław Tuczo, łowczy inflański [sic]; Andrzej Sokołowski; Jerzy Hrydziewicz; Antoni Mocewicz; Piotr Paszkowski; Mateusz Wirbsza; Mikołaj Jarewicz; Krzysztof Ranicki; Kazimierz Roguski; Kazimierz Golejewski; Symon Ihnatowicz; Antoni Zieniawa; Andrzej Sokołowski; Józef Sienkiewicz; Adam Hrydziewicz; Andrzej Wirbsza; Franciszek Naruszewicz; [1368] Tadeusz Ratowt; Mateusz Ratowt; Jerzy Korzeniewski; Dominik Ołdachowski x; Adam Jacuński; Antoni Ratowt x; Stefan Koreywo, porucznik woj. tr.; Aleksander Żuchowski; Józef Kasperski; Antoni Mikłaszewicz; Kazimierz Józef Bieńkuński; Józef Rogalski; Jakub Łukomski; Leon Kozłowski; Ludwik Bielakiewicz; Mikołaj Daynowski; Tadeusz, Wincenty, Antoni Siellawowie x; Józef Czaplewski; Maciej Bańkowski; Jan Mordas; Maciej Bańkowski; Piotr Bańkowski; Jerzy Mordas x; Józef Dauksza; Tadeusz Boreyko; Jerzy Iwaszkiewicz x; Mateusz Iwicki x; Jakub Połukord; Michał Jatoft; Tomasz Stucki; Mateusz Ślepówroński; Jan Sienkiewicz x; Mikołaj Montygierd Łoyba; Jan Montygierd Łoyba x; Piotr Woropay; Jerzy Woropay x; Leon Karwowski; Jerzy Woysztor x; Karol Abłamowicz; Antoni Iwaszkiewicz; Jan Jerzy Lembicz, regent gr. woj. tr.; Wincenty Bobrowicz; Felicjan Stacewicz; Maciej Bogucki; Florian Benkuński; Jerzy Stabiński x; Jan Wincza x; Tadeusz Gieysztor; Jan Strawiński; Piotr Wiszczycki x; Andrzej Benkoński; Maciej Łukaszewicz x;

^e Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt środka słowa.

Stanisław Żyliński x; Jakub Jurkiewicz x; Marcin Brzozowski; Symon Kurowski; Antoni Kurowski; Jan Stucki; Stefan Rakiewicz; Michał Krzywobłocki, łowczy pow. oszmiańskiego; Maciej Krzywobłocki, łowczyk orszański, namiesnik ziem. i gr. woj. tr. *mp.*; Józef Hryniewicz; Tomasz Zacharewicz; Aleksander Rossochacki; Jan Dobarski; Jakub Romer; Jakub Antoni Hatowski *mp.*; Jan Zieniawa; Ignacy Zieniawa; Jerzy Skarżyński; Józef Lubecki Kniażewicz *mp.*; Jan Zabiełło; Antoni Frąckiewicz; Stanisław Plasewicz; Jan Pacewicz x; Tadeusz Naruszewicz; Ignacy Stabiński Kolenda, starosta krasnowski *mp.*; Adam Jan Petruszewicz; Wincenty Petruszewicz; Józef Zarzecki; Tadeusz Hryniewicz, stolnikowicz wendeński; Wincenty Danilewicz; Antoni Zacharewicz; Antoni Iwanowski; Antoni Kozłowski; Józef Zacharewicz; Benedykt Zacharewicz; Samuel Narwid x; Michał Siellawa; [1368v] Ignacy Dyrwaniszko x; Dominik Plasewicz; Jerzy Bohdanowski x; Jan Albertowicz x; Jerzy Olechnowicz x.
[292 podpisy]

LXXXVIII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 24 VIII 1767

Uniwersał Stanisława Augusta, kredens dla posła na sejmiki, uniwersały i list marszałka konfederacji Karola Stanisława Radziwiłła – ASWPK2. Instrukcja dla posła na sejmiki – ASWPK2, Lauda dobrzyńskie. List biskupa krakowskiego Kajetana Sołtyka – ASWPK2, ASKow.

131. Instrukcja dla posłów na sejm nadzwyczajny, 24 VIII 1767

Rkps LVIA, SA 5966, k. 1448–1453v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcyi województwa trockiego na sejm ekstraordynaryjny j.w. posłom, 25 VIII 1767 w grodzie trockim przed Józefatem Dobrogostem Podbipiętą, podwojewodzim tr., aktykował Ignacy Sienkiewicz, stolnikowicz woj. tr.; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościgo woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego związkiem konfederacji partykularnej i generalnej zjednoczeni, za uniwersałami J.K.M. w roku teraźniejszym 1767 miesiąca lipca 3 dnia i od j.w.j.p. marszałka generalnej konfederacji prowincyi W.Ks.L.¹⁴¹ *eodem anno* wydanymi, do obrania j.w. posłów na sejm ekstraordynaryjny dnia 5 oktobra *anni praesentis* zacząć się mający, na miejsce zwyczajne publicznych obrad tu, do miasta J.K.M. Trok na terminie uniwersałami desygnowanym, to jest na dzień 24 miesiąca sierpnia w roku teraźniejszym 1767 zgromadziwszy się, z porządku zwykłego sejmikowania naszego *ex medio nostri* za posłów [1448v] na tenże pomieniony sejm ekstraordynaryjny j.w.i.p.p. Antoniego Michała hrabę Paca, pisarza W.Ks.L., pułkownika usarskiego, kawalera Orderu Orła Białego,

¹⁴¹ Stanisław Brzostowski.

Stefana Dominika Romera, chorążego i marszałka konfederacji woj. tr., *viros tam in sago quam in toga* w Ojczyźnie naszej znakomitych, *liberis et non impeditis suffragiis* obraliśmy, *ac eo intuitu* tychże ichmościów *circa plenam activitatem de lege^a concessibilem praesentibus* autoryzujemy, którym to j.w.i.p.p. posłom *e medio nostri* na sejm następujący obranym niniejszą instrukcją obowiązującą ichmościów pod przymierzem wszelkiej wdzięczności do uskutecznienia pożytecznych czynności naszych, w tym akcie poniżej eksprymowanych w następujących punktów osnowie wydajemy.

1. Kiedy już skonfederowane stany prześwieczne tak koronnych, jako i litewskich prowincyi rząd, udysponowanie i ubezpieczenie krajowe w ręce godnych powierzyło marszałków, pewniejsze stąd upatrujemy uszczęśliwienie nasze, kiedy w administracją tychże j.w. marszałków *desideria* województwa tego deponować będziemy. Przeto żądamy jednomyślnie, ażeby *neo electi* j.w. posłowie zjechawszy na miejsce sejmowania upraszali j.o.ks.j. Radziwiłła, marszałka generalnej konfederacji prowincyi koronnych, aby *non obstante lege* starej laski następujący sejm zagajał i onemu urzędem marszałkowskim prezydować raczył, by też *etiam functione* poselstwa nie był zaszczycony, *in quantum* by zaś tego rządu pomieniony książę jegomość marszałek konfederacki akceptować nie chciał, tedy *interveniente eiusmodi casu* ciż j.w.i.p.p. posłowie nasi nikogo innego, jak tylko j.w.p. Stanisława Brzostowskiego, marszałka generalnej konfederacji naszej *similiter*, chociażbym [sic] posłem nie był, do rządu tejże laski sejmowej *omni meliori modo* zapraszać są obowiązani.

2. Ze wszystkich dzieł, czynności i żądz [1449] naszych najpierwszym celem jest mianowicie co do skutecznego ucalenia religii świętej katolickiej rzymskiej, praw dawnych ojczystych wolności naszą utrzymujących, porządna sejmowania dyspozycja. Z tych miar my to najpierwej j.w.i.p.p. posłom naszym *pro sistematē rei* kładziemy, aby, nie przestępując porządku terażniejszej instrukcyi naszej, ten artykuł czyli punkt *pro primo* promulgowali i utrzymywali, który w tej instrukcyi na pierwszym jest lokowany miejscu, za ułatwieniem zaś którego, aby tym porządkiem *non vero promiscue*, lecz *ordinario gradu* do traktowania dalszych przystępowali, *interposito onere fidei, honoris et conscientiae* zalecamy.

3. Jako wszystkie stany W.Ks.L. nie inną myślą *ad nexum* konfederacji przystąpili, tylko *circa tuitionem* wiary świętej katolickiej rzymskiej i praw tę świętą religią utrzymujących i ubezpieczających, cośmy przy związku naszym utrzymywać nieodstępnie ofiarowali się, tak też my, obywatele województwa trockiego obranym na sejm następujący j.w.i.p.p. posłom w najpierwszym i najściślejszym zalecamy obowiązku, aby całość wiary świętej katolickiej (w której żyć i krew naszą sakryfikować chętnym umysłem obowiązujemy się) jako może być ściśle i warownie zachowana była.

4. Kiedy od pierwiastek przeszłego bezkrólewia ciężkim dolegliwości uciśnieni jęczeliśmy powałem i znając być stan nasz już oplakany, środków do

^a Słowo przeprowadzane.

windykowania się z tej toni skłopotana myśl nasza doścignąć nie mogła, naten-
czas najjaśniejsza imperatorowa jejmość rosyjska litościwym zdjęta uzaleniem
obserwować zaczęła, iż nowe czasu tegoż bezkrólewia ustawy do elekcyi tylo
trwać były powinny, po tym zaś te doczesne ustawy do dawnego miały wrócić się
porządku i Rzeczpospolita, w dawnej zostając formie, pierwsze swoje fundamenta
rozumiała być wezglowiem swego spoczynku (jako tego dociekliśmy z publicz-
nej tejże monarchini deklaracyi), w czym że się podczas ostatniego bezkrólewia
[1449v] opaczne nadziejom naszym otworzyły sentymenta, duchy bowiem, któ-
rym rządy pod konfederacją zasmakowały, na azard ostatek sił swoich ofiarowały,
aby w tej ekstraordynaryjnej, a prawom fundamentalnym sprzeciwiającej się jak
najdłużej zostając sytuacji, mogły przez dalszy sejmu postępek wzruszyć rząd
fundamentalny, a wolny głos przytłumiwszy, za cel nie odbitej potrzeby *exosam*
wystawić *pluralitatem*, mocą której *non attenta activitate liberi voto* na pośledniej-
szych sejmach z uszczerbkiem substancyi synów Ojczyzny przez zinwentowane,
a mniej potrzebne podatki z azardem znacznego skarbu Rzeczypospolitej, prze-
ciwko wszelkiej słuszności wynajdzone ekspensa, z naruszeniem praw, całości
dobra pospolitego, z pohańbieniem honoru niektórych, a wszystkim w uniwer-
salności nieuchybną grożące absolutnością, są uformowane prawa, jako to znie-
sienie *liberae vocis vetandi*, zabronienie regresu izbie poselskiej po złączeniu się
z izbą sentorską, ujęcie honoru *de stirpe* neofitów pochodzącym, kardynałnemi
ugruntowanego prawami, przywłaszczenia miasta Brześcia i Grodna *ad corpus*
economicum, tej i tym podobnej z nowych praw urosłej uciążliwości, tak obywa-
tele skonfederowanych prowincyi jako też sąsiedzkie nam sprzyjazne potencie
postrzegły skutki ambicyi ducha do upadku Ojczyzny, a na dobro swoje zmie-
rzając, jedynie ruiny wolności upatrującego, przeto o skasowanie tych wszyst-
kich praw na sejmach konwokacyjnym, elekcyjnym, koronacyjnym i ordynaryj-
nym *immediate* odeszłym *praeagravanter* ustanowionych, a dawnym prawom
całe przeciwnych, nie przystępując do dalszych materyi, j.w.i.p.p. posłowie nasi
domówić się mają, przez szacunek drogiego klejnotu wolności krwią przodków
naszych [1450] nabytego przy tym stawić się *tenentur*.

5. Dokładnie j.w. posłowie domówić się powinni, ażeby wszystkie szkody *tam*
in mobilibus, quam in proventibus j.o.ks.j. Karolowi Radziwiłłowi, marszałkowi
generalnej konfederacyi prowincyi koronnej poczynione i przez czas bytności
jego za granicą poniesione, nadgrodzone były, a oraz, aby restytucja honoru
bezprawnie i niewinnie jemu wziętego, tudzież województwa wileńskiego, mia-
nowicie ekonomii szawelskiej dwoma konstytucjami *idque* jedną 1661¹⁴², drugą
1678¹⁴³ warowanej, a gwałtownie potym bez oddania sumy odjętej, nieodwłocz-
nie nastąpiła, *singulariter* zalecamy.

6. Wspaniała przyjaźń najjaśniejszej imperatorowej jejmości, którą ku Rze-
czypospolitej okazać raczyła, w istocie jasnych dowodów, których w skutkach

¹⁴² „Zastawa ekonomii szawelskiej”, VL, t. 4, s. 374 (fol. 798); VC, t. 4, vol. 2, s. 164.

¹⁴³ „Wykupno ekonomii szawelskiej”, VL, t. 5, s. 304 (fol. 622); VC, t. 5, vol. 2, s. 207.

zbawiennych i szczęśliwych dla wolności naszej doznajemy, wyciąga po nas tej czynności, ażebyśmy j.w. posłom zalecili tejsze najjaśniejszej monarchini na następującym sejmie rekognicją, jakoż z obowiązku wdzięczności naszej, pomienionym j.w. posłom, a nade wszystko, aby jej ofiarowana poważna gwarancja dla zupełnego o całej Rzeczypospolitej uspokojenia się żądana była, usilnie zalecamy.

7. J.w.i.p.p. podskarbiowie wielcy Obojga Narodów aby na następującym sejmie *stricte* kalkulowani byli, dozorowi j.w.i.p.p. posłów polecamy i stąd w tym tychże j.w. posłów naszych ostrzegamy, ażeby do konkludowania wszystkich naszych projektów nie inaczej przystępowali, aż dopiero za wiadomością i naradzaniem się z j.w.i.p.p. posłami do najjaśniejszej imperatorowej rosyjskiej ordynowanymi.

8. Wielkość powagi najjaśniejszej imperatorowej jejmości i jej ku Ojczyźnie naszej przychylności mając przed oczyma, szanując oraz monarchiczną jejmości [1450v] interpozycją za grekami dyzunitami i dysydentami *aequalitate* obywatelów zaszczyt[aj]ącemi się, skłaniamy się do tego, ażeby tymże greko-dyzunitom i dysydentom, *in visceribus patriae* mieszczącym się, aby proporcjonalna, roztropna, prawom nie sprzeciwiająca się obmyślona była sprawiedliwość, tak jednak, iżby panująca wiara święta rzymska katolicka *in statu suo civili* najwyższym własnościom derogacyi nie miała, nade wszystko w tym j.w.i.p.p. posłów *praesentibus* ostrzegamy.

9. Między wyżej wyrażoną *in bonum publicum* dobromyślnością naszą nie poślednią u nas, a żadną nie interesowaną prywatą, wzbudza troskliwość, ocalenie *in suo flore* dóbr stołowi królom naszym oddanych, które że są *haereditarium* całej Rzeczypospolitej *patrimonium*, rządem administracyi od królów wyznaczonym tylko *per tractum* życia lub panowania onych służącym, ale przez zbytne pretekstu wymyślnej ekonomiki środki z naruszeniem gwałtownym przywilejów obywatelskich *ad ultimam* przychodzą *desolationem*, zaczym j.w.i.p.p. posłowie nasi domówią się na sejmie następującym o obmyślenie sposobu tak *pro praeterito* w upomnieniu się przyczyny^b dezolacyi, jako też *pro futuro* ubezpieczenia w tym dobra publicznego.

10. Władza hetmanom *utriusque gentis* nowemi prawami czynem nadętej ambicyi odjęta, ażeby *iuxta antiquas leges retro* ichmościom przywrócona była, starać się usilnie należy, a przeto komisye, tak wojskowa, jako i skarbową, *in praeaggravationem* dawnych praw i obywatelów Ojczyzny naszej ustanowione, zniesione były, potrafi w to *activitas* j.w.i.p.p. posłów.

11. Dobra stołowe za przywilejami różnym obywatelom Ojczyzny naszej od najjaśniejszego predecesora śp. Augusta III dobrotliwie konferowane, ażeby *circa possessiones suas* zachowane, a tym, którym *contra privilegia* są odjęte, *retro* jak najrychlej przywrócone były, j.w.i.p.p. posłowie *authoritate sua* w tym potrafić zechcą.

^b Słowo powtórzone.

12. Dekreta [1451] *in contumaciam* stron, *tanquam ex controversiis* z uciemiężeniem nieznosnym niektórych osób ferowane, nie tylko ażeby podniesione, a *post sublevationem* takowe sprawy czy to w konfederacyi, czyli też w innych należytych subseliach sądzone były, lecz ażeby *pro futuro* takowe nie szerzyły się *abusus*, j.w. posłowie w tym swego nie ubliżą starania.

13. Dom j.o.ks.i. Radziwiłłów, starożytność swoją od pierwszych książąt litewskich wywodzący, nie dał się nigdy przewyższyć w swej wierności i miłości ku Ojczyźnie, która wiele razy w wojnach zostawała, mężnie bronił na własnym żołdzie chowanym żołnierzem, fortecami i skarbami swemi, jako wiele konstytucyi *in volumine legum* znajdujących się daje świadectwo i wdzięczność Rzeczypospolitej wyznawa. Wielkimi przeto zasługami swemi pozyskał tę wiarę, iż konserwacją archiwów W.Ks.L. Zygmunt August, król polski za zgodą stanów Rzeczypospolitej przywilejem swoim roku 1551 podpisanym oddał na wieczne czasy książętom Radziwiłłom linii nieświskiej i ich potomkom, przy których ten skład archiwów jest wiernie i pilnie konserwowany aż do teraźniejszej pory z szaczką prowincyi W.Ks.L., więc aby na sejmie następującym konserwacja tychże archiwów litewskich w domu książąt Radziwiłłów linii nieświskiej była potwierdzona, pilnego j.w. posłowie dołożą starania.

14. J.w.i.p.p. posłowie nasi utrzymywać będą prawa i przywileje ziem pruskich, które sejmem *convocationis* i następującymi złamane są, jako to postanowieniem cła, zgwałceniem prawa indygenatu, odprawieniem elekcyi bez przytomności na niej ziem pruskich, lubo ta prerogatywa nie tylko dawnymi przywilejami, lecz jeszcze *in simili^c casu* Zygmunta I, Zygmunta Augusta jak najsolenniej przyznana i potwierdzona, poddaniem *pluralitati* na sejmie *convocationis* decyzji praw oryginalnych ziem pruskich, intentowanym procesem niesprawiedliwym miastom pruskim o mennice, lubo te *per privilegium accessionis* tymże miastom asekurowane i inne tych ziem *gravamina* sprawiedliwej i mocnej manutenencyi zalecamy.

15. Ponieważ rejmenta piesze buławy wielkiej W.Ks.L. *notabilem quantitate* na żołd sobie z województwa [1451v] naszego trockiego *quotannis* odbierali, przeto ażeby *pro eiusmodi censu* z nich przynamnie [sic] chorągiew jedna na konsystencją do Trok, *ac in assistentiam* subseliom województwa naszego *per plenos ordines* był destynowany, j.w.i.p.p. posłowie usilnie domówią się.

16. Znaczne w Bogu zeszłego w.j.p. Mateusza Romera, generała artyleryi W.Ks.L., *merita* w należytej zostawać powinny pamięci, który na różnych kompaniach, *signanter* kamienieckiej, wołoskiej, szacowskiej, żwanieckiej i pod Szańcem Trojańskim, w czasie nagłej potrzeby na artyleriją niemało własnej sumy spendował, który dług dotąd nie opłacony *patet* najprzód z konstytucyi *anni* 1690 *folio* 819¹⁴⁴ na złotych 143 771, *secundo* z rejestru *calculationis* przez deputowanych *ex senatu et equestri ordine* podpisanych na złotych 46 645 grosz 1,

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

¹⁴⁴ „Aprobatio liczby urodzonego Remera, generała artleryi W.Ks.L.”, VL, t. 5, s. 398 (fol. 819); VC, t. 5, vol. 2, s. 436.

tertio z registrów *ad calculum* sporządzonych na dwakroć 47 733 [247 733] groszy 19, *in summa* na złote czterokroć 38 149 [438 149] groszy 20, zacytym j.w.i.p.p. posłowie *instabunt*, aby Rzeczpospolita, u której *emerita heroum non evanescit virtus*, raczyła *ad restitutionem iusti et liquidi debiti* obmyślić sposoby, a tę sumę w.i.p.p. Romerom *ex aerario publico* oddać, nakazawszy i *pro tanto amore boni publici* do osobliwej szczodrobliwości obfitych łask Najjaśniejszego Pana rekomendować raczyła, przypomną ciż j.w.i.p.p. posłowie.

17. Że już konstytucja roku 1678¹⁴⁵ ichmościów księży dominikanów trockich do zamku trockiego na ufundowanie *ibidem* kościoła i klasztoru wprowadziła, która że dotąd *ad executionem* przywiedziona nie jest, przeto ażeby *ex nexu* tejże pomienionej konstytucji, ile gdy ciż ichmościowie księży dominikanie *facilitando desideria* nasze, na odprawowanie sejmików *tantisper* szopę wystawić, a zaś *suo tempore* refektarz przestronny sejmikowaniu pozwolić na zawsze deklarują, tudzież cywilną więź *delinquentibus* erygować przyrzekają, *cum permissione* bezpiecznego fundowania się *iterata subsequi* mogła do tegoż zamku *servatis praemissis conditionibus introductio*, tudzież o aprobatę funduszu tychże ichmościów księży dominikanów trockich j.w. posłowie wystarać się *obligantur*.

18. [1452] Nie bez słusznego uzalenia od niemałego czasu znosić nam przychodzi absolutną j.w.j.p. Tezenhauza, podskarbiego nadwornego W.Ks.L. z w.j.p. Tadeuszem Kuczewskim, obywatelem województwa naszego, którego z ostatka chcąc wyzuć substancyi między innemi wynalazkami dobra Stary Dwór w powiecie oszmiańskim leżący, przez się *anterius* na zastaw inwadiowawszy bez oddania w dokumencie wyrażonej sumy, gwałtownie *per expulsionem* odebrać ważył się, o co, gdy różne zakroczyły dekreta, tenże j.w. podskarbi nadworny cale onym *obedire* nie chcąc, z mocy i potencji swojej *gloriar* nie przestaje, owszem, wynajdując ostatniej opresyi śródki, tegoż j.p. Kuczewskiego do komisji skarbowej, jakoby *de crimine laese maiestatis* adcytował, więc zabiegając tej absolutności, ażeby tenże j.w.j.p. podskarbi nadworny do obserwancji praw ojczystych, jako *ad aequalitatem iuris* należący, mógł być nakłoniony, a tym sposobem pomienionemu w.j.p. Kuczewskiemu należyta nastąpiła w ukrzywdzeniu nadgroda, *activitati* j.w.i.p.p. posłów zalecamy.

19. Mając słuszną bacność na zasługi w.j.p. Antoniego Hryniewicza, regenta ziem. i gr. województwa naszego trockiego, pracowitą usilnością w tymże województwie skarbone, słuszenie województwo nasze *instare* może do Stanów Rzeczypospolitej, aby dzierżawą Krasno *alias* Krasnesioło w województwie trockim sytuowane, w posesyi dożywotniej mianowanego j.p. regenta zostającą, z poddanymi i atynencjami temuż j.p. regentowi tr. i sukcesorom jegomości *de lumbis* idącym *iure feudi lege perpetua* nadana była, w czym j.w.i.p.p. posłowie *circa plenas recommendationes instare obligantur*.

¹⁴⁵ „Reintroductio ojców dominikanów do Trok”, VL, t. 5, s. 310 (fol. 634); VC, t. 5, vol. 2, s. 221.

20. Staraniu tychże j.w.i.p.p. posłów powierzamy, ażeby j.p. Kazimierz Desztrunk, stoln[ik] rzeczycki, a *plenis ordinibus* następującą konstytucją *circa diploma* imienia swego, które nam, obywatelom nie pojednokrotnie prezentował, do indygenatu mógł być przypuszczony.

21. *Instabunt* ciż j.w.i.p.p. posłowie, ażeby dekret sądów kompromisarskich między w.i.p.p. Chrebtowiczami a j.p. Eysmontem, chorążym grodzieńskim w roku 1762 miesiąca *iulii* 15 dnia o dobra Miłkowszczyzna nazwane, w powiecie grodzieńskim leżące, *in praeiudicium* w.i.p.p. Chrebtowiczów ferowany, *pro recognitione* do Trybunału Głównego W.Ks.L. był *per constitutionem* odesłany.

22. A że j.o.ks.j. Karol Radziwiłł, j.w.j.p. Stanisław Brzostowski, marszałkowie generalnej konfederacji prowincji koronnych i litewskiej, niemniej też j.w.j.p. Aleksander hrabia Pociąg, wojewoda tr., j.w.j.p. Ludwik, strażnik i Leonard, oboźny W.Ks.L. Pociągowie, pomnażając wielkich przodków swoich zasługi, w terażniejszych czasach *cum dispendio* zdrowia i substancji nieoszacowaną dobru pospolitemu oświadczają użyteczność i do [1452v] publicznego nam przodkując uszczęśliwienia, dystyngwowane sobie zasługują względy, przeto j.w.i.p.p. posłowie nasi tychże j.o.j.w.i.p.p. marszałków generalnej konfederacji koronnej i litewskiej, j.w. Pociągów zupełnej wdzięczności całej Rzeczypospolitej jako najusilniej zalecić i o nią domówić się mają.

23. Nie przepomną też ciż j.w. posłowie j.o.ks.j. Antoniego Radziwiłła, gnieźnieńskiego i wileńskiego kanonika, w.j.p. Józefa De Raesa, Jana Romera, sędziów, Mateusza Tańskiego, pisarza, urzędników ziemskich województwa naszego trockiego, z antecesorów swych i z siebie samych znacznie w Ojczyźnie zasłużonych, względem Stanów Rzeczypospolitej zalecić i rekomendować.

24. Na ostatek j.w.i.p.p. Antoniego hrabię Paca, pisarza W.Ks.L., Stefana Dominika Romera, chorążego i marszałka konfederacji woj. tr., godnych posłów na sejm następujący obranych, na znak wdzięczności naszej za ich do tego urzędu *cum dispendio* zdrowia i substancji okazanej *pro bono publico* łatwości Najjaśniejszemu Majestatowi i wszem stanom, aby dobrotliwych nie skąpili względów, suplikujemy i rekomendujemy.

25. Suma i.p.p. Sulistrowskich 61 868 groszy 22 na komisji grodzieńskiej naznaczona za ekspensa j.p. Krzysztofa Sulistrowskiego, chorążego oszmiańskiego i marszałka konfederacji generalnej W.Ks.L., aby sukcesorom tegoż j.p. Krzysztofa Sulistrowskiego wypłacona była, j.w.i.p.p. posłowie *instare* zechcą.

26. Starania swego nie ubliżą j.w. posłowie, ażeby podymne z województw i powiatów *ab hinc* zniesione było, a na to miejsce *adaequatum censum* pomienionemu podatkowi z spólnego naradzenia się na następującym sejmie obmyślić zechcą.

27. Uciążliwie obmyślony podatek przeszłego *immediate* sejmu z propinacyi grosza dziesiątego, a to jeszcze *interposito nexu iuramenti*, aby był wcale uchylony, dokładności w tym swej nie ubliżą.

28. W sprawach opisowych *alias* obligowych, ażeby, *cum contravenientibus* własnym inskrypcjom i satysfakcyi onym żadnej nie czyniącymi, tam *forum* ku

rozprawie determinowane było, gdzie i w którym województwie i powiecie *restituere* zadłużone sumy opisać się, a to iż temu zasze kondemnaty i dylacje w innych subseliach *obstare* nie powinny, *activitatis* j.w.i.p.p. posłów potrafić zechcą.

Cetera vero necessariae activitati tych że j.w.i.p.p. posłów *praecommittendo*, takową instrukcją podpisem rąk naszych autoryzujemy.

Actum w Trokach *ut supra*.

Stefan [1453] Dominik Römer, chorąży i marszałek konfederacji woj. tr.; Józef Mikołaj DeRaes, sędzia ziem. woj. tr., konsyliarz tegoż skonfederowanego województwa; Jan Römer, sędzia ziem. woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz ziem. woj. tr. i konsyliarz tegoż województwa skonfederowanego; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Józef Sienkiewicz, miecznik, sędzia gr. i konsyliarz do generalnej konfederacji z woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, sędzia gr., konsyliarz woj. tr. i Trybunału Głównego W.Ks.L.; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr. i konsyliarz skonfederowanego tegoż województwa; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Tadeusz Strawiński, oboźny woj. tr.; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Antoni Karol Hryniewicz, starosta kraśnieński, regent ziem. i gr. woj. tr.; Dominik Tański, podstarości woj. tr.; Jan Skarzyński, komornik i sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Antoni Skarzyński; Tadeusz Tański, rotmistrz woj. tr.; Tadeusz Kuczewski *mp.*; Stefan Stabiński; Ignacy Sienkiewicz, s[tolnikowicz] woj. tr.; Antoni Hryniewicz; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Benedykt Skarzyński, budowniczy woj. tr.; Michał Tański, strażnik smoleński, namiestnik petyhorski; Kazimierz Desztrunk; Leon Tański, starosta b[urycki]; Franciszek De Räes, sędzic ziem. woj. tr.; Dominik Turowicz, skarbn[ik] smoleński; Józef Tadeusz Karęga, starosta wojcieszuński; Dominik Lacki, p[odstolic] woj. tr.; Ksawier Lacki, p[odstolic] woj. tr.; Michał Krzywobłocki, łowczy oszmiański; Stanisław Czechowski, regent mozyrski; Józef Putwiński, skarb[nik] Księstwa Żmujdzkiego; Józef Rogalski; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Tadeusz Hryniewicz, stoln[ik] orszański; Maciej Dowgiałło; Stanisław Godlewski; Jerzy Buszkowski; Jerzy Rodziewicz; Maciej Krzywobłocki, ł[owczyc] pow. orszańskiego; Jakub Raczko; Antoni Romer; Stanisław Poszolski; Józef Pawłowicz; Mateusz Wołk; Adam Hrydzewicz; Jakub Monkiewicz; Michał Samowski; Franciszek Ilcewicz; Franciszek Żyliński; Franciszek Klidzia; Jan Klidzia; Jan Pacewicz; Bałtromiej Pacewicz; Kazimierz Bieńkuński; Symon Kurowski; Benedykt Zacharewicz; Józef Adamowicz; Kazimierz Adamowicz; Michał Golejewski, skarbn[ik] oszmiański; Jan Turczynowicz Suszycki, k[omornik] p[ow.] p[iańskiego], starosta wyzn.^d; Jerzy Olechnowicz; Jakub Iwaszkiewicz; Leon Iwaszkiewicz; Jerzym [sic] Lembicz r[egent] gr. woj. tr.; Antoni Iwanowski; Antoni Józef Kozłowski; Karol Iwanowski; Tomasz Zacharewicz; Tadeusz Danilewicz; Bałtromiej Kijuc; Konstanty Koniuszewski; Michał Pliskowski; Michał [1453v] Siellawa; Symon Pacewicz; Andrzej Pacewicz; Tadeusz Pawłowski; Dominik Pacewicz; Tadeusz Plasewicz; Michał Klidzia; Jakub Klidzia; Marcin Gawianowski; Piotr Reyder; Józef Kudrewicz; Mateusz Kudrewicz; Jakub Boczkowski; Leon Kozłowski; Józef

^d Być może chodzi o starostwo woźniczańskie.

Zacharewicz; Antoni Zacharewicz; Józef Gutowski; Jan Adamowicz; Stanisław Gieysztor; Józef Maciej Nawsuć; Stanisław Talatowicz; Jerzy Jowszyc; Jerzy Woyzbor; Stanisław Woytkuński; Jakub Połukord; Franciszek Mańkowski; Antoni Sakowicz; Mateusz Kubicki; Jerzy Radzikowski; Franciszek Wołodźko, s[ukko-
lektor] ziem. woj. tr.; Marcin Brzozowski; Ludwik Eynarowicz; Franciszek Zaleski; Jan Gasicki; Wincenty Bobrowicz; Stanisław Wołodźko; Jan Marcinowski; Tomasz Skarżyński; Jan Zabięłło; Jerzy Skarżyński; Jan Skarżyński.

[115 podpisów]

LXXXIX. Sejmik deputacki w Trokach 8-9 II 1768

132. Kredens dla deputatów, 9 II 1768

Rkps LVIA, SA 5917, k. 467-470v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputacyją w.j.p. Tańskiemu, strażnikowi smoleńskiemu, namiesnikowi petyhorskiemu służącego, 10 II 1768 w grodzie trockim aktykował Stanisław Godlewski; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu do miasta J.K.M. Trok *pro die 8 februaryi* w roku niniejszym 1768 dla obrania w.i.p.p. deputatów na przyszłe trybunały kadencyi wileńskiej i ruskiej zgromadziliśmy się, gdzie, postępując *iuxta prae-scriptum novellae legis* [467v] konstytucyi *coronationis* N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, w roku 1764 zaszłej¹⁴⁶, po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Mikołaja De Raesa, sędziego ziem. i konsyliarza woj. tr., przystąpiliśmy *ad electionem* w.i.p.p. deputatów, ^ado której to funkcyi^a, znając być *capacissimos et tot meritis*^b w W.Ks.L. zaszczyconych, *liberis et non impeditis suffragiis* za pierwszego deputata na sądenie trybunału kadencyi wileńskiej w.j.p. Michała Tańskiego, strażnika smoleńskiego, namiestnika petyhorskiego, a zaś za drugiego deputata na sądenie trybunału kadencyi ruskiej alternatą przypadającej nowogródzkiej w.j.p. Ignacego Możeykę, starostę nowosadzkiego, obraliśmy. Po którym obraniu ciż ichmościowie deputaci na dniu 9 *mensis et anni currentium ad mentem supra* rzeczonej konstytucyi *coronationis* przysięgę z roty w konstytucyi *anni 1726*¹⁴⁷ wyrażonej *in eum tenorem*:

^{a-a} Fragment powtórzony.

^b Powinno być „meritis”.

¹⁴⁶ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹⁴⁷ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

my, Michał Tański, strażnik smoleński, namiestnik petyhorski, Ignacy Możeyko, starosta nowosadzki, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Jedynemu, iż na tych sędziach trybunalnych wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji Trybunału, według żaloby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będziemy sędzić, zeznania i zapisy przyjmować [sic] będziemy, zasiadać na tych sędziach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwa żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego, ani na gościa nie patrząc, nie z [468] przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni, ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, i podarunków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgola najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogroźek, ale samego Boga i jego sprawiedliwości, i prawo pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sędziach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej gwałtownej potrzeby i za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiemy, także prawdziwie według korektury trybunalskiej 1726 roku¹⁴⁸ na sejmie w Grodnie uczynionej, nic jej nie przestępując, na tych sądach trybunalnych sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i ciele;

in [468v] *facie* województwa naszego trockiego, przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a zatym jako *de praestito eiusmodi* przez ichmościów *iuramento praesentibus testamur*, tak oraz ciż ichmościowie deputaci *tamquam* już *in plena activitate* w tej funkcji zostający, nie tylko ichmościom z innymi deputatami, z innych województw i powiatów obranemi na swoich kadencjach prawem, konstytucją *coronationis circumscriptis* zasiadać mają, lecz *etiam* interesa województwa naszego, trockiego pamiętać, *et quod de iure spectari potest ad manus* sobie powierzone administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych przyświadczamy i stwierdzamy.

Pisan roku 1768 miesiąca *februaryi* 9 dnia w Trokach.

Józef Mikołaj de Räes, sędzia ziem. i konsyliarz woj. tr. *mp.*; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz ziem. i konsyliarz skonfederowanego [469] woj. tr.; Józef Sienkiewicz, miecznik i sędzia gr., i konsyliarz jeneralnej konfederacji z woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Stanisław Paszkiewicz, sędzia gr. i konsyliarz woj. tr. *mp.*; Ignacy Kuczewski, horodniczy

¹⁴⁸ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

woj. tr. *mp.*; Józef Możeyko, łowczy tr.; Stefan Alojzy Wazgird, sędzic ziem. i rotmistrz [469v] woj. tr.; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr.; Tadeusz Wincenty Kijuć, regent ziem. i gr. woj. tr. *mp.*; Maciej Krzywobłocki, namiestnik woj. tr.; Kazimierz De Räes, sędzic ziem. woj. tr., starosta sien. [sic]; Mikołaj Marcin Wazgird, sędzic ziem. woj. tr.; Ignacy Sienkiewicz, stolnikowicz woj. tr.; [470] Krzysztof Rayniski; Stefan Samuel Kossecki, starosta mor[ozowicki]; Franciszek Łappa; Antoni Turowicz; Józef Hopen *mp.*; Józef Rodomański; Wincenty Turowicz; Wincenty Siellawa; Antoni Hryniewicz, s[karbnik] woj. tr.; Jan Rodomański; Franciszek Turowicz; Tadeusz Jundził; Józef Rodomański; Stanisław Gozdawa Godlewski *mp.*; Jan Kirklewski; Dominik Pacewicz; Andrzej Wirpsza; Daniel Jassudowicz *mp.*; Maciej Januszkowski; Jerzy Mackiewicz; Michał Siellawa; Stefan Januszkowski; Samuel Juszyński; Kazimierz Kijański; Jerzy Radzikowski; Kazimierz Brzosko *mp.*; Kazimierz Jassudowicz; Adam Zacharewicz; Stanisław Wołodźko; Jan Zieniawa; Dadzibog Wirpsza; Mateusz Wołk; Antoni Zieniawa; Dominik Lenkiewicz; Symon Leonowicz; Tadeusz Daynowski; Michał Budkowski; Antoni Turowicz; Jan Mordas; Tadeusz Mackiewicz; Symon [470v] Żukowski; Mateusz Ślepowroński; Antoni Karwowski; Jan Antoni Mackiewicz; Adam Jacuński; Jakub Połukord; Kazimierz Karol Monczuński.

[62 podpisy]

XC. Sejmik deputacki w Trokach 6–7 II 1769

133. Kredens dla deputatów, 7 II 1769

Rkps 1 LVIA, SA 5917, k. 506–507v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację w.j.p. Desztrunkowi, stolnikowiczowi rzeczywickiemu, służącego, 7 II 1769 w grodzie trockim przed Józefatem Dobrogostem Podbipiętą, podwojewodzim tr., aktykował Kazimierz Desztrunk, stolnikowicz rzeczywicki; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarości woj. tr.

Rkps 2 LVIA, SA 5917, k. 508–508v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację w.j.p. Tańskiemu, rotmistrzowi tr., służący, 7 II 1769 w grodzie trockim przed Józefatem Dobrogostem Podbipiętą, podwojewodzim tr., aktykował Tadeusz Tański, rotmistrz woj. tr.; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarości woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym, testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum*^a *consiliorum* na sejmik gromniczny tu do miasta J.K.M. Trok *pro die* 6 februaryi w roku niniejszym 1769 dla obrania j.w.i.p.p. deputatów na przyszłe trybunały kadencyi wileńskiej i ruskiej zgromadziliśmy się, gdzie, postępując *iuxta praescriptum novellae legis* konstytucyi *coronationis* N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie

^a Słowa brak w rkps. 2.

nam panującego, w roku 1764 zaszelej¹⁴⁹, po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Mikołaja De Raessa, sędziego ziem. woj. tr., przystąpiliśmy *ad electi[o]nem* w.i.p.p. deputatów, do której to funkcji, znając być *capacissimos et tot meritis* w W.Ks.L. [506v] zaszczyconych *liberis et non impeditis suffragiis* za pierwszego deputata na sądzenie trybunału kadencji wileńskiej w.j.p. Tadeusza Tańskiego, rotmistrza woj. tr., a zaś za drugiego deputata w.j.p. Kazimierza Desztrunka, stolnikowicza rzeczycyckiego, na sądzenie trybunału kadencji ruskiej alternatą przypadającej mińskiej obraliśmy. Po którym obraniu ciż i.p.p. deputaci na dniu 7 *mensis et anni currentium ad mentem supra* rzeczzonej konstytucji *coronationis* przysięgę z rotę w konstytucji *anni 1726*¹⁵⁰ wyrażonej *in eum tenorem*:

my, Tadeusz Tański, rotmistrz woj. tr., Kazimierz Desztrunk, stolnikowicz rzeczycycki, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Jedynemu, iż na tych sędziach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa Statutu W.Ks.L., konstytucji trybunału, według żałoby i odporu strony, nic nie przykładając ani wymując [sic] będziemy sędzić, zeznania i zapisy przymować [sic] będziemy, zasiadać na tych sędziach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom, na dojstojnościach [sic] i urzędach siedzącym, na bogatego ani ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani^b na dobrodziejstwa żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego, ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni, ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na na potym darów i nadgrody, i podarunków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgola najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swoim tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziem, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się [507] kaźni, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i Jego sprawiedliwości i prawo pospolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z niskim^c w tych sędziach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziem, a tych sądów wszelkimi zabawami swemi nie omieszkować, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej gwałtownej potrzeby i za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpimy, także^d tak^d prawdziwie według korektury trybunalskiej 1726 roku na sejmie w Grodnie uczynionej¹⁵¹, nic jej nie przestępując, na tych sędziach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to^e sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i ciele;

^b W rkps. 1 słowo powtórzone.

^c W rkps. 2 „nikim”.

^{d-d} Fragmentu brak w rkps. 2.

^e W rkps. 2 brak słowa.

¹⁴⁹ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹⁵⁰ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

¹⁵¹ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

in facie województwa naszego trockiego, przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a za tym jako de praestito eiusmodi przez ichmościów iuramento praesentibus testamur, tak oraz ciż ichmościowie deputaci tanquam już in plena activitate w tej funkcji zostający, nie tylko ichmościowie z innemi deputatami z innych województw i powiatów obranymi na swoich kadencjach prawem konstytucją coronationis circumscriptis zasiadać mają^f, lecz etiam interesa województwa naszego trockiego pamiętać et quod de iure spectari po[te]st^g ad manus sobie powierzone administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych przyświadczamy i stwierdzamy.

Pisan roku 1769 miesiąca februaryi 7 dnia w Trokach [507v]

Podpisy pod rkps. 1

Józef Mikołaj De Raes, sędzia ziem. i prezydujący na sejmiku gromnicznym woj. tr. *mp.*; Józef Sienkiewicz, miecznik i sędzia gr. woj. tr.; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr.; Stefan Alojzy Wazgird, sędzic ziem. i rotmistrz woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr. *mp.*; Franciszek De Raes *mp.*; Józef Maciej Nawsuć, starosta winksznański; Dominik Turowicz, skarbnik smoleński; Franciszek Łappa *mp.*; Józef Rondomański; Franciszek Jocz; Mikołaj Rondomański; Antoni Wirpsza; Ludwik Rondomański; Andrzej Eynarowicz, dw[o]r[zanin] Komisji Skarbowej; Ignacy Eynarowicz, sukkolektor woj. tr.; Michał Siellawa; Jan Kozłowski; Andrzej Leszczyński, podczaszy woj. podlaskiego *mp.*; Franciszek Turowicz; Tadeusz Pawłowski; Jerzy Iwaszkiewicz; Bartłomiej Talatowicz; Adam Zacharewicz; Jan Zieniawa; Dominik Borkowski; Franciszek Żyliński; Tadeusz Danilewicz, regent wojsk przed[niej] str[aży] pułko[wy] J.K.M.; Kazimierz Paskiewicz, kom[ornik] woj. tr. *mp.*; Antoni Turowicz; Jan Leszczyński, s. s. ł.; Jan Kirklewski; Dominik Linkiewicz; Paweł Kołodzieżyński *mp.*; Tomasz Talatowicz *mp.*; Antoni Iwaszkiewicz; Dominik Abłamowicz, komor[nik] tr.; Michał Pliskowski *mp.*; Jan Zygmontowicz; Adam Zacharewicz; Jan Zieniawa. [41 podpisów]

Podpisy pod rkps. 2

Józef Mikołaj De Raes, sędzia ziem. i prezydujący jako pierwszy [sic] urzędnik natenczas będący woj. tr. *mp.*; Józef Sienkiewicz, miecznik i sędzia gr. woj. tr.; Stefan Alojzy Wazgird, sędzic ziem., rotmistrz woj. tr.; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr. *mp.*; Franciszek De Raes; Jan Skarżyński, kom[ornik] woj. tr.; Józef Nawsuć, starosta winksznański; Andrzej Leszczyński *mp.*; Kazimierz Paszkiewicz, kom[ornik] woj. tr.; Andrzej Eynarowicz, dw[orzanin]; Franciszek Łappa, skar[bnik] sm[oleński]; Jan Skarżyński; Stefan Koreywa *mp.*; Ignacy Eynarowicz; Mateusz Ratowt; Antoni Wirpsza; Jerzy Iwaszkiewicz; Ludwik Rądomański; Jan Kirklewski; Jan Jerzy Lembic, regent

^f W rkps. 2 „mogą” zamiast „mają”.

^g W rkps. 2 poprawnie „potest”.

gr. woj. tr.; Dominik Turowicz, skarbnik s[moleński]; Antoni Turowicz; Dominik Borkowski; Jan Leszczyński^h; Franciszek Jocz; Tadeusz Danilewicz, regent pułkowy przed[niej straży] w[ojsk] W.Ks.L.; Kazimierz Iwaszkiewicz; Michał Pliskowski *mp.*; Jan Woydag *mp.*; Franciszek Żyliński; Jan Kozłowski; Franciszek Turowicz; Dominik Abłamowicz, kom[ornik] tr.; Jan Zieniawa; Paweł Kołodzieżyński *mp.*; Jerzy Kozakiewicz *mp.*; Józef Rondomański *mp.*; Mikołaj Rondomański; Antoni Iwaszkiewicz; Maciej Leszczyński; Tadeusz Pawłowski; Adam Zacharewicz; Jan Zygmuntowicz.
[44 podpisy]

XCI. Sejmik gospodarski 7 II 1769

134. *Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 7 II 1769*

Rkps LVIA, SA 5917, k. 509–509v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudi prześwietnego województwa trockiego, 7 II 1769 w grodzie trockim przed Aleksandrem Pociem, wojewodą tr., aktykował Antoni Gintowt; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym instrumentem *boni ordinis* sejmikowania *publico laudo*, iż zachowując się *circa orbitam* praw ojczystych, *signanter* konstytucji sejmu *coronationis anni 1764*¹⁵² w roku terażniejszym 1769 na pierwszy poniedziałek po Gromnicach, *idque pro die 6 februarii* do miasta J.K.M. *ad solitum consiliorum locum* do zamku zgromadziwszy się, po zagajeniu ^aprzez w.j.p.^a Józefa Mikołaja De Raesa, sędziego ziem. województwa, za deputatów na następujący Trybunał Główny W.Ks.L. na kadencję wileńską w.j.p. Tadeusza Tańskiego, rotmistrza woj. tr., a zaś na kadencję ruską w.j.p. Kazimierza Desztrunka, stolnikowicza rzeczyckiego, *liberis suffragiis atque arbitriis nemine contradicente* obraliśmy i desygnowaliśmy.

In crastinum zaś, to jest *die 7 mensis et anni currentium post reasumptionem* sejmikowania *neo electi* w.i.p.p. deputaci *ad sonantiam* pomienionej konstytucji *coronationis* jurament z roty w konstytucji roku 1726¹⁵³ eksprymowanej *in praesentia* nas, urzędników ziemskich, grodzkich i wszystkich obywatelów województwa naszego trockiego wykonali.

Post quod explitum iuramentum my, urzędnicy i obywatele województwa trockiego *ad electionem iuxta antiquum praescriptum legis* i.p.p. kontrahentów

^h Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt środka słowa.

a-a Fragment powtórzony.

¹⁵² „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389).

¹⁵³ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

do wybierania [509v] czopowego szelężnego przystąpiliśmy, jakoż za powtórnyim zagajeniem sejmiku przez tegoż w.j.p. Józefa Mikołaja De Raesa, sędziego ziem. woj. tr., j.p. Ludwika Rondomańskiego za kontrahenta do wybrania czopowego szelężnego bez żadnej kontradycyi obraliśmy. Po którym to takowym na kontrahencją obraniu, ponieważ tenże j.p. Ludwik Rondomański, iż niezawodnie do skarbu Rzeczypospolitej czopowe szelężne importować będzie, w tym nas wszystkich, urzędników województwa trockiego ubezpieczył *et pro maiori securitate* kawencją przez w.j.p. Dominika Turowicza, bywszego kontrahenta woj. tr., po sobie daną w to niniejsze laudum inserować dopraszał się. Zaczym my, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego takową po tymże j.p. Ludwiku Rondomańskim daną przez j.p. Dominika Turowicza kawencją akceptujemy i w niniejsze laudum inserujemy.

A jako w.i.p.p. deputatów *superius* wyrażonych obraliśmy i całego sejmikowania *actus* odprawiliśmy, tak niniejsze laudum rękoma naszymi *pro maiori robore et valore* stwierdzamy.

Pisan roku 1769 miesiąca *februarii* 7 dnia w Trokach.

Józef Mikołaj De Raes, sędzia ziem. i na tym sejmiku prezydujący woj. tr. *mp.*; Józef Sienkiewicz, miecznik i sędzia gr. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr.; Jerzy Lembicz, regent gr. woj. tr.; Józef Nawsuć, starosta winkszniański; Kazimierz Paszkiewicz, komor[nik] woj. tr.; Tadeusz Danilewicz, regent pułkowy J.K.M. wojsk przedniej straży W.Ks.L.; Antoni Wirpsza; Jan Zieniawa; Jan Zygmuntowicz; Adam Zacharewicz; Dominik Ablańowicz, komor[nik] tr.

[13 podpisów]

XCII. Sejmik deputacki w Trokach 5–6 II 1770

Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego – zobacz niżej.

XCIII. Sejmik gospodarski w Trokach 6 II 1770

135. Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego, 6 II 1770

Rkps 1 LVIA, SA 5917, k. 543–546v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum prześwieatnego województwa trockiego, 6 II 1770 w grodzie trockim przed Józefatem Dobrogostem Podbipiętą, podwojewodzim woj. tr., aktykował Chondzielewski; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarości woj. tr.

Rkps 2 LVIA, SA 5917, k. 547–548v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum prześwieatnego województwa trockiego, 6 II 1770 w grodzie trockim przed Józefatem Dobrogostem Podbipiętą,

podwojewództw woj. tr., aktykował Chondzielewski; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym instrumentem *boni ordinis* sejmikowania *publico laudo*, iż zachowując się *circa orbitam* praw ojczystych, *signanter* konstytucji sejmu *coronationis anni 1764*¹⁵⁴ w roku terażniejszym 1770 na pierwszy poniedziałek po Gromnicach, *idque pro die 5 februarii* do miasta J.K.M. Trok *ad solitum consiliorum locum* do zamku zgromadziwszy się, po zagajeniu przez w.j.p. Stefana Dominika Römera, chorążego woj. tr., jako pierwszego z pomiędzy przytomnych urzędnika tegoż województwa, za deputatów na następujące trybunały W.Ks.L., *idque* w.j.p. Ignacego Kuczewskiego, horodniczego woj. tr. na kadencję wileńską, a zaś w.j.p. Michała Krzywobłockiego, łowczego oszmiańskiego na kadencję nowogródzką alternatą [543v] przypadającą *nemine contradicente et repugnante liberis et non impeditis suffragiis* obraliśmy i desygnowaliśmy.

In crastinum zaś, *idque die 6 praesentis, post reasumptionem* rozpoczętego sejmikowania *neo electi* i.p.p. *deputati ad sonantiam* pomienionej konstytucji *coronationis* juramen[t] z roty w konstytucji roku 1726¹⁵⁵ eksprymowanej *in praesentia* nas, urzędników ziemskich, grodzkich i wszystkich obywateli województwa trockiego wykonali.

Tandem tegoż czasu, jako na sejmiku gospodarskim, za przeczytaniem uczynionej przez w.j.p. Leona Radoszewskiego, podczaszego tr. rotmistrzostwa tegoż województwa *ad liberam dispositionem nostram* prawnej *in scriptis* rezygnacji, *in locum* jegomości w.j.p. Antoniego Karola Hryniewicza, starostę kraśnieńskiego, regenta ziem. woj. tr., za rotmistrza, a j.p. Dominika Chondzielewskiego do wybierania czopowego szelężnego za kontrahenta *similiter liberis et non impeditis suffragiis* obraliśmy, *atque ideo* tegoż w.j.p. rotmistrza woj. tr. nowo obranego osobiwym instrumentem przez nas podpisanym kredensowaliśmy, a j.p. kontrahenta *in recenti* obranego *circa munus et potestatem de lege concessibilem eiusmodi laudo nostro* stwierdzamy i autoryzujemy.

Interea considerando, iż kościół farny trocki, cudownym obrazem Matki Najświętszej zaszczycony, a jako w osobiwszym szacunku w województwie trockim^a położony, iż przy dość znacznych dochodach^b i prowentach dziel-nemi funduszami [544] w[s]party, *per iniuriam* rządców onego *in omni* jest opuszczony, przeto my, obywatele województwa trockiego żądając, ażeby tak ozdoba pomienionemu kościołowi pomnożona, jako też *cultus Supremi Numinis iuxta tenorem* fundusów *in eadem ecclesia* skuteczniającymi środkami był

^a W rkps. 2 „naszym” zamiast „trockim”.

^b W rkps. 1 przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt środka słowa.

¹⁵⁴ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389).

¹⁵⁵ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

utwierdzony, w tym punkcie za delegatów *e medio nostri ad illustrissimum loci ordinarium*¹⁵⁶ *aut eius officium* w.i.p.p. Franciszka De Raesa, sędzica ziem. tr., Jana Skarżyńskiego, komornika tegoż województwa, *e medio nostri* obraliśmy i destynowaliśmy, aby ciż w.i.p.p. delegaci *in praemissis* przy skuteczniejszej^c rzeczy enuekleacyi^d dezyderia nasze *ibidemque* opowiedzieli i skutecznej rezolucyi dopraszali się, zobligowaliśmy.

Similiter tychże samych w.i.p.p. delegatów do j.w.j.p. Dekolona, generała majora wojsk rosyjskich *designando*, aby tam z racyi, iż dobra Sereje w województwie naszym będące, w dzierżeniu n.k.j. pruskiego zostające, przy tym dobra ekonomiczne stołu J.K.M. P.N.M., *similiter* inne dobra ochronami zasłonię, furażów uniwersalami tegoż j.w. generała desygnowanych nie dostarczali i teraz nie dostarczają, i dostarczać nie będą, a z tych miar, iż podług udeterminowania *quantitatis* siana i owsa z dymów województwo nasze bez znacznej uciążliwości, ile gdy i za [544v] pomienione dobra od tej czynności ekscypujące się zastępować z dóbr własnych musi, dostarczać nie wydoła, o defalkę i moderację, przy namnie [sic] *ad proportionem* odchodzących *praemisso modo* w tym województwie dymów, w wyznaczonym *in quantitate* pośledniejszym uniwersałem furaży, ażeby u tegoż j.w. gienerała upraszali, *praecommitimus* oraz ażeby ciż w.i. delegaci pomienione poselstwo swe *bene viso tempore* byli w jak najprędzszym czasie odprawili, zobligowaliśmy [545] *et eiusmodi actu* obowiązujemy.

A jako *superius* wyrażonych w.i.p.p. deputatów obraliśmy i całego sejmikowania naszego *actus* odprawiliśmy, tak to wszystko w niniejszym laudum naszym eksprymowawszy, one dla lepszej twierdzy i wagi rękoma naszymi podpisujemy.

Actum w Trokach roku 1770 miesiąca *februarii* 6 dnia. [545v]

Stefan Dominik Römer, chorąży woj. tr.; Jan Antoni Wazgird, sędzia ziem. tr. prezydujący *mp.*; Józef Mikołaj De Räes, sędzia ziem. tr. *mp.*^e; Józef Piotr Eytmin, sędzia ziem. woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr. *mp.*^f; Stanisław Paszkiewicz, sędzia gr. [546] woj. tr.; Józef Tadeusz Strawiński, obożny woj. tr.; Antoni Karol Hryniewicz, starosta kraśnieński, regent ziem. i gr. woj. tr. *mp.*^g; Tadeusz Kijuć, regent ziem. i gr. woj. tr.; Ignacy Sienkiewicz, star[osta] smilgiań[ski]; Stefan Tomkowicz Rondomański *mp.*; Jerzy Buszkowski; Andrzej Bohdanowicz; Michał Bohdanowicz; Maciej Bohdanowicz; Tadeusz Danilewicz, regent puł[kowy] J.K.M., komisarz woj. tr.; Benedykt Godaczewski, czesznik wileński; Jerzy Kirklewski; Jan Kucewicz; Antoni Wirpsza; Ludwik Rodomański; Józef Zacharewicz; Maciej Zacharewicz; Mikołaj Żyliński; Antoni Rondomański^h; Wawrzyniec Mamczyc; Tomasz Stucki; Jan

^c W rkps. 2 „dostateczniejszej”.

^d W rkps. 2 „enuklacyi”.

^e W rkps. 2 brak „mp.”

^f W rkps. 2 brak „mp.”

^g W rkps. 2 brak „mp.”

^h W rkps. 2 „Bużański” zamiast „Rondomański”.

¹⁵⁶ Ignacy Massalski, biskup wileński.

Żelnio *mp.*ⁱ; Michał Borodczicz, rotmistrz pow. lidzkiego; Kazimierz Paszkiewicz, komor[nik] woj. tr.; Jan Bielakiewicz; Antoni Żołecki.
[33 podpisy]

136. Kredens dla posłów do generała de Kolonga, 6 II 1770

Rkps LVIA, SA 5917, k. 549–550v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na poselstwo w.i.p.p. Franciszkowi De Raessowi, sędzicowi ziem. woj. tr. i Janowi Skarżyńskiemu, komornikowi woj. tr., służącego, 7 II 1770 w grodzie trockim przed Józefatem Dobrogostem Podbipiętą, podwojewódzim tr., aktykował Stanisław Gozdawa Godlewski; pod dokumentem podpis Dominika Ignacego Tańskiego, podstarościego woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego na sejmik gromniczny w roku terażniejszym 1770, w czasie prawem destynowanym zgromadzeni do miasta i zamku J.K.M. Trok, oznajmujemy tym naszym kredensem komu by [549v] o tym wiedzieć przynależało, iż w interesach i dezyderiach województwa naszego potrzebną być legacja *animadvertendo*, jako to *in primario ad illustrissimum loci ordinarium aut eius officium* w tej sprawiedliwej potrzebie, iż kościół farny trocki, cudownym obrazem Matki Najświętszej zaszczycony, a jako w osobliwszym szacunku w województwie naszym położony, iż przy dość znacznych dochodach i prowentach znakomitemi funduszami wsparty *per iniuriam* rządców onego *in omni* jest opuszczony, stąd, aby według żądź naszych tak do pomnożenia ozdoby pomienionego kościoła, jako też uskuteczniającemi śtrzkodkami [sic], aby *cultus Supremi Numinis iuxta tenorem* funduszów *in eadem ecclesia* był utwierdzony, do przełożenia imieniem naszym usilnych próśb *eidem illustrissimo loci ordinario*.

Deinde do j.w.j.p. de Kolona, generał majora wojsk rosyjskich, w punkcie chęci naszych, aby tegoż j.w. generała o defalkę i moderację w wyznaczeniu *quantitatis* furazu z dymów podług uniwersałów, *ex quo* tak dobra Sereje w województwie naszym będące w dzierżeniu n.k.j. pruskiego zostające, tudzież dobra ekonomiczne stołu J.K.M. P.N.M., jako też inne majątności ochronami [550] zasłonięte furazów uniwersałami tegoż j.w. generała desygnowanych nie dostarczali i dostarczać nie będą, a z tych miar iż podług udeterminowania *quantitatis* siana i owsa z dymów województwo nasze bez znacznej uciążliwości, ile gdy i za pomienione dobra od tej czynności ekscypujące się zastępować z dóbr własnych musi, dostarczać^a nie wydoła, *in praemissis contentis*^b i do pomienionych miejsc w.i.p.p. Franciszka De Raessa, sędzica ziem. woj. tr., Jana Skarżyńskiego,

ⁱ W rkps. 2 brakuje „mp.”

^j W rkps. 2 dodano drugie imię „Kazimierz”.

^a Początek słowa słabo czytelny.

^b Uszkodzenie papieru utrudnia odczyt środka słowa.

komornika tegoż województwa, zgodnemi głosy za delegatów obraliśmy, *atque ideo* tychże ichmościów do wyrażenia i przełożenia najdostateczniejszego *desideriorum nostrorum* tak *coram illustrissimo loci ordinario*, jako też przed j.w.j.p. generałem wojsk rosyjskich *praecommittendo et auctoritati* ichmościów *reddendo*, tychże w.i.p.p. delegatów *in praemissa potestate et auctoritate* utwierdzamy i niniejszym kredensem naszym umocniwszy, aby ciż ichmościowie takową legacją swoją *bene viso tempore* w jak najprędszym czasie odprawili, *obligamus*.

In reliquo dla większej twierdzy i wagi niniejszego kredensu naszego, ony własnymi rękoma podpisujemy.

Actum w Trokach roku 1770 miesiąca *februarii* 6 dnia.

Stefan Dominik Romer, chorąży woj. tr.; Jan Antoni Wazgird [550v], sędzia ziem. tr. prezydujący *mp.*; Józef Mikołaj De Raes, sędzia ziem. tr.; Józef Piotr Eytmin, sędzia ziem. tr. *mp.*; Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr. *mp.*; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, sędzia gr. woj. tr.; Antoni Hryniewicz, regent ziem. i gr. woj. tr. *mp.*; Ignacy Sienkiewicz, starosta szmiliański; Stefan Tomkowicz Rondomański; Jerzy Buszkowski; Tadeusz Strawiński, oboźny woj. tr.; Tadeusz Kijuć, regent ziem. i gr. woj. tr.; Tadeusz Danilewicz, regent pułku J.K.M. i komisarz woj. tr.; Józef Zacharewicz; Maciej Zacharewicz; Antoni Wirpsza; Ludwik Rondomański; Mikołaj Żyliński; Antoni Kirklewski; Jan Bielakiewicz; Antoni Żolecki; Wawrzyniec Mamczyc; Tomasz Stucki; Jan Żelnio *mp.*; Benedykt Godaczewski, cheszn[ik] woj. wileńskiego; Jerzy Kirklewski; Jan Kucewicz; Michał A. Borodzicz, rotm[istrz] pow. lidzkiego; Kazimierz Paszkiewicz, komor[nik] woj. tr. *mp.*; Stanisław Gozdawa Godlewski *mp.*; Tadeusz Hryniewicz, namiestnik ziem. i gr. woj. tr.

[32 podpisy]

XCIV. Sejmik deputacki w Trokach 4-6 II 1771

137. Kredens dla deputatów, 6 II 1771

Rkps LVIA, SA 5917, k. 593-594v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja kredensu na deputację w.j.p. Eytminowi, sędziemu woj. tr. konferowanego, 7 II 1771 w grodzie trockim aktykował Dominik Hattowski, komornik woj. tr.; pod dokumentem notatka o wydaniu widymusu przez Lembicza, regenta gr. woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu, do miasta J.K.M. Trok *pro die 4 februarii* w roku terażniejszym 1771 dla obrania w.i.p.p. deputatów na przysze trybunały kadencyi wileńskiej i ruskiej zgromadziliśmy się, gdzie, postępując *iuxta*

praescriptum konstytucji *coronationis anni* 1764¹⁵⁷, po zagajeniu przez w.j.p. Stefana Dominika Römera, chorążego woj. tr., za deputatów na następujące trybunały, *idque* w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, sędziego ziem. woj. tr. za pierwszego deputata na sądzenie kadencji wileńskiej, a zaś na kadencją ruską alternatą przypadającą mińską w.j.p. Tadeusza Strawińskiego, oboźnego woj. tr., *nemine contradicente*, jako *viros capacissimos et meritis* w W.Ks.L. zaszczyconych obraliśmy. Po którym obraniu ciż i.p.p. deputaci na dniu 6 *mensis et anni praesentium ad mentem supra* rzeczony konstytucji *coronationis* przysięgę z roty w konstytucji *anni* 1726¹⁵⁸ wyrażonej *in eum tenorem*:

my, Józef Piotr [593v] Eytmin, sędzia ziem. woj. tr., Tadeusz Strawiński, oboźny tegoż woj. tr., przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedynemu na tym, iż na tych sędziach trybunalskich według Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L. i konstytucji, według żaloby i podporu [sic] stron, nie przykładając ani ujmując, będziemy sędzić, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sędziach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego i ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwa żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni, ani za posuły i dary sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów i nadgrody i podarunków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie, radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się pomsty, kaźni i pogróżek, ale samego Boga i sprawiedliwość jego i prawo pospolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sądach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziem, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkować, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby i za żadną praktyką gwoi komu albo swej sprawie na te sądy nie ustąpiemy, także prawdziwie według korektury trybunalskiej 1726 roku na sejmie w Grodnie uczynionej¹⁵⁹, nic jej nie przestępując, na tych sędziach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Boże dopomóż w Trójcy Św. Jedyny, a jeśli nie sprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i ciele;

in facie województwa naszego trockiego przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a za tym jako *de praestito eiusmodi* przez ichmościów *iuramento praesentibus testamur*, tak oraz ciż i.p.p. deputaci *tanquam* już *in plena activitate* w tej funkcji zostający, nie tylko ichmościowie z innemi deputatami

¹⁵⁷ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹⁵⁸ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

¹⁵⁹ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

z innych województw i powiatów obranymi na swoich kadencjach prawem konstytucją *coronationis circumscriptis*^a zasiadać mają, lecz *etiam* interesa województwa naszego trockiego pamiętać *et quod de iure spectare potest ad manus* sobie powierzone administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych przyświadczamy [594] i stwierdzamy.

Pisan w Trokach roku 1771 miesiąca *februarii* 6 dnia.

Stefan Dominik Römer, chorąży woj. tr., dyrektor sejmiku gromnicznego deputackiego; Jan Römer, siendzia [sic] ziem. woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr.; Franciszek Szczodro, czesznik woj. tr.; Tadeusz Tański, rotmistrz woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz ziem. woj. tr.; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Bernard Szwykowski, starosta oniski; Michał Krzywobłocki, s[ędzia] t[rybunałski]; Antoni Siemaszko, starosta aleśnicki; Jerzy Iwaszkiewicz; Jakub Iwaszkiewicz; Leon Iwaszkiewicz; Józef Iwaszkiewicz; Jerzy Iwaszkiewicz; Tadeusz De Raes, sędzic ziem. tr.; Tadeusz z Goszcza Gosicki, rotmistrz woj. tr., starosta narwidziski; Kazimierz Kirklewski, r[otmistrz] woj. s[moleńskiego]; Adam Rykaczewski; Jakub Siruć, podczaszy inflancki; Antoni Rybiński, koniuszy woj. tr.; Jan Skarżyński, kom[ornik] woj. tr.; Stefan Stabiński; Antoni Stabiński; Kazimierz Paszkiewicz, kom[ornik] woj. tr.; Jan Symonowicz; Dominik Bernacki; Marcin Huszcza; Gabriel Jocz; Jerzy Jaciuński; Jan Czajewski; Stanisław Dołnarowicz; Jakub Honesty; Stanisław Tweratowicz; Michał Samowski; Józef Samowski; Maciej Zaleski; Marcin Biłuński; Józef Adamowicz; Kazimierz Adamowicz; Antoni Adamowicz; Dominik Hattowski, komornik woj. tr.; Józef Tadeusz Dopkiewicz Gieysztor, kom[ornik] woj. tr. Chromy; Tadeusz Stanisław Rychlicki, star.^b; Mikołaj Dąmbrowski *mp.*; Felicjan Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Hilary Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Józef Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Antoni Skarżyński *mp.*; Felicjan Comes Mortun, czesznik pow. słonimski; Jerzy Staniewicz, kuchmistrz woj. tr.; Józef Żyliński, łowczy woj. tr.; Ignacy Kraśniński Złoty, podstoli brzeski; Leon Rondomański; Franciszek Rondomański; Ludwik Rondomański; Adam Turczynowicz, skarb[nikowicz] woj. tr.; Ignacy Paprocki, skarbn[ik] woj. tr.; Bartłomiej Tubielowicz; Dominik Abłamowicz, k[omornik] woj. tr.; Józef Koniuszewski; Jan Symonowicz; Jakub Jowszyc; Karol Abłamowicz; Tomasz Moczydłowski; Władysław Bielawski, r[otmistrz] pow. w[ołkowyskiego]; Stanisław Szczodro, c[ześnikowicz] woj. tr.; Konstanty Gorszewski; Kazimierz Czajewski; Dominik Żyliński; Józef Honesty; Jerzy Iwaszkiewicz; Jakub Iwaszkiewicz; Leon Iwaszkiewicz; Józef Iwaszkiewicz; Kazimierz Jaciuński; Jerzy Jaciuński; Józef Dłużniewski; Adam Gieysztor; Andrzej Strawiński; Stanisław Czechowski; Szymon Sagatowski; Józef Szczodro, cześnikowicz woj. tr.; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Jan Choddykin; Tomasz Nowodworski; Eronim Herman; Ignacy Reyff; Michał Jaciuński; Tomasz Matulewicz; Jerzy Szadziejewicz; Maciej Szadziejewicz; Jan Szadziejewicz;

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt początku słowa.

^b Odczyt niepewny.

Tomasz Niedziński; Tadeusz Zahorski; Marcin Dobarski; Karol Dobarski; Michał Dziengielewski; Antoni Maliszewski; Michał Maliszewski; Kazimierz Orłowski; Wawrzyniec Gawianowski; Antoni Chodykin; Karol Bańkowski; Jakub Talatowicz; Andrzej Kołodzieżyński; Tadeusz Dziekoński; Ludwik Terpiłowski; Daniel Jasudowicz; Józef Hoppen; [594v] Jakub Mąkiewicz.

[113 podpisów]

XCV. Sejmik gospodarski w Trokach 5-6 II 1771

138. *Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 6 II 1771*

Rkps LVIA, SA 5917, k. 587–588v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum prześwietnego województwa trockiego, 7 II 1771 w grodzie trockim przed Józefem Dobrogostem Podbipiętą, podwojewodzim woj. tr., aktykował Stefan Rondomański, kontrahent tr.; pod dokumentem notatka o wydaniu widymusu 6 IV 1771 przez Lembicza, regenta gr. woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym instrumentem *boni ordinis* sejmikowania *publico laudo*, iż zachowując się *circa orbitam* praw ojczystych, *signanter* konstytucji sejmu *coronationis anni 1764*¹⁶⁰ w roku terażniejszym 1771 na pierwszy poniedziałek po Gromnicach, *idque pro die 4 februarii* do miasta J.K.M. Trok *ad solitum consiliorum locum* do zamku zgromadziwszy się, po zagajeniu przez w.j.p. Stefana Dominika Romera, chorążego woj. tr. za deputatów na następujące trybunały W.Ks.L. *idque* [587v] w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, sędziego ziem. woj. tr. na kadencją wileńską, a zaś w.j.p. Tadeusza Strawińskiego, oboźnego tegoż woj. tr. na kadencją ruską mińską zgodnemi głosy, *nemine contradicente* obraliśmy i desygnowaliśmy.

In crastinum zaś, *idque die 5 praesentis post reasumptionem* rozpoczętego sejmikowania po zagajeniu *iterum* przez tegoż w.j.p. Stefana Dominika Romera, chorążego woj. tr., jako na sejmiku gospodarskim miejsca urzędów swoich, *idque* w.j.p. Józef Piotr Eytmin, sędzia ziem. woj. tr., *post obitum* zeszłego w Bogu w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwuna i podkomorzego tr., ciwuństwa, a j.p. Jerzy Staniewicz kuchmistrzostwa, Antoni Rużewicz strukczastwa woj. tr. *circa praesentationem* przywilejów od N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, sobie eksportowanych *ac intuitu* onych pozasiadali, *post modum* tegoż czasu za kontrahenta do wybierania czopowego szelężnego j.p. Stefana Rodomańskiego bez żadnej kontradycyi, zgodnemi głosy obraliśmy.

Eadem data dla konwentu nowotrockiego ichmościów księży dominikanów *pro nova erectione* kościoła i klasztoru po pół złotego *alias* groszy polskich

¹⁶⁰ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389).

15 z każdego dymu raty tak marcowej, jako też przyszłej septymbrowej, deklarując one przy podymnym do kancelarii grodzkiej trockiej lub za wydaną delatą importować niezawodnie, uchwaliliśmy i naznaczyliśmy.

Podobnymże sposobem na zakończenie archiwum województwa trockiego rozpoczętego i w reparacyi zostającego, dla dostarczenia potrzebnych murowania materiałów, także po groszy polskich 15 z dymu każdego tak raty marcowej jako też septymbrowej, które aby niezawodnie przy oddawaniu podymnego do kancelaryi grodzkiej trockiej wnaszane były, naznaczyliśmy.

Die vero 6 februarii neo electi w.i.p.p. deputaci *ad sonantiam* pomienionej konstytucyi *coronationis* jurament z rotty w konstytucyi roku 1726¹⁶¹ eksprymowanej *in praesentia* nas, urzędników ziemskich i grodzkich oraz wszystkich obywateli województwa trockiego wykonali. A jako *superius*^a wyrażonych w.i.p.p. deputatów obraliśmy i całego sejmikowania naszego *actus* odprawiliśmy, tak to wszystko w niniejszym laudum naszym [588] eksprymowawszy, dla lepszej twierdzy i wagi rękoma naszymi podpisujemy.

Actum w Trokach roku 1771 miesiąca *februarii* 6 dnia.

Stefan Dominik Romer, chorąży woj. tr., dyrektor sejmiku gromnicznego gospodarskiego *mp.*; Józef Piotr Eytmin, ciwun i sędzia ziem. woj. tr. *mp.*; Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwoz, sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Józef Jeleński, sędzia gr. woj. tr.; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz ziem. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Symon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Franciszek Szczodro, czesznik woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, starosta metelicki; Michał Krzywobłocki; Józef Gieysztor, komornik woj. tr. Chromy; Adam Turczynowicz, star. go.^b; Jerzy Staniewicz, kuchmistrz woj. tr.; Felicjan Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Antoni Drąseyko p[orucznik] tr.; Hilary Talatowicz w.w.t.; Józef Talatowicz; Stanisław Godlewski; Bałtromiej Kijuć; Jan Buczyński; Jerzy Staniewicz, kuch[mistrz]; Felicjan Comes Morton, czeszn[ik] pow. starodubowskiego; Jerzy Woysztor; Józef Łukaszewicz, chorąży parnawski; Józef Żyliński, łowczy woj. tr.; Piotr Reyder; Jan Symonowicz; Jan Białowieski; Kazimierz Czajewski; Jan Czajewski; Jakub Jowszyc; Ignacy Kwaśniewski Złoty, podstoli brzeski; Wincenty Siellawa; Maciej Kamiński; Antoni Kleczkowski; Paweł Paszkowski; Antoni Siemaszko, starosta oleśnicki; Stanisław Talatowicz; Adamowicz Jan; Antoni Adamowicz; Jakub Syruć, p[odczaszy] i[nflancki]; Józef Szczodro, czeszn[ikowicz] woj. tr.; Antoni z Goszcza Gosicki, rotmistrz woj. tr., starosta nar[widziski]; Józef Hoppen; Bernard Szwykowski, starosta oniski; Tadeusz Rychlicki, st[arosta]; Jan Skarżyński, k[omornik] woj. tr.; Robert Kazimierz De Raess, sędzic ziem. tr.; Antoni Skarżyński *mp.*; Dominik Abłamowicz, k[omornik] woj. tr.; Ignacy Sienkiewicz, stoln[ikowicz] woj. tr.; Stanisław Czechowski;

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki słowa.

^b Odczyt niepewny.

¹⁶¹ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

Tadeusz Tański, r[otmistrz] woj. tr.; Tadeusz De Raess, sędzic ziem. tr.; Franciszek De Raess, sędzic ziem. tr.; Józef Błażyjewicz; Jakub Wincza; Jan Ławrynowicz; Adam Hrydzewicz; Józef Rodomański; Leon Rodomański; Ludwik Rodomański; Jan Rodomański; Mateusz Wirbsza; Tadeusz Kuczewski; Franciszek Tański; Kazimierz Desztrunk, stolnik rzeczycki; Leon Tański, starosta boryski; Stefan Stabiński, oboż[ny] tr.; Antoni Stabiński, obożn[ic]; Franciszek Stabiński, obożn[ic]; Tomasz Stucki; Michał Jatoft; Adam Porczewski; Antoni Kurowski; [588v] Józef Romanowski, m[ostowniczy] pow. w[iłkomierskiego]; Ludwik Kartyńis Terpiłowski, krajczy halicki.

[81 podpisów]

XCVI. Sejmik elekcyjny w Trokach 6-7 II 1771

139. Kredens dla podkomorzego, 6 II 1771

Rkps 1 BN, akc. 17756/10, k. 11-13 – oryginał: Kredens na podkomorstwo dla w.j.p. Römera, 7 II 1771; na marginesie adnotacja o potwierdzeniu zgodności z aktami przez Jana Jerzego Lembicza, regenta gr. tr.; na ostatniej stronie tytuł i informacja o aktykacji przez Stanisława Godlewskiego 7 II 1771 w grodzie trockim, przyjęta przez Lembicza.

Rkps 2 LVIA, SA 5917, k. 598a-601 – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja kredensu na podkomorstwo tr. w.j.p. Romerowi, chorążemu woj. tr. konferowanego, 7 II 1771 w grodzie trockim aktykował Stanisław Godlewski; pod dokumentem notatka Lembicza, regenta gr. tr. o wydaniu.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym *liberae electionis* kredensem, iż w roku terażniejszym 1771 miesiąca *februarii* 4 dnia na sejmik gromniczny do miasta i zamku J.K.M. Trok zjechawszy i zgromadziwszy się, gdzie *felici omine* sejmik deputacki i gospodarski zakończywszy na dniu 6 *eorundem*, gdy wakans podkomorstwa woj. tr. *post fata* w.j.p. Andrzeja Władysława Ukolskiego, ciwona i podkomorzego woj. tr., *ad liberam electionem devenit*, my, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona i sędziego ziem. woj. tr., *secundum praescriptum legis* za podkomorzego woj. tr. w.j.p. Stefana Dominika Romera, chorążego woj. tr. *meritis et virtute* do tej funkcji zdolnego męża *nemine contradicente et reclamante, liberis et non impeditis suffragiis* obraliśmy, *atque ideo* pomienionego jegomości na też podkomorstwo woj. tr. kredensujemy oraz niniejszy kredens własnymi rękoma naszymi podpisujemy.

Actum w zamku J.K.M. Trokach roku 1771 miesiąc *februarii* 6 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwun i sędzia ziem. woj. tr. *mp.*^a; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Józef Jeleński, sędzia gr. woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz,

^a W rkps. 1 brak „mp.”

s[ędzia] tr.^b; J[ózef]^c Tadeusz Strawiński, oboźny woj. tr.; Jan Römer, sędzia ziem. woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr.; Robert Kazimierz de Raes, sędzic ziem. woj. tr.; Ignacy Sienkiewicz, st[arosta] sm[ilgiański]; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Michał Krzywobłocki; Bernard Szwykowski, starosta oniski; Józef Tadeusz Gieysztor, komornik woj. tr. Chromy^d; [12v] Franciszek De Raës, sędzic ziem. tr.; Ignacy Możejko, starosta nowosadzki; Józef Sienkiewicz, miecznik woj. tr.; Tadeusz Kuczewski *mp.*; Jakub Siruć, podczaszy inflancki; Adam Turczynowicz, skarbn[ikowicz] woj. tr.; Antoni Skarżyński; Michał Tański, strażnik woj. smoleńskiego; Franciszek Tański, s[tarosta] gi[łujski]; Leon Tański, starosta b[uryski]^e; Józef Kamiński; Franciszek Szczodro, cześnik woj. tr.; Władysław Bielawski r[otmistrz] p[ow.] w[ołkowyskiego]^f; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Józef Szczodro; Felicjan Mortun, cz[eśnik] p[ow.] s[tarodubowskiego]^g; ^hJakub Siruć, p[odczaszy] in[flancki]^h; Tadeusz Tański, rotm[istrz] woj. tr.; Antoni z Goszcza Gosicki, rotm[istrz] woj. tr., starosta narwidziski; Tadeusz De Raes, sędzic ziem. tr.; Antoni Rybiński, koniuszy woj. tr.; Jan Skarżyński, komornik woj. tr.; Maciej Gembicki; Stanisław Gembicki; Kazimierz Desztrung, s[tolnikowicz] r[zeczycy]; Stefan Stabiński, ob[oźny] tr.ⁱ; Maciej Ludwik Leszczyński; Ignacy Reyff; Wawrzyniec Odyniec; Antoni Babecki, cześnik i rotmistrz pow. kowieńskiego; Antoni Siemaszko, starosta atleśnicki; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Stanisław Czechowski; Stanisław Talatowicz; Jerzy Iwaszkiewicz; Jakub Iwaszkiewicz; Leon Iwaszkiewicz; Józef Iwaszkiewicz; Daniel Jassudowicz; Kazimierz Jassudowicz; Jan Ławrynowicz; Jerzy Olechnowicz; Jerzy Jurewicz; Stefan Rondomański; Jerzy Kirklewski; Jan Kirklewski; Kazimierz Kirklewski; Jakub Kirklewski; Wiktory Kirklewski; Joachim Kirklewski; Franciszek Kirklewski; Jerzy Kulesza; Jakub Raczo; Dominik Abłamowicz; Karol Abłamowicz; Tomasz Moczydłowski; Antoni Korsak; Jan Symonowicz; Ignacy Reyff; [13] Antoni Kleczkowski, cześ[nik] w[o.] w[iłkomierskiego]; Piotr Kleczkowski; Józef Kozakiewicz; Tomasz Nowodworski; Eronim^j Hebrowski; Marcin Husza^k; Jakub Honesty; Józef Honesty; Benedykt Honesty; Wiktory Hoppen; Ludwik Bohusz Siestrzencewicz, k. w. z.; Jan Marcinkiewicz; Ludwik Kantymir Terpiłowski, kraj[czy] halicki; Maciej Leszczyński; Jakub Jowszyc; Adam Chrydzewicz^l; Krzysztof Reynicki; Józef Ilcewicz; Mateusz Pacewicz; Jan Adamowicz;

^b W obydwu rkps. skróty mało czytelne.

^c W rkps. 2 brak pierwszego imienia.

^d W rkps. 2 brak słowa.

^e W rkps. 2 przy starostwie skrót „bobrs.”

^f W rkps. 2 brak urzędu.

^g W rkps. 2 brak urzędu.

^{h-h} W rkps. 2 brak podpisu.

ⁱ W rkps. 2 brak urzędu.

^j W rkps. 2 „Hieronim”.

^k W rkps. 2 „Huszcza”.

^l W rkps. 2 „Hrydzewicz”.

Antoni Adamowicz; Kazimierz Adamowicz; Michał Klidzia; Franciszek Klidzia; Jakub Klidzia; Tadeusz Dubiszewski; Jan Ochman; Kazimierz Siellawa; Wincenty Siellawa; Marcin Biłuński; Jakub Monkiewicz; Benedykt Zaleski; Józef Hoppen; Stanisław Godlewski, regent Trybunału Litewskiego, *mp.*; Józef Romanowski, m[ostowniczyc] pow. wilkomierskiego; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Michał Jacuński; Tomasz Matulewicz; Michał Samowski; Józef Samowski; Maciej Zaleski; Dominik Bernacki; Tadeusz Daynowski^m; Mikołaj Hoppen; Antoni Hoppen; Józef Iżycki; Michał Bykowski; Józef Kozakiewicz; Ignacy Jowszyc; Antoni Kozłowski; Andrzej Kołodzieżyński; Marcin Klidzia; Antoni Czczerba; Józef Karcewskiⁿ; Marcin Karcewski^o; Ludwik Leszczyński; Jerzy Radzikowski; Michał Bochdanowicz; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Tadeusz Dziekoński; Leon Rondonański; Franciszek Rondonański; Ludwik Rondonański; Antoni Wirpsza; Ignacy Wirpsza; Jerzy Woysztor; Simon Jagiętowicz^p; Józef Błazewicz; Józef Nawsuć; Aleksander Rossochacki; Tadeusz Mackiewicz; Józef Tołkacz; Jerzy Stabiński; Antoni Ziemnicki.

[147 podpisów]

140. Kredens dla sędziego ziemskiego, 6 II 1771

Rkps LVIA, SA 5917, k. 589–592 – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja kredensu na sędztwo ziemskie woj. tr. w.j.p. Sienkiewiczowi, miecznikowi woj. tr., od prześwietnego województwa konferowanego, 7 II 1771 w grodzie trockim aktykował Stanisław Godlewski; pod dokumentem notatka o wydaniu przez Lembicza regenta gr. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym *liberae electionis* kredensem, iż w roku terażniejszym 1771 miesiąca *februarii* 4 dnia na sejmik gromniczny do miasta i zamku J.K.M. Trok zjechawszy i zgromadziwszy się, gdzie *felici omine* sejmik deputacki i gospodarski zakończywszy, na dniu 6 [589v] *eorundem*, gdy wakans sędztwa ziemskiego woj. tr. *post fata* w.j.p. Józefa Mikołaja Deraessa, sędziego ziem. woj. tr., *ad liberam electionem devenit*, my urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona i sędziego ziem. woj. tr., *secundum praescriptum legis* za sędziego ziem. woj. tr. w.j.p. Józefa Sienkiewicza, miecznika woj. tr., *meritis et virtute* do tej funkcji zdolnego męża *pluralitate suffragiorum* obraliśmy, *atque ideo* pomienionego jegomością na też sędztwo ziem. woj. tr. kredensujemy oraz niniejszy kredens własnymi rękoma naszymi stwierdzamy.

^m W rkps. 2 „Deynowski”.

ⁿ W rkps. 2 „Karczewski”.

^o W rkps. 2 „Karczewski”.

^p W rkps. 2 „Jagintowicz”.

Actum w zamku J.K.M. Trokach roku 1771 miesiąca februaryi 6 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon i sędzia ziem. woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Romer, cho-
rąży woj. tr.; Józef Jeleński, sędzia gr. woj. tr.; Mateusz Tański, pisarz ziem. woj. tr.;
Tadeusz Tański, rotmistrz woj. tr.; Franciszek De Raes, sędzic ziem. tr.; Jan
Romer, sędzia ziem. woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Jerzy Franciszek
[590] Talwosz, sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Onufry Lacki, stolnik woj. tr.; Ignacy
Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Tadeusz Kuczewski; Robert Kazimierz De Raes,
sędzic ziem. tr.; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Antoni Babecki, czesznik
i rotmistrz pow. kowieńskiego; Stanisław Paszkiewicz, s[ędzia] g[rodzki]; Józef
Tadeusz Dopkiewicz Gieysztor, komor[nik] woj. tr.; Ignacy Możeyko, starosta
nowosadzki; Michał Krzywobłocki; Bernard Szwykowski, starosta oniski; Stani-
sław Czechowski; Stanisław Godlewski; Michał Tański, strażnik smoleński; Leon
Tański, s[tarosta] b[uryski]; Franciszek Tański, s[tarosta] gied.; Kazimierz Pasz-
kiewicz, kom[ornik] tr.; Józef Nawsuć, starosta win[kszański]; Ignacy Sienkie-
wicz, starosta szmil[giański]; Jakub Siruć, podczaszy inflancki; Jerzy Iwaszkiewicz;
Jakub Iwaszkiewicz; Leon Iwaszkiewicz^a; Józef Iwaszkiewicz; Kazimierz Jacuń-
ski; Jerzy Jacuński; Józef Nawrocki; Józef Szczodro, cześnik[owicz] woj. tr.; Jan
Chodykin; Kazimierz Orłowski; Franciszek Szczodro, cześnik woj. tr.; Władysław
Bielawski; Daniel Jassudowicz; Kazimierz Jassudowicz; Jerzy Olechnowicz; Jan
Ławrynówicz; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Jan Chodykin; Jan Skar-
żyński, komor[nik] woj. tr.; Michał Tański, klucznik woj. tr.; Kazimierz Pasz-
kiewicz, komor[nik] woj. tr.; Stefan Tankowicz [sic] Rondomański, kontrahent
woj. tr.; Ignacy Nieważ Hryniewicz; Jan Mańkowski; Adam Mańkowski; Józef
Rondomański; Jan Rondomański; Leon Karwowski; Piotr Karwowski; Antoni
[590v] Karwowski; Michał Karwowski; Antoni Werecki; Jan Dłużniewski; Kazi-
mierz Kozłowski; Antoni Kozłowski; Józef Dowgierd; Wincenty Korsak; Tade-
usz De Raes, sędzic ziem. tr.; Jakub Remling; Konstanty Koniuszewski; Antoni
z Goszcza Gosicki, rotmistrz woj. tr., star[osta] narwidziski; Antoni Chełstowski;
Adam Turczynowicz, skarbn[ikowicz] woj. tr.; Jakub Monkiewicz; Ludwik Bohusz
Siestrzęciewicz, k. w. z.; Tomasz Nowodworski; Hieronim Hebrowski; Michał
Jacuński; Tomasz Matulewicz; Jan Symonowicz; Jakub Jowszyc; Stanisław Dem-
bicki; Ignacy Reyf; Marcin Zaborski; Stefan Stabiński; Antoni Stabiński; Domi-
nik Bernacki; Antoni Kleczkowski; Józef Kleczkowski; Stanisław Kleczkowski;
Dominik Abłamowicz, komor[nik] woj. tr.; Karol Abłamowicz; Jerzy Buszkowski;
Stanisław Twerutowicz; Michał Samowski; Józef Samowski; Józef Adamowicz;
Jan Adamowicz; Kazimierz Adamowicz; Antoni Adamowicz; Maciej Zaleski;
Marcin Biłuński; Józef Romanowski, m[ostowniczy] pow. osz[miańskiego];
Józef Tołkacz; Jan Dowgiałło; Tomasz Moczydłowski; Antoni Korsak; Je[rzy]^b
Stabiński; Antoni Ziemnicki; Michał Narkiewicz; Jerzy Jurewicz; Tomasz Stucki;
Józef Honesty; Jerzy Kirklewski; Wawrzyniec Werecki; Andrzej Stabrowski; Jan

^a Po nazwisku nieczytelne znaki.

^b Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki słowa.

Kirklewski, rotm[istrz] woj. s[moleńskiego]; Kazimierz Kirklewski; Jakub Kirklewski; Wiktory Kirklewski; Joachim Kirklewski; Franciszek [591] Kirklewski; Józef Kirklewski; Ignacy Kirklewski; Jan Kirklewski; Tadeusz Dziakoński; Jerzy Kulesza; Jakub Raczko; Józef Łukaszewicz; Jakub Wincza; Maciej Szadzewicz; Jerzy Szadzewicz; Józef Paszkiewicz; Ignacy Paszkiewicz; Jan Szadzewicz; Gabriel Jocz; Stanisław Downarowicz; Wawrzyniec Gawianowski; Tomasz Niedziński; Kazimierz Trochański; Antoni Chodykin; Kazimierz Orłowski; Michał Dziengielewski; Kazimierz Dziengielewski; Józef Radomański; Antoni Maliszewski; Jakub Talatowicz; Dominik Pacewicz; Dominik Żyliński; Andrzej Żyliński; Szymon Żyliński; Karol Bańkowski; Józef Krzyżanowski; Benedykt Talatowicz; Dominik Talatowicz; Michał [591v] Klidzia; Franciszek Klidzia; Jan Ochman; Jakub Klidzia; Jan Talatowicz; Mikołaj Hoppen; Antoni Oppen; Wiktory Hoppen; Józef Iżycki; Tadeusz Koturzo; Adam Hrydzewicz; Ludwik Kantymir Terpiłowski, krajczy halicki; Michał Bykowski; Jan Marcinkiewicz; Jakub Honesty; Ignacy Jowszyc; Adam Jacuński; Mateusz Jacuński; Tadeusz Kuszelewski; Kazimierz Siellawa; Józef Ilcewicz; Mateusz Pacewicz; Tadeusz Dybiszewski; Krzysztof Raynicki; Andrzej Kołodzieżyński; Mikołaj Rudomański; [592] Mikołaj Rudomański [sic]; Leon Rondomański; Józef Nagrocki; Wincenty Siellawa; Paweł Kołodzieżyński; Michał Jatofft; ^cMikołaj Jurewicz; Andrzej Jurewicz^c; Kazimierz Boczkowski; Jerzy Jędrzejewski; ^dMateusz Ślepowroński; Mateusz Kubicki^d; Jerzy Radzikowski; Kazimierz Mączuński.

[194 podpisy]

141. Sufragia na sędziego ziemskiego, 6-7 II 1771

Rkps LVIA, SA 5917, k. 604-605v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja sufragiów województwa trockiego do sędztwa ziemskiego woj. tr. *in personam* w.j.p. Tadeusza Strawińskiego, oboźnego tr., dawanych, 7 II 1771 w grodzie trockim aktykował Stanisław Godlewski; pod dokumentem notatka Lembicza regenta gr. tr. o wydaniu.

Roku 1771 miesiąca *februarii* 6 dnia sufragia województwa trockiego na elekcyi do sędztwa ziem. woj. tr. *post fata* śp. w.j.p. Mikołaja De Raesa wakującego na osobę w.j.p. Tadeusza Strawińskiego, oboźnego woj. tr. dawane *in solito loco et tempore* po sejmikach deputackim i gospodarskim:

w.j.p. Józef Piotr Eytmin, ciwun i sędzia ziem. woj. tr.; j.p. Antoni Rybiński, koniuszy woj. tr.; j.p. Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; j.p. Jerzy [604v] Staniewicz, kuchmistrz tr.; j.p. Kazimierz Herman, porucznik; j.p. Mikołaj Dombrowski, oboź[ny] smoleński; j.p. Mateusz Zygmuntowicz; j.p. Teodor Woydziński; j.p. Michał Wirpsza; j.p. Jan Zygmuntowicz; j.p. Adam Zacharewicz; j.p. Mateusz Iwicki; j.p. Maciej Januszkowski; j.p. Dominik Rakint; j.p. Adam Rakint; j.p. Jerzy

^{c-c} Podpisy podkreślone.

^{d-d} Podpisy podkreślone.

Wirpsza; j.p. Antoni Woydag; j.p. Kazimierz Wirpsza; j.p. Tadeusz Tołoczko; j.p. Tadeusz Strawiński; j.p. Józef Strawiński; j.p. Józef Woydag; j.p. Jan Monty-gayło Łoyba; j.p. Andrzej Montygayło Łoyba; j.p. Józef Dowgiałło; j.p. Tadeusz Skorulski; j.p. Wacław Rowiński; j.p. Stefan Koreywa; j.p. Jerzy Kurmin; j.p. Michał Kulikowski; j.p. Ludwik Zajączkowski, kom[ornik] tr.; j.p. Jakub Hatowski, *nota bene a possessio*; j.p. Benedykt Juszczynski; j.p. Bartłomiej Woydag; j.p. Józef Dauksza; j.p. Józef Kulesza; j.p. Piotr Woropay; j.p. Ludwik Woropay; j.p. Ignacy Ratowt; j.p. Józef Łakowicz; j.p. Stanisław Bohdanowicz; j.p. Jan Łukomski; j.p. Andrzej Wirpsza; j.p. Jan Woytkuński; j.p. Marcin Łukomski; j.p. Józef Maciejewski; j.p. Jan Gasicki; j.p. Marcin [605] Kalinowski; j.p. Antoni Dubiszewski; j.p. Józef Sadowski; j.p. Jerzy Stankiewicz; ^aj.p. Bartłomiej Boreyko^a; j.p. Jerzy Wilkowski; j.p. Jan Żuk; j.p. Melcher Turlay *nota bene possessia*; j.p. Stanisław Zaleski; j.p. Antoni Dymśa; j.p. Piotr Noniewicz; j.p. Antoni Bochdanowicz; j.p. Szymon Jagintowicz; j.p. Szymon Siemaszko; j.p. Michał Mikłaszewicz; j.p. Józef Marcinowski; j.p. Jan Siemaszko; j.p. Walerian Strawiński; j.p. Paweł Paszkowski; j.p. Jan Woydag; j.p. Franciszek Zacharewicz; j.p. Walenty Pogorzelski; j.p. Samuel Juszczynski; j.p. Tadeusz Dołmat; j.p. Jan Łukaszewicz; j.p. Michał Nawsuć; j.p. Józef Strawiński; j.p. Jakub Jastrębski; j.p. Bartłomiej Bohdanowicz; j.p. Romuald Mączuński; j.p. Maciej Pikiel; j.p. Dominik Surwiłło; j.p. Paweł Bohdanowicz; j.p. Andrzej Bohdziewicz; j.p. Tadeusz Strawiński; j.p. Antoni Ratowt; j.p. Jan Strawiński; j.p. Adam Zubowicz; j.p. Ludwik Pikiel; j.p. Andrzej Sokołowski *nota bene*; j.p. Hilary Talatowicz, mostowniczy tr.; j.p. Józef Talatowicz, mostow[niczyc] tr.; j.p. Józef Monkiewicz; j.p. Stanisław Gieysztor; j.p. Andrzej Strawiński; j.p. Marcin Skarbek; j.p. Antoni Werecki; j.p. Mateusz Mackiewicz [605v]

Roku 1771 miesiąca *februarii* 7 dnia takowe sufragia *in personam* w.j.p. Tadeusza Strawińskiego, oboźnego tr. konotujemy.

Józef Piotr Eytmin, ciwun i sędzia ziem. woj. tr.; Stefan Dominik Romer, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.

[95 podpisów]

142. Sufragia na sędziego ziemskiego, 6-7 II 1771

Rkps LVIA, SA 5917, k. 606-609v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja sufragiów do sędztwa ziemskiego woj. tr. na osobę w.j.p. Sienkiewicza, miecznika woj. tr., dawanych, 7 II 1771 w grodzie trockim aktykował Stanisław Godlewski; pod dokumentem notatka Lembicza regenta gr. tr. o wydaniu.

Roku 1771 miesiąca *februarii* 6 dnia sufragia woj. tr. na elekcyi do sędztwa ziem. [606v] woj. tr., *post fata* śp. w.j.p. Mikołaja De Raesa wakującego, na osobę w.j.p. Sienkiewicza, miecznika woj. tr., dawane *in solito loco et tempore* po sejmikach deputackim i gospodarskim:

^{a-a} Fragment podkreślony.

w.j.p. Stefan Dominik Romer, chorąży, *ad praesens electus* podkomorzy woj. tr.; w.j.p. Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr.; w.j.p. Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; w.j.p. Siruć, podczaszy inflancki; w.j.p. Tadeusz Kuczewski, podstoli mielnicki; j.p. Józef Romanowski, rot[mistrz] oszmiański; j.p. Antoni Billewicz, star[osta] kryksztański; j.p. Antoni Niewęgłowski; j.p. Kazimierz Kozakiewicz; j.p. Józef Czaplejewski; j.p. Paweł Kołodzieżyński; j.p. Tadeusz Dziekoński; j.p. Hieronim Gasicki; j.p. Józef Łukaszewicz; j.p. Jerzy Kozakiewicz; j.p. Antoni Jagintowicz; j.p. Piotr Kornelewski; j.p. Józef Romanowski; j.p. Józef Rodomański; j.p. Jan Borkowski; j.p. Franciszek De Raes, sędzic ziem. tr.; Józef Tołkacz; j.p. Józef [607] Boszkowski; j.p. Adam Hatowski; j.p. Franciszek Naruszewicz; j.p. Kazimierz Boczkowski; j.p. Jerzy Jędrzejewski; j.p. Dominik Abłamowicz; j.p. Kazimierz Siellawa; j.p. Antoni Turewicz; j.p. Franciszek Łappa; j.p. Antoni Wirpsza; w.j.p. Kazimierz De Raes, sędzic ziem. tr.; j.p. Jan Mordas; j.p. Jerzy Jurewicz; j.p. Andrzej Karwowski; j.p. Józef Hrydzewicz; j.p. Jerzy Jastrzębski; j.p. Jan Albertowicz; j.p. Andrzej Duksza; j.p. Benedykt Skarżyński, budowniczy tr.; j.p. Jan Hatowski; j.p. Antoni Skarżyński; j.p. Antoni Czerwiński; j.p. Tomasz Skarżyński; j.p. Antoni Korsak; j.p. Michał Bańkowski; j.p. Dominik Chondzielewski; j.p. Jan Skarżyński, komornik tr.; j.p. Kazimierz Czerniewski; j.p. Kazimierz Wilpiszewski; j.p. Ludwik Czyrwiński; j.p. Antoni Dowgiałło; j.p. Tadeusz DeRaes, sędzic ziem. tr.; j.p. Jerzy Rogalski; j.p. Stanisław Czaplejewski; j.p. Władysław Stęgwillo; j.p. Mateusz Kubicki; j.p. Dominik Jurcewicz, skar[bnik] smoleński; j.p. Józef Izyski; j.p. Andrzej Bohdanowicz; j.p. St[anisław] Czechowski; j.p. [607v] Antoni Ziemnicki; j.p. Jan Kirklewski; j.p. Kazimierz Kirklewski; j.p. Jerzy Olechnowicz; j.p. Florian Łappa; j.p. Stefan Stabiński; j.p. Franciszek Kirklewski; j.p. Józef Surwiłł; j.p. Antoni Olechnowicz; j.p. Ignacy Sienkiewicz, starosta smilgiański; j.p. Antoni Gosicki, rotmistrz tr.; j.p. Józef Jeleński, sędzia gr. tr.; j.p. Szymon Sagatowski, krajczy tr.; j.p. Bernard Szwykowski, starosta oniski; j.p. Antoni Babecki, czesznik kowieński; j.p. Stanisław Sieklucki; j.p. Szymon Żyliński; j.p. Wawrzyniec Odyniec; j.p. Józef Gieysztor, komornik tr.; j.p. Kazimierz Desztrunk, stolnik rzeczycki; j.p. Ignacy Możeyko, starosta nowosadzki; j.p. Antoni Siemaszko, starosta oleśnicki; j.p. Antoni Kuszelewski, strażnik grodzieński; j.p. Adam Turczynowicz, skarbn[kowicz] tr.; j.p. Krzysztof Zdanowicz; j.p. Jerzy Kirklewski; j.p. Mateusz Klidzia; j.p. Dominik Zabłocki^a; j.p. Barnaba Kozłowski; j.p. Ludwik Maciuński; w.j.p. Onufry Lacki, stolnik tr.; j.p. Józef Kamiński; w.j.p. Stanisław Paszkiewicz, starosta metelnicki; w.j.p. Jerzy Talwosz, sędzia gr. tr.; [608] Mateusz Tański, pisarz ziem. tr.; j.p. Michał Tański, strażnik smoleński; j.p. Tadeusz Tański, rotmistrz tr.; j.p. Leon Lański [sic]; j.p. Franciszek Szczodro, czeszn[ik] tr.; j.p. Michał Krzywobłocki, sędz[ia] tr.; j.p. Tadeusz Charewicz, rotm[istrz] oszmiański; j.p. Karol Żeromski, wojskowiec tr.; j.p. Jan Mańkowski; j.p. Jerzy Iwaszkiewicz; j.p. Leon Iwaszkiewicz; j.p. Aleksander Odyniec; j.p. Krzysztof Żolecki; j.p. Adam Kolenda; j.p. Stanisław Hebrowski;

^a Przedziurawienie w miejscu przesnuwania utrudnia odczyt początku słowa.

j.p. Jerzy Rodziewicz; j.p. Benedykt Bienkuński; j.p. Józef Gutowski; j.p. Kazimierz Kojński; j.p. Ludwik Siestrzęciewicz; j.p. Jan Chodykin; j.p. Jan Marcinkiewicz; j.p. Jan Żyliński; j.p. Florian Żyliński; j.p. Jan Żyliński; j.p. Antoni Chełstowski; j.p. Antoni Zaleski; j.p. Jan Kochański; j.p. Bartłomiej Woysiad; j.p. Antoni Karwowski; j.p. Jakub Raczko; j.p. Jakub Burneyko; j.p. Antoni Chodykin; j.p. Jan Gawianowski; j.p. Mateusz Stacewicz; j.p. Kastuli Siwicki, star[ości] rakaciejski; j.p. Michał Jatoft; j.p. Leon Karwowski; j.p. Piotr Karwowski; j.p. Daniel Jassudowicz; j.p. Stanisław Michniewicz, cześ[nik] brzeski; j.p. Tadeusz Jundził; j.p. Mateusz Ślepowroński; j.p. Marcin Niedziński; j.p. Józef Zabłocki; j.p. Ludwik Lesczyński; j.p. Franciszek Jędrzejewski; j.p. Maciej Zacharewicz; j.p. Jerzy Stabiński; j.p. Jerzy Jachimowicz; j.p. Ignacy Bożyczko; j.p. Antoni Iwanowski; j.p. Antoni Woysiad; j.p. Józef Żyliński; j.p. Teofil Jocz; j.p. Jan Kijuć; j.p. Kazimierz Kurmin; j.p. Ludwik Kijuć; j.p. Franciszek Żelno; j.p. Kazimierz Składź; j.p. Stanisław Skinder; j.p. Andrzej Skinder; j.p. Karol Iwanowski; j.p. Antoni Skinder; j.p. Jan Noniewicz; j.p. Ignacy Reyff; j.p. Józef Kudrewicz; j.p. Mateusz Wersocki; j.p. Mateusz Zacharewicz; j.p. Maciej Bańkowski; j.p. Ignacy Żłoty; j.p. Stanisław Downarowicz; j.p. Bartłomiej Nidziński; j.p. Józef [608v] Zacharewicz; j.p. Jan Pachniewski; j.p. Jan Dłużniewski; j.p. Jerzy Grażewicz; j.p. Antoni Żelno; j.p. Jakub Jowszyc; j.p. Jan Kucewicz; j.p. Mateusz Tomaszewski; j.p. Benedykt Stabrowski; j.p. Benedykt Larnacki; j.p. Mikołaj Hoppen; j.p. Maciej Gembicki; j.p. Andrzej Bańkowski; j.p. Tadeusz Bielawski; j.p. Maciej Jocz; j.p. Konstanty Koniuszewski; j.p. Wiktory Hoppen; j.p. Józef Honesty; j.p. Tadeusz Pietraszkiewicz; j.p. Bartłomiej Borneyko; j.p. Kazimierz Roguski; j.p. Andrzej Kołodzieżyński; j.p. Mateusz Czaplejewski; j.p. Andrzej Koreywa; j.p. Tadeusz Kotarski; j.p. Tadeusz Kuszelewski; j.p. Szymon Rykaczewski; j.p. Jakub Klidzia; j.p. Stanisław Moszoł; j.p. Jan Ławrynowicz; j.p. Franciszek Mackiewicz; j.p. Piotr Reyder; j.p. Kazimierz Paszkiewicz, komor[nik] tr.; j.p. Antoni Chodykin; j.p. Jan Korewo; j.p. Marcin Gawianowski; j.p. Marcin Huszcza; j.p. Franciszek Talatowicz; j.p. Józef Antoni Żydanowicz; j.p. Wincenty Siellawa; j.p. Józef Nagrocki; j.p. Józef Leonowicz; j.p. Franciszek Kozakiewicz; j.p. Józef Zacharewicz; j.p. Ignacy Jowszyc; j.p. Mikołaj Rondomański; j.p. Antoni Hoppen; j.p. Felicjan Morton; j.p. Jan Szadziejewicz; j.p. Józef Iwaszkiewicz; j.p. Kazimierz Jacuński; j.p. Ignacy Paszkiewicz; j.p. Tadeusz Zacharewicz; j.p. Mateusz Czaplejewski; j.p. Dominik Bernacki; j.p. Antoni Maliszewski; j.p. Kazimierz Jassudowicz; j.p. Tadeusz Matulewicz; j.p. Piotr Bohdanowicz; j.p. Felicjan Mocewicz; j.p. Michał Samowski; j.p. Józef Klidzia; j.p. Adam Hrydzewicz; j.p. Adam Srzedziński; j.p. Adam Jacuński; j.p. Jakub Chrzanowski; j.p. Mikołaj Daynowski; j.p. Karol Bańkowski; j.p. Gabriel Jocz; j.p. Jan Mordas; j.p. Walerian Proniewicz; j.p. Antoni Kurowski; j.p. Antoni Borkowski; j.p. Wawrzyniec Gawianowski; j.p. Józef Stroczkowski; j.p. Stanisław Żuk; j.p. Józef Bądziński; j.p. Jerzy Jacuński; j.p. Hieronim Hebrowski; j.p. Maciej Szadziejewicz; j.p. Franciszek Jacuński; j.p. Tadeusz Stucki; j.p. Jakub Remling;

Kontynuacja sufragiów na j.p. Sienkiewicza, miecznika woj. tr.:

j.p. Adam Rykaczewski; j.p. Andrzej Eynarowicz; j.p. Jerzy Szadziejewicz;

j.p. Tadeusz [609] Kijuć, r[egent] ziem. tr.; j.p. Tomasz Stucki; j.p. Tadeusz Nidziński; j.p. Jerzy Mackiewicz; j.p. Antoni Jacuński; j.p. Jan Symonowicz; j.p. Michał Klidzia; j.p. Antoni Hryniewicz; j.p. Józef Hoppen; j.p. Maciej Lesczyński; j.p. Maciej Bańkowski; j.p. Tadeusz Ryży; j.p. Michał Bohdanowicz; j.p. Marcjjan Kiewlicz; j.p. Jerzy Kucewicz; j.p. Karol Ablamowicz; j.p. Mateusz Kiewlicz; j.p. Kazimierz Zdanowicz; j.p. Jan Borkowski; j.p. Dominik Żyliński; j.p. Samuel Narwid; j.p. Franciszek Bernatowicz; j.p. Tadeusz Gawianowski; j.p. Stanisław Gawinowski; j.p. Michał Maliszewski; j.p. Jan Bobrowicz; j.p. Franciszek Winiarski; j.p. Adam Roszczewski; j.p. Jan Bobrowicz; j.p. Jan Nowakowski; j.p. Balthomiej Mackiewicz; j.p. Antoni Bienkuński; j.p. Kazimierz Wędełowski; j.p. Jerzy Baszkuński; j.p. Ignacy Paprocki; j.p. Józef Boczkowski; j.p. Jakub Talatowicz; j.p. Kazimierz Czajewski; j.p. Tadeusz Kucewicz; j.p. Dominik Micewicz; j.p. Antoni Dowgird; j.p. Andrzej Lesczyński, podcz[aszy] podlaski; j.p. Benedykt Honesty; j.p. Jerzy Dobkiewicz; j.p. Kazimierz Matusiewicz; j.p. Ignacy Mackiewicz; j.p. Jan Buczyński; j.p. Antoni Zieniawa; j.p. Jan Paszkiewicz; j.p. Antoni Chodziński; j.p. Karol Bohdanowicz; j.p. Jan Noniewicz; j.p. Józef Dowgird; j.p. Tadeusz Bohdanowicz; j.p. Dominik Talatowicz; j.p. Wojciech Bohdanowicz; j.p. Jakub Snarski; j.p. Marcin Żydanowicz; j.p. Michał Antoniewicz, koniuszy starodubowski; j.p. Michał Dzięgielewski; j.p. Jakub Honesty; j.p. Marcin Biłuński; j.p. Józef Eynarowicz; j.p. Ignacy Zieniawa; j.p. Tadeusz Zdanowicz; j.p. Antoni Zieniawa; j.p. Sylwester Kulikowski; j.p. Jakub Monkiewicz; j.p. Stanisław Wołodźko; j.p. Wincenty Antoniewicz; j.p. Andrzej Żyliński; j.p. Antoni Czarnowicki; j.p. Jerzy Radzikowski; j.p. Mateusz Giecewicz; j.p. Bartłomiej Tubielewicz; j.p. Teofil Jocz; j.p. Franciszek Olechnowicz; j.p. Ignacy Wirpsza; j.p. Józef Paszkiewicz; j.p. Kazimierz Monczuński; j.p. Piotr Zasztowt; j.p. Kazimierz Zasztowt; j.p. Kazimierz [609v] Pohoski; j.p. Józef Łukaszewicz; j.p. Józef Sienkiewicz; j.p. Kazimierz Siellawa, starosta wo[źniczański]; j.p. Józef Mackiewicz; j.p. Jakub Minkowski; j.p. Kazimierz Daynowski; j.p. Franciszek Tarewicz; j.p. Kazimierz Truskowski; j.p. Piotr Wiszczycki; j.p. Marcin Frackiewicz; j.p. Antoni Leonowicz; j.p. Jerzy Olechnowicz; j.p. Tadeusz Ratowt; j.p. Stanisław Godlewski; j.p. Wincenty Miciewicz; j.p. Stanisław Twerutowicz; j.p. Tadeusz Rychlicki, starosta rządziński; j.p. Antoni Czczerba; j.p. Marcin Daynowski; j.p. Antoni Kleczkowski, skarbnik wiłkomierski; j.p. Ludwik Pułbeczek; j.p. Onufry Rychlicki; j.p. Jan Czajewski; j.p. Ignacy Piasecki; j.p. Tadeusz Mackiewicz; j.p. Tymoteusz Pilecki; j.p. Szymon Leonowicz; j.p. Andrzej Karwowski; j.p. Leon Karwowski; j.p. Jan Rondomański; j.p. Adam Daynowski; j.p. Wincenty Turewicz; j.p. Antoni Stabiński; j.p. Maciej Sobolewski; j.p. Jan Wirpsza; j.p. Dominik Turewicz; j.p. Tadeusz Nowodworski; j.p. Stefan Rondomański; j.p. Leon Rondomański;

Roku 1771 miesiąca *februarii* 7 dnia takowe *suffragia in personam* w.j.p. Józefa Sienkiewicza, miecznika woj. tr. *in numero votorum supra expressorum* konotujemy.

Józef Piotr Eytmin, ciwon i sędzia ziem. woj. tr.; Stefan Dominik Romer, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr. *mp.*; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.
[377 podpisów]

XCVII. Sejmik deputacki w Trokach 3–4 II 1772

143. Kredens dla deputatów, 4 II 1772

Zapiska w księdze protokolowej o wpisaniu obu kredensów, 5 II 1772, LVIA, SA 5979, k. 53.

Rkps 1 LVIA, SA 5917, k. 705–706v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację kadencyi wileńskiej w.j.p. Józefa Gieysztora, komornika woj. tr., 5 II 1772 w grodzie trockim aktykował Dominik Hatowski, komornik woj. tr.; pod dokumentem notatka o wydaniu przez Lembicza, regenta gr. tr.
Rkps 2 LVIA, SA 5917, k. 707–708v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację w.j.p. Żeromskiemu, 5 II 1772 w grodzie trockim aktykował Dominik Hatowski, komornik woj. tr.; pod dokumentem notatka o wydaniu przez Lembicza, regenta gr. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym, testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu do miasta J.K.M. Trok *pro die 3 februarii* w roku niniejszym 1772, w którym dla obrania w.i.p.p. deputatów na przyszłe trybunały kadencyi wileńskiej i ruskiej zgromadziliśmy się, gdzie, postępując *iuxta praescriptum novellae legis* konstytucyi *coronationis* N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, w roku 1764 zaszłym¹⁶², po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona i sędziego ziem. woj. tr., [705v] przystąpiliśmy *ad electionem* w.i.p.p. deputatów, do której to funkcyi, znając być *capacissimos et tot meritis*^a w W.Ks.L. zaszczyconych, *liberis et non impeditis suffragiis* za pierwszego deputata na sądzenie trybunału^b kadencyi wileńskiej w.j.p. Józefa Gieysztora, komornika woj. tr., a zaś za drugiego deputata na sądzenie Trybunału kadencyi ruskiej alternatą przypadającej nowogrodzkiej w.j.p. Karola Żeromskiego, wojskowicza woj. tr.^b, po którym obraniu ciż w.i.p.p. deputaci na dniu 4 *mensis et anni currentium ad mentem supra* wyrażonej konstytucyi *coronationis* przysięgę z roty w konstytucyi *anni 1726*¹⁶³ wyrażonej *in eum tenorem*:

^a W rkps. 2 „meritos”.

^{b-b} W rkps. 2 „kadencyi nowogrodzkiej w.j.p. Karola Żeromskiego, wojskowicza woj. tr., a zaś za drugiego deputata na sądzenie Trybunału kadencyi wileńskiej w.j.p. Józefa Gieysztora, komornika woj. tr.”

¹⁶² „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹⁶³ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241, fol. 473.

“Józef Gieysztor, komornik woj. tr., Karol Żeromski, wojskowicz woj. tr.^c przyśiegamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Jedynemu, iż na tych sądach trybunalnych wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu^d W.Ks.L., konstytucji Trybunału, wedle żaloby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując będziemy sędzić, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swojego ani na dobrodziejstwa żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, i podarunków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogroźek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość i prawo popolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sędziach [706] czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów^e wszelkimi sposobami^f swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby i żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpimy, takóŜ prawdziwie według korektury Trybunału 1726 roku na sejmie w Grodnie uczynionej¹⁶⁴, nic jej nie przestępując, na^g tych sędziach trybunalnych sprawować się będziemy, jako^h sprawiedliwie przysiegamy, tak nam Panie BoŜe dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeŜeli niesprawiedliwie, BoŜe nas ubi[j] na duszy i na ciele;

in facie województwa naszegoⁱ trockiego przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a zatym jako de praestito eiusmodi przez ichmościów juramentu praesentibus testamur, tak oraz ciż ichmościowie deputaci tanquam już in plena activitate w tej funkcji zostającej nie tylko ichmościowie z innymi deputatami ich województw i powiatów obranymi na swoich kadencjach prawem, konstytucją coronationis circumscriptis zasiadać mają, lecz etiam interesa województwa naszego trockiego pamiętać et quod de iure spectari potest ad manus sobie powierzone administrować zlecamy oraz tym naszym

^{c-c} W rkps. 2 deputaci w odwrotnej kolejności.

^d W rkps. 2 brak słowa.

^e W rkps. 2 dodano „naszych”.

^f W rkps. 2 „zabawami” zamiast „sposobami”.

^g W rkps. 2 przedziurawienie w miejscu przesznurowania utrudnia odczyt słowa.

^h W rkps. 2 dodano „to”.

ⁱ W rkps. 2 brak słowa „naszego”.

¹⁶⁴ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych przyświadczamy i stwierdzamy.

Pisan roku 1772 miesiąca *februarii* 4 dnia^j.

Józef Piotr Eytmin, ciwon i sędzia ziem. woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Józefat Dobrogost Podbipięta, podwojewodzi woj. tr.; Józef Eustachi Siękiewicz^k, sędzia ziem. woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Robert Kazimierz Deraes, pisarz ziem. tr. *protunc*; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Jakub Siruć^l, podczasz inflancki; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, oboźny tr.; Antoni Hryniewicz, starosta krasieński^m, rotmistrz i regent ziem. gr. woj. tr. *mp.*; Ignacy Kuczewski, [706v] horodniczy woj. tr. *mps.*; Antoni Rybiński, koniuszy woj. tr.; Józef Tarassowski, horodniczyⁿ i starosta rządziski, *mps.*; Leon Godaczewski, cześnik woj. tr.; Tadeusz Kuczewski *mp.*^o; Kazimierz Herman *mps.*; Barlaam Kisarzewski, hor[odniczy] smoleński; Leon Żeromski, wojskowicz woj. tr.; Sylwester Rakintt, kom[ornik] woj. tr.; Jan Bohdanowicz; Antoni Romer, pod[stolic]^p woj. tr.; Ignacy Siękiewicz^q, starosta smilgiański; Stanisław Godaczowski, r.t. *mp.*; Mikołaj Junosza Dąmbrowski, oboź[ny] mozyrski; Wiktory Hoppen, stoln[ikowicz] smoleński; Mikołaj Jurewicz; Tadeusz Kijuć, regent ziem. woj. tr.^r; Jan Kucowicz; Piotr z Kleczkowa Kleczkowski, cześn[ik] ziemi łomziańskiej; Jan Nowodworski, skar[bnik] inflancki; Józef Putwiński *mp.*; Maciej Krzywobłocki, rotm[istrz] pow. oszmiańskiego *mp.*; Adam Paszkiewicz, horodniczyc woj. tr.; Franciszek De Raes, *mp.*^s; Heronim De Raes; Józef Izyczny *mp.*; Ludwik Rądomański; Jerzy Jurewicz; Antoni Radzikowski; Józef Tołkacz; Mateusz Ślepowroński; Jerzy Butkiewicz; Tadeusz Tołoczko, łowczyc kowieński; Józef Nawsuć, starosta winkszszniański; Józef Stroczkowski; Józef Paszkiewicz; Józef Andrzejkowicz; Kazimierz Jacuński; Andrzej Eynarowicz; Wawrzyniec Odyniec; Mikołaj Hoppen, rot[mistrz] woj. tr.; Jan Jerzy Lembicz, regent gr. woj. tr.^t; Krzysztof Zdanowicz; Ignacy Paprocki *mp.*; Józef Lubecki Książewicz *mp.*^u; Jerzy Kirklewski; Jan Kirklewski, sta[rościc] plikiański^v; Hilary Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Onufry Talatowicz, mostowniczyc woj. tr.; Józef Talatowicz, mostowniczyc

^j W rkps. 2 dodano „w Trokach”.

^k W rkps. 2 „Sienkiewicz”.

^l W rkps. 2 „Syruć”.

^m W rkps. 2 „krasiński”.

ⁿ W rkps. 2 brak urzędu.

^o W rkps. 2 brak „mp.”

^p W rkps. 2 brak tytułu.

^q W rkps. 2 zastąpiono przez „Antoni Sienkiewicz”.

^r W rkps. 2 dodano „mp.”

^s W rkps. 2 brak „mp.”

^t W rkps. 2 dodano „mp.”

^u W rkps. 2 dodany „Kazimierz Czajewski; Tadeusz Strawiński”.

^v W rkps. 2 brak podpisu, dodano „Jan Krzywkowski; Stanisław Paszkiewicz”.

woj. tr.; Jakub Mąkiewicz^w; Józef Dauksza; Mateusz Zygmuntowicz; Tadeusz Gieysztor; Stanisław Odyniec, s[karbnikowicz] pow. r[zeczyckiego]; Felicjan Comes Morton, cześn[ik] pow. starodubowskiego; Stanisław Onufry Ihnatowicz *mps.*; Józef Strawiński; Jan Strawiński; Józef Strawiński; Jerzy Olechnowicz, ł[owczy] woj. tr. *mp.*; Antoni Ratowtt *mp.*^x; Tadeusz Ratowtt; Franciszek Olechnowicz; Jerzy Olechnowicz; Jan Albertowicz; Antoni Olechnowicz; Michał Wirbsza^y; ^zMichał Łoyba; Wawrzyniec Wirbsza; Mateusz Wirbsza^z; Jan Kirklewski^{aa}; Jerzy Woropay; Michał Woropay; Piotr Woropay; Mikołaj Łoyba; Antoni Łoyba; Jan Łoyba; Marcin Łukomski; Antoni Mikłaszewicz^{bb}, cześnik wędęński.
[92 podpisy]

XCVIII. Sejmik gospodarski w Trokach 4–5 II 1772

144. Kredens dla komisarza, 4 II 1772

Rkps LVIA, SA 5917, k. 709–710 – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu j.p. Tadeuszowi Danilewiczowi, landwójtowi tr., służącego, 6 II 1772 w grodzie trockim aktykował Tadeusz Danilewicz, landwójt tr.; pod dokumentem notatka o wydaniu przez Lembicza, regenta gr. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego w roku teraźniejszym 1772 miesiąca *februarii* 3 dnia do miasta J.K.M. Trok zgromadzeni, *in crastinum, die 4 februarii* w czasie gospodarskiemu sejmikowaniu wyznaczonym prawem *considerando* j.p. Tadeusza Danilewicza, landwójta tr. *anterius* za komisarza furazowego województwa naszego *ex unanimitate assensu nostro* destynowanego, pięcioletnie pracy i staranności *pro bono* województwa naszego z natężoną usilnością azardowane, a chcąc^a pomienionego jegomości *nostra appraemiare gratitudine*, zgodnie, jednomyślnie i bez żadnej ni od kogo kontrydycyi dla tegoż j.p. [709v] Tadeusza Danilewicza z każdego dymu z dóbr hybernowych, jako też i ziemskich województwa naszego trockiego po pół złotego polskiego naznaczamy i do wybrania tej dla j.p. Danilewicza należytości przy egzolucyi podymnego z dóbr ziemskich kancelarii naszej grodzkiej, z dóbr zaś hibernowych samemu j.p. Danilewiczowi *omni meliori modo* do egzekwowania i dopominania się zlecamy i poruczymy. *Pro robore* czego takowy nasz kredens własnymi rękoma podpisujemy.

^w W rkps. 2 „Monkiewicz”.

^x W rkps. 2 brak „mp.”

^y W rkps. 2 „Wirbsza”.

^{z-z} Podpisów brak w rkps. 2.

^{aa} W rkps. 2 dodano urząd „mostowniczy tr.”

^{bb} W rkps. 2 „Mikłaszewicz”.

^a Słowo powtórzone.

Actum w Trokach ut supra.

Józef Piotr Eytmin, ciwon i sędzia ziem. woj. tr. *qua* dyrektor sejmiku gospodarskiego woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Józef Eustachi Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Józefat Dobrogost Podbipięta, podwojewodzy woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Franciszek Szczodro, czesznik woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Antoni Rybiński, [710] koniuszcy woj. tr.; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, oboźny tr.^b; Tadeusz Kijuć, regent ziem. woj. tr.; Józef Gieysztor, komornik i deputat Trybunału Głównego W.Ks.L.; Tadeusz Tański, rotmistrz woj. tr.; Kazimierz Desztrunk, stolnik rzeczycki; Kazimierz Paszkiewicz, komornik woj. tr.; Tadeusz Kuczewski; Mikołaj Dąbrowski *mp.*; Józef Szczodro, czesznikowicz woj. tr.; Jakub Kirklewski; Antoni Maliszewski; Jan Maliszewski; Adam Hrydzewicz; Józef Rodomański; Jan Rodomański; Aleksander Rosochacki, rotmistrz woj. tr.; Stefan Stabiński, obo[źny] woj. tr.; Józef Błażejewicz; Jerzy Staniewicz, kuchmistrz i rotmistrz woj. tr.; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Antoni Dronseyko, p[orucznik] J.[K.]M.; Andrzej Leszczyński, p[odczaszy] woj. p[odlaskiego]; Józef Putwiński; Józef Boczkowski; Barnaba Kozłowski; Maciej Stanisław Leszczyński, p[odczaszy] woj. p[odlaskiego]; Stanisław Bohdanowicz; Jerzy Olechnowicz; Antoni Maciejewski; Józef Maciejewski; Ignacy Romer, p[odstolic] woj. tr.; Jakub Romer, p[odstolic] woj. tr.; Dominik Abłamowicz, komornik.

[44 podpisy]

145. Instrukcja dla delegatów do króla, 4 II 1772

Rkps LVIA, SA 5917, k. 711–712v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcji od prześwietnego województwa trockiego, 6 II 1772 w grodzie trockim aktykował Dominik Hatowski, komornik woj. tr.; pod dokumentem notatka o wydaniu przez Lembicza, regenta gr. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego w roku terażniejszym 1772 dnia 3 miesiąca lutego do miasta J.K.M. Trok *ad solitum consiliorum locum* zgromadzeni, *in crastinum*, na dniu 4 *eorundem* w czasie gospodarskiemu sejmikowaniu wyznaczonym *considerando* okropny przypadek nigdy dotąd w Ojczyźnie naszej nie zdarzony, przypadek na samo wspomnienie do gruntu serce obywatelskie przenikający wraził patriotom prowincyi W.Ks.L. to mocne czucie, którego pełną goryczy skutki dały poznać tej mocy natężonego żalu prześwietnemu województwu naszemu trockiemu dotąd, poko moc Wszechmocnego Boga, niezrównanie wysztytkie [sic] wygórowane przechodząca siły, osłodziła gorzkość nadprzyrodzonym ocaleniem N.K.J. P.N.M., te dwie przyczyny wzruszającego uzalenia i osobliwego

^b Urząd nadpisany.

ukontentowania ciągnące skutki są powodem, że *e gremio nostri* w.i.p.p. [711v] Józefa Eytmina, ciwona i sędziego ziem. woj. tr., Franciszka De Raessa, sędzica ziem. tr., za delegatów do Majestatu obraliśmy, którym to wybranym w.i.p.p. delegatom dokładnie przełożyć myśli nasze zlecamy, jak nader ciężkim żalem obywatelów województwa naszego przeniknione serca z tak nadzwyczajnej, a samym tylko zwierzętom właściwej, wszystkie wyrażenia przechodzącej zuchwałości nad monarchą swoim dopełnionej, mają oświadczyć ukontentowanie z dziękczynieniem Bogu za wyrwanie cudowną mocą z widomego niebezpieczeństwa życia oraz przywrócenia pierwszego zdrowia powinszowawszy, rozciągną życzenia, które to chęci nasze i.p.p. delegatom zaleciwszy, prócz tego, ażeby się w żadne inne materie nie wdawali, jak najsolennie ostrzegamy i obowiązujemy.

Actum ut supra.

Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Józef Siękiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Józefat Dobrogost Podbipięta, podwojewodzi woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Robert Kazimierz Deraes, pisarz ziem. tr. *protunc*; Stanisław Paszkiewicz, oboźny woj. tr. *mp.*; Hieronim De Raes, horodniczy tr.; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Tadeusz Kuczewski *mp.*; Józef Gieysztor, komornik i deputat na Trybunał Główny woj. tr. *mp.*; Kazimierz Pilecki, instygator K[omisji] S[karbowej] W.Ks.L.; Hilary Telatowicz, mostowniczy woj. tr.; Jakub Siruć, podczaszy inflancki; Adam Turczynowicz, skar[bnikowicz] tr.; Leon Godaczewski *mp.*; Michał Krzywobłocki *mp.*; Kastuli Siwicki, rotm[istrz] woj. tr.; Józef Hryniewicz, s[trażnikowicz] w[endeński]; Jakub Godaczewski; Jerzy Rodziejewicz; Józef Żyliński; Jan Białowieski; Maciej Bochdanowicz^a; Franciszek Szczodro, chesznik woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Antoni Rybiński, koniuszy woj. tr.; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Antoni Romer; [712] Antoni Hryniewicz, regent ziem. i rotmistrz woj. tr.; Józef Nawsuć, starosta winkszniański; Dominik Abłamowicz, komornik tr.; Mikołaj Hoppen, rotm[istrz] woj. tr.; Ignacy Sinkiewicz, star[osta] smilteński; Jerzy Iwaszkiewicz, p. w.; Leon Iwaszkiewicz, p[orucznik] pow. kowieńskiego; Leon Karwowski; Tadeusz Pawłowski *mp.*; Józef Putwiński; Mikołaj Junosza Dombrowski *mp.*; Franciszek Sudnik; Tomasz Żyliński; Felician Żyliński; Ignacy Abramowski; Marcelli Abramowski; Michał Łayba; Jerzy Olechnicz; Stanisław z Gozdawa Godliewski, regent Trybunału Głównego W.Ks.L.; Jan Łukoński *mp.*; Tadeusz Kijuć, regent ziem. woj. tr.; Dominik Ignacy [Tański], p[odstarości] woj. tr.; Franciszek Oganowski, regent gr. woj. tr.; Józef Szczodro, cheszn[ikowicz] woj. tr.; Stanisław Szczodro, cheszn[ikowicz] woj. tr.; Wawrzyniec Odyniec, s[karbnik] r[zeczycki]; Antoni Babecki, rotm[istrz] pow. kowieńskiego; Jerzy Kirklewski *mp.*; Jan Kirklewski; Kazimierz Kirklewski, rotm[istrz] pow. [sic] sm[oleńskiego]; Jakub Kirklewski; Wiktory Kirklewski; Joachim Kirklewski; Franciszek Kirklewski; Józef Kirklewski; Ignacy Kirklewski; Tadeusz Kirklewski; Antoni Żyliński; Bartłomiej Kirklewski; Jason

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt środka słowa.

Kirklewski; Antoni Kirklewski; Józef Żyliński; Mikołaj Żyliński; Wincenty Żyliński; Józef Lubecki Kniażewicz; Piotr Kleczkowski; Stefan Stabiński; Kazimierz Desztrung, stolnik rzeczycki; Tadeusz Tański, pisarzewicz ziem., rotm[istrz] woj. tr.; Stanisław Czechowski *mp.*; Józef Woysim Zacharewicz.

[82 podpisy]

146. Laudum sejmiku gospodarskiego, 5 II 1772

Rkps LVIA, SA 5917, k. 713–714v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum seu instrumentum boni ordinis sejmikowania, 6 II 1772 w grodzie trockim aktykował Jakub Kirklewski, kontrahent woj. tr.; pod dokumentem notatka o wydaniu przez Lembicza, regenta gr. woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym instrumentem *boni ordinis* gospodarskim sejmikowania, iż zachowując się *circa orbitam* praw ojczystych, *signanter* konstytucji sejmu *coronationis anni 1764*¹⁶⁵ w roku terazniejszym 1772 na pierwszy poniedziałek po Gromnicach, *idque pro die 3 februarii* do miasta J.K.M. Trok *ad solitum consiliorum locum* do zamku zgromadziwszy się, po zagajeniu przez w.j.p. Józefa^a Piotra Eytmina, ciwona i sędziego ziem. woj. tr., *qua* pierwszego tegoż województwa urzędnika, za deputatów na następujące trybunały W.Ks.L., *idque* w.i.p.p. [sic] Józefa Gieysztora, komornika woj. tr. na kadencją wileńską oraz w.j.p. Karola Żeromskiego, wojskowicza woj. tr., na kadencją ruską alternatą nowogródzką zgodnemi słowy, *nemine contradicente* obraliśmy i desygnowaliśmy. *In crastinum* zaś, *idque die 4 februarii post reasumptionem* rozpoczętego sejmikowania, po zagajeniu *iterum* przez tegoż w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona i sędziego ziem. woj. tr., *neo electi* j.p. deputaci *ad sonantiam* pomienionej konstytucji *coronationis* jurament z rotty konstytucji roku 1726¹⁶⁶ eksprymowanej *in praesentia* nas, urzędników ziemskich i grodzkich oraz wszystkich obywatelów województwa trockiego wykonali.

Post modum considerando powszechny ogłos niegodziwego postępku [713v] nad osobą N.K.J. wykonany, naród polski czerniący, który wprzód życzliwych obywatelów serca smutną powlekł był żałobą, teraz zaś z tej złośliwej tonie [sic] mocą cudownej wszechmocności i opatrności boskiej dla uszczęśliwienia całego narodu naszego został wybawiony, a za tym niezmierną i nie zmyśloną stąd napełnieni zostawszy radością oraz szczerą wiernością ku temuż N.P.N.M. zapalenia będąc życzliwością, dla oświadczenia zupełnego serce [sic] naszych życzenia za delegatów do tegoż N.K.J. P.N.M. w.i.p.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona i sędziego ziem. woj. tr. i w.j.p. Franciszka De Raessa, sędzica ziem. tr., *e medio*

^a Imię nadpisane.

¹⁶⁵ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹⁶⁶ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

nostro zgodnemi głosy obraliśmy, którzy to w.i.p.p. delegaci nie wdawając się w żadne *prorsus* publicznych obrad materie, które *publicum tangere* mogą,^b szczególnie tylko z rekonwalescencji nader miłego zdrowia pochodzącą w szczyrych patriotach radość oświadczyć obligowani będą.

Uno eodemque tempore na rekwizycję w.j.p. Sapiehy, hetmana W.Ks.L. polnego, względem żołdów na wojsko W.Ks.L. oraz ustanowienie ceny zboża, do prześwietnego województwa trockiego wniesioną, reponuje w tym te prześwietnie województwo trockiego [sic], że tę należytość żołdu żołnierskiego konstytucją 1717 roku opisaną¹⁶⁷, jako w regularności na wojsko W.Ks.L. dochodzić powinna, tak tę należytość zawsze prześwietnie województwo trockie opłacało i *ad praesens* opłaca, a zatym w nieoddaniu i zatrzymaniu onej nie czuje się być winne, ile gdy na retentorów w przyzwoitym czasie wydana być się okazuje delata, w którą, jeśliby nie doszła satysfakcji^c, *permittentibus legibus* i.p.p. dobrodziejom rycerstwu *ius agendi* na komisji skarbowej W.Ks.L. zachowuje się, o cenie zaś zboża najsprawiedliwszą po stołecznych i innych miastach same targi oświadczają praktykę.

Eodem^d *data* za zgodą i jednostajną radą składane z dymów prześwietnego województwa trockiego na archiwum ziemskie i grodzkie od roku 1765 *usque ad datam praesentem* pieniądze, ażeby j.p. Danilewicz, komisarz prowiantowy^e woj. tr. a regent od przedniej straży W.Ks.L., *calculationem* tak *de praeceptis*^f, jako też *expensis* wybranej sumy uczynił, *pro quo actu calculationis* w.i.p.p. Jana Skarżyńskiego, komornika woj. tr. i [714] Wawrzyńca Odyńca, skarbnika rzezyckiego, desygnowaliśmy.

Tegoż samego czasu za kontrahentów na wybieranie czopowego szelężnego *idque* na ratę terażniejszą zimową, marcową j.p. Jakuba Kirklewskiego, a na ratę następującą septembrową j.p. Sylwestra Rakinta *nemine contradicente*, zgodnemi głosy obraliśmy, którzy to i.p.p. kontrahenci, ażeby w roku przyszłym 1773 na sejmiku gospodarskim registr pod summieniem karczem pustych i nowo przybyłych oraz pokątnych szynków mieli i oddali, zleciliśmy i obligowaliśmy.

Za użaleniem się także i.p.p. Jerzego Olechnowicza, Jana Rondomańskiego i Stanisława Bohdanowicza z dopuszczenia wszechmocności boskiej przez konflagrąte podupadłych, którym prześwietnie województwo trockie obmyślając *modum* do wsparcia, jako współobywatelom i patriotom tegoż województwa trockiego, z czeladzi i browarników u Żydów na usługach będących od osoby męskiej po złotemu jednemu, a zaś od białogłowskiej płci po groszy 15 tymże ichmościom naznaczyliśmy. Na egzekucją wybierania pomienionego *censum* j.p. Stanisława

^b Tutaj zamknięcie nawiasu, którego otwarcia nie zaznaczono.

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki słowa.

^d Powinno być „*eadem*”.

^e Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki słowa.

^f Powinno być „*perceptis*”.

¹⁶⁷ „Sumariusz tak dymów ziemskich dziedzicznych, szlacheckich, duchownych...”, VL, t. 6, s. 182 (fol. 352).

Bohdanowicza desygnowaliśmy, który to j.p. Bohdanowicz powziąwszy wiadomość od ichmościów księży plebanów każdej parafii o liczbie czeladzi i browarników na usługach u Żydów będących, powyższym sposobem w roku terażniejszym 1772 wyznaczone *quantum* odbierać obowiązany będzie, a po wybraniu onego, odrząciwszy za pracę swoją *iusta adaequata proportione*, z i.p.p. Jerzym Olechnowiczem, Janem Rondomańskim *in tres aequales sortes* pozostałe wszystkie wybrane pieniądze rozdzielił *et suum cuique* oddał, zaleciliśmy.

Na ubogi konwent ichmościów księży bernardynów nowotrockich, ile^g w tym karystyjnym czasie, mając wzgląd i baczność, za jednostajną zgodą nas, patriotów prześwietnego województwa trockiego, tymże ichmościom księżom bernardynom wolną kwestę po całym naszym województwie trockim pozwoliliśmy i w czasie jesiennej pory czy to snopkiem zboża jakiego, czyli to ziarnem gotowym *secundum posse* każdego, nie z powinności wymagającej, lecz *amore charitativo et misericordia* komu się podobać będzie, obmyśliliśmy.

A jako *superius*^h wyrażonych w.i.p.p. deputatów i delegatów obraliśmy oraz całego sejmikowania naszego *actus* odprawiliśmy, jak to wszystko w niniejszy instrument nasz gospodarski *boni ordinis* sejmikowania eksprymowawszy, dla lepszej twierdzy i wagi rękoma [714v] naszymi podpisujemy.

Actum w Trokach *ut supra* roku 1772 miesiąca *februarii* 5 dnia.

Józef Eytmin, ciwon i sędzia ziem. dyrektor sejmiku gromnicznego i gospodarskiego; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr. *mp.*; Józef Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr. *mp.*; Robert Kazimierz De Raes, pisarz ziem. tr. *pro tunc*; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, oboźny woj. tr.; Franciszek De Raes, sędzic ziem. woj. tr.; Franciszek Szczodro, czesznik woj. tr.; Kazimierz Desztrung, s[tolnik] r[zeczycki]; Jakub Syruć, p[odczaszy] k[owieński]; Tadeusz Szczodro, sta[rosta] gry[cieński]; Andrzej Leszczyński, p[odczaszy] p[odlaski]; Adam Woyna Orański, c[ześnik] p[ow.] st[arodubowskiego]; Tadeusz Kuczewski *mp.*; Heronim De Raes; Dominik Ignacy Tański, p[odstarości] woj. tr.; Karol Żeromski, s[ędzia] tr[ybunalski]; Leon Żeromski, w[ojskowicz] woj. tr.; Mikołaj Hoppen, rot[mistrz] woj. tr.; Adam Turczynowicz, ⁱst. gry.ⁱ; Mikołaj Junosza Dąbrowski; Ignacy Sienkiewicz^j; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Ludwik Iżycki; Tadeusz Tołoczko; Tadeusz Pawłowski; Józef Bądziński; Jan Nausuc; Franciszek Ludwik Ignacy Kuczewski^k; Józef Tołkacz; Józef Boczkowski; Jerzy Butkiewicz; Florian Paszkowski; Tomasz Stucki *mp.*; Antoni Wirpsza; Tadeusz Daynowski; Wincenty Szczodro; Józef Kirklewski; Kazimierz Orłowski; Dominik^l Stanisław Żuk; Felicjan Morton *mp.*;

^g Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

^h Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

ⁱ⁻ⁱ Odczyt niepewny.

^j Po nazwisku nieczytelny znak.

^k Być może chodzi o więcej niż jedną osobę.

^l Po imieniu nieczytelny znak.

Antoni Maliszewski; Jan Maliszewski; Andrzej Eynarowicz; Jan Żyliński; Jerzy Iwaszkiewicz; Bałtromiej Bortkiewicz; Piotr Mackiewicz; Bałtromiej Mackiewicz; Jerzy Zelno; Mateusz Żukiewicz; Marcin Lazurewicz; Stanisław Godlewski, r[e-gent] Trybunału Głównego W.Ks.L.; Jan Wróblewski; Tadeusz Kuc^m; Józef Iżycki; Dominik Abłamowicz, kom[ornik] woj. tr.; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Jerzy Staniewicz, k[uchmistrz] woj. tr.; Antoni Drąseyko, p[orucznik] J.[K.]M.; Barnaba Kozłowski; Józef Żyliński; Mikołaj Żyliński; Antoni Żyliński, o[boź-nic] woj. tr.; Jerzy Kirklewski, sta[rosta] plikiański; Jan Kirklewski, st[arościc]; Wincenty Żyliński, s. k.; Wiktory Kirklewski, st[arościc]; Franciszek Kirklewski, st[arościc]; Józef Szczodro, cześn[ikowicz] woj. tr.; Ignacy Bożyczko; Stanisław Szczodro, cz[ześnikowicz] woj. [tr.]; Jan Kucewicz *mp.*; Jerzy Daynowski; Maciej Monwid; Piotr Jacuński; Maciej Krasowski; Ignacy Nuwodt Hryniewicz; Jan Michałowski; Andrzej Michałowski; Stanisław Michałowski; Franciszek Nowicki; Jan Nowicki; Maciej Jankowski; Piotr Jacuński; Dominik Zakiewicz; Jan Wróblewski; Kazimierz Jacuński.

[91 podpisów]

XCIX. Sejmik elekcyjny w Trokach 5 II 1772

147. Kredens dla pisarza, 5 II 1772

Rkps LVIA, SA 5917, k. 715–716 – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na pisarstwo ziemskie woj. tr. w.j.p. Paszkiewiczowi, oboźnemu woj. tr., dany i służący, 7 II 1772 w grodzie trockim aktykował Tadeusz Kijuć, regent ziem. woj. tr.; pod dokumentem notatka o wydaniu przez Lembicza, regenta gr. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym *liberae evictionis*^a kredensem, iż w roku teraźniejszym 1772 miesiąca *februarii* 3 dnia na sejmik gromniczny do miasta i zamku J.K.M. Trok zgromadziwszy się, gdzie szczęśliwie deputackie i gospodarskie sejmikowanie zakończywszy, na dniu zaś 5 *eorundem*, gdy wakans pisarstwa ziemskiego woj. tr. *post fata* w.j.p. Mateusza Tańskiego, pisarza ziem. tr., *secundum praescriptum legis ad liberam electionem nostram devenit*, my, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwuna i sędziego ziem. woj. tr., *ad obloquentiam* praw ojczystych za pisarza ziem. woj. tr. w.j.p. Stanisława Paszkiewiczza, oboźnego tr., *meritis et virtute* do tej funkcji zdolnego męża *nemine contradicente*, zgodnie, jednomyślnie *liberis et non impeditis*

^m Odczyt niepewny.

^a Zapewne powinno być „electionis”.

suffragiis obraliśmy, *atque ideo* pomienionego w.j.p. oboźnego tr. na też pisarstwo ziem. tr. kredensujemy oraz niniejszy kredens podpisami naszych rąk własnych stwierdzamy i autoryzujemy.

Actum w zamku J.K.M. Trokach roku 1772 miesiąca *februarii* 5 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon i sędzia ziem., dyrektor elekcyjnego sejmiku woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Józef Siękiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Robert Kazimierz De Raes, pisarz ziem. tr. *protunc*; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr.; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Symon Sagattowski, krajczy woj. tr.; Franciszek Szczodro, czesznik woj. tr.; Antoni Rybiński, koniuszy woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Antoni Romer, podstolic woj. tr.; Adam Turczynowicz, skar[bnikowicz] woj. tr.; Jan Skarżyński, komor[nik] woj. tr.; Leon Żeromski, wojskowicz woj. tr.; Tadeusz Szczodro, star[osta] gryciański; Stanisław Szczodro, czeszn[ikowicz] woj. tr.; Józef Nawsuć, star[osta] wink[szniański]; Józef Gieysztor, komornik i deputat na Trybunał Główny W.Ks.L. woj. tr.; Tadeusz Kuczewski; Dominik Abłamowicz, komor[nik] woj. tr.; Jakub Siruć, podczaszy inflancki; Tadeusz Kijuć, regent ziem woj. tr.; Tadeusz Tański, rotm[istrz] woj. tr.; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Karol Żeromski, sędzia trybun[alski]; Antoni Karol Hryniewicz, starosta kraśnieński, rotmistrz, regent ziem., gr. woj. tr. *mp.*; Franciszek De Raes, sędzic ziem. tr.; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr.; Mikołaj Alojzy Hoppen, stolnikowicz woj. tr.; Aleksander Rosochacki, rotm[istrz] woj. tr.; Jerzy Kirklewski; Jan Kirklewski; Kazimierz Kirklewski; Jakub Kirklewski; Krzysztof Zdanowicz, kon.^b; Wiktory Kirklewski; Franciszek Kirklewski; Józef Hoppen; Andrzej Leszczyński, podczaszy woj. podlaskiego; Leon Iwaszkiewicz, [715v] porucznik p[ow.] w[ołkowyskiego]; Tadeusz Rychlicki, star[osta]; Ignacy Paprocki; Józef Jocz; Józef Lubecki Kniażewicz; Antoni Iwanowski; Józef Zacharewicz; Piotr Rejder *mp.*; Jan Nawsuć; Wawrzyniec Odyniec, skar[bnik] rzeczycki; Tadeusz Pawłowski; Piotr z Kleczkowa Kleczkowski, czeszn[ik] ziemi łomżyńskiej; Adam Paszkiewicz, horodniczyc woj. tr.; Józef Stroczkowski; Tymoteusz Maciej Pilecki, *mp.*; Józef Putwiński; Kazimierz Paszkiewicz, komornik woj. tr. *mp.*; Michał Bykowski; Antoni Hodykin *mp.*; Mateusz Pacewicz *mp.*; Maciej Leszczyński; Antoni Mordas Żyliński; Tadeusz Kuszelewski; Stanisław Żuk; Maciej Monwit; Michał Czajewski; Piotr Jacuński; Jakub Jarmolicki; Jerzy Iwaszkiewicz; Bartłomiej Dabkiewicz; Jan Sudwoy; Tadeusz Sudwoy; Mateusz Sudwoy; Jakub Juniewicz; Michał Krzywobłocki w.p.; Antoni Babecki, czesznik i rotmistrz pow. kowieńskiego; Kazimierz Desztrunk, stoln[ik] rzeczycki; Kazimierz Pilecki, starosta buciłowski, instygator, koniuszy, skarbowy W.Ks.L.; Kastuli Siwicki, rotmistrz woj. tr.; Leon Godaczewski, czeszn[ik] woj. tr.; Jakub Godaczewski *mp.*; Stanisław Czechowski; Adam Rykaczewski; Kazimierz Jacuński; Jan Woysim Żyliński; Piotr z Kleczkowa Kleczkowski; Franciszek Oganowski, regent gr. woj. tr.; Dominik Hattowski, *mp.*; Jerzy Hebrowski; Mateusz Klidzia; Józef Tołkacz; Tadeusz

^b Odczyt wątpliwy.

Hryniewicz, namiestn[ik] ziem. i gr. woj. tr.; Tadeusz Kotarski, rotmistrz tr.; Jan Nowodworski, skarbnik smoleński; Karol Gawianowski ręką swą; Marcin Huszcza; Samuel Oganowski; Jerzy [B]^cuczkowski; Jan Chodykin; Kazimierz Czajewski; Michał Wittokowski; Józef Andrzejkowicz; Kazimierz Orłowski; Jan Białowieski *mp.*; Tadeusz Bochdanowicz; Jakub Iwaszkiewicz; Ludwik Macewicz; Jan Zieniana [sic]; Karol Michałowski *mp.*; Jan Nowakowski *mp.*; Franciszek Sudnik; Winarski Franciszek; Kazimierz Matuszewicz *mp.*; [716] Kazimierz Dombrowski; Józef Kucewicz; Stanisław Dobkiewicz; Antoni Toczyłowski; Jan Jerzy Lembicz, regent gr. woj. tr.; Józef Grodzicki *mp.*; Ingnacy [sic] Rykaczewski; Józef Kozakiewicz; Jan Szadziejewicz; Adam Zdanowski; Jakub Hebrowski; Jerzy Kucewicz; Kazimierz Rydzewski *mp.*; Tomasz Matulewicz; Józef Dawnarowicz *mp.*; Franciszek Hryniewicz *mp.*; Józef Maciejewski; Tadeusz Danielewicz, landwójt i komisarz woj. tr.; Szymon Danilewicz; Wincenty Danilewicz; Wawrzyniec Gawianowski *mp.*; Stanisław Bochdanowicz; Franciszek Jocz; Józef Staniewicz; Jerzy Kulesza; Tadeusz Strawiński; Jerzy Jakubowski; Jan Antoni Wincza Kuczewicz *mps.*; Felicjan comes Morton, cheszn[ik] pow. starodubowskiego *mp.*; Andrzej Eynarowicz; Teofil Jocz; Jan Kijuć *mp.*; Ludwik Kijuć *mp.*; Rafał Rosochacki *mp.*; Marcin Danowski; Jakub Juniewicz; Tomasz Nieciuński; Piotr Pacewicz; Bartłomiej Rumboicz [sic]; Józef Muńkiewicz; Antoni Woysiatt; Jan Tubielewicz; Bartłomiej Tubielewicz; Kazimierz Jankiewicz; Ignacy Bożyczka; Józef Eynarowicz; Jan Michałowski; Jerzy Daynowski; Jan Paszkiewicz; Tomasz Daynowski.
[163 podpisy]

C. Sejmik deputacki w Trokach 8-9 II 1773

148. Kredens dla deputatów, 9 II 1773

Zapiska w księdze protokołowej o wpisaniu kredensów, 9 II 1773, LVIA, SA 5979, k. 102v.

Rkps LVIA, SA 5917, k. 822-823v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację w.i.p.p. De Raessowi i Lackiemu służącego, 9 II 1773 w grodzie trockim aktywował Stanisław Godlewski, regent Trybunału Głównego Lit.; pod dokumentem notatka Lembicza, regenta gr. tr. o wydaniu.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu do miasta J.K.M. Trok *pro die 8 februarii* w roku niniejszym 1773 dla obrania w.i.p.p. deputatów na przyszłe trybunały kadencji wileńskiej i ruskiej zgromadziliśmy się, gdzie postępując *iuxta praescriptum*

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt początku słowa.

novellae legis konstytucji *coronationis* N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, w roku 1764 zaszłej¹⁶⁸, po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona i sędziego ziem. prezydującego woj. tr., przystąpiliśmy *ad electionem* w.i.p.p. deputatów, do której to funkcji znając być *capacissimos et tot meritis* w W.Ks.L. zaszczyconych, *liberis et non impeditis suffragiis* za pierwszego deputata na sądzenie trybunału kadencyi wileńskiej w.j.p. Franciszka De Raesa, sędzica ziem. tr., a zaś za drugiego deputata na sądzenie trybunału kadencyi ruskiej alternate przypadającej mińskiej w.j.p. Dominika Lackiego, podstolica tr., obraliśmy. Po którym obraniu ciż w.i.p.p. deputaci na dniu 9 [822v] *mensis et anni currentium ad mentem supra* rzeczonej konstytucji *coronationis* przysięgę z roty w konstytucji *anni 1726*¹⁶⁹ wyrażonej *in eum tenorem*:

my, Franciszek De Raes, Dominik Lacki przysięgamy Panu Bogu Wszchemogącemu, w Trójcy Jedynemu, iż na tych sądziech trybunalskich wedle Boga sprawiedliwości, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji Trybunału, według żałoby i odporu stron, nic nie przykładając ani wymując, będziemy sądzić, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sądziech z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani ubogiego, na przyjaciela krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwa żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, i podarunków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła na[j]mniej nad konstytucją brać nie mamy i kolego[m] swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogrózek, ale samego Boga, jego sprawiedliwość i prawo pospolite i sumnienie swe przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sądach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać nie będziemy, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej, obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby i za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiliśmy, także prawdziwie według korektury trybunalskiej 1726 roku na sejmie w Grodnie uczynionej¹⁷⁰, nic jej nie przestępując, na tych sądziech trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeśli nie sprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i na ciele;

in facie województwa naszego trockiego, przed dygnitarzami i [823] pierwszymi urzędnikami wykonali, a za tym, jako *de praestito eiusmodi* przez ichmościów *iuramento praesentibus testamur*, tak oraz ciż ichmościowie deputaci

¹⁶⁸ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹⁶⁹ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

¹⁷⁰ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

tanquam już *in plena activitate* w tej funkcji zostający, nie tylko z ichmościami innemi deputatami z innych województw i powiatów obranymi na swoich kadencjach prawem, konstytucją *coronationis circumscriptis* zasiadać mają, lecz *etiam* interesa województwa naszego trockiego pamiętać *et quod de iure spectari potest ad manus* sobie powierzone administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisem rąk naszych przyświadczamy i stwierdzamy.

Pisan roku 1773 miesiąca *februarii* 9 dnia w Trokach.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr., starosta gitański *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr. *mp.*; Józef Eustachy Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Stanisław Tadeusz Paszkiewicz, pisarz ziem. woj. tr. *mp.*; Józef Jeleński, sędzia gr. woj. tr., starosta jaki[mowicki]; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr. *mp.*; Adam Todwen, c[ześnik] ziemi bielskiej, s[tarosta] m[etelski]; Robert Kazimierz De Raes, oboźny tr.; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Antoni Hryniewicz, st[arosta] kr[aśnieński], regent ziem. gr. woj. tr.; Tadeusz De Raes, sędzic ziem. woj. tr.; Władysław Stęgwiło *mp.*; Mikołaj Junosza Dombrowski *mp.*; Jerzy Szulc; Tadeusz Pawłowski; Antoni Pawłowski; Antoni Miklaszewicz *mp.*; Józef Strawiński; Kazimierz Matuszewicz *mp.*; Jan Bochdan Gawianowski; Józef Lakowicz; Antoni Iwaszkiewicz; Jerzy Kirklewski; Jan Kirklewski; Jakub Kirklewski; Franciszek Kirklewski; Józef Kamiński; Jan Mordas; Stanisław Mordas *mp.*; Józef Mordas; Michał Borodzicz, r[otmistrz] pow. lidzkiego; Tadeusz^a Kijuć, r[egent] ziem. woj. tr.; Jan Skarżyński, rotm[istrz] woj. tr.; Franciszek Oganowski, regent gr. woj. tr.; Mateusz Ślepowroński; [823v] Tomasz Sokołowski; Barnaba Sokołowski; Dominik Zabłocki; Józef Zabłocki; Michał Jatowt; Andrzej Karbowski; Józef Hrydzewicz; Bartłomiej Jasudowicz; Mikołaj Jurewicz; Andrzej Jurewicz; Franciszek Jasudowicz; Jerzy Woropay; Antoni Skarżyński, k[omornik] woj. tr.; Stanisław Godlewski, regent Trybunału Głównego W.Ks.L.; Józef Iżycki; Józef Boczkowski; Józef Jędrzejewski; Ignacy Ratowt; Paweł Józef Lancchorowski [sic] Paszkowski; Józef Downarowicz; Stanisław Biękuński; Mikołaj Biękuński; Antoni Budkiewicz; Jerzy Budkiewicz; Bartłomiej Lankiewicz; Józef Surwił; Leon Karwowski; Jan Krzysztof Raynicki; Ignacy Strabeyko; Antoni Radzikowski, kuchmistrz woj. tr.; Ignacy Civiński; Bartłomiej Jurewicz. [70 podpisów]

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

CI. Sejmik gospodarski w Trokach 9 II 1773

149. Kredens dla komisarza, 9 II 1773

Rkps LVIA, SA 5917, k. 824–825v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu od województwa trockiego na komisarstwo furazowe tegoż województwa trockiego w.j.p. Antoniemu Skarżyńskiemu, skarbnikowi woj. tr. konferowanego, 9 II 1773 w grodzie trockim aktykował Władysław Hryniewicz; pod dokumentem notatka Lembicza, regenta gr. tr. o wydaniu.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego w roku terażniejszym 1773 miesiąca *februarii* 8 dnia do miasta J.K.M. Trok zgromadzeni, *in crastinum, die 9 eorundem* w czasie gospodarskiemu sejmikowaniu prawem wyznaczonym za komisarza furazowego województwa naszego *ex unanimi assensu nostro* w.j.p. Antoniego Skarżyńskiego, skarbnika woj. tr., zgodnie, jednomyślnie i bez żadnej ni od kogo kontradycyi obraliśmy i destynowaliśmy, dla którego to j.p. komisarza furazowego z każdego dymu dóbr hybernowych, jako też i ziemskich województwa naszego trockiego po pół złotego polskiego naznaczymy i do wybrania tej dla tegoż j.p. Skarżyńskiego należytości przy egzolucji podymnego z dóbr ziemskich kancelarii naszej trockiej, z dóbr hybernowych samemu temuż j.p. Skarżyńskiemu, komisarzowi furazowemu *omni meliori modo* do egzekwowania i dopomieniania się zlecamy i poruczamy, samego zaś tegoż jegomością niniejszym kredensem naszym za aktualnego komisarza furazowego województwa trockiego autoryzujemy i ony własnymi rękoma [825] podpisujemy.

Pisan w Trokach roku 1773 miesiąca *februarii* 9 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr. *mp.*; Józef Eustachy Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr. *mps.*; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Józef Jeleński, sędzia gr. woj. tr., starosta jakimowicki; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Robert Kazimierz De Raes, oboźny woj. tr.; Antoni Karol Hryniewicz, rotm[istrz], regent ziem. gr. woj. tr.; Jan Jerzy Lembicz, regent gr. woj. tr. *mp.*; Józef Tarassowski, horodn[iczy] pow. oszmiańskiego; Józef Szadurski, skarbn[ik] słonimski; Józef Iżycki; Tadeusz Hryniewicz, namies[tnik] ziem. woj. tr. *mp.*; Benedykt Bieńkuński, łow[czy] inflancki; Mikołaj Junosza Dombrowski, oboźny pow. mozyrskiego; Ignacy Sienkiewicz, starosta smilgański; Jerzy Kirklewski; Władysław Stangwiła *mp.*; Jan Skarżyński, komornik woj. tr.; Dominik Bernacki; Józef Kamiński; Dominik Abłamowicz, komornik woj. tr.; Stanisław Czapliwski; Tadeusz Jundził; Samuel Narwid; Józef Zacharewicz; Jerzy Grodzicki, regent sądów podkomorskich woj. tr. *mp.*; Aleksander Rosochacki, rotm[istrz] woj. tr.; Kazimierz Czerwiński; Maciej Plasewicz; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Kazimierz Matusiewicz; Jakub Sienkiewicz, rotm[istrz] woj. tr. *mp.*; Mikołaj Montigierd Łoyba *mp.*; Stanisław Bieńkuński; Michał [825v] Woropay; Ludwik Woropay; Adam Hrydziewicz; Józef Łukaszewicz, ch[orąży] p[arnawski]; Antoni

Laskowski; Symon Żyliński; Tadeusz Danilewicz, landwójt tr.; Michał Montigierd Łoyba; Antoni Mikutowicz, rotm[istrz] woj. tr.; Michał Jatoft; Józef Strawiński; Tadeusz De Raes, sędzic ziem. woj. tr.; Tadeusz Pawłowski; Stanisław Godlewski *mp.*; Antoni Kozłowski; Maciej Leszczyński, *mp.*; Kazimierz Kurmin; Władysław Hryniewicz, *mp.*; Franciszek Oganowski, regent gr. woj. tr.; Antoni Korsak; Krzysztof Zdanowicz, rotm[istrz] woj. tr.; Adam Desztrunk, stoln[ikowicz] rzeczycki; Jakub Żdanowicz, skarbnik słonimski; Ludwik Zajączkowski, komornik woj. tr.

[60 podpisów]

150. Kredens dla kontrahenta, 9 II 1773

Rkps LVIA, SA 5917, k. 821–821v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na kontrahencją j.p. Adamowi Jacuńskiemu służącego, 9 II 1773 w grodzie trockim aktykował Adam Jacuński; pod dokumentem notatka Lembicza, regenta gr. tr. o wydaniu.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym kredensem j.p. Adamowi Jacuńskiemu danym na to, iż co zachowując się *circa praescriptum* praw konstytucyjnych W.Ks.L. w czasie gospodarskim sejmikowaniu tymże prawem wyznaczonym, *idque* w roku terażniejszym 1773 miesiąca *februarii* 9 na tymże gospodarskim sejmiku za kontrahenta j.p. Adama Jacuńskiego do wybierania czopowego szelężnego z całego województwa trockiego, tak na ratę marcową, jako też i następującą sepiembrową, *liberis et non impeditis suffragiis* obraliśmy *et eo intuitu* tegoż jegomości za aktualnego kontrahenta województwa trockiego niniejszym kredensem mieć chcemy i autoryzujemy i ażeby tenże j.p. kontrahent w roku przysłym 1774 na sejmiku gospodarskim [821v] registr pod sumnieniem karczem pustych i nowoprzybyłych oraz pokątnych szynków miał i do kancelaryi grodzkiej trockiej oddał, obowiazaliśmy, *pro robore* czego wydając ten nasz kredens, ony własnymi rękoma naszymi podpisujemy.

Actum w Trokach roku 1773 miesiąca *februarii* 9 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr.; Stefan Dominik Römer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Eustachi Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Stanisław Tadeusz Paszkiewicz, pisarz ziem. woj. tr.; Józef Jeleński, sędzia gr. woj. tr., starosta jakimowicki; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Robert Kazimierz DeRaes, obożny woj. tr.

[9 podpisów]

151. Laudum sejmiku gospodarskiego, 9 II 1773

Rkps LVIA, SA 5917, k. 832–833v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum seu instrument *boni ordinis* gospodarstwa prześwietnego województwa trockiego sejmikowania, 10 II 1773 w grodzie trockim aktykował Władysław Hryniewicz; pod dokumentem notatka Lembicza, regenta gr. tr. o wydaniu.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym instrumentem *boni ordinis* gospodarskim sejmikowaniem, i[ż] zachowując się *circa orbitam* praw ojczy- stych, *signanter* kontytucyi *coronationis anni* 1764¹⁷¹, w roku terażniejszym 1773 na pierwszy poni[e]działek po Gromnicach, *idque pro die 8 februarii* do miasta J.K.M. Trok *ad solitum consiliorum locum* do zamku zgromadziwszy się, po zaga- jeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona i sędziego ziem. woj. tr., *qua* pierwszego tegoż województwa urzędnika, za deputatów na następujące trybunały W.Ks.L., *idque* w.j.p. Franciszka De Raessa, sędzica ziem. tr. na kadencją wileń- ską, a zaś w.j.p. Dominika Lackiego, podstolica woj. tr. na kadencją ruską alter- natą mińską zgodnemi głósy, *nemine contradicente* obraliśmy i desygnowaliśmy.

In crastinum zaś, *idque die 9 februarii post reasumptionem* rozpoczętego sej- mikowania oraz po zagajeniu *iterum* przez tegoż w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona i sędziego ziem. woj. tr. nowo *electi* w.j.p. deputaci *ad sonantiam* pomie- nionej [833] konstytucyi *coronationis* jurament z rotty w konstytucyi roku 1726¹⁷² eksprymowanej *in praesentia* nas, urzędników ziemskich i grodzkich oraz wszyt- kich obywatelów województwa trockiego wykonali.

Post quod peractum uno eodemque tempore na tymże gospodarskim sejmiko- waniu w.j.p. Józef Gieysztor, komornik woj. tr., *intuitu* przywileju¹⁷³ N.K.J. Sta- niśława Augusta P.N.M. na miecznikostwo woj. tr., *post fata* zeszłego w Bogu w.j.p. Tadeusza Strawińskiego zawakowane, sobie konferowanego, tenże urząd miecznikostwa zasiadł.

Postępując zatym przyzwoitym sejmikowania porządkiem za kontrahenta na wybieranie czopowego szeląznego j.p. Adama Jacuńskiego, tak na ratę nastę- pującą terażniejszą marcową, jako też i przyszlą septembrową *liberis suffragiis* obraliśmy, który to j.p. kontrahent, ażeby w roku przyszłym [1]774 na sejmiku gospodarskim registr pod sumnieniem karczem pustych i nowo przybytych oraz pokątnych szynków miał i do kancelaryi grodzkiej trockiej oddał, zlecili- śmy i obligowaliśmy.

Tegoż samego czasu za komisarza furażowego z województwa trockiego naszego w.j.p. Antoniego Skarżyńskiego, skarbnikowicza tr., zgodnemi głósy obraliśmy i temuż jegomości z dymów tak hibernowych, jako też ziemskich

¹⁷¹ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹⁷² „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

¹⁷³ Akt przywileju na miecznikostwo, 23 VI 1772, LVIA, SA 5917, k. 830–831v.

singulariter z każdego po pół złotego *pro praemio laboris* za zgodą nas wszystkich obywateli województwa trockiego naznaczyliśmy.

A jako *superius* wyrażonych w.i.p.p. deputatów obraliśmy oraz całego [833v] sejmikowania naszego *actus* odprawiliśmy, tak to wszystko w niniejszy instrument nasz gospodarski inserowawszy i eksprymowawszy, dla lepszej twierdzy i wagi rękoma naszymi ony podpisujemy.

Actum w Trokach roku 1773 miesiąca *februarii* 9 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr. *mp.*; Józef Eustachy Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Stanisław Tadeusz Paszkiewicz, pisarz ziem. woj. tr.; Józef Jeleński, sędzia gr. woj. tr., starosta jakim[owicki]; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Robert Kazimierz De Raess, obożny tr.; Antoni Hryniewicz, rotmistrz, regent ziem. gr. woj. tr.; Stanisław Godlewski, r[egent] Trybunału Głównego Litewskiego *mp.*; Tadeusz Hryniewicz, namiesnik woj. tr.; Władysław Hryniewicz *mp.*

[13 podpisów]

CII. Sejmik elekcyjny w Trokach 10 II 1773

O przebiegu sejmiku pisał M. F. Czartoryski do T. Ogińskiego, 15, 22 II 1773, BK 01336, k. 8v–10.

152. Kredens dla sędziów ziemskich, 10 II 1773

Rkps LVIA, SA 5917, k. 835–838v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na sęstwo ziemskie woj. tr. w.i.p.p. Talwoszowi i Kazimierzowi De Raessowi służącego, 11 II 1773 w grodzie trockim aktykował Stanisław Godlewski, regent Trybunału Głównego W.Ks.L.; pod dokumentem notatka Lembicza, regenta gr. tr. o wydaniu.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym *liberae electionis* kredensem, iż w roku terażniejszym 1773 miesiąca *februarii* 8 dnia na sejmik gromniczny do miasta J.K.M. Trok zjechawszy *et ad solitum locum* do zamku zgromadziwszy się, *eodem tempore* sejmik deputacki, a na dniu 9 *eorundem* sejmik gospodarski odprawiwszy i zakończywszy, na dniu zaś 10 tegoż roku i miesiąca, jako w czasie *ad hunc actum* prawem wyznaczonym, gdy wakanse dwóch sęstw ziemskich woj. tr., jedno *post fata* w.j.p. Jana Antoniego Wazgirda, sędziego ziem. tr., drugie *post liberam resignationem* przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwuna i sędziego prezydującego ziem. tegoż województwa, *ad electionem nostram deveniunt*, my, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego po zagajeniu *secundum praescriptum* [836] *legis* przez w.j.p. Eytmina, ciwona tr., w zamku *in solito loco* sejmiku *electionis*, *pro primo in locum*

w Bogu zesłego w.j.p. Jana Antoniego Wazgirda w.j.p. Jerzego Franciszka Talwo-sza, sędziego gr. woj. tr., a zaś *in locum* w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona tr., jako po uczynionej przez jegomości uroczystie rezygnacyi, w.j.p. Roberta Kazi-mierza De Raësa, oboźnego woj. tr., *meritis et virtute* do tej funkcyi zdolnych mężów, *liberis et non impeditis suffragiis* jednomyślnie za sędziów ziem. woj. tr. obraliśmy, *atque ideo superius* mianowane osoby na tęż sęstwo ziem. tr. kre-densujemy oraz tychże ichmościów J.K.M. P.N.M. do utwierdzenia osobliwemi przywilejami w tych urzędach prezentując i rekomendując, *pro robore* dzieła naszego niniejszy kredens podpisami własnych rąk naszych autoryzujemy.

Actum w zamku J.K.M. Trokach roku [836v] 1773 miesiąca *februarii* 10 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr., starosta gitański *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Eustachy Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Stanisław Tadeusz Paszkiewicz, pisarz ziem. woj. tr. *mp.*; Józef Jeleński, sędzia gr. woj. tr., starosta jakimowicki; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. [837] tr. *mp.*; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Antoni Karol Hryniewicz, rotmistrz, regent ziem., gr. woj. tr., starosta krasieński; Tadeusz Tański, rotmistrz tr.; Adam Todwen, czesznik ziemi bielskiej, starosta metelski; Adam Turczynowicz, skarbnikowicz woj. tr.; Franciszek de Raës, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Jan Skarżyński, komornik woj. tr.; Michał Borodnicz, rotmistrz pow. lidzkiego; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Tadeusz de Raës, sędzic ziem. woj. tr.; Ignacy Sienkiewicz, starosta smilgiański; Józef Szczodro, czesznikowicz woj. tr.; Stanisław Szczodro, czesznikowicz woj. tr.; Stanisław Godlewski, regent Trybunału Głównego W.Ks.L.; Dominik Ablamowicz, komor[nik] woj. [837v] tr.; Jerzy Kirklewski; Józef Putwiński, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Tadeusz Kuszelewski; Józef Iżycki; Antoni Mikołaszewicz, czesznik wendeński; Jakub Kirklewski; Józef Boczkowski; Stanisław Mordas *mp.*; Tomasz Stucki; Dominik Ad[am] Kołęda; Antoni Butkiewicz; Jan Mańkowski; Michał Sielawa; Kazimierz Matuszewicz; Adam Zacharewicz; Michał Nawsuć; Józef Hry-dzewicz; Stanisław Łakowicz; Mateusz Iwicki; Florian Łapa; Dominik Łapa; Józef Łukaszewicz; Bałtromiej Jurewicz; Michał Jatowt; Kazimierz Czyrwiński; Antoni Skarżyński, k[omornik] woj. tr.; Tadeusz Pawłowski; Andrzej Leszczyński *mp.*; Wawrzyniec Odyniec; Dominik Bernacki; Stanisław Bieńkuński; Józef Downa-rowicz; Tadeusz Jundził; Stanisław Czaplijewski; Jan Mordas; Adam Jacuński; Mateusz Ślepowroński; Dominik [838] Zabłocki; Antoni Radzikowski; Andrzej Karwowski; Tadeusz Dołmat; Adam Brzezicki; Józef Zabłocki; Mikołaj Bieńkuński; Józef Albertowicz; Tomasz Hezter; Franciszek Bołdziewicz; Jan Kirklewski; Symon Żyliński; Aleksander Rosochacki; Piotr Wistyski; Józef Kudrewicz; Wła-dysław Stegwiło; Tadeusz Szczodro, star[osta] griciuński; Jerzy Grodzicki, regent sądów podkom[orskich] woj. tr. *mp.*; Mateusz Wirpsza; Antoni Iwaszkiewicz; Adam Rykaczewski; Adam Hrydzewicz; Jakub Żmiejowski, komor[nik] woj. tr.; Jerzy Mordas; Antoni Laskowski; Mateusz Zygmontowicz; Józef Strawiński; Leon Karwowski; Barnaba Kozłowski; Ignacy Ciwiński; Józef Wolczek; Jerzy Butkiewicz; Maciej Januszkowski; Kazimierz Pohoski; Jakub Sokołowski; Józef Minkowski;

Ignacy Hryniewicz; Michał Montigierd Łoyba; [838v] Franciszek Hryniewicz; Heronim Plasewicz; Franciszek Kudrewicz.

[101 podpisów]

153. Kredens dla komisarza, 23 III 1773

Rkps LVIA, SA 5917, k. 855–855v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu od prześwietnego województwa trockiego na komisarstwo w.j.p. Tadeuszowi Danilewiczowi, regentowi od przedniej straży wojsk W.Ks.L., danego, 24 III 1773 w grodzie trockim aktykował Tadeusz Hryniewicz, namiestnik ziem. woj. tr.

My, urzędnicy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym kredensem j.p. Tadeuszowi Danilewiczowi, regentowi od przedniej straży wojsk W.Ks.L., landwójtowi miasta J.K.M. Trok na komisarstwo woj. tr. danym, lubo na przeszłym sejmiku gromnicznym w roku terażniejszym obraliśmy za komisarza do odbierania furazów na wojsko rosyjskie nakazanych j.p. Antoniego Skarżyńskiego, który dla niezdrovia i różnych przyczyn swoich, ponieważ nazad tenże urząd komisarstwa rezygnował i dalej kontynuować nie chciał, przeto na miejscu jegomości dawniejszego komisarza naszego od lat 6 tąż funkcją z elekcyi naszej administrującego, przerzeczonego j.p. Tadeusza Danilewicza za komisarza prowiantowego z województwa trockiego ukredensowaliśmy, mocą którego kredensu mocen jest nie tylko *hoc officio fungi*, lecz uchwałę podług laudum z dóbr ziemskich i hibernowych wszelkich świeckich i duchownych podług uchwały naszej po pół złotego z dymu za pracę swoją z kancelaryi grodzkiej trockiej odbierać. Dla większego waloru takowy kredens podpisujemy.

Actum w Trokach roku 1773 marca 23 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr., starosta gitański; Stefan Dominik Römer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki^a, chorąży woj. tr.; Józef Eustachi Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Jerzy [855v] Franciszek Talwosz, *electus* sędzia ziem. woj. tr.; Robert Kazimierz de Raess, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Jeleński, sędzia gr. woj. tr., starosta jakimowicki; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Jan Skarżyński, komornik; Ignacy Sienkiewicz, starosta szmiltłyński; Tadeusz Hryniewicz, nam[ieśnik] ziem. woj. tr.; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr.; Józef Łukaszewicz, chorąży par[nawski].

[14 podpisów]

^a Przedziurawienie w miejscu przesnuwania utrudnia odczyt słowa.

CIII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 22 III 1773

Uniwersał Stanisława Augusta – LVIA SA, 5917, k. 841–842v, ASKow, ASWPK2. Deklaracje dworów rosyjskiego, pruskiego i austriackiego rozesłana na sejmiki, kredens i instrukcja dla posła na sejmiki – ASWPK2.

Informacje o niepowodzeniu sejmiku M. F. Czartoryski do T. Ogińskiego, 22 III, 26 IV 1773, BK 01336, k. 14, 19.

154. Instrukcja na sejm zwyczajny, 22 III 1773

Rkps LVIA, SA 5917, k. 856–859v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcyi na sejm j.w.i.p.p. posłom woj. tr. danej, 24 III 1773 w grodzie trockim aktykował Stanisław Godlewski.

Instrukcja od nas senatorów, urzędników ziemskich i grodzkich, rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego na sejmik przedsejmowy za uniwersałami J.K.M. Stanisława Augusta P.N.M. [856v] w roku terażniejszym miesiąca lutego 22 dnia wydanemi, do miasta J.K.M. Trok i zamku trockiego na dzień 22 miesiąca marca *anni praesentis* zgromadzonych j.w.i.p.p. Jerzemu Talwoszewi, ziem. i Józefowi Jeleńskiemu, gr. sędziom woj. tr., obranym posłom na sejm do Warszawy w roku terażniejszym 1773 miesiąca apryla 19 dnia następujący dana.

[1.] Napełniona ze wszecch miar Ojczyzna niezliczonym od sąsiedzkich potencji krzywd i żalów uciskiem, przesyła lży swoje do Najwyższego Króla królujących, Pana panujących, aby wszecchmocność najwielowładniejsza na przeczorną sroskliwość [sic], czulość i starania N.K.J.P.N.M. do utrzymania w całości państwa od Boga powierzonego a oraz religii świętej katolickiej rzymskiej i *praerogativae* religii panującej, praw i wolności narodowych umacniała i od gwałtowności uwolniwszy słodkim pokojem i miłym narodowi Najjaśniejszego Pana obdarzyła panowaniem. Widzi naród polski, jak chce i życzy N.K.J. P.N.M. uszczęśliwić Ojczyznę i odwrócić wszelkie nieszczęśliwości od deklaracyi sprzymierzonych trzech potencji: rosyjskiej, berlińskiej i najjaśniejszej cesarzowej jejmości¹⁷⁴. Oświecają nas odpowiedzi ode dworu polskiego przereczonym potencjom i [857] odwoływania się do traktatów gwarantujących posesyje królestwa naszego, a w ostatku czytamy ugorliwą miłość monarchy naszego ku narodowi, że pełen ufności pokłada nadzieje w sprawiedliwym Bogu, któremu na podnóżku prawo swoje składając, manifestuje się przed całym światem przeciwko wszystkim krokom względem odrywania Polski. Te łaskawe ku narodowi swojemu serce, jak powinno być pełne od nas wdzięczności J.K.M. P.N.M., *vicariae Dei potestati*, tak j.w.i.p.p. posłowie *manutenendo* pańskie przedsięwzięcia najsolenniejsze uczynią podziękowania i o wierności naszej ku monarsze upewnią.

[2.] Rozebranie z mocnym między potencjami podziałem naszych krajów, mimo dawne prawa niczym nie kwestionowane bez rekwizycyi u narodu

¹⁷⁴ Maria Teresa Habsburg.

o fundamenta, zaczym przed tyle wieków spokojnie trzyma jak *sentit* naród nie-
znośną krzywdę, tak j.w.i.p.p. posłowie o przywrócenie i oswobodzenie dopraszać
się u potencyi gorliwie mają, nie pozwalając na aprobatę.

[3.] Poznaje Ojczyzna, że z uwagi gróźb i wiszących na karku naszym niebez-
pieczeństw w przypadku zbrojności [sic] przez potencyje zapowiedzianych, znie-
wolony i wymuszony jest Najjaśniejszy Pan skłonić się do wyznaczenia bezpraw-
nego w krótkim i nagłym czasie sejmu i dzień determinować [857v] 19 kwietnia,
a przeto na odwrócenie wszelkiej bezprawności wszystkie Ojczyzny uszczęśliwienia
fundują synowie Ojczyzny na ojcowskim N.K.J. pieczołowaniu.

[4.] Nie może publiczna rada być bezpieczna, tym największa sejmowa, gdyż
sub armis silent leges. Nie przystąpią j.w.i.p.p. posłowie do żadnej materyi obrad,
aż ewakuacja wojsk egzotycznych z granic polskich i W.Ks.L. uskutecznioma
nastąpi, o to jak najgorliwiej *instabunt*.

[5.] Prawa narodowe, które z obręby wypadły, aby do kluby wprowadzone
były, któremi by religia święta katolicka rzymska, wolność i sprawiedliwość
zaszczycone zostały *promovebunt* j.w.i.p.p. posłowie.

[6.] Królestwo praktykowane grzech jest, gniew boski na całą Ojczyznę
zaciągający, ile w państwie, w którym na każdego Polaka łonie Najjaśniejsi Monar-
chowie bezpieczny spoczynek mieli. Ten klejnot wiary i zaszczytu przez bezecnych
stracony, że tylko wszechmocność boskiej opatrności namiestnika i pomazańca
swego, Najjaśniejszego Pana z rąk bezbożnych wyrwała i od śmierci uwolniła,
tak winniśmy Panu panujących nigdy nieustanne dzięki i [858] zabiegać, aby
potomność podobnych wzdrygała się zbrodni. A jeżeli *homicidia* pod przykładną
z przepisu praw idą karę, dalekoż barziej *regicidia* przykładniejszą i niepraktyko-
waną wszystkich winnych ukarać należy, aby stąd Najjaśniejszy Pan poznawał gor-
liwość narodu ku sobie, jako ku swemu monarsze życziwą, a nas kochał i bronił.

[7.] Religia rzymska katolicka dotychczas sprawiedliwy tytuł panującej w kraju
naszym nosząca, aby w swoich prerogatywach nie tylko zatrzymana, owszem,
ugruntowana i zabezpieczona była, gdyż onej poniżenie byłoby widocznym na wol-
ność i sprawiedliwość, wielkie i wielorakie między sobą związki mające, nastę-
powaniem, więc jak ten punkt jest gorliwy, tak j.w.i.p.p. posłów *recta fides* ma
ony promowować.

[8.] Agrawacja zaś od duchowieństwa że j.w. arcybiskupi, biskupi, metropo-
lici, prałaci, kanonicy, dziekani, plebani, zakonnicy *utriusque ritus*, już to za fun-
duszami dawnymi, już to *de recenti alienatoriae* od stanu rycerskiego z krzywdą
najdotkliwszą niemało dóbr posydując i z nich obfite dochody mając, *in super*
jeszcze po parafiach przez wymaganie *modo extorsivo* od szlubów, krztów i pogrze-
bów najszczególniej ludzi uboższych i prostych uciemiężają, a stąd iż się różne
przeciwko zakonności przeszkadzające do pomnożenia chwały Bożej dzieją zgor-
szenia, przeto *instabunt* j.w.i.p.p. posłowie na następującym sejmie, ażeby [858v]
stany Rzeczypospolitej *praevidendo* w tym *summam aggravationem*, wszystkie
dobra *alianatoriae* [sic], przez wymyślne stanu duchownego kroki zabrane,
do stanu rycerskiego przywrócili, jako też i w tym zapobiegli, aby najszczególniej

plebani, ich komendarze i zakonnicy *curam animarum* mający za szluby, chrzty i pogrzeby, tak od stanu szlacheckiego, jako najszczególniej od ludzi prostych ani w rzeczach żadnych, ani w pieniądzach nic nie wymagali *et ullo titulo et praetextu* brać nie ważyli się.

[9.] Takoz iż ciż j.w.i. księża arcybiskupi, biskupi, metropolici, prałaci, kanonicy, dziekani, plebani i zakonnicy *utriusque ritus* przez różne sposoby spraw sądom trybunalskim, ziemskim i grodzkim do sądzenia należących, przeciwko wyraźnym prawom do sądów konsystorskich, nuncjatorskich, *per consequens* do Rzymu *in aggravationem* stanu rycerskiego *et in convulsionem* praw ojczy- stych wprowadzając z pogorszeniem *etiam* akatolików, *iniuste* kłátwami agra- wując, do znacznych ekspensów przywodzą, przeto i w tym j.w.i.p.p. posłowie na następującym sejmie *quam potentissime instabunt*, aby stany Rzeczypospolitej przez konstytucją od takowych najdotkliwszych ucisków i prześladowania stan rycerski uwolnili i obwarowali, iżby stan duchowny *omnis tituli* spraw *evocatorie* do sądów konsystorskich, nuncjatorskich i rzymskich nie wprowadzał, nie sądził, owszem, *instabunt*, ażeby stany Rzeczypospolitej na tymże sejmie *per expres- sum* opisali, jakie sprawy w konsystorzu, nuncjaturze i Rzymie co do prowincyi litewskiej ku sądzeniu przywłaszczane być ^amają, nie tylko między świeckimi a duchownymi, ale nawet i między samemi [859] duchownymi, ponieważ bez takiego warunku tenże stan duchowny może *ex conducto* z sobą uformowawszy proceder *eo motivo* i stan świecki wprowadzić i prosekrować *cum aggravatione* stanu rycerskiego.

[10.] Zasługi j.w.j.p. Chreptowicza, sekretarza wielkiego^b W.Ks.L. w odby- wanych publicznych w Ojczyźnie wielorakich i częstych funkcjach *merentur* u obywatelów W.Ks.L. pamięć i rekomendacją do stanów Rzeczypospolitej, aby wakującą pieczęć mniejszą W.Ks.L. N.K.J. P.N.M. jegomości konferować raczył, *instabunt* j.w.i.p.p. posłowie.

[11.] Sumy i.p.p. Romerom i Sulistrowskim od Rzeczypospolitej należące i przez konstytucją wyznaczonej wypłacenia dopraszać się mają j.w.i.p.p. posłowie.

[12.] Doniosą j.w.i.p.p. posłowie N.K.J. P.N.M. i stanom Rzeczypospolitej Polskiej, że Trybunał Wielki W.Ks.L. na repartycji wileńskiej w roku 1771 przy- właszczywszy sobie *legislationem* mimo wszystkie prawa *de valore* zapisów przy- znanych, na których wszystkich obywatelów bezpieczeństwo dóbr *pendet*, ferując dekret w sprawie j.w.j.p. Brzostowskiego, podskarbiego W.Ks.L. z w.j.p. Bene- dyktem Kamińskim, naówczas stolnikiem, *ad praesens* pisarzem ziem. lidzkim, *ad casum non exsolutionis* sumy na terminie prawo na dziedzictwo dane kasu- jąc, zastawnika dziedzicem przeznaczył. A że takowy wyrok dekretu wyznacza nowy przypadek *contra mentem* praw, zapisów przyznanych wieczystych *cum iniuria* obywatelów, więc j.w.i.p.p. posłowie o podniesienie onego dla utrzymania uniwersalnego majątków obywatelskich ubezpieczenia, a o utwierdzenie prawa

^a Skreślone „nie”.

^b Skróć słowa nadpisany.

wieczystego na dobra Dołchinów *cum attinentiis*, poślednimi, po kilkakrotne przyznaniem zapisami i juramentem aprobowanego, *instabunt*.

Którą to takową instrukcją rękoma naszymi podpisujemy.

Actum w zamku trockim roku 1773 miesiąca marca 24 dnia. [859v]

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr., starosta gitański *mp.*; Onufry Lacki, cho-
rąży woj. tr.; Józef Eustachy Siękiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Robert Kazimierz
De Raes, sędzia ziem. tr.; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Ignacy Kuczew-
ski, horodniczy woj. tr.; Antoni Karol Hryniewicz, rotmistrz, regent ziem. gr.
woj. tr., starosta krasieński *mp.*; Dominik Ignacy Tański, podstarości woj. tr. *mp.*;
Tadeusz Wincenty Kijuć, regent ziem. woj. tr.; Jan Skarżyński, komornik woj. tr.;
Wawrzyniec Odyniec; Józef Klaczkowski, r[otmistrz] woj. tr.; Józef Nawsuć *mp.*;
Dominik Abłamowicz, komornik woj. tr.; Ignacy Sienkiewicz, starosta smilgań-
ski; Tadeusz Danilewicz, komisarz woj. tr.; Jakub Sienkiewicz, rotmistrz woj. tr.;
Józef Iżycki; Ludwik Iżycki; Józef Kamiński; Kazimierz Boczkowski; Józef Bocz-
kowski; Mateusz Czaplewski; Józef Czaplewski; Stanisław Czaplewski; Jakub
Czaplewski; Józef Hrydzewicz.

[27 podpisów]

CIV. Sejmik deputacki w Trokach 7-8 II 1774

155. Kredens dla deputatów, 8 II 1774

Zapiska w księdze protokołowej o wpisaniu kredensów, 8 II 1774, LVIA, SA 5979, k. 163.

Rkps 1 LVIA, SA 5917, k. 943-944v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację w.i.p.p. Paszkiewiczowi, pisarzowi ziem. tr. i Rybińskiemu, koniuszemu tr. służącego, 8 II 1774 w grodzie trockim aktykował Tadeusz Hryniewicz, namiestnik ziem. woj. tr., kredens dla Stanisława Paszkiewicza; pod dokumentem notatka Lembicza, regenta gr. tr. o wydaniu.

Rkps 2 LVIA, SA 5917, k. 945-946v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację w.j.p. Stanisławowi Paszkiewiczowi, pisarzowi ziem. woj. tr., od prześwieznego województwa trockiego konferowanego, 8 II 1774 w grodzie trockim aktykował Franciszek Hryniewicz.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym, testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu, do miasta J.K.M. Trok *pro die* 7 februaryi w roku niniejszym 1774 dla obrania w.i.p.p. deputatów na przyszłe trybunały kadencyi wileńskiej i ruskiej zgromadziliśmy się, gdzie postępując *iuxta praescriptum novellae legis* konstytucyi *coronationis*¹⁷⁵ N.K.J. [943v] Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, w roku 1774 [sic] zaszłej, po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., starosty gitańskiego, przystąpiliśmy *ad*

¹⁷⁵ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389-390).

electionem w.i.p.p. deputatów, do której to funkcji znając być *capacissimos et tot meritis* w W.Ks.L. zaszczonych, *liberis et non impeditis suffragiis* za pierwszego deputata na sądzenie trybunału kadencji wileńskiej w.j.p. Stanisława Paszkiewicza, pisarza ziem. tr., a zaś za drugiego deputata na sądzenie trybunału kadencji ruskiej, alternatą przypadającej nowogródzkiej w.j.p. Antoniego Rybińskiego, koniuszego woj. tr., obraliśmy, po którym obraniu ciż w.i.p.p. deputaci na dniu 8 *mensis et anni currentium ad mentem supra* rzeczzonej konstytucji *coronationis* przysięgę z roty w konstytucji 1726¹⁷⁶ wyrażonej *in eum tenorem* wykonali:

my, Stanisław Paszkiewicz, pisarz ziem., Antoni Rybiński, koniuszy, urzędnicy woj. tr. przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Jedynemu, iż na tych sądziach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwości, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji Trybunału, według żałoby i odporu stron, nic nie przykładając ani wyjmując, będziemy sądzić, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sądziach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani^a dobrodziejstwa żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na^b gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na po tym darów i nadgrody, i podarunków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad^c konstytucją brać nie mamy i z kolegą swym tego nie pomagać, nie naradziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, [944] nie bojąc się kaźni, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość i prawa pospolite, i sumnienie swe przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sądach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać nie będziemy, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej, obłożnej choroby naszej albo^d własnej i gwałtownej potrzeby i żadną praktyką gwoili komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiliśmy, które^e prawdziwie według korektury trybunalskiej 1726 roku na sejmie w Grodnie uczynionej¹⁷⁷, fiej nie przestępując na tych sądach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy świętej Jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i ciele;

in facie województwa naszego trockiego, przed dygnitarzami i pierwszemi urzędnikami wykonali, a zatem jako *de praestito eiusmodi* przez ichmościów

^a W rkps. 2 dodano „na”.

^b W rkps. 2 brakuje „na”.

^c W rkps. 1 przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

^d W rkps. 2 „dla” zamiast „albo”.

^e W rkps. 2 „także” zamiast „które”.

^f W rkps. 2 dodano „i nic”.

¹⁷⁶ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

¹⁷⁷ O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

iuramento praesentibus testamur, tak oraz ciż ichmościowie deputaci *tanquam* już *in plena activitate* u tej funkcji zostający, nie tylko ^gz i.p.^g deputatami z innych województw i powiatów obranymi na swoich kadencjach prawem, konstytucją *coronationis circumscriptis* zasiadać mają, lecz *etiam* interesa województwa naszego trockiego pamiętać *et quod de iure poster^h* *potest ad manus* sobie pomienioneⁱ administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisem rąk naszych przyświadczamy i stwierdzamy.

Pisan roku 1774 miesiąca *februarii* 8 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwun woj. tr., starosta gitański, *mps.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. prezydent woj. tr. *mps.*; Józef Eustachi Siękiewicz^j, sędzia ziem. woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia ziem. woj. tr.; Robert Kazimierz de Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Tadeusz Kuczewski *mps.*; Franciszek Sańkowski, obożny woj. tr.; Adam Jan Todwen, c[ześnik] ziemi bełskiej; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Ignacy Szwykowski *mps.*^k; Benedykt Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Hilary Telatowicz, mostowniczy woj. tr.; Felicjan Masalski, rotm[istrz] woj. tr.; Felicjan Wincenty^l Mortan, cześn[ik] pow. starodubowskiego; Onufry Talatowicz; Franciszek Oganowski, gr. woj. tr. regent *mps.*; Leon Rondomański *mps.*^m; Kazimierz Kurmin; ⁿJózef Busikowskiⁿ; Andrzej Kanty Eynarowicz; Antoni Rondomański; Tadeusz Kuszelewski; Józef Jocz; Krzysztof Rajnicki; Antoni Józef Kozłowski J.K.M.^o; Józef Nawsuć; Wincenty Siellawa; Dominik Hatowski *mps.*; Kazimierz Kozakiewicz; Józef Maciejewski; Antoni Maciejewski; Jan^p Surwił; Jan Borkowski; Mateusz Mackiewicz; Jan Mackiewicz; Maciej Plasewicz; Dominik Mańkowski^q; Stanisław Butkiewicz^r; Adam Turczynowicz, skarbn[ikowicz] woj. tr.; Ludwik Rondomański; Konstanty Koniuszewski; Szymon Danilewicz; Józef Hopen; Józef Rundomański^s; Mikołaj Rundomański; [944v] Jan Rundomański; Jerzy Kirklewski, s[tarosta] p[likiański]; Jan Kirklewski; Kazimierz Kirklewski, r[otmistrz]; Jakub Kirklewski; Adam Jacuński; Jerzy Rodziewicz; Piotr Hejno; I. Rowba, kom[ornik] woj. tr.; Mateusz Pacewicz; Rafał Rosochacki; Kazimierz Czarkowski;^t Jerzy Kurmin; Piotr Woropay;

^{g-g} W rkps. 2 „ichmościowie z innemi”.

^h W rkps. 2 forma właściwa „spectari”.

ⁱ W rkps. 2 „powierzone” zamiast „pomienione”.

^j W rkps. 2 „Siękiewicz”.

^k W rkps. 2 brak „mps.”, dodano „stanow[niczy] lit.”

^l W rkps. 2 dodano „comes”.

^m W rkps. 2 brak „mps.”

ⁿ⁻ⁿ W rkps. 2 zamiast niego wpisany „Jerzy Buczkowski”.

^o W rkps. 2 brak „J.K.M.”

^p W rkps. 2 „Józef” zamiast „Jan”.

^q W rkps. 2 dodano „mp.”

^r W rkps. 2 dodano „mp.”

^s W rkps. 2 „Rondomański”.

^t W rkps. 2 dodano „Jan Borkowski”.

Michał Łoyba; Dadzibog Wirbsza^u; Tadeusz Korczyc; Andrzej Junowicz; Kazimierz Matusiewicz; Wawrzyniec Odyniec^v; Stefan Herman; Onufry Dominik Abłamowicz, komornik woj. tr.; Franciszek Hryniewicz^w; Antoni Rużewicz, truckczaszy woj. tr.; Onufry Staniewicz; Jakub Żmijowski, kom[ornik] tr.; Jan Skarżyński, komornik woj. tr.; Andrzej Leszczyński, podcz[aszy] inflancki^x; Antoni Janik Janowski, rotm[istrz] smoleński; Jakub Godaczewski, o.n.r. [sic]; Mikołaj Alojzy Hopen, rotm[istrz] woj. tr.; Tadeusz Hryniewicz, namiesnik ziem. woj. tr. *mp.*; Kazimierz Kijański^y; ^zMarcin Żukiewicz^z; Krzysztof Dawgirda; Leon Wojdak Sokołowski^{aa}; Józef Cidzik; Ludwik Żyrwiński; Maciej Januszkowski; Benedykt Pietrusewicz; Ludwik Winogrodzki, nam[iestnik] gr. woj. tr.

[89 podpisów]

CV. Sejmik gospodarski w Trokach 8 II 1774

156. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 8 II 1774

Rkps LVIA, SA 5917, k. 948–949v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum prześwieznego województwa trockiego, 9 II 1774 w grodzie trockim aktykował Antoni Rondomański, kontrahent woj. tr.; pod dokumentem notatka Lembicza, regenta gr. tr. o wydaniu.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym instrumentem *boni ordinis* gospodarskim sejmikowaniem, iż zachowując się *circa orbitam* praw ojczystych, *signanter* konstytucji *coronationis anni 1764*¹⁷⁸ w roku terażniejszym 1774 na pierwszy poniedziałek po Gromnicach, *idque pro die 7 februarii* do miasta J.K.M. Trok *ad solitum consiliorum locum* do zamku zgromadziwszy się, po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., starosty gitańskiego, pierwszego tegoż województwa urzędnika, za deputatów na następujące trybunały W.Ks.L., *idque* w.j.p. Stanisława [948v] Paszkiewicza, pisarza ziem. tr. na kadencją wileńską oraz w.j.p. Antoniego Rybińskiego, koniuszego tr. na kadencją ruską alternatą nowogródzką zgodnemi głosy *nemine contradicente* obraliśmy i desygnowaliśmy. *In crastinum* zaś, *idque die 8 februarii post re[a]sumptionem* rozpoczętego sejmikowania oraz po zagajeniu *iterum* przez tegoż w.j.p. Józefa

^u W rkps. 2 „Wirpsza”.

^v W rkps. 2 dodano „s.k.”

^w W rkps. 2 dodano „ap.”

^x W rkps. 2 „podlaski” zamiast „inflancki”.

^y W rkps. 2 dopisano „ręką swą”.

^{z-z} W rkps. 2 brak podpisu.

^{aa} W rkps. 2 dodano „mp.”

¹⁷⁸ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VI, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., starosty gitańskiego, *novo electi* w.i.p.p. deputaci *ad sonantiam* pomienionej konstytucyi *coronationis* jurament z rotty w konstytucyi roku 1726¹⁷⁹ eksprymowanej *in praesentia* nas, urzędników ziemskich i grodzkich oraz wszystkich obywatelów województwa trockiego wykonali.

Post quod peractum uno eodemque tempore na tymże gospodarskim sejmikowaniu w.j.p. Franciszek Sańkowski *intuitu* przywileju N.K.J. Stanisława Augusta P.N.M. na obozieństwo woj. tr., *post assensum*^a w.j.p. Roberta Kazimierza De Raesa, sędziego ziem. woj. tr., zawakowane, sobie konferowanego tenże urząd obozieństwa zasiadł. Postępując za tym w przyzwoitym sejmikowaniu porządkiem, za kontrahenta na wybieranie czopowego szeląznego j.p. Antoniego Rondomańskiego, tak na tę ratę terazniejszą następującą marcową, jako też [949] przyszlą septembrową, *liberis suffragiis* obraliśmy, który to j.p. kontrahent ażeby w roku przyszlým 1775 na sejmiku gospodarskim registr pod summieniem karczem pustych i nowo przybyłych oraz pokątnych szynków *exacte* sporządzony miał i ony do kancelaryi grodzkiej oddał, *praecommissimus*.

Tegoż samego czasu na rekwizycją w.i.p.p. Antoniego i Józefa Kosseckich, starościców morozowickich oraz i.p.p. Leona i Piotra, braci, Józefa, Franciszka i Mateusza synów, ichmościów Antoniego, Hipolita, Symona, Jana, Józefa, Tadeusza i Macieja Sokołowskich i w.j.p. Pawła Littawora Aramowicza, cze[ś]nika brzeskiego, list nasz testimonialny *cum toto nobilitatis* dla tychże ichmościów prerogatywa wydaliśmy i ony rękoma naszemi podpisaliśmy.

Na ostatek, mając wzgląd na ubogi konwent ichmościów księży berna[r]dynów nowotrockich, ile w terazniejszych karystyjných czasach za zgodą nas wszystkich urzędników i obywatelów województwa trockiego po groszy 8 z każdego dymu na dwie raty, tak marcową, jako i septembrową, naznaczamy i one przy oddawaniu podymnego do kancelaryi grodzkiej trockiej importować i wnaszać zalecamy.

A jako *superius* wyrażonych w.i.p.p. deputatów obraliśmy oraz całego sejmikowania naszego *actus* odprawiliśmy, tak to wszystko w niniejszy instrument nasz gospodarski inserowawszy i eksprymowawszy, dla lepszej twierdzy i wagi rękoma naszemi ony podpisujemy.

Actum w Trokach roku 1774 miesiąca *februarii* 8 dnia. [949v]

Józef Piotr Eytmin, ciwon i dyrektor sejmiku gromnicznego i gospodarzkiego woj. tr., starosta gitański *mp.*; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. prezydujący woj. tr.; Józef Ewstachy Siękiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Jerzy Franciszek Talwosz, sędzia ziem. woj. tr.; Robert Kazimierz de Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, pisarz ziem. woj. tr.; Antoni Rybiński, koniuszy woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Franciszek Sańkowski, obożny woj. tr.; Tadeusz Kuczewski *mp.*; Mikołaj Alojzy Hoppen, rotmistrz woj. tr.; Tadeusz Orzechowski *mp.*

[13 podpisów]

^a Powinno być „ascensum”.

¹⁷⁹ „O juramentach deputackich”, VI, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

CVI. Sejmik deputacki w Trokach 6–7 II 1775

O wyborze deputatów *Registr treści listów*, AGAD, Archiwum Tyzenhauzów, H2 t. 2, s. 389, 1003; M. F. Czartoryski do T. Ogińskiego, 21 II, 6 III 1775, BK 01336, k. 95, 97.

157. Kredens dla deputatów, 7 II 1775

Rkps LVIA, SA 5917, k. 1079–1080v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację od prześwietnego województwa trockiego w.i.p.p. deputatom danego i konferowanego, 7 II 1775 w grodzie trockim przed Józefatem Dobrogostem Podbipiętą, podwojewódzimi woj. tr., aktykował Jerzy Grodzicki, regent sądów podkomorskich woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym, testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu, do miasta J.K.M. Trok *pro die 6 februarii* w roku terażniejszym 1775 dla obrania w.i.p.p. deputatów na przyszłe trybunały kadencyi wileńskiej i ruskiej W.Ks.L. zgromadziliśmy się, gdzie, postępując *iuxta praescriptum* konstytucyi *coronationis anni 1764*¹⁸⁰, po zagajeniu w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., za deputatów na następujące trybunały, *idque* w.j.p. Adama Turczynowicza, skarbnikowicza woj. tr., starostę bumbelskiego na kadencją wileńską, [1079v] a zaś w.j.p. Antoniego Romera, chorążyc woj. tr. na kadencją ruską w W.Ks.L. sędzić się mającą *nemine contradicente*, jako *viros capacissimos et tot meritis* w W.Ks.L. zaszczyconych, obraliśmy. Po którym obraniu ciż ichmościowie deputaci na dniu *7 mensis et anni praesentium ad mentem supra* wyrażonej konstytucyi *coronationis* przysięgę z roty w konstytucyi *anni 1726*¹⁸¹ wyrażonej *in eum tenorem*:

my, Adam Turczynowicz, skarbnikowicz tr., Antoni Romer, chorążyc tegoż województwa trockiego, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedynemu na tym, iż na tych sędziach trybunalnych według Boga sprawiedliwie, według prawa statutu W.Ks.L. i konstytucyi, według żaloby i odporu stron, nie przykładając ani ujmując będziemy sędzić, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sędziach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojenstwach i urzędach siedzącym, na bogatego i ubogiego, dla przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego, ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając na potym darów i nadgrody, i podarunków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też

¹⁸⁰ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹⁸¹ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się pomsty, kaźni i pogrózek, ale samego Boga i sprawiedliwość jego i prawo pospolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sądach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic [1080] z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszystkimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby i za żadną praktyką gwoli komu albo w swej sprawie na te sądy nie wstąpiemy, także prawdziwie korektury trybunalskiej 1726 roku na sejmie w Grodnie uczynionej, nic nie przestępując, na tych sędziach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Boże dopomóż w Trójcy Świętej jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i ciele;

in facie województwa naszego trockiego, przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a za tym, jako *de praestito eiusmodi* przez ichmościów *iuramento praesentibus testamur*, tak oraz ciż ichmościowie deputaci *tanquam* już *in plena activitate* w tej funkcji zostający, nie tylko ichmościowie z innymi deputatami z innych województw i powiatów obranymi na swoich kadencjach prawem, konstytucją *circumscriptis* zasiadać mają, lecz *etiam* interesa województwa naszego trockiego pamiętać *et quod de iure spectare potest ad manus* sobie powierzone administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych przyświadczamy i stwierdzamy.

Pisan w Trokach roku 1775 miesiąca *februarii* 7 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Römer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. prezydujący woj. tr. *mp.*; Józef^a Siękiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Robert Kazimierz De Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, pisarz ziem. woj. tr. *mp.*; Józef Jeleński, sędzia gr. woj. tr., starosta jakimowicki; Franciszek De Raes, sędzia gr. woj. tr.; Bernard Szwykowski, stolnik woj. tr.; Józef Kleczkowski, rotmistrz woj. tr.; Piotr z Kleczkowa Kleczkowski, rotmistrz pow. grodzieńskiego; Antoni Kleczkowski, skarbnik wiłkomirski; Adam Jan Todwen, cześnik ziemi bielskiej, starosta simelel¹⁸²; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Jakub Gozdawa Godaczewski, starosta pucilański; Ignacy Szwykowski *mp.*; Stefan Alojzy Wazgird, sędzia ziem., rotm[istrz] [1080v] woj. tr.; Antoni Żyliński, regent ziem. woj. tr.; Jan Antoni Kucewicz *mp.*; Adam Paszkiewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Stanisław Czechowski *mp.*; Tadeusz Szczodro, sta[rosta] metel[icki]; Felicjan Mosalski, rotm[istrz] woj. tr.; Józef Strożnikowski, skarb[nik] woj. tr.; Maciej Stacewicz; Tadeusz Danilewicz, komisarz woj. tr.; Szymon Danilewicz, porucznik woj. tr.; Jan Kozakiewicz *mp.*; Marcin Łukomski x; Józef Krzyżanowski; Andrzej Ejnarowicz, d. w.; Józef Łukasiewicz, chorą[ży] parnawski; Hipolit Łukasiewicz; Jerzy z Domaszewnicy Grodzicki, regent woj. tr. sądów podkomorskich; Józef Szczodro, cześn[ikowicz] woj. tr.;

^a Na końcu imienia trudno czytelne litery, zapewne „es”.

¹⁸² Był starostą simneńskim i metelskim.

Jan Nowodworski, skarbn[ik] inflancki; Jerzy Kirklewski; Jan Kirklewski; Kazimierz Kirklewski, rotmistrz woj. tr.; Jakub Kirklewski; Wiktory Kirklewski; Joachim Kirklewski; Franciszek Kirklewski; Józef Kirklewski; Ignacy Kirklewski; Leon Iwaszkiewicz, poruczn[ik] pow. kowieńskiego; Jakub Iwaszkiewicz; Antoni Iwaszkiewicz; Kazimierz Kozakiewicz; Antoni Bielawski; Bartłomiej Woygag [sic]; Antoni Woydag; Józef Strawiński; Stanisław Moszołł, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Stanisław Żuk; Jerzy Godaczewski *mps.*; Leon Godaczewski, r[egent] gr. woj. nowogródzkiego; Józef Jagmin, d.n. *mp.*; Jan Godaczewski; Józef Zacharewicz; Józef Jocz, x; Jan Chocianowski, cześn[ik] woj. smoleńskiego; Jan Pachniewski x; Leon Rondomański; Ludwik Rondomański; Antoni Rondomański; Jan Rondomański; Felicjan Rondomański; Michał Jatowt; Michał Kwiatkowski; Mikołaj Rondomański; Jakub Rondomański; Józef Jocz x; Stefan Koreywo *mps.*; Maciej Jocz; Roman Łukaszewicz; Ludwik Winogrodzki, nam[iestnik] gr. woj. tr.; Onufry Staniewicz, kuchm[istrz] i rotm[istrz] woj. tr.; Antoni Elsner, skarbn[ik] woj. inflanckiego *mps.*; Franciszek Hryniewicz; Jan Pluciński *mps.*; Antoni Łonkiewicz x; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Jerzy Staniewicz, kuchmistrzewicz i rotmistrzewicz woj. tr.; Józef Monkiewicz; Hilary Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Karol Abłamowicz *mps.*; Dominik Abłamowicz, komor[nik] woj. tr. *mps.*
[89 podpisów]

CVII. Sejmik gospodarski w Trokach 7 II 1775

Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego – zobacz niżej.

CVIII. Sejmik elekcyjny w Trokach 8 II 1775

158. Kredens dla sędziego ziemskiego, 8 II 1775

Rkps BC 861, s. 373–378 – wypis aktykacji dokonanej 8 II 1775 w grodzie trockim przez Jerzego Grodzickiego, regenta sądów podkomorskich; pod dokumentem notatka o sprawdzeniu przez Jana Jerzego Lembicza, regenta gr. i sądów podkomorskich woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym *liberae electionis* kredensem, iż w roku terażniejszym 1775 miesiąca *februarii* 6 dnia na sejmik gromniczny do miasta J.K.M. Trok zjechawszy i do zamku tamecznego zgromadziwszy się, *atque felici omine* sejmik deputacki i gospodarski zakończywszy, na dniu 8 *eorundem*, [374] gdy wakans sęstwa ziemskiego *post fata* w.j.p. Jerzego Franciszka Talwosza, sędziego ziem. woj. tr. *ad liberam nostram electionem devenit*,

my, *desuper* mianowani senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwuna woj. tr., starostę gitańskiego *secundum praescriptum legis* za sędziego ziem. woj. tr. w.j.p. Józefa Jeleńskiego, sędziego gr., delegata na sejm z województwa naszego trockiego, *meritis et virtute* do tej funkcji zdolnego męża, *liberis ac impeditis suffragiis* obraliśmy, *atque ideo superius* mianowanego jegomości na też sędztwo ziem. woj. tr. kredensujemy oraz tegoż jegomości J.K.M. P.N.M. do utwierdzenia osobliwym w tym urzędzie przywilejem prezentując i rekomendując, *pro maiori robore* niniejszy kredens podpisami rąk naszych własnych stwierdzamy.

Pisan w zamku w mieście J.K.M. Trokach roku 1775 miesiąca februaryi 8 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwun woj. tr., starosta gitański *mp.*; Stefan Dominik Römer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Römer, sędzia ziem. prezydujący woj. tr.; Józef Eustachi Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Robert Kazimierz De Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, pisarz ziem. woj. tr.; Bernard Szwykowski, stolnik woj. tr.; Franciszek de Räes, sędzia gr. tr.; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Szymon Sagatowski, [375] krajczy woj. tr.; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Tadeusz de Räes, starosta gier[nakolski]; Antoni z Goszcza Gosicki, rotmistrz woj. tr., starosta narwidski; Adam Jan Tödwen, czesznik ziemi bielskiej, starosta metelski; Michał Krzywobłocki *mp.*; Hilary Telatowicz, mostowniczy woj. tr.; Władysław Laudański Stegwiłł *mp.*; Antoni Kleczkowski, skarbnik wiłkomierski; Józef z Kleczkowa Kleczkowski, rotmistrz woj. tr.; Dominik Turowicz, skarbnik smoleński; Jerzy z Domaszewnicy Grodzicki, regent woj. tr. sądów podkomorskich; Józef Szczodro, cześnikowicz woj. tr.; Jerzy Kirklewski, starosta plikiański; Jan Kirklewski; Kazimierz Kirklewski, rotmistrz woj. tr.; Jakub Kirklewski; Joachim Kirklewski, starosta wisz.; Franciszek Kirklewski; Jan Ławronowicz; Stanisław Moszeł, rotm[istrz] smoleński; Antoni Turowicz, skarb[nikowicz] smoleński; Rafał Bieńkuński, komornik tr.; Wincenty Turowicz; Andrzej Czarkowski, skarb[nik] ziemi łomzińskiej; Tadeusz Danilewicz, komisarz woj. tr.; Jerzy Godaczewski; Józef Jagmin^a; Leon Godaczewski, regent gr. woj. nowogródzkiego; Jan Godaczewski, cze[śnikowicz] woj. tr.^b; Leon Iwaszkiewicz, p[orucznik] pow. kowieńskiego; Jakub Godaczewski, starosta puciłański; Aleksander Rodkiewicz, rotmistrz pow. słonimskiego; Jakub Jawszyc; Franciszek Oganowski *mps.*; Bartłomiej Jachimowicz; Rafał Rossochacki; Antoni Korsak; Antoni Buciarski; Jerzy Jacuński; Jerzy Jakubowski; Benedykt Bieńkuński, łowczy inflancki; Ludwik Rądomański, porucz[nik] woj. tr.; Szymon Danilewicz, porucz[nik] woj. tr.; Dominik Ablamowicz, komornik woj. tr.; Adam de Sztrunk, rotmistrz woj. tr.; Antoni Skarżyński *mp.*; Antoni Wirpsza; Andrzej Wirpsza; Jerzy Jurewicz; Mikołaj Paszkiewicz; Ludwik Winogradzki, namiesnik gr. woj. tr. *mps.*; Tadeusz Tański, pisarzewicz ziem.

^a Po nazwisku nieczytelny znak.

^b Skrót urzędu nadpisany, słabo czytelny.

i rotmistrz woj. tr.; Jakub Iwaszkiewicz; [376] Antoni Iwaszkiewicz; Stanisław Czechowski, r[otmistrz] woj. tr.; Maciej Kochański; Kazimierz Paszkiewicz, komornik woj. tr. *mps.*; Maciej Kochański; Stefan Koreywo; Franciszek Ogilski; Bartłomiej Kirklewski; Jan Koreywo; Franciszek Grażewicz; Jakub Woysim Antoniewicz; Jan Jerzy Lembicz, regent gr. i sądów podkomorskich woj. tr.; Antoni Kozłowski; Antoni Żyliński, regent ziem. woj. tr.; Jan Wyżłański; Jerzy Matulewicz; Maciej Monwid; Franciszek Żelnia; Jan Gawianowski; Bohdan Jan Kochański^c; Jakub Tubilewicz; Wiktory Pietraszkiewicz x; Antoni Borkowski x; Wojciech Cybulski x; Symon Wołągiewicz x; Andrzej Siemaszko x; Andrzej Paszkiewicz x; Kazimierz Paszkiewicz x; Jerzy Burnieyko x; Franciszek Żydanowicz, x; jako nieumiejętni pisma podpisali się: Jakub Buczyński; Tomasz Zydanowicz; Jan Gnatowski x; Andrzej Szymkiewicz, trzema krzyżykami podpisali się; Antoni Mikutowicz; Jan Skarżyński, komornik woj. tr.; Stanisław Odyniec, stolnik brasławski; Ignacy Sienkiewicz, starosta smilgiański; Leon Rądomański; Mateusz Czaplijewski; Jerzy Staniewicz, kuchmistrz i rotmistrz woj. tr.; Antoni Różewicz, strukczaszy woj. tr.; Onufry Staniewicz, kuchm[istrzowicz] i rotm[istrzowicz] woj. tr.; Franciszek Piotrowski x; Jan Szadziwicz x; Wawrzyniec Gawianowski x; Piotr Noniewicz x; Marcin Herman x; jako nieumiejętni pisma podpisali się Andrzej Joteyko; Karol Michałowski x; Antoni Turowicz; Franciszek Jacuński; Bartłomiej Jacuński; Piotr Jacuński; Jakub Jermolicki x; Maciej Leszczyński x; Jerzy Jocz x; Józef Golembiewski x; Marcin Grażewicz x; Felicjan Grażewicz x; [377] Michał Gawianowski x; Kazimierz Kozłowski x; Józef Nagrodzki x; Sylwester Kulikowski x; Wawrzyniec Wołągiewicz x; Kazimierz Wołągiewicz x; Dominik Tarkowski x; Tomasz Żydanowicz x; Stanisław Dowgiałło x; Marcin Ilcewicz x; Benedykt Stombrowski x; Marcin Doborski x; Tadeusz Doborski x; Jan Żyliński x; Mikołaj Korczyc x; Jan Pachniewski x; Jan Janowski x; Wiktory Żyliński, trzema krzyżykami jako nieumiejętni pisanie podpisali się; Tadeusz Orzechowski, porucznik [378] woj. tr. *mps.*; Tadeusz Hryniewicz, namiesnik ziem. woj. tr.; Mikołaj Żyliński, oboźnic woj. tr. *mps.*; Franciszek Grodzicki, komornik woj. tr.; Józef Grodzicki, łowczyc pow. lidzkiego *mp.*; Kazimierz Matusewicz *mp.*; Karol Abłamowicz; Antoni Elsner, strażnikowicz Księstwa Inflanckiego.

[151 podpisów]

^c Po imieniu Bohdan jest przecinek, prawdopodobnie chodzi o dwie osoby.

159. *Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego,*
8 II 1775

Rkps LVIA, SA 5917, k. 1081–1082v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja laudum prześwieznego województwa trockiego, 8 II 1775 w grodzie trockim przed Józefatem Dobrogostem Podbipiętą, podwojewódzimi woj. tr., aktykował Józef Iżycki, kontrahent woj. tr.; pod dokumentem notatka Lembicza, regenta gr. tr., o wydaniu.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele woj. tr. oznajmujemy tym naszym instrumentem *boni ordinis* gospodarskim sejmikowaniem, iż zachowując się w obrębie praw ojczystych, *signanter* konstytucji *coronationis anni 1764*¹⁸³ w roku terażniejszym 1775 na pierwszy poniedziałek po Gromnicach, *idque pro die 6 februarii* do miasta J.K.M. Trok *ad solitum consiliorum locum* do zamku zgromadziwszy się, po zagajeniu przez w.j.p. Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., starostę gitańskiego, *qua* pierwszego tegoż województwa trockiego urzędnika, za deputatów na następujące trybunały W.Ks.L., *idque* w.j.p. Adama Turczynowicza, skarbn[ikowicza] woj. tr., starostę gumbelskiego na kadencją wileńską oraz w.j.p. Antoniego Romera, chorążycy woj. tr. na kadencją ruską zgodnymi głósy obraliśmy i desygnowaliśmy. *In crastinum* zaś, *idque die 7 februarii post reasumptionem* rozpoczętego sejmikowania oraz po zagajeniu *iterum* przez tegoż w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., *neo electi* i.p.p. deputaci *ad sonandum* pomienionej [1081v] konstytucji *coronationis* juramenta z roty w konstytucji roku 1726 roku¹⁸⁴ eksprymowanej *in praesentia* nas, urzędników ziemskich i grodzkich oraz wszystkich obywatelów województwa trockiego wykonali.

Post quod peractum uno eodemque tempore na tymże gospodarskim sejmikowaniu w.j.p. Bernard Szwykowski, podstoli tr., *intuitu* przywileju N.K.J. Stanisława Augusta P.N.M. na stolnikostwo woj. tr. *post fata* zeszłego w Bogu w.j.p. Michała Wazgirda zawakowane, sobie konferowanego, tenże urząd stolnikostwa zasiadł.

Postępując za tym przyzwoitym sejmikowania porządkiem za kontrahenta na wybieranie czopowego szeląznego j.p. Józefa Iżyckiego, tak na ratę następującą, terażniejszą marcową, jako też i przyszłą septymbrową *liberis suffragiis* obraliśmy, który to j.p. kontrahent, ażeby w roku przyszłym 1776 na sejmiku gospodarskim registr pod sumnieniem karczem pustych i nowoprzybyłych oraz pokątnych miał i ony do kancelaryi grodzkiej trockiej oddał, zleciliśmy.

Tegoż samego czasu *ad requisitionem* j.p. Tadeusza Danilewicza, komisarza prowiantowego województwa naszego trockiego, przy podanych przez tegoż jego-ności *inscriptis* trzech punktach, najprzód względem uwolnienia siebie od funkcji komisarzkiej, *deinde* obmyślenia sposobu na zauspokojenie [sic] nakazanego *ad praesens* na cztery miesiące furazu, *postmodum* względem uregulowania stacyi

¹⁸³ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹⁸⁴ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

poczt na traktach w województwie tutejszym konieczno potrzebnych, a do 62 koni na tydzień dyspartymentowanych, przez obywatelów zaś województwa trockiego po wielokrotnie i od wielu kwestionowanych, na ostatek wysłuchania siebie kalkulacyi z branych na prowiant^a od wojska rosyjskiego pieniędzy według ceny i redukcji onychże w całym Księstwie Litewskim płaconego, takowe uczyniliśmy uregulowanie, iż ponieważ w roku [1082] 1774 miesiąca *septembris* 12 dnia za prowiant ostatni według wydanego uniwersału j.w.j.p. Rzewskiego¹⁸⁵, generała lejtnanta wojsk rosyjskich, wzięte pieniądze u tegoż j.p. Danilewicza, komisarza prowiantowego, znajdując się, zatym ażeby pomieniony jegomość skupiwszy furaż i drwa za tę odebraną sumę do magazynu wojska rosyjskiego, według wydanych *ad praesens* uniwersałów na cztery miesiące wystarczył, zleciliśmy oraz *in vim* ośmioletniej pracy tegoż j.p. komisarza, jako też wszelkich poniesionych przez jegomości ekspensów: do Warszawy po kilkakrotnie i rezydencyi niemal ustawicznej wileńskiej, tak *residuum* sumy wziętej za prowiant ostatni przeszłoroczny septembrowy, co się tylko za skupiony *ad praesens* przez jegomości na cztery miesiące furaż zostać może, jako też i co za ten czteromiesięczny skupiony, a do magazynu przystawiony prowiant tenże j.p. komisarz ze skarbu w[ojsk] rosyjsk[ich] pozyszcze, temuż jegomości ustąpiliśmy i darowaliśmy. Względem zaś rezolucyi dania stacyi poczt na traktach w województwie naszym konieczno potrzebnych i dania na one koni według instrukcyi najjaśniejszej delegacyi w roku 1773 miesiąca sierpnia 10 dnia dat[owan]ej^b temuż j.p. komisarzowi zalecającej, mieć chcemy, aby j.p. kom[isarz] z dymów wszytkich tak ziem[skich], duchownych, tatarskich jako też i ze starostw hibernowych i dóbr donatariuszowych, równie z każdego dymu po koniu jednym na stacje poczt wyznaczał, bez pokrzywdzenia jednego nad drugiego z obywatelów naszych, *sub responsione* tego wszystkiego na przyszłym sejmiku obowiązaliśmy oraz dla zdania *calculum* z sumy za prowiant wziętej w.j.p. Franciszka de Räesa, sędziego gr. tr. i w.j.p. Antoniego Hryniewiczza, regenta ziem. i gr. tegoż województwa trockiego, *toties* wspomnionemu j.p. komisarzowi prowiantowemu na przyszłych sejmikach wyznaczaliśmy, *pro interim residuitatem*^c sumy z uchwały na archiwum nasze trockie u j.p. Dominika Tańskiego, podsta[rościego] tr., zostającej do kancelaryi grodzkiej trockiej w.j.p. pisarza gr. tr. lokować dysponowaliśmy.

Mając też wzgląd na j.p. Mateusza Czaplijewskiego, który z dopuszczenia Bożego przez konflagratę w tym roku całe został zubożonym, chcąc onego, jako obywatela naszego województwa, w takowym nieszczęśliwości przypadku nieco podźwignąć, z dymu każdego po groszy cztery dla tegoż jegomości naznaczyliśmy, które aby przy podymnym do kancelaryi grodzkiej dawane były, zleciliśmy^d.

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt końcówki słowa.

^b Odczyt niepewny.

^c Słowo słabo czytelne.

^d Słowo słabo czytelne.

¹⁸⁵ Uniwersał Rzewskiego, 10 IX 1774, LVIA, SA 5917, k. 1068.

Na dniu zaś dzisiejszym, *idque 8 februarii anni currentis* w.j.p. Józefa Jeleńskiego, sędziego gr. tr., delegata na sejm województwa naszego destynowanego, *multis meritis* w województwie naszym zaszczyconego męża, *post fata* w.j.p. Jerzego Franciszka Talwosza, sędziego ziem. tr., *ex vi* zawakowanego tegoż sęstwa ziem. tr. za sędziego ziem. *liberis et non impeditis suffragiis* obraliśmy i kredensem [1082v] naszym tegoż jegomości autoryzowaliśmy.

A jako *superius* wyrażonych w.i.p.p. deputatów obraliśmy oraz całego sejmikowania naszego *actum* odprawiliśmy, tak to wszystko w niniejszy instrument nasz gospodarski inserowawszy i eksprymowawszy, dla lepszej twierdzy i uwagi rękoma naszymi podpisujemy.

Pisan w Trokach w zamku J.K.M. roku 1775 miesiąca *februarii* 8 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr., starosta gitański *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr. *mp.*; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Józef Eustachi Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Rober[t] Kazimierz de Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Franciszek De Raes, sędzia gr. woj. tr.; Stanisław Tadeusz Paszkiewicz, pisarz ziem. woj. tr. *mp.*; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Józef Kleczkowski, rotm[istrz] woj. tr.; Piotr z Kleczkowa Kleczkowski, rotm[istrz] pow. grodzieńskiego; Tomasz Nowodworski; Franciszek Hryniewicz *mp.*; Antoni Elsner, str[ażnikowicz] inflancki; Michał Krzywobłocki, *mp.*; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Jerzy Jacuński; Kazimierz Jassudowicz; Michał Wiszniewski; Józef Lubecki Kniażewicz, kom[ornik] woj. tr. *mp.*; Tomasz Narwid; Jan Pluciński *mp.*; Jan Jerzy Lembicz, regent gr. i sądów podkomorskich woj. tr. *mp.*; Jan Mordas; Antoni Łomkiewicz x; Leon Plasewicz; Józef Kasperski x; Jerzy Olechnowicz, łow[czy] woj. tr. *mp.*; Antoni Mikłaszewicz, cześn[ik] wendeński.

[31 podpisów]

160. Testymonium szlachty trockiej, 9 II 1775

Rkps LVIA, SA 6108, k. 586–589v – kopia w księdze ziemskiej: Aktykacja *testimonium* od województwa trockiego i.p.p. Zelnom służącego, 9 II 1775 na rokach ziemskich trockich przed Janem Romerem, pierwszym sędzią prezydującym, Józefem Eustachym Sienkiewiczem, Robertem Kazimierzem De Raessem, sędziami, Stanisławem Tadeuszem Paszkiewiczem, pisarzem ziemskimi woj. tr., aktykował patron Jakub Żmiejowski; pod dokumentem adnotacja o wydaniu przez Kijucia, r[egenta] ziem. woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego na gromnicznym sejmiku w roku niniejszym 1775 dla obrania j.w.i.p.p. deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. zgodnie zgromadzeni i dla różnych obrad Rzeczypospolitej, tudzież i wysłuchania obiekcji będąc przytomnemi, czyniemy wiadomo każdemu, do kogo by tylo wiedzieć należało, iż doniesiona jest nam gorliwa suplika i.p.p. Stanisława, ojca, Tomasza,

syna i Epimacha Zelnów Nielubowiczów, także braci ichmościów stryjecznych Jakuba, Jerzego, Franciszka i Kazimierza, Krzysztofa, Tadeusza i Mikołaja Zelnów Nielubowiczów, z antenatów swoich j.p. Jana Zelnego Nielubowicza, pradziada ichmościów, tu w naszym województwie trockim nam dobrze wiadomego szlachcica, brata i tu swoją mającego w czasie posesję w folwarku Zelniewiczach Nielubowszczyźnie w województwie trockim w parafii daugowskiej leżącego, [587] która posesja i teraz w nieprzerwanej tegoż ichmościów imienia trwa procedencji dzierżeniu, a od tak już dawnego czasów pozostałych sukcesorach, jednych w Księstwo Żmudzkie, drugich w powiat kowieński zaszyłych i tam dotąd bezzarzutnie zamieszkałych, jakośmy z samej supliki pozostałego zrozumieli potomstwa, którzy to wyż mienieni ichmościowie Stanisław, ojciec, Tomasz, syn, Epimach, wnuk, także bracia ichmościów stryjeczni Jakub, Jerzy, Franciszek i Kazimierz, Krzysztof, Tadeusz i Mikołaj Zelnowie Nielubowiczowie u nas *testimonium* żądając, prosili, ażeby na każdym miejscu za bracią szlachtę mogli być uznanymi. My tedy z doskonałej wiadomości pradziada ichmościów j.p. Jana Zelnego Nielubowicza (który miał syna także Jana, ten Balcara, z tego rodzi się Antoni, aż Antoniego rekwirujący *procedentes*), jako dobrze wiadomi będąc, tak ^{a-a} m.w.m.p.^a i do pozostałego tego *testimonium* rekwirującego skłoniwszy się potomstwa, upraszamy nie tylko j.o.j.w. naszych wielce miłościwych panów, ale i każdego z osobna naszych wielce miłościwych panów i braci, aby nieraz wspomnieni ichmościowie Zelniowie Nielubowiczowie za bracią i prawdziwie rodowitą szlachtę [587v] byli rozumieni i poczytani na każdym miejscu i bez wszelkich niepotrzebnych zarzutów do równości dla względu krwi szlacheckiej przypuszczeni byli. Rozumiemy zatem po każdym z j.o.j.w. naszych w.p.p. i braci, iż w respekcie swoim ichmościów Zelniów, jako niepodębraną szlachtę trzymając i naszą w podobnych czasach nie wzgardzicie przysługą, do której każdego czasu w wzajemnie ku zawdzięczeniu będzie naszą dokładną usilnością.

Datum w zamku J.K.M. trockim roku 1775 na gromnicznym sejmiku miesiąca februaryi dnia 7.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr., starosta gitański *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. prezydujący woj. tr.; Józef Eustachi Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Robert Kazimierz De Raes, sędzia ziem. [588] woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, pisarz ziem. woj. tr. *mp.*; Józef Jeleński, sędzia gr. tr., starosta jakimowicki; Franciszek De Raes, sędzia gr. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Stefan Alojzy Wazgird, sędzia ziem., rotmistrz woj. tr.; Piotr z Kleczkowa Kleczkowski, rotmistrz woj. tr.; Józef Kleczkowski, rotmistrz woj. tr.; Michał Stanisław Odyniec, stolnik brasławski *mp.*; Franciszek Hryniewicz; Dominik Abłamowicz, komornik woj. tr.; Adam Turczynowicz, deputat woj. tr.; Wawrzyniec Odyniec, skarbnik rzeczycki; Antoni Skarżyński, dw[o]r[zanin]; Antoni Janikianowski, rotm[istrz] smoleński; Tadeusz Deraes, starosta giernokolski; Stanisław Odyniec, stolnik

^{a-a} Fragment podkreślony.

brasławski; Dominik Turewicz, stolnik smoleński; Józef Kosecki *mp.*; Symon Danilewicz, porucznik woj. tr.; Józef Łukaszewicz, chorąży parnawski; Antoni Wieryska; Kazimierz Herman, porucznik J.K.M.; Jan Kochański; Jan Koreywo; Jakub Woysim Antoniewicz; Jakub Tubilewicz; Maciej Kochański; Wawrzyniec Gawianowski; Michał Gawianowski; [588v] Józef Odyniec, stolnikowicz pow. brasławskiego; Stefan Koreywo *mp.*; Marcin Ilcewicz; Maciej Kochański; Józef Grażewicz; Marcjan Koreywo; Franciszek Grażewicz; Ludwik Kijuć; Bałtromiej Jachimowicz; Józef Gołembiejewski; Antoni Różewicz, strukczaszy woj. tr.; Jerzy Staniewicz, rotmistrz i kuchmistrz woj. tr.; Aleksander Rotkiewicz, rotmistrz pow. słonimskiego; Onufry Staniewicz, kuchmistrzowicz i rotmistrzowicz woj. tr.; Hilary Tallatowicz, mostowniczy woj. tr.; [589] Mikołaj Alojzy Hoppen, rotmistrz woj. tr.; Felicjan comes Mortun, cześnik pow. starodubowskiego; Ignacy Kwasiński Złoty, podstoli woj. brzeskiego *mp.*; Jakub Jocz; Mateusz Stacewicz; Franciszek Zelno; Mikołaj Zelno; Tomasz Zelno; Wincenty Żyliński, oboźnic woj. tr.; Antoni Żyliński, rotmistrz woj. tr. i oboźnic woj. tr.; Mikołaj Żyliński, oboźnic woj. tr.; Dominik Biesiekirski; Jakub Skinder.

[63 podpisy]

CIX. Sejmik deputacki w Trokach 5-6 II 1776

161. Kredens dla deputatów, 6 II 1776

Rkps 1 LVIA, SA 5917, k. 1247-1248v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację od prześwietnego województwa trockiego w.i.p.p. deputatom danego i konferowanego, 6 II 1776 w grodzie trockim aktykował Ludwik Winogrodzki, namiestnik gr. woj. tr.

Rkps 2 LVIA, SA 5917, k. 1244-1245v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację j.w.j.p. Kleczkowskiemu danego, 6 II 1776 w grodzie trockim aktykował Ludwik Winogrodzki, namiestnik gr. woj. tr.; pod dokumentem adnotacja Jana Jerzego Lembicza, regenta gr. tr. i podkomorskiego tr. o wydaniu.

Rkps 3 LVIA, SA 5917, k. 1249-1250v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację w.j.p. Tadeuszowi de Raesowi, staroście giernakolskiemu, danego, 6 II 1776 w grodzie trockim aktykował Ludwik Winogrodzki, namiestnik gr. woj. tr.; pod dokumentem adnotacja Jana Jerzego Lembicza, regenta gr. woj. tr., o wydaniu.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym, testimonialnym^a oraz kredensjonalnym^a instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu, do miasta J.K.M. Trok *pro die 5 februarii* w roku terażniejszym 1776 dla obrania w.i.p.p. deputatów na przyszłe trybunały kadencyi wileńskiej i ruskiej W.Ks.L. zgromadziliśmy się, gdzie postępując *iuxta*

^{a-a} Fragmentu brak w rkps. 3.

praescriptum konstytucji *coronationis anni* 1764¹⁸⁶ po zagajeniu w.j.p. Józefa^b Eytmina, ciwona woj. tr., za deputatów na następujące trybunały, *idque* w.j.p. “Tadeusza Deraesa, [1247v] starostę giernakolskiego, na kadencję wileńską, a zaś w.j.p. Piotra Kleczkowskiego, rotmistrza pow. grodzieńskiego, na kadencję ruską grodzieńską^c, w W.Ks.L. sędzić się mającą, *nemine contradicente* jako *viros capacissimos et tot meritis* w W.Ks.L. zaszczyconych obraliśmy, po którym obraniu ciż ichmościowie deputaci na^d 6 *mensis et anni praesentium ad mentem supra* wyrażonej konstytucji *coronationis* przysięgę z rotę w konstytucji *anni* 1720^e wyrażonej¹⁸⁷ *in eum tenorem*:

^fmy, Tadeusz De Raes, starosta giernakolski, Piotr Kleczkowski, rotmistrz grodzieński,^f przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedynemu na tym, iż na tych sędziach trybunalnych według Boga sprawiedliwie, według prawa statutu W.Ks.L. i konstytucji, według żaloby i odporu stron, nie przykładając ani ujmując, będziemy sędzić, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sędziach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojenstwach i urzędach siedzącym, na bogatego i ubogiego, dla przyjaciela, krewnego i zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, ni[e] z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając na potym darów i nadgrody, i podarunków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc^g pomsty, kaźni i pogróżek, ale samego Boga i sprawiedliwości jego i prawo pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych [1248] z nikim w tych sądach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszystkimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej gwałtownej potrzeby i za żadną praktyką gwoili komu albo w swej sprawie na te sądy nie wstępujemy, także prawdziwie korektury trybunalskiej 1726 roku na sejmie w Grodnie uczynionej¹⁸⁸ nic^h nie przestępując na tych

^b W rkps. 2 i 3 dodano drugie imię „Piotra”.

^{c-c} W rkps. 2 deputaci wymienieni w odwrotnej kolejności, a nazwisko Tadeusza zapisano jako „De Raës”.

^d W rkps. 2 i 3 dodano słowo „dniu”.

^e W rkps. 2 i 3 „1726 roku”.

^{f-f} W rkps. 2 deputaci wymienieni w odwrotnej kolejności.

^g W rkps. 2 i 3 dodano „się”.

^h W rkps. 2 „my” zamiast „nic”.

¹⁸⁶ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹⁸⁷ Chodzi o konstytucję z 1726 r. „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

¹⁸⁸ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

sądziech trybunalskich sprawować się będziemy. ⁱJako toⁱ sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i ciele;

in facie województwa naszego trockiego przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a za tym jako *de praestito eiusmodi* przez ichmościów *iuramento praesentibus testamur*, tak oraz ciż i.p.p. deputaci *tanquam* już *in plena activitate* w tej funkcji zostający, nie tylko ichmościowie z innemi deputatami z innych województw i powiatów obranymi na swoich kadencjach prawem konstytucji *circumscriptis* zasiadać mają, ^llecz *etiam* interesa województwa naszego trockiego pamiętać *et quod de iure spectare potest, ad manus* sobie powierzone administrować zlecamy oraz^j tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych przyświadczamy i stwierdzamy.

Pisan w Trokach roku 1776 miesiąca *februarii* 6 dnia.

Podpisy pod rkps. 1

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Antoni Romer, chorążyc woj. tr.; Damazy Romer, kapitan wojsk pruskich; Robert Kazimierz Deraes, sędzia ziem. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Tadeusz Tański, pisarz ziem. i rotm[istrz] woj. tr.; Jan Skarżyński, komornik woj. tr.; Leon Żeromski *mp.*; Antoni Hryniewicz, starosta kraśnieński, regent ziem., gr. woj. tr.; Franciszek de Raes, sędzia gr. woj. tr.; Antoni Rybiński, koniuszy woj. tr.; Adam Turczynowicz, starosta gumbelski, sędzia gr. woj. tr.; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Dominik Lacki, szambelan J.K.M.; Antoni Tarasowski, ch[orąży] u[sarski] b[uławy] p[olnej] W.Ks.L.; Tadeusz Kucborski, chorąży g[wardii] pieszej W.Ks.L.; Józef z Kleczkowa Kleczkowski, rotm[istrz] woj. tr.; Ignacy Siwicki, starościc rykaciejski; Dominik Hatowski, komor[nik] woj. tr.; Antoni Skarżyński, d[worzanin] s[karbowy] woj. tr. b.^k; Jerzy Szulc; Wawrzyniec Odyniec, s[karbnik] r[zeczycki]; Antoni Wincza; Józef Danowski, starosta giedukański; Antoni Janik Janowski, rotm[istrz] smoleński; Józef Szczodro, cześnikowicz woj. tr.; Marceli Tarasowski; Dyzmas Kotrzko, st.^l; Stanisław Mozół, rotm[istrz] woj. s[moleńskiego] k. g.^m; Tomasz Kucewicz; Tomasz Skarżyński; Jerzy Rodziewicz; Bartłomiej [1248v] Winiarski; Stanisław Bohdanowicz; Jan Jerzy Lembic, regent gr. woj. tr.; Jan Montyngin Łoyba; Józef Boczkowski; Dominik Bernacki; Kazimierz Boczkowski; Antoni Maciejowski; Kazimierz Kozakiewicz; Michał Samowski; Jan Konopacki; Jan Kozakiewicz; Mateusz Pacewicz; Dominik Pacewicz; Wawrzyniec Wirpsza; Marcin Łukaszewicz; Andrzej Łoiba; Benedykt Albertowicz;

ⁱ⁻ⁱ W rkps. 2 fragment zastąpiono słowami „ja to”.

^{j-j} W rkps. 2 brak fragmentu. W rkps. 3 fragment zastąpiony słowem „co”.

^k Skrót niejasny.

^l Odczyt nazwiska i skrótu niepewny.

^m Odczyt skrótu niepewny.

Ludwik Woropay; Jan Żyliński; Franciszek Żyliński; Jan Pachniewski; Michał Łoyba; Antoni Łoyba; Andrzej Sokołowski; Jan Gosicki; Heronim Gosicki; Bartłomiej Woytosz; Maciej Plasewicz; Władysław Bielawski, rotm[istrz] pow. tr.ⁿ; Antoni Kleczkowski, s[karbnik] k.^o; Tadeusz Hryniewicz, wiceregent ziem. woj. tr. *mp.*; Hilary Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Szymon Danilewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Mateusz Talatowicz; Józef Mackiewicz; Benedykt Plasewicz; Józef Sokołowski; Kazimierz Marcinowski; Jakub Żmijowski, komorn[ik] woj. tr. *mp.*; Jan Horbaczewski *mp.*; Józef Maciejewski; Józef Wysimte [sic] Zacharewicz; Franciszek Narewicz *mp.*; Ignacy Krzywobłocki, łowczy ks. inflanckiego *mp.*; Józef Nawsuć, starosta winkszniański; Antoni Żyliński, regent ziem. woj. tr.; Stanisław Szczodro, cześnikowicz woj. tr.; Stanisław Ihnatowicz; Jan Moczydłowski, łow[czy] br[añski]; Ignacy Sienkiewicz, starosta szmilg[iański]; Józef Kudorowski; Józef Hopen; Wincenty Żyliński, oboż[nic] woj. tr.; Józef Downarowicz; Symon Leonowicz; Leon Rondomański *mp.*; Ludwik Rondomański, p[orucznik] woj. tr.; Franciszek Wołocko; Jan Matowtowicz, p[orucznik] woj. tr.; Andrzej Eynarowicz; Antoni Wirpsza; Karol Wonsowicz, cześnik owrucki, t[owarzysz] p[etyhorski]; Jerzy Olechnowicz; Jan Mańkowski; Adam Mańkowski; Stanisław Bohdanowicz; Maciej Krzywobłocki, rotmistrz orszański, regent gr. woj. tr.

[103 podpisy]

Podpisy pod rkps. 2

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Römer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Robert Kazimierz de Raës, sędzia ziem. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Franciszek de Raës, sędzia gr. woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Adam Turczynowicz, starosta gumbelski, sędzia gr. woj. tr.; Antoni Rybiński, koniuszy woj. tr.; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Antoni Hryniewicz, starosta kraśnieński, regent ziem., gr. woj. tr.; Antoni Romer, chorążyc woj. tr.; Leon Żeromski, w[ojskowicz] woj. tr.; Damazy Romer, kapitan wojsk pruskich; Jan Skarżyński, k[omornik] woj. tr.; Tadeusz Tański, pisarz ziem. i rot[mistrz] woj. tr.; Dominik Lacki, szambelan J.K.M.; Antoni Tarasowski, cho[rąży] u[sarski] b[uławy] p[olnej] W.Ks.L.; Tadeusz Kuczborski, chorąży g[wardii] p[ieszej] w[ojsk] W.Ks.L.; Józef z Kleczkowa Kleczkowski, r[otmistrz] woj. tr.; Ignacy Siwicki, starosta rykaciejski; Dominik Hatowski, k[omornik] woj. tr.; Antoni Skarżyński, p. s. w. x.^p; Jerzy Szulc; Antoni Kleczkowski, s[skarbnik] wi[łkomierski]; Antoni Elsner, str[ażnikowicz] inf[lancki]; Antoni Wincza; Józef Danowski, starosta gudukański; Antoni Janik Janowski, r[otmistrz] smoleński; Józef Szczodro, cześnikowicz woj. tr.; Marcelli Kostrzewski, cz. w. c.; Jerzy Kirklewski, st[arosta] pl[ikański]; Stanisław Moszoł, r[otmistrz] woj. s[moleńskiego]; Tomasz Kucewicz; Tadeusz Danilewicz,

ⁿ Odczyt skrótu niepewny.

^o Skrót urzędu nadpisany, występował jako skarbnik wiłkomierski.

^p W rkps. 1 jako dworzanin skarbowy woj. tr.

l[andwójt] tr.; Tomasz Skarżyński; Jerzy Rodziewicz; Bartłomiej Winiarski; Stanisław Bohdanowicz; Wawrzyniec Odyniec; Jan Kirklewski; Jan Montygierd Łoyba; Józef Boczkowski; Dominik Bernacki; Kazimierz Boczkowski; Antoni Maciejowski; Józef Maciejowski; Kazimierz Kozakiewicz; Michał Samowski; Jan Konopacki; [1245v] Jan Kozakiewicz; Mateusz Pacewicz; Dominik Pacewicz; Wawrzyniec Wirpsza; Marcin Łukaszewicz; Andrzej Łoyba; Benedykt Albertowicz; Ludwik Woropay; Jan Żyliński; Franciszek Żyliński; Jan Pachniewski; Michał Łoyba; Antoni Łoyba; Andrzej Sokołowski; Jan Gosicki; Heronim Gosicki; Bartłomiej Woydag; Maciej Plasewicz; Kazimierz Matuszewicz *mp.*; Antoni Staniewicz, strukcz[aszy] woj. tr.; Jerzy Staniewicz, kuchmistrz woj. tr.; Jan Horbaczewski; Józef Maciejewski; Józef Woyswin Zacharewicz; Jan Kiłczewski; Jakub Mąkiewicz; Szymon Danilewicz, r[otmistrz] woj. tr.; Jakub Rądomański⁹ *mp.*; Władysław Bielawski, r[otmistrz] woj. tr.; Kazimierz Rondomański *mp.*; Dominik Rądomański *mp.*; Tadeusz Rądomański *mp.*; Rafał Rosochacki; Antoni Macewicz; Antoni Pacewicz; Antoni Łankiewicz; Antoni Tomkiewicz; Antoni Giecewicz; Piotr Worecki; Ignacy Krzywobłocki, łow[czy] ks. inflanckiego *mp.*; Józef Nawsuć, starosta win[kszniański]; Antoni Żyliński, regent ziem. woj. tr.; Stanisław Szczodro, cześnikowicz woj. tr.; Stanisław Ignatowicz; Jan Moczydłowski, ł[owczy] b[rański]; Józef Kudorowski; Józef Hoppen; Wincenty Żyliński, oboź[nic] woj. tr.; Józef Downarowicz; Symon Leonowicz; Leon Rondomański; Ludwik Rondomański, p[orucznik] woj. tr.; Franciszek Wołodźko; Jan Montowtowicz, p[orucznik] woj. tr.; Andrzej Eynarowicz; Antoni Wirpsza; Karol Wąsowicz, cześnik owrucki, t[owarzysz] p[etyhorski]; Jerzy Olechnowicz; Jan Mańkowski; Franciszek Olechnowicz; Ignacy Mańkowski; Adam Mańkowski; Stanisław Bohdanowicz; Hilary Talatowicz; Szymon Danilewicz, r[otmistrz] woj. tr.; Mateusz Talatowicz; Józef Mackiewicz; Benedykt Plasewicz; Józef Sokołowski; Kazimierz Marcinowski; Jakub Żmijowski, k[omornik] woj. tr. *mp.*; Ignacy Sienkiewicz, starosta smil[giański]; Hilary Talatowicz, m[ostowniczy] woj. tr.; Józef Talatowicz, m[ostowniczy] woj. tr.; Kazimierz Rydzewicz; Franciszek Kirklewski; Jan Kozakiewicz; Kazimierz Kozakiewicz; Bartłomiej Kudrewicz; Bartłomiej Woydag; Jakub Łukaszewicz; Mateusz Giecewicz; Michał Hatowski; Leon Plasewicz; Piotr Berecki; Antoni Danilewicz; Mateusz Pacewicz; Jan Karwowski; Andrzej Eynarowicz; Jerzy Matulewicz.

[141 podpisów]

Podpisy pod rkps. 3

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Rober[t] Kazimierz de Raës, sędzia ziem. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Franciszek de Raes, sędzia gr. woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Adam Turczynowicz, starosta gum[bel-ski], sędzia gr. woj. tr.; Antoni Rybiński, koniuszy woj. tr.; Szymon Sagatowski,

⁹ Odczyt niepewny, nazwisko przeprawiane.

krajczy woj. tr.; Damazy Romer, kapitan wojsk pruskich; Antoni Romer, chorążyc woj. tr.; Tadeusz Tański, pisarz ziem. i rotm[istrz] woj. tr.; Antoni Hryniewicz, starosta kraśnieński, regent ziem., gr. woj. tr.; Jan Skarżyński, k[omornik] woj. tr.; Dominik Lacki, szambelan J.K.M.; Antoni Tarasowski, cho[rąży] usarski buławy polnej W.Ks.L.; Tadeusz Kuczborski, chorąży g[wardii] pieszej W.Ks.L.; Józef z Kleczkowa Kleczkowski, r[otmistrz] woj. tr.; Ignacy Siwicki, starosta rekaciejski; Ludwik Winogradzki, nam[iestnik] gr. woj. tr.; Dominik Hatowski, kom[ornik] woj. tr.; Antoni Skarżyński, dworzanin skarbowy woj. tr.; Jerzy Szulc; Warzyniec Odyniec, skar[bnik] rzeczycki; Antoni Wincza; Józef Danowski, starosta giedukański; Antoni Janik Janowski, rotm[istrz] smoleński; Józef Szczodro, czeszn[ikowicz] woj. tr.; Marceli Tarasowski; Dyzmas [1250v] Kostrzewicz, s.p.^r; Stanisław Moszoł, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Tomasz Kucewicz; Tomasz Skarżyński; Jerzy Rodziewicz; Bartłomiej Winiarski; Stanisław Bohdanowicz; Jan Jerzy Lembicz, regent gr. woj. tr.; Jan Montygierd Łoyba; Józef Boczkowski; Dominik Bernacki; Kazimierz Boczkowski; Antoni Maciejewski; Józef Maciejewski; Kazimierz Kozakiewicz; Michał Samowski; Jan Konopacki; Jan Kozakiewicz; Mateusz Pacewicz; Dominik Pacewicz; Wawrzyniec Wirpsza; Marcin Łukasiewicz; Andrzej Łoyba; Benedykt Albertowicz; Ludwik Woropay; Jan Żyliński; Franciszek Żyliński; Jan Pachniewski; Michał Łoyba; Antoni Łoyba; Andrzej Sokołowski; Jan Gosicki; Heronim Gosicki; Bartłomiej Woydag; Maciej Plasewicz; Władysław Bielawski, r[otmistrz] tr.; Antoni Kleczkowski; Tadeusz Hryniewicz, nam[iestnik] ziem. woj. tr.; Hilary Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Szymon Danilewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Mateusz Talatowicz; Józef Mackiewicz; Benedykt Plasewicz; Józef Sokołowski; Kazimierz Marcinowski; Jakub Żmijowski, komor[nik] woj. tr. *mp.*; Jan Harbaczewski *mp.*; Józef Maciejewski; Józef Wisimto Zacharewicz; Franciszek Narewicz *mp.*; Jan Ignatowski; Bartłomiej Piotrowski; Kazimierz Falkowski; Michał Kulikowski; Mateusz Kiewlicz; Maciej Monwid; Józef Dowgod; Michał Ulczycki; Ignacy Krzywobłocki, łow[czy] ks. inflanckiego *mp.*; Józef Nawsuć, starosta wink[sański]; Antoni Żyliński, regent ziem. woj. tr.; Stanisław Szczodro, cześnikowicz woj. tr.; Stanisław Ihnatowicz; Jan Moczydłowski, łow[czy] br[zański]; Ignacy Sienkiewicz, starosta szmilgiański; Józef Kudorowski; Józef Hoppen; Wincenty Żyliński, oboź[nic] woj. tr.; Józef Downarowicz; Symon Leonowicz; Leon Rondomański; Ludwik Rondomański, por[ucznik] woj. tr.; Franciszek Wołocko; Jan Matowtowicz, por[ucznik] woj. tr.; Andrzej Eynarowicz; Antoni Wirpsza; Karol Wonsowicz, cze[śnik] owrucki, towarzysz petyhorski; Jerzy Olechnowicz; Jan Mańkowski; Franciszek Olechnowicz; Ignacy Mańkowski; Adam Mańkowski; Stanisław Bohdanowicz; Maciej Krzywobłocki, rotm[istrz] orszański, regent gr. tr.; Leon Iwaszkiewicz; Jakub Iwaszkiewicz; Antoni Iwaszkiewicz; Andrzej Rombecki; Marcin Dobkiewicz; Jakub Janiewicz; Franciszek Jacuński; Jerzy Azarewicz; Symon Azarewicz; Franciszek Piotrowski; Jan Pluciński; Franciszek Rombowicz; Jerzy Dowgiało;

^r Odczyt skrótu niepewny.

Andrzej Pacewicz; Adam Mackiewicz; Józef Kowalewski; Tadeusz Kuszelewski; Jan Oławski; Jan Karwowski.

[133 podpisy]

CX. Sejmik gospodarski w Trokach 6 II 1776

162. *Testymonium szlachty trockiej, 6 II 1776*

Rkps LVIA, SA 5917, k. 1246–1246v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja listu testimonialnego od prześwietnego województwa trockiego j.p. Janowi Iwaszewskiemu służącego, 6 II 1776 w grodzie trockim aktykował Jan Iwaszewski; pod dokumentem adnotacja o wydaniu przez Lembicza, regenta gr. woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, szlachta i obywatele prześwietnego województwa trockiego wszem wobec i każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć należało, czyniemy wiadomo tym naszym testimonialnym listem j.p. Janowi Iwaszewskiemu danym na to, iż co pomieniony j.p. Jan Iwaszewski, przybywszy z województwa połockiego w województwo trockie do rodziny swojej, z którą sam będąc na sejmikach terażniejszych gromniczych, w mieście J.K.M. Trokach odprawiających się, prośby swe zaniósł do nas, obywatelów województwa trockiego, abyśmy onemu testimonialny list ku okazaniu, że jest z dawna z rodziny przodków swoich, *idque* Jana, pradziada, Parfiana, dziada i Bazylego, ojca swego Iwaszewskich pochodzący i dobrze urodzony. Jakoż my, obywatele prześwietnego województwa trockiego, skłoniwszy się *ad petita* jego mości, a ile dostatecznie wiedząc, że z tejże rodziny pochodzi i w równej prerogatywie honoru szlacheckiego zostaje (którego i dotychczas pokrewieństwo w naszym województwie trockim ma swoje posesje[]), istotnie przyświadczamy i za prawdziwego szlachcica dobrze urodzonego poczytywamy, *pro comprobatione* któremu takowy testimonialny list wydając, podpisami rąk naszych stwierdzamy.

Dat w Trokach, roku 1776 miesiąca *februarii* 6 dnia. [1246v]

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży i pułkownik woj. tr.; Robert Kazimierz De Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Piotr Kleczkowski, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Tadeusz De Raess, sędzia na Trybunał; Józef Kleczkowski, rotm[istrz] woj. tr.; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Antoni Tomasz z Rybna Rybiński, koniuszy i wójt tr.; Antoni Kleczkowski, skarbnik wilkomierski; Maciej Krzywobłocki, rotm[istrz] orszański, regent gr. woj. tr.; Tadeusz Kijuć, regent ziem. woj. tr.; Józef Szodro, cześn[ikowicz] woj. tr.; Jakub Żmijowski, kom[ornik] woj. tr.; Józef Kossecki; Ludwik Winogrodzki, nam[iestnik] gr. woj. tr.; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Tadeusz Danilewicz, kom[ornik] woj. tr.; Tadeusz Orzechowski,

por[ucznik] woj. tr.; Szymon Danilewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Maciej Leszczyński *mp.*; Kazimierz Rondomański; Antoni Elsner, skar[bnik] inflancki; Mikołaj Nawsuć; Bartłomiej Kudrewicz; Krzysztof Iwaszewski; Jan Pluciński *mp.*; Szymon Iwaszewski; Szymon Iwaszewski [sic]; Antoni Maciejewski; Jakub Iwaszewski; Marcin Iwaszewski; Mateusz Iwaszewski; Franciszek Narewicz; Antoni Iwaszewski; Maciej Juchniewicz; Józef Maciejewski; Dominik Pacewicz; Józef Pacewicz; Michał Hatowski; Stanisław Czerwiński; Kazimierz Pacewicz; Antoni Giecowicz; Kazimierz Marcinowski; Maciej Plasewicz; Józef Ulczycki; Michał Kulikowski; Barnabo Dojat Kozłowski; Aleksander Dojat Kozłowski; Leon Kozłowski; Ignacy Romer, podstolic woj. tr.; Jakub Romer, podstolic woj. tr.; Wincenty Elsner *mp.*; Franciszek Mackiewicz; Jan Gasicki.

[55 podpisów]

CXI. Sejmik przedsejmowy w Trokach 1776

Uniwersał Stanisława Augusta, instrukcja i kredens dla posła na sejmiki, list do senatorów, urzędników, list Karola Stanisława Radziwiłła na sejmiki – ASWPK2.

O trudnościach z wyborem Ogińskiego pisał A. Tyzenhauz do Stanisława Augusta, 15 VII 1776, BC 716, s. 590.

163. Deklaracja Katarzyny II, 15 VI 1776

Rkps 1 AGAD, Archiwum Publiczne Potockich 90, s. 268–270 – oryginał

Rkps 2 LVIA, SA 5917, k. 1329–1329v – kopia w księdze grodzkiej: Akt deklaracji najjaśniejszej monarchini do prześwietnego województwa trockiego oddanej i służącej, 16 VII 1776 w grodzie trockim aktykował Antoni Elsner.

Deklaracja

Aby żadna nie została wątpliwość w obojga narodach, polskim i litewskim, nad prawdziwymi zamysłami najjaśniejszej imperatorowej jejmości całej Rosyi dla ich uszczęśliwienia, jako też dla uprzedzenia fałszywych insynuacji, które duch partyi, intrygi i wyniosłości mógł rozgłosić z okoliczności sejmików przedsejmowych, aby uczynić podejrzanym żywe i szczere interesowanie się Rosyi dla dobra Rzeczypospolitej, niżej podpisany poseł wielki ma rozkaz od najlaskawszej monarchini swojej oświadczyć, że jej intencją wspólnie z mocarstwami sprzymierzonymi i przyjaznemi narodowi jest, ażeby na przyszłym sejmie traktaty były uskutkowane, wolność ugruntowana, a naród przyszedł do przyzwoitej reprezentacji przez ustanowienie rządu tak stałego, jako użytecznego dla stanu rycerskiego i wszystkich mieszkańców krajowych, rządu zdatnego do wskrzeszenia i utrzymania dobrego porządku i sprawiedliwości oraz do umocnienia i uregulowania różnych części administracji publicznej przez rozrządzenia, mające

za cel na czas terażniejszy i przyszedł prawdziwy interes narodu ^aw ogólności^a, bez względu na duch przemocy niektórych [269] osób partykularnych.

Niżej podpisany poseł wielki ma rozkaz ostrzec stan rycerski zgromadzony, aby się nie dał uwieść, gdyby któżkolwiek chciał przedsięwziąć uczynić mu imieniem Rosyi insynuacje tym przeciwnie. Najjaśniejsza imperatorowa jejmość oświadcza się przeciwko wszelkiej intrydze, zawziętości i ambicyi i jej autorów^b będzie miała za źle myślących, a przeto za nieprzyjaciół narodowych i swoich, ale najjaśniejsza imperatorowa jejmość przyjmie jako dowód^c ufności narodowej w jej przyjaźni, gdy stan rycerski sejmikujący wybierze sobie do funkcyi poselskich osoby, które na to zasłużyły przez przywiązanie i gorliwość swoją znane dla Ojczyzny i o których będzie mogła być upewniona, że są przychylne do uskutecznienia zbawiennych myśli wzwyż wspomnianych.

Najjaśniejsza imperatorowa jejmość pragnie usilnie widzieć naród szczęśliwym, najmniejsze rozróżnienie pochodzące z partykularnych zapędów i fakcyi nie będzie się jej podobało. Spodziewa się najdoskonalszej ufności od całego narodu i że odwdzięczając [270] tak przychylne intencje, które będą uskutkowane dla dobra stanu rycerskiego i uwolnienia onego od wszelkich zbytecznych ciężarów, tenże stan przyłoży starunku do jedności tak potrzebnej i która jedynie może mu dać stałość i reprezentację i zachęcić imperatorową jejmość wraz z mocarstwami przyjaznemi do wspólnego usiłowania. Niżej podpisany poseł wielki czyniąc za dosyć rozkazom monarchini swojej, aby dopełnił jej zamysły dla uszczęśliwienia Polski, nie zaniedba przyłączyć wszelkiego starunku i najzdadniejszej czynności.

^dWarszawa 18^e czerwca 1776.

C[omte] de Stackelberg^f

164. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 15 VII 1776

Rkps LVIA, SA 5917, k. 1319–1328v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcyi od prześwietnego województwa trockiego j.w.i.p.p. posłom na sejm w Warszawie odprawować się mający danej, 16 VII 1776 w grodzie trockim aktykował Antoni Żyliński, regent ziem. woj. tr.; pod dokumentem adnotacja Lembicza, regenta gr. tr o wydaniu.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich i grodzkich, rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego na sejmik przedsejmowy za uniwersałami N.K.J. P.N.M. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego,

^{a-a} Fragmentu brak w rkps. 2.

^b W rkps. 2 „aktorów”.

^c W rkps. 2 dodano „w”.

^d W rkps. 2 dodano „z”.

^e W rkps. 2 „15” zamiast „18”.

^f W rkps. 2 podpis odrysowany, nieczytelny.

w roku terażniejszym 1776 miesiąca lipca 15 dnia do miasta J.K.M. Trok *ad solitum locum* na zamek zgromadzonych j.w.i.p.p. Andrzejowi Ogińskiemu, sekretarzowi W.Ks.L., i Stefanowi Dominikowi Romerowi, podkomorzemu woj. tr., *liberis et non^a impeditis suffragiis, nemine contradicente* obranym posłom na sejm w roku niniejszym w Warszawie odprawować się mający, w następujących dana wyrazach:

W zgromadzonym prowincyi koronnej i W.Ks.L. z województw, ziem i powiatów na sejm terażniejszy serc wiernych ku najjaśniejszemu monarsie oświadczeniu dąży i województwo nasze trockie, powinny wierności oddawając trybut i ony pod tron Najjaśniejszego Majestatu J.K.M. P.N.M. w głębokim składa upokorzeniu, suplikując, aby jako Miłościwy Pan raczył naród swój od wszelkich zasłaniać przeciwności, a Ojczyznę i synów jej *paterno* utrzymywać *amore*, będzie to najpierwszym usiłowaniem j.w. posłów przy doniesieniu tej obywatelskiej uczynności^b Najjaśniejszemu Panu i stanom Rzeczypospolitej do uskutecznienia następujące przełożyć dezyderia:

1. Kiedy w praktykujących się do uczucia Ojczyzny odmianach widzemy zbliżający się czas walnego sejmku przez uniwersały J.K.M. P.N.M. determinowany, najpierwszym jest celem żądań naszych obywatelskich, ażeby tenże [1319v] następujący sejm według dawnych praw narodowych pod zaszczytem nieskazitelnej odprawił się wolności, na którym to obrad sejmowych publicznym zgromadzeniu, ażeby w królestwie naszym ozdoba panującej *orthodoxae fidei et immunitatis ecclesiasticae*, tudzież całość kraju naszego w obrębie swoim nienaruszenie utrzymane zostały, a nadto jeszcze ażeby odtąd według dawnych praw narodowych po zakończonych sejmach relacja sejmowania przez j.w. posłów *omnino* w swoich województwach i powiatach na sejmikach relacyjnych temiż prawami udeterminowanych czynione były, tak, iżby od daty tych uczynionych relacji konstytucje sejmów walor i egzekucją *solita praxi antiqua* otrzymywały, j.w. posłowie do uskutecznienia i tych żądż obywatelskich jak najsolenniejsz *obligantur*.

2. Upatrując dla stanu szlacheckiego najwyższe bezpieczeństwo, *obligantur* j.w. posłowie, ażeby obywatele klejnotem szlachectwa zaszczytenci, prócz innych, dawnymi prawami pozwołnych sobie prerogatyw, sami tylko do nabywania dóbr ziemskich, dzierżenia i dziedziczenia w onych zachorowani [sic] byli. Ci zaś, którzy nie są w szlactwie prerogatywie *arte mechanica* w narodzie, wedle tychże dawnych praw zabawiać się mają.

3. Względem jurysdykcji krajowych rząd wewnętrzny państwa gruntujących, znosząc się z wielkim zdaniem Najjaśniejszego Pana, obmyślać zechcą j.w. posłowie skutki do zaskutecznienia tak rozciągniętego w procederach wymiaru, jako też uregulowania najbliższych do sprawiedliwości celów.

4. Istotnie Najjaśniejszemu Panu z dawnych praw należąca łask dystrybucja ażeby tak co do cywilnych, jako i wojskowych urzędów oraz dalszej wakancyi

^a Słowo nadpisane.

^b Słowo przeprawione.

do dawnej kluby powrócona była, do stanów Rzeczypospolitej *indigitatur*, a że z naruszeniem powagi Najjaśniejszych Monarchów ciągiem od lat sta i dalej przywileja zapadłe pod subtelными wynalazkami na szkodę dzisiejszych posesorów z łaski monarchicznych cieszących się i na zrujnowanie ich dożywocie rozpostarte w narodzie kwestie przynoszą zakłócenie, zaczyn izby sejmowymi ustawami one zaspokojone, a bezpieczeństwo łask królewskich zatwierdzone zostało, j.w. posłowie *urgienter* [sic] *obstabunt*.

5. Ponieważ stan militarny w wolniejszych obrębach nad cywilny w kraju znajdujący się do wielu inkonwencji bywa przyczyną, zaczyn stosując się w tym do wielkiego Najjaśniejszego Pana zdania skutecznie zaradzić i zapobiec j.w. posłów będzie obowiązkiem oraz izby werbunki gwałtowne w kraju *sub poena capitis* [1320] zabronione były.

6. Wewnętrzna krajowych cyrkumstancji znajomość przeświadcza obywatelów, że jako aukcja wojsk nie byłaby użyteczną, tak podatkami kraj przy ściślonych granicach obciążony allewacji onych wyciąga, więc liczba wojsk narodowych wedle konstytucji 1717 roku udeterminować¹⁸⁹, a podatki ekspensem proporcjonując z ulżeniem onych uregulować *preacommittitur*.

7. Doświadczył w rzeczywiście naród przykrym w powszechności uczuciem, jako znoszenie praw kardynalnych, dekretów oczywistych i zmieszanych w zagęszczonym komisjów (pretekstem przyspieszenia sprawiedliwości) wynalazku z abrogacją jurysdykcjom narodowej powagi obywatele ponieśli klęskę w uszczerbionych majątkach z ekstenuacją szlacheckich domów, więc referując się do punktu trzeciego terażniejszej instrukcji, izby komisje sejmowe tak szkodliwe narodowi (prócz spraw oczewistymi dekretami zapadłych) *ab hinc* nie były *ad executionem* przyprowadzone, a nie pokończone sprawy cywilne, prócz granicznych, izby do swoich subseliów powrócone były, *recommendatur*.

8. Lubo obywatelów W.Ks.L. polubowne sądy, *alias* kompromisarskie, ubezpieczyły konstytucje *annorum* 1726¹⁹⁰ i 1764¹⁹¹ *coronationis* o nie rozruszaniu dekretów oczewistych polubownych, na fundamencie których z mocną wiarą trwałości nieporuszonej, a dotąd nieskażonej i nieomyłnej opisywały się i opisują się strony dla prędszego i fundamentalnego zakończenia, tak uczynił w smutnym od lat koło trzech doświadczeniu j.p. Hilary Nornicki, pisarzewicz skarbowy W.Ks.L., za dekretem polubownym kompromisarskim posesor, a przecież bezprawnie, bez pozwu, bez aktoratu, *sub titulo sanciti* z dóbr Montygajliszek w województwie trockim, a z Słowieńska w powiecie oszmiańskim sytuowanych *insperate*, bez obwieszczenia, bez urzędu wyzuty, wypędzony został *et omnia mobilia bona tamē derelicta* zabrano, *post haec* już bez żadnego sposobu zostający *extra provinciam* W.Ks.L., do warszawskich komisarskich sądów o dobra

¹⁸⁹ „Regulamen płacy wojsku koronnemu przez Rzeczpospolitą na województwa i ziemie ekscydywizowany”, VL, t. 6, s. 137–139 (fol. 279–283).

¹⁹⁰ „Obwarowanie sądów polubownych alias kompromisarskich”, VL, t. 6, s. 249 (fol. 490).

¹⁹¹ „De valore dekretów oczywistych”, VL, t. 7, s. 179 (fol. 405).

litewskie wyzuty z onychże *citatur tollendo hunc abusum*, ażeby *ex iustitia in spatio* niedziel sześciu przez urząd *ad libitum* użyty przereczone dobra Montygajliszki i [1320v] Słowienniki *reinducantur et restituantur ad actualem possessionem* tegoż j.p. Nornickiego *salvo iure ad sonantiam* praw ojczystych *in foro competenti* W.Ks.L. pretensorów do dóbr *et vicissim cum pr[a]etensoribus actori, ubi de iure compitierid^c* podniósłszy *ad tentatum* wszystko przeciwko prawom W.Ks.L. zasze, *instabunt* j.w. posłowie.

9. Ekspektatywy emfiteutyczne na dobra hibernowe i ekonomie sądowe partykularnie dla szczególnych osób pretekstem nadgród wypadłe, a mimo prawo kardynalne statutowe z rozdziału pierwszego artykułu 33 wyjednane, niebezpieczność i roztryki między obywatelami mnożące, ażeby skasowane były, *solenniter* j.w. posłowie domowią się.

10. Edukacja młodzi nieodbitie w kraju potrzebne Komisje Edukacji Narodowej przeszłego sejmu ustanowiona, iżby rachunek czynności swoich tak względem polepszenia nauk, jako też obróconych na nie z funduszu dóbr pojezoickich [sic] dochodów przed stanami Rzeczypospolitej zdała, a dalsze urządzenie takowej krajowej edukacji na łacińskim języku wedle praw dawnych narodowych grunt mające zasadzony, iżby z ukontentowaniem narodu polepszone było, zaleca się.

11. Deklaracja najjaśniejszej imperatorowej rosyjskiej w dacie roku 1776 czerwca 15 dnia datowana na sejmik terażniejszy antekomicjonalny z podpisem ręki j.w. Sztakelberka, pełnomocnego posła rosyjskiego, do uszczęśliwienia narodu aplikowana i do ugruntowania wolności stosowana, ażeby wespół z artykułami rozdzielnymi, ewakuacją wojsk rosyjskich obiecującymi, Najjaśniejszemu Panu i Rzeczypospolitej reprezentowana była, j.w. posłowie *obligantur*.

12. Obywatel tchnący duchem sprawiedliwości nie może nie doznawać tego uczucia wdzięczności winnej Najjaśniejszemu Panu za to samo, że pierwszym przykładem ze wszystkich królów polskich wolnie obieranych tak znacznego ekspensu na wydoskonalenie kraju nie żałował, już to na zaszczepienie w różnych częściach mało [1321] dotąd kwitnącej w kraju ekonomiki, już to na zawiadzeniu i ugruntowaniu różnych użytecznych, już do rozszerzenia i do wydoskonalenia przychodzących rękodział, już to na wydoskonalenie młodzi szlacheckiej w różnych rządu ekonomicznego czynnościach konserwowanej i edukowanej, za to [sic] tedy istotne łaski dla narodu okazane j.w. posłowie użyją jak najżywszych wyrazów do oświadczenia dziękczynności najdobrotliwшему Panu i oraz oświadczać powszechną satysfakcją, że do tak wielkich i wielce interesujących zamysłów szczęśliwie zażyć raczył j.w.j.p. Tyzenhauza, podskarbiego lit., który będąc w obowiązku przykładowej wierności i przywiązania ku swemu monarsie w duchu oraz cnotliwego obywatelstwa i prawdziwej miłości Ojczyzny trwając, nie oszczędzał i nie oszczędza zdrowia swojego, aby tylko tak piękne zawody przyszły do jak największego wzrostu i myśl pańska jak najprędzej skuteczniona być mogła, żeby tedy minister tak wierny królowi, tak pożyteczny krajowi przez

^c Odczyt niepewny.

skromność nagród żadnych nie żądający, a cierpliwie znoszący zazdrości, niechęci i wielorakie przeciwności skutki, nie zostawał bez względów jakkolwiek dorównywających jego pracy i usiłowania do wyniszczenia sił łożone, pilnego j.w. posłowie dołożą starania i zalecą majestatowi oraz całej Rzeczypospolitej.

13. Dobra duchowne *alienatorie* bez funduszków dzierżone, aby *abhinc* nie już *iure caduco* odpadały, ale izby do sukcesorów naturalnych przypadają, *praecaveant*.

14. Uchylony po dwakroć od kraju ojczystego wiele przypadkami, klęskami, odjęciem i zniszczeniem dóbr i całego majątku skrzywdzony j.o.ks. Karol Radziwiłł, wojewoda wileński, i w narodzie własnym, i wpośród obywatelów, i za granicą wierny swej Ojczyzny, zawsze religii, praw i swobód ojczystych pilny dozorca, a wielki znakomitych przodków swoich potomek, znajduje w nas zanieśioną na najpóźniejsze czasy wdzięczność, za którym [1321v] najmocniej i jako może być najzdolniej między najpierwszymi materiałami mówić i udać się mają j.w. posłowie, ażeby tak do dóbr i całego majątku, jaki posiadał, jako też do Ojczyzny z zawarowanym wszelkim bezpieczeństwem i honoru oraz udzieleniem mu pewnej, a dotąd zamitrężonej sprawiedliwości i w nadgodę wszelkich uszczerbków z jakowego bądź źródła przypadku wypłynionych przywrócony został, w czym wiarę, honor i utściwość j.w. posłów nieodwłocznie obowiązujemy.

15. W.j.p. Bohusza, podwojewódzkiego wileńskiego, tak powrotu do kraju zupełnego bezpieczeństwa, jako też majątku onego przywrócenia i ocalenia, j.w. posłowie *a statibus reipublic[a]e* środków suplikować będą.

16. Dobra duchowne zakonne i świeckie za legalnymi funduszami i przywilejami w dzierżeniu dotąd zostające *circa immunitates et possessiones suos*^d ciż j.w. posłowie podobną dokładnością swoją zabezpieczą.

17. Zapobiegując, ażeby jurysdykcje ziemskie i grodzkie w przyspieszeniu sprawiedliwości w sprawach *pure* sądowi swojemu należących, przez zagęszczenie spraw dyferencje zawierających nie miały zatrudnienia, tym^e celem j.w. posłowie *instabunt* do stanów Rzeczypospolitej, ażeby wielmożni podkomorzowie w swoich województwach i powiatach w sprawach początkowych *pure* dyferencyjnych, gdzie nie idzie kognicja sukcesji kadencją sądów podkomorskich, w mieście sądowym mogli mieć udeterminowaną z przepisaniem czasu i ciągu tej kadencji oraz z pozwoleniem sądenia takowych spraw *in accessoriis* koniecznej bytności na gruncie nie wyciągających w tym czasie według porządku i praw innym sądowym jurysdykcjom pozwalających.

18. Zapobiegując niepotrzebnej i.p.p. Mikołaja, rotmistrza gr., Wiktoryna i Wincentego Hopenów, braci rodzonych, na różne procedera ekstenuacji, *obligantur* j.w. posłowie, ażeby w sprawach tychże i.p.p. Hopenów, jako to [z] i.p.p. Cichanowickimi, starościami dudzińskimi, Wołłowiczami, starostami purwińskimi, Korfami, Kozielem, starostą kormiałowskim, Muśnickimi i Syruciami w punktach

^d Powinno być „suas”.

^e Słowo nadpisane.

pretensyi, w manifestach i procederach wyrażonych, a do wyż mianowanych osób regulowanych [1322] na finalne rozsądzenie *etiam praecisa apellatione forum* ziemstwa^f województwa trockiego udeterminowano było.

19. Fundusze ichmościów księży dominikanów prowincyi litewskiej, jako to wierzbołowskie ze wsiami, placam[i] i ze wszystkimi nomenklaturami w dekrete komisarskim 1735 roku augusta 25 dnia wyrażonymi, a mianowicie z placem Tłaczany zwanym, od i.p.p. Szczęsnowiczów do tegoż klasztoru aplikowanym, fundusz konwentu trockiego za introdukcją do zamku trockiego przez konstytucją 1678¹⁹² i 1768¹⁹³ pozwolono, ile *pro commodo et utilitate* województwa naszego trockiego, że miejsce do sejmikowania, tudzież^g archiwa na lokację aktów ziemskich i grodzkich wymurować, a wieżę tak cywilną, jako też *in fundo* na tymże zamku restaurować według sonancji dawniejszych laudów asekurowali się i tem [sic] fundusz poporski ze wszystkimi ziemnymi atynencjami, także fundusz wysokodworski, *tandem* fundusz merecki ze wsiami Kibicze^h i Horodyszcze, z folwarkiem w końcu miasta Merecza będącym, z gruntami do tegoż folwarku należącymi z juryzdykami w miasteczku, uroczyszczem Wojdziszki zwanym, *item* fundusz liszkowski, osobliwie fundusz grodzieński ze wszystkimi folwarkami i wsiami przy tym funduszu będącemi, mianowicie z Maluszczynem, Kiełbasinem, Parchimowcami, z placami i juryzdykami w mieście Grodnie będącemi, aby *per constitutionem* potwierdzone były, *recommendatur*.

20. Akta ziemskie i grodzkie prowincji Księstwa Litewskiego *in antestantibus revolutionibus* do Smoleńska i Starodubia zabrane, ażeby krajowi *pro* [1322v] *utilitate publica* przywrócone były, do obmyślenia środków j.w. posłowie *obligantur*.

21. Dla ichmościów księży bernardynów trockich *extra moenia civitatis* zostających zamiany pięciu placów bądź to z miastem Trokami, bądź to z innemi dziedzicami w przyległości i zręczności temuż klasztorowi zostających, zamiany dla wygodniejszego klasztoru oparkanienia od wyraźnego *a statibus Reipublicae* pozwolenia wystarają się.

22. Konwent ichmościów księży dominikanów nieświski ponieważ od różnych sum z kahału słuckiego należących pozyskać nie może procentów, *instabunt* przeto j.w. posłowie, ażeby ze stanów Rzeczypospolitej injunkcja takowych prowizyi była nakazana.

23. Konstytucje przeszłe, warujące szczególne jedne forum dla miast asesoriom, przyniosły wiadomą obywatelom krzywdę, kiedy mieszczenie w różnych miastach mieszkający pod jurydykacją magdeburską, *etiam* grunta, place, kamienice

^f Słowo poprawiane, trudno czytelne.

^g Słowo nadpisane.

^h Przekreślone „c” sugeruje nazwę „Kibisze”.

¹⁹² „Reintroductio ojców dominikanów do Trok”, VL, t. 5, s. 310 (fol. 634); VC, t. 5, vol. 2, s. 221.

¹⁹³ „Reintroductio ojców dominikanów do zamku trockiego oraz approbatio funduszu onych poporskiego”, VL, t. 7, s. 401 (fol. 864).

prawu ziemskiemu podległe pod władzę swą podciągają, *tandem* do asesoryi w sprawach ziemskich ewokują, żadnym sądom i zwierzchności krajowej podległymi być nie chcą, samą tylko asesorią zasłaniają się, a przez taką ufność i rezolucją że najdotkliwszej krzywdy przez mies[z]czan obywatelom uczynionej żaden sąd nie usprawiedliwi *et etiam* akcji gwałtownej pod bezp[i]eczeństwem sądów ziemskich, grodzkich i trybunalskich stałej do roztrząśnienia i uwagi nie przyjmuje i nie wziera, przeto zmniejszając przedsięwziętą mieszczan rezolucją objaśniać będą, ażeby wszelkie miasta i miasteczka o sprawyⁱ ziemskie do asesoryi obywatelów, szlachty i zakonników nie zapożywali, lecz sądom na sprawy przyzwoitym podlegali, *tandem* [1323] o akcje *sub securitate iudiciorum* stałe w sądach tych, gdzie zdarzone będą, odpowiadać powinni byli, nie mniej ażeby szlachty obywatelów i duchownych pod żadnym pretekstem w sprawach ziemskich lub uczynkowych własny sąd mających do asesoryi magdeburgi nie wywoływali i tam przewodami prawnymi nie obciążali, j.w. posłowie *quam fereventissime instabunt*.

24. Kadencja trojecka sądów ziemskich województwa trockiego ażeby *veteri praxi* przywrócona i sądzona była, starać się j.w. posłowie *conabuntur*.

25. Dekretem remisyjnym Najjaśniejszego Trybunału Litewskiego odesłana o kontrawencją sprawa między w.j.p. Benedyktem Karynem^j, chorążym upickim, a w.j.p. Franciszkiem De Raessem, sędzią gr. woj. tr., izby skuteczną odebrała rezolucją j.w. posłowie *instabunt*.

26. Wieś Giernokole królewska, cztery włoki gruntu mające, między dziedzicznymi około gruntami abramowskiemi w.i.p.p. De Raessów, w województwie trockim leżąca, izby *ad equato pretio* na dziedzictwo tymże wilemożnym Deraesom, trzem braci przedana była, naj[ja]śniejszym panom *recommendatur*.

27. Grunta w województwie trockim Gumbrany nazwane, włók dwie, a według innych inwentarzów mniej mające, w lesie *in meditullio* dóbr Barbaryszek i innych ziem[skiemu] prawu ulegających znajdujące się, sowitej kwarty złotych polskich 6 groszy 15 wynoszące, *ad praesens* dożywotnym prawnym dzierżeniu w.j.p. Eytmina, ciwona woj. tr., zostające, aby te włoki pomieniony [1323v] w.j.p. ciwon trocki, przez wzgląd na zasługi w województwie liczne okazane, prawem dziedzicznym u Rzeczypospolitej kupić *et instantanee praevia cognitione valoris* onych zapłacić i wraz przez wyznaczonego komisarza w jak najkrótszym czasie przeciągu do posesji dziedzicznej mógł mieć podane, *onus* zaś kwarty i jakie by *in futurum* wynikały, aby z sumy do Rzeczypospolitej znaszane było, *salvis oneribus terrestribus* z tych włók Gumbran *instabunt*.

28. Dzierżawa Krasno *alias* Krasne Sioło zwane, w województwie trockim sytuowane, w roku 1518 przez Najjaśniejszego Króla polskiego Zygmunta Augusta Abrahamowi Tymirzonowi i sukcesorom jego wiecznością nadana, *ad praesens* sposobem różnych dawniejszych posesorów w dożywotnim j.p. Antoniego

ⁱ Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

^j Powinno być „Karpiem”.

Hryniewiczza, regenta ziem. woj. tr., zostająca, ażeby *in recompensam* zasług jego w tym województwie okazywanych *iterum* w naturę dóbr ziemskich wieczystych przeistoczono i temuż urodzonemu Hryniewiczowi i sukcesorom jego nadana była, *salvis oneribus terrestribus ad [a]lerarium publicum exsolvendis*, j.w. posłowie *autochoritate*^k *sua* potrafić ^lw tym^l zechcą.

29. Dzierżawa Dergańce, *premo alias* Krasnopol, Miodowarce, Drabużniki zwana, w ogólności wólk 37 i morgów 20 zawierająca, w województwie trockim leżąca, od roku 1667 za dekretem komisji Rzeczypospolitej *a statibus Reipublicae* destynowanej [1324] do roku 1774 dziedzicznie posydowana, a po tym dekretem asesoryi W.Ks.L. w naturę dóbr królewskich przeistoczona, aby *iterum* do natury dóbr ziemskich wieczystych przywrócona i one j.p. Janowi Skarzyńskiemu, budowniczu tr., i sukcesorom jego, jako kupnemu tych dóbr dożywotnikowi, wiecznością przywrócona była, j.w. posłowie *obligantur*.

30. Dzierżawa Turkiszki *alias* Smilgie izby na lenność zamieniona lub za otaksowaniem na dziedzictwo przedane było w.j.p. Ignacemu Sienkiewiczowi, *recommendatur*.

31. Ponieważ praw przed unią W.Ks.L. zaszyłych, jako to z prawa wieczysto darownego od księcia Pawła Holszańskiego urodzonemu Stanisławowi Odachowskiemu na dobra Masalany i Stary Dworzec nazwanych, w powiecie wołkowyskim leżących, w roku 1523, tudzież z przywileju Króla Jegomości Zygmonta I też przerzeczonych dóbr od księcia Holszańskiego wieczną darowizną aprobującego i ziemskość onych utwierdzającego w roku 1525 zaszęłego, nadto jeszcze z abjurat powiatu wołkowyskiego pokazujących, że te dobra ziemskimi będąc podatek ziemski opłacały, tudzież z praw wieczysto-przedażnych na te dobra, z jednego prawa od j.p. Odachowskiego, sukcesora przerzeczonego, przeduniowego dziedzica na osoby j.w. Wyhowskich, drugiego prawa od j.w. Ogińskich, w stopniu Wyhowskich te dobra posiadających, j.o.ks. Jabłonowskiemu, bywшему wojewodzie nowogródzkiemu, staroście wałow.^m, dzisiejszemu tych dóbr posesorowi danego, natura ziemska przerzeczonych dóbr Massalany i Stary Dworzec zwanych oczewiście [1324v] i dowodnie okazuje się, przeto wpisanie tych dóbr pod prawo emfiteutyczne starostwa wołpińskiego j.p. Platerowi na przeszłym sejmie dane uznając za niesłuszne i nie należyte, tych to dóbr ziemskość i dziedzictwo urodzonych Jabłonowskich aby było utwierdzone, j.w. posłowie dopraszać się będą.

32. Dla przyspieszenia sprawiedliwości i.p.p. Żylińskim, obożn[icom] woj. tr., w ograniczeniu ich dóbr wszelkich wyjednanie komisji, a dla rozsądzenia się ichmościów o wszelkie sukcesje na siebie spadłe sąd ziemski trocki *etiam praecisa appellatione* aby były wystarane, *praecommititur*.

33. Lenność dzierżawy Powierzchnie nazwanej, w województwie trockim i powiecie kowieńskim leżącej, prawem wieczysto-lennym urodzonemu Tadeuszowi

^k Powinno być „*autoritate*”.

^{l-l} Fragment nadpisany.

^m Starostwo niezidentyfikowane.

Korabiowi Brzozowskiemu, chorążemu usarskiemu wojsk litewskich, służącej, potwierdzenie i zniesienie opłacających się kwart z tych dóbr, j.w. posłom poleca się.

34. W sprawie w.j.p. Heronima Kłockockiego, wojskiego mińskiego, o dobra i sumy w Koronie i W.Ks.L. po zgaszonym zakonie księży jezuitów znajdujące się, oddzielnym sądem sejmowym komisyjnym finalnie rozsądzonej, dekret oczewisty *in praemisis* pomienionej jurysdykcji aby był zatwierdzony, j.w. posłom zaleca się.

35. Pamiętając na zasługi publiczne w.j.p. Jakuba Woyny Orańskiego, podkomorzego starodubowskiego, dopraszać się j.w. posłowie będą, ażeby w rekompensie *et praeivumⁿ meritorum summa* na dzierżawę rewiatycką w województwie brzeskim leżącą dana i na polepszenie onej spendowana dla sukcesorów jego-mości przez zgromadzone stany ubezpieczoną została.

36. Dobra Daniszew nazwane *cum* [1325] *attinentiis* w powiecie oszmiańskim leżące, z dwoma kamienicami w mieście Wilnie sytuowanemi oraz sumę więcej 100 tysięcy złotych polskich przez w.j.p. Michała Koszcycza, pisarza ziem. wileńskiego, dla ichmościów księży jezuitów ustąpione, w niedopełnianiu obowiązków funduszowych przez sukcesorów zakwestionowane i procederem wsparte, *ad praesens* po zniesieniu onych, ażeby upadającemu *retro* i.p.p. Koszczyków domowi przywrócone były, *praecommititur*.

37. Gorliwość w.j.p. Czyża, sędziego ziem. woj. wileńskiego, w czasie przeszłego sejmowania, z okoliczności, których poniesione szkody i nakłady Najjaśniejszemu Panu i stanom sejmującym do łaskawych względów poruczyć *tenebuntur*.

38. Spory rozpoczęte między w.j.p. Andrzejem Siemaszko, horodniczym woj. mińskiego, z jednej, a w.j.p. Samuelem Wołkiem, majorem wojsk W.Ks.L., z drugiej strony o sumę 148 tysięcy złotych polskich na folwark Daszkowce, Ludkowce i Stajki zwanych, do hrabstwa bychowskiego należących, w powiecie orszańskim sytuowanych, obszerniej w manifestach wyrażone, do załatwienia przed stanami Rzeczypospolitej przełożyć j.w. posłowie *obligantur*.

39. Pokrzywdzenie w.j.p. Stanisława Eydziatowicza, chorążego woj. smoleńskiego, przez rejment j.o.ks.j. biskupa wileńskiego¹⁹⁴ stałe mianowicie i wzięcie tegoż w.j.p. chorążego, tudzież prowadzenie pieszo o mil siedem i trzymanie pod aresztem przez czas niemały j.w. posłowie dostatecznie stanom Rzeczypospolitej przełożą, a za tym krok takowy j.p. komendanta i adherentów jego, ażeby bez ukarania nie poszedł, *quam maxime instabunt*.

40. I.p.p. Józefa i Bonawentury Struczkowskich, braci rodzonych oraz i.p.p. Kochańskich z okolicy Bieniun, Talkun i innych w województwie trockim leżących *circa praerogativam nobilitatis*, od wszelkich [1325v] przeciwnych imieniowi ich obiekcyi zasłaniając, zachowania *requiritur*. Zaszczyceni cnotą i zasługami w Ojczyźnie j.w. Przebendowski, wojewoda pomorski, j.w.j.p. Kicki, koniuszy koronny, ponieważ przez zakordonowanie sąsiedzkich potencyi znacznie nadwerdżyły [sic] substancję, przeto do zawdzięczenia

ⁿ Zapewne powinno być „*praeivorum*”.

¹⁹⁴ Ignacy Massalski.

i rekomendowania łasce J.K.M. i stanom Rzeczypospolitej rzetelnej wierności j.w. posłowie *tenebuntur*.

41. Wiekami wślawione w Ojczyźnie zasługi prześwietnego domu j.w. Ogińskich i dotychczas chwalebnie słynące j.w.j.p. wojewody trockiego *iuste* w sercach obywatelskich *merentur* zalecić j.w.i.p.p. posłom do Najjaśniejszego Majestatu o rekomendacją i obmyślenie *ex distributiva gratia* wdzięczności.

42. Doświadczone mnogimi dowodami zasługi, usiłowanie i pracę j.w. Michała Ogińskiego, hetmana wojsk W.Ks.L., Sapiehy, kanclerza wielkiego W.Ks.L., i j.w. Michała Brzostowskiego, wielmożnego Antoniego Tyzenhauza, nadwornych podskarbich W.Ks.L., jako osobliwemi województw zaszczycają praktykami, tak na wdzięczność onym j.w. posłowie N.P.N.M. i stanom Rzeczypospolitej zgromadzonym zalecić powinni będą.

Którą to takową instrukcją j.w.i.p.p. posłom podając, rękoma naszymi stwierdzamy.

°Datum w Trokach in solito loco w zamku pisan ut supra°

Dodatek do tejsze instrukcyi: j.p. Dombrowski, dzierżawca strejpuński, dziedziczny dóbr Owsianiszek a oraz Streypun i Buywun hibernowych w województwie trockim leżących posesor, *sine scitu* sąsiadujących *praeiudicione* z delegacyi komisją na rozgraniczenie wyprawił bez dodatku j.p. komisarzów dla graniczających, przeto takowej podstępnie wyprawionej komisyi podniesienia a sprawy *de integro ad forum competens* odesłania j.w. posłowie dopraszać się będą.

Cetera dexteritati et activitati j.w. posłów praecommittendo niniejszy akt swój konkludujemy.

Actum ut supra.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr. *mp.*; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; [1326] Józef Eustachy Siękiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; ^PRobert Kazimierz Deraes, sędzia ziem. woj. tr.; Stanisław Tadeusz Paszkiewicz, pisarz ziem. woj. tr. *mp.*; Franciszek Deraes, sędzia gr. woj. tr.; Adam Turczynowicz, sędzia gr. woj. tr.; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Ignacy Ogiński, starosta dorsuniski; Antoni z Goszcza Gosicki, łowczy i rotmistrz woj. tr.; Damazy Romer, kapitan wojsk pruskich, chorążyc woj. tr.; Ignacy Szwykowski, stanownicz w[ojsk] W.Ks.L.; Antoni Romer, starosta nowodworski; Tadeusz Deraes, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Franciszek Szczodro, cześnik woj. tr.; Antoni Hryniewicz, starosta kraśnieński, regent ziem., gr. woj. tr. *mps.*; Michał Tański, strażnik woj. smoleńskiego; Franciszek Tański, starosta giedukański; Leon Tański, starosta boryski; Ignacy Siękiewicz, starosta smilgiański; Ludwik Żyliński, obożn[ic] woj. tr.; Mikołaj Żyliński, obożn[ic] woj. tr.; Tadeusz Szczodro, starosta gryciunski; Andrzej Lesczyński, podczaszy podlaski; Jerzy Staniewicz, kuchmistrz woj. tr.; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Kazimierz Paszkiewicz, komornik woj. tr.; Tadeusz Kuczewski; Mikołaj Alojzy Hopen, rotm[istrz]

^{o-o} Fragment nadpisany.

^{p-p} Podpis nadpisany.

woj. tr.; Stefan Szczodro, *mp.*; Władysław Bielawski, rotm[istrz] pow. wołkowskiego; Józef Nawsuć, starosta winkszniański; Antoni Tomasz z Rybna [1326v] Rybiński, rotm[istrz] woj. tr.; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Jerzy Lembicz, regent gr. i sądów podkomorskich woj. tr.; Jan Skarzyński, budowniczy woj. tr.; Michał Krzywobłocki, łowczy oszmiański; Antoni z Kleczkowa Kleczkowski, skarbn[ik] tr.; Józef z Kleczkowa Kleczkowski, rotm[istrz] woj. tr.; Antoni z Kleczkowa Kleczkowski, rotm[istrz] woj. tr.; Piotr z Kleczkowa Kleczkowski, cześn[ik] woj. tr. *mp.*; Tomasz Paszkiewicz, horodn[iczy] woj. tr.; Stanisław Czechowski, rotm[istrz] woj. tr.; Tadeusz Kijuć, regent ziem. woj. tr.; Antoni Żyliński, regent ziem. woj. tr.; Jakub Godaczewski, starosta pucilański; Aleksander Rotkiewicz, rotm[istrz] pow. słonimskiego; Joachim Kirklewski; Józef Karłowicz, stoln[ikowicz] pow. rzeczyckiego; Modest Grochowski, starosta wojdakiemski; Tomasz Nowodworski, skarbn[ik] inflancki; Jan Godaczewski; Konstanty Koniuszewski; Stanisław Szczodro, cześn[ikowicz] woj. tr.; Felicjan comes Morton, cześn[ik] pow. starodubowskiego; Józef Godaczewski, obożn[ic] woj. tr.; Jan Bogusław Bązdorff, rot[mistrz] woj. tr.; Andrzej Woy-sim Antoniewicz; Paweł Kołodzieżyński; Józef Bieńkuński; Stanisław Bieńkuński; Antoni Bieńkuński; Mikołaj Bieńkuński; Florian Bieńkuński; Leon Rondomański; Ludwik Rondomański; Antoni Woydag, łow[czyc] woj. tr.; Ignacy Skinder; Dominik Bernacki; Kazimierz [1327] Piecewski; Jakub Żmijowski, komor[nik] woj. tr.; Karol Iwanowski; Bartłomiej Jachymowicz; Jan Koreywo; Jerzy Olechnowicz; Andrzej Eynarowicz; Józef Hopen; Marcin Huszcza; Jan Białowieski; Jerzy Buczkowski; Stefan Woroszyło; Józef Kotarski; Józef Boczkowski; Kazimierz Boczkowski; Ludwik Winogrodzki, rotm[istrz] i wiceregent gr. woj. tr.; Józef Fontani; Onufry Talatowicz; Stanisław Godlewski, regent kom[isji] R[zeczypospoli]tej⁹; Antoni Elsner, straż[nikowicz] inflancki; Kazimierz Herman; Jan Pachniewski; Antoni Winogrodzki *mp.*; Maciej Oganowski; Stefan Oganowski; Tomasz Oganowski; Józef Zabłocki; Dominik Zabłocki; Antoni Żyliński, łow[czyc] woj. tr.; Józef Żyliński; Józef Kucewicz; Tomasz Kucewicz; Jerzy Kucewicz; Antoni Kijuć; Bartłomiej Kijuć; Józef Grażewicz; Maciej Jocz; Kazimierz Kochański; Mateusz Wersocki; Józef Wersocki; Szymon Sudwoy; Wawrzyniec Gawianowski; Wincenty Chodykin; Antoni Czarnowicki; Jan Nowodworski; Tadeusz Danilewicz, kom[ornik] woj. tr.; Symon Danilewicz, rotm[istrz] tr.; Józef Talatowicz; Jerzy Kirklewski; Jan Kirklewski; Jakub Kirklewski; Jan Tołoczko, por[ucznik]; Dominik Turowicz, skarbn[ik]; Józef Bądziński; Jan Kochański; Mateusz Kochański; Antoni Lesczyński; Ignacy Paszkiewicz; Tyburcy Ciszkievicz, [1327v] regent W.Ks.L.; Jakub Raczko; Mateusz Ślepowroński; Piotr Reyder; Jakub Talatowicz; Ignacy Kalinowski; Franciszek Kalinowski; Jan Żyliński; Stefan Bieńkuński; Bartłomiej Niekrasz; Jan Gasicki; Felicjan Gasicki; Heronim Gasicki; Michał Klidzia; Józef Downarowicz; Adam Żabowicz; Andrzej Czarkowski; Barnaba Kozłowski; Dominik Pacewicz; Symon Pacewicz; Tomasz Pietraszkiewicz; Marcin Grażewicz;

⁹ Odczyt niepewny.

Jan Rondomański; Franciszek Olechnowicz; Jan Olechnowicz; Michał Olechnowicz; Antoni Hryniewicz; Kazimierz Hryniewicz; Michał Ostromecki; Tadeusz Tur, pod[czaszc] woj. tr.; Stanisław Zaleski; Antoni Romanowski; Gabriel Czajewski; Karol Czajewski; Ludwik Macuński; Ludwik Lesczyński; Tadeusz Słucki; Jakub Jowszyc; Leon Karwowski; Franciszek Leonowicz; Maciej Leszczyński; Michał Czajewski; Jerzy Karolewski; Stanisław Ordyniec; Wincenty Pilecki; Felicjan Samowski; Franciszek Ogilba; Jan Fronckiewicz; Jan Ostrowski; Kazimierz Hryniewicz; Jan Bobrowicz; Marcin Karczewski; Jan Witkowski; Michał Ulczycki; Franciszek Żółkiewski; Józef Jakubowski; Józef Cichowski; Eustazy [sic] Jankowski; Józef Jankowski; Kazimierz Rankiewicz; Józef Bartoszewicz; Eustachy Jankowski; Maciej Pikiel; Antoni Butkiewicz; Kazimierz Wondołowski; Jerzy Dowgird; Bartłomiej Jurewicz; Jerzy Lelewicz; Stanisław Żyliński; Antoni Strawiński; Tomasz Koniuszewski; Franciszek Jocz; Michał Klidzia; Teofil Jocz; Antoni Jocz; Jakub Monczuński; Jan Pacewicz; Maciej Pacewicz; Władysław Hryniewicz; Samuel Oganowski; Samuel Juszczyński; Jakub Jastrzębski; Kazimierz Jastrzębski; Franciszek Jastrzębski; [1328] Rafał Jastrzębski; Jerzy Jastrzębski; Benedykt Jusczyński; Bartłomiej Jasudowicz; Franciszek Josudowicz; Jerzy Butkiewicz; Wincenty Butkiewicz; Jan Butkiewicz; Antoni Łukaszewicz; Stanisław Ryży; Józef Zacharewicz; Józef Koniuszewski; Michał Remling, porucz[nik] J.K.M.; Michał Elsner, strażn[ik] inflancki; Józef Symowski^r *mp.*; Kazimierz Jasudowicz; Michał Woropay; Kazimierz Romer; Adam Hrydzewicz; Mikołaj Gurewicz^s; Bartłomiej Jasudowicz; Franciszek Jasudowicz; Maciej Juchniewicz; Kazimierz Pacewicz; Józef Iżycki; Symon Pacewicz; Antoni Pacewicz; Wincenty Pacewicz; Józef Kasperski; Antoni Kijański; Franciszek Michniewicz, skarbn[ik] woj. tr.; Mikołaj Dombrowski, oboźny woj. tr.; Jerzy Jurewicz^t; Jerzy Olechnowicz; Antoni Olechnowicz; Kazimierz Czarkowski; Marcin Łukaszewicz; Walenty Lesczyński, regent potoczny gr. woj. tr. *mp.*; Jan Hopen; Wincenty Hopen; Józef Hopen; Jan Pluciński *mp.*; Franciszek Hopen; Rafał Rosochacki; Maciej Baranowski; Karol Bańkowski; Jakub Pachniewski; Jan Albertowicz; Jakub Łukaszewicz; Kazimierz Pacewicz; Maciej Zacharewicz; Tomasz Zacharewicz; Bartłomiej Zacharewicz; Jan Zelno; Franciszek Zelno; Mateusz Zacharewicz; Maciej Jocz; Stanisław Skinder; Jerzy Radzikowski; Jan Niedziński; Józef Szumiato; Antoni Zelnio; Józef Krzyżanowski; Franciszek Olechnowicz; Józef Tomaszewski *mp.*; Ignacy Romer; Dominik Surwił; Antoni Surwił; Wincenty Olechnowicz; Antoni Butkiewicz; Wincenty Butkiewicz; Ksawery Romanowski; Jan Sterpejko; Jakub Antoniewicz; Mateusz Petruszewicz; Benedykt Petruszewicz; Józef Łukaszewicz; Maciej Plasewicz; Kazimierz Kijański; Antoni Kijański; Antoni Czyrwiński; [1328v] Aleksander Marcinowski; Józef Hrydzewicz; Aleksander Niedzinik; Marceli Abramowski; Antoni Abramowski; Jerzy Szedziewicz; Marcin Szedziewicz; Wawrzyniec

^r Być może „Syrnowski”.

^s Podpis podkreślony.

^t Podpis podkreślony.

Wirpsza; Józef Bieńkuński; Jan Żuk; Józef Hryniewicz; Franciszek Strawiński; Józef Towkacz; Tomasz Tołoczko; Jerzy Jędrzejewski; Franciszek Jędrzejewski; Rafał Bieńkuński, kom[ornik] woj. tr.; Antoni Wirpsza; Andrzej Wirpsza; Franciszek Naruszewicz; Tadeusz Naruszewicz; Jan Łukomski; Antoni Turowicz; Wincenty Turowicz; Dominik Turowicz; Franciszek Turowicz; Antoni Turowicz; Maciej Berliński; Kazimierz Zasztofft; Józef Rakowski; Jerzy Butkiewicz; Ignacy Milatowski; Józef Rakowski; Kazimierz Puhowski; Ignacy Puhowski; Jerzy Dowgird; Antoni Dowgird; Antoni Dowgird [sic]; Stefan Maliszewski; Tadeusz Bortkiewicz; Wincenty Butkiewicz; Stanisław Dowgird; Jan Korycki; Jan Korycki [sic]; Stanisław Szynekiewicz; Jerzy Jacuński; Krzysztof Bohdziewicz; Franciszek Bohdziewicz; Marcin Fronckiewicz; Tomasz Listowski; Ignacy Listowski; Franciszek Hryniewicz; Jerzy Sabowicz; Jakub Sokołowski; Kazimierz Wilpiszewski; Kazimierz Matuszewicz; Marcin Lesczyński; Franciszek Olechnowicz; Stanisław Szynekiewicz; Antoni Ratowtt; Mateusz Ratowtt; Józef Ratowtt; Tadeusz Ratowtt; Mikołaj Zelnio; Michał Mackiewicz; Antoni Popławski; Józef Albertowicz; Benedykt Albertowicz; Antoni Gawianowski; Tadeusz Korczyk; Awgustyn Paszkiewicz; Józef Lubecki Książewicz; Piotr Woropay; Antoni Turowicz; Aleksander Hryniewicz; Tadeusz Szumiata; Dominik Szumiata; Tadeusz Siemaszko; Jakub Burneyko; Karol Koreywo; Ignacy Złoty; Jakub Jacuński; Stefan Koreywo; Karol Ablamowicz; Dominik Ablamowicz; Kazimierz Rydzewski *mp.*; Michał Wino grodzki, rot[mistrz] inflancki; Mateusz Zacharewicz; Maciej Zacharewicz; Wincenty Elsner; Marcin Bohdanowicz.

[384 podpisy]

165. Relacja o przebiegu sejmiku przedsejmowego, 1776

Rkps 1 BN, *akc.* 16165, t. 2, k. 40 – kopia, fragment relacji o sejmikach 1776 r.

Rkps 2 VUB, F3-438, k. 109 – kopia, fragment relacji o sejmikach 1776 r.

Z Trok. Oprócz dwóch przeszkód do funkcji poselskiej i zarzuconej kondemnacy na sejmiku Ogińskiemu, sekretarzowi lit., i prócz zakazu prawa, aby znajdujący się *in Consilio Permanenti* nie zasiadali na sejmie, ale ^ana sejmie^a dawali sprawę z czynności swoich, żadnej innej^b nie mając obiekcyi został posłem tenże j.w. sekretarz^c z ^dpodkomorzym tr., pierwszy zacny^e z imienia, drugi z cnoty obywatelskiej^f, jeden zdatności, drugi z gorliwości, a z tego połączenia przymiotów^g

^{a-a} Fragmentu brak w rkps. 2.

^b Słowa brak w rkps. 2.

^c W rkps. 2 „Ogiński” zamiast „sekretarz”.

^d W rkps. 2 dodano „j.p.”

^e W rkps. 2 „znaczny” zamiast „zacny”.

^f W rkps. 2 brak słowa.

^g W rkps. 2 brak słowa.

w posłach, wybaczy *publicum*^h popełnionemu województwa^h defektowi, my się wydziwić nie możemy tej nieczułość komendy Rosyi, że ani do Grodna, ani do Trok stróżów spokojności obywatelskiej nie rozstawiliⁱ, może że uczyniono tę grzeczność na instancją j.p.^j Tyzenhauza, dla którego panegiryk w instrukcyi^k z podziękowaniem^k za dobry rząd w ekonomii choć [za]rtem napisano, oddawszy resztę^l do przymówienia się^l *activitati* i znajomości^m najbliższejⁿ godnego swego posła j.p. podkomorzego.

CXII. Sejmik deputacki w Trokach 3 II 1777

166. Kredens dla deputatów, 4 II 1777

Rkps LVIA, SA 5917, k. 1445–1446v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację od prześwietnego województwa trockiego w.i.p.p. deputatom danego i konferowanego, 5 II 1777 w grodzie trockim aktykował Józef Kniażewicz, komornik pow. orszańskiego.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu, do miasta J.K.M. Trok *pro die 3 februarii* w roku terażniejszym 1777 na obranie w.i.p.p. deputatów na przyszłe Trybunały W.Ks.L. kadencyi wileńskiej i ruskiej W.Ks.L. zgromadziliśmy się, gdzie, postępując *iuxta praescriptum* konstytucyi *coronationis anni 1764*¹⁹⁵, po zagajeniu w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., za deputatów na następujące Trybunały, *idque* w.j.p. Szymona Sagatowskiego, krajczego województwa naszego trockiego, na kadencją ruską grodzieńską, a zaś w.j.p. Antoniego Legieckiego Hryniewiczza, ziemskiego grodzkiego tegoż województwa trockiego regenta, starostę kraśnieńskiego, na kadencją wileńską w W.Ks.L. sędzić się mające *nemine contradicente*, jako *viros capacissimos et tot meritis* w W.Ks.L. zaszczyconych, obraliśmy, po którym obraniu ciż ichmościowie deputaci *ad mentem supra* wyrażonej konstytucyi *coronationis* przysięgę z roty konstytucyi *anni 1726* wyrażonej¹⁹⁶ *in eum tenorem*:

^{h-h} W rkps. 2 brak fragmentu.

ⁱ W rkps. 2 „dostawało” zamiast „rozstawili”.

^j W rkps. 2 brak skrótu.

^{k-k} W rkps. 2 brak fragmentu.

^{l-l} W rkps. 2 brak fragmentu.

^m Przeprowadzenie utrudnia odczyt końcówki słowa.

ⁿ W rkps. 2 brak słowa.

¹⁹⁵ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹⁹⁶ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

my, Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr., Antoni Hryniewicz, ziem., gr. regent woj. tr., starosta kraśnieński, przysięgamy Panu Bogu [1445v] Wszechmogącemu w Trójcy Świętej Jedynemu na tym, iż na tych sądziech trybunalnych według Boga sprawiedliwie, według prawa statutu W.Ks.L. i konstytucyi, według żałoby i odporu stron, nie przykładając ani ujmując, będziemy sędzić, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sądziech z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojenstwach i urzędach siedzącym, na bogatego i ubogiego, dla przyjaciela, krewnego i zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwa żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na^a tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając na potym darów i nadgrody, i podarunków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziem, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc pomsty, kaźni i pogróżek, ale samego Boga i sprawiedliwość jego, i prawa pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sądach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziem, a tych sądów wszystkimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby i za żadną praktyką gwoili komu albo w swej sprawie na te sądy nie wstąpiemy, także prawdziwie korektury trybunalskiej 1726 roku na sejmie w Grodnie uczynionej¹⁹⁷, nic nie przestępując na tych sądziech trybunalnych sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i na ciele;

in facie województwa naszego trockiego, przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a zatym jako *de praestito eiusmodi* przez ichmościów *iuramento praesentibus testamur*, tak oraz ciż j.w. deputaci *tanquam* już *in plena activitate* w tej funkcji zostający nie tylko ichmościowie z innemi deputatami z innych województw i powiatów obranemi na swoich kadencjach prawem konstytucyi *circumscriptis* zasiadać mają, lecz *etiam* interesa województwa naszego trockiego pamiętać *et quod de iure spectare potest ad manus* sobie powierzone, [1446] administrować zlecamy, tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych przyświadczamy i stwierdzamy.

Pisan w Trokach roku 1777 miesiąca *februarii* 4 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr., *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. p[rezydujący] woj. tr. *mp.*; Robert Kazimierz De Raess, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Jeleński, sędzia ziem. woj. tr., starosta jakimowicki; Franciszek de Raess, pułkownik chorągwi usarskiej wojsk W.Ks.L.,

^a Słowo nadpisane.

¹⁹⁷ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

sędzia gr. woj. tr.; Andrzej Wazgird, podstoli woj. tr.; Stanisława Paszkiewicz, pisarz ziem. woj. tr.; Stefan Alojzy Wazgird, sędzic ziem., rotmistrz woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Ignacy z Kozielska Ogiński, starosta dorsuniski; Damazy Romer, kapitan wojsk pruskich; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Antoni Rybiński, koniuszy woj. tr.; Józef Nawsuć, starosta winkszniański; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Piotr z Kleczkowa Kleczkowski, rotm[istrz] pow. grodzieńskiego; Antoni Kleczkowski; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Józef z Kleczkowa Kleczkowski, r[otmistrz] woj. tr.; Ignacy z Sienków Sienkiewicz, starosta smiłgański; Józef Szczodro, czesznik pow. tr.; Wawrzyniec Odyniec, s[karbnik] r[zeczycki]; Stanisław Godlewski, regent skarbowy Rzeczypospolitej; Antoni Żyliński, regent sądów podkomorskich; Jakub Gozdawa Godaczewski, starosta pociłański; Dominik Hatowski *mp.*; Józef Hryniewicz, s. t.; Joachim Możejko *mp.*; Felicjan comes Morton, czeszn[ik] pow. starodubowskiego *mp.*; Joachim Kirklewski; Michał Juniewicz *mp.*; Tadeusz Thomaszewicz, łow[czy] oszmiański; Antoni Świeżawski, w.w.; Szymon Danilewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Benedykt Talatowicz; Maciej Bańkowski; Kazimierz Orłowski; Florian Żyliński; Gabriel Grażewicz; Tadeusz Dziekoński *mp.*; Józef Kniażewicz, komor[nik] pow. or[szańskiego]; Ignacy Staniewicz; Ludwik Winogradzki, rotm[istrz] i wiceregent gr. woj. tr.; Antoni Skarżyński *mp.*; Dominik Turowicz, skarbnik smoleński; Tadeusz Danilewicz, landwójt tr.; Ludwik Żyliński, rotm[istrz] woj. tr.; Michał Odyniec, rotm[istrz] pow. brasławskiego; Antoni z Kleczkowa Kleczkowski, rotm[istrz] grodzieński; Ignacy Turłay, stoln[ikowicz] woj. tr.; Adam Rykaczewski; Antoni Różewicz, strukczaszy woj. tr.; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Jerzy Jędrzejewski; Jan Szadziejewicz; Antoni Mackiewicz; Józef Mąkiewicz; Franciszek Pawłowski; Teofil Jocz; Ludwik Rodomański; Felicjan Rodomański; Antoni Szyrmo Abramoski, skar[bnikowicz] woj. połockiego; Józef Hoppen, skarbnik woj. tr.; Jakub Monkiewicz; Jan Gawianowski; Walenty Leszczyński *mp.*; Józef Maciejewski; Andrzej Leszczyński, p[odczaszy] woj. podlaskiego *mp.*; Karol Bańkowski; Kazimierz Dziegielewski; Jakub Butrymowicz; [1446v] Jan Koreywo; Leon Rodomański; Jerzy Staniewicz, kuchm[istrz] woj. tr.; Ludwik Rodomański; Antoni Turowicz; Dominik Altamowicz, komor[nik] woj. tr.; Andrzej Tur; Kajetan Dombrowski; Franciszek Mackiewicz; Aleksander Klida; Ignacy Rykaczewski; Tomasz Skarżyński; Piotr Bańkowski; Tomasz Krupowicz; Stefan Krupowicz; Jan Kochański; Jakub Zydanowicz; Stanisław Żuk; Antoni Laskowski; Jakub Żmijewski, komor[nik] woj. tr.; Józef Strawiński; Józef Kudrewicz; Leon Hryniewicz; Kazimierz Kurmin.

[96 podpisów]

CXIII. Sejmik gospodarski 4 II 1777

167. *Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 4 II 1777*

Rkps LVIA, SA 5917, k. 1443–1444v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum prześwietnego województwa trockiego, 5 II 1777 w grodzie trockim aktykował Tadeusz Hryniewicz, namiestnik ziem. woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym instrumentem *boni ordinis* gospodarstwa sejmikowaniem, iż zachowując się wedle myśli praw ojczystych, a szczególnie konstytucji koronacyjnej 1764 roku¹⁹⁸, w roku terażniejszym 1777 na pierwszy po Gromnicach poniedziałek, *idque* na dzień 3 *februarii* do miasta J.K.M. Trok do zamku, zwyczajnego obradom naszym zgromadziwszy się miejsca, po zagajeniu przez w.j.p. Piotra Eytmina, ciwona trockiego, *qua* pierwszego tegoż województwa urzędnika, za deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. Szymona Sagatowskiego, krajczego tegoż województwa trockiego, na kadencją grodzieńską, a zaś w.j.p. Antoniego Hryniewicza, starostę kraśnieńskiego i rotmistrza woj. tr., na kadencją wileńską zgodnymi głosy, *nemine contradicente* obraliśmy i desygnowaliśmy, *virtute* których obrad naszych ciż *novo electi* w.i.p.p. deputaci *eodem die ad sonantiam supra* pomienionej konstytucji 1764 roku jurament rotą w konstytucji 1726 roku eksprymowaną¹⁹⁹ i opisaną tak *in praesentia* nas, urzędników ziemskich i grodzkich, jako też wszystkich rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego wykonali.

In crastinum zaś, *idque die 4 februarii, post reasumptionem* rozpoczętego sejmikowania oraz po zagajeniu *iterum* przez tegoż w.j.p. Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., w.j.p. Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr., poseł sejmu ordynaryjnego w roku przeszłym odprawowanego, *de transactis* onego dostateczną relacją *in praesentia* całego obywatelstwa uczynił i opowiedział.

Quo subsecuto na tymże sejmikowaniu gospodarskim w.j.p. Andrzej Wazgird *intuitu* przywileju N.K.J. Stanisława Augusta na podstolstwo sobie konferowanego tenże urząd podstolstwa zasiadł. *Post haec* ponieważ w.j.p. Michał Tański, strażnik smoleński, pozostałe pieniądze 300 złotych polskich, *post decessum* świętej pamięci j.p. Dominika Tańskiego, podstarościego woj. tr., na archiwum ziemskie i grodzkie [1443v] województwa trockiego złożone, ichmościom księżom dominikanom konwentu trockiego oddał *et eo intuitu de praestita exolutione* kwit *de praesenti tempore* komportował i produkował. *Item* ponieważ tenże w[ielmożny] strażnik, okazując ekspensa i starania śp. Dominika Tańskiego, podstarościego tr., w interesach całego województwa trockiego *in ordine* zapozwów do komisji grodzieńskiej o dymy całego województwa trockiego z ekonomią

¹⁹⁸ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

¹⁹⁹ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

olicą spendowane i dokładane oraz do wsparcia interesy w[ojewództwa] jura-mentem wsparte i zmocnioną do względów naszych poruczył i polecił, *eoque intuitu* dowód i dekreta na tymże sejmiku naszym gospodarskim komporto-wał, za czym my, senatorowie, urzędnicy ziemscy i grodzczy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego takowe produkowane dokumenta, *idque* eksplikacją interesu ekonomii olickiej w województwie trockim, *secundo* eks-cerpt aktoratu i decyzji przy nim między ekonomią olicką i województwem trockim uczynioną, tudzież dekret Komisji Skarbowej W.Ks.L. w roku 1766 awgusta 11 dnia uczyniony w kancelaryi grodzkiej województwa trockiego, *secundo* za staranie i expensa, lecz za to bonifikacy *pro publico* ofiarowane nie kończone wdzięczności obowiązku przyrzekliśmy, a za tym tak z oddanych 300 złotych polskich ichmościom księżom dominikanom, jako też z odebranych trzech^a sztuk *supra* specyfikowanych do procederu z ekonomią olicką należących, ponieważ zakwitowaliśmy.

W dalszym zaś sejmikowania naszego porządku mundur tegoż w[ojewództwa] *ex mente* konstytucji sejmu teraźniejszego w roku przeszłym 1776 odpra-wowanego²⁰⁰ dla wszystkich województw i powiatów ustanowiony i dla obra-nia według żądzy i upodobania każdego województwa do czasu sejmikowania gospodarskiego poruczony, dla województwa naszego trockiego w tym kolorze obraliśmy: *idque* żupan karmazynowy bądź to sukienny, bądź *ad libitum cuiusvis* materialny tegoż koloru i kontusz kasturowy bez żadnych wyłogów krajom i modą starodawną *ad praesens* praktykującą się, z akomodacją do kontusza szczególnie sznurka jedwabnego, ustanowiliśmy.

A za tym ponieważ ichmościowie księży dominikanie konwentu trockiego *ex mente* konstytucji 1768²⁰¹ do zamku są wprowadzeni za zgodą całego oby-watelstwa naszego, *ex inde* ażeby według obowiązków tąż konstytucją opisanych archiwa dla składu aktów tak ziemskich, jako też [1444] grodzkich z wygodą na rezydencją dla i.p.p. regentów *utriusque iurisdictionis* wymurowali oraz szopę sejmikową, tudzież wieżę cywilną i *in fundo* erygowali, za[le]ciliśmy, drzwi zaś żelazne i kraty z ek[s]pensem województwa sporządzone być mają, upewniliśmy *ac deinde* do skutecznienia dostatecznego żądz i zalet naszych, ażeby pomie-nione archiwa dostatecznie były ufundowane, w.j.p. Antoniego Hryniewicza, starosty kraśnieńskiego, sędziego na Trybunał Główny W.Ks.L. i Jana Skarżyń-skiego, budowniczego tr., za dozorców naznaczyliśmy oraz usilnej baczności onychże poleciliśmy.

Eodem tempore, mając baczność na ubóstwo i pogorzenie ichmościów księży bernardynów trockich, podatek z dymu po groszy 6, *idque* na każdą następującą obie dwie raty po groszy 3 opłacać się mającej uchwali[li]śmy, ażeby kancelaria

^a Przeprawiono z „trzechset”.

²⁰⁰ „Objaśnienie legis sumptuariae”, VL, t. 8, s. 552 (fol. 894).

²⁰¹ „Reintroductio ojców dominikanów do zamku trockiego oraz approbatio funduszu onych poporskiego”, VL, t. 7, s. 401 (fol. 864).

grodzka województwa trockiego przy odbieraniu podymnego pomienioną uchwałę odbierała, zleciliśmy.

Na koniec na podświadczenie całego obywatelstwa *testimonium* szlachectwa j.p. Butrymowiczowi wydać pozwoliliśmy. A jako *supra* rzeczonych w.i.p.p. deputatów obraliśmy oraz całego sejmikowania naszego *actus* odprawiliśmy, tak to wszystko w niniejszy instrument nasz gospodarski inserowawszy, ony rękoma naszymi podpisujemy.

Actum w zamku J.K.M. Trokach w roku terażniejszym 1777 miesiąca *februarii* 4 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. prezydujący woj. tr.; Robert Kazimierz De Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Jeleński, sędzia ziem. woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, pisarz ziem. woj. tr.; Franciszek [1444v] De Raes, pułkownik husarski wojsk lit., sędzia gr. woj. tr.; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Antoni Tomasz Rybiński, koniuszy woj. tr.; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Antoni Hryniewicz, starosta kraśnieński, sędzia na Trybunał Główny W.Ks.L. z województwa trockiego *mp.*; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Damazy Romer, kapitan wojsk pruskich; Michał Eytmin, bud[owniczy] woj. tr.; Tadeusz Danilewicz, land[wójt] tr.
[17 podpisów]

168. Protestacja dotycząca sejmiku gospodarskiego, 4 II 1777

Rkps LVIA, SA 5981, k. 50–50v – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Roku 1777 miesiąca *februarii* 4 dnia my, szlachta, rycerze województwa trockiego mając *gravamen* uchwały sejmiku terażniejszego, wyż na dacie pisanego, iż co projekt podany o czeladź tak urodzonych szlachty, jako też i u Żydów służących i na kacie będących *praetentebant* po złotych 4, a tak uważając jeszcze *studio* j.p. Dominika Turewicza i j.p. Leona Rądomańskiego na takowe laudum nie chcieli *ex inde* uważając wielki deces *unanymi voce* tak w zamku nie pozwoliliśmy [50v] oraz i do kancelarii grodzkiej trockiej ten manifest oddajemy i podpisujemy się.

Pisan *ut supra*.

Józef Downarowicz; Stefan Stabiński; Andrzeja Woysim Antoniewicz, por[ucznik] woj. tr.; Jan Kirklewski; Ignacy Turłay Ławronowicz; Marcin Kosmowski; Piotr Błazewicz; Maciej Sawicki; Onufry Wirpsza; Józef Strawiński; Antoni Zieniawa; Stanisław Żuk; Jakub Woysim Antoniewicz; Jan Antoniewicz; Antoni Laskowski; Stanisław Stabiński; Józef Krzyżanowski.
[17 podpisów]

CXIV. Sejmik deputacki w Trokach 9 II 1778

169. Kredens dla deputatów, 10 II 1778

Rkps LVIA, SA 5918, k. 3–4v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrumentu kredensjonalnego w.j.p. Kołbowi służącego, 10 II 1778 w grodzie trockim aktykował Józef Starzeński, skarbnik smoleński; pod dokumentem adnotacja o wydaniu przez Jana Jerzego Lembicza, regenta gr. woj. tr. i podkomorskiego.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu, do miasta J.K.M. Trok *pro die 9 februarii* w roku teraźniejszym 1778 dla obrania w.i.p.p. deputatów na przyszłe trybunały kadencji wileńskiej i ruskiej W.Ks.L. zgromadziliśmy się, gdzie, postępując *iuxta praescriptum* konstytucji *coronationis anni 1764*²⁰², po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., za deputatów na następujące Trybunały, *idque* w.j.p. Stefana Kołba, cześn[ikowicza] brasławskiego, rotm[istrza] pow. pińskiego, na kadencją wileńską, a zaś w.j.p. Stefana Alojzego Wazgirda, rotmistrza woj. tr., na kadencją ruską grodzieńską w W.Ks.L. sądzić się mającą, *nemine contradicente*, jako *viros capacissimos et tot meritis* w W.Ks.L. zaszczyconych obraliśmy, po którym to obraniu ciż i.p.p. deputaci *ad mentem supra* wyrażonej konstytucji *coronationis* przysięgę z roty w konstytucji *anni 1726* wyrażonej²⁰³ *in eum tenorem*:

my, Stefan Alojzy Wazgird, rotmistrz woj. tr., Stefan Kołb, cześn[ikowicz] woj. brasławskiego, rotmistrz pow. pińskiego, przysięgamy Panu Bogu Wszchemogącemu, w Trójcy Świętej Jedynemu, na tym, iż na tych sędziach trybunalnych według Boga sprawiedliwie, według prawa Statutu W.Ks.L. konstytucji, według żaloby i odporu stron, nie przykładając ani ujmując będziemy sądzić, zeznanie i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sędziach z bojaźnią Bożą [3v], nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojenstwach i urzędach siedzącym, na bogatego i ubogiego, dla przyjaciela, krewnego i zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwa żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego, ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę jak [sic] nie biorąc ani spodziewając na potym darów, nadgrody i podarunków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucję brać nie mam i kolegom swym tego pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na niej [sic] i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc kaźni, pomsty i pog[r]ózek, ale samego Boga i sprawiedliwość jego, i prawa pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sądach

²⁰² „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

²⁰³ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziem, a tych sądów wszystkiemi zabawami swemi nie omieszkować, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby i żadną praktyką gwoli komu albo w swej sprawie na te sądy nie wstąpimy, takie prawdziwie korektury trybunalskiej 1726 roku na sejmie w Grodnie uczynionej²⁰⁴, nic nie przestępując, na tych sędziach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i ciele;

in facie województwa naszego trockiego, p[rze]d dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a za tym jako de praestito eiusmodi przez ichmościów iuramento praesentibus testamur, tak oraz ciż i.p.p. deputaci tanquam już in plena activitate w tej fun[k]cyi [4] zostający nie tylko ichmościowie z innemi deputatami i z innych województw i powiatów obranemi na swoich kadencjach prawem kon[s]tytucją circumscriptis zasiadać mają, lecz etiam interesa województwa naszego trockiego pamiętać et quod de iure spectari potest ad manus sobie powierzone administrować zlecamy, tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych przyświadczamy i stwierdzamy.

Pisan roku 1778 miesiąca februaryi 10 dnia w Trokach.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr., komisarz Komisji Skarbowej W.Ks.L.; Jan Romer, sędzia ziem. prezydujący woj. tr.; Józef Eustachy Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Robert Kazimierz De Räes, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Jeleński, sędzia ziem. woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, pisarz ziem. woj. tr.; Franciszek de Räes, gr. woj. tr. sędzia, usarski w wojsku lit. rotmistrz; Antoni Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Andrzej Wazgird, podstoli woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Antoni Hryniewicz, podczaszy, sędzia gr. i Trybunału Głównego W.Ks.L. *mp.*; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Antoni Rybiński, koniuszy woj. tr.; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Szymon Szczodro, cześn[ikowicz] woj. tr.; Franciszek De Räes, starosta giernakolski; Tadeusz Kijuć^a, regent ziem. woj. tr., dworzanin skarbowy J.K.M.; Michał Tański, strażnik smoleński; Leon Tański, starosta boryski; Stanisław Szczodro, cześn[ikowicz] woj. tr.; Felicjan Iwaszkiewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Antoni Żyliński, reg[ent] podkomorski woj. tr.; Rafał Bieńkuński, komor[nik] woj. tr.; Andrzej Eynorowicz; Jerzy Jacuński; Antoni Antonowicz; Tadeusz Rondomański; Jakub Raczko; Mikołaj Rundomański; Jakub Rundomański; Kazimierz Rundomański; Dominik Rondomański; Ludwik Plasewicz; Ludwik Winogrodzki, rotm[istrz] i wiceregent [4v] gr., ziem. woj. tr.; Władysław Bielawski, sędzia i rotmistrz pow. wołkowyskiego; Walenty Zielonko, cz[eśnikowicz] woj. tr.; Józef Żyliński, łow[czy] tr.; Jakub Godaczewski, starosta puciłański; Bogusław Bomsdorf, rotm[istrz] woj. tr.; Piotr z Kleczkowa Kleczkowski; Andrzej Leszczyński, pod[czaszy] woj. podlaskiego;

^a Nazwisko dwa razy zapisane, raz skreślone.

²⁰⁴ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

Adam Skumin Tyszkiewicz, skar[bnikowicz] woj. tr.; Leon Rundumański; Ignacy Skindar; Ludwik Rondomański; Jakub Korewa; Jan Jerzy Lembicz, ziem. gr. i sądów podkomorskich regent; Adam Jacuński; Marcin Dobarski; Józef Starzeński, skar[bnik] smoleński; Józef Nawsuć, starosta wikszeniański; Ludwik Żyliński, rotmistrz woj. tr.; Jakub Juniewicz, skar[bnik] piński i rotm[istrz] woj. tr.; Maciej Słauta^b; Antoni Jurewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Dominik Turewicz, skar[bnik] woj. tr.; Wawrzyniec Odyniec, skarbnik rzeczycki; Antoni Krzysztof Korewa, skarbn[i-kowicz] woj. tr.; Jakub Monkiewicz *mp.*; Tomasz Narwid; Marcján Koreywa *mp.*; Józef Ilcewicz; Kazimierz Grażewicz; Franciszek Grażewicz; Łukasz Boładź; Tadeusz Tomaszewicz, łow[czy] oszmiański, obywatel woj. tr.; Józef Sprecimier^c Le[li]wita Kiewlicz; Bartłomiej Tomaszewicz.

[68 podpisów]

CXV. Sejmik gospodarski w Trokach 10 II 1778

170. Testymonium szlachty trockiej, 10 II 1778

Rkps LVIA, SA 5918, k. 5–6v – kopia w księdze grodzkiej: Akt listu testymonialnego od prześwietnego województwa trockiego na sejmikach gromniczych gospodarskich w roku 1778 *in rem et partem* i.p.p. Franciszka, komornika i Józef[a], łowczyca woj. tr., Grodzickich, braci między sobą rodzonych wydanego, 10 II 1778 w grodzie trockim aktykował Józef Grodzicki, łowczyk woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu przez Jana Jerzego Lembicza, regenta gr. woj. tr. i podkomorskiego.

My, urzędnicy ziemscy, grodzcy, szlachta, rycerstwo, obywatele województwa trockiego j.o. jaśnie wielmożnym i komu tylko wiedzieć należy czyniemy wiadomo tym naszym listem przyświadczającym i.p.p. Franciszkowi, komornikowi i Józefowi, łowczycowi woj. tr., Grodzickim, braci między sobą rodzonej danym, na to, iż co i.p.p. Grodzicy, *ab antiquo* szlachta w województwie trockim osiadła, mając folwark swój dziedziczny Ginczany zwany, gdy postąpili i.p.p. Jerzemu i Reginie z Massalskich Rodziewiczom, małżonkom na usilną ich obligacją w dzierżawę, za zwróceniem onym sumy zastawnej na terminie że nie mogli do swojej dziedzicznej mieć przywrócony posesyi, przez litispendencją w roku 1776 oktobra 14 dnia dekretem ziemskim województwa trockiego ciż i.p.p. Grodzicy mieli sądzoną do swej majątności inekwitacją, a z tenuty i.p.p. Rodziewiczów bezprawnej inkwizycją, kalkulacją i weryfikacją równie po i.p.p. Rodziewiczach porękę^a, jako nigdzie nie osiadłych i do odpowiedzi pretensjom *ex fundo* Ginczan wynikającym nietantych [sic], za niedaniem której sumy zastawnej i.p.p. Rodziewiczom w kancelaryi grodzkiej trockiej lokowanej przyporęczenie wygrali. W czym, gdy

^b Po nazwisku nieczytelne znaki.

^c Odczyt niepewny.

^a Słowo nadpisane.

i.p.p. Grodziczcy *ad executionem* dekret doprowadzili i w posesję swoją Ginczany przy asystencji szlachty godnie urodzonej i osiadłej objęli, i.p.p. Rodziewiczowie, gwałcąc wszelkie prawo, rozwiązawszy siebie na wszelkie bezprawia z zebraną [5v] różną hultajską kupą przez całe lato na i.p.p. Grodzickich napadając, kryminały rozbójnicze popełniwszy, rabunki w folwarku Ginczanach czynili, dla obrony od takowych najazdów hultajskich i.p.p. Grodziczcy szlachtę osiadłą w sąsiedztwie około siebie mieszkającą w pomoc użyli, która szlachta że dalej i.p.p. Rodziewiczom dopełniać rabunków nie dozwalała, i.p.p. Rodziewiczowie, sami będąc najeznikami, rabownikami, kryminalistami i gwałcicielami powszechnej spokojności obywatelskiej, i.p.p. Grodzickich w żadnych ekscesach niepoścignionych, we wszystkich czynnościach, jak przynależy obywatelom potsciwie rządzących się i szlachtę od i.p.p. Grodzickich dla obrony od i.p.p. Rodziewiczów gwałtowności użytą przez samą złość na zagubienie i.p.p. Grodzickich oskarżywszy najkłamliwiej w najjaśniejszym departamencie wojskowym, za hultajów najniegodziwiej ochrzcivszy, komendę przedniej straży pułku w.j.p. Poniatowskiego ściągnęli, którym szlachtę w najmniejszym ekscesie nie notowaną za komponowanemi fałszywemi testimoniami w niewolę brać i w więzienie osadzać dysponował, którzy po dziś dzień na Horodnicy niewinnie w kajdanach jęczą. Wszystkie za tym oczernienia, oskarżenia jak najkłamliwsze być oświadczając za formalne paszkwile, godne publicznego ukarania postęпки bezprawne i.p.p. Rodziewiczów uznajemy, a i.p.p. Grodzickich, kłamliwie oczernionych, za najniewinniejszych wyznając, takowy testimonialny list pod pieczęcią województwa trockiego, podpisem rąk naszych stwierdzony, wydajemy.

Pisan w Trokach roku 1778 miesiąca *februarii* 10 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr.; Stefan Dominik Römer, podkomorzy woj. tr., komisarz skarbu W.Ks.L.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Römer, sędzia ziem. prezydujący woj. tr.; [6] Józef Eustachy Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Robert Kazimierz de Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Jeleński, sędzia ziem. woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, pisarz ziem. woj. tr.; Franciszek de Raes, sędzia gr. woj. tr., usarski w wojsku lit. rotmistrz; Antoni Karol Hryniewicz, podczaszy, sędzia gr. woj. tr. i Trybunału Głównego W.Ks.L.; Antoni Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Józef Szczodro, czesznik woj. tr.; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Jan Kazimierz Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Tadeusz de Raes, starosta giernakolski; Jan Piasecki, budowniczy woj. smoleńskiego; Tadeusz Kijuć, regent ziem. woj. tr.; Antoni Żyliński, regent podkomorski woj. tr.; Stanisław Godlewski, regent ziem. i gr. woj. tr.; Jan Jerzy Lembicz, ziem., gr. i sądów podkomorskich woj. tr. regent; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Antoni Römer, starosta nowodworski.; Andrzej Leszczyński, podczaszy woj. podlańskiego; Joachim Możeyko, starościc nowosadzki; Tomasz Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Antoni Skarżyński; Jan Tadeusz Hryniewicz, namiestnik ziem. woj. tr.; Antoni Leszczyński *mp.*; Bonawentura Lacki, podczaszy woj. tr.; Mikołaj Alojzy Hoppen, starosta drat., rotmistrz woj. tr.; Jan Leszczyński, komornik woj. tr.; Aleksander Żochowski, *mp.*; Franciszek Hryniewicz, namiestnik gr. woj. tr.; Józef

Hoppen *mp.*; Józef Żyliński, łow[czy] woj. tr.; Jan Pachniewski; Walenty Leszczyński *mp.*; Jakub Godaczewski, starosta pocielański; Tadeusz Thomaszewicz, łow[czy] oszmiański; Onufry Staniewicz, kuchmistrzowicz woj. tr.; Józef Downarowicz; Leon Rondomański; [6v] Felicjan comes Morton, czesznik pow. starodubowskiego; Ludwik Żyliński, rotmistrz woj. tr.; Andrzej Tur; Stanisław Szczodro, czesznikowicz woj. tr.; Jakub Żmijowski, komornik woj. tr.; Jan Zelnio *mp.* [49 podpisów]

CXVI. Sejmik przedsejmowy w Trokach 17 VIII 1778

Uniwersał Stanisława Augusta, instrukcja i kredens dla posła na sejmiki, list do senatorów, urzędników, proponowane punkty do instrukcji – ASWPK2. Punkty do instrukcji – ASKow.

171. Kredens dla posła na sejmik trocki, 15 VI 1778

Rkps LVIA, SA 5920, k. 352–352v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrumentu na poselstwo przedsejmowe od Najjaśniejszego Króla Polskiego j.p. Józefowi Odyńcowi wydanego, 19 II 1798 w grodzie trockim aktykował Adam Rak, rotmistrz pow. tr.; pod dokumentem informacja o pieczęci W.Ks.L.

Stanisław August, z Bożej [łaski] Król Polski, Wielki Książę Litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czerniechowski. Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie wielmożnym urodzonym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu województwa trockiego, uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy. Wielmożni urodzeni uprzejmie i wiernie nam mili, lubo w uniwersale dość jasno intencje nasze, które nieustannie mamy do uszczęśliwienia tego kraju, rządowi naszemu od Boga powierzonego, otworzyliśmy, jednak, żeby tym dokładniej uprzejmościom i wiernościom waszym gorliwość nasza o dobro powszechne wiadoma była, zsyłamy na sejmik uprzejmości i wierności waszych urodzonego Józefa Odyńca, który w charakterze posła naszego zjechałszy na miejsce obradom ziemiańskim naznaczone, ma od nas zlecenie, aby stosując się do uniwersału i instrukcji żądanie nasze opowiedział, w czym aby mu dana była wiara, niniejszym zaszczycamy go *credentialium* instrumentem, a zaś uprzejmościom i wiernościom waszym dobrego od Pana Boga życzymy zdrowia.

Dan w Warszawie dnia 15 miesiąca czerwca roku pańskiego 1778, panowania naszego 14 roku. [352v]

Stanisław August, król

Michał Nagurski, pieczęci mniejszej W.Ks.L. sekretarz^a.

^a Po urzędzie nieczytelny znak.

172. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 17 VIII 1778

Rkps LVIA, SA 5918, k. 136–145v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja instrukcyi j.w.i.p.p. posłom na sejm obranym służącej i należącej, 18 VIII 1778 w grodzie trockim aktykował Franciszek Hryniewicz; pod dokumentem adnotacja o wydaniu przez Godlewskiego, regenta ziem. i gr. woj. tr.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich i grodzkich, rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego na sejmik przedsejmowy za uniwersalami N.K.J. P.N.M. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, w czasie onymież desygnowanym, *idque* w roku terażniejszym 1778 miesiąca augusta 17 dnia do miasta J.K.M. Trok *ad solitum locum* na zamek zgromadzonych j.w.i.p.p. Franciszkowi de Raesowi i Adamowi Turczynowiczowi, sędziom gr. woj. tr., *liberis et non impeditis suffragiis, nemine contradicente* obranym posłom na sejm w roku niniejszym w Warszawie odprawować się mający, w następujących daje się wyrazach:

Wierność ku monarchom jako jest przepisem praw Boskich i urodzonych, tak oną obywatele województwa trockiego w istotnych [136v] mając obowiązkach przez wysyłających się posłów Najjaśniejszemu oświadczają Królowi oraz za chęć uszczęśliwienia narodu i pieczołowitość w tej mierze ojcowską j.w.i.p.p. posłowie najgłębsze złożywszy podziękowanie, następujące województwa wyrażą żądania.

1. Czuje w województwie nasze współ z prowincją W.Ks.L., jako w zaborze i odpadnieniu Rzeczypospolitej krajów naród podatkami (lubo do proporcji ekspensy wyciągniętymi) jest jednak uciążony, przeto j.w. posłowie do alewjacji onych Najjaśniejszego Pana o śrzedki prosić będą oraz zniesienie przydatkowej płacy za pocztę przypomną.

2. Najnaturalniejszy zda się sposób alewjacji takowych podatków być może (ile że najmniej obywatelstwu uprzykrzenia nie przynoszący), iżby ekspektatywy i emfiteuzes przez prywatne osoby wyjednane na przeszłych sejmach *ante omnia* zniesione były, o to j.w. posłowie usilnie dopraszać się mają.

3. W ufności mądrych, a narodowi znajomych J.K.M. P.M. dla Rzeczypospolitej czynnościach, upraszać j.w. posłowie Najjaśniejszego Pana będą, iżby czuć raczył na okoliczności, które by skuteczny powrót krajów Rzeczypospolitej zabranych podać mogły.

4. Dopomną się j.w. posłowie u stanów Rzeczypospolitej i upraszać Najjaśniejszego Pana będą, ażeby wedle dawnych praw najżądana rezydencja J.K.M. P.M. i sejmy do Grodna powrócone zostały.

5. Równie też alternata laski sejmowej na prowincją litewską, dla różnych okoliczności dotąd (z uczuciem obywatelów litewskich) zaniedbana, do istoty swojej przywróconą i skuteczną została.

6. A jako część trzecia z podatków skarbu litewskiego na utrzymanie korpusu kadetów jest [137] partycypowana, tak żeby w proporcji trzecia część młodzi litewskiej edukacją w korpusie kadeckim znajdowała, *idque* za rekomendacją

województw i powiatów z każdego choć po jednej osobie j.w. posłowie usilną przełożyć remonstrację.

7. Prowincja litewska od dawnego wieku prawami statutowymi sobie ulubionymi rządząca się, a wzruszenia bez odmiany praw statutowych z dawna strzegąca, iżby przy zupełności takowychże praw ocaloną została, a spod nowej od prowincji koronnych tylko uproszonej legislacji całkowicie wyłączona była, j.w. posłom jak najsolenniejszemu zalecamy.

8. Czuje prowincja litewska uciążliwość w przejazdach i ekspensach do Warszawy w interesach wojskowych, przeto iżby komisja wojskowa do Grodna przeniesioną była, j.w. posłowie *instabunt*.

9. Dekreta oczewiste trybunałów litewskich, jako są istotnym wewnętrznym obywateli litewskich spokojności skutkiem i finalnym rozwlekłych procedurów i pieniactwa końcem, tak najprzód j.w. posłowie J.K.M. P.M. za utrzymanie i protekcją całości tych dekretów (w zatrudnieniu onych przez memoriały stron nieukontentowanych do prześwietnej Rady Narodowej odwoływających się) najgłębszą uczynią podziękę oraz o zatwierdzenie *in post* takowychże dekretów najuroczyściej dopomną się.

10. Doświadczają obywatele trudności w procederach granicznych tak dalece, że te i dla małej rozciągłości częstokroć dyferencji przez lat kilkadziesiąt końca nie znajdują, a tym czasem niespokojności kryminałów bywają przyczyną, przeto ułożenie jak najprzezorniejsze, a dla obywatelstwa najpożyteczniejsze ordynacyi sądów podkomorskich przez udzielną sąd podkomorski, samym [137v] tylko sprawom granicznym należny i wyznaczony, w tym sposobie, iżby w[ielmożny] podkomorzy czterech asesorów z województwa czy powiatu, na sejmikach gromniczych większością głosów obranych, mając sobie przydanych, a co lat dwie na tychże sejmikach odmienionych kadencjami w komplecie *etiam* dwóch asesorów, udzielną sąd w metropolii województwa czy powiatu swojego składając, komorników na grunt pienny wysyłał, którzy w zachodzących dyferencjach dukta i redukta obejrawszy, dowody i odwoły stron wysłuchawszy, definicje swoje położyć z kondycją wolnego stronom odezwu do sądów podkomorskich, a w tym sposobie przychodzące wszelkie sprawy przed się w[ielmożny] podkomorzy z asesorami *circa pluraritate votorum* finalnie *et sine quavis ulteriori appellatione* skonkluduje, takowe żądania województwa do ułożenia projektu podane j.w. posłom rekomendujemy.

11. O zbiegłych lub wyprowadzonych poddanych referując się do praw w tej okoliczności zaszytych, iżby ktokolwiek poddanego zbiegłego lub włóczącego się, nie mającego karty wolności do siebie przyjął i onego konserwował, tedy za rekwizycją o to u sądu należnego *instantanee* oczywiście z nadgródnieniem szkód całkowitych i ekspensy sądzonym byli i rygor w takowym oskarżeniu jak najsurowszy, *etiam adhibito brachio militari*, sąd zachować powinien, a zaś zasiedziałość poddanych lat 10 do lat 6 iżby zmniejszoną została, j.w. posłowie domówią się.

12. Iżby wojsko narodowe, konsystencje swoje w miastach i miasteczkach mające, stancyi gwałtownie nie zajmowali, przez co dziedzicom i posesorom

przystęp do swojej własności [138] tamować zwykli, ale do wygodnej konsystencji swej jako pensjonowani najmowali, furaz i podwody *etiam* w samych przechodach gwałtownie i bezpłatnie nie biorąc, *iusto praetio* do potrzeby swej za pieniądze bez agramacyi obywatelów i ich poddaństwa dostawali *sub rigore disciplinae militaris* i w tym j.w. posłowie domówić się zechcą.

13. Umniejszenie wojskowych oficjalistów (*salvo modernorum advitalitio*), a z ich gaży aukcjonowane wojska, jako jest pożyteczniej krajowi, tak oto j.w. posłowie dopraszać się mają.

14. Ewakuacja wojsk egzotycznych z kraju iżby nastąpiła, w tym dołożenia się J.K.M. P.M. j.w. posłowie upraszać będą, a przynajmniej iżby stacyi wojska rosyjskiego po dworach i wsiach dotąd praktykujące się z wielką obywatelów uciążliwością zabronione, a do miast pod dozór wyższych komend przeniesione zostały, ciż j.w. posłowie starać się mają.

15. Proceder j.p. Biechowskiego, szambelana J.K.M., z j.o.ks.j. kurlandz-kim²⁰⁵ o cła i różne egzakcje, jako tyżący się publicznego uszkodzenia, iżby swój koniec i rozsądzenie otrzymał, o przyspieszenie takowej sprawiedliwości j.w. posłowie *instabunt*.

16. Jako powszechnie w Rzeczypospolitej majątków i substancji zapewnienie, zabezpieczenie i zachowanie zawisło na dokumentach i dowodach dziedzicznych posesyi i dzierżaw wszelkich oraz sum zastawnych w zapisach i prawach okazujących się, a rzetelność aktorstwa [138v] wyznaczających, jest ocaleniem każdego obywatela własności, tak z przypadku ognia roku teraz idącego na dniu 30 stycznia stałego, gdy całe archiwum i rejestra tegoż archiwum w dobrach Żyrmuny zwanych, w powiecie lidzkim sytuowanych, zgorzały, a dawnych aktów ziemskich i grodzkich dla kwerendowania i *vidimatim* wyjmowania w całej prowincyi W.Ks.L. nie dostarcza i ksiąg do rewizyi nie ma, przeto rekomendujemy j.w. posłom domówienie się na sejmie o konstytucją *titulo* „Zabezpieczenie dóbr Żyrmuny zwanych, w powiecie lidzkim sytuowanych, i w innych województwach lub powiatach po społonienu ogniem dokumentów”, gdyby po konflagracie wspomnionej ktokolwiek pozyskał jakowe przywileje albo uformował pretensyje do posesyi dawnej wsiów i gruntów, a przed konflagratą nie cytował i prawnie nie dochodził ani się oświadczył o rzecz pretendowaną do majątków *pacifice* dotąd posyadowanych przez j.o.ks.j. Stanisława Radziwiłła, podkomorzego wielkiego W.Ks.L., i antecesorów jego, lub jeżeli kto dawniej i później nie zmanifestował na wspomnione dobra pretensyj, ażeby wszystkie uroszczenia, pretensyje *pro nullis in perpetuum* uznane były, a sumy na dożywociach i zastawach w posesyi tegoż j.o.ks.j. Radziwiłły, podkomorzego lit., *signanter* na Lubczu, Ostaszynie, Zblanach po zgorzałych prawach, ażeby z[a]warowane i zabezpieczone zostały, j.w. posłów do utrzymania wspomnianego projektu *quam firmissime adstringimus*.

17. Dług zadawniony od Rzeczypospolitej sukcesorom w.j.p. Mateusza Römera, [139] generała artylleryi W.Ks.L., za ekspensa podczas różnych kampanii

²⁰⁵ Piotr Biron.

z Turkami wojennych, szocawskiej, żwanieckiej, wołoskiej, pod Szańcem Trojańskim i innych na artylerję i reparację onej przez tegoż w[ielmożnego] Römera, generała artylleryi W.Ks.L., *de proprio* erogowane, pośledniej przy kalkulacjach przez konstytucje aprobowane²⁰⁶, winny i należący dotąd nie opłacony, aby w niezawodnej przez egzolucją ze skarbu Rzeczypospolitej był uskuteczniiony, satysfakcyi *instabunt* j.w. posłowie.

18. W.j.p. Debolego, rezydenta naszego przy dworze rosyjskim cnotliwie, wiernie i przezornie w swojej posłudze sprawującego się i razem obywatelom naszym u dworu rosyjskiego interesa mającym pomagającego, j.w. posłowie łaskom N.K.J. P.M. zalecić obowiązani będą.

19. Ułatwiając zatrudnienie wyniknąć mogące, dzierżawy małe między dziedzicznymi gruntami położone, iżby Rzeczpospolita posesorom onych za poprzedzoną takszą przez wysłanie na to z Komisji Skarbowej taksatorów kupić pozwoiliła, *idque* dzierżawę Giernakole złotych 55 i groszy 24, Gumbrany złotych 6 groszy 15, Krasno albo Krasne Sioło złotych 110, Miłostany, Mankuny i Romejki złotych 36 dupli kwarty importujące, w różnych posesjach będące i dalsze po różnych województwach i powiatach będące, j.w. posłowie dołożą starania.

21. [sic] Grunt Lejcziszki i Mejeryszki [139v] *ad praesens* pod zabudowaniem będący, *ab antiquo* wedle dokumentu 1595 Kniporowszyna zowiący się, w województwie trockim leżący, *per abusum* pod przywileje podciągnięty, iżby dziedzictwem w.j.p. Piotrowi Pietraszkiewiczowi, staroście miciuńskiemu, nadane było, j.w. posłowie *instabunt*.

22. Fundusze ichmościów księży dominikanów prowincyi litewskiej, które się prawnie sporządzone być okażą i za takowymi funduszami aktualne dzierżenia przed konstytucją 1726 zaszele, iżby utwierdzone zostały, j.w. posłowie dołożą się.

23. Szkoły mereckie z kościołem i klasztorem niegdyś ichmościom księżom jezuitom, *ad praesens* przez Komisją Edukacyjną ichmościom księżom dominikanom oddane, ażeby przez prawo do funduszu dawnego tychże ichmościów księży dominikanów inkorporowane i aprobowane zostały, j.w. posłom *recommendatur*.

24. Dla wygody obywatelów województwa trockiego, aby szkoły dla edukacyi młodzi narodowej w Poporciach ichmościom księżom dominikanom pozwolone były, j.w. posłowie wystarają się.

25. Folwark Pokorsze w województwie trockim leżący, w połowie posesyi i.p.p. Złoty, a w połowie j.p. Mortuna zostający, iżby z lenności na dziedzictwo był przeistoczony, j.w. posłowie domówią się.

26. Starożytność szlacheckiego imienia w Rzeszy Niemieckiej, a w księstwie celckim²⁰⁷ do elektoratu hanowerskiego dopiero należącym ministerialnymi urządami u wielkich książąt frankońskich [140] i dawnym rozległych tamże dóbr

²⁰⁶ „Aprobatio liczby urodzonego Remera, generała artlleryi W.Ks.L.”, VL, t. 5, s. 398 (fol. 819); VC, t. 5, vol. 2, s. 436.

²⁰⁷ Miasto Celle, od 1705 r. w Księstwie Brunswiku i Lüneburga (Księstwie Hanowerskim). Obecnie miasto w Niemczech (Dolna Saksonia).

wieczysto-lennych posydwaniem zaszczyconego, prawdziwemi w.j.p. Michał Klotz, *philosophiae et medicinae* doktor, okazujący dowodami, jako istotne z tegoż imienia *de lumbis* wywodzący pochodzenie i jako z dziecinnych prawie lat w kraju naszym dotąd nieskazitelną pełniący *publico* posługę, ażeby przez względy na talenta i powszechnemu dobru pożyteczne czynności mógł *circa reproductio-nem* procedencji swojej otrzymać z potomstwem indygenat, najusilniej j.w. posłowie zgromadzonemu na sejm stanom Rzeczypospolitej rekomendować będą.

27. Fundusz ichmościów księży dominikanów wysokodworskich kościoła i klasztoru z wioskami Czyżuny i Pomaszewo zwanymi, na instancją w.j.p. Onufrego Lackiego, chorążego tr., jako kolatora, iżby był aprobowany, j.w. posłowie dopraszać się będą.

28. Pomniże na zakon przeszły księży jezuitów za te prace i zasługi, które oni przez 200 z dokładem lat w tej Ojczyźnie położyli, gorliwą zawsze nauką i pismem broniąc wiary, zaszczerpiając we wszystkich serca[ch] pobożność i cnotę, utrzymując pracowicie edukacją młodzi narodowej, do czego samo powołanie onych sposobilo, gorliwość pobudzała, rozum i nauka skutecznie wykonały, przez samą za tą z prawa słuszność wyciągającą po nas wdzięczność, zlecamy j.w. posłom, aby suplikowali N.P.M., aby przez interesowanie się swoje i monarchiczną instancją [140v] do Ojca Świętego zakonu tychże księży jezuitów przywrócenie dobrotliwie wyjednać raczył.

29. Aprobaty zamiennych placów ichmościów księży bernardynów trockich, na to sejmu przeszłego pozwolenie mających, j.w. posłowie wystarają się.

30. Uczynić mają j.w. posłowie najwinniejsze dziękczynienie J.K.M.P.M. za uczynioną j.o.ks.i. Radziwiłłom przez konstytucją *immediate* sejmu przeszłego sprawiedliwość, a przy tym o dalszą ojcowską staranność dopraszać się obowiązani będą.

31. Znane dla narodu wielkiego ministra przychylnosc, pracowita *in publico* czynność, przykładna w polepszeniu ekonomii krajowej staranność j.w.j.p. Antoniego Tyzenhauza, podskarbiego nadwornego lit., jako w powszechności u wszystkich obywatelów na winną zasługują wdzięczność, tak też wielkie tego to ministra dzieła, iżby względna J.K.M. wspierała łaska, a zasługi jego w łaskawej monarchy zostawały pamięci, j.w. posłowie remonstrować *obligantur*.

32. Uczynią j.w. posłowie Najjaśnieszemu Panu winne podziękowanie za przywrócenie Ojczyźnie pożytecznego obywatela w.j.p. Bohusza, miecznego wileńskiego, oraz za zjednanie konstytucji do odzyskania własności jego dopomagającej, a przy tym o zupełne uskutecznienie tejże konstytucji dopraszać się obowiązani będą.

33. [141] Zasługi w.j.p. Jana Aleksandra Wietinghoffa, generała leutnanta drugiej dywizji wojsk W.Ks.L., j.w. posłowie stanom Rzeczypospolitej remonstrować zechcą oraz o pensją półtora roczną ze skarbu Rzeczypospolitej temuż jęomości należącą dopomnieć się *obligantur*.

34. Przywileja *iuris caduci* na dobra od stanu rycerskiego do stanu duchownego *per alienationem* przeszłe od Najjaśniejszego Pana *ad iure agendum* wielu obywatelom wydane, a sprawy tego gatunku przez rezolucją Rady Nieustającej

dla rozpoznania procederem do Najjaśniejszego Trybunału odesłane, że nie mają rejestru swego, o wyznaczenie onego przyspieszając koniec procederów dla uskutecznienia łask J.K.M. j.w. posłowie dopraszać się mają.

35. Ponieważ dawnymi prawami i konstytucją 1717²⁰⁸ sędziów wojskowych ustanowienie przy pensji oraz generałów adiutantów żadną pośledniejszą ustawą [sic] Rzeczypospolitej nie zniesiono, a w.j.p. Wawrzecki, wojski brasławski, wielą dowodami przez częstokrotne na Trybunał deputacje, poselstwa i inne *pro publico* oświadczone usługi, aby przy uprzywilejowanym wojskowym dożywotnim sęstwie zaprzysiężonym bez utraty gaży swojej zostawał, a oraz i j.p. Rytrych, generał adiutant, ażeby te [141v] urzędy wojskowe, sęstwo i generał-adjutantstwo według sprawiedliwości i prawa miały swoją egzekucją, j.w. posłowie przymówić się zechcą.

36. W wojsku Ojczyźnie j.p. Antoniego Gozickiego, chorążego petyhorskiego, przez 37 lat sakryfikowane usługi zamiast nadgrody znaczne odniosły w majątku uszkodzenia, a w ostatku i samej rangi chorąskiej przez zwinienie chorągwi poniósł utratę, z tych powodów o rekompensę temuż j.p. Gozickiemu u stanów Rzeczypospolitej j.w. posłowie dopraszać się zechcą.

37. W sprawie j.p. Sańkowskiego, oboźnego tr., z Tatarami Aziulewiczami, w ziemstwie wileńskim agitującej się, by *a finali decisione* wolność apelowania do Najjaśniejszego Trybunału zachowana była, j.w. posłowie *instabunt*.

38. Stan szlachecki gdy między innemi prerogatywami wolnością nabywania dóbr prawem narodowym jest zaszczycony, przeto aby też prerogatywa i wolność dla samej [142] tylko rodowitej szlachty zachowana i zabezpieczona była oraz szlacheckiego stanu osobom w ostatniej bez sposobności do życia zostającym *etiam circa artes liberales versari sine discrimine* szlactwa pozwolenie odzyskane zostało, j.w. posłowie dolożą staranności.

39. *Distributiva gratia* Najjaśniejszego Pana, jako na wiernych obywateli swoich najwzględniejszego, przykładem najjaśniejszych antecesorów jego, od samego tylko panującego monarchy dependowała, j.w. posłowie *a statibus Reipublicae* dopraszać się będą.

40. Upatrując wszelkie bezpieczeństwo obywatelskie tak, iżby tłumaczenie praw w punktach jasnie opisanych [142v] jakowego nie przynosiły uszkodzenia, przeto, aby prawa i konstytucje tak były tłumaczone, jak w sobie brzmią, a same tylko istotne wątpliwości i do zrozumienia za trudne wyrazy od wytłumaczenia przez Radę Nieustającą dependowały, j.w. posłowie starać się *obligantur*.

Caetera ku pożytkowi i uszczęśliwieniu narodowemu *dexteritati et activitati* j.w. posłów *praecommittendo*, niniejszy akt swój konkludując, podpisami rąk własnych autoryzujemy.

Działo się w Trokach w zamku J.K.M. *ut supra*.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Römer, [143] podkomorzy woj. tr., komisarz skarbowy W.Ks.L.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jerzy Żeromski, wojski woj. tr.; Robert Kazimierz de Raës, sędzia ziem. woj. tr.;

²⁰⁸ „Czopowe i szelężne W.Ks.L.”, VL, t. 6, s. 156 (fol. 319).

Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Damazy Römer, kapitan wojsk pruskich; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Józef Szczodro, czesznik woj. tr.; Szymon Sagatowski, krajczy woj. tr.; Antoni Romer, starosta nowodworski; Tadeusz de Raës, starosta giernakolski; Michał Tański, strażnik woj. smoleńskiego; Leon Tański, starosta buryski; [143v] Wincenty Broniewski *mp.*; Andrzej Wazgird, podstoli woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr. *mp.*; Tadeusz Tański, pisarzewicz ziem. i rotmistrz woj. tr.; Wincenty Boryczewski, starosta mokniński; Antoni Gosicki, łowczy woj. tr., chorąży petyhorski wojsk W.Ks.L.; Tadeusz Ryhlicki, starosta r[ządziński]; Hilary Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Józef Odyniec, poseł J.K.M. woj. tr.; Kazimierz Bilecki, starosta krykszański; Felicjan comes Mortun, czesznik pow. starodubowskiego, rotmistrz woj. smoleńskiego; Józef Tański, podczaszy różański; Stanisław Szczodro, czesznikowicz woj. [144] tr.; Antoni Billewicz, czesznik Księstwa Żmudzkiego; Jakub Godaczewski, starosta puciański; Aleksander Rotkiewicz, rotmistrz słonimski; Stanisław Mikutowicz, starosta mańkuński; Jan Godaczewski, czesznikowicz tr.; Ludwik Karłowicz, rotmistrz woj. tr.; Stanisław Godlewski, regent ziem., gr. woj. tr.; Mikołaj Hoppen, rotmistrz tr.; Wincenty Sielawa; Józef Strawiński; Tadeusz Tołoczko; Józef Boćkowski; Ludwik Żyliński, rotmistrz woj. tr.; Onufry Staniewicz, kuchmistrzewicz i rotm[istrz] woj. tr.; Józef Gutowski, czesznik smoleński; Jan Żelnio; Tomasz Koniuszewski; Michał Remling; Michał Samowski; Sylwester Rakintt; Maciej Abramowski; Jan Koreywą; Jakub książę Jurjewicz, skarbnik i rotm[istrz] woj. mińskiego; Stanisław Żuk; Antoni Hryniewicz; Józef Hryniewicz; Kazimierz Hryniewicz; Władysław Hryniewicz; Aleksander Hryniewicz; Tadeusz Hryniewicz, [144v] namiestnik ziem. woj. tr.; Franciszek Hryniewicz; Józef Iżycki; Mateusz Czaplewski; Tadeusz Pawłowski; Dominik Turowicz; Antoni Turowicz; Joachim Kirklewski; Teofil Jocz; Jerzy Kucewicz; Franciszek Kucewicz; Franciszek Kirklewski; Bartłomiej Kijuć; Antoni Żuk; Jan Żelnio; Tadeusz Tur, pod[czaszy] tr.; Józef Koniuszewski; Józef Staniewicz; Antoni Jocz; Andrzej Tur; Jakub Łukaszewicz; Wawrzyniec Odyniec, skarbnik rzeczycki; Jan Odyniec; Onufry Zacharewicz; Kazimierz Zacharewicz; Józef Tallatowicz; Stanisław Odyniec; Józef Kotarski; Józef Milatowski; Wincenty Danilewicz, porucznik woj. tr.; Aleksander Rossochacki, rot[mistrz] tr.; Jan Kochański; Kazimierz Kochański; Maciej Kochański; Bonifacy Stambrowski; Jan Rossochacki; Jakub Zielonko, rot[mistrz] tr.; Alojzy Krzywobłocki, komornik tr.; Ignacy Wincenty Marewicz, rotmistrz woj. tr. i kom[ornik] wil[eński]; Dominik Bernacki; Dominik Zabłocki; Wincenty Sielawa; Józef Strawiński; Ignacy Skinder; Bartłomiej Jassudowicz; Franciszek Jassudowicz; Kazimierz Michniewicz, porucz[nik]; Antoni Chełstowski; Mateusz Iwicki; [145] Andrzej Bohdanowicz; Michał Bohdanowicz; Antoni Oławski; Bartłomiej Winarski; Józef Winarski; Józef Kucewicz; Florian Żyliński; Jakub Żmijewski, kom[ornik] woj. tr.; Kazimierz Orłowski; Ksawery Romanowski; Dominik Linkiewicz; Onufry Kijuć; Bartłomiej Kijuć; Antoni Kijuć; Karol Iwanowski; Jan Żelnio; Tadeusz Jassudowicz; Tadeusz Kosiński; Aleksander Podubiński; Jakub Pachniewski; Mateusz Wersocki; Józef Wersocki; Symon Sudwoy; Symon Noniewicz;

Józef Grażewicz; Franciszek Żółkiewski; Tadeusz Strawiński; Jan Stasiuniewicz; Andrzej Koreywo; Aleksander Marcinowski; Joachim Kolenda; Marcin Karczewski; Jerzy Burneyko; Dominik Bortkiewicz; Tadeusz Bortkiewicz; Jan Zygmuntowicz; Antoni Zygmuntowicz; Jan Gasicki; Heronim Gasicki; Ludwik Honesta; Maciej Pacewicz; Józef Monkiewicz; Adam Kozłowski; Maciej Baranowski; Józef Poławski; Marcin Gutowski; Kazimierz Matusiewicz; Maciej Dobran; Bartłomiej Jachimowicz; Michał Rudkowski; Stanisław Ordyniec; Antoni Żyliński, łow[czyc] woj. tr.; Marcin Ratowtt; Marcin Huszcza; Felicjan Samowski; Józef Paszkowski; Antoni Romanowski; Mateusz Żukiewicz; Jakub Oławski; Tadeusz Dobarski; Marcin Dobarski; Adam Tubielewicz; Maciej Gembicki; Józef Czechowski; Józef Łukaszewicz; Franciszek Grażewicz^a; Antoni Jaczuński; Szymon [145v] Mroczkowski; Szymon Leonowicz; Antoni Mroczkowski; Tadeusz Korczyk; Kazimierz Falkowski; Andrzej Sinkiewicz; Józef Mioduszewski; Heronim Plasewicz; Michał Rudkowski; Andrzej Leszczyński, podczaszy woj. podlaskiego; Antoni Mikłasiewicz, cheszn[ik] wendeński; Jan Szolkiewicz; Jerzy Kozakiewicz; Kazimierz Kozakiewicz; Jan Kozakiewicz; Jan Albertowicz; Jerzy Albertowicz; Piotr Woropay; Jan Leszczyński, komornik woj. tr.; Kazimierz Pankiewicz; Jerzy Lelewicz; Józef Ościło; Kazimierz Grażewicz; Kazimierz Jacuński; Kazimierz Czajewski; Karol Czajewski; Antoni Żołombowski; Kazimierz Kozłowski; Mikołaj Rondomański; Antoni Budkiewicz; Jan Montygierd Łoyba; Andrzej Olechnowicz; Ignacy Strebeyko; Jakub Strebeyko; Tomasz Strebeyko; Wincenty Turewicz; Jan Ratowt; Jerzy Rudkiewicz; Jerzy Olechnowicz; Antoni Olechnowicz; Franciszek Olechnowicz; Jerzy Olechnowicz; Wincenty Olechnowicz; Michał Olechnowicz; Jakub Olechnowicz; Jan Bortkiewicz; Stanisław Łukowiec; Szymon Borycki; Jerzy Borycki; Tadeusz Godlewski; Tadeusz Kijuć, ziem. woj. tr. regent.
[223 podpis]

CXVII. Sejmik deputacki w Trokach 8-10 II 1779

O rywalizacji deputatów na sejmiku Wiadomość o sejmikach deputackich w prowincji litewskiej, AGAD, Zb. Popielów, 111, k. 51v; Pamiętniki Michała Zaleskiego, wojskiego Wielkiego Księstwa Litewskiego, posła na Sejm Czteroletni, wyd. J.K. Żupański, Poznań 1879, s. 105–106, 112.

173. Kredens dla deputatów, 10 II 1779

Rkps 1 LVIA, SA 5918, k. 220–201av (po karcie 220 następuje 201a) – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację województwa trockiego w.j.p. Szweykowskiemu, stolnikowi woj. tr. służącego, 10 II 1779 w grodzie trockim aktykował Józef Kiewlicz, atendent subseliów woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu przez Lembicza, regenta gr. woj. tr. i podkomorskiego.

^a Przeprowadzenie utrudnia odczyt, być może pierwotna wersja to Hryniewicz.

Rkps 2 LVIA, SA 5918, k. 202a-203av – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację od prześwieznego województwa trockiego w.j.p. Jeleńskiemu, sędziemu ziem. woj. tr., wydanego, 10 II 1779 w grodzie trockim aktykował Ludwik Winogrodzki, rotmistrz woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu przez Lembicza, regenta gr. woj. tr. i podkomorskiego.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym, testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu, do miasta J.K.M. Trok *pro die* 8 februaryi w roku terażniejszym 1779 dla obrania w.i.p.p. deputatów na przyszłe Trybunały kadencyi wileńskiej i ruskiej grodzieńskiej zgromadziliśmy się, gdzie postępując *iuxta praescriptum* konstytucyi [220v] *coronationis anni* 1764²⁰⁹, po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., za deputatów na następujące Trybunały, *idque* ^aw.j.p. Bernarda Szwykowskiego, stolnika woj. tr., ^bstarostę oniskiego, ^bna sądenie kadencyi grodzieńskiej, a zaś w.j.p. Józefa Jeleńskiego, sędziego ziem. tr., ^cpułkownika przedniej straży wojsk W.Ks.L., ^cna sądenie kadencyi wileńskiej^a, jako *viros capacissimos et meritis* w W.Ks.L. zaszczyconych, *pluralitate votorum et suffragiorum* prześwieznego województwa naszego obraliśmy, po którym to obraniu ciż w.i.p.p. deputaci na dniu 10 *mensis et anni currentium ad mentem*^d wyrażonej konstytucyi *coronationis* przysięgę z roty w konstytucyi roku 1726 wyrażonej²¹⁰ *in eum tenorem*:

^emy, Bernard Szwykowski, stolnik woj. tr., starosta oniski, Józef Jeleński, sędzia ziem. woj. tr., pułkownik przedniej straży wojsk W.Ks.L.,^e przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedyńemu na tym, iż^f na tych sędziach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucyi, według żałoby i odporu stron, nie przykładając ani ujmując, będziemy sądzić, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sędziach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom, na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego i ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani dobrodziejstwa żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego, ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się [201a] ani przez żadne osoby ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów, nadgrody i podarunków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym

^{a-a} W rkps. 2 deputaci w odwrotnej kolejności.

^{b-b} W rkps. 2 brak fragmentu.

^{c-c} W rkps. 2 brak fragmentu.

^d W rkps. 2 dodano „supra”.

^{e-e} W rkps. 2 deputaci w odwrotnej kolejności.

^f W rkps. 2 „jako” zamiast „iż”.

²⁰⁹ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

²¹⁰ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

na nie i radzić nie będziem, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i przegrózek, ale samego Boga i sprawiedliwości jego, i prawo pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tychże sądach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziem, a tych sądów wszelakimi^g sposobami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej abo własnej, gwałtownej potrzeby i za żadną praktyką gwoili komu albo w swej sprawie na te sądy nie wstąpiemy, także prawdziwie według korektury trybunalskiej 1726 roku na sejmie w Grodnie uczynionej²¹¹, nic jej nie przestępując, na tych sędziach trybunalskich sprawować się będziem, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i ciele;

in facio [sic] województwa naszego trockiego przed dygnitarzami i pierwszemi urzędnikami wykonali, a za tym jako *de praestito eiusmodi* przez tychże w.i.p.p. deputatów *iuramento praesentibus testamur*, tak oraz ciż ichmościowie deputaci, *tanquam* już *in plena activitate* w tej funkcji zostający, nie tylko z ichmościami innemi deputatami z innych województw i powiatów obranemi na swoich kadenacjach prawem^h i konstytucją *circumscriptis* zasiadać mają, lecz *etiam* interesa województwa naszego trockiegoⁱ pamiętać *et quod^j de iure spectare potest, ad manus* sobie powierzone [201av] administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisem rak naszych przyświadczamy i stwierdzamy.

Pisan w Trokach roku 1779 miesiąca *februarii* 10 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr., dyrektor sejmików; Stefan Dominik Römer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Józef Eustachy Siękiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Antoni Jan^k Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.

[6 podpisów]

174. Sufragia na deputata, 9 II 1779

Rkps LVIA, SA 5918, k. 213–216v – kopia w księdze grodzkiej: Akt sufragiów od prześwietnego województwa trockiego *in partem* j.w.j.p. Jeleńskiego, sędziego ziem. woj. tr. i Trybunału Głównego W.Ks.L. kadencyi wileńskiej podanych, 9 II 1779 w grodzie trockim aktykował Ludwik Winogrodzki, rotmistrz woj. tr.

Roku 1779 februaryi 8 dnia *suffragia ad electionem* j.w. deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. województwa trockiego, za nieumiarkowaniem czterech

^g W rkps. 2 „wielorakiemi” zamiast „wszelakimi”.

^h Słowo słabo czytelne.

ⁱ Słowa brak w rkps. 2, za to dodane „ichmościowie”.

^j W rkps. 2 „quavi”.

^k W rkps. 2 brak imienia Jan.

²¹¹ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

ambie[n]tów, to jest w.i.p.p. Józefa Jeleńskiego, ziemskiego, Bernarda Szwykowskiego, stolnika, Franciszka de Raesa, grodzkiego, sędziów, Joachima Możeykę, łowczego, urzędników woj. tr., *vigore* konstytucyi *per pluralitatem votorum* [213v] do obrania przez kreskowanie się i przez cenzorów przysięgłych z należytych kresek postrzeganiem *in electione pluralitate animadversa* sporządzona w zamku i w mieście J.K.M. Trokach *et quidem vota* na w.j.p. Jeleńskiego, sędziego ziem. tr. ja ciwon suspenduję:

w[ielmożny] Lacki, chorąży tr.; w[ielmożny] Turczynowicz, sędzia gr.; w[ielmożny] Strawiński, pisarz gr.; w[ielmożny] Hryniewicz, sędzia dla nieprzybycia; w[ielmożny] Skarżyński, budowniczy; j.p. regent ziem. Kijuć; j.w. Kołb, deputat trybu[nalski]; j.p. Juniewicz, komornik tr.; j.w. Ogiński, starosta dorsuniski; w.j.p. de Raes, starosta giernakolski; w.j.p. Strawiński, strażnik; w[ielmożny] Golejewski, skarbnik oszmiański; w[ielmożny] Józef Wazgird, stolnikowicz; w[ielmożny] Szwykowski, stanowniczy lit.; w[ielmożny] Szwykowski, stolnikowicz; w[ielmożny] Hryniewicz, rotmistrz; j.p. Mateusz Ślepowroński; j.p. Tadeusz Dołmacki; j.p. Stanisław Bieńkuński; j.p. Mateusz Iwicki; j.p. Stanisław Żuk; j.p. Jan Sudkowski; j.p. Marcin Mordas; j.p. Kazimierz Boczkowski; j.p. Józef Zabłocki; j.p. Antoni Olechnowicz; j.p. Dominik Sańkowski; j.p. Talatowicz, mostowniczy; j.p. Lembicz, regent gr.; j.p. Tański, rotmistrz woj. tr.; j.p. Tadeusz Thomaszewicz, łowczy brasławski; j.p. Antoni Pawłowski; j.p. Bartłomiej Bohdanowicz; j.p. Antoni Gosicki, rotmistrz; j.p. Bonifacy Siwicki; j.p. Piotr Juniewicz; j.p. Dominik Moniuszko; j.p. Maciej Bożydłowski; j.p. Tadeusz Sokołowski; j.p. Nikodem Mańkowski; j.p. Jakub Juriewicz, skarbnik miński; j.p. Tadeusz Zacharewicz; j.p. Antoni Dymśa; j.p. Kazimierz Zacharewicz; j.p. Onufry Zacharewicz; j.p. Józef Ratowt; j.p. Józef Będziński; [214] j.p. Antoni Wieruński; j.p. Franciszek Naruszewicz; j.p. Jan Dymśa; j.p. Jan Kozakiewicz; j.p. Jerzy Dowgiałło; j.p. Jan Szadziejewicz; j.p. Józef Surwiłł; j.p. Jakub Połukord; j.p. Jan Gawianowski; j.p. Franciszek Talatowicz; j.p. Józef Mioduszewski; j.p. Dominik Talatowicz; j.p. Franciszek Mackiewicz; j.p. Godlejewski, regent gr.; j.p. Leon Rondomański; j.p. Mikołaj Hoppen; j.p. Talatowicz, mostowniczy; j.p. Aleksander Klidzia; j.p. Józef Kamiński; j.p. Józef Filipowicz; j.p. Szymon Żyliński; j.p. Jan Dołwnar; j.p. Adam Krukowski; j.p. Antoni Iwaszkiewicz; j.p. Ksawery Romanowski; j.p. Maciej Baranowski; j.p. Jakub Raczko; j.p. Michał Przygocki; j.p. Dominik Turewicz; j.p. Adam Somorok; j.p. Szymon Werycki; j.p. Tadeusz Godlewski; j.p. Kazimierz Kozakiewicz; j.p. Rafał Rosochacki; j.p. Antoni Chomicz; j.p. Antoni Strebeyko; j.p. Michał Odyniec; j.p. Wincenty Jabłoński; j.p. Tadeusz Tołoczko; j.p. Józef Iżycki; j.p. Tadeusz Naruszewicz; j.p. Bartłomiej Kijuć; j.p. Józef Ilcewicz; j.p. Mateusz Giecwicz; j.p. Ludwik Rondomański; j.p. Józef Błockowski; j.p. Maciej Dobkiewicz; j.p. Michał Pikiel; j.p. Łoyba; j.p. Andrzej Łoyba; j.p. Ignacy Burzyński; j.p. Antoni Łukaszewicz; j.p. Andrzej Szymkiewicz; j.p. Ignacy Borkowski; j.p. Jakub Frąckiewicz; j.p. Stanisław Stankiewicz; j.p. Dominik Zabłocki; j.p. Józef Hrydziewicz; j.p. Jakub Monkiewicz; j.p. Ignacy Hryniewicz; j.p. Konstanty Missiewicz; j.p. Maciej Tołoczko; j.p. Michał Ciwiński; j.p. Tomasz Narwid;

j.p. Michał Kudrewicz; j.p. Jakub Bogucki; j.p. Jan Grażewicz; j.p. Jerzy Olechnowicz; j.p. Mikołaj Janiszewski; j.p. Andrzej Chłusewicz; j.p. Antoni Skarżyński; j.p. Antoni Żyliński; j.p. Michał Bartoszewicz; j.p. Ignacy Paprocki; j.p. Józef Zwierowicz; j.p. Kazimierz Glisciński; j.p. Franciszek Plosewicz; j.p. Antoni Werekci; j.p. Wincenty Deynowicz; j.p. Piotr Żyliński; j.p. Józef Woysiad; [214v] j.p. Franciszek Andrzejewski; j.p. Andrzej Siemaszko; j.p. Kazimierz Woydag; j.p. Ignacy Kuczewski; j.p. Jerzy Iwaszkiewicz; j.p. Jerzy Jędrzejewski; j.p. Jerzy Mordas; j.p. Jan Bortkiewicz; j.p. Antoni Bieńkuński; j.p. Andrzej Kołodzieżyński; j.p. Piotr Bohdanowicz; j.p. Andrzej Chalecki; j.p. Mikołaj Rondomański; j.p. Stanisław Turowicz; j.p. Kazimierz Roguski; j.p. Joachim Mikucki; j.p. Franciszek Turowicz; j.p. Antoni Wirpsza; j.p. Stanisław Szymkiewicz; j.p. Marcin Kuczyński; j.p. Stanisław Benecki; j.p. Gabryel Stankiewicz; j.p. Andrzej Bohdanowicz; j.p. Jerzy Wirpsza; j.p. Dadzibog Wirpsza; j.p. Mateusz Wirpsza; j.p. Mateusz Ratowt; j.p. Jan Ratowt; j.p. Wincenty Wirpsza; j.p. Maciej Plasewicz; j.p. Mateusz Czaplewski; j.p. Jerzy Budkiewicz; j.p. Jan Albertowicz; j.p. Michał Łoyba; j.p. Antoni Popławski; j.p. Jan Łukomski; j.p. Michał Wirpsza; j.p. Antoni Jundził; j.p. Franciszek Olechnowicz; j.p. Onufry Wirpsza; j.p. Michał Leonowicz; j.p. Antoni Turowicz; j.p. Józef Tołkacz; j.p. Tomasz Tuchalski; j.p. Antoni Mikłaszewicz; j.p. Michał Narkiewicz; j.p. Stanisław Łakowicz; j.p. Szymon Danilewicz; j.p. Leon Karwowski; j.p. Maciej Muywid; j.p. Antoni Ratowt; j.p. Kazimierz Dobkiewicz; j.p. Wincenty Turowicz; j.p. Józef Wolengiewicz; j.p. Kazimierz Dowgiałło; j.p. Jan Wyżłański; j.p. Wojciech Cybulski; j.p. Barnaba Kozłowski; j.p. Szymon Leonowicz; j.p. Tadeusz Leonowicz; j.p. Michał Siellawa; j.p. Jan Sadkowski; j.p. Alojzy Bieniasz; j.p. Józef Czaplewski; j.p. Mikołaj Juriewicz; j.p. Antoni Łoyba; j.p. Ignacy Strebeyko; j.p. Tomasz Ryży; j.p. Walenty Pogorzelski; j.p. Józef Strawiński; j.p. Jakub Strebeyko; j.p. Jerzy Nawrocki; j.p. Jan Rondomański; j.p. Józef Pogorzelski; j.p. Franciszek Albertowicz; j.p. Mikołaj Żyliński; j.p. Ignacy Dowgiałło; j.p. Stanisław Żuk; j.p. Jan Gnatowski; j.p. Józef Słucki; j.p. Antoni Herman; j.p. Jakub Rondomański; j.p. Tomasz Tołoczko; j.p. Adam Kozłowski; j.p. Tomasz Oganowski; j.p. Michał Tomkowicz; j.p. Antoni Monczuński; j.p. Jerzy Jastrzębski; j.p. Józef Stabiński; j.p. Jerzy Strawiński; j.p. Andrzej [215] Leszczyński; j.p. Jerzy Iwaszkiewicz; j.p. Adam Kolenda; j.p. Józef Książewicz; j.p. Jan Borkowski; j.p. Tadeusz Porzelski; j.p. Tadeusz Tomkowicz; j.p. Mateusz Zygmuntowicz; j.p. Jan Mordass; j.p. Józef Bogucki; j.p. Tadeusz Ratowt; j.p. Jan Jakubowski; j.p. Paweł Paszkowski; j.p. Ludwik Niekrasz; j.p. Szymon Jastrzębski; j.p. Tadeusz Kozłowski; j.p. Jan Leszczyński; j.p. Stanisław Ryży; j.p. Wincenty Żyliński; j.p. Jakub Czaplewski; j.p. Tadeusz Jundził; j.p. Stanisław Żyliński; j.p. Ludwik Iżycki; j.p. Konstanty Aramowicz; j.p. Tadeusz Iżycki; j.p. Tadeusz Jassudowicz; j.p. Michał Biekuński; j.p. Maciej Oganowski; j.p. Józef Hoppen; j.p. Antoni Iwaszkiewicz; j.p. Jan Hoppen; j.p. Wincenty Hoppen; j.p. Michał Woropay; j.p. Stanisław Zalewski; j.p. Jan Żylewicz; j.p. Tadeusz Szwykowski; j.p. Stefan Malejewski; j.p. Stanisław Borkowski; j.p. Antoni Kurowski; j.p. Piotr Błażewicz; j.p. Kazimierz Römer; j.p. Adam

Zacharewicz; j.p. Franciszek Kulesza; j.p. Antoni Łunkiewicz; j.p. Antoni Pacewicz; j.p. Stanisław Czaplejewski; j.p. Antoni Ryży; j.p. Tomasz Ryży; j.p. Ignacy Turlay; j.p. Antoni Skarżyński; j.p. Ignacy Rykaczewski; j.p. Kazimierz Herman; j.p. Maciej Sławuta; j.p. Michał Cierepiński; j.p. Kazimierz Matuszewicz; j.p. Jan Jancewicz; j.p. Kazimierz Marcinowski; j.p. Jerzy Plasewicz; j.p. Kazimierz Kijański; j.p. Aleksander Marcinowski; j.p. Mateusz Wiszniewski; j.p. Szymon Pacewicz; j.p. Józef Pacewicz; j.p. Benedykt Plesewicz; j.p. Mateusz Kurmin; j.p. Piotr Heyno; j.p. Jerzy Borkowski; j.p. Jan Kozakiewicz; j.p. Michał Lenkiewicz; j.p. Aleksander Niedziński; j.p. Mateusz Pacewicz; j.p. Adam Rykaczewski; j.p. Józef Kudrewicz; j.p. Piotr Żuk; j.p. Jan Pacewicz; j.p. Jan Żuk; j.p. Kazimierz Junowicz; j.p. Dominik Reynicki; j.p. Michał Sereyko; j.p. Józef Kiewlicz; j.p. Bartłomiej Kudrewicz; j.p. Mateusz Mackiewicz; j.p. Marcin Łukaszewicz; j.p. Stefan Żarnowski; j.p. Joachim Kolenda; j.p. Marcin Żarnowski; j.p. Antoni Woydag; j.p. Jan Husciłło; j.p. Maciej Wiszniewski; j.p. Kazimierz Rumbowicz; j.p. Tadeusz Nowodworski; j.p. Antoni Junowicz; j.p. Dominik Turewicz; j.p. Jan Konopacki; j.p. Mateusz Talatowicz^a; j.p. Adam Sipayłło; j.p. Tadeusz Subotowski; j.p. Dominik Lenkiewicz; j.p. Tadeusz Rychlicki, s[tarosta] r[ządziński]; j.p. Kazimierz Oberman; j.p. Michał Hatowski; j.p. Ignacy Borkowski; j.p. Maciej Pacewicz; j.p. Jan Groński; j.p. Kazimierz Wirpsza; j.p. Franciszek Kondratowicz; [215v] Kazimierz Rondomański; j.p. Józef Kulicki; j.p. Józef Husciłło; j.p. Ludwik Plasewicz; j.p. Wawrzyniec Mańkowski; j.p. Michał Olechnowicz; j.p. Tadeusz Skarżyński; j.p. Antoni Janowski; j.p. Jakub Kulicki; j.p. Marcelli Macewicz; j.p. Rafał Turowicz; j.p. Józef Zacharewicz; j.p. Tadeusz Zacharewicz; j.p. Adam Zacharewicz; j.p. Mateusz Sadkiewicz; j.p. Franciszek Kochański; j.p. Jan Gasicki; j.p. Franciszek Hryniewicz; j.p. Józef Hryniewicz; j.p. Jan Hatowski; j.p. Jerzy Kurmin; j.p. Karol Ablamowicz; j.p. Ignacy Radwański; j.p. Wincenty Kudrewicz; j.p. Antoni Maciejewski; j.p. Kazimierz Plesewicz; j.p. Józef Maciejewski; j.p. Onufry Żyżlewski; j.p. Teofil Jocz; j.p. Jakub Łukaszewicz; j.p. Franciszek Rosochacki; j.p. Sylwester Stambrowski; j.p. Jan Żyliński; j.p. Józef Monkiewicz; j.p. Michał Remling; j.p. Marcin Gawianowski; j.p. Mateusz Szymkiewicz; j.p. Konstanty Koniuszewski; j.p. Bartłomiej Niekrasz; j.p. Wawrzyniec Augustowski; j.p. Tomasz Koniuszewski; j.p. Jan Pachniewski; j.p. Jakub Pachniewski; j.p. Benedykt Albertowicz; j.p. Ignacy Jocz; j.p. Jakub Łukaszewicz; j.p. Ignacy Falkowski; j.p. Bartłomiej Woytkuński; j.p. Ignacy Rużewicz; j.p. Antoni Kleczkowski; j.p. Józef Downarowicz; j.p. Stanisław Kleczkowski, cheszn[ik] oszmiański; j.p. Józef Kleczkowski, rotm[istrz] tr.; j.p. Piotr Kleczkowski, cheszn[ik] łomżyński; j.p. Stanisław Kleczkowski, koniuszyc łomżyński; j.p. Piotr Kleczkowski, r[otmistrz] woj. tr.; j.p. Ignacy Siwicki, starosta rakaciejski; j.p. Jan Sokołowski^b; j.p. Jan Żeniawa; j.p. Kazimierz Pilecki, starosta grykszański; j.p. Michał Tański, strażnik smoleński; j.p. Andrzej Głuchowski; j.p. Paweł Kościuszko; j.p. Leon Iwaszkiewicz; j.p. Michał Zielonko;

^a Zabrudzenie utrudnia odczyt.

^b Przesznurowanie utrudnia odczyt.

j.p. Dominik Rondomański; j.p. Jan Kochański; j.p. Stanisław Gawianowski; j.p. Maciej Kochański; j.p. Maciej Noniewicz; j.p. Antoni Kozłowski; j.p. Aleksander Rosochacki, rotm[istrz]; j.p. Rafał Rosochacki; j.p. Kazimierz Orłowski; j.p. Andrzej Kozłowski; j.p. Augustyn Maliszewski; j.p. Łukasz Boładź; j.p. Franciszek Grażewicz; j.p. Marcin Dobarski; j.p. Samuel Leszczyński; j.p. Stanisław Ordyniec; j.p. Jerzy Kirklewski; j.p. Józef Żyliński; j.p. Kazimierz Biękuński; j.p. Jakub Niedziński; j.p. Karol Gawianowski; j.p. Józef Krzyżanowski; j.p. Andrzej Stambrowski; j.p. Tadeusz Bawarski; j.p. Marcin Szadziejewicz; j.p. Stanisław Husciło; j.p. Marcin Grażewicz; j.p. Onufry Miłeyko; j.p. Adam Mańkowski; j.p. Andrzej Hryncewicz; j.p. Jakub Gawianowski; j.p. Leon Gębicki; j.p. Ignacy Złoty; j.p. Leon Grażewicz; j.p. Antoni Oławski; j.p. Kazimierz Kochański; j.p. Franciszek Plesewicz; j.p. Maciej Szadziejewicz; j.p. Kazimierz Grażewicz; j.p. Jan Koreywo; j.p. Piotr Woropay; j.p. Franciszek [216] Mańkowski; j.p. Wiktory Pietraszkiewicz; j.p. Adam Żabowicz; j.p. Wojciech Rosochacki; j.p. Nikodem Mańkowski; j.p. Jan Szadziejewicz; j.p. Maciej Niedziński; j.p. Antoni Żyliński; j.p. Jan Rosochacki; j.p. Wincenty Falkowski; j.p. Bartłomiej Niedziński; j.p. Franciszek Stabiński; j.p. Benedykt Petruszewicz; j.p. Marcin Stacewicz; Mateusz Łukowski; j.p. Bartłomiej Gębicki; j.p. Antoni Żyliński; j.p. Wiktory Żyliński; j.p. Benedykt Żebrowski; j.p. Marcin Ilcewicz; j.p. Józef Pietraszkiewicz; j.p. Kazimierz Kozłowski; j.p. Andrzej Skinder; j.p. Jan Niedziński; j.p. Aleksander Mackiewicz; j.p. Michał Dziegielewski; j.p. Bartłomiej Winiarski; j.p. Michał Bernatowicz; j.p. Dominik Kościński; j.p. Bogusław Rowiński; j.p. Andrzej Czyż; j.p. Adam Rowiński; j.p. Wawrzyniec Chojecki; j.p. Józef Oławski; j.p. Maciej Zelno; j.p. Benedykt Bohdanowicz; j.p. Antoni Sudwoy; j.p. Ignacy Mańkowski; j.p. Stanisław Rosochacki; j.p. Maciej Chodykim; j.p. Antoni Mackiewicz; j.p. Mateusz Niedziński; j.p. Józef Żyliński; j.p. Tadeusz Kosiński; j.p. Florian Żyliński; j.p. Szymon Niedziński; j.p. Bartłomiej Tubielewicz; j.p. Mateusz Żyliński; j.p. Piotr Wołczek; j.p. Dominik Biesiekiński; j.p. Felicjan Martun; j.p. Adam Witkowski; j.p. Felicjan Piotrowski; j.p. Mateusz Petruszewicz; j.p. Józef Szumiatta; j.p. Leon Żyliński; j.p. Mateusz Żelno; j.p. Antoni Kalinowski; j.p. Andrzej Koreywo; j.p. Mateusz Jocz; j.p. Marcin Chmielewski; j.p. Felicjan Mocewicz; j.p. Stefan Stabiński; j.p. Tadeusz Tur^c; j.p. Antoni Chojecki; j.p. Antoni Karwowski; j.p. Franciszek Żyliński; j.p. Antoni Łukaszewicz; j.p. Michał Woytkuński; j.p. Adam Siemaszko; j.p. Tadeusz Jacewicz; j.p. Szymon Sudwoy; j.p. Benedykt Husciło; j.p. Antoni Nieciecki; j.p. Michał Żyliński; j.p. Benedykt Łukaszewicz; j.p. Benedykt Talatowicz; j.p. Leon Godaczewski; j.p. Ludwik Karłowicz, starosta subortowicki.; j.p. Jan Białowieski; j.p. Józef Hołochwost; j.p. Antoni Zelno; j.p. Gabryel Grażewicz; j.p. Tadeusz Grażewicz; j.p. Mateusz Wersocki; j.p. Maciej Kijuć; j.p. Ignacy Klidzia; j.p. Jakub Popławski; j.p. Mateusz Żukiewicz; j.p. Franciszek Nowicki; j.p. Tadeusz Kirklewski; j.p. Antoni Antoniewicz; j.p. Ignacy Andruszkiewicz; j.p. Józef Wersocki; j.p. Tadeusz Koszelewski; j.p. Antoni Talatowicz; j.p. Jerzy Zelno; j.p. Heronim

^c Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

Plesewicz; j.p. Florian Winiarski; j.p. Michał Antoniewicz; j.p. Adam Wiszniewski; j.p. Józef Łukaszewicz; j.p. Jan Woydag; j.p. Tomasz Kozłowski; j.p. Michał Kamiński; j.p. Kazimierz Woydag; j.p. Kazimierz Sakowicz; j.p. Kazimierz Jacuński; j.p. Kazimierz Muywid; j.p. Mateusz Nowicki; j.p. Maciej Kozłowski; [216v] j.p. Jan Zelno; j.p. Szymon Noniewicz; j.p. Jakub Antoniewicz; j.p. Jan Gawianowski; j.p. Antoni Żyliński, regent sądów podkomorskich; j.p. Franciszek Jocz; j.p. Antoni Jocz; j.p. Antoni Łukaszewicz; j.p. Maciej Mikutowicz; j.p. Antoni Chodykin; j.p. Jan Noniewicz; j.p. Jerzy Olechnowicz; j.p. Władysław Raczko; j.p. Szymon Szumiatta; j.p. Aleksander Kozłowski; j.p. Tadeusz Żyliński; j.p. Andrzej Kozłowski; j.p. Antoni Żyliński; j.p. Andrzej Eynarowicz; j.p. Jan Kirklewski; j.p. Samuel Oganowski; j.p. Leon Tański, starosta buryski; j.p. Jakub Koreywo; j.p. Ludwik Winogrodzki; j.p. Andrzej Kochański; j.p. Władysław Stęgwillo; j.p. Ignacy Dziekoński; j.p. Adam Tyszkiewicz, skar[bnikowicz] tr.; j.p. Bartłomiej Jachimowicz; j.p. Jakub Kirklewski; j.p. Tomasz Raczko; j.p. Michał Woropay; j.p. Andrzej Antoniewicz; j.p. Maciej Hryniewicz; j.p. Tomasz Kucewicz; j.p. Stanisław Zaleski; j.p. Felicjan Iwaszkiewicz, rot[mistrz] tr.; j.p. Józef Kuczewski; j.p. Ignacy Iwaszkiewicz; j.p. Jerzy Radzikowski; j.p. Józef Jagmin, krajczy; j.p. Antoni Danilewicz; j.p. Ludwik Żyliński, rot[mistrz].

[584 głosy]

Summa summarum kresek nie kwestionowanych na w.j.p. Jeleńskiego, sędziego ziem., pułkownika W.Ks.L. 483 *dico numero* 483.

Actum w zamku trockim dnia 9 februaryi 1779.

Józef Eytmin, ciwon woj. tr. i cenzor przysięgły; Stefan Dominik Römer, podkomorzy woj. tr., cenzor przysięgły; Onufry Lacki, chorąży tr., cenzor przysięgły; Józef Eustachym [sic] Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr., cenzor przysięgły; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr., cenzor przysięgły.

[5 podpisów]

175. *Sufragia na deputata, 9 II 1779*

Rkps LVIA, SA 5918, k. 204a-205av – kopia w księdze grodzkiej: Akt sufragiów na deputację kadencji grodzieńskiej *pro parte* w.j.p. Szwykowskiego, stolnika woj. tr., 10 II 1779 w grodzie trockim aktykował Józef Kiewlicz, atendent subseliów woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu przez Lembicza, regenta gr. woj. tr. i podkomorskiego.

Roku 1779 februaryi 8 dnia *suffragia ad electionem* j.w. deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. województwa trockiego, za nieumiarkowaniem czterech ambientów, to jest w.i.p.p. Józefa Jeleńskiego, ziemskiego, Bernarda Szwykowskiego, stolnika, Franciszka De Raesa, grodzkiego, sędziów, Joachima Możeykę, łowczego, urzędników woj. tr., *vigore* konstytucji *per pluralitatem votorum* do obrania^a przez kreskowanie się i przez cenzorów przysięgłych

^a Naklejka w miejscu przesnuwania utrudnia odczyt.

z należyty^bm kresek postrzeganiem *in electione pluralitate animadversa* sporządzona w zamku i mieście J.K.M. Trokach *et quidem vota* na w.j.p. Szwykowskiego, stolnika:

w.j.p. Eytmin, ciwun; Römer suspenduje; w.j.p. Lacki, chorąży; w.j.p. Siękiewicz, sędzia; w.j.p. Strawiński, pisarz; w.j.p. Sagatowski, krajczy; w.j.p. Ogiński, starosta dorsuniski; w.j.p. Strawiński, strażnik; w.j.p. Wazgird, stolnik; w.j.p. Szweykowski, stanowniczy wojsk W.Ks.L.; w.j.p. Szwykowski, stolnik; w.j.p. Gosicki, rotmistrz; j.p. Bonifacy Siwicki; j.p. Piotr Juniewicz; j.p. Dominik Moniuszko; j.p. Maciej Bożydłowski; j.p. Jan Gawianowski; j.p. Franciszek Talatowicz; j.p. Józef Mioduszewski; j.p. Maciej Rac; j.p. Dominik Talatowicz; j.p. Franciszek Mackiewicz; j.p. Józef Filipowicz; j.p. Jan Downar; j.p. Maciej Baranowski; j.p. Bartłomiej Kijuć; j.p. Mateusz Giecewicz; j.p. Ignacy Burzyński; j.p. Ignacy Hrynkiewicz; j.p. Tomasz Narwid^c; j.p. Józef Bogucki; j.p. Andrzej Chłusewicz; j.p. Antoni Skarżyński^d; j.p. Józef Zwierowicz; j.p. Andrzej Siemaszko; (*die 9 rano*) j.p. Alojzy Krzywobłocki, komor[nik]; j.p. Bernat Kozłowski; j.p. Michał Sielawa; j.p. Jan Sądkowski; j.p. Alojzy Bieniaż; j.p. Józef Czaplewski; j.p. [204av] Mikołaj Jurewicz; j.p. Ignacy Strobeyko; j.p. Tomasz Ryży *objectio* o posesją; j.p. Walenty Pogorzelski; j.p. Józef Strawiński; j.p. Józef Pogorzelski; j.p. Leon Żeromski, wojskowicz; j.p. Karol Żeromski, wojsk[owicz]; j.p. Stanisław Żuk; j.p. Józef Słucki; j.p. Tomasz Tołoczko; j.p. Tomasz Oganowski; j.p. Antoni Monczuński; j.p. Jerzy Jastrzemski; j.p. Jerzy Strawiński; j.p. Adam Kolenda; j.p. Jan Borkowski; j.p. Tadeusz Pogorzelski; j.p. Józef Bogucki; j.p. Paweł Paszkowski; j.p. Symon Jastrzemski; j.p. Tadeusz Kozłowski; j.p. Stanisław Ryży *objectio*; j.p. Wincenty Żyliński; j.p. Jakub Czaplejewski; j.p. Tadeusz Jundził; j.p. Stanisław Żyliński; j.p. Ludwik Iżycki; j.p. Karol Aramowicz; j.p. Tadeusz Iżycki; j.p. Tadeusz Jasudowicz pod dekretem; j.p. Maciej Oganowski; j.p. Józef Hopen; j.p. Jan Hopen; j.p. Wincenty Hopen; j.p. Tadeusz Szwykowski; j.p. Stefan Malijewski; j.p. Stanisław Borowski; j.p. Antoni Kurowski; j.p. Piotr Błażejewicz; j.p. Antoni Pacewicz; j.p. Antoni Ryży *objectio*; j.p. Tomasz Ryży *objectio*; j.p. Ignacy Turlay; j.p. Antoni Skarżyński; j.p. Ignacy Rykaczewski; j.p. Kazimierz Herman; j.p. Maciej Sławieta; j.p. Michał Cierpicki; j.p. Kazimierz Matusewicz; j.p. Jan Jancewicz; j.p. Kazimierz Marcinowski; j.p. Jerzy Plasewicz; j.p. Kazimierz Kijański; j.p. Aleksander Marcinowski; j.p. Mateusz Wiszniewski; j.p. Symon Pacewicz; j.p. Józef Pacewicz; j.p. Benedykt Plasewicz; j.p. Mateusz Kurmin; j.p. Piotr Heyno; j.p. Jerzy Borkowski; j.p. Jan Kozakiewicz dwa razy; j.p. Michał Lenkiewicz; j.p. Aleksander Niedziński; j.p. Mateusz Pacewicz; j.p. Adam Rykaczewski; j.p. Józef Kudrewicz; j.p. Piotr Żuk; j.p. Jan Pacewicz; j.p. Jan Żuk; j.p. Kazimierz Junowicz; j.p. Dominik Hranicki; j.p. Michał Sereyko; j.p. Bałtromiej Kudrewicz; j.p. Mateusz

^b Naklejka w miejscu przesznutowania utrudnia odczyt.

^c Naklejka w miejscu przesznutowania utrudnia odczyt.

^d Naklejka w miejscu przesznutowania utrudnia odczyt.

Mackiewicz; j.p. Marcin^e Łukaszewicz; j.p. Stefan Żarnowski; j.p. Joachim Kolenda; j.p. Marcin Żarnowski; j.p. Antoni Woydag; j.p. Jan Husciło; j.p. Maciej Wiszniewski; j.p. Kazimierz Rumbowicz; j.p. Tomasz Nowodworski; j.p. Antoni Junowicz; j.p. Dominik Jurewicz; j.p. Jan Konopacki; j.p. Mateusz Talatowicz; j.p. Adam Sipayło; j.p. Tomasz Subotowski; j.p. Dominik Lenkiewicz; j.p. Kazimierz Oberman; j.p. Michał Hatowski; j.p. Ignacy Borkowski; j.p. Maciej Pacewicz; j.p. Jan Groński; j.p. Kazimierz Wirpsza; j.p. Franciszek Kondratowicz; j.p. Józef Kulicki; j.p. Józef Husciło; j.p. Ludwik Plusowicz; j.p. Wawrzyniec Mańkowski; j.p. Tomasz Skarżyński; j.p. Antoni Junowski; j.p. Jakub Kulicki; j.p. Marcelli Macewicz; j.p. Józef Zacharewicz; j.p. Adam Zacharewicz; j.p. Mateusz Sadkiewicz; j.p. Jan Gasicki; j.p. Franciszek Hryniewicz; j.p. Józef Hryniewicz; j.p. Jan Hatowski; j.p. Jerzy Kurmin; j.p. Karol Abłamowicz; j.p. Ignacy Radwański; j.p. Wincenty Kudrewicz; j.p. Antoni Maciejewski; j.p. Kazimierz Plasewicz; j.p. Józef Maciejewski; j.p. Onufry Żyżlewski; j.p. Teofil Jocz; j.p. Jakub Łukaszewicz; j.p. Franciszek Rosochacki; j.p. Sylwester Stabrowski; j.p. Jan Żyliński; j.p. Józef Monkiewicz; j.p. Michał Remling; j.p. Marcin Gawianowski; j.p. Mateusz Szymkiewicz; j.p. Konstanty Koniuszewski; j.p. Bałtromiej Niekrasz; j.p. Wawrzyniec Augustowski; j.p. Tomasz Koniuszewski; j.p. Jan Pachniewski; j.p. Jakub Pachniewski; j.p. Benedykt Albertowicz; j.p. Ignacy Jocz; j.p. Jakub Łukaszewicz; j.p. Ignacy Falkowski; j.p. Bałtromiej Woytkuński; j.p. Ignacy Buzewicz; j.p. [205a] Antoni Kleczkowski, skar[bnik]; j.p. Józef Downorowicz; j.p. Stanisław Kleczkowski, cześn[ik] oszmiański; j.p. Józef Kleczkowski; j.p. Piotr Kleczkowski, cześn[ik] łomżyński; j.p. Stanisław Kleczkowski, kon[iuszyc] łomżyński; j.p. Piotr Kleczkowski; j.p. Ignacy Siwicki, starosta rykaciejski; j.p. Jan Sokołowski; j.p. Jan Żyniewa; j.p. Kazimierz Pilecki, starosta budz[iłowski]; j.p. Michał Tański, strażnik smoleński; j.p. Andrzej Głuchowski; j.p. Paweł Kościuszko z Trydan; j.p. Kazimierz Kurmin; j.p. Jerzy Kulesza; (*die 9 po obiedzie*[]) j.p. Jan Kochański; j.p. Stanisław Gawianowski; j.p. Maciej Kochański; j.p. Maciej Noniewicz; j.p. Antoni Kozłowski; j.p. Aleksander Rosochacki, rotm[istrz]; j.p. Rafał Rosochacki; j.p. Kazimierz Orłowski; j.p. Augustyn Maliszewski; j.p. Łukasz Boładź; j.p. Franciszek Grażewicz; j.p. Marcin Dobarski; j.p. Tadeusz Tański, rotm[istrz] woj. tr.; j.p. Samuel Juszyński; j.p. Stanisław Ordyniec; j.p. Józef Żyliński; j.p. Jakub Niedziński; j.p. Karol Gawianowski; j.p. Józef Krzyżanowski; j.p. Andrzej Stabrowski; j.p. Tadeusz Dobarski; j.p. Marcin Szudziejewicz; j.p. Stanisław Husciło; j.p. Marcin Grażewicz; j.p. Onufry Miłeyko; j.p. Adam Mańkowski; j.p. Andrzej Hryniewicz; j.p. Jakub Gawianowski; j.p. Ignacy Złoty; j.p. Jan Grażewicz; j.p. Antoni Oławski; j.p. Kazimierz Kochański; j.p. Franciszek Plasewicz; j.p. Maciej Szudziejewicz; j.p. Kazimierz Grażewicz; j.p. Jan Koreywo; j.p. Piotr Woropay; j.p. Franciszek Mańkowski; j.p. Wiktory Pietraszkiewicz; j.p. Adam Żabowicz; j.p. Wojciech Rosochacki; j.p. Nikodem Mańkowski; j.p. Jan Szadziewicz; j.p. Maciej Niedziński; j.p. Antoni Żyliński; j.p. Jan Rosochacki; j.p. Wincenty Falkowski;

^e Naklejka w miejscu przeszurowania utrudnia odczyt.

j.p. Bałtromiej Niedziński; j.p. Franciszek Stabiński; j.p. Benedykt Petrusewicz; j.p. Marcin Stacewicz; j.p. Mateusz Łukowski; j.p. Bałtromiej Gębicki; j.p. Antoni Żyliński; j.p. Wiktory Żyliński; j.p. Benedykt Żebrowski; j.p. Marcin Ilcewicz; j.p. Józef Pietraszkiewicz; j.p. Kazimierz Kozłowski; j.p. Andrzej Skinner; j.p. Jan Niedziński; j.p. Aleksander Mackiewicz; j.p. Michał Dziegielewski; j.p. Bałtromiej Winiarski; j.p. Michał Bernatowicz; j.p. Dominik Kosiński; j.p. Bogusław Rowiński; j.p. Andrzej Czyż; j.p. Adam Rowiński; j.p. Wawrzyniec Chojecki; j.p. Józef Oławski; j.p. Maciej Zelno; j.p. Benedykt Bohdanowicz; j.p. Antoni Sudwoy; j.p. Ignacy Mańkowski; j.p. Stanisław Rosochacki; j.p. Maciej Chodykin; j.p. Antoni Mackiewicz; j.p. Mateusz Niedziński^f; j.p. Józef Żyliński; j.p. Tadeusz Kosiński; j.p. Florian Żyliński; j.p. Symon Niedziński; j.p. Bałtromiej Tubielewicz; j.p. Mateusz Żyliński; j.p. Piotr Wołczek; j.p. Dominik Besiekierski; j.p. Felicjan Morton; j.p. Adam Witkowski; j.p. Felicjan Piotrowski; j.p. Mateusz Petrusewicz; j.p. Józef Szumiata; j.p. Leon Żyliński; j.p. Mateusz Zelno; j.p. Antoni Kalinowski; j.p. Andrzej Koreywo; j.p. Mateusz Jocz; j.p. Marcin Chmielewski; j.p. Felicjan Mocerwicz; j.p. Stefan Stabiński; j.p. Antoni Tur; j.p. Antoni Chojecki; j.p. Antoni Karwowski; j.p. Franciszek Żyliński; j.p. Antoni Łukaszewicz; j.p. Michał Woytkuński; j.p. Adam Siemaszko; j.p. Tadeusz Jacewicz; j.p. Symon Sudwoy; j.p. Benedykt Husciło; j.p. Antoni Nieciecki; j.p. Michał Żyliński; j.p. Benedyk[t] Łukaszewicz; j.p. Benedykt Talatowicz; j.p. Benedyk[t] Godaczewski; j.p. Ludwik Karłowicz; j.p. Jan Białowiecki; j.p. Józef Hołchwost; j.p. Antoni Zelno; j.p. Gabryel Grażewicz; j.p. Tadeusz Grażewicz; j.p. Mateusz Wersocki; j.p. Maciej Kijuc; j.p. Ignacy Klidzia; j.p. Jakub Popławski; j.p. Mateusz Żukiewicz; j.p. Franciszek Nowicki; j.p. Tadeusz Kirklewski; j.p. Antoni Antoniewicz; j.p. Ignacy Andruszkiewicz; j.p. Józef Wersocki; j.p. Wawrzyniec Odyniec; j.p. Tadeusz Kuszelewski; j.p. Antoni Talatowicz; j.p. Jerzy Zelno^g; j.p. Heronim Plasewicz; j.p. Florian Winiarski; j.p. Michał Antoniewicz; j.p. Adam Wiszniewski; j.p. Józef Łukaszewicz; j.p. Jan Woydag; j.p. Tomasz Kozłowski; j.p. Michał Kamiński; j.p. Kazimierz Woydag; [205av] j.p. Kazimierz Karpowicz; j.p. Kazimierz Jacuński; j.p. Kazimierz Muywid; j.p. Mateusz Nowicki; j.p. Maciej Kozłowski; j.p. Jan Zelno; j.p. Symon Noniewicz; j.p. Jakub Antoniewicz; j.p. Jan Gawianowski; j.p. Antoni Żyliński, regent; j.p. Franciszek Jocz; j.p. Antoni Jocz; j.p. Antoni Łukaszewicz; j.p. Maciej Mikutowicz; j.p. Antoni Chodykin; j.p. Jan Noniewicz; j.p. Jerzy Olechnowicz; j.p. Władysław Raczko; j.p. Symon Szumiata; j.p. Antoni Kozłowski; j.p. Tomasz Żyliński; j.p. Andrzej Kozłowski; j.p. Antoni Żyliński; j.p. Andrzej Eynarowicz; j.p. Jan Kirklewski; j.p. Samuel Oganowski; j.p. Leon Tański, starosta boryski.; j.p. Jakub Koreywo; j.p. Ludwik Winiogrodzki; j.p. Andrzej Kodzawski; j.p. Władysław Stęgiło; j.p. Ignacy Dziekoński; j.p. Adam Tyszkiewicz; j.p. Bałtromiej Judzimowicz; j.p. Jakub Kirklewski; j.p. Tomasz Raczko; j.p. Michał Woropay; j.p. Andrzej Antoniewicz; j.p. Maciej Żynkiewicz;

^f Naklejka w miejscu przesnuwania utrudnia odczyt.

^g Naklejka w miejscu przesnuwania utrudnia odczyt.

j.p. Tomasz Kucewicz; j.p. Onufry Staniewicz; j.p. Stanisław Zalewski; j.p. Felicjan Iwaszkiewicz; j.p. Tadeusz Hryniewicz; j.p. Jakub Godaczewski; j.p. Ludwik Żyliński, rotm[istrz]

[390 głosów, w tym 6 z zastrzeżeniem]

Summa summarum kresek niekwestionowanych w.j.p. Szykowskiego [sic], stolnika woj. tr. 384 *numero* 384.

Actum w zamku trockim dnia 10 februaryi roku 1779.

Józef Eytmin, ciwon woj. tr. *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr., cenzor; Onufry Lacki, chorąży woj. tr., cenzor; Józef Eustachy Siękiewicz, sędzia ziem. woj. tr. cenzor; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr. cenzor.

[5 podpisów]

176. *Suffragia na deputata, 8 II 1779*

Rkps LVIA, SA 5918, k. 217-218v – kopia w księdze grodzkiej: Akt sufragiów na deputacją *pro parte* w.j.p. Deraesa, sędziego gr. woj. tr., od prześwietnego województwa trockiego wydanych, 10 II 1779 w grodzie trockim aktykował Ludwik Winogrodzki, rotmistrz i wiceregent woj. tr.

Roku 1779 februaryi 8 dnia *suffragia ad electionem* j.w. deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., za nieumiarkowaniem czterech ambientów, to jest w.i.p.p. Józefa Jeleńskiego, ziemskiego, Bernarda Szwykowskiego, stolnika, Franciszka De Raessa, grodzkiego, sędziów, Joachima Możeykę, łowczego, urzędników woj. tr., *vigore* konstytucji *per pluralitatem votorum* do obrania przez kreskowanie się i przez cenzorów przysięgłych należytych kresek postrzeganiem *in electione pluralitate animadversa* sporządzona w zamku w mieście J.K.M. Trokach *actum ut supra*, wota na w.j.p. De Raesa, sędziego gr. woj. tr.:

w.j.p. ciwon głos suspenduje; w.j.p. sędzia ziem. Sienkiewicz; w.j.p. Turczynowicz; w.j.p. Hryniewicz, sędzia gr.; w.j.p. Kuczewski, horodniczy woj. tr.; w.j.p. Sagatowski, krajczy woj. tr.; w.j.p. Skarżyński, budowniczy; w.j.p. Kijuć, regent ziem.; j.w.j.p. Kołb, deputat; j.p. Kołb, komornik oszmiański; w.j.p. De Raes, starosta giernakolski; w.j.p. Golejewski, skarbnik oszmiański; w.j.p. Hryniewicz, rotmistrz; j.p. Mateusz Ślepowroński; j.p. Stanisław Bieńkuński; j.p. Mateusz Iwicki; j.p. Stanisław Żuk; j.p. Jan Sadkowski; j.p. Marcin Moroz^a; j.p. Kazimierz Boczkowski; j.p. Józef Zabłocki; j.p. Antoni Olechnowicz; j.p. Dominik Sienkowski; [217v] j.p. Tomaszewicz, komornik; j.p. Antoni Pawłowski; j.p. Bartłomiej Bohdanowicz; j.p. Roman Sokołowski; j.p. Aleksander Mańkowski; j.p. Jakub Jurewicz; j.p. Tadeusz Zacharewicz; j.p. Franciszek Możeyko; j.p. Antoni Dymśa; j.p. Kazimierz Zacharewicz; j.p. Onufry Zacharewicz; j.p. Józef Ratowt; j.p. Józef Bendziński; j.p. Józef Wierciński; j.p. Franciszek Naruszewicz; j.p. Jan Dymśa; j.p. Jan Kozakiewicz; j.p. Jerzy Dowgiało; j.p. Jan Szedziewicz; j.p. Józef Surwiłł;

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

j.p. Jakub Połukord; j.p. Jerzy Rac; j.p. Stanisław Godlewski; j.p. Leon Rondomański; j.p. Mikołaj Hopen; j.p. Talatowicz, mostow[niczy]; j.p. Aleksander Klidzia; Józef Kamiński; j.p. Symon Żyliński; j.p. Adam Krukowski; j.p. Antoni Iwaszkiewicz, nb.; j.p. Ksawery Romanowski; j.p. Jakub Masło; j.p. Michał Przygodzki; j.p. Hieronim Turewicz; j.p. Adam Somorok; j.p. Symon Gorycki; j.p. Tadeusz Godlewski; j.p. Kazimierz Kozakiewicz; j.p. Rafał Rosochacki; j.p. Antoni Chomicz; Antoni Strobeyko; j.p. Michał Odyniec; j.p. Wincenty Jabłoński; j.p. Tadeusz Tołoczko; Józef Iżycki; j.p. Tadeusz Naruszewicz; j.p. Józef Ilcewicz; j.p. Józef Możeyko; j.p. Ludwik Rondomański; j.p. Józef Boczkowski; Maciej Dobkiewicz; j.p. Michał Pikiel; Jan Łoyba; Andrzej Łoyba; Antoni Łukaszewicz; Andrzej Simkiewicz; Ignacy Borkowski; Jakub Tomkiewicz^b; Stanisław Stankiewicz; Dominik Zabłocki; Józef Hrydzewicz; Jakub Monkiewicz; Konstanty Misiewicz; Maciej Tołoczko; Michał Ciwiński; Michał Kudrewicz; Jan Grażewicz; Jerzy Olechnowicz; Mikołaj Łaniszewski; Marceli Abramowski; Antoni Żyliński; Michał Bartoszewicz; Ignacy Paprocki; Kazimierz Wisczyński; Franciszek Plesewicz; Antoni Werecki; Wincenty Daynowicz; Piotr Żyliński; Józef Woysiał; Franciszek Andrzejewski; Kazimierz Woydag, *latus* 41; Ignacy Kajewski; Jerzy Iwaszkiewicz; Jerzy Andrzejewski; Jerzy Mordas; Jan Bortkiewicz; Antoni Bieńkuński; Andrzej Kołodzieżyński; Piotr Bohdanowicz; Andrzej Chalecki; Mikołaj Rondomański; Stanisław Turowicz; Kazimierz Rogucki; Joachim Mikucki; Franciszek Turowicz; Antoni Wirpsza; Stanisław [218] Sienkiewicz; Marcin Kuczyński; Stanisław Benecki; Gabryel Stankiewicz; Andrzej Bohdanowicz; Jerzy Wirpsza; Dadzibóg Wirpsza; Mateusz Wirpsza; Mateusz Ratowtt; Jerzy Ratowtt; Wincenty Wirpsza; Maciej Plasewicz; Mateusz Czaplewski; Jerzy Budkiewicz; Jan Albertowicz; Michał Łoyba; Antoni Popławski; Jan Łukomski; Michał Wirpsza; Antoni Jundził; Franciszek Olechnowicz; Onufry Wirpsza; Michał Leonowicz; Antoni Turowicz; Józef Tołkacz; Tomasz Tuchalski; Antoni Mikłuszewicz; Michał Narkiewicz; Stanisław Łakowicz; Symon Danilewicz; Leon Karwowski; Marcin Mordas; Antoni Ratowt; Kazimierz Dobkiewicz; Wincenty Turowicz; Józef Wołongiewicz; Kazimierz Dowgiało; Jan Wyźłański; Alojzy Krzywobłocki; Wojciech Cybulski; Maciej Symon Leonowicz; Tadeusz Leonowicz; Antoni Łoyba; Michał Kulikowski; Jakub Strebeyko; Jerzy Nagrodzki; Jan Rondomański; Franciszek Albertowicz; j.p. Leon Żuromski; Mikołaj Żyliński; Ignacy Dowgiało; j.p. Karol Żuromski; Jan Gnatowski; Antoni Herman; Jakub Rondomański; Adam Kozłowski; Michał Tomkowicz; Józef Stambrowski; Maciej Lesczyński; Jerzy Iwaszkiewicz nb.; Józef Książewicz; Tadeusz Tomkowicz; Mateusz Zygmuntowicz; Jan Mordas; Tadeusz Ratowtt; j.p. Jan Jakubowski; Ludwik Niekrasz; Jan Lesczyński; Michał Bieńkowski; j.p. Antoni Iwaszkiewicz^c; j.p. Michał Woropay; j.p. Stanisław Turłowski; j.p. Jan Żylewicz; j.p. Kazimierz Romer; j.p. Adam Zacharewicz; j.p. Franciszek Hryniewicz; j.p. Antoni Łunkiewicz; j.p. Stanisław Czaplewski; j.p. Józef Kiewlicz;

^b Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

w.j.p. Tadeusz Rychlicki; j.p. Kazimierz Rondomański; j.p. Michał Olechnowicz; j.p. Rafał Turewicz; j.p. Franciszek Kochański; j.p. Kazimierz Kurmin; j.p. Leon Iwaszkiewicz; j.p. Michał Zielonko; j.p. Jerzy Kulesza; j.p. Dominik Rondomański; j.p. Andrzej Kozłowski; w.j.p. Tański, starosta; j.p. Jerzy Kirklewski; j.p. Kazimierz Bieńkowski; j.p. Leon Gembicki; w.j.p. Wawrzyniec Odyniec; j.p. Ludwik Wino-grodzki; j.p. Onufry Staniewicz; j.p. Felicjan Iwaszkiewicz; j.p. Józef Kurowski; j.p. Ignacy Iwaszkiewicz; j.p. Jerzy Rudzikowski; j.p. Józef Jagmin; j.p. Antoni Danilewicz; j.p. Tadeusz Hryniewicz; j.p. Jakub Godaczewski, *latus* 36.
[225 podpisów, w tym 1 wstrzymuje się]

Summa summarum na w.j.p. DeRaesa, sędziego gr. i pułkownika usarskiego wojsk W.Ks.L., wotów [218v] 324.

Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr., cenzor *mp.*; Onufry Lacki, chorąży woj. tr., cenzor [sic]; Józef Eustachy Siękiewicz, sędzia ziem. woj. tr., cenzor; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr. cenzor.
[6 podpisów]

177. Kalkulacja sufragiów, 10 II 1779

Rkps LVIA, SA 5918, k. 219–219v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kalkulacyi *suffragiorum alias* kresek *pro parte* w.i.p.p. deputatów z województwa trockiego służącej, 10 II 1779 w grodzie trockim aktykował Jerzy Kulesza; pod dokumentem adnotacja o wydaniu przez Lembicza, regenta gr. woj. tr.

Kalkulacja *suffragiorum alias* kresek wielmożnych ambientów na deputację Trybunału Głównego W.Ks.L. z województwa trockiego *a die* 8, to jest od poniedziałku najpierwszego po gromniczej Najświętszej Panny, do dnia 10 przez 3 dni kreskowanych miesiąca februaryi kontynuowanych i zakończonych, *in solito consiliorum loco* w zamku i mieście J.K.M. Trokach roku 1779: kresek wotowanych na w.j.p. Jeleńskiego, sędziego ziem. woj. tr., niekwestionowanych do Trybunału Głównego W.Ks.L. 483^a, kresek na w.j.p. Szwykowskiego, stolnika woj. tr., 384, kresek na wielmożnego De Raessa, sędziego [219v] gr. tr., 224, a w.j.p. Możeyko, łowczy woj. tr., *in tractu* kreskowania się *reces* od funkcji deputackiej konkurencyi *libere* uczynił, więc *pluralitas promulgata* na w.j.p. Jeleńskiego, sędziego ziem., i w.j.p. Szwykowskiego, stolnika, urzędników woj. tr., na deputację Trybunału Głównego W.Ks.L.

Józef Eytmin, ciwon woj. tr.

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

CXVIII. Sejmik deputacki w Trokach 7-8 II 1780

O wyborze deputatów pisał S. Romer do K. S. Radziwiłła, 19 II 1780, AGAD, AR V 13258a, s. 63-64.

178. Kredens dla deputatów, 8 II 1780

Rkps 1 LVIA, SA 5918, k. 404-405v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację woj. tr. w.j.p. Romerowi, staroście nowodworskiemu, wydanego, 9 II 1780 w grodzie trockim aktykował Rafał Bieńkuński, komornik woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu przez Lembicza, regenta gr. woj. tr. i podkomorskiego.

Rkps 2 LVIA, SA 5918, k. 406-406v, 409-409v (brak kart 407, 408) – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację woj. tr. w.j.p. Turczynowiczowi służący, 9 II 1780 w grodzie trockim aktykował Rafał Bieńkuński, komornik woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym, testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu, do miasta J.K.M. Trok, *pro die* 7 februaryi w roku terażniejszym 1780 dla obrania w.i.p.p. deputatów na przyszłe Trybunały kadencyi wileńskiej i ruskiej grodzieńskiej zgromadziliśmy się, gdzie^a *iuxta praescriptum* konstytucyi *coronationis anni* 1764²¹², za zagajeniem przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., za deputatów na następujące Trybunały, *idque* ^bw.j.p. Antoniego Romera, starostę nowodworskiego, na sądzenie kadencyi grodzieńskiej, a zaś w.j.p. Adama Turczynowicza, sędziego gr. tr., na sądzenie kadencyi wileńskiej^b, jako *viros capacissimos et meritis* w W.Ks.L. zaszczyconych, *nemine contradicente* obraliśmy, po którym to obraniu ciż w.i.p.p. deputaci na dniu 8 *mensis et anni currentium ad mentem supra* wyrażonej konstytucyi *coronationis* przysięgę z roty w konstytucyi 1726 roku²¹³ wyrażonej *in eum tenorem*:

my, Adam Turczynowicz, sędzia gr. tr., Antoni Romer, starosta nowodworski^c, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedynemu, na tym, jako na tych sędziach trybunalskich wedle Boga i sprawiedliwości, wedle praw statutu W.Ks.L., konstytucyi, [404v] według żaloby i odporu stron, nie przykładając ani ujmując, będziemy sędzić, zeznania i zapisy przy[j]mować będziemy, zasiadać na tych sędziach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojenstwach i urzędach siedzącym, na bogatego i ubogiego, ^dna przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani dobrodziejstwa żadnej osoby^d, na nieprzyjaciela, tutecznego, ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni,

^a W rkps. 2. dodano słowo „postępując”.

^{b-b} W rkps. 2 deputaci wymienieni w odwrotnej kolejności.

^c W rkps. 2 „nowogr.” zamiast „nowodworski”.

^{d-d} W rkps. 1 fragment powtórzony dwukrotnie.

²¹² „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389).

²¹³ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 241 (fol. 473).

nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dalej^e sam przez się ani przez żadną osobę i ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, i podarunków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej^f nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swym nie pomagać tego, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogroźek, ale samego Boga i sprawiedliwość jego, i prawo pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tychże sędziach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewolować nie będziemy, a tych sądów wielorakimi sposobami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby i za żadną praktyką gwoili komu albo w swej sprawie na te sądy nie wstąpiemy, także prawdziwie według korektury Trybunału 1726 roku na sejmie w Grodnie uczynionej, nic jej nie przestępując na tych sędziach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż^g, a jeśli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i ciele;

in facie województwa naszego trockiego, przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a za tym jako *de praestitio eiusmodi* przez tychże w.i.p.p. deputatów *juramento praesentibus testamur*, tak oraz ciż i.p.p. deputaci *tanquam* już *in plena activitate* w tej funkcji zostający nie tylko z i.p.p. deputatami z innych województw i powiatów obranymi na swoich kadencjach prawem i konstytucją *circumscriptis* zasiadać mają, lecz *etiam* interesa województwa naszego ciż ichmościowie pamiętać *et quod de jure spectare potest, ad manus* sobie powierzone administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych stwierdzamy i przyświadczamy.

Pisan w Trokach roku 1780 miesiąca februaryi 8 dnia. [405]

Podpisy pod rkps. 1

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr., dyrektor sejmików gromnicznych woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. prezydujący woj. tr.; Stefan Alojzy Wazgird, wojski woj. tr.; Bernard Szwykowski, stolnik woj. tr., starosta oniski; Damazy Romer, chorąży woj. tr.; Józef Eustachy Siękiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Jeleński, wicemarszałek Trybunału Głównego W.Ks.L., sędzia ziem. woj. tr.; Antoni Hryniewicz, sędzia gr. i podczaszy woj. tr.; Franciszek de Raes, gr. woj. tr. sędzia, usarski w wojsku litewskim pułkownik; Józef Junosza Dombrowski, podwojewodzi smoleński, starosta międzyrzeczki; Tadeusz Tański, pisar[zewicz] ziem. woj. tr.; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Ignacy Szwykowski, stanowniczy wojsk W.Ks.L.; Józef Todwen, starosta metelski; Michał Zaleski, cześnik grodzieński; Józef Szczodro,

^e W rkps. 2 „dary” zamiast „dalej”.

^f W rkps. 2 „nie mniej” zamiast „najmniej”.

^g W rkps. 2 dodano „w Trójcy św. Jedyny”.

cześnik woj. tr.; Wawrzyniec Odyniec, skarbnik rzeczycki; Szymon Sagatowski, strażnik woj. tr.; Tadeusz Tański, pisar[zewicz] ziem. tr.; Michał Juniewicz, k[omornik] woj. tr.; Dominik Abłamowicz, kom[ornik] woj. tr.; Jan Mironowicz; Rafał Bieńkuński, kom[ornik] woj. tr.; Alojzy Krzywobłocki, woj. tr. kom[ornik]; Dominik Jurewicz, skar[bnik] smoleński; Karol Abłamowicz, r[otmistrz] woj. tr.; Bernard Szwykowski, stanowniczyc; Jakub Zielonka, r[otmistrz] woj. tr., r[egent] gr. kowieński; Dominik Sańkowski, p[orucznik] woj. tr.; Dominik Styarno Abramowski, komornik woj. tr.; Jakub Strebeyko, nam[iestnik]; Tomasz Dołmacki, skar[bnik]; Franciszek Olechnowicz, łow[czy]; Jan Leszczyński, woj. tr. i pow. mozyrskiego [sic] komornik; Tadeusz Dołmacki, skar[bnikowicz]; Maciej Komar; Andrzej Bohdanowicz; Adam Bohdanowicz; Michał Tański, strażnik woj. smoleńskiego; Leon Tański, starosta buryski; Jerzy Lembicz, ziem. gr. i sądów podkomorskich woj. tr. regent; Franciszek Tański; Tadeusz Tomaszewicz, łowczy oszmiański; Ludwik Gosicki, p[orucznik] woj. s[moleńskiego]; J[ózef] Mackiewicz, k[omornik] woj. tr.; Piotr Woropey; Kazimierz Pilecki, s. k.; J. Kotarski; Józef Kiewlicz, p[orucznik] woj. tr.; Józef Zielonka, p[orucznik] wojsk W.Ks.L.; Józef Odyniec, s[karbnik] r[zeczycki]; Ludwik Karłowicz, s. l.; Adam de Sztrung, r[otmistrz] woj. tr.; Leon Iwaszkiewicz, p[orucznik] pow. kowieńskiego; Józef Romanowski, r[otmistrz] o[szmiański]; Andrzej Leszczyński, p[odczaszy] woj. podlaskiego.; Józef Sadłucki; Jerzy Bumykowski; Jakub Jowszyc; Maciej Leszczyński; Józef Buszkowski; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Joachim Kirklewski; Antoni Peycz; Józef Ilcewicz; Paweł Paszkowski; Krzysztof Dowgierd; Marcin Żydanowicz; Józef Zacharewicz, skar[bnik]; Józef Żydanowicz; Jan Mistowski; Jan Zacharewicz; Józef Cichowski; Józef Tański, s. t.; Antoni Tański, s. l.; Jakub Żmijowski, k[omornik] tr.; Antoni Żyliński; Kazimierz Juchniewicz; Józef Jakubowski; Wawrzyniec Wołongiewicz; Walenty Leszczyński, p[odczaszy] woj. p[odlaskiego]; Kazimierz Herman; Jan Antoni Konstantynowicz, kom[ornik] pow. g[rodzieńskiego]; Wincenty Pilecki; Antoni Norwid; Wincenty Bury; Jerzy Rać; Jakub Przenowski; Antoni Kotkowski; Paweł Mackiewicz; Józef Fontani; Mateusz Cichowski; Kazimierz Wondałowski; [405v] Jan Adzintowicz; Antoni Leonowicz; Sym[on] Mackiewicz; Antoni Oławski; Walenty Pogorzelski; Mar[cin] Huszcza; Mateusz Stacewicz; Michał Jacuński; Szczepan Woroszyło; Mikołaj Jurewicz; Ludwik Żyliński, r[otmistrz] woj. tr.; Józef Żyliński; Dominik Woyciechowski; Maciej Dowgiało; Antoni Pawłowicz; Franciszek Klidzia; Stefan Strawiński; Tadeusz Kuszelewski, r[otmistrz] woj. tr.; Andrzej Jacuński Jacimir; Kazimierz Jacuński; Michał Andruszkiewicz; Antoni Czarnorucki; Michał Hołochwoszcz; Dominik Żukiewicz; Antoni Jacuński; Józef Leonowicz; Bogusław Rowiński; Jakub Oławski; Michał Przygocki; Mikołaj Misiewicz; Dominik Misiewicz; Bałtromiej Jacuński; Lud[wik] Mocewicz; Jak[ub] Mocewicz; Tomasz Dołęgowski; Sym[on] Pacewicz; Bałtromiej Piotrowski; Antoni Pankiewicz; Sym[on] Połongiewicz; Jerzy Wołogniewicz; Tomasz Krupowicz; Stefan Krupowicz; Jerzy Nagrodzki; Jan Janowski; Marcin Kotowski; Kazimierz Kotowski; Maciej Bohdanowicz; Józef Dowgiało; Mat[eusz] Giecwicz; Jan Dłużniewski; Stan[isław] Huszcza; Józef Bartoszewicz; Mat[eusz]

Bartoszewski; P[iotr] Juszkowski; Wawrzyniec Juszkowski; Józef Dowgird; Mat[eu-
usz] Matulewicz; Mar[cin] Falkowski; Tomasz Falkowski; Paweł Falkowski;
Andrzej Jakubowski; Paweł Czajewski; Gabryel Czajewski; Dom[inik] Cza-
jewski; Maciej Bahanowski; Józef Włstkowski; Antoni Maliszewski; Paw[eł]
Noniewicz; Antoni Oleszkiewicz; Adam Ogilba; Józef Woliński; Ludwik Woliń-
ski; Andrzej Joteyko; Roman Alexandrowicz; Jan Gnatowski; Stanisław Joteyko;
Michał Leszkiewicz; Tadeusz Ozerewicz; Józef Giełwanowski; Jerzy Dowgird;
Kazimierz Staniewski; Jan Gawianowski; Dominik Reynicki; Maciej Pacewicz;
Michał Eysmont; Jan Żuk; Jan Ostrowski; Piotr Noniewicz; Michał Noniewicz;
Antoni Górski; Mar[cin] Karczewski; Jacek^h Karczewski; Michał Ulczycki; Jerzy
Borycki; Józef Maximowicz; Antoni Skogulewicz; Wojciech Cybulski; Symon
Borycki; Józef Kudrewicz; Franciszek Kudrewicz; Bałtromiej Kudrewicz; Stefan
Kudrewicz; Wincenty Kudrewicz; Michał Kudrewicz; Mikołaj Rondomański;
Benedykt Trojanowski; Kazimierz Matuszewicz *mp.*; Adam Skumin Tyszkiewicz,
s[karbnikowicz] pow. l[idzkiego], r[otmistrz] s[moleński]; Tadeusz Pawłowski,
r[otmistrz] woj. s[moleńskiego]; Józef Książewicz *mp.*; Piotr Konalewski, s[karb-
nik] par[nawski]; Tadeusz Rychlicki; Stanisław Michniewicz; Stanisław Godlew-
ski, ziem. i gr. woj. tr. regent.

[209 podpisów]

Podpisy pod rkps. 2

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr. i dyrektor sejmiku gromnicznego woj. tr.;
Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan
Romer, sędzia ziem. prezydującyⁱ woj. tr.; Józef Jeleński, wicemarszałek Trybunału
Głównego W.Ks.L., sędzia ziem. woj. tr.; Stefan Alojzy Wazgird, wojski woj. tr.;
Bernard Szwykowski, stolnik woj. tr., starosta oniszki *mp.*; Franciszek Deraes,
gr. woj. tr. sędzia, usarski w wojsku litewskim pułkownik; Antoni Hryniewicz,
sędzia i podczaszy woj. tr.; Józef Junosza Dombrowski, podwojewodzi smoleń-
ski, starosta międzyrzecki; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Michał Zaleski,
czesznik grodzieński; Józef Todwen, chesznik grodzieński, starosta metelski i siem-
nieński; Józef Szczodro, chesznik woj. tr.; Michał Tański, strażnik woj. smoleń-
skiego; Tomasz Tański, starosta bayski [sic]; Franciszek Tański, starosta bruski
[sic]; Damazy Romer, chorążyc woj. tr.; Antoni Danilewicz, rotmistrz woj.tr.;
Ignacy Szwykowski, stanowniczy wojsk W.Ks.L.; Michał Juniewicz, komornik
woj. tr.; Dominik Abłamowicz, komornik woj. tr.; Rafał Bieńkuński, komor-
nik woj. tr.; Jan Mironowicz; Dominik Turewicz, skarbnik smoleński; Karol Abła-
mowicz; Andrzej Sagatowski, starosta rzeczowski; Alojzy Krzywobłocki, woj. tr.
komornik; Bernard Szwykowski, stolnik woj. tr.; Jakub Zielonko, rotmistrz woj.
tr.; Antoni Szyrno Abramowski, komornik woj. tr.; Dominik Jankowski, porucznik
woj. tr.; Jakub Strabeyko; Jan Leszczyński, komornik woj. tr., pow. mozyrskiego

^h Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

ⁱ Słowo nadpisane.

[sic]; Franciszek Olechnowicz; Tomasz Dołmacki, skar[bnik]; Tadeusz Dołmacki, skar[bnikowicz]; Andrzej Bochdanowicz; Wawrzyniec Odyniec, skar[bnik] rzeczycki; Szymon Sagatowski; Tomasz Paszkiewicz, horodniczy woj. tr.; [409v] Maciej Komar; Tadeusz Tomaszewicz, łowczyc oszmiański; Ludwik Gosicki, porucznik woj. smoleńskiego; Józef Mackiewicz; Piotr Woropay; Kazimierz Pilecki, starosta; Józef Kotowski; Józef Kiewlicz; Józef Zielonko, porucznik wojsk W.Ks.L.; Józef Odyniec, skarb[bnik] rzeczycki; Antoni Leszczyński, podczaszyc podlaski; Ludwik Karłowicz, starosta sub[ortowicki]; Adam Destrunk, rotm[istrz] woj. tr.; Leon Iwaszkiewicz; Jan Rossochacki, rotm[istrz] woj. tr.; Józef Romanowski; Andrzej Leszczyński, podcza[szy] podlaski; Józef Sadłucki; Jerzy Buczkowski; Antoni Bochdanowicz; Adam Bochdanowicz; Walenty Leszczyński, podcz[aszy] podlaski; Maciej Leszczyński, podcz[aszy] podlaski; Józef Buszkowski; Jakub Jowszyc; Kazimierz Herman, porucz[bnik]; Jan Antoni Konstantynowicz, komornik pow. grodzieńskiego; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Wincenty Pilecki; Michał Kulikowski; Joachim Kirklewski; Antoni Peycz; Józef Ilcewicz; Paweł Paszkowski; Krzysztof Dowgird; Marcin Żydanowicz; Józef Zacharewicz, skar[bnik]; Józef Żydanowicz; Jan Mistowski; Jan Zdanowicz; Józef Cichowski; Józef Tański, starosta; Antoni Turski; Jakub Żmijowski, komornik tr.; Antoni Żyliński; Kazimierz Juchniewicz; Józef Jakubowski; Wawrzyniec Wołągiewicz; Antoni Turowicz; Jerzy Racz; Jakub Przanowski; Antoni Kotkowski; Paweł Mackiewicz; Józef Fontany; Jan Adzintowicz; Antoni Lewonowicz; Szymon Mackiewicz; Antoni Oławski; Walenty Pogorzelski; Marcin Huszcza; Mateusz Stacewicz; Michał Jacuński; Szczepan Woroszyło; Ludwik Żyliński, rotm[istrz] tr.; Józef Żyliński; Mikołaj Jurewicz; Dominik Woyciechowski; Maciej Dowgiało; Antoni Pawłowicz; Franciszek Klidzia; Stefan Strawiński; Tadeusz Kuszelewski, rotm[istrz] woj. tr.; Andrzej Jacuński; Kazimierz Jacuński; Michał Andruskiewicz; Antoni Carnowiecki; Michał Hołochwosz; Dominik Żukiewicz; Antoni Jacuński; Józef Leonowicz; Bogusław Rowiński; Jakub Oławski; Michał Przygocki; Mikołaj Micewicz; Dominik Misiewicz; Bartłomiej Jacuński; Ludwik Mocewicz; Jakub Mocewicz; Tomasz Dołęgowski; Szymon Pacewicz; Bartłomiej Piotrowski; Antoni Pankiewicz; Szymon Połonkiewicz; Jerzy Połongiewicz; Tomasz Krupowicz; Stefan Krupowicz; Jerzy Nagrodzki; Jan Janowski; Marcin Kotowski; Kazimierz Kotowski; Maciej Bochonowski; Józef Dowgiało; Mateusz Giecwicz; Jan Dłużniewski; Stanisław Huszcza; Józef Bartoszewicz; Mateusz Bartoszewicz; Piotr Juszkowski; Wawrzyniec Juszkowski; Józef Dowgird; Mateusz Matulewicz; Marcin Talkowski; Tomasz Talkowski; Paweł Talkowski; Andrzej Jakubowski; Karol Czajewski; Kabryel [sic] Czajewski; Dominik Czajewski; Maciej Bakanowski; Józef Włastowski; Antoni Maliszewski; Paweł Noniewicz; Antoni Oleskiewicz; Adam Ogilba; Józef Woliński; Ludwik Woliński; Andrzej Joteyko; Roman Aleksandrowicz; Jan Gnatowski; Stanisław Joteyko; Michał Leszkiewicz; Tadeusz Azarewicz; Józef Giełwanowski; Jerzy Dowgird; Kazimierz Staniewski; Jan Gawianowski; Dominik Raynicki; Maciej Pacewicz; Michał Eysmont; Jan Żuk; Jan Ostrowski; Piotr Noniewicz; Michał Noniewicz; Antoni Gurski; Marcin Karczewski; Jacek

Karczewski; Michał Ulczycki; Jerzy Borycki; Antoni Szwoągulewicz; Wojciech Cybulski; Szymon Barycki; Józef Kudrewicz; Franciszek Kudrewicz; Bartłomiej Kudrewicz; Stefan Kudrewicz; Wincenty Kudrewicz; Michał Kudrewicz; Mikołaj Rondomański; Benedykt Trojanowski; Kazimierz Matuszewicz; Adam Skumin Tyskiewicz, skar[bnikowicz pow. lidzkiego]; Tadeusz Pawłowski, rotm[istrz] smołeński; Stanisław Godlewski, regent ziem., gr. woj. tr.; Józef Kniażewicz; Tadeusz Rychlicki; Piotr Kornawski; Stanisław Michniewicz *mp.*

[208 podpisów]

CXIX. Sejmik gospodarski w Trokach 8 II 1780

Laudum sejmików gospodarskiego i elekcyjnego – zobacz niżej.

CXX. Sejmik elekcyjny w Trokach 9 II 1780

179. *Laudum sejmików gospodarskiego i elekcyjnego, 9 II 1780*

Rkps LVIA, SA 5918, k. 410–411v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum sejmikowego województwa trockiego, 9 II 1780 w grodzie trockim aktykował Ludwik Winogrodzki, namiestnik gr. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu wypisu przez Stanisława Godlewskiego, regenta ziem., gr. woj. tr., oraz o wydaniu widymusu 15 II 1780 przez Jana Jerzego Lembicza, regenta gr., ziem. i podkomorskiego woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym gospodarskiego sejmikowania instrumentem, iż zachowując się *ad obloquentiam* praw ojczystych, a *signanter* konstytucji *coronationis* 1764²¹⁴, w roku terażniejszym 1780 na dzień pierwszy po Gromnicach poniedziałkowych, to jest dzień 7 miesiąca februaryi, do miasta J.K.M. Trok, jako *ad solitum consiliorum locum*, do zamku zwyczajnego obradom naszym zgromadziwszy się, za zagajeniem przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., najpierwszego tegoż województwa trockiego urzędnika, za deputatów na następujące Trybunały Główne W.Ks.L. w.j.p. Adama Turczynowicza, sędziego gr. tr., na kadencyją wileńską, a zaś w.j.p. Antoniego Romera, starostę nowodworskiego, na kadencyją grodzieńską zgodnemi głosy obraliśmy i desygnowaliśmy, po którym to takowym obraniu ciż w.i.p.p. *novo electi* deputaci na dniu 8 *mensis et anni currentium ad sonantiam* zapisu^a rzeczonyj konstytucyi

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

²¹⁴ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

1764 roku jurament rotą w konstytucyi 1726 opisaną²¹⁵ w przytomności nas, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego [410v] wykonali.

Postquam subsecuta, post resignationem urzędu wojskostwa przez śp. w.j.p. Jerzego Żeromskiego, wojskiego tr., tenże urząd wojskostwa *intuitu* przywileju N.K.J. P.N.M. w.j.p. Stefan Alojzy Wazgird, rotmistrz tr., zasiadł. Podobnym że sposobem, *post liberam resignationem* przez w.j.p. Antoniego Karola Hryniewicza, podczaszego i sędziego gr. woj. tr., urzędu aktualnego rotmistrzostwa tegoż woj. tr., tenże urząd w.j.p. Józef Nawsuć, starosta wikszeniański, *intuitu* osobliwszego od nas, urzędników, temuż jegomości konferowanego kredensu objął i zasiadł.

Widząc zatym nie odbitą i konieczną potrzebę dla ocalenia i należytej konserwy tak aktów ziemskich, jako też grodzkich prześwietnego województwa naszego, pewnego na archiwa miejsca, a założonego i przyjętego na się przez ichmościów księży dominikanów trockich, *ad praesens* w zamku mieszkających, obowiązku, ponieważ ciż ichmościowie księża dominikanie troccy archiwum na akta ziemskie i grodzkie *cum omni commoditate* rezydencji dla i.p.p. regentów ziemskiego i grodzkiego, tudzież więzę cywilną *et in fundo proprio sumptu* erylować zobowiązali się i, ponieważ już z dawniejszych uchwał²¹⁶ województwa trockiego na archiwum przez obywatelów składanych *certum quantum* na takową erekcją^b gotowej sumy już ichmościowie księża dominikanie troccy do rąk swoich odebrali, a archiwum dotychczas dostatecznie nie wyreperowali, przez co za dosyć obowiązkowi swojemu nie uczynili, przeto my, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego, aby ichmościowie księża dominikanie troccy archiwum w zamku tutejszym *in spatio trigenni* na akta ziemskie i grodzkie, *cum commoditate* rezydencji dla ichmościów panów regentów ziemskiego i grodzkiego oraz więzę cywilną *et in fundo* dopełniając tenże obowiązek swój, wyerygowali i wyreperowali, jak najuroczyściej obligujemy i baczność tego wszystkiego w.i.p.p. Skarzyńskiemu, budowniczemu tr., i Wawrzyńcowi Odyńcowi, skarbnikowi rzeczywickiemu, polecamy, którzy to ichmościowie *fixum locum*, gdzie *commodius* na kancelarią i archiwum w zamku J.K.M. trockim miejsce być może, [411] odebrać *et calculum* z ichmościami księżmi dominikanami z wziętych przez tychże ichmościów pieniędzy uczynić obowiązani pozostaną.

Mając też wzgląd na współobywatela i kompatriotę naszego, w.j.p. Hilarego Nornickiego, pisarzewicza skarbowego W.Ks.L., z własnej substancyi i majątku wyzutego, *ducti amore charitativo* i rodowitością samej krwi szlacheckiej, temuż w.j.p. Nornickiemu, pisarzewiczowi lit., z dymu po groszy cztery, tak

^b Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

²¹⁵ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

²¹⁶ Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego 6 II 1771; Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego 4 II 1777, zob. s. 283, 354–355.

na ratę terażniejszą marcową, jako też na przyszłą septymbrową naznaczamy i uchwalamy, które to *censum*, ażeby w.j.p. egzaktor podatków skarbu Rzeczypospolitej W.Ks.L. przy importancyi od województwa naszego tejsze Rzeczypospolitej należące wybierał, obligujemy.

In crastinum zaś, to jest dnia 9 *eorundem*, jako w czasie przyzwoitym, *in ordine* elekcyi wakującego pisarstwa ziem. tr. *post fata* w.j.p. Stanisława Paszkiewicza, pisarza ziem. tegoż województwa trockiego, za zagajeniem takż przez w.j.p. ciwona tr. i za podaniem *ad hanc functionem* kandydatów, jednomyślnie, zgodnie, bez^c żadnej kontradykcyi, na miejsce tegoż w Bogu zesłego w.j.p. Paszkiewicza, w.j.p. Adama Turczynowicza, sędziego gr. tr., obraliśmy i osobliwszym kredensem naszym na wspomniane wakujące pisarstwo ziem. tr. temuż jegomości od nas konferowanym i wydanym autoryzowaliśmy.

A, jako niniejszy porządek sejmikowania naszego gospodarskiego uczyniliśmy, tak ten instrument rękoma naszymi podpisujemy.

Dat w Trokach na zamku, roku 1780 miesiąca februaryi 9 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon i sejmików gromnicznego, gospodarskiego i elekcyjnego woj. tr. dyrektor; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Romer, [411v] sędzia ziem. prezydujący woj. tr.; Józef Eustachy Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Franciszek de Raes, sędzia gr. tr., pułkownik usarski; Leon Tański, starosta buryski; Michał Tański, strażnik woj. smoleńskiego; Rafał Bieńkuński, komornik woj. tr.; Andrzej Eynarowicz; Antoni Antoniewicz; Wincenty Eynarowicz; Jan Leszczyński, komornik woj. tr. i pow. mozyrskiego; Andrzej Olechnowicz; Jerzy Jachimowicz; Tadeusz Jasudowicz; Antoni Chojecki; Franciszek Hryniewicz; Jan Gutowski, cześn[ik] wił[komierski]; Antoni Żukowski; Józef Talatowicz, mostowniczy woj. tr.; Ludwik Niekrasz; Bartłomiej Niekrasz; Józef Szuszewicz; Kazimierz Adamowicz; Antoni Adamowicz; Jakub Połukord; Antoni Talatowicz; Kazimierz Kurmin; Marcin Łukaszewicz; Adam Zacharewicz; Leon Rondomański.

[32 podpisy]

CXXI. Sejmik przedsejmowy w Trokach 21 VIII 1780

Uniwersał Stanisława Augusta – ASKow, ASWPK2. *Instrukcja dla posła na sejmiki* – ASWPK2, *Lauda dobrzyńskie*.

Informacje o przebiegu sejmiku, wyborze posłów i problemach z umieszczeniem w instrukcji punktu z poparciem dla Tyzenhauza w liście Stefana Römpera z 22 VIII 1780, LMAVB, F138–1570, k. 86–88; *Pamiętniki Michała Zaleskiego, wojskiego Wielkiego Księstwa Litewskiego, posła na Sejm Czteroletni*, wyd. J.K. Żupański, Poznań 1879, s. 134–135.

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

180. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 22 VIII 1780

Rkps LVIA, SA 5918, k. 526–529v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcyi sejmiku poselskiego na sejm warszawski od prześwietnych obywatelów województwa trockiego j.w.i.p.p. posłom z województwa trockiego obranym danej, 22 VIII 1780 w grodzie trockim aktykował Józef Kiewlicz; pod dokumentem adnotacja o wydaniu wypisu przez Stanisława Godlewskiego, regenta ziem. i gr. woj. tr.

Instrukcja od na[s], senatorów, dygnitarzów, rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego, za wydaniami N.K.J. Stanisława Augusta P.N.M. na sejm ordynaryjny warszawski ^ana dzień^a 2 października *in anno praesenti* przypadający, a na sejmiki antekomicjalne^b na dzień 21 augusta uniwersalami *in solitum*^c *consiliorum locum*, do miasta J.K.M. i zamku trockiego w czasie udeterminowanym zgromadzonych j.w.i.p.p. Stefanowi Dominikowi Romerowi, podkomorzemu woj. tr., i Michałowi Zaleskiemu, czesznikowi pow. grodzieńskiego, posłom na sejm walny warszawski *nemine contradicente, unanimi voce et voto* obranym w roku terażniejszym 1780 miesiąca augusta 21 dnia w następujących żądzach:

1. Miłość *orthodoxae fidei* i narodu swojego N.K.J. P.N.M. gorliwą gorliwie poważając nawzajem naturalnie przez wrodzoną sympatię i staropolską cnotę naród monarchom swoim wierny w obywatelach coraz większą wierność i posłuszeństwo pomnaża, za co, wszechmocności boskiej znając providencją, onejże najpierwej, a za tym *vicariae Dei potestati* za wszczepioną i zakwitnioną w Ojczyźnie sprawiedliwość i ekonomiczny krajowy porządek, za utrzymaną wewnętrzną^d i zewnętrzną spokojność N.K.J. P.N.M. łaskawie panującemu w sercach obywatelskich trwającą wdzięczność i najprzychylniejsze podziękowanie j.w. posłowie oświadczą, za którym spodziewamy się pomyślności krajowej, jako przedziwnie wszechmocna ręka boska w opiece swojej Ojczyznę utrzymywała, łaskawego i przezornie panującego [526v] Pana nam dała, tak nie tylko w terażniejszym wieku przykrościami za nasze przestępstwa uciśnione i uszczuplone państwo przezornym panowaniem N.K.J. P.N.M. przeciwności oddali, ale i powierzoną z nieba Koronę Polską i W.Ks.L. wiekami i prawami zjednoczone współ z panującą religią do pierwszych ozdób przywrócić powagą swoją potrafi, a przeto j.w. posłów *iura unionis* prowincyi W.Ks.L. z Koroną Polską i statut W.Ks.L. we wszystkim *quam strictissime et zelosissime* utrzymać upraszamy.

2. Stan szlachecki, rada i obrona Ojczyzny w powadze swojej nienaruszony, także stan miejski w potrzebach dostarczający w swoim bezpieczeństwie prawami warowany i ostatni pracowity poddaństwa żywiący *corpus publicum*, bez którego słabiej by siły musiały, aby te stany potrzebne nie mieszały porządku prawami opisanego stanów sobie przyzwoitych, j.w. posłowie dostrzegać będą.

^{a-a} Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^b Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^c Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^d Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

3. Pośledniejszym dwóm stanom zostawują *campum bene merendi* i zachęcając do cnót i zasług wiernych Ojczyźnie, nobilitacje za rekomendacjami godnym do nich osobom *veteri praxi* pozwolić przystali.

4. Do przyjęcia do indygenatów szlachtę cudzoziemską *antiqua consuetudine et lege* nie mają być bronne, a zaś dawniejsza cudzoziemska szlachta z dziadów swoich na dobrach ziemskich dotąd mieszkająca i o żadną zdradę nie poszlakowana *absque questione ulla* bez potrzebowania indygenatów, *capaces honorum et bonorum* jak patriotowie nasi, *eadem aequalitate et iuribus nobilitatis nostrae gaudere* powinni.

5. Aukcyi podymnego podatkwowi [sic] czynić nie podobno, gdyż i za postanowiony w dobrach ziemskich bez intratnych za poddanych uboższych *possessores* zakładając *aerario publico* opłacać muszą, aukcja zaś podymnego ciężarem swoim każdego czasu, a mianowicie w terażniejszej karystyi barziej by zubożyła procentowy podatek, tym więcej uciążliwszy, że nie *debitores*, ale *creditores* duchowni i świeccy, *etiam* i nie procentowani opłacać i egzekucjom wojskowym w niewypłaceniu podlegać muszą, *satius* ony skasować, a na to miejsce inny, łaskawy obmyślić. A lubo z hibernowych i ziemskich dymów z młynów, z pogłównego, z propinacyi, z handlów, *ex subsidio charitativo* od duchowieństwa, z miast i z innych źródeł wynikające podatki zdają się dostarczać potrzebom Rzeczypospolitej, jednak gdy *publicum* upatruje potrzebę, którym dogadzając, umniejszenie ekspensów publicznych w konstytucjach nowych wyrażonych i oficyalistów przymnoży nieco skarbowi Rzeczypospolitej.

6. Przeszłych sejmów, pod konfederacją trwających, niektóre skutki trwożą obywatelów, zabiegając onym, jeśli by następujący zostawał pod konfederacją, w jakich ma być traktowany materiach, przez uniwersały publikować jest bezpiecznie, *sub nullitate atentorum* nad przepis uniwersalami oświadczony, na którym to *etiam* ekstraordynaryjnym sejmie *salvis iuribus* unii W.Ks.L. *per omnia* wszelkie materie i statut W.Ks.L. j.w. posłowie *in toto manutenere* mając *et in praeiudicium* prowincyi W.Ks.L. na żaden punkt nie zezwolą.

7. Przywileja J.K.M. wszelkie, a mianowicie na urzędy sądowe, [527] po podpisaniu onych przez Najjaśniejszego Pana, najdalej aby *in spatio* niedziel 6 *praevia per ordinationem* na N.K.J. panującego *constituta exolutione* aby uprzywilejowanych osób rąk dochodziły bez mitręgi i dalszej przewłoki, opisać potrzeba.

8. Trybunał W.Ks.L. w Grodnie sądzący się w karystyjnym, a przeto ceną obywatelów obciążającym miejscu, gdzie *vix sola non venditur aura*, którego abo *veteri praxi* ruską repartycją do Mińska i Nowogródka przenieść, abo w jednym, stołecznym mieście Wilnie, gdzie i rugi być mają miejsce, do sądenia obudwóch repartycyi wyznaczyć, a w Grodnie dalsze jurysdykcye zwyczajne i sejmy zostawić mogą, też dla sprawiedliwości obfitszej rocznych dwóch na litewską i ruską repartycją trybunalską marszałków przy deputatach, po jednemu z województw i powiatów do sądenia obranych podług rozrządzenia sejmowego, starać się będą j.w. posłowie.

9. Wiele by zaszczytu, ozdoby i pożytku po miastach prowincyi W.Ks.L. N.K.J. P.N.M. przyczynił, gdyby z dobroćliwości serca swojego ten kraj rezydenturą pańską choć co lat dwie uszczęśliwiał, suplikować zechcą u Najjaśniejszego Majestatu j.w. posłowie.

10. Sprawy ziemskie i grodzkie w komplecie do sądenia przyzwoitym bez omieszkania *sitientibus iustitiam* zostawać powinny, czas dla ziemstwa niedziel 18, a dla grodu niedziel 16 *non interrupte*, aby się sądziły za naradzeniem się *publico* użyteczne pory oraz dla powagi i spokojności sądowej *ad proportionem* potrzeby po województwach i powiatach w czasach sądowych, aby milicyja one asystowała, od Rzeczypospolitej^f zapłatę odbierająca, uradzą, a oraz *in omnibus subselliis*^g ubezpieczające obywatelów w sądach i na sejmikach sentymenta obmyśla j.w. posłowie.

11. Reasmupcyja prawa Statutu W.Ks.L. o dawnościach ziemskich *ad praecludendam viam* kłótniom i pieniactwom w obywatelstwie jak jest potrzebne, tak wynalezionym do kłótni sposób pozywania bez wyrażenia pretensyi, o co się strona żali, nie mają zapozwani odpowiadać, taki sposób wyzuwający i podstępny skasować, a w zapozwach pretensyją wyraźnie opisać należy.

12. Sądy podkomorskie wiele ekspensu ujmą, gdy wielmożny podkomorzy w miastach sądowych rejestra będzie miał swoje do wpisów wolne zapożyczającym do rozgraniczenia się, a do rozsądenia *in accessoriis* w czasie na sejmie wynalezionym zjeżdżać będzie podkomorzy, w którym na włókę gruntu zesłać jednego, a na większość za zgodzeniem się^h stron na jednego czy na dwie osoby *salva appellatione*ⁱ do sąduⁱ podkomorskiego odeszłe, same zaś wszelkie podkomorskie umniejszając stronom ekspensa przy dwóch lub więcej przydanych asesorach *absque appellatione* sprawę *definitive* zakończyć będzie obowiązkiem.

13. Palestra we wszystkich subseliach stawająca nadgrode^h [527v] pracy swojej z uznania sądowego w propocji mieć powinna, której według pracy każdy sąd *eo instanti* nie zachodząc z sądu stronom opłacać nakaże, jakby za wekslem, bez żadnych zapozwów, dylacyi i apelacyi, a palestra od sądu ma być przydawana.

14. Sejmiki egzulanckie smoleńskie i starodubowskie przez tychże patriotów prośzone, aby się starodawnym zwyczajem do Wilna powróciły, *instabunt* j.w. posłowie. Ekstrosje i różne egzakcyje po miastach oraz akcyzy niekostytucyjne, cła publiczne handlujących obciążające aby nie zginęły, handle moderować, a niesłuszności kasować Rzeczpospolita zechce.

15. Sejmiki podwójne, z krzywdą obywatelską praktykowane, *pluralitate votorum* zakończone, aby w przyszły czas nie praktykowały się. Kancelaryje *sub abiudicatione* aby na ten czas wszelkie manifesta, aktykacyje instrumentów sejmikowych nie przyjmowały, obostrzyć prawem potrzeba.

^{e-e} Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^f Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^g Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^h Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

ⁱ⁻ⁱ Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

16. Jeśli by się znalazło miejsce soli krajowej, otworzyć okna onej miliony z kraju wyprowadzającej, także przeczyszczenie rzek portowych, także rzek Piny z Muchawcem, które w ekspensa do kilkudziesiąt tysięcy Rzeczypospolitej kosztują, a skutku nie mają, uskutecznić stany Rzeczypospolitej zechcą.

17. Fundusz klasztoru ichmościów księży dominikanów wysokodworskich w województwie trockim w roku 1629 *ultima iunii* przez śp. j.w. Alfonsa Lackiego, pierwiej kasztelana, potym starosty Księstwa Żmudzkiego, czyniony, a w roku 1645 *iulii* 4 w Trybunale przyznany i zaprzysiężony, ze wsią Czyżunami i z inkorporowanymi do funduszu folwarku Pomaszowo w roku 1645 *aprila* 9, *eodem anno* dnia 2 septembra w Trybunale przyznanym, aby *per constitutionem* był aprobowany, ile gdy sukcesor z fundatorów *de lumbis* idący wielmożny Onufry Lacki, chorąży tr., o to uprasza, *instabunt* j.w. posłowie.

18. Fundusze zakonne wszystkie, a ile tych zakonników, którzy do edukacyi młodzi narodowej się zabierają, a drugie już edukują od lat 50 w posesyjach będące przez samych fundatorów zaskutecznione, lubo by prawności i przez konstytucją aprobaty nie miały, *eo ipso* pięcią dawnościami zatwierdzone, ochraniając odmienności przez konstytucją aprobaty, j.w. posłowie wystarają się.

19. Zakony dające młodzieży szlacheckiej edukacją, jako to od lat kilku księża dominikanie mereccy bez żadnej dotąd pensyi edukujące, *iustam* [528] *mercedem merentur*, u stanów Rzeczypospolitej z Komisji Edukacyjnej dla zachęcenia tychże i innych księży edukujących wystarają się j.w. posłowie.

20. J.w. Stefan Dominik Romer, podkomorzy i poseł nasz terażniejszy, wielością zasług starożytnych z imienia swojego i z siebie samego wsławiony funkcjami, w trybunalskich sądach, w poselstwach sejmowych, w komisyjnych Rzeczypospolitej zawsze chwalebnie odprawionych funkcjach żadnej nie mający nadgrody *praeter obsequii gloriam* na sobie noszącego, za którym do łaski N.K.J. P.N.M. i do stanów Rzeczypospolitej o nadgodę i promocyją całym województwem *instando* suplikujemy, *similiter* o dług nie prywatny, ale od Rzeczypospolitej jeszcze pradziadowi śp. j.w. Mateuszowi Romerowi, generałowi artylerii W.Ks.L., należący, za ekspensa podczas różnych z Turkami kampanii wojennych przez tegoż j.w. generała artylerii W.Ks.L. *de proprio* erogowanych, teraz w komisji likwidującego długu Rzeczypospolitej uznany jest *pro reali ad exsolvendum in quantitate* 194 121 złotych polskich i groszy 24, którego długu od Rzeczypospolitej sukcesorom tegoż generała artylerii W.Ks.L. ze Skarbowej Komisji W.Ks.L. nieodwłoczne opłacenie dla kredytu u obywatelów przyszłego j.w. posłowie gorliwie *instabunt*. Za nie zgodzeniem się ten punkt eliminowany, *connotatur* Eytmin, ciwon woj. tr., ¹d[yrektor] s[ejmiku]¹.

21. Urząd skarbnego W.Ks.L. że kancelarią i manualistów do niej konserwować^k musi, przeto przy swej dawnej bez umniejszenia pensyi zostawać powinien.

¹⁻¹ Fragment nadpisany.

^k Naklejka w miejscu przesnuwania utrudnia odczyt.

22. *Desiderium* indygenatu od j.p. Klotza, doktora i ¹J.K.M.¹ archiatra aktualnego, na przeszłym sejmie nie uskutecznione, na teraźniejszym *ad normam legis* za dedukcją szlachectwa cudzoziemskiego w Rzeszy Niemieckiej w księstwie celskim do elektoratu hanowerskiego dopiero należącym dowodzonego *praevio supra fidelitatem iuramento*, aby^m indygenat dla niego i potomstwa jego wystarany był, instancjować do stanów Rzeczypospolitej zechcą j.w. posłowie.

Nareszcie ufamy jako ojcu dobrotliwemu naszemu J.K.M. P.N.M., stanom Rzeczypospolitej wiernie na siebie ogłądającym się od wyniszczenia się nowymi podatkami do ostatniego w niebogatej Ojczyźnie przezorność poselska z województwa naszego godnym osobom powierzona, na której zaufanie i bezpieczeństwo fundując, takową instrukcją rękoma naszymi podpisujemy.

Actum w mieście i zamku Trokach *ut supra*.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr. i poselskiego sejmiku dyrektor *mp.*; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Robert Kazimierz Deraes, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Jeleński, sędzia ziem. woj. tr., pułkownik przedniej straży buławy wojsk [528v] W.Ks.L.; Adam Turczynowicz, pisarz ziem. woj. tr.; Bernard Szwykowski, stolnik woj. tr. *mp.*; Franciszek Deraes, sędzia gr. tr., pułkownik usarski W.Ks.L.; Antoni Jan Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Józef Możeyko, łowczy tr.; Józef Junosza Dombrowski, podwojewodzi smoleński; Damazy Romer, kapitan wojsk pruskich; Symon Sagatowski, strażnik woj. tr.; Józef Szczodro, czesznik woj. tr.; Piotr z Kleczkowa Kleczkowski, rotmistrz grodzieński; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Antoni Gosicki, rotmistrz woj. tr., chorąży petyhorski; Jakub Godaczewski, starosta pucilański; Jan Godaczewski, czesznikowicz tr.; Ignacy Siwicki, starosta rykaciejski; Antoni Kleczkowski, skar[bnik] tr.; Józef Karłowicz, stoln[ikowicz] rzeczycki; Michał Tański, strażnik [smoleński]; Adam de Sztrunk, stolnikowicz rzeczycki; Ludwik Karłowicz, starosta subor[towicki]; Józef z Kleczkowa Kleczkowski, rotmistrz woj. tr.; Symon Ertman *mp.*; Onufry Staniewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Tadeusz Orzechowski, porucznik woj. tr.; Jan Bogdan Gawianowski, chorąży popisowy woj. tr.; Wawrzyniec Odyniec, skarbnik rzeczycki; Antoni Iwaszkiewicz; Józef Odyniec, skar[bnikowicz] rzeczycki; Tomasz Paszkiewicz, horod[niczy] woj. tr.; Antoni Billewicz, czesznik Księstwa Żmudzkiego; Ignacy Sempliński, t. w.; Jakub książę Jurjewicz, rotm[istrz] woj. mińskiego; Stanisław Kleczkowski, czesznikowicz oszmiński; Mikołaj Żyliński; Adam z Kumina Tyszkiewicz, skar[bnikowicz] pow. lidzkiego, rotm[istrz] smoleński; Rafał Bieńkuński, komornik woj. tr.; Dominik Abłamowicz, komornik woj. tr.; Ignacy Skinder; Józef Kiewlicz, porucznik woj. tr. *mp.*; Tadeusz Thomaszewicz, łowczyc oszmiński; Antoni Tomaszewicz, rotmistrz starodubowski; Józef Gozdawa Godaczewski, oboźnic woj. tr.; Felicjan komes Mortun, czesznik starodubowski, rotmistrz woj. smoleńskiego; Michał Mordas Żyliński, łow[czyc] woj. tr.; Marcin Bohdanowicz; Maciej Dowgiało; Antoni Antoniewicz; Jan Mioduszewski;

¹⁻¹ Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^m Słowo nadpisane.

Jan Woydag; Aleksander Klidzia; Franciszek Pawłowski; Jakub Monkiewicz; Michał Samowski; Onufry Wirpsza; Wincenty Wirpsza; Onufry Zacharewicz; Tomasz Zacharewicz; Dominik Bernacki; Paweł Paszkowski; Antoni Łukaszewicz; Józef Surwiło; Jerzy Jurewicz; Samuel Juszczyński; Józef Boczkowski; Piotr Paszkowski; Michał Narkiewicz; Wincenty Budkiewicz; Karol Litawor Aramowicz, cheszn[i-kowicz] brzeski; Jakub Stanisław Dokurno, kom[ornik] woj. tr.; Jakub Romer, podstolic tr.; Józef Samowski; Tomasz Dowgird; Józef Mioduszewski; Andrzej Antoniewicz, porucznik popisowy woj. tr.; Kazimierz Woydag; Wincenty Pawłowski; Szymon Zakrzewski; Antoni Remling; Michał Wirpsza; Józef Staniewicz; Adam Zacharewicz; Tomasz Trobeyko; Ignacy Bernacki; Jan Białowieski, starosta pilikański *mp.*; Józef Łukaszewicz; Stanisław Bieńkuński; Benedykt Juszczyński; Benedykt [529] Łukaszewicz; Kazimierz Boczkowski; Jerzy Butkiewicz; Wincenty Staniewicz; Kazimierz Romer, podstolic woj. tr.; Dominik Turewicz, skarbnik smoleński; Felicjan Macewicz; Józef Rowiński; Tomasz Szyszko; Jan Macewicz; Dominik Jatkowski, komornik woj. tr.; Antoni Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Andrzej Leszczyński, podczaszy woj. podlaskiego; Antoni Janik Janowski, rotm[istrz] smoleński; Symon Danilewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Michał Tański, strażnik smoleński; Tadeusz Tański, rotm[istrz] tr.; Walenty Leszczyński, podczaszy woj. podlaskiego *mp.*; Jan Leszczyński, komornik woj. tr.; Ludwik Rondomański, porucznik woj. tr.; Ignacy Łukaczewski; Rafał Rosochocki; Leon Rondomański; Józef Buszkowski; Tomasz Narwid; Andrzej Łoyba; Jan Hoppen, skar[bnikowicz]; Michał Golejewski, skarbn[ik] oszmiański; Mateusz Bohdanowicz; Stanisław Gieysztor; Sylwester Kulikowski; Bartłomiej Tubielewicz; Marcin Kosmowski; Józef Maciejewski; Józef Downarowicz; Dan [sic] Dłużniewski; Antoni Dowgiało; Franciszek Talatowicz; Piotr Talatowicz; Antoni Woydag; Kazimierz Woydag; Antoni Leszczyński, porucznik woj. tr.; Jan Rosochacki, komornik tr.; Antoni Danilewicz, por[ucznik] woj. tr.; Józef Danilewicz; Jan Skarżyński, s[karbnikowicz] woj. tr.; Jerzy Buszkowski; Antoni Peycz; Nikodem Moszoł; Jakub Kirklewski; Ludwik Maciuński; Aleksander Klidzia; Michał Łoyba; Michał Zaleski; Tomasz Gawianowski; Marcin Grażewicz; Jan Żyliński; Jan Łukomski; Józef Gawianowski; Kazimierz Gawianowski; Jakub Łukaszewicz; Kazimierz Kozłowski; Krzysztof Dowgird; Józef Waliński; Jan Pacewicz; Maciej Pacewicz; Symon Pacewicz; Antoni Pacewicz; Mateuszⁿ Pacewicz; Józef Pacewicz; Mateusz Sadkowicz; Jan Włochowicz; Kazimierz Grażewicz; Bartłomiej Jachimowicz; Krzysztof Jachimowicz; Marcin Ilcewicz; Jan Grażewicz; Tadeusz Kijuć, regent ziem. woj. tr.; Jerzy Lembicz, regent ziem. i gr. tr.; Stanisła[w] Godlewski, regent ziem. i gr. woj. tr.; Tadeusz Godlewski *mp.*; Józef Iżycki *mp.*; Jan Moczydłowski, łow[czy] piński; Maciej Oganowski; Samuel Oganowski; Tomasz Oganowski; Antoni Oganowski; Michał Oganowski; Andrzej Oganowski; Jan Oganowski; Stefan Oganowski; Antoni Kurowski; Wincenty

ⁿ Imię nadpisane.

Kurowski; Symon Kurowski; Franciszek^o Łomański; Kazmierz Łomański; Józef Benkuński; Franciszek Piotrowski; Kazimierz Dobkiewicz; Maciej Dobkiewicz; Samuel Juszczynski; Benedykt Juszczynski; Michał Miłeyko; Jakub Jastrzębski; Ignacy Paprocki; Symon Petruszewicz; Teofil Jocz; Wincenty Siellawa; Władysław Brzezicki; Ignacy Strebeyko; Piotr Wistycy; Kazimierz Gliczyński; Tomasz Ryży; Antoni Ryży; Kazmierz Janowski; Tadeusz Kuszelewski, rotm[istrz] woj. tr.; Antoni Woysiad; Tadeusz Strawiński; Józef Strawiński; Antoni Strawiński; Józef Strawiński; Antoni Monczuński; Jakub Monczuński; Józef Andrzejkowicz; Jerzy Zelnia; Stefan Pietraszkiewicz; Bartłomiej Janowicz; Antoni Jacuński; Mateusz Wersocki; Michał Andruszkiewicz; Jan Kulesza; Antoni Tubielewicz; Dominik Petruszewicz; Mateusz Żukiewicz; Kazimierz Szkiładź; Bogusław Rowiński; Antoni Chomicz; Józef Chodkowski; Józef Frąckiewicz; Bartłomiej Jacuński; Józef Oławski; Ignacy Oławski; Józef Oławski; Michał Hołochwicz; Michał Mordas; Antoni Wirpsza; Tadeusz Tołoczko^p; Józef Będziński; Wincenty Eynarowicz; Tomasz Monczuński; Marcin Monczuński; Symon Wonangiewicz; Jerzy Jachymowicz; Michał Jachimowicz; Adam Witkowski; Antoni Winiarski; Bartłomiej Zacharewicz; Kazimierz Roguski; Wincenty Leśniewski; Jerzy Hebrowski; Józef Wersocki; [529v] Wiktory Pietraszkiewicz; Jan Siemaszko; Jerzy Krajewski; Symon Noniewicz; Marcin Dobkiewicz; Michał Kamiński; Antoni Ziemnicki; Michał Siellawa; Florian Żyliński; Antoni Sudwoy; Jan Zaleski; Antoni Mackiewicz; Ignacy Surwiłł; Andrzej Pacewicz; Franciszek Borkowski; Andrzej Eynarowicz; Józef Downarowicz; Antoni Maciejewski; Jan Krupski; Józef Eynarowicz; Jan Woydag; Dominik Kosiński; Mateusz Tubielewicz; Józef Kotkowski; Michał Dzięgielewski; Piotr Mackiewicz; Jerzy Biesiekierski; Stanisław Bieńkuński; Gabriel Jocz; Józef Hołochwost; Franciszek Zaleski; Antoni Beńkuński; Mikołaj Sakowicz; Kazimierz Sakowicz; Andrzej Kołodzieżyński; Leon Karwowski; Jakub Czaykowski; Jerzy Jocz; Adam Paszkiewicz, komornik woj. tr.; Piotr z Kleczkowa Kleczkowski, str[ażnik] smoleński; Maciej Mikutowicz; Michał Jurcewicz, starosta miednicki; Wawrzyniec Gawianowski *mp.*; Józef Kozakiewicz; Karol Iwanowski; Jerzy Sapranowski; Kazimierz Wilbiszewski; Barnabo Kozłowski; Karol Ablamowicz; Jerzy Radzikowski *mp.*; Franciszek Hryniewicz; Jan Pluciński, komornik oszmiański; Józef Gutowski, cześn[ik] par[nawski]; Antoni Żuk.
[307 podpisów]

^o Naklejka w miejscu przesznuowania utrudnia odczyt.

^p Naklejka w miejscu przesznuowania utrudnia odczyt.

CXXII. Sejmik deputacki w Trokach 5-6 II 1781

181. Kredens dla deputatów, 6 II 1781

Rkps 1 LVIA, SA 5918, k. 613–614v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację i pisarstwo Trybunału Głównego W.Ks.L. kadencyi wileńskiej w.j.p. de Raesowi, sędziemu ziem. woj. tr., służącego, 7 II 1781 w grodzie trockim aktykował Franciszek Hryniewicz; pod dokumentem adnotacja o wydaniu widymusu przez Stanisława Godlewskiego, regenta ziem. i gr. woj. tr.

Rkps 2 LVIA, SA 5918, k. 615–616v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja kredensu na deputację kadencyi grodzieńskiej w.j.p. Dombrowskiemu, podwojewodzie smoleńskiemu służącego, 7 II 1781 w grodzie trockim aktykował Franciszek Hryniewicz; pod dokumentem adnotacja o wydaniu widymusu przez Stanisława Godlewskiego, regenta gr. i ziem. woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta^a i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu, do miasta J.K.M. Trok *pro die* 5 februaryi w roku niniejszym 1781 dla obrania w.i.p.p. deputatów na przyszłe Trybunały kadencyi grodzieńskiej i wileńskiej zgromadziliśmy się, gdzie, postępując *iuxta praescriptum novellae legis* konstytucyi *coronationis* N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, w roku 1764 zaszłej²¹⁷, po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., przystąpiliśmy *ad electionem* w.i.p.p. deputatów, do której to funkcji, znając być *capacissimos et tot meritis* w W.Ks.L. zaszczyconych, *liberis et non* [613v] *impeditis suffragiis*^b w.j.p. Roberta Kazimierza de Räesa, sędziego ziem. woj. tr., za deputata i pisarza na sądenie Trybunału kadencyi wileńskiej, a w.j.p. Józefa Dombrowskiego, podwojewodzie smoleńskiego, starostę międzyrzeckiego, za deputata na sądenie Trybunału kadencyi grodzieńskiej^b obraliśmy, po którym obraniu ciż w.i.p.p. deputaci na dniu 6 *mensis et anni currentium ad mentem supra* rzeczoney konstytucyi koronacyjnej przysięgę z roty w konstytucyi 1726 roku wyrażonej²¹⁸ *in eum tenorem*:

my, ‘Robert Kazimierz de Räes, sędzia ziem. woj. tr., Józef Dombrowski, podwojewodzi smoleński,^c przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa Statutu W.Ks.L., konstytucyj trybunalnych, wedle żałoby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będę sędził, zeznania i zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwo

^a W rkps. 1 zamieniona kolejność słów „rycerstwo” i szlachta”.

^{b-b} W rkps. 2 deputaci wymienieni w odwrotnej kolejności.

^{c-c} W rkps. 2 deputaci wymienieni w odwrotnej kolejności.

²¹⁷ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

²¹⁸ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów i nagrody, podarków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na sądy po obraniu moim na nie i radzić nie będę, pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogroźek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość, i prawa pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żądnych z nikim w sądziech czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będę, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, [614] krom wielkiej^d, prawdziwej i obłożnej choroby mej albo własnej, gwałtownej potrzeby i że żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwie według korektury Trybunałowi roku 1726²¹⁹, na sejmie w Grodnie uczynionej, nic jej nie przestępując, na tych sądach trybunalskich sprawować się będę, jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mnie Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, Boże mnie ubij na duszy i na ciele;

in facie województwa naszego trockiego, przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a za tym jako de praestito eiusmodi przez ichmościów iuramento praesentibus testamur, tak oraz ciż ichmościowie deputaci, tanquam już in plena activitate w tej funkcji zostający, nie tylko z innemi deputatami z innych województw i powiatów obranemi na swoich kadencjach zasiadać mają, lecz etiam interesa województwa naszego pamiętać et quod de iure spectari potest, ad manus sobie powierzone administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych przyświadczamy i stwierdzamy.

Datum w Trokach roku 1781 miesiąca februaryi 6 dnia.

Podpisy pod rkps. 1

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr., dyrektor sejmiku gromnicznego, gospodarskiego i relacyjnego; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Józef Eustachy Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Bernard Szwykowski, stolnik woj. tr.; Adam Turczynowicz, pisarz ziem. woj. tr.; Franciszek de Raës, sędzia gr. tr., pułkownik usarski wojsk litewskich; Józef Szczodro, czesznik woj. tr.; Antoni Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Tadeusz de Raës, starosta giernakolski; Stanisław Godlewski, regent ziem. i gr. woj. tr.; Jakub Sienkiewicz, rotmistrz aktu[alny] woj. tr., *mp.*; Michał Zaleski, czesznik grodzieński; Stefan Szczodro, mostow[niczy] i rotm[istrz] orszański; Piotr z Kleczkowa Kleczkowski, rotm[istrz] grodzieński; Stanisław z Kleczkowa Kleczkowski, czesz[nik] oszmiański; Tadeusz Jassudowicz; Ludwik

^d W rkps. 2 „wszelkiej” zamiast „wielkiej”.

²¹⁹ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

Żyliński, rot[mistrz] woj. tr.; Antoni Żyliński, regent podkomorski woj. tr.; Jan Lacki, chorąży J.K.M.; [614v] Ludwik Winogrodzki, rotmistrz woj. tr.; Jerzy Botkowski; Antoni Skarżyński, budowniczy tr.; Tomasz Skarżyński; Andrzej Eynarowicz, porucznik woj. tr.; Tomasz Koniuszewski; Jan Leszczyński, kom[ornik] woj. tr.; Wincenty Eynarowicz; Stefan Kudrewicz; Jan Białowieski; Franciszek Andrzejkowicz; Jan Kozłowski; Antoni Szymon^e Abramowski, komor[nik] woj. tr., s[karbnikowicz] woj. połockiego; Józef Woysiat; Jan Pacewicz; Maciej Pacewicz; Mateusz Pacewicz; Symon Pacewicz; Mateusz Pacewicz; Antoni Pacewicz; Wincenty Pacewicz; Józef Pacewicz; Mikołaj Rondomański; Michał Żyliński; Jerzy Jendrzewski; Dominik Bernacki; Józef Surwił; Symon Jagintowicz; Leon Tański, starosta boryski; Antoni Tański, por[ucznikowicz] orszański; Franciszek Borewicz; Dominik Sempliński, s[karbnik] tr.; Leon Rondomański *mp.*, r[otmistrz] tr.; Tadeusz Pawłowski, rotmistrz woj. smoleńskiego; Józef Kiewlicz, p[orucznik] woj. tr.; Symon Hertman *mp.*; Józef Rogalski *mp.*; Tadeusz Godlewski, stoln[ik] star[odubowski]; Józef Zacharewicz, sk[arbnik] woj. tr.; Kazimierz Matuszewicz; Wawrzyniec Odyniec, skar[bnik] rzeczycki; Jan Odyniec, s[karbnikowicz] rzeczycki; Józef Odyniec, s[karbnikowicz] rzeczycki; Jerzy Olechnowicz, ł[owczy] cheł[mski]; Aleksander Niedziński; Adam Hrydziewicz; Jan Włastowski; Dominik Roynicki; Karol Litawor Aramowicz, czeszn[ikowicz] woj. brasławskiego; Tadeusz Dołmacki; Dominik Janikowski, porucz[nik] woj. tr.; Mikołaj Radziejewski Kulupało; Michał Tański, porucz[nik] woj. tr.; Antoni Surwił; Jan Duszewski; Maciej Sawicki; Jan Ratowt; Antoni Woropay; Ludwik Pikiel; Józef Husciłło, por[ucznik] tr.; Tomasz Dołmacki; Franciszek Andrzejewski; Kazimierz Paszkiewicz, komornik woj. tr.; Jan Aramowicz *mp.*; Onufry Rymsza, regent ziem. woj. tr.; Jan Jerzy Lembicz, regent gr. i sądów podkomorskich woj. tr.; Franciszek Hryniewicz; Andrzej Leszczyński, podczaszy woj. podlaskiego; Antoni Leszczyński, porucznik woj. tr.; Andrzej Leszczyński; Antoni Maciejewski; Walenty Leszczyński, porucz[nik] woj. smoleńskiego; Jakub Leszczyński *mp.*; Michał Golejewski, skar[bnik] oszmiański; Franciszek Hryniewicz, nam[iestnik] woj. tr.

[96 podpisów]

Podpisy pod rkps. 2

Józef Piotr Eytmin, ciwon i dyrektor sejmiku gromnicznego, gospodarz woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Józef Eustachy Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Adam Turczynowicz, pisarz ziem. woj. tr.; Bernard Szwykowski, stolnik woj. tr.; Franciszek de Raes, sędzia gr. tr., pułkownik usarski wojsk litewskich; Józef Szczodro, czesznik woj. tr.; Antoni Strawiński, pisarz gr. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Stanisław Godlewski, regent ziem. i gr. woj. tr.; Tadeusz de Raes, starosta giernakolski; Jakub Sienkiewicz, rotmistrz aktu[alny] woj. tr., *mp.*; Michał Zaleski, czesznik grodzieński; Piotr z Kloczkowa Kleczkowski, rotm[istrz]

^e Zapewne przekreślony przydomek „Szyrno”.

grodzieński; Stanisław z Kleczkowa Kleczkowski, czesz[nik] oszmiański; Antoni Kleczkowski, skarbnik pow. wilkomierskiego; Tadeusz Jassudowicz; Ludwik Żyliński, rotmistrz woj. tr.; Antoni Żyliński, regent podkomorski woj. tr.; Jan Lacki, chorąży J.K.M.; Ludwik Winogrodzki, rotm[istrz] woj. tr.; Jerzy Botkowski; Antoni Skarzyński, budowniczy tr.; Tomasz Skarzyński; Andrzej Eynarowicz, porucznik woj. tr.; Tomasz Koniuszewski; Jan Leszczyński, komor[nik] woj. tr. i pow. mozyrskiego; Stefan Kudrewicz; Antoni Szyrno Abramowski, komor[nik] woj. tr., s[karbnikowicz] woj. połockiego; Józef Woysieł; Jan Pacewicz; Maciej Pacewicz; Mateusz Pacewicz; Symon Pacewicz; Antoni Pacewicz; Wincenty Pacewicz; Józef Pacewicz; Mikołaj Rondomański; Aleksander Niedziński; Michał Żyliński; Mikołaj Radziejewski Kołapayło; Antoni Tański, porucznikowicz tr.; Ludwik Pikiel; Leon Tański, starosta bu[r]yski; Kazmierz Paszkiewicz, komor[nik] woj. tr.; [616v] Jan Aramowicz; Franciszek Borewicz; Dominik Sempliński, skar[bnik] tr.; Leon Rondomański; Tadeusz Pawłowski, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Stefan Szczodro, mostownicz i rotmistrz orszański; Józef Kiewlicz, porucznik woj. tr. *mp.*; Symon Hertman *mp.*; Józef Rogalski *mp.*; Józef Zacharewicz; Tadeusz Gudzewski, s. t.; Kazimierz Matusewicz *mp.*; Onufry Talatowicz, m[ostowniczy] tr.; Wawrzyniec Odyniec, skarbnik rzeczycki; Jan Odyniec, skar[bnikowicz] rzeczycki; Józef Odyniec, skar[bnikowicz] rzeczycki; Wincenty Eynarowicz; Michał Sielawa; Stanisław Siellawa; Jerzy Olechnowicz, ł[owczy] chełmski; Franciszek Olechnowicz; Adam Hryszkiewicz; Jan Włastowski; Dominik Raynicki; Tadeusz Dołmacki; Karol Litawor Aramowicz, czeszn[ikowicz] woj. br[zeskiego]; Dominik Sańkowski, por[ucznik] woj. tr.; Dominik Bernacki; Jerzy Jendrzewski; Józef Surwiłł; Symon Jagientowicz; Michał Tański; Antoni Surwiłł; Jan Duszewski; Maciej Sawicki, chor[ąży]; Jan Ratowt; Antoni Woropay; Tomasz Dołmacki; Józef Husciło, por[ucznik] tr.; Franciszek Andrzejewski; Onufry Rymśa, regent ziem. woj. tr.; Jan Jerzy Lembicz, regent gr. i sądów podkomorskich woj. tr.; Franciszek Hryniewicz; Andrzej Leszczyński, podczasz woj. podlaskiego; Antoni Leszczyński *mp.*; Michał Samowski; Walenty Leszczyński, porucznik woj. smoleńskiego; Jakub Leszczyński *mp.*; Michał Golejewski, skar[bnik] oszmiański; Tadeusz Hryniewicz, n[amiestnik] ziem. woj. tr.

[96 podpisów]

CXXIII. Sejmik gospodarski w Trokach 6 II 1781

Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i relacyjnego – zobacz niżej.

CXXIV. Sejmik relacyjny w Trokach 6 II 1781

182. *Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i relacyjnego, 6 II 1781*

Rkps LVIA, SA 5918, k. 611–612v – kopia w księdze grodzkiej: Akt laudum prześwietnego woj. tr., 6 II 1781 w grodzie trockim aktykował Franciszek Hryniewicz.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym instrumentem *boni ordinis* sejmikowania *publico laudo*, iż zachowując się *circa o[r]bitam* praw ojczystych, *signanter* konstytucji sejmu *coronationis* 1764²²⁰ w roku terażniejszym 1781 na^a pierwszy poniedziałek po Gromnicach, *idque pro die* 5 februaryi do miasta J.K.M. Trok, *ad solitum consiliorum locum* do zamku zgromadziwszy się, po [611v] zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., *qua* pierwszego urzędnika tegoż województwa, za deputatów na następujące Trybunały W.Ks.L., *idque* w.j.p. Kazimierza Roberta de Raesa, sędziego ziem. woj. tr., na kadencją wileńską oraz w.j.p. Józefa Dombrowskiego, podwojewodzego smoleńskiego, na kadencją grodzieńską zgodnemi głosami, *nemine contradicente* obraliśmy i desygnowaliśmy. *In crastinum* zaś, *idque* dnia 6 *praesentium post reasumptionem* rozpoczętego sejmikowania *ново electi* i.p.p. deputaci *ad sonantiam* pomienionej konstytucji *coronationis* jurament z rotty w konstytucji 1726 roku²²¹ eksprymowanej, *in praesentia* nas, urzędników ziemskich, grodzkich i wszystkich obywatelów województwa trockiego, wykonali.

Tandem tegoż czasu na sejmiku gospodarskim w.j.p. Jakuba Sienkiewicza, sędzica ziem. woj. tr., za rotmistrza aktualnego tegoż województwa *post decesum* w.j.p. Ignacego Podbiłęty, rotmistrza tr., zgodnymi głosy obraliśmy i kredebowaliśmy. *Post modum testimonium* szlachectwa j.p. Michałowi Żylińskiemu służące od koligacji tegoż jegomości w województwie mińskim [612] mieszkającej prezentowane, w roku 1777 februaryi 16 dnia datowane, *eodem anno et mense* 20 dnia *coram actis* ziemstwa mińskiego przyznane, do niniejszego laudum bez żadnej ni od kogo kontradycji przyjęliśmy.

Pro ultimo na sejmiku *relationis de transactis* sejmu j.w. posłowie oznajmili.

A jako *superius* wyrażonych w.i.p.p. deputatów obraliśmy i całego sejmikowania naszego *actus* odprawiliśmy, tak to wszystko w niniejszym laudum naszym eksprymowawszy, one dla lepszej twierdzy i wagi rękoma naszymi podpisujemy.

Actum w Trokach roku 1781 miesiąca februaryi 6 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr., dyrektor sejmiku; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Józef Szczodro, czesznik

^a Słowo nadpisane.

²²⁰ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

²²¹ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

woj. tr.; Damazy Romer, chorążyc woj. tr.; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Jerzy Staniewicz, kuchmistrz woj. tr.; Stanisław Godlewski, regent ziem. [612v] i gr. woj. tr.; Antoni Żyliński, regent podkomorski woj. tr.; Onufry Staniewicz, rotmistrz woj. tr.; Michał Golejewski, skarbnik oszmiański; Franciszek Hryniewicz; Ludwik Winogrodzki, rotmistrz woj. tr.; Leon Rondomański; Wawrzyniec Odynie [sic], skar[bnik] rzeczycki; Józef Odynie, s[karbnikowicz] rzeczycki; Jan Odynie [sic], s[karbnikowicz] rzeczycki.

[17 podpisów]

CXXV. Sejmik deputacki w Trokach 4–5 II 1782

O problemach z wyborem deputatów pisał S. Romer do K. S. Radziwiłła, 16 II 1782, AGAD, AR V 13258a, s. 68.

183. Kredens dla deputatów, 5 II 1782

Rkps LVIA, SA 5918, k. 873–874v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację prześwietnego województwa trockiego, 8 II 1782 w grodzie trockim aktykował Ludwik Winogrodzki, rotmistrz woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu, do miasta J.K.M. Trok *pro die* 4 february w roku terażniejszym 1782 dla obrania j.w.i.p.p. deputatów na przyszłe Trybunały kadencyi wileńskiej i ruskiej grodzieńskiej zgromadziliśmy się, gdzie *iuxta praescriptum* konstytucyi *coronationis anni* 1764²²² za zagajeniem przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., za deputatów na następujące trybunały, *idque* w.j.p. Jana Lackiego, chorążego pułku czwartego wojsk lit., na sądenie kadencyi grodzieńskiej, a zaś w.j.p. Piotra Kleczkowskiego, rotmistrza grodzieńskiego, na sądenie kadencyi wileńskiej, jako *viros capacissimos et meritis* W^a.Ks.L. zaszczyconych, *nemine contradicente* obraliśmy, po którym to obraniu ciż w.i.p.p. deputaci na dniu 5 *mensis et anni currentium ad mentem supra* wyrażonej konstytucyi przysięgę z rotty w konstytucyi 1726 roku wyrażonej²²³ *in eum* [873v] *tenorem*:

my, Jan Lacki, chorąży pułku czwartego wojsk lit., Piotr Kleczkowski, rotmistrz grodzieński, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej

^a Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

²²² „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

²²³ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

Jedynemu na tym, jako na tych sądach trybunal[skich] wedle Boga i sprawiedliwości, wedle praw i Statutu W.Ks.L., kon[stytucji], według żałoby i odporu stron, nie przykładając ani ujmując będziemy sędzić, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojenstwach i urzędach siedzącym, na bogatego i ubożego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego i na kolegę swego ani na dobrodziejstwa żadnej osoby, na nieprzyjaciela, tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani z[a] posuły i dalej sam przez się ani przez żadną osobę i ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów, nadgrody i podarunków żadnych ani miasta [sic] pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swym nie pomagać tego, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogroźek, ale samego Boga i sprawiedliwości Jego, i prawo pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tychże sędziach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wielorakimi sposobami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby i za żadną praktyką gwoili komu albo w swej sprawie na te sądy nie wstąpiemy, także prawdziwie według korektury Trybunału 1726 roku na sejmie w Grodnie uczynionej²²⁴, nic jej nie przestępując na tych sędziach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż, a jeśli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy, na ciele;

in facie województwa naszego trockiego, przed dygnitarzami [i]^b pierwszymi urzędnikami wykonali, a zatym jako *de praestita^c eiusmodi* przy tychże w.i.p.p. deputatów *iuramento praesentibus testamur*, tak oraz ciż w.i.p.p. deputaci, [874] *tanquam* już *in plena activitate* w tej funkcji zostający, nie tylką z i.p.p. deputatami z innych województw i powiatów obranemi na swoich kadencjach prawem i konstytucją *circumscriptis* zasiadać mają, lecz *etiam* interesa województwa naszego ciż ichmościowie pamiętać *et quod de iure spectari post^d ad manus* sobie powierzone administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych przyświadczamy i stwierdzamy.

Pisan w Trokach roku 1782 miesiąca februaryi 5 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr. *mp.*; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Józef Eustach Siękiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Jeleński, sędzia ziem. woj. tr. *mp.*; Antoni Hryniewicz, sędzia gr., podczaszy woj. tr.; Zygmunt Thomaszewicz, sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Józef Szczodro,

^b Naklejka w miejscu przesznurowania utrudnia odczyt.

^c Powinno być „praestito”.

^d Powinno być „potest”.

²²⁴ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

czesnik woj. tr.; Jan Michał Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Michał Tański, strażnik woj. tr.; Bernad Szwykowski, stolnik woj. tr. *mp.*; Franciszek Sańkowski, koniuszy woj. tr. *mp.*; Wawrzyniec Odyniec, skarbnik rzeczycki; Ludwik Winiogrodzki, rotmistrz woj. tr.; Jerzy Staniewicz, kuchmistrz i rotmistrz woj. tr.; Jan Kirklewski; Jakub Kirklewski; Leon Żyliński; Józef Nawsuć, rotmistrz ziem. woj. tr.; Jan Odyniec, skar[bnikowicz] rzeczycki; Andrzej Leszczyński, podczaszy podlański; Jerzy Bogatka, kom[ornik] lidzki; Wincenty Elsner, str[ażnikowicz] inflancki; Tadeusz Czernawski, budowni[czy] pow. wołkowyskiego; Michał Bohdanowicz, rotm[istrz] pow. grodzieńskiego; Franciszek Hryniewicz, stolnik wędecki [sic]; Antoni Żuk; Józef Alojzy Grodzicki, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Ludwik Żyliński, rotmistrz woj. tr.; Jakub Godaczewski, starosta puciłański; Józef Karłowicz, stoln[ikowicz] pow. rzeczyckiego; Władysław Laudański; Jakub kniaź Jurjewicz, skarbnik piński, rotm[istrz] woj. mińskiego; Ludwik Karłowicz, rotmistrz woj. tr.; Józef Odyniec, skarbnik [874v] rzeczycki; Michał Odyniec, stolnikowicz pow. brzeskiego; Józef Ignacy Kiewlicz, rot[mistrz] woj. tr.; Jan Leszczyński, kom[ornik] woj. tr. i pow. nowogródzkiego; Michał Eytmin, budow[niczyc]; Gaspar Elsner, strażn[ikowicz] inflancki; Ignacy Różewicz, strukczaszy woj. tr.; Franciszek Jocz, towarzysz brygady usarskiej; Jan Jerzy Lembicz, regent gr. i sądów podkomorskich woj. tr.; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Michał Juniewicz, kom[ornik] woj. tr.; Stegwiłło, rot[mistrz] pow. kowieńskiego; Andrzej Tur, rot[mistrz] woj. tr.; Adam Szkumin Tyszkiewicz, skar[bnikowicz] pow. lidzkiego, rotm[istrz] smoleński; Tadeusz Tur, podczaszy woj. tr.; Onufry Staniewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Ignacy Staniewicz, kom[ornik] woj. tr., rotm[istrz] woj. tr.; Jan Godaczewski, czesz[nikowicz] woj. tr.; Teofil Jocz; Ignacy Mańkowski; Jan Tołoczka, porucznik J.K.M.; Marcin Kosmowski, dzierżawca ekonomii tr.; Samuel Oganowski, porucznik J.K.M. woj. tr.; Kazimierz Kozakiewicz; Antoni Woydag; Jan Kozakiewicz; Jan Rondomański; Onufry Żuk; Stanisław Żuk; Wincenty Hryniewicz; Kazimierz Kulwanowski; Dominik Sańkowski, porucznik woj. tr.; Tadeusz Orzechowski, por[ucznik] woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, kom[ornik] woj. tr.; Jakub Żmijewski, komor[nik]^e woj. tr.; Tadeusz Thomaszewicz, łowczy orszański.

[70 podpisów]

^e Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

CXXVI. Sejmik przedsejmowy w Trokach 19 VIII 1782

Uniwersał Stanisława Augusta, instrukcja i kredens dla posła na sejmiki, list do senatorów – ASWPK2. O staraniach na sejmiku pisał A. Romer do K. S. Radziwiłła, 14 VIII 1782, AGAD, AR V 13252, s. 1.

184. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 19 VIII 1782

Rkps LVIA, SA 5918, k. 958–969v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcyi sejmiku poselskiego na sejm następujący od j.w.w.i.p.p. obywatelów prześwietnego województwa trockiego j.w.i.p.p. posłom obranym danej, 20 VIII 1782 w grodzie trockim aktykował Józef Kiewlicz, rotmistrz woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu widymusu przez Stanisława Godlewskiego, regenta gr. i ziem. woj. tr.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego za uniwersałem N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie już to rok 18, daj Boże w setne lata, panującego, na sejmik przedsejmowy poselski na dzień 19 sierpnia *currentis anni* wyznaczony wydanym, podług [958v] oblokweny prawa pospolitego, *solito more* do miasta i zamku J.K.M. trockiego zgromadzonych j.w.j.p. Józefowi Jeleńskiemu, sędziemu ziem., i j.w.j.p. Antoniemu Romerowi, podwojewodzemu, urzędnikom i posłom woj. tr. na sejm ordynaryjny warszawski *nemine contradicente, unanimi assensu et voto* obranym, w roku terażniejszym 1782 miesiąca sierpnia 19 dnia w niżej opisanych obowiązkach dana.

[1.] Najprzód przy najpowinniejszym podziękowaniu Najjaśniejszemu Panu z narodu naszego wolnie obranemu, łaskawie panującemu, za ewakuacją egzotycznego wojska z kraju, długich lat przeciągiem sprzykrzonego, doświadczającego Naród Polski z osiemnastoletniego panowania Najjaśniejszego Pana jako prawdziw[ego]^a ojca Ojczyzny miłość, każdemu porządnie i dobrotliwie udzieloną, bowiem religia panująca w uszanowanie, stan senatorski i ministerialny w powadze, stan rycerski i szlachecki najmniejszym poniżeniem nieskażony, *aequalitate et libertate gaudet, effrenata licentia libertati inimica*, przy kwitnącej sprawiedliwości, przy dawnych i przybyłych za panowania terażniejszego prawach konstytucyjnych z narodu precz oddalona, miasta prawami zabezpieczone, handle kupieckie przez spodziewaną na [959] cłach alewacją liczniejszego spodziewać się każą rozmnożenia kupców, a stąd spływające skutki znacznego skarbowi powiększenia, kmiotkowie wiejscy pracownicy przyzwyczajoną swoją pracą dodają całemu krajowi żywności, a swoim panom należyte pełnią posłuszeństwa, bo też tak porządek mieć się użytecznie powinien, *non omnes populos convenit esse liberos*, jako i rzymska rzeczpospolita niegdyś smutnie doświadczyła, *unam reipublicae formam in aliam legitimam invitiosam* przemieniając, pozwoliwszy górować nadaniem *plebeis inquietae et tumultuosae pertinacique genti* wielką

^a Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

wolność, która ichże samych z całą Rzeczpospolitą *suis remediis* zgubiła, lecz w narodzie naszym pracowici poddani wezwyczajeni do roli, za pozwoleniem cale niepotrzebnym, *quo casu et fato* im wolność uczyniliby, przykładem cnotliwych Baktrjonów²²⁵ przeciwko Partom, niewolnikom na wojnie mężnie stawających, od Rufa, konsula wolnością udarowanych, którzy z perswazyi mądrego Kajusa podziękowawszy za dar takowy, o przyzwoitość stanowi swemu niewolą nieuciążliwą uregulowanemu, *ad primam regiminis formam*^b powrotu uskutecznią ich prośbą nad wolności przekładając, spokojnie w swym dawnym stanie i zwyczaju ukontentowani zostali²²⁶. Jakoż wygodniej i spokojniej od [959v] sedycyi Ojczyźnie rolniczemi stanowi podług dawnych praw przyzwoicie przy panach zostawać w nieuciążliwych powinnościach, aniżeli Ojczyznę mieszać, krom spraw kryminalnych i innych ciężkich materyj, nie do panów swych, lecz do należytego podług praw sądu gdy należeć będą, wszystkich tych okoliczności, że Najjaśniejszy Pan jest sprawiedliwym obserwantem, ucieszony naród z rządu życzy, niech król panujący długoletnie żyje, Ojczyznę uciśnioną do pierwszego szczęścia doprowadza i oną rządzi najszcześliwiej.

2. Doniosą j.w. posłowie o wielkim niedostatku monety, a stąd znacznej kontrowersyi między kredytorami i debitorami, mianowicie cudzoziemską monetą na obligach będącą mającym, bowiem cudzoziemskiej mało najduje się, ta *in publico aerario* podatku podług redukcji poniżona, krajowej cale nie dostarcza w potrzebach pospolitych kupującym, mitręgę w opłacaniu podatków *publico aerario* w kancelariach zamitrażenie sprawuje, przyjmujący oną brakuje, sami tylko kupcy na towarach zyskując, kursem zwyczajnym przyjmować^c zwykli, obmyślenia więc byle nie papierowej lecz miedzianej, srebrnej lub złotej, krajowej, niebrakownej albo utrzymania dotąd [960] trwającej, niefałszowanej, zwyczajem przywykłym kursu, potwierdzenia prosić będą j.w. posłowie.

3. Chcąc mieć naród folgę od dalszych podatków, gdy już jest przez egzotyczne wojsko, niedawno ewakuowane, ekswiscerowane, a przy tym dość nie-mało *contribuendo*, jako to z starostw sowitą kwartę, z ziemskich przymnożone podymne, propinacje, młynowe, tabaczne, pocztę *et alia contributionum genera* opłaca, więc na przyszłym sejmie na żadne kabaki, a tym barziej na podatki bądź pod jakimkolwiek pretekstem wymyślić mogące, a dobra do ostatniego zniszczenia obciążone *ullo modo* j.w. posłowie nie pozwolą.

4. Do uszcześliwienia powszechnego i bezpieczeństwa krajowego, także do poskromienia przykładną karą znacznych ekscesantów, *etiam* i na wyrobek *in domo correctionis* na sejmie *excogitato* nieosiadłych, także jeśli by się zdało

^b Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

^c Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

²²⁵ Zapewne chodzi o emancypację Partów spod panowania greko-baktryjskiego w II w. p.n.e. Za konsultacje dziękujemy prof. Jackowi Rzepce.

²²⁶ Najprawdopodobniej chodzi o bliżej nieokreślone wydarzenia z okresu wojny sprzymierzeńczej (początek I w. p.n.e.). Za konsultacje dziękujemy prof. Jackowi Rzepce.

pomnożenie subseliów ku prędszej, nieodwłocznej, świętej sprawiedliwości, *etiam* parafialnych z prośbą dla powagi sądowej i bezpieczeństwa przydania asystencyi w miastach sądowych żołnierskiej i cokolwiek nie odmieni *formam regiminis*, ale ku pożytkowi i uszczęśliwieniu narodu i dobra publicznego zarządzać będą, łączyć zechcą zdania swoje z N.K.J. i Stanami Rzeczypospolitej j.w. posłowie.

5. Zażalenie się w[ielmożnego] Jana [960v] Niezabitowskiego, ekspodkomorszego nowogródzkiego, dekretem Trybunału Głównego W.Ks.L. od podkomorstwa oddalonego, przyzwoitej wyciąga nad honorem utraconym kompasyi, przeto j.w. posłowie za tymże w[ielmożnym] Niezabitowskim o integracją *intaminati honoris* i o powrót do funkcji podkomorskiej *enixissime instabunt* do Stanów Rzeczypospolitej.

6. W.i.p.p. Wincenty, w leciech zupełnych, Stanisław, Benedykt i Ksawier Wołowiczowie, starościcowie purwińscy, jeszcze w małoletności, przy manifeście o zaniedbanie na j.w.j.p. Michała Paca, starostę ziołowskiego, jako opiekuna w cudzych krajach dotąd bawiącego się, zaniesionym, udają się o instancją do Rzeczypospolitej, mianowicie iż Rzeczpospolita przez sejm 1775 roku do likwidowania długów Rzeczypospolitej wyznaczyła komisją²²⁷, a^d konstytucja 1726 roku, *folio 65 titulo „Securitas summy successoribus* Marcjana Wołowicza, marszałka wielkiego W.Ks.L. za legacją pełnomocną do Moskwy odprawioną”²²⁸ 148 344 tyńfów w nadgodę udeterminowała, do której komisji likwidacyjnej za *stante minorenitate* starościców purwińskich nie oświadczono długu tego, więc o wprowadzenie do konstytucji lub do zapłacenia nieodwłocznego *instabunt* j.w. posłowie.

7. Ponieważ konstytucja *immeditate* przeszło-sejmowa zapewniła sposób wypłaty zadawnionego w Rzeczypospolitej długu, tak Hrehorego Ogińskiego, jako też *distinctim* [961] Mateusza Romera, generała artylerji litewskiej, sukcesorom, a takowego zapewnienia dotychczas nie nastąpiła satysfakcja, przeto domówią się j.w. posłowie o istotne dla ichmościów i jak najprędsze takowego przyrzeczenia uskutecznienie.

8. Gdy obywatele W.Ks.L. na niewygodne Trybunału w Grodnie agitowanie się zaskarzają, przeto dołożą swej staranności j.w. posłowie, ażeby Trybunały obojga repartycyi w stołecznym mieście J.K.M. litewskim Wilnie, porządkiem ułożyć się mającym na zawsze sądziły się. Podobnym że sposobem i sejmy z alternaty na prowincyją litewską przypadającej, ażeby w tymże stołecznym mieście Wilnie według praw narodowych alternatę do prowincyi litewskiej przeznaczających determinowane były, ciż j.w. posłowie swojej dołożą usilności.

9. Kościół probostwa trockiego koronowanym cudownym obrazem Panny Najświętszej zaszczycony, funduszem na kilkadziesiąt tysięcy rocznej intraty

^d Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

²²⁷ „Komisja do likwidacyi długów Rzeczypospolitej”, VL, t. 8, s. 104 (fol. 163).

²²⁸ „*Securitas summy successoribus* wielmożnego niegdy Marcina Wołowicza marszałka w. W.Ks.L. za legacją pełnomocną do Moskwy odprawioną”, VL, t. 6, s. 251–252 (fol. 496).

wynoszącej opatrzonej, gdy od niemałego już czasu ledwo nie *in ruderibus* już zostający, ani potrzebnego opatrzenia swego, ani zupełnej egzekucyi funduszu swojego doczekać się nie może, *instabunt* więc j.w. posłowie, ażeby ta bazylika nowotrocka w proporcję swych dochodów dostatecznie opatrzona, a do zupełnej funduszu egzekucyi przywiedziona była, w nie dość uczynieniu zaś *in praemissis* od [961v] zwierzchności kościelnej, *salvum ius agendi*, o to każdemu obywatelowi *in quovis subsellio*, aby zachowane było, postarają się.

10. Chociaż prawa po wielokroć stanowione zabroniły i surowie zastrzegły, a gdyby żaden z obywateli *cuiuscunque status et conditionis* pochożych ludzi żadnego stanu bez *testimonium* nie ważył się przyjmować, lecz owszem onych poścignawszy oddawać tym, od kogo by zbiegli, jednakże też prawa żadnej dotąd egzekucyi nie wzięły, a z tego powodu wiele swywolnego ludu namnożyło się, tak że żaden obywatel nie jest pewny i bezpieczny z swego majątku korzyści, przeto j.w.i.p.p. posłowie mają się starać u N.P.N.M. i Stanów Rzeczypospolitej takowego postanowienia, ażeby żaden człek, czy to szlachcic, czy to prostego stanu służebny, czyli też wolny nigdzie nie przechodził bez *attestatum* regularnego od tego pana, pod kim mieszka lub też u kogo służył, a jeśliby, *attestatum* nie mając, gdzie mimo dwór lub wieś przechodził, ażeby, takowego pojmwawszy, osadzić w miejscu (o które zadeterminowania j.w. posłowie starać się mają na sejmie) i dopóty takowy człek więziony być powinien, aż pan jego, skąd zbiegł, odezwę o niego uczyni, a za te przejęcie i pojmanie [962] nadgroda przeznaczona być powinna, przeciwnie zaś, pochożego bez *testimonium* członka jeśliby się ważył kto przyjmować i o takowym nigdzie by nie doniósł, a on by jeszcze komu uszkodziwszy uciekł, tedy szkodę całą w sowit ten, który takowego członka przyjmie, wrócić powinien i kara za przyjęcie, gdyby przeznaczona była.

11. Ponieważ w małej importancyi sprawach obywatele ekspensem walor sprawy przewyższającym są uciemiężeni i do wielkiego ubóstwa przez to przechodzić muszą, i długi ciąg procederu w sądach grodzkich, jako też po apelacjach w wyższych trybunalskich onych nikczemni i do ostatka wyniszczą, przeto j.w. posłowie starać się mają u Najjaśniejszego Pana i stanów Rzeczypospolitej, a gdyby w sprawach o grabieże, boje, ispaszy, weksy, o gwałtowne pożęcie zbóż, wiolencyje i w innych *minoris importantiae*, gdzie *sequitur inquisitio*, sędzia był parafialny *per vota* na sejmikach obrany, przysięgły rotą dla sędziów przepisaną, ze skarbu Rzeczypospolitej pensjonowany, co lat trzy odmienny^e lub tenże sam na dalsze *triennia* potwierdzony, który mieć moc powinien rozsądzenia finalnie takowe sprawy i winnego ukarania (oprócz spraw kryminalnych, ekspulsyjnych) i gdyby obywatele [962v] w takowych sprawach nigdzie nie pozywali się, jak tylko do sądu parafialnego *sub poena evocationis*, a od tych sądów nie dalej apelacja być powinna, jak tylko do grodu.

12. Ten samy sędzia parafialny gdyby w sprawach dyferencyjnych, gdzie idzie tylko o włók 5, 6 gruntu z komornikiem od stron zyskanym mógł rozsądzić i,

^e Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

grunt której stronie przysądziwszy, za boje, gwałty na tym gruncie podziałane ukarać, *salva appellatione* niegdzie więcej, jak tylko przed podkomorzego.

13. Często zdarzają się takowe przypadki, iż, gdy z którego sądu wyznaczona będzie inkwizycja, tam że się strony nie zgodzą o jednego świadka lub więcej, zrywają się z inkwizycy i o rezolucją pozywają się do sądu, a z tego powodu powtórne ekspensa ponosić muszą, przeto j.w. posłowie mają się dopraszać u Najjaśniejszego Pana i u Stanów Rzeczypospolitej, a gdyby w sprawach, gdzie wypada inkwizycja i weryfikacja, czyli *simplex* inkwizycja, wolno było wziąć na ekspediowanie tych aktów dwóch lub trzech urzędników, z tych jeden gdyby tylko zjachał i miał moc zadecydować w kwestiach zachodzących między stronami o świadków lub też innych do tych aktów wypaść mogących sprzeczkach, nad to pretensyje swoje strony i w różnym sposobie skrzywdzenia [963] przez akt weryfikacyi wywodząc, próżne i czcze wydatki na tenże akt kładąc, żadnej pewności i ostatecznego ukończenia przez weryfikacją nie odnoszą, z tego względu i dla prędszego dojścia sprawiedliwości dla stron j.w. posłowie u tronu i zebranych stanów dopomnieć się mają, iżby jeden oznaczony na inkwizycją i weryfikacją sędzia wszystkie stron pretensyje w punktach weryfikacyi położone rozsądzić i one za próżne lub realne uznać miał moc i bezpieczeństwo.

14. Dom książąt Massalskich na fundamencie prawa 1775 roku²²⁹ regiment pieszy w wojsku W.Ks.L. podnosząc, gdy do 500 ludzi już go był kompletował, gdy na podniesienie tego regimentu rekrutowanie, opatrzenia go w broń i inne potrzeby znaczne wydał sumy, gdy Rzeczpospolita, zmniejszywszy nawet komplet onego, nie dostarcza funduszu na umundurowanie, gdy to umundurowanie książę szef Massalski²³⁰ własnym co rok zastępuje kosztem gorliwości swojej *pro publico* i dla powiększenia sił krajowych daje dowody, więc ażeby w nadgródę jego wydatków, gorliwości i stałości w usługach Rzeczypospolitej regiment ten do kompletu konstytucją 1775 [963v] roku przepisanego był podniesiony i zupełną swoją odbierał płacę, *instabunt* j.w. posłowie.

15. Często zdarzane przypadki, iż dane na transport pieniądze do podczamtów w całości i częściami giną, zaś i.p.p. sekretarze poczt, przyjąwszy takowe i od nich należne solarium^f, podług prawa rewersować nie chcą, a o zaginione pieniądze, tudzież o rezygilowane na podcztach listy, nie tylko u podczamtów, ale i u samego j.w.j.p. generał dyrektora podcz²³¹, sprawiedliwości dojść nie można, a przeto w naruszeniu publicznego bezpieczeństwa nikt zaufany w przesłaniu różnych kapitałów, sum, papierów i transportowaniu w całości listów *etc. etc.* nie ma pewności, przeto j.w. posłowie mają upraszać u N.K.J. i zgromadzonych stanów, iżby i.p.p. sekretarze podczt przyjmując na transport pieniądze, papiery

^f Powinno być „salarium”.

²²⁹ „Ubeśpieczenie dla domu książąt Massalskich urzędu szef komendanta na regimenterem w wojsku Wielkiego Księstwa Litewskiego”, VL, t. 8, s. 407 (fol. 656).

²³⁰ Ksawery Massalski.

²³¹ Ignacy Przebendowski.

i listy, one rewersowali, a z zdarzonej straty lub jakowego zamitżenia, iżby determinowane było forum w grodzie własnym z regestrów taktowych.

16. Na żądanie obywatelskie starać się będą j.w. posłowie, ażeby [964] komisye na sejmie roku 1773 zaczęty, a w roku 1775 skończonym *in praeiudicium tertiae partis* wypadłe, skasowane zostały, spomiędzy których komisya między kredytorami w.j.p. Piotra Potockiego, starosty śniatyńskiego²³², bez wiedzy trzeciej strony wyjednana, ażeby podniesioną została albo przynajmniej gdyby inne strony pod ten sąd podciągane nie były, ale do przyzwoitych sądów odesłane zostały.

17. Znakomite zasługi dla Ojczyzny czynione przez w.j.p. Franciszka Bukatego, szambelana J.K.M., rezydenta u dworu angielskiego, sprawiedliwie umysły nasze pobudzają do wdzięczności temu mężowi, który trzynastoletnim przeciągiem czasu od młodości swojej wiernie i cnotliwie dla majestatu i Ojczyzny u dworu angielskiego w różnych stopniach charakteru legacyj nie bez trudów i kosztu powinność swoją dopełnia, zatym najuroczyściej obligujemy j.w. posłów, ażeby tego męża dobrze [964v] zasłużonego względem i dobroci Najjaśniejszego Pana i Stanom Rzeczypospolitej przypomnieć raczyli i jak najgoręcej zalecić.

18. Że zasługi jegomość księdza Piramowicza, kanonika kamienieckiego, sekretarza Komisji Edukacyjnej, *pro bono publico* czynione, *merentur* nadgodę, przeto j.w. posłowie rekomendować będą Stanom Rzeczypospolitej na sejm zgromadzić się mającym nobilitacją tak jegomość księdza Piramowicza, jako też i braci jego *praeciso scartabellatae*.

19. Cóż j.w. posłowie z wrodzonej kompasji obywatelstwa poruszającej wniosą prośby do Najjaśniejszego Pana i Stanów Rzeczypospolitej w okoliczności zmarłej sytuacji j.p. Stefana Kołba, koniuszego pow. grodzieńskiego, bywszego superintendenta, Józefa Szostaka, intendenta skarbu W.Ks.L., dekretem Komisji Skarbu W.Ks.L. uciążonych, którzy za Marcina Rogowskiego, w służbie skarbowej będącego pisarza, i zawinionego ekscesem dezercji z częścią sumy, ściśnieni dekretem i rozciągniętą egzekucją na dobrach ichmościów opłacić musieli 16 068 złotych polskich, lubo tegoż ekscesanta [965] własnym kosztem i staraniem za granicą poścignęli i do komisji przystawili i gdy tegoż Rogowskiego więzieniem dwuletnim o chlebie i wodzie oraz karą 500 różeg u pręgierza sąd komisji egzekwować nakazał i temu zadość uczynioną nad to sumę 16 068 złotych polskich na j.p. Kołbie, koniuszym grodzieńskim, Szostaku, intendencie, determinował i do nieodwłocznej opłaty znaglił. Zaczynam j.w. posłowie o alewację tego dekretu i o refuzyją sumy ichmościów *instabunt*.

20. Na żądanie w Bogu przewielebnego jegomości księdza Czadaja, opata nowotrockiego zakonu św. Bazylego, my, obywatele województwa trockiego, składamy⁸ na j.w.i.p.p. posłów naszych ten obowiązek, aby o wolność otworzenia

⁸ Naklejka w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt.

²³² „Ułatwienie sprawy kredytorów do substancyi urodzonego Piotra Potockiego konkurujących, tudzież zaspokojenie urodzonego Józefa Potockiego, krajczego koronnego z kredytorami i debitorami jego”, VL, t. 8, s. 254–255 (fol. 435).

szkół i konwiktów w mieście Trokach na edukacją młodzi szlacheckiej, a zaty *via iuris* o dochodzenie funduszu tegoż opactwa trockiego z prawem narodowym zgadzającego się i o pozwolenie temuż opactwu bazylikańskiemu nabycia dóbr *ad valorem* 50 tysięcy złotych polskich u N.P.N.M. i u Stanów Rzeczypospolitej jak najusilniej [965v] dopraszali się.

21. Prośbą j.p. Antoniego Nareyki, rotmistrza brasławskiego, w powiecie kowieńskim zasługującego się, o wieś Poszołupie w tymże powiecie sytuowaną, n[i]egdyś Joachimowi Wamkowi w roku 1599 septembra 20 dożywociem daną i przez rewizorów ograniczoną, teraz od dawnych czasów zabłąkanie przez różnych posesorów trzymaną do lustracyi starostw *vigore* konstytucyi 1775²³³ generalnej nie wprowadzoną, *nullo iure* nielegalnie trzymaną, aby mógł otrzymać oną *iure emphyteutico* na lat 50 i pozwolenie *iure agere de recuperatione*, doprasza się j.p. Nareyko, nie ubliżać i za jegomością j.w. posłowie instancyi.

22. J.w. posłowie na sejm zbliżający się obrani, jeśliby postrzegli okoliczności zmierzające do supresyi zakonów, usilnie *instabunt* i gorliwie polecą protekcji N.K.J. i zgromadzonych Stanów Rzeczypospolitej, aby zakony reguły św. Franciszka, bernardyński i reformacki, jako *emendicato pane* żyjące, przy swoich funduszach, legacyjach, annuatach i kwestach *in integro* ocalone [966] i zachowane zostały.

23. Fundusz ichmościów księży dominikanów wysokodworskich przez śp. j.w. Alfonsa Lackiego, starostę żmudzkiego, uczyniony, ile gdy terazniejszy kolator tej fundacyi w.j.p. Onufry Lacki, chorąży tr., tego jest żądania, aby przez konstytucyją był potwierdzony, j.w. posłowie wystarać się zechcą.

24. Starożytność szlacheckiego imienia w Rzeszy Niemieckiej w księstwie celckim do elektoratu dopiero hanowerskiego należącym, ministerialnymi urzędami u wielkich książąt frankońskich i dawnym rozległych tamże dóbr wieczysto-lennych posydowniem zaszczyconego prawdziwemi, j.p. Michał Klotz, *philosophiae et medicinae doctor* i archiater J.K.M., okazujący dowodami, jako istotne z tegoż imienia *de lumbis* wywodzący pochodzenie i jako z dziecinnych lat prawie w kraju naszym dotąd nieskazitelną pełniący *publico* posługę, ażeby przez względy na talenta i powszechnemu dobru pożyteczne czynności mógł *circa reproductionem* procedencyi swojej otrzymać indygenat z potomstwem swoim, najgorliwiej j.w. posłowie Najjaśniejszemu Panu i zgromadzonym na sejm Stanom Rzeczypospolitej rekomendować będą.

25. Przejrzone przed wieki na naród waleczny litewski łaski [966v] w osobie j.o. litewskiego i ruskiego Wielkiego Księcia Olgierda, ojca księcia jegomości Konstantego Czartoryskiego, ruskiego i Książęcia Jagiełły, litewskiego, potem Króla Polskiego, absolutnych Książąt Litewskich, wielką dla nadziei Ojczyzny pomyślności te familie czynią, bo ostatni Jagiellończyk Zygmunt August, zgasty bezpotomnie, prawami ostatniemi uniowemi do prerogatyw i wolności z Polską zjednoczył, z absolutności się wyzuł, w zostającej zaś familii j.o.ks. Czartoryskich

²³³ „Starostwa i królewszczyny”, VL, t. 8, s. 91–93 (fol. 139–143).

od protoplasta tegoż j.o.ks. Olgierda, z Palamonów pochodzącego, któż nie przyzna j.o.ks. Czartoryskich przychylnego dla Ojczyzny serca, przykładem j.o. antecesorów, urodzonego z jednejże urodzonej z jagiellońskim przychylności, trudno wyliczać, dość w oczach naszych pamiętnych nam j.o.ks. Michała, kanclerza wielkiego W.Ks.L., nie tylko u nas, lecz w Europie sławnego ministra, j.o.ks. Augusta, wojewody ruskiego Czartoryskich tąż gorliwą miłością ku Ojczyźnie unaszacujących się, widzimy przodków swoich afektem j.o.ks. Adama Czartoryskiego, wojewodzica ruskiego, generała ziem podolskich [967] coraz podobnemi j.o. antecesorów cnotliwemi przymiotami domowi swemu przyzwoitemi ozdobił, w Europie poważ[a]nego, należy słusznie i sprawiedliwie wysokie talenta jak najdystyngwowańszymi [sic] *praemiare* honorami, z obowiązku więc ku temu domowi w[dz]ięczności naszej, aby *deservita merces* domu tychże j.o.ks.i. Czartoryskich wsparta była względami Rzeczypospolitej, *instare* j.w. posłom naszym wkładamy jak najsilniejszy obowiązek.

Na ostatek przezorne wiekopomnej przyszłości uszczęśliwienie na łasce N.K.J. P.N.M., na dobrotliwej łasce ojca Ojczyzny nieodrodnym synów, na j.w. posłach wysokiego charakteru zdaniach, iż miłe nam przyniosą z sejmu skutki spodziewając się, naszą instrukcją podpisujemy.

Datum w Trokach roku, miesiąca, dnia *ut supra*.

26. O wyznaczenie komisji *boni ordinis* do miast Wilna, Kowna i pomniejszych miast Lidy, Trok [967v] i innych magdeburskich *de perceptis et expensis* i preagrawacją obywatelską oraz w pomniejszych potrzebnego j.p. landwójta, szlachcica osiadłego być potrzebnego uznawając i o udeterminowanie domówi się j.w. posłowie.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. prezydujący woj. tr.; Bernard Szwykowski, stolnik woj. tr.; Adam Turczynowicz, pisarz ziem. woj. tr.; Andrzej Wazgird, podstoli woj. tr.; Damazy Romer, kapitan wojsk pruskich; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Stanisław Godlewski, regent ziem. i gr. woj. tr.; Onufry Rychlicki *mp.*; Tadeusz Thomaszewicz, łowczyc oszmiański; Hilary Talałowicz, mostowniczy woj. tr.; Józef Wazgird; Benedykt Hutorowicz; Józef Filipowicz; Dominik Sanikowski, por[ucznik] woj. tr.; Dominik [968] Turowicz, skarbnik smoleński; Józef Boczkowski; Michał Jacuński; Ludwik Maciuński; Krzysztof Dowgird; Wawrzyniec Gawianowski; Antoni Ziemnicki; Kazimierz Siellawa; Antoni Danilewicz; Franciszek Ołochwoszcz; Jerzy Woysztor; Adam Kozłowski; Antoni Turowicz; Franciszek Turowicz; Wincenty Turowicz; Piotr Heyno; Jan Woydag; Łukasz Petruszewicz; Kazimierz Plasewicz; Maciej Plasewicz; Dominik Linkiewicz; Benedykt Plasewicz; Jakub Czyrwiński; Hieronim Plasewicz; Jakub Plasewicz; Mateusz Kurmin; Kazimierz Pacewicz; Józef Ignacy Kiewlicz, rotm[istrz] woj. tr.; Jerzy Kirklewski; Jan Kirklewski; Jakub Kirklewski; Franciszek Kirklewski; Maciej Baranowski; Lucydy Zaleski; Józef Łukaszewicz; Szymon Kirklewski; Jakub Łukaszewicz; Marcin Łukaszewicz; Franciszek Plasewicz; Franciszek Olechnowicz, nam[iestnik] ziem. tr.; Jerzy Olechnowicz; Antoni

Olechnowicz; Franciszek Olechnowicz; Jerzy Olechnowicz; Michał Olechnowicz; Jan Stabrowski; Ludwik Plasewicz; Andrzej Stabrowski; Antoni Werecki; Mateusz Petruszewicz; Benedykt Petruszewicz; Bartłomiej Giecowicz; Adam Jacuński; Symon Hetman; Andrzej [968v] Leszczyński, podczaszcy podlaski; Wawrzyniec Odyniec, skarb[nik] rzeczycki; Antoni Turowicz, rotm[istrz] woj. tr.; Dominik Ablańmowicz, komornik woj. tr.; Mateusz Bohdanowicz, rotm[istrz] pow. kowieńskiego; Jan Odyniec, skarbnikowicz rzeczycki; Wincenty Hoppen; Kazimierz Kozakiewicz; Jan Kozakiewicz; Józef Odyniec, skarbnikowicz rzeczycki; Romuald Leszczyński; Felicjan komes Morton, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Bartłomiej Woydag; Stanisław Talatowicz; Maciej Jocz; Jan Leszczyński, komor[nik] woj. tr.; Józef Strawiński; Stanisław Odyniec; Kazimierz Czyrwiński; Jan Pacewicz; Maciej Pacewicz; Szymon Pacewicz; Mateusz Pacewicz; Antoni Pacewicz; Józef Pacewicz; Gabryel Pacewicz; Franciszek Kozłowski; Tomasz Kozłowski; Andrzej Kozłowski; Antoni Kozłowski; Aleksander Marcinowski; Jerzy Borkowski; Dominik Borkowski; Jakub Godaczewski, starosta puciłański, dzierżawca merecki; Stanisław z Kleczkowa Kleczkowski, czesznikowicz oszmiański; Józef Kleczkowski, rotm[istrz] woj. tr.; Stanisław Kleczkowski, koniuszyc łomzieński; Antoni Kleczkowski; Piotr Kleczkowski, czesznikowicz ziemi łomzieńskiej; Jan Antoni Kleczkowski; Bernard Siwicki; Adam Paszkiewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Karol Żeromski, wojskowicz woj. tr., star[osta] strzelecki; Antoni Billewicz, starosta woydakiemski; Ludwik Winogrodzki, rotm[istrz] woj. tr.; Konstanty Kowalewski; Karol [969] Iwanowski; Tomasz Koniuszewski, por[ucznik] woj. tr.; Józef Koniuszewski; Wincenty Koniuszewski; Tadeusz Tur, rotm[istrz] woj. tr.; Andrzej Tur, podczaszyc woj. tr.; Piotr Białowieski, *mp.*; Jan Rossochacki, rotm[istrz] tr.; Jan Kucewicz, chor[ąży] wojsk W.Ks.L. *mp.*; Romuald Skorupski, aplikant sub-seliów trockich; Jan Gawianowski; Jan Godaczewski, czesznikowicz tr.; Ludwik Karłowicz, rotm[istrz] tr.; Szymon Danilewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Bartłomiej Rumbowicz; Roman Łukaszewicz; Jakub Łukaszewicz; Antoni Łukaszewicz; Wawrzyniec Jocz; Onufry Bohdanowicz; Jan Falkowski; Jan Zygmuntowicz; Jakub Zygmuntowicz; Antoni Zygmuntowicz; Dominik Hawryłkiewicz; Józef Zacharewicz; Michał Remling, por[ucznik] woj. tr.; Antoni Dymśa; Jan Dymśa; Sylwester Wierciński; Antoni Wierciński; Wincenty Dołmontt; Jerzy Radzikowski; Maciej Tołoczko; Tadeusz Stucki; Wincenty Siellawa; Tomasz Dołmacki; Tadeusz Pawłowski.

[155 podpisów]

CXXVII. Sejmik deputacki w Trokach 3 II 1783

O wyborach deputatów pisał S. Romer do K. S. Radziwiłła, 8 II 1783, AGAD, AR V 13258a, s. 70–71.

185. Kredens dla deputatów, 3 II 1783

Zapiska w księdze protokołowej o wpisaniu kredensów, 3 II 1783, LVIA, SA 5982, k. 55v.

Rkps 1 LVIA, SA 5918, k. 1042–1045v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację w.i.p.p. Szwykowskiemu, stanowniczemu wojsk lit., i Odyńcowi, skarbnikowi rzeczyckiemu, służącego, 3 II 1783 w grodzie trockim aktykował Franciszek Borewicz, sukkolektor subseliów woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu wypisu przez Stanisława Godlewskiego, regenta ziem. i gr. tr. **Rkps 2** LVIA, SA 5918, k. 1046–1049 – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację kadencji wileńskiej od obywatelów prześwietnego województwa trockiego w.j.p. Wawrzyńcowi Odyńcowi, skarbnikowi rzeczyckiemu, danego, 3 II 1783 w grodzie trockim aktykował Franciszek Borewicz, sukkolektor subseliów woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu wypisu przez Stanisława Godlewskiego, regenta ziem. i gr. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu, do miasta J.K.M. Trok *pro die* 3 februaryi w roku niniejszym 1783 dla [1042v] obrania w.i.p.p. deputatów na przyszłe Trybunały kadencji grodzieńskiej i wileńskiej zgromadziliśmy się, gdzie postępując według przepisu^a konstytucji koronacyjnej N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, w roku 1764 zaszłej²³⁴, po zagajeniu przez w.j.p. Józefa^b Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., przystąpiliśmy *ad electionem* w.i.p.p. deputatów, do której to funkcji, znając być *capaces* i zasługami w Księstwie Litewskim zaszczyconych, za pierwszego deputata, na sądzenie Trybunału kadencji grodzieńskiej w.j.p. Ignacego Szwykowskiego, stanowniczego wojsk lit., a zaś za drugiego deputata na sądzenie Trybunału kadencji wileńskiej w.j.p. Wawrzyńca Odyńca, skarbnika rzeczyckiego, zgodnemi głosy obraliśmy, po którym obraniu ciż i.p.p. deputaci wraz tegoż czasu, według myśli rzeczonej konstytucji koronacyjnej, przysięgę z rotę w konstytucji 1726 roku wyrażonej²³⁵ (*in eum tenorem*):

“Ja, Ignacy Szwykowski^c przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy^d Jedynemu, iż na tych sądach trybunalnych wedle Boga sprawiedliwie, wedle

^a W rkps. 2 brak słowa „przepisu”.

^b W rkps. 2 brak imienia „Józef”.

^c W rkps. 2 „Ja, Wawrzyńciec Odyńciec” zamiast „Ja, Ignacy Szwykowski”.

^d W rkps. 2 dodano „Świętej”.

²³⁴ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

²³⁵ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

prawa statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalnych, według załoby i odporu stron, nic nie przykładając ani wyjmując^e, będę sędził, zeznania i zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, [1043] nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu moim na nie i radzić nie będę, pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogroźek, ale samego Boga i Jego sprawiedliwości, i prawa pospolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będę, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby mej albo własnej, gwałtownej potrzeby, i że za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy [1043v] nie wstąpiłem, także prawdziwie według korektury Trybunału roku 1726 na sejmie w Grodnie czynionej²³⁶ (nic jej nie przestępując) na tych sądach trybunalskich sprawować się będę, jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mnie Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny;

in facie województwa naszego trockiego, przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a za tym jako z wykonanego przez ichmościów juramentu świadectwo dajemy, tak oraz ciż i.p.p. deputaci *tanquam* już *in plena activitate* w tej funkcji zostający, nie tylko z innemi panami deputatami z różnych województw i powiatów obranemi na swoich kadencjach prawami konstytucyjnymi przepisanych zasiadać mają, ale też interesa województwa naszego pamiętać *et quod de iure spectari potest, ad manus* sobie powierzone, administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rak naszych przyświadczamy i stwierdzamy. [1044]

Actum w Trokach roku 1783 miesiąca februaryi 3 dnia.

Podpisy pod rkps. 1

Józef Piotr Eytmin, ciwon województwa trockiego *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Robert Kazimierz De Räes, sędzia ziem. woj. tr.; Bernard Szwykowski, stolnik woj. tr. *mp.*; Adam Turczynowicz, pisarz ziem. woj. tr.; Antoni Karol Hryniewicz, sędzia gr. i podczaszy woj. tr. *mp.*; Tadeusz de Raes, sędzia gr. woj. tr.; Zygmunt Tomaszewicz, sędzia gr. tr. *mp.*; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Onufry

^e W rkps. 2 „ujmując” zamiast „wyjmując”.

²³⁶ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

Rymsza, regent ziem. woj. tr.; Antoni Żyliński, ziem. i podkomorski woj. tr. regent; Tadeusz Tański^f, pisar[zewicz] ziem. i rotm[istrz] woj. tr.; Antoni Turowicz, rotmistrz^g tr.; Bogusław Bonzdorf, rotm[istrz] woj. tr.; Ludwik Żyliński, rotmistrz ziem. tr.; Jan Leszczyński, komornik woj. tr.; Dominik Abłamowicz, komornik woj. tr.; Michał Zaleski, kom[isarz] skarbowy W.Ks.L.; Józef Ignacy Kiewlicz, [1044v] rotm[istrz] woj. tr.; Michał Tański, strażnik woj. smoleńskiego; Józef Karłowicz, rotm[istrz] smoleński; Stanisław Czechowski, rotm[istrz] woj. tr.; Tomasz Paszkiewicz, horodn[iczy] woj. tr.; Józef Kniażewicz, komor[nik] pow. orszańskiego; Dominik Turowicz, skarbnik woj. tr.; Józef Godaczewski, oboźnic tr.; Ludwik Karłowicz, starościc subortowicki; Jakub Żmijowski, komor[nik] woj. tr.; Ludwik Winogrodzki, rotm[istrz] tr.; Wincenty Elsner, strażnikowicz inflancki; Onufry Staniewicz, rotm[istrz] tr.; Józef Hryniewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Władysław Hryniewicz; Aleksander Hryniewicz; Tadeusz Hryniewicz; Franciszek Hryniewicz; Adam Skumin Tyszkiewicz, skarbnikowicz pow. lidzkiego, rotm[istrz] smoleński; Jakub Godaczewski, starosta pucilański; Michał Odynieć^h [sic], stolnikowicz pow. brasławskiego; Karol Litawor Aramowicz, czesznikowicz brzeski; Jan Konstantynowicz, [1045] komor[nik] pow. grodzieński; Tadeusz z Pawłówka Pawłowski, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Ludwik Rondomański, porucznik woj. tr.; Jerzy Bogatko, komornik lidzki; Jakub Monkiewicz; Andrzej Tur, rotm[istrz] tr.; Tadeusz Tur, podczaszyc tr.; Kazimierz Hryniewicz, skarbnik tr.; Andrzej Olechnowicz, regent gr. woj. tr.; Andrzej Leszczyński, podczaszyc podlaski; Franciszek Olechnowicz, namiestnik ziem. woj. tr.; Michał Kraszewski, p[odczaszyc] z[iemi] s[ochaczewskiej]; Franciszek Borewicz, sukkolektor subseliów woj. tr.; Tadeusz Thomaszewicz *mp.*; Bałtromiej Kudrewicz; Mateusz Pacewicz; Antoni Pacewicz; Józef Pacewicz; Tomasz Dołmacki, poruczn[ik] woj. tr.; Tadeusz Dołmacki, skar[b-nikowicz] woj. tr.; Ignacy Borewicz, rotmistrz pow. kowieńskiego; Jakub Sokołowski; Michał Sokołowski; Ludwik Iżycki; Jan Ratowt; Ludwik Niekrasz; Jan Pluciński, nam[iestnik] gr. woj. tr.; Ignacy Różewicz, strukczaszy woj. tr.; Jan Karwowski, mostown[iczy] pow. wiłkomierskiego; [1045v] Antoni Elsner, strażn[ikowicz] inflancki; Kasper Elsner, strażn[ikowicz] inflancki; Marcján komes Morton, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Władysław Stęgniwo, pow. brasławskiego horodn[iczy] i rotmistrz woj. smoleńskiego; Florian Tołoczko, porucznik przedniej straży buławy w[ielkiej] W.Ks.L.; Maciej Tołoczko; Tomasz Tołoczko *mp.*; Ignacy Komar, skar[bnik] pow. grodzieńskiego; Tadeusz Tomkowicz, namies[tnik] gr. woj. tr. *mp.*; Kazimierz Żeromski, poruczn[ik] milicji nadwornej wojsk W.Ks.L. [81 podpisów]

^f Podpis wpisany dwa razy, za pierwszym razem podkreślony.

^g Nazwa urzędu wpisana dwa razy, za pierwszym razem podkreślona.

^h Naklejka w miejscu przesnuwania utrudnia odczyt.

Podpisy pod rkps. 2

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Robert Kazimierz De Raess, sędzia ziem. woj. tr.; Bernard Szwykowski, stolnik woj. tr.; Adam Turczynowicz, pisarz ziem. woj. tr.; Antoni Karol Hryniewicz, sędzia gr. i podczaszy woj. tr.; Zygmunt Thomaszewicz, sędzia gr. woj. tr.; Tadeusz de Raess, sędzia gr. woj. tr.; Michał Zaleski, komisarz skarbu W.Ks.L.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; [1048v] Jan Skarżyński, horodniczy woj. tr.; Stanisław Godlewski, regent ziem. i gr. woj. tr.; Józef Ignacy Kiewlicz, rotm[istrz] woj. tr.; Michał Tański, strażnik woj. smoleńskiego; Józef Karłowicz, rotm[istrz] smoleński; Stanisław Czechowski, rotm[istrz] woj. tr.; Józef Kniażewicz, komornik pow. orszańskiego; Dominik Turowicz, skarbnik woj. smoleńskiego; Dominik Abłamowicz, komornik woj. tr.; Bogusław Bonsdorff, rotm[istrz] woj. tr.; Ludwik Karłowicz, starosta subortowicki; Jakub Żmijowski, komornik tr.; Antoni Jurewicz, rotm[istrz] tr.; Ludwik Winogrodzki, rotm[istrz] tr.; Wincenty Elsner, strażnikowicz inflancki; Onufry Staniewicz, rotm[istrz] tr.; Józef Hryniewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Władysław Hryniewicz; Aleksander Hryniewicz; Tadeusz Hryniewicz; Franciszek Hryniewicz; Jakub Juriewicz, skarbnik piński, rotm[istrz] miński; Jakub Godaczewski, starosta puciłański; Adam Skumin Tyszkiewicz, skarbnikowicz pow. lidzkiego, rotm[istrz] smoleński; Michał Odyniec, stolnikowicz pow. braclawskiego; Jan Konstantynowicz, komornik pow. grodzieńskiego; Tadeusz z Pawłówka Pawłowski, rotmistrz woj. smoleńskiego; Ludwik Rondomański, porucznik woj. tr.; [1049] Jerzy Bogatko, komor[nik] lidzki; Karol Litawor Aramowicz, czesznikowicz brzeski; Andrzej Tur, rotm[istrz] woj. tr.; Tadeusz Tur, podczaszy tr.; Kazimierz Hryniewicz, skarbnikowicz tr.; Andrzej Olechnowicz, regent gr. woj. tr.; Andrzej Leszczyński, podczaszy podlaski; Jan Leszczyński, komornik tr.; Franciszek Olechnowicz, namiestnik ziem. woj. tr.; Antoni Żyliński, ziem. i podkomorski woj. tr., regent; Michał Kraszewski, p[odczaszy] ziemi s[ochaczewskiej] t. [sic]; Franciszek Borewicz, *mps.*; Ludwik Żyliński, rotm[istrz] tr.; Onufry Rymsha, regent ziem. woj. tr.; Józef Odyniec, pułkow[nik] wojsk lit.; Jan Odyniec, skarbn[ikowicz] rzeczycki; Józef Odyniec, skarbn[ikowicz] rzeczycki; Eliasz Odyniec, stoln[ikowicz] brasławski; Tadeusz Thomaszewicz; Jan Desztrug, stoln[ikowicz] rzeczycki; Józef Efrem Dudziński; Kazimierz Kulwanowski; Kazimierz Matuszewicz; Jan Rosochacki; Andrzej Woropay; Jan Łukomski; Michał Wirpsza; Antoni Thomaszewicz, rotm[istrz] smoleński; Bartłomiej Thomaszewicz; Tadeusz Tomkowicz, namiestnik gr. woj. tr.; Michał Hatowski.

[70 *podpisów*]

CXXVIII. Sejmik gospodarski w Trokach 4 II 1783

186. *Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 4 II 1783*

Zapiska o wpisaniu laudum w księdze protokołowej 4 II 1783, LVIA, SA 5982, k. 56.

Rkps LVIA, SA 5918, k. 1052–1053v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrumentu *boni ordinis* sejmikowania województwa trockiego, 4 II 1783 w grodzie trockim aktykował Franciszek Borewicz, *sukkolektor subseliów woj. tr.*

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym instrumentem *boni ordinis* gospodarstwa sejmikowaniem, iż zachowując się wedle myśli praw ojczystych, a szczególnie konstytucji koronacyjnej 1764²³⁷ [1052v] roku, w roku terażniejszym 1783 na pierwszy po Gromnicach poniedziałek, *idque* na dzień 3 *februarii*, do miasta J.K.M. Trok do zamku, zwyczajnego obradom naszym zgromadziwszy się miejsca, po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., *qua* pierwszego tegoż województwa urzędnika, za deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. w.j.p. Ignacego Szwykowskiego, stanowniczego wojsk lit., na kadencją grodzieńską, a zaś w.j.p. Wawrzyńca Odyńca, skarbnika rzeczyckiego, na kadencją wileńską zgodnymi głosy, *nemine contradicente* obraliśmy i desygnowaliśmy, *virtute* których obrad naszych ciż nowo *electi* w.i.p.p. deputaci *eodem die ad sonantiam* pomienionej *supra* konstytucji 1764 roku jurament rotą w konstytucji 1726 roku²³⁸ eksprymowaną i opisaną, tak *in praesentia* nas, urzędników ziemskich i grodzkich, jako też wszystkich rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego wykonali.

Tegoż samego dnia w.j.p. Józef Jeleński, sędzia ziem. woj. tr., poseł sejmu ordynaryjnego, w roku przyszłym [sic] 1782 odprawionego *de transactis* onego dostateczną relacją w przytomności całego obywatelstwa uczynił i opowiedział.

In crastinum zaś, *idque die 4 februarii, post reasumptionem* rozpoczętego sejmikowania oraz po zagajeniu *iterum* [1053] przez tegoż w.j.p. ciwona woj. tr. sejmiku gospodarskiego, najprzód względem necesariów potrzebnych, archiwum ziemskiego i grodzkiego województwa trockiego wzięliśmy do uprojektowania materią, zatym, ponieważ przez kon[stytucję] 1768 roku²³⁹ na wymurowania archiwów ziemskiego i grodzkiego województwa trockiego stany Rzeczypospolitej 16 tysięcy złotych polskich z sum na nieprzejrzane ekspensa w skarbie Rzeczypospolitej znajdujących się wyznaczyły i niezawodnie onych dojście przez lat dwie, to jest co rok po 8 tysięcy złotych ratami w teźże konstytucji wyrażonymi zabezpieczyły, przeto my, przy wydanym od nas memoriale do prześwieatnej Komisji Skarbowej W.Ks.L., do wniesienia *in praemissis* instancji do teźże prześwieatnej

²³⁷ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

²³⁸ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

²³⁹ „Opatrzanie archiwów województw trockiego i witebskiego”, VL, t. 7, s. 385–386 (fol. 830).

Komisji i skutecznienia tego interesu uprosiliśmy i za delegata obraliśmy w.j.p. Jakuba Godaczewskiego, starostę puciańskiego, który, iżby na przyszły sejmik w tym interesie uczynił nam dokładną relacją, obligujemy.

Eodemque tempore desiderium w.j. księdza Dionizego Czadaja, opata trockiego *ordinis sancti Basilii*, *ratione* należności od ekonomii trockiej do opactwa, która za zleceniem od j.w. wojewody tr.²⁴⁰ w.j.p. Hryniewiczowi, podczaszemu i sędziemu gr. woj. tr., jako przez tegoż jegomości już z dokumentów i dowodów opackich przejrzenia wyświecona, tak *in praemissis* o danie skutecznej konkluzji *instantiales* do wojewody tr. wnaszamy.

A jako [1053v] *supra* rzeczonych w.i.p.p. deputatów obraliśmy oraz całego sejmikowania naszego *actus* odprawiliśmy, tak to wszystko w niniejszy instrument nasz gospodarski inserowawszy i eksprymowawszy, ony dla lepszej twierdzy i wagi rękami naszymi podpisujemy.

Actum w Trokach roku 1783 miesiąca *februarii* 4 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Józef Eustachy Siękiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Robert Kazimierz De Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Adam Turczynowicz, pisarz ziem. woj. tr.; Stanisław Godlewski, regent ziem. i gr. woj. tr.; Michał Tański, strażnik woj. smoleńskiego; Antoni Żyliński, ziemski i podkomorski woj. tr. regent; Ludwik Żyliński, rotm[istrz] woj. tr.; Józef Karłowicz, rotmistrz smoleński; Jan Leszczyński, kom[ornik] woj. tr.; Stanisław Żyliński, oboźnic woj. tr. *mp.*; Jan Konstantynowicz, kom[ornik] pow. grodzieńskiego; Adam Tyszkiewicz, rotm[istrz] smoleński; Kazimierz Chryniewicz; Franciszek Borewicz; Franciszek Olechnowicz, nam[iestnik] ziem. woj. tr.; Maciej Tołoczko.

[19 podpisów]

187. Memoriał, 4 II 1783

Rkps LVIA, SA 5918, k. 1054–1054v – kopia w księdze grodzkiej: Akt memoriału od wielmożnych urzędników ziem. woj. tr. imieniem wszystkich obywatelów tegoż województwa do najjaśniejszej Komisji Skarbowej W.Ks.L. czasu sejmiku gromnicznego gospodarskiego pisanego, 4 II 1783 w grodzie trockim aktykował Franciszek Borewicz, sukkolektor subseliów woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu wypisu przez Godlewskiego, regenta ziem. i gr. woj. tr.

Najjaśniejsza Komisjo, Jaśnie Wielmożni Mości Dobrodzieje, całość każdego obywatela honoru, majątku i substancyi jako na prawnych gruntuje się dowodach, tak każdy prosto bezpieczeństwa swego upatrujący najpilniej tychże obron prawnych honoru, majątku i substancyi dostrzegać jest winien. Przejrzały to dawne wieki, a na pewność tego wszystkiego *deposita* tych obron w archiwach kancelariów ziemskich i grodzkich przeznaczyły. Do skutku tych przeznaczeń, że województwo trockie miejscem bezpiecznego dla złożenia

²⁴⁰ Tadeusza Ogińskiego.

pomienionych obron nie miało, kon[stytucją] 1768 roku²⁴¹ na wymurowanie *archivi censum* ze skarbu litewskiego 16 [1054v] tysięcy złotych polskich wyznaczyła, gdy tedy opłacenia tej sumy dotąd województwu naszemu dopełnione, a stąd archiwum ufundowane nie jest, z potrzeby publicznej na prośbę województwa powszechną o skutek przeznaczony prośby nasze do Cię, Najjaśniejsza Komisjo, zanieść zobowiązani zostaliśmy. Ile więc potrzeba publiczna w tej mierze wyciąga koniecznego dla obron majątków bezpieczeństwa, tyle każdego obywatela czucie do skutku jego niesie żądań, przeznaczenie konstytucji obmyśliła sposób i skonkludowała tę pewność wyznaczeniem 16 tysięcy na ekspens, dyspozycja tylko Twoja, Najjaśniejsza Komisjo, i determinacja opłaty podług jej przepisu niech nastąpią, o co całym województwem dopraszając się, piszemy się j.w.w.p.p. dobrodziejów najniżsi słudzy.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Józef Eustachy Siękiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Robert Kazimierz De Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Adam Turczynowicz, pisarz ziem. woj. tr.

[6 podpisów]

CXXIX. Sejmik deputacki w Trokach 9 II 1784

188. Kredens dla deputatów, 9 II 1784

Zapiska o wpisaniu kredensów w księdze protokołowej 13 II 1784, LVIA, SA 5982, k. 175.

Rkps LVIA, SA 5919, k. 30–33v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja kredensjonalnego instrumentu prześwietnego województwa trockiego na deputację w.i.p.p. Antoniemu Hryniewiczowi, podczasemu, *ad praesens* sędziemu ziem. woj. tr., Franciszkowi Możeykowi, staroście nowosadzkiemu, służącego, 13 II 1784 w grodzie trockim aktykował Jan Rosochacki, rotmistrz woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu ekstraktu przez Godlewskiego, regenta ziem. i gr. woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym, testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny [30] tu, do miasta J.K.M. Trok na dzień 9 februaryi roku niniejszego 1784 dla obrania w.i.p.p. deputatów na następujące trybunały W.Ks.L. kadencyjów wileńskiej i grodzieńskiej zgromadziliśmy się, gdzie, postępując według przepisu konstytucji koronacyjnej N.K.J. Stanisława Augusta, szczególnie nam panującego, w roku 1764 zaszłej²⁴², po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., przystąpiliśmy *ad electionem* w.i.p.p. deputatów,

²⁴¹ „Opatrzanie archiwów województw trockiego i witebskiego”, VL, t. 7, s. 385–386 (fol. 830).

²⁴² „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

do której to funkcji znając być *capacissimos et tot meritis* w W.Ks.L. zaszczyconych, *idque* w.j.p. Antoniego Hryniewicza, podczaszego woj. tr., za deputata na sądenie Trybunału kadencyi wileńskiej, a zaś w.j.p. Franciszka Możeykę, starostę nowosadzkiego, za deputata na sądenie Trybunału kadencyi grodzieńskiej *liberis et non impeditis suffragiis* obraliśmy, po którym obraniu ciż w.i.p.p. deputaci na tymże dniu wyż wyrażonym przysięgę z roty w konstytucyi 1726 roku eksprymowanej²⁴³ *in eum tenorem*:

my, Antoni Hryniewicz, podczaszy woj. tr., Franciszek Możeyko, starosta nowosadzki, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Jedynemu, iż na tych sądach trybunalnych wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa Statutu W.Ks.L., konstytucyi trybunalnych, według żaloby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będziemy sędzili, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków [31] żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucyją brać nie mamy i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i Jego sprawiedliwości, i prawa pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sądach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby i że za żadną praktyką gwoili komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiliśmy, także prawdziwie według korektury Trybunałów roku 1726 na sejmie w Grodnie uczynionej²⁴⁴ (nic jej nie przestępując) na tych sądach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i na ciele;

in facie województwa naszego, przed dygnitarzami i pierwszemi urzędnikami wykonali, a zatym jako *de praestito eiusmodi* przez ichmościów *iuramento praesentibus testamur*, tak oraz ciż w.i.p.p. deputaci *tanquam* już *in plena activitate* zostający, nie tylko z innemi deputatami z innych województw i powiatów obranemi na swoich kadencjach zasiadać mają, ale też interesa województwa naszego pamiętać *et quod de iure spectari, potest ad manus* sobie powierzone

²⁴³ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

²⁴⁴ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów [31v] autoryzujemy, podpisami rąk naszych stwierdzamy i przyświadczamy.

Datum w Trokach roku 1784 miesiąca februaryi 9 dnia.

Józef Piotr Eytmin, ciwon i dyrektor sejmiku gromnicznego deputackiego *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, chorąży woj. tr.; Józef Jeleński, sędzia ziem. woj. tr.; Adam Turczynowicz, pisarz ziem. woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Józef Szczodro, czesznik woj. tr.; Wawrzyniec Odyniec, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Michał Zaleski, wojski W.Ks.L.; Antoni Romer, starosta nowodworski; Damazy Romer, chorążyc woj. tr.; Piotr Kleczkowski, pisarz gr. woj. smoleńskiego; Stanisław Godlewski, regent ziem. woj. tr.; Aleksander Rossochacki, rotmistrz woj. tr.; Franciszek Rossochacki, rotm[istrz] tr.; Krzysztof Zdanowicz, rotm[istrz] woj. tr.; Dominik Talatowicz; Adam Ogilba; Tomasz Roszczewski; Józef Roszczewski; Rafał Turowicz; Józef Sinicki; Bartłomiej Woydag; Romuald Łukaszewicz; Antoni Rossochacki; Tadeusz Tur, podczaszyc woj. tr.; [32] Michał Juniewicz, komornik woj. tr.; Tadeusz Kijuć, regent ziem. woj. tr.; Jakub Godaczewski, starosta pucilański; Józef Karłowicz, rotm[istrz] smoleński; Wincenty de Sztrunk, stolnikowicz pow. rzeczyckiego *mp.*; Ignacy Rużewicz, rotmistrz brasławski; Jerzy Kirklewski, starosta plikiański; Michał Tański, porucznikowicz J.K.M. buławy W.Ks.L.; Józef Żaba, rotm[istrz] pułku; Jan Kirklewski, skarbnikowicz tr.; Kazimierz Kirklewski, rotm[istrz] tr.; Franciszek Kirklewski; Marcin Huszcza, podstoli woj. tr.; Wincenty Jakubowski; Stefan Kudrewicz; Kazimierz Matuszewicz x; Franciszek Kudrewicz x; Józef Kudrewicz x; Rafał Bieńkuński; Stefan Bieńkuński; Antoni Woydag; Symon Jagintowicz; Tadeusz Danilewicz, woj. tr. rotmistrz; Andrzej Leszczyński, podczaszyc woj. podlaskiego; Ludwik Winogrodzki, rotmistrz woj. tr.; Jakub Leszczyński; Ignacy Brancewicz; Wincenty Hopen, skarbnikowicz woj. tr.; Józef Hopen, skarbnikowicz woj. tr.; Jan Hoppen, [32v] skarbnikowicz woj. tr.; Antoni Januszewski; Bartłomiej Kudrewicz; Michał Kudrewicz; Ludwik Kudrewicz; Antoni Zieniawo; Stanisław Rossochacki; Kazimierz Dobkiewicz; Antoni Chmielewski; Tomasz Raczek; Ignacy Hryniewicz; Tomasz Kucewicz; Stanisław Czechowski, rotmistrz woj. tr.; Jan Kucewicz, chorąży petyhorski; Jan Leszczyński, komornik woj. tr.; Jan Rossochacki, rotmistrzewicz tr.; Józef Godaczewski, oboźnic woj. tr.; Felician Morton, rotmistrz woj. tr.; Franciszek Olechnowicz, namiestnik ziem. woj. tr.; Stanisław Rac, łowczyc woj. tr.; Adam Jacuński, porucznik woj. smoleńskiego; Józef Rondomański; Józef Kudrewicz; Antoni Maliszewski; Adam Hrydzewicz; Wincenty Pawłowski; Maciej Karpowicz; Onufry Bańkowski; Ignacy Turłay, stolnikowicz woj. tr.; Benedykt Surwiłł; Kazimierz Siellawo; Franciszek Pawłowski; Franciszek Olechnowicz; [33] Jerzy Olechnowicz; Antoni Olechnowicz; Onufry Wirpsza; Kazimierz Kozakiewicz; Piotr Kozakiewicz; Józef Rossochacki; Wincenty Olechnowicz; Jakub Olechnowicz; Kazimierz Dzingielewski; Jakub Dzingielewski; Wojciech Rossochacki; Tadeusz Chmielewski; Adam Mackiewicz; Marcin Szymiata; Ignacy Strabeyko; Tadeusz Zacharewicz; A[n]drzej Sokołowski; Kazimierz Herman; Józef Romanowski, rotm[istrz] pow. oszmiańskiego; Kazimierz Roguski;

Stanisław Twerutowicz; Stanisław Surian; Jakub Łukaszewicz; Tadeusz Trzeciak; Antoni Woytkuński; J[an]^a Pacewicz; Antoni Pacewicz; Maciej Pacewicz; Symon Pacewicz; Wincenty Pacewicz; Franciszek Pacewicz; Gabryel Pacewicz; Dominik Raiński; Mateusz Satkiewicz; Jan Satkiewicz.

[123 podpisy]

CXXX. Sejmik gospodarski w Trokach 10 II 1784

Informacja o rezygnacji na sejmiku gospodarskim z sęstwa ziem. tr. przez Józefa Jeleńskiego, ciwuna trockiego, 10 II 1784, LVIA, SA 5982, s. 174.

189. Testymonium szlachty trockiej, 10 II 1784

Rkps LVIA, SA 5919, k. 44–45v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja testymonialnego skryptu od prześwietnego województwa trockiego i.p.p. Zimnickim wydanego, 18 II 1784 w grodzie trockim aktykował Antoni Zimnicki; pod dokumentem adnotacja o wydaniu ekstraktu przez Godlewskiego, regenta ziem. i gr. woj. tr.

My, senatorowie, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego dla obrad sejmikowych do miasta Trok wszyscy zgromadzeni, czyniemy wiadomo, komu by o tym wiedzieć należało, tym naszym testymonialnym skryptem i.p.p. Mikołajowi, Adamowi i Symonowi Zimnickim danym na to, iż ciż i.p.p. Mikołaj i Adam i Symon Zimniccy z przodków swoich od lat kilkuset w województwie trockim posesjonaci i dość [sic] zasłużeni, jako szlacheckiemu przysłało urodzeniu, zostawszy teraz od w.j.p. Kazimierza Sliźnia, chorążego J.K.M., oczernionymi i do wyvodu szlactwa swojego pociągniętymi, że dokumenta przodków i.p.p. Zimnickich pogorzały i onymi dopiero naprędce (nim będą wynajdzione) wywodzić się nie mogą, przeto my, niżej wyrażeni, znając z dawna dobrze urodzonymi szlachtami i wojewodz[i]anami tegoż to województwa trockiego, aby dalszych, które mają [44v] i mieć będą nie szukali dowodów, niniejszym testymonialnym skryptem, iż są godnie urodzonymi szlachtami przyświadczać i zaręczając, ony dla waloru i lepszej wiary rękoma własnymi przy wyciśnionej pieczęci tego województwa podpisujemy się.

Dan w Trokach 1784 miesiąca februaryi dnia 10.

Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr. i dyrektor sejmiku gospodarskiego *mp.*; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Onufry Lacki, ch[o]rąży woj. tr.; Adam Turczynowicz, pisarz ziem. woj. tr.; Antoni Hryniewicz, sędzia gr., podczaszcy woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Józef Szczodro, cześnik woj. tr.; Antoni Jan Strawiński, *mp.*; Michał Tański; Tadeusz de Raes, starosta giernokolski;

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

Tadeusz Tański, pisarzewicz ziem. i rotmistrz woj. tr.; Jan Skarzyński, budowniczy woj. tr.; Antoni Skarzyński, budowniczy woj. tr.; Jan Skarzyński, skarbnikowicz woj. tr.; Jan Skarzyński; Antoni Dowgiałło, budowniczy woj. tr.; Stanisław Godlewski, regent ziem. i gr. woj. tr.; D[amazy] Romer, chorążyc tr.; Antoni Romer, starosta nowodworski; Jakub Godaczewski, starosta pucilański; Ignacy Siwicki, starościc rekaciejski; Michał Zaleski, wojski W.Ks.L.; Stanisław Kleczkowski; Antoni Żyliński, ziemski i podkomorski woj. tr. regent; Leon Rondomański *mp.*; Andrzej Olechnowicz, rotmistrz [45] witebski; Felicjan Morton, rotm[istrz] woj. tr.; Jakub Łukaszewicz; Ignacy Niedaszewicz Hryniewicz^a; Piotr z Kleczkowa Kleczkowski, pisarz gr. woj. smoleńskiego; Antoni z Kleczkowa Kleczkowski, r[otmistrz] p[ow]. g[rodzieńskiego]; Józef Godaczewski, oboźnic woj. tr.; Tadeusz Tur, p[od]czaszyk woj. tr.; Ludwik Winogodski [sic], rotmistrz woj. tr.; Franciszek Olechnowicz, nam[iestnik] ziem. woj. tr.; Władysław Stegwiłło, horodniczy pow. upickiego; Jakub Supernacki; Benedykt Bieńkuński, łowczy woj. inflanckiego; Jan Roszczewski, ekonom sum[iliski] *mp.*; Józef Strawiński; Józef Hryniewicz; Tomasz Dołmacki, skar[bnik] tr.; Tadeusz Hryniewicz, stoln[ik] wendeński; Józef Romanowski, rotmistrz pow. oszmiańskiego; Adam Jacuński, porucznik woj. smoleńskiego; Adam Mackiewicz; Kazimierz Roguski; Wincenty Pawłowski; Onufry Bańkowski; Jan Leszczyński, komor[nik] woj. tr.; Onufry Staniewicz, r[otmistrz] woj. tr.; Antoni Bohusz, por[ucznik] pow. kowieńskiego; Władysław Hryniewicz; Kazimierz Hryniewicz; Aleksander Hryniewicz; Hermenegilt Scipio; Wincenty Lewkowicz; Jan Karwowski *mp.*; Jan Nawsuć; Krzysztof Langiert *mp.*; Symon Pietrasewicz; Ignacy Wierchnicki; Józef Dobkiewicz; Mikołaj Żyliński; Józef Bogdanowicz; Antoni Tomkiewicz; Bonawentura Lewkowicz; Antoni Juszczacki; Franciszek Stabiński; Wincenty Stabiński; Michał Woropay; Antoni Woropay; Michał Wirpsza; Jerzy Wirpsza; Michał Łoyba; Jan Łoyba; Antoni Turowicz; Antoni Mikłaszewicz; Tadeusz Strawiński; Antoni Strawiński; Tadeusz Pogożelski; Jakub Pogożelski; Jerzy Andrzejewski; Wawrzyniec Andrzejewski; Franciszek Andrzejewski; Wincenty Siellawa; Kazimierz Siellawa; Antoni Siellawa; Michał Plasewicz; Jerzy Plasewicz; Mateusz Pietraszewicz; Kazimierz Wirpsza; Jan Kirklewski, skar[bnikowicz] woj. tr.; Marcin Łukomski; Adam Hrydzewicz; Wincenty Jakubowski; Augustyn Talatowicz; Ignacy Strobeyko *mp.*; Jerzy Bogatko, kom[ornik] lidzki; Adam Stadnicki Kolęda, strażn[ik] woj. smoleńskiego *mp.*; Piotr Jodkowski, kom[ornik] woj. tr.; Jakub Stanisław Dokurno, kom[ornik] woj. tr.; Kazimierz Leszczyc Klonowski; Wiktoryn Hoppen, rotm[istrz] woj. tr.; Wincenty Hoppen, stoln[ikowicz] smoleński; Jerzy Sawicki; Antoni Butkiewicz; Kazimierz Boczkowski; Dominik Bernacki; Mikołaj Bieńkuński; Stanisław Bieńkuński; Stefan Bieńkuński; Rafał Bieńkuński; Antoni Daynowski; Antoni Monczuński; Antoni Wirpsza; Tomasz Monczuński; Józef Pogożelski; Ignacy Pogożelski; Kazimierz Łowmiański, strażnik brański; Tadeusz Jasudowicz; Mateusz Ślepowroński, p. woj. tr.; Franciszek

^a Być może chodzi o dwie osoby.

Krzyżewicz, [45v] cześnik Księstwa Żmudzkiego; Ludwik Milewski, komornik woj. wileńskiego; Hilary Gołaszewski, komor[nik] woj. mińskiego; Aleksander Kozłowski; Barnaba Kozłowski; Justyn Kozłowski; Antoni Strabeyko; Wawrzyniec Daynowski; Adam Daynowski; Stanisław Daynowski; Jakub Strobeyko; Tomasz Strabeyko; Mateusz Strabeyko; Ignacy Strabeyko; Hilary Jasudowicz, skar[bnik] woj. tr.; Wincenty Jasudowicz, skar[bnik] woj. tr.; Franciszek Jasudowicz; Józef Ciwiński *mp.*; Ignacy Ciwiński *mp.*; Józef Rozemberk.

[143 podpisy]

CXXXI. Sejmik elekcyjny w Trokach 10-12 II 1784

190. *Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego, 12 II 1784*

Rkps LVIA, SA 5919, k. 34–37v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja instrumentu *boni ordinis* sejmiku gromnicznego województwa trockiego, 13 II 1784 w grodzie trockim aktykował Ignacy Stengwilło, rotmistrz smoleński; pod dokumentem adnotacja o wydaniu ekstraktu przez Stanisława Godlewskiego, regenta ziem. i gr. woj. tr., oraz o wydaniu widymusu 21 VII 1786 Wawrzyńcowi Odyńcowi, skarbnikowi rzeczyckiemu.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym instrumentem *boni ordinis* gospodarstwa sejmikowaniem, iż, zachowując^a się wedle myśli praw ojczystych, a szczególnie konstytucji konwokacyjnej i koronacyjnej 1764 roku²⁴⁵, w roku terażniejszym 1784 na pierwszy po Gromnicach poniedziałek, *idque* na dzień 9 februaryi do miasta J.K.M. Trok do zamku, zwyczajnego obradom naszym zgromadziwszy się miejsca, po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., za deputatów na przyszłe Trybunały, to jest w.j.p. Antoniego Hryniewicza, podczaszego woj. tr., na sądenie Trybunału kadencyi wileńskiej, a zaś w.j.p. [34v] Franciszka Możejkę, starościca nowosadzkiego, na sądenie Trybunału kadencyi grodzieńskiej zgodnemi głosy, *nemine contradicente* obraliśmy i desygnowaliśmy. *In virtute* których obrad naszych ciż *novo electi* w.i.p.p. deputaci *uno eodemque tempore ad sonantiam supra* pomienionej konstytucji 1764 roku jurament rotą w konstytucji 1726 roku eksprymowaną i opisaną²⁴⁶, tak *in praesentia* nas, urzędników ziemskich i grodzkich, jako też *in facie* wszystkich zgromadzonych obywatelów województwa trockiego wykonali.

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

²⁴⁵ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390); „Rozdzielenie Trybunałów Koronnych”, VL, t. 7, s. 31 (fol. 55).

²⁴⁶ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

In crastinum zaś, *idque* dnia 10 *eorundem*, *post reasumptionem* rozpoczętego sejmikowania oraz po zagajeniu *iterum* przez tegoż w.j.p. Józefa Piotra Eytmina, ciwona woj. tr., w.j.p. Józef Wazgird *intuitu* przywileju N.K.J. Stanisława Augusta na stolnikostwo woj. tr. sobie konferowanego tenże urząd stolnikostwa zasiadł.

^b*Post haec* tegoż czasu na murowanie^b i reperacją archiwów ziemskiego i grodzkiego województwa trockiego, w murach zamkowych erygować już rozpoczętych, po groszy 8 z dymu jednego na blisko następującą ratę marcową uchwaliliśmy i ażeby w.j.p. Strawiński^c, przeszedł pisarz gr. tr. (który przyszej raty marcowej *anni currentis* wybieranie podatków województwa trockiego na się przyjmując, przed nami, urzędnikami, z tą uczynnością oświadczył się) przy odbieraniu rzeczonych podatków pomienioną uchwałę odbierał oraz zebrane pieniądze w.j.p. Wawrzyńcowi Odyńcowi, skarbnikowi rzeczyckiemu, terażniejszemu sędziemu Trybunału Głównego W.Ks.L. za rewersem od tegoż jegomości wziąć się powinnym oddał, jest zobligowanym²⁴⁷. Który to j.w.j.p. Odyniec, sędzia [35] trybunalski, wydatków z takowej do siebie przy[j]ść mającej importancyi na przyszym sejmiku gospodarskim rejestra złożyć i przed nami, obywatelami wylikwidować się *obligatur*.

Tandem tegoż czasu na poświadczenie obywatelstwa prześwieznego województwa trockiego testimonium i.p.p. Mikołajowi, Adamowi i Symonowi Zimnickim, iż są prawdziwi szlachta i obywatele województwa trockiego, wydać pozwoliliśmy.

In reliquo eodemque actu na tymże sejmiku gospodarskim w.j.p. Józef Piotr Eytmin, ciwon woj. tr., o rezygnacji przez się urzędu ciwoństwa woj. tr. na osobę w.j.p. Józefa Jeleńskiego, sędziego ziem. woj. tr., i dowolnej dystrybuty N.K.J. P.N.M. nam, urzędnikom i wszystkim obywatelom województwa trockiego na terażniejszym sejmiku znajdującym się, doniósł i oznajmił oraz takową swoją rezygnacją przez głos ponowił, a w.j.p. Józef Jeleński, sędzia ziem. woj. tr., *intuitu* przywileju N.K.J. na też ciwoństwo sobie konferowanego, miejsce tegoż urzędu ciwoństwa zasiadł i tegoż czasu w.j.p. Lacki, chorąży woj. tr., urząd chorążstwa, a wyż rzeczony w.j.p. Jeleński, ciwon tr., urząd sęstwa ziem. woj. tr. do wolnej dyspozycji prześwieznego województwa trockiego *libere* rezygnowali i do elekcyi ku wybraniu na te urzędy, według przepisu praw narodowych innych osób podawszy sejmik elekcyjny *secundum praescriptum* konstytucyi konwokacyjnej 1764²⁴⁸ na dzień 11 *mensis et anni currentium* ogłosił i solwował.

Dnia zaś 11 roku i miesiąca *supra* eksprymowanego *post reasumptionem* sejmiku *electionis* przez rzeczonego^d w.j.p. Jeleńskiego, ciwona woj. tr., [35v] aż do dnia dzisiejszego trwającego, po odstąpieniu w.j.p. ambijentów do sęstwa ziem. woj. tr., jako to w.i.p.p. Ignacego Szwykowskiego, pułkownika J.K.M.,

^{b-b} Fragment podkreślony.

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

^d Słowo nadpisane.

²⁴⁷ Wpis o realizacji laudum i wpłaceniu kancelarii grodzkiej sumy 505 zł i 19 gr i oddaniu kwitu od porucznika Hertyka na 358 zł przez Strawińskiego, 12 V 1784, LVIA, SA 5982, s. 200.

²⁴⁸ „Sądy ziemskie”, VL, t. 7, s. 89 (fol. 183–184).

Tadeusza Tańskiego, rotmistrza woj. tr., Antoniego Strawińskiego, ekspisarza gr. tr., Jana Skarżyńskiego, budowniczego tegoż województwa, Michała Tańskiego, strażnika smoleńskiego, Józefa Szczodry, czesznika tr., i Tomasza Paszkiewicza, horodniczego tr., *eodemque actu* za uczynioną rezygnacją przez w.j.p. Onufrego Lackiego urzędu chorągwa, w.j.p. Adama Turczynowicza, pisarza ziem. tr., na chorągwo, zaś udzielnie za uczynioną rezygnacją przez w.j.p. Józefa Jeleńskiego, ciwona tr., sęstwa ziemskiego, w.j.p. Antoniego Karola Hryniewiczza, podczaszego tr., za sędziego ziem., *demum* za obraniem w.j.p. Adama Turczynowicza, pisarza ziem., *et post ascensum* na chorągwo tr. w.j.p. Piotra Kleczkowskiego, pisarza gr. smoleńskiego, na pisarstwo ziem. tr., w ostatku w.j.p. Onufrego^e Lackiego za pułkownika tegoż województwa trockiego *liberis et non impeditis suffragiis* obraliśmy.

A jako *supra* rzeczonych w.i.p.p. deputatów na przyszłe Trybunały i urzędników ziemskich województwa trockiego obraliśmy oraz całego sejmikowania naszego *actus* odprawiliśmy, tak to wszystko w niniejszy instrument nasz gospodarski inserowawszy i eksprymowawszy, ony dla lepszej twierdzy i wagi rękami naszymi podpisujemy.

[36] *Actum* w zamku J.K.M. Trokach roku 1784 miesiąca februaryi 12 dnia.

Józef Jeleński, ciwon woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Józef Piotr Eytmin, eksciwon woj. tr.; Onufry Lacki, pułkownik woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Józef Szczodro, czesznik woj. tr.; Józef Jagmin, krajczy woj. tr.; Franciszek De Raes, brygadyi usarskiej wojsk lit. pułkownik *mp.*; D[amazy] Romer, kapitan wojsk pruskich; A[ntoni] J[an] Strawiński, ekspisarz gr. woj. tr.; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Józef Nawsuć, rotmistrz ziem. woj. tr.; Antoni Romer, starosta nowodworski; Tadeusz De Raes, starosta giernakolski; Antoni Żyliński, ziemski i podkomorski woj. tr. regent; Stanisław Godlewski, regent ziem. woj. tr.; Tadeusz Kijuć, dworzanin skarbu Rzeczypospolitej W.Ks.L.; Ludwik Żyliński, rotmistrz tr.; Jakub Godaczewski, starosta puciłański; Kazimierz Pilecki, starosta paudziłowski; Józef Rogalski, rotmistrz woj. tr. *mp.*; Ignacy Siwicki, starosta rykac[iejski]; Józef Ignacy Kiewlicz, rot[mistrz] woj. tr.; Tomasz Nowodworski, skar[bnik] inflancki; Andrzej Leszczyński, p[odczasz] woj. p[odlaskiego]; Ignacy Rużewicz, struk[czaszy] woj. tr.; Tadeusz Tomaszewicz, palestrant; Antoni Janik Janowski, rotm[istrz] smoleński; Felicjan Iwaszkiewicz, str[ukczaszy] pow. upickiego; Wincenty Kozakiewicz, komornik woj. tr.; Antoni Kleczkowski, starosta porowsiański *mp.*; Onufry [36v] Staniewicz, palestrant tr.; Jan Leszczyński, komornik woj. tr.; Jakub Strabeyko; Antoni z Kleczkova Kleczkowski, rotm[istrz] woj. tr.; Tomasz Paszkiewicz, horodn[iczy] woj. tr.; Wincenty Elsner, palestrant; Antoni Jocz, rot[mistrz] woj. tr.; Antoni Kasperowicz, skarbn[ik] lidzki; Kajetan Kleczkowski, koniuszyc ziemi łomżyńskiej; Konstanty Misiewicz; Michał Juniewicz, komornik woj. nowogródzkiego; Jerzy Rucewicz, strażn[ik] pow. brasławskiego; Ludwik Winogrodzki, rotm[istrz] woj. tr.; Wincenty Żyliński; Tadeusz Pawłowski, rotm[istrz] woj. smoleńskiego;

^e Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

Samuel Oganowski; Władysław Lawdański Stegwił, horodniczy pow. upickiego *mp.*; Antoni Bohusz, poruczn[ik] pow. kowieńskiego; Wincenty Desztrunk, stoln[ikowicz] pow. rzeczyckiego *mp.*; Dominik Zabłocki; Tomasz Strabeyko; Maciej Oganowski; Felicjan Mortun, rotm[istrz] woj. tr.; Jerzy Szulc; Antoni Elsner, strażn[ikowicz] inflancki; Ignacy Stegwił, rotmistrz woj. smoleńskiego; Ludwik Pikiel; Szymon Koplewski; Antoni Strabeyko; Antoni Aleksander Żochowski; Stanisław [Cze]chowski^f, regent mozyrski; Andrzej Wirpsza; Michał Pikiel; Antoni Kleczkowski, skar[bnik] lidzki; Józef Kleczkowski, rotmistrz woj. tr.; Jerzy Kirklewski; Jan Kirklewski; Kazimierz Kirklewski; Franciszek Kirklewski; Marcin Huszcza; Krzysztof Zdanowicz, [37] rotmistrz woj. tr.; Franciszek Koplewski, skarbn[ik] woj. tr.; Kajetan Gan, komor[nik] woj. tr.; F. Zapolski; Daniel Gan, horodniczy pow. oszmiańskiego; Józef Pietrzkiewicz, chorąży wojsk pruskich; Stanisław Pawłowski; Kazimierz Hryniewicz, skarbnikowicz tr.; Tadeusz Hryniewicz, ziem. tr. n[amiestnik]; Władysław Hryniewicz, skarbnikowicz woj. tr.; Franciszek Hryniewicz; Józef Hryniewicz, rotmistrz woj. tr.; Aleksander Hryniewicz, skarbnikowicz tr.; Jan Odyniec, skarbnikowicz rzeczycki; Jan Rossochacki, rotmistrz woj. tr.; Franciszek Olechnowicz, namiesnik ziem. woj. tr.; Kazimierz Józef Gintowt Łokiański *mp.*; Kazimierz Gliszczyński; Maciej Tołoczko; Antoni Olechnowicz; Aleksander Rossochacki, rotmistrz woj. tr.; Tomasz Tołoczko.
[93 podpisy]

191. Kredens dla urzędników, 12 II 1784

Zapiska w księdze protokołowej o wpisaniu trzech kredensów, 13 II 1784, LVIA, SA 5982, k. 174v.
Rkps 1 LVIA, SA 5919, k. 38–39v – kopia w księdze grodzkiej: Akt *liberae electionis* kredensu na urzędy ziemskie województwa trockiego od tegoż prześwietnego województwa trockiego osobom w nim wyrażonym eksportowanego, 13 II 1784 w grodzie trockim aktykował Ignacy Stegwiłło, rotmistrz smoleński; pod dokumentem adnotacja o wydaniu trzech ekstraktów przez Stanisława Godlewskiego, regenta gr. i ziem. woj. tr.

Rkps 2 BC 879, s. 231–235 – odpis dokumentu: Akt *libere electionis* kredensu na urzędy ziemskie województwa trockiego od tegoż prześwietnego województwa trockiego osobom w nim wyrażonym eksportowanego, aktykowanego 13 II 1784 w grodzie trockim przez Ignacego Stegwiłło, rotmistrza smoleńskiego; pod dokumentem adnotacja *Correctum* Stanisław Godlewski, regent ziem. i gr. woj. tr. *mp.*; dalej tytuł aktu.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym *liberae electionis* kredensem, iż w roku terażniejszym 1784 miesiąca februaryi 9 dnia na sejmik gromniczny do miasta J.K.M. Trok zjechawszy *et ad solitum locum* do zamku zgromadziwszy się, *eodemque tempore* sejmik deputacki, a na dniu 10 *eorundem* sejmik gospodarski odprawiwszy i zakończywszy, na dniu zaś 11 tegoż roku i miesiąca

^f Przesnuwanie utrudnia odczyt.

w górze na dacie pisanego, jako w czasie *ad actum electionis* prawem wyznaczonym, gdy wakanse dwóch urzędów ziemskich województwa trockiego (jeden za uczynioną rezygnacją przez w.j.p. Onufrego Lackiego chorążstwa, drugi podobnie po uczynionej rezygnacji przez w.j.p. Józefa Jeleńskiego, ciwona woj. tr., sęstwa) *ad electionem nostram devenerunt*, my, urzędnicy ziemscy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego po zagajeniu według [38v] przepisu konstytucji konwokacyjnej 1764 roku²⁴⁹ przez w.j.p. Józefa Jeleńskiego, ciwona woj. tr., w zamku *in solito loco* na dniu wzmienionym sejmiku *electionis* i aż do dnia dzisiejszego trwającego, po odstąpieniu wielu w.i.p.p. kandydatów, *quam primum* w.j.p. Adama Turczynowicza, pisarza ziem. tr., na chorążstwo, *distinctim* w.j.p. Antoniego Karola Hryniewicza, podczaszego woj. tr., za sędziego ziem. udzielnie, jako za obraniem *et post ascensum* w.j.p. Turczynowicza, pisarza ziem. tr., na chorążstwo, w.j.p. Piotra Kleczkowskiego, pisarza gr. smoleńskiego, za pisarza ziem. woj. tr. *merits et virtute* do tych urzędów zdolnych mężów, zgodnymi głosy, jednomyślnie obraliśmy i przeto *superius* mianowane osoby na też w górze wyrażone urzędy ziemskie województwa trockiego kredensujemy oraz tychże ichmościów J.K.M. P.N.M. do utwierdzenia osobliwemi przywilejami w tych urzędach prezentując i rekomendując, *pro robore* dzieła naszego niniejszy kredens podpisami własnych rąk naszych autoryzujemy.

Actum w zamku J.K.M. Trokach roku 1784 miesiąca februarya 12 dnia.

Józef Jeleński, ciwon woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Józef Piotr Eytmin, eksciwon woj. tr. *mp.*; Onufry Lacki, pułkownik woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Józef Szczodro^a, chesznik woj. tr.; Józef Jagmin, krajczy woj. tr.; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Antoni Romer, starosta nowodworski; D[amazy] Romer, kapitan wojsk pruskich; Franciszek de Raes, usarski wojsk litewskich pułkownik *mp.*; Tadeusz de Raes, starosta giernokolski; Antoni Jan Strawiński, ekspisarz gr. woj. tr.; Józef Nawsuć, rotm[istrz] ziem. woj. tr.; Antoni Żyliński, ziem. woj. tr. regent; Stanisław Godlewski, regent ziem. woj. tr.; Tadeusz Kijuc^b, dworzanin skarbu Rzeczypospolitej W.Ks.L.; Ludwik Żyliński, rotm[istrz] tr.; Jakub Godaczewski, starosta puciłański; Kazimierz Hryniewicz, [39] skarbnikowicz tr.; Tadeusz Hryniewicz, namiestnik ziem. tr.; Władysław Hryniewicz, skar[bnikowicz] tr.; Franciszek Hryniewicz; Józef Hryniewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Aleksander Hryniewicz, skar[bnikowicz] tr.; Kazimierz Pilecki, starosta budziłowski; Józef Rogalski, rotm[istrz] woj. tr. *mp.*; Ignacy Siwicki, starościc rekaciejski; Józef Ignacy Kiewlicz, rotm[istrz] woj. tr.; Tomasz Nowodworski, skar[bnik] inflancki; Andrzej Leszczyński, podczaszcy woj. podlaskiego; Ignacy Rużewicz, strukczaszc woj. tr.; Tadeusz Tomaszewicz, palestrant; Antoni Janik Janowski, rotm[istrz] smoleński; Felicjan Iwaszkiewicz, str[ukczaszc] pow. upickiego; Wincenty Kozakiewicz, komor[nik] woj. tr.; Antoni Kleczkowski, starosta

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

^b Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

²⁴⁹ „Sądy ziemskie”, VL, t. 7, s. 89 (fol. 183–184).

porow[siański] *mp.*; Onufry Staniewicz, palestrant tr.; Jan Leszczyński, komor[nik] woj. tr.; Jakub Strobeyko; Antoni z Kleczkowa Kleczkowski, rotm[istrz] woj. tr.; Tomasz Paszkiewicz, horodniczyc woj. tr.; Wincenty Elsner, palestrant; Antoni Jocz, rotm[istrz] woj. tr.; Antoni Kasperowicz, skarbn[ik] lidzki; Jan Odyniec, skarbnikowicz rzeczycki; Stanisław Czechowski, r[otmistrz] woj. tr.; Andrzej Wirpsza; Michał Pikiel; Antoni^c Kleczkowski, skar[bnik] lidzki; Józef Kleczkowski, rotm[istrz] woj. tr.; Jerzy Kirklewski, starosta p[likiański]; Jan Kirklewski; Kazimierz Kirklewski; Franciszek Kirklewski; Marcin Huszcza; Krzysztof Zdanowicz, rotm[istrz] woj. tr.; Franciszek Koplewski, skar[bnik] wilkomierski; Kajetan Gan, komor[nik] woj. tr.; T. Zapolski; Daniel Gan, hor[odniczyc] pow. oszmiańskiego; Józef Pietrzkiewicz, chor[ąży] wojsk pruskich; Jan Rossochacki, rotm[istrz] woj. tr.; Franciszek Olechnowicz, nam[iestnik] ziem. woj. tr.; Kazimierz Józef Gintowtt Łokiański; Kajetan Kleczkowski, koniuszyc ziemi łomżyńskiej; Konstanty Misiewicz; Michał Juniewicz, komor[nik] woj. tr.; Jerzy Rucewicz, strażn[ik] pow. brasławskiego; Ludwik Winogrodzki, rotm[istrz] woj. tr.; Wincenty Żyliński; Tadeusz Pawłowski, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Samuel Oganowski; Władysław Laudański Stegwił, horodniczy pow. upickiego; Antoni Bohusz, por[ucznik] pow. kowieńskiego; Wincenty de Sztrunk^d, stoln[ikowicz] pow. rzeczyckiego *mp.*; Dominik Zabłocki; Tomasz Strobeyko; Maciej Oganowski; Felicjan Morton, rotm[istrz] woj. tr.; Jerzy Szulc; Antoni Elsner, strażn[ikowicz] inflancki; Ignacy Stegwił, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Ludwik Pikiel; Szymon Koplewski; Antoni Strabeyko; Antoni Aleksander Żuchowski.

[87 podpisów]

CXXXII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 16 VIII 1784

Uniwersał Stanisława Augusta, kredens dla posła na sejmiki, list do senatorów, urzędników – ASWPK2. Instrukcja dla posła na sejmiki – ASKow, ASWPK2.

192. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 16 VIII 1784

Rkps 1 LVIA, SA 5919, k. 128–135v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcji sejmiku poselskiego na sejm następujący od j.w.w. obywatelów prześwietnego województwa trockiego j.w.i.p.p. posłom z tegoż województwa obranym danej, 16 VIII 1784 w grodzie trockim aktykował Franciszek Borewicz, sukkolektor ziem. woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu dwóch ekstraktów przez Stanisława Godlewskiego, regenta gr. i ziem. tr.

Rkps 2 LVIA, F 1177 op. 1, 152, k. 1–6 – odpis dokumentu: Akt instrukcji sejmiku poselskiego na sejm następujący od j.w.w. obywatelów prześwietnego województwa trockiego j.w.i.p.p. posłom z tegoż województwa trockiego obranym danej, aktykowanego 16 VIII 1784 w grodzie trockim przez Franciszka Borewicza, sukkolektora ziem. woj. tr.; pod dokumentem adnotacja: Correctum

^c W rkps. 1 imię powtórzone.

^d W rkps. 2 „de Sztruk” zamiast „de Sztrunk”.

Stanisław Godlewski, regent gr. woj. tr., *dalej tytuł; u dołu każdej strony recto informacja o jej sprawdzeniu przez Godlewskiego.*

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników, rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego, za wydanymi od N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, na sejm ordynaryjny, wedle zachowanej dawnymi prawami dla W.Ks.L. alternaty, w mieście J.K.M. Grodnie przypadający, uniwersałami na sejmik przedsejmowy w roku terażniejszym 1784 miesiąca sierpnia [128] 16 dnia zgromadzonych, j.w.i.p.p. Franciszkowi de Raesowi, podczasemu woj. tr., rotmistrzowi brygady usarskiej wojsk W.Ks.L., i Tadeuszowi Puzynie, generał majorowi wojsk W.Ks.L., staroście filipowskiemu, kawalerowi orderu św. Stanisława, posłom z województwa trockiego zgodnemi głosy obranym, tegoż roku, miesiąca i dnia dana.

[1.] Nie tylko województwo trockie, lecz i cały naród, a mianowicie Wielkie Księstwo Litewskie, żywą i wierną przychylnością, pełną wdzięcznością, w najgłębszym uszanowaniu niesie dań Najjaśniejszemu Panu powinnego dziękczynienia z przyczyny wielorakich i niezliczonych łask dobrotliwych za przywróconą prowincji litewskiej od lat dwudziestu panowania tęskliwie oczekiwaną ozdobę złożonym pierwszym sejmem do Grodna, którą alternatę Najjaśniejszy Pan ażeby na zawsze prowincją litewską zaszczycać raczył, a oraz podobnego z ojcowskiej litości względu udzielając, dla uniknienia dotąd praktykowanej Litwy ekswisceracyi i ekspensów w procederach asesoryi W.Ks.L. doświadczanych, ażeby miejsce sądenia się teje asesoryi W.Ks.L. i lokacyi archiwów, czyli metryk, temuż sądowi podlegających w mieście J.K.M. Wilnie było przeznaczone, j.w. posłowie u Najjaśniejszego Pana i Stanów Rzeczypospolitej dopraszać się będą.

2. Gdy, dla nieopisanego [129] porządku sejmikowania, różne dotąd o legalności sejmików rozumienia w niektórych województwach i powiatach, przez podwójne nie w jednym miejscu i pod różnym zagajeniem czynione obrady z rozlaniem krwi, dopełniać zwykły niespokojności, przeto ażeby dostateczna forma sejmikowania zupełnie ułożona i opisana została oraz ażeby dla poskromienia zuchwałości naruszających ten porządek kara przeznaczona i rozprawa jak najprędsza determinowana była, ciż j.w. posłowie zaproszą.

3. Że przez nieposk[r]omioną zuchwałych ludzi swywołę już to przy przejazdach i drogach wielkie doświadczają się gwałtowności i boje, już też w czasie sądenia się różnych jurysdykcjów bez asystencyi wojskowego ludu częścią samemu sądowi niepowaga działać się zwykła, częścią też obwinieni ludzie, a do sądu stawieni, zmykać od sprawiedliwości mają zręczność, przeto ustanowienie garnizonów wojewódzkich jak jest nieodbitą potrzebą, tak na utrzymanie onego intraty z dóbr ekonomicznych do urzędów j.w. wojewodów i starostów przywiązanych, tudzież z starostw przez prawo *plus offerentis* posydownych, determinowane być powinny.

4. Kapitulacje trybunalskim sędziom, posługę publiczną narodowi czyniącym, a z tej przyczyny majątek [129v] uroniającym, jako nieodbitcie potrzebnymi być

zdają się, tak na ich skutek ażeby, po naznaczeniu dla terażniejszych wszystkich starostw posesorów *emphiteusim* na lat 50, ciż posesorowie *instantanee* od daty 1 marca cztery kwarty według lustracyi 1764 r. opłacili, j.w. posłowie ten podadzą sposób.

5. Gdy dla uszczęśliwienia narodu edukacyja młodzi najwięcej jest w kraju potrzebną, dlatego wszelkie klasztory, którebykolwiek czy to z jakowych obowiązków zakonnych, czyli też z własnych chęci do uczenia szkół zabrały ochotę i one utrzymywać bez pretensyi do Rzeczypospolitej o nadgordę chcieli, więc ażeby onym Komisya Edukacyjna nie czyniła przeszkody, owszem, iżby tak swoje przepisy nauk onym podała, jako też sposób dawniejszy uczenia jeszcze zupełniej uregulowawszy, tym porządkiem edukacyją pomnożyć^a chciała, j.w. posłowie *instabunt*.

6. Gdy do dojścia rychlejszego sprawiedliwości dotąd różne doświadczać się zwykły zamitżenia sposoby, a te najszczególniej w przemianach wołania regestrów, względem których różne od stron zachodzą starunki i usilności, przeto na skutek prędkiej a porządnej rozprawy ażeby we wszystkich subseliach jeden tylko [130] na wszelkie rodzaje spraw regestr był ustanowiony i do onego ażeby aktoraty wpisane kolejno były wołane, a zaś taktowy regestr ażeby jedynie na sprawy pod sądami dopełnione lub też na zdarzone *in circuitu* miasta czyli sądów akcyje osobno i szczególnie bez łączenia do niego z drugiego rejestru aktoratów był wyznaczony, usilną jest potrzebą.

7. Żeby ubliżyć krajowi praktykujących się kłótni, a przynieść słodką spokojność na zasłonę od pieni często doświadczonej, przez którą niektórzy najmocniejsze posesyje kłócić zwykły, prawa o dawności ziemskiej tylo konstytucjami ustanowione ponowić i szczególniej opisać należy.

8. Że porządek sądenia się sądem przepisany podziałem swoim na kilka kadencyi i osobom sądowym do zjechania i stronom do przejazdów przynosi utrudzenie, niemniej z przyczyny, że niektóre kadencyje w czasach interesowańszych są determinowanemi, tak że ich agitacyja, mianowicie urzędów ziemskich i grodzkich, drugiej, jako to sądom granicznym, zostaje na przeszkodzie, przeto, ażeby wygodniejsza w tej mierze i dla sądów i dla stron była satysfakcyja, tak ażeby agitacyja jednej jurysdykcyi drugiej w [130v] dobraniu kancelaryjów czyli regentów i w sprowadzeniu palestry nie czyniła mitręgi, dlatego sądom ziemskim jedna kadencyja na rok na niedziel 12 od daty św. Marcina [11 XI], a grodowi takż kadencyja jedna na niedziel 12 od daty Gromnic [2 II] przeznaczona być powinna i ażeby te kadencyje względem pewnej agitacyi swojej, tak co do regularności sądenia się, jako też co do niezrywania przez wielmożnych urzędników kompletu (zachowując jednak w czasie znajdującego się kompletu któremukolwiek dla osobliwszej legalności, byleby niezrywając sądów, odjechania wolność) upewnione były, ciż jw. posłowie *instabunt*.

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

9. Żeby w sprawach granicznych prędsza mogła być sprawiedliwość, mianowicie że do ich skutku determinacja sądu podkomorskiego czekać musi porządku wołania aktoratów, przeto, w tym sposobie przyspieszając rozprawę, ażeby wolno było o determinację sądu granicznego, czy to z rejestru taktowego, czyli też z innego jakowego udzielnego, który by *ante omnes causas* mógł być wołany, mieć sprawę, j.w. posłowie doniosą.

10. Kalkulacje i weryfikacje dotąd przez urzędników ekspediowane i do rezolucji sądów [131] zawieszane, że czynią nieregularną protrakcją i w czasie ostatecznego rozsądzenia się zupełnej za sobą tak, jak w czasie czyniącej się przez urzędników indagacji przynieść nie może eksplikacji, przeto ażeby na^b takowe akta zjeżdżający urzędnicy wszelkich pretensyi rozsądzenia moc mieli z wolną od ich apelacją przed sąd, gdzie po ostateczną rozprawę przychodzić będą, j.w. posłowie ustanowienia zaproszą. Także ciż urzędnicy ziemscy i grodscy, którzy zostawszy na Trybunał Główny W.Ks.L. obranymi, ażeby w czasie tym, kiedy sądzić Trybunału nie będą, a kiedy za uprzedzonymi dekretemi użyci do egzekucyi onych zostaną, wtenczas wszelkie pojazdy, eksdywizje i inne obowiązki swojego urzędu dopełniać mogli, ciż j.w. posłowie opisania zaproszą.

11. Sądy konsystorskie duchowne ponieważ, wciągając nie należnie do siebie świeckie cywilne sprawy, oczywiste dekreta najwarowniejsze poruszać częstokroć zwykły, przeto broniąc wszelkich spraw do rzeczonoego sądu wciągnięcia, ażeby na przystępujących ukaranie wyznaczone i [131v] forum o to w Trybunale Głównym W.Ks.L. determinowane było, j.w. posłowie *instabunt*.

12. Stosując się do konstytucyi zbytki tamującej, że wyjeżdżanie za granicę, Ojczyznę z pieniędzy wycieńczające, także przejeżdżanie cudzoziemców z różnemi łudzącemi inwencjami kraj niszczącemi zabronione być powinny, j.w. posłowie domówią się.

13. Pomnożenia zagranicznych na Rzeczpospolitą długów upadkiem krajowi grożących, jako po zaciągnięciu dosyć już w konstytucyi sum wyrażonych, *pro futuro* zabraniać będą j.w. posłowie.

14. Pensyje doktorskie w akademii dosyć znacznie dotąd opłacane, gdy z edukacyi swojej ani uczniów doskonałych nie wystawiają, ani oraz obywatelom w ratunku życia lub zdrowia przy czyniącej się nadgrodzie w opłacie folgi żadnej nie przynoszą, przeto że nie są skutkiem dobra Rzeczypospolitej, ażeby zniesione były, j.w. posłowie wniosą. [132]

15. Dług wielmożnych Romerów przez konstytucyją w należności upewniony²⁵⁰, a przez konstytucyją likwidacyjną determinowany²⁵¹, ażeby do oddania skutecznie był przyspieszony, *instabunt* j.w. posłowie.

^b W obydwu rkps. słowo nadpisane.

²⁵⁰ „Approbatio liczby urodzonego Remera, generała artyleryi W.Ks.L.”, VL, t. 5, s. 398 (fol. 819); VC, t. 5, vol. 2, s. 436.

²⁵¹ „Dług urodzonych Romerów”, VL, t. 7, s. 183 (fol. 415); „Dług urodzonym Romerom należący”, VL, t. 7, s. 386 (fol. 832).

16. Zamiana placów w mieście J.K.M. Trokach ichmościom księżom bernardynom trockim konstytucją 1776 r. pozwolona²⁵² i w skutku swoim dopełniona, ażeby dopiero zyskała aprobatę, wstawią się j.w. posłowie.

17. Przywileja miastowi trockiemu dla Karaimów służące ażeby były potwierdzone, domówią się j.w. posłowie, a^c że tak w tym mieście, jako też po innych miastach sądowych z niewygoda stron i sądów dotąd zachowują się mieszkańcy, przeto ażeby do wszystkich miast sądowych komisja *boni ordinis* udeterminowana była i w nich wszelkie uporządkowanie uregulowane zostało, ciż j.w. posłowie dopraszać się będą.

18. [132v] Ludzie luźni, jedynym hultajstwem bawiący się, częstokroć te w obchodzie gospodarowania czynić zwykli doświadczenia, że, na różne miejsca przechodząc, tym sposobem i kłótnie w obywatelstwie i mitręgę między panami sprawować zwykli, więc ażeby w całym kraju żaden obywatel bez *attestatum* żadnego człeka na służbę nie przyjmował, owszem, ażeby każdy o stanie zdarzonego na służbę człeka rozpytawszy lub też do kancelaryi dla egzaminu sprowadziwszy i wyegzaminowawszy, do tego miejsca, skąd jest zbiegł, znać dawał lub też ażeby takowi bez atestatów zdarzeni ludzie na służbę bez przeświadczenia jeżeli są zbiegłymi, do garnizonów oddawanymi i tam lokowanymi byli, j.w. posłowie domawiać się będą.

19. Zasługa każda ciągnąca nadgrode jako zawsze mieć wzgląd i baczność powinna, tak [133] ażeby czule i pracowite dla Rzeczypospolitej usługi j.w. Komarzewskiego, generała majora wojsk lit., Orderu Orła Białego kawalera, j.w. Debolego, rezydenta Najjaśniejszego Pana przy dworze rosyjskim, j.w. Bukatego, rezydenta przy dworze angielskim mieszkających, nie zostały bez nadgrody, względem Najjaśniejszego Pana, j.w. posłowie zarekomendować starać się będą.

20. *Instabunt* j.w. posłowie do zgromadzonych stanów, aby imię i.p.p. Floriana, Franciszka, Antoniego, Piotra Nienartowiczów z ich sukcesorami obojga płci od wszelkich urodzenia i kondycji nierówności zarzutów na wieczne czasy uwolnione było i jako prawdziwie szlacheckie wszelkich prerogatyw i swobód stanowi szlacheckiemu właściwych bez żadnych od nikogo obiekcyi wiecznie używało.

21. *Instabunt* j.w. posłowie do zgromadzonych stanów, aby imię [133v] Piramowiczów tak w duchownym, jako i w świeckim stanie zostających a *scartabelatu* uwolnione było.

22. Także domówią się j.w. posłowie u zgromadzonych stanów, ażeby j.p. Karol Passaur, z Węgier przybyły szlachcic, nie mający sposobności linii szlachectwa swojego dla dystancyi miejsca wyprowadzić i tym sposobem indygenatu dopraszać się nie mogący, prosto do prerogatyw szlacheckich mógł być przypuszczony, osobno także ażeby j.p. Antoni Różycki *cum prole utriusque sexus* do nobilitacyi przypuszczonym został, ciż j.w. posłowie domówią się.

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

²⁵² „Pozwolenie zamiany placów księżom bernardynom trockim”, VL, t. 8, s. 573 (fol. 941).

23. Komisyje wszelkie skarbowe, wojskowe i inne ze skarbu Rzeczypospolitej kapitulowane że do pensyi swoich zwykły nieprzytomnych j.w. komisarzów przyłączać i zabierać solaria [sic], a te^d *ex iustitia* do skarbu Rzeczypospolitej [134] przynależą, przeto o ocalenie ich w skarbie domówią się j.w. posłowie.

24. Gdy kanony kościelne intraty plebańskie na trzy klasy dzieląc, jedną z nich część na plebanów, drugą na kościół, trzecią na ubogich przeznaczając, przeto, gdyby w tym uporządkowaniu najosobliwiej kościoły utrzymywane były, domówią się j.w. posłowie, ażeby komisya *boni ordinis* do wszelkich kościołów, a osobliwie do miasta Trok do kościoła farnego zesłana była, przez którą ozdoba i porządek kościołów polepszonym zostanie.

Koniec myśli naszych najżywiej przenikającemu i najlepiej życzącemu Ojczyźnie Najjaśniejszemu Panu i Stanom Rzeczypospolitej polecając, takowy instrument instrukcyi naszej podpisujemy.

Działo się w zamku J.K.M. Trokach *ut supra*.

[134v] Józef Jeleński, ciwon woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Adam Turczynowicz, chorąży woj. tr.; Robert Kazimierz de Raes, sędzia ziem. tr. wyłączając Różyckiego; Antoni Hryniewicz, sędzia ziem. woj. tr. *excludendo* punkt Różyckich; Tadeusz de Raes, sędzia gr. woj. tr. *excludendo* punkt Różyckiego; Kazimierz Dederko, koniuszy pow. oszmiańskiego, pisarz gr. woj. tr.; Michał Ogiński, wojewodzie tr.; Damazy Romer, kapitan wojsk pruskich; Szymon Sagatowski, strażnik woj. tr.; Józef Jagmin, krajczy woj. tr.; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Wincenty Józef Todwen, starosta metelski; Józef Nawsuć, rotm[istrz] ziem. woj. tr. [135] *excepto* punktu Różyckiego; Stanisław Godlewski, regent gr. woj. tr.; Kazimierz Pilecki, starosta budziłowski; Michał Tański, strażnik woj. smoleńskiego, *excludendo* Różyckich; Tadeusz Thomaszewicz, palestrant sub-seliów trockich; Karol Żeromski, wojskowicz woj. tr., starosta strzelecki; Franciszek Olechnowicz, rotm[istrz] woj. tr.; Adam Tyszkiewicz, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Franciszek Todwen, rotm[istrz] woj. tr.; Leon Żeromski, chorąży usarski wojsk W.Ks.L.; Stanisław Czechowski, rotm[istrz] woj. tr.; Jakub Godaczewski, starosta puciański; Wawrzyniec Odyniec, skarbnik rzeczycki; Antoni Żyliński, ziem. i sądów podkomorskich woj. tr. regent; Michał Juniewicz, komornik woj. tr.; Józef Ignacy Kiewlicz, regent sądów podkomorskich i rotm[istrz] woj. tr.; Franciszek Hryniewicz, stolnikowicz wendeń[ski]^e *mp.*; Ignacy Tański, r. w.; Antoni Tański, rotm[istrz] J.K.M.; Marcin Huszcza; Franciszek Borewicz, woj. tr. rotm[istrz] *mp.*; Michał Odyniec, stolnikowicz pow. brasławskiego; Józef Odyniec, skarbnikowicz rzeczycki; Stanisław Żyliński, o[boźnic] woj. tr.; Krzysztof Zdanowicz, rotm[istrz] woj. tr.; Andrzej Leszczyński, podcz[aszy] podlaski; Maciej Gębicki; Tadeusz Danilewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Ignacy Rużewicz, strukczaszc woj. tr.; Gabryel Jan Zabłocki, rotm[istrz] pow. [135v] telszewskiego; Tadeusz Kijuć, dworzanin skarbu Rzeczypospolitej W.Ks.L.; Antoni Jocz, rotm[istrz] woj. tr.;

^d W rkps. 1 przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

^e Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

Jan Leszczyński, komor[nik] woj. tr.; Jerzy Szulc; Kajetan Gan, komor[nik] woj. tr.; Jan Kirklewski, skarbnikowicz woj. tr.; Samuel Oganowski, porucznik woj. tr.; Jan Zygmuntowicz; Tadeusz Hryniewicz, nam[ieśnik] ziem. woj. tr.; Maciej Oganowski, towarzysz pułku wojsk W.[Ks.]L.; Daniel Gan, horodniczyc pow. oszmiańskiego; Tomasz Gan, miecznikowicz pow. oszmiańskiego; Andrzej Tur, rotm[istrz] woj. tr.; Wawrzyniec Jocz, *mp.*; Wincenty Jakubowski; Mateusz Iwicki; Andrzej Wirpsza; Jan Rossochacki, rotmistrzowicz woj. tr.; Jan Iwaszkiewicz; Antoni Dymśa; Antoni Zajączkowski, komornikowicz woj. tr.; Hilary Gołaszewski, komor[nik] woj. mińskiego; Adam Krukowski, rotm[istrz] woj. tr.; Onufry Ibiański Karwowski, chorążyc brasławski; Tadeusz Ibiański Karwowski, chorążyc brasławski.

[68 podpisów w tym trzy z zastrzeżeniem]

CXXXIII. Sejmik deputacki w Trokach 7 II 1785

Akt sejmiku nie odnaleziono. Na deputatów wybrano Szymona Sagatowskiego i Tadeusza Tańskiego, Deputaci, s. 367.

CXXXIV. Sejmik gospodarski w Trokach 8 II 1785

193. Testymonium szlachty trockiej, 8 II 1785

Rkps LVIA, SA 6111, k. 993–996v – kopia w księdze ziemskiej: Akt testymonialnego zaświadczenia od wielmożnych urzędników i szlachty województwa trockiego w.i.p.p. Sobotkowskim dane i służące, 21 II 1785 w ziemstwie trockim aktykował Michał Miłaszewicz, namiestnik pułku przedniej straży wojsk W.Ks.L.

My, urzędnicy ziemscy i grodzcy, szlachta i obywatele województwa trockiego j.o., j.w., w.i.p.p. senatorom, dygnitarzom, urzędnikom, szlachcie i rycerstwu oznajmujemy tym naszym testymonialnym listem, iż niegdyś w.j.p. Jan Sobotkowski, rotmistrz wojsk lit., czasu zamieszania i rewolucyj między Stanisławem Leszczyńskim a Augustem, Królem Polskim, o koronę polską byłych, oddzieliwszy się od rodziny [993v] własnej, zacnie i obszernie w Wielkim Księstwie Litewskim rozmnożonej, a szczególnie od braci swoich stryjecznych otrzymawszy się, na Ukrainie aż do zgonu dni swoich mieszkał i tamże synów swoich Józefa Andrzeja, chorążego petyhorskiego, i drugiego Jana, spółdzonych, do dziś dnia żyjących, pozostawił, ciż że nie wracając się do rodziny swojej, licznie w Litwie pozostałej, na Ukrainie dokończyć życia postanowili, z tych przyczyn dla uwiadomienia tamecznych na Ukrainie i w Koronie Polskiej mieszkających obywatelów

uawiadomić chcemy, iż Familia tych to i.p.p. Sobotkowskich, *nobilissima* w Litwie trwająca, a *ex una stirpe* z pomienionemi i.p.p. Sobotkowskimi pochodząca, wszelkich godnemu stanowi rycerskiemu używając prerogatyw w zasługach publicznych, niezapomniony u nas zostawili szacunek i pamiątkę, z tych jeden j.p. Aleksander Sobotkowski, różnemi zaszczycony funkcjami, dobra Soroki zwane, w powiecie oszmiańskim leżące, od lat 100 w imieniu Sobotkowskich *non interrupte* zostające, przez kilka laty j.p. Turczyńskiemu wyprzedał, a, udarowany od Najjaśniejszego Króla Polskiego przywilejem na horodnictwo powiatu brasławskiego, żyć przestał, drugi brat onego rodzony, w.j.p. Ignacy Sobotkowski w różnych [994] województwach i powiatach dziedzictwo mający, a szczególnie w województwie trockim dobra Waka i Piotuchów, które w dom j.w. Brzostowskich, kasztelanów połockich, wyrzekłszy się przedali, dzierżące różne cywilne i wojskowe posiadał urzędy, w ostatku zaszczycony przywilejem króla Augusta na stolnikostwo smoleńskie, zostawiwszy po sobie pamiątkę niezapomnianych szacunków życia dokończył. Taką my, urzędnicy i szlachta, obywatele województwa trockiego ujęci pamiątką, gdy wiadomość mamy, iż w.i.p.p. Józef Andrzej, chorąży petyhorski, i Jan Sobotkowsy, z jednej latorości [sic] i imienia pochodzący, a nam dobrze o zacności i urodzenia swojego wiadomi i znajomi, żyć i życia dokończyć na Ukrainie postanowili, przeto ten nasz prawdziwy, testimonialny list wydając, żądamy i obligujemy, ażeby j.o., j.w., w.i.p.p. obywatele w Koronie Polskiej i na Ukrainie mieszkające winną cześć, uszanowanie i do wszelkich prerogatyw zacnemu urodzeniu szlacheckiemu dopuszczenia dla j.p. Józefa Andrzeja, chorążego petyhorskiego, Sobotkowskich [sic] oświadczyć i czynić raczyli.

Działo się w Trokach, na sejmiku gromnicznym roku 1785 [994v], miesiąca *februarii* 8 dnia.

Stefan Dominik Römer, podkomorzy woj. tr.; Adam Turczynowicz, chorąży i pułkownik woj. tr.; Jan Römer, sędzia ziem. woj. tr. prezydujący *mp.*; Józef Eustachy Sienkiewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Robert Kazimierz de Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Franciszek de Raes, podczaszy woj. tr. sądów sejmowych z prowincyi W.Ks.L. sędzia, rotmistrz chorągwi usarskiej; Piotr Jan z Kleczkowa Kleczkowski, ziem. woj. tr. pisarz; Tadeusz de Raes, sędzia gr. woj. tr.; Kazimierz Dederko, koniuszy pow. oszmiańskiego, pisarz gr. woj. tr.; Damazy Römer, chorąży woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Szymon Sagatowski, strażnik woj. tr.; Tadeusz Tański, szam[belan] J.K.M.; Onufry Rymsza, regent ziem. woj. tr.; Antoni Kleczkowski, skarbnik wilkomierski; Michał Juniewicz, komornik woj. tr.; Józef z Kleczkowa Kleczkowski, rotm[istrz] woj. tr.; Michał Tański, starosta woj. [995] tr.; Jan Chelstowski; Stanisław Żyliński, obożn[ic] woj. tr.; Adam Tyszkiewicz, skar[bnikowicz] woj. tr.; Franciszek Hryniewicz; Józef Hopen, skar[bnik] woj. tr.; Ignacy Różewicz, rotm[istrz] brasławski; Wincenty de Sztrunk, stoln[ik] woj. tr.; Michał Miłaszewicz, namies[tnik] pułków przedniej straży wojsk W.Ks.L.; Józef Pietrzkiewicz, chor[ąży] wojsk pruskich; Józef Strawiński; Jan Kirklewski, skar[bnikowicz] tr.; Jan Rossochacki, rotm[istrz] woj. tr., suk[kolektor] gr. woj. tr.;

Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Wincenty Gieysztor, kom[ornik] starodubowski; Michał Szabuniewicz; Dominik Gieysztor; Franciszek Borewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Hilary Gołaszewski, komor[nik] woj. mińskiego; Jan Iwaszkiewicz; Jakub Godaczewski; Józef Rossochacki, rotm[istrz] woj. tr.; Jan Godaczewski, cze[śnikowicz] tr.; Sylwester Rakint, rotmistrz tr.; Jan Gawianowski *mp.*; Andrzej Romanowski, rotmistrz oszmiański; Antoni Karłowicz, st[arosta] subor[towicki]; Jakub Żmijowski, komor[nik] woj. tr.; Ignacy Rykaczewski; Romuald Łukaszewicz; Kazimierz Orłowski; Bałtromiej Niedziński; Jerzy Staniewicz, kuchmistrz tr.; Ignacy Złoty, podstolic brzeski; Aleksander Rodkiewicz, rotm[istrz] słonimski; Tadeusz Tur, podcza[szy] trocki; Stefan Koreylo [sic], kuchmistrz tr.; Wincenty Styron, skar[bnik] woj. [1995v] tr.; Gabriel Jan Zabłocki, por[ucznik] woj. tr.; Ignacy Stegwił, rotm[istrz] woj. tr.; Michał Odyniec, stoln[ikowicz] pow. brąsławskiego; Stanisław Husciło; Benedykt Surwił; Józef Ilewicz; Jan Leszczyński, komor[nik] woj. tr.; Józef Hryniewicz; Romuald Jabłoński, sr.; Piotr Zazakiewicz; Piotr Żórawski, komor[nik] woj. tr.; Józef Godaczewski, st[arosta] pu[ci]łański; Józef Odyniec, skar[bnik] rzeczycki; Jan Odyniec; Tadeusz Tomaszewicz, palestrant i łowczy oszmiański; Franciszek Borewicz, rotmistrz woj. tr.; Józef Maciejewski; Kazimierz Kozakiewicz; Franciszek Narewicz; Antoni Woytkuński; Józef Narewicz; Adam Tyszkiewicz, skarb[nikowicz] woj. tr.; Michał Odyniec, stoln[i-kowicz] rzeczycki; Adam Woydak; Bałtromiej Woydag; Jan Chełstowski; Stanisław Turewicz; Józef Żyliński, łowczyc tr.; Jan Hopen, skarbnikowicz woj. tr.; Piotr Heyno; Antoni Żuk; Jan Żuk; Wincenty Hopen, skarbnikowicz woj. tr.; Antoni Maciejewski [sic]; Symon Danilewicz; Józef Danilewicz; Michał Ryży; Kajetan Matulewicz; Teofil Hoppen, rotmistrz woj. tr.; Michał Tański, klucznik woj. tr.; Józef Szumiato; Mateusz Żelnio; Bałtromiej Niedziński; Symon Niedziński; Symon Wersocki, chor[ąży] wojsk pruskich; [1996] Walenty Zielonka, rotm[istrz] woj. tr.; Antoni Strawiński, podkom[orzy] nadworny J.K.M.; Stefan Chondziński, mostow[niczy] smoleński; Tadeusz Woysiat; Franciszek Łukaszewicz; Wojciech Kozikowski; Ludwik Karłowicz, star[osta] subertowicki, rotmistrz tr.; Jerzy Jacuński; Maciej Zelnio; Jakub Subielewicz; Józef Krzymowski; Tadeusz Winiarski; Marcin Siemaszko; Józef Oławski; Antoni Butrymowicz; Felicjan Stacewicz; Jakub Rowiński; Fabian Hołochwost; Jakub Gawianowski; Ludwik Gosicki, rotmistrz tr.; Ignacy Rombowicz; Stefan Żarnowski; Jerzy Bogatko, komor[nik] lidzki; Michał Dederko, komor[nik] woj. tr.; Antoni Fronckiewicz; Bonifacy Siwicki, chor[ąży] wojsk pruskich; Samuel Oganowski, towarzysz wojsk lit.; Józef Kudrewicz; Bałtromiej Kudrewicz; Symon Pacewicz; Antoni Pacewicz; Mateusz Pacewicz; Karol Abłamowicz; Jerzy Surwił; Antoni Czarkowski; Józef Pacewicz; Jan Pacewicz; Dominik Giecowicz; Jakub Rocki; Felicjan Nuniewicz; Franciszek Kudrewicz; Tomasz Sobolewski; Ignacy Bożycko; Antoni Chodykin; Tadeusz Kijuć, regent ziem. tr.; Jan Tomkowicz, namiestnik gr. woj. tr.; Jan Kucewicz, chor[ąży] petyhorski wojsk lit.; Benedykt Ilcewicz; Onufry Żyżlewski; Antoni Gosicki, łowczy tr.; Antoni Miłaszewicz [1996v], rotmistrz przedniej straży wojsk W.Ks.L.; Dominik Eydziatowicz, pułkownik woj. smoleńskiego; Piotr Jotkowski,

komor[nik] pow. oszmiańskiego; Ignacy Siwicki, starosta rekaciejski; Bernard Siwicki, star[osta] rekaciejski; Feliks Berecki; Antoni Fontanni, star[osta] smoln[icki]; Kajetan Szuchno Majewski, łowczyc oszmiański; Kazimierz Paszkiewicz, pale[strant] i komornik woj. tr.^a

[159 podpisów]

CXXXV. Sejmik deputacki w Trokach 6 II 1786

194. Kredens dla deputatów, 6 II 1786

Rkps LVIA, SA 5919, k. 413–414v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja kredensjonalnego instrumentu prześwietnego województwa trockiego na deputacje w.i.p.p. Wincentemu Józefowi Todwenowi, staroście metelskiemu, siemnieńskiemu, Józefowi Tomaszewskiemu, sędziemu gr. woj. tr., 7 II 1786 w grodzie trockim aktykował Tadeusz Komar, sukkolektor ziem. woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu, do miasta J.K.M. Trok na dzień 6 februaryi roku niniejszego 1786 dla obrania w.i.p.p. deputatów na następujące Trybunały W.Ks.L. kadencjów wileńskiej i grodzieńskiej zgromadziliśmy się, gdzie, postępując według przepisu konstytucji koronacyjnej N.K.J. Stanisława Augusta, szczególnie nam panującego, w roku 1764 zaszłej²⁵³, po zagajeniu przez w.j.p. Adama Turczynowicza, chorążego woj. tr., *qua* [413v] pierwszego na terażniejszych sejmikach urzędnika, przystąpiliśmy *ad electionem* w.i.p.p. deputatów, do której to funkcji, znając być *capacissimos et tot meritis* [w] W.Ks.L. zaszczyconych, *idque* w.j.p. Wincentego Józefa Todwena, starostę metelskiego i siemnieńskiego, za deputata na sądenie Trybunału kadencyi grodzieńskiej, a zaś w.j.p. Józefa Tomaszewskiego, sędziego gr. woj. tr., za deputata na sądenie Trybunału kadencyi wileńskiej *liberis et non impeditis suffragiis* obraliśmy, po którym obraniu ciż w.i.p.p. deputaci na tymże dniu wyż wyrażonym przysięgę z rotę w konstytucji 1726 roku eksprymowanej²⁵⁴ *in eum tenorem*:

(my, Wincenty Józef Todwen, starosta metelski i siemnieński, Józef Tomaszewski, sędzia gr. woj. tr., przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Jedynej, iż na tych sądach trybunalnych wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa Statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalnych, według żałoby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będziemy sędzili, zeznania i zapisy przy[j]mować

^a Przy większości urzędów w podpisach jest „rocki” zamiast „trocki”.

²⁵³ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

²⁵⁴ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

będziemy, zasiadać na tych sądach z bojaźnią bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość, i prawo pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sądach [414] czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej, obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby i że żadną praktyką gwoili komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiliśmy, także prawdziwie według korektury Trybunału roku 1726 na sejmie w Grodnie uczynionej²⁵⁵ (nic jej nie przestępując) na tych sądach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż, w Trójcy Świętej Jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i na ciele);

in facie województwa naszego przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a zatym, jako de praestito eiusmodi przez ichmościów iuramento praesentibus testamur, tak oraz ciż w.i.p.p. deputaci, tanquam już in plena activitate zostający, z innemi deputatami z innych województw i powiatów obranemi na swoich kadencjach zasiadać mają et quod de iure spectari potest, ad manu[s] sobie powierzone administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych stwierdzamy i przyświadczamy.

Datum w Trokach roku 1786 miesiąca februarii 6 dnia.

Adam Turczynowicz, chorąży woj. tr.; Robert Kazimierz de Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Antoni Hryniewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Piotr Jan z Kleczkowa Kleczkowski, ziem. woj. tr. pisarz; Antoni Romer, podwojewodzi tr.; Tadeusz de Raes, sędzia gr. woj. tr.; Ignacy Szwykowski, p[ułkownik] w[ojsk] W.Ks.L., sędzia gr. tr.; Kazimierz Dederko, koniuszy oszmiański, pisarz gr. woj. tr.; Ludwik Żyliński, chesznik woj. tr.; Stanisław Godlewski, regent gr. woj. tr.; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Józef Piotr Eytmin, eksciwon woj. tr.; Kazimierz Hryniewicz, szambelan J.K.M.; Jakub Godaczewski, starosta pucilański; Alojzy Krzywobłocki, komor[nik] woj. tr.; Tadeusz Podbereski, s[karbnikowicz] w[o]. w[ileńskiego]; Wawrzyniec Odyniec, s[karbnik] r[zeczycki]; Ignacy Stegwił, rotm[istrz] smoleński; Wincenty Elsner, rotm[istrz] tr.; Jerzy Bogatko, dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Michał Tański, poruczn[ik] J.K.M. b[uławy] W.Ks.L.; Andrzej

²⁵⁵ „O sędziach trybunalskich”, VL, t. 6, s. 244 (fol. 481); „O zachowanie honestatis od stron i od sędziów w Trybunale”, VL, t. 6, s. 246 (fol. 485) i inne konstytucje z tego roku.

Leszczyński, p[odczaszy] ziemi p[odlaskiej]; Ludwik Winogrodzki; [414v] Piotr Jodkowski, komor[nik] woj. tr.; Andrzej Szachno, w[ice] r[egent] ziem. woj. tr.; Antoni Skarżyński, budowniczy woj. tr. *mp.*; Andrzej Eynarowicz, r. z.; Antoni Zajączkowski, komor[nikowicz]; Wincenty Sielawa; Jakub Leszczyński; Gabriel Jan Zabłocki, porucz[nik] woj. tr.; Ludwik Niekrasz; Konstanty Koniuszewski; Antoni Moskielwicz; Jan Buczyczewski; Bartłomiej Woydak; Onufry Kozłowski; Józef Kozłowski; Bartłomiej Kijuć; Jan Dołwnor; Adam Gurski; Tomasz Norwid; Marceli Macewicz; Antoni Żuk; Michał Tański, strażn[ik] woj. smoleńskiego; Tomasz Paszkiewicz, h[orodniczy] woj. tr.; Tadeusz Tomaszewicz, palestrant s[ubseliów] tr.; Jan Leszczyński, komor[nik] woj. tr.; Romuald Łukaszewicz; Józef Łukaszewicz; Onufry Jocz; Jerzy Mocwizy^a; Antoni Boracki; Jan Żuk; Stanisław Żuk; Józef Skołowski [sic]; Jan Sokołowski; Jan Gasicki; Hieronim Gasicki; Jakub Połukord; Onufry Staniewicz, rotm[istrz] tr.
[61 podpisów]

CXXXVI. Sejmik gospodarski w Trokach 7 II 1786

195. *Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego, 7 II 1786*

Rkps LVIA, SA 5919, k. 415–416v – kopia w księdze grodzkiej: Aktykacja instrumentu *boni ordinis* sejmiku gromnicznego województwa trockiego, 7 II 1786 w grodzie trockim aktykował Tadeusz Komar, sukkolektor ziem. woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu ekstraktu Odyńcowi, skarbnikowi rzeczyckiemu, przez Godlewskiego, regenta gr. woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym instrumentem *boni ordinis* gospodarstwa sejmikowaniem, iż zachowując się wedle przepisu praw ojczystych, mianowicie konstytucji 1764 roku²⁵⁶ na pierwszy po Gromnicach poniedziałek, to jest dnia 6 februarii w roku terażniejszym 1786 do miasta J.K.M. Trok i zamku, zwyczajnego obradom naszym zgromadziliśmy się miejsca, gdzie najprzód po zagajeniu przez w.j.p. Adama Turczynowicza, chorążego woj. tr., jako pierwszego na tych sejmikach urzędnika, za deputatów na przyszłe Trybunały, jako to w.j.p. Wincentego Józefa Todwena, starostę metelskiego i simnieńskiego, na sądenie Trybunału kadencji grodzieńskiej, a zaś w.j.p. Józefa Tomaszewskiego, sędziego gr. woj. tr., na sądenie Trybunału kadencji wileńskiej głosy zgodnemi, *nemine contradicente* obraliśmy i determinowaliśmy, na mocy których obrad naszych ciż *novo electi* w.i.p.p. deputaci *uno eodemque tempore ad sonantiam* w górze pomienionej konstytucji jurament rotą konstytucji 1726 roku

^a Odczyt niepewny.

²⁵⁶ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

eksprymowaną i opisaną²⁵⁷ [415v] tak *in praesentia* nas, urzędników ziemskich, grodzkich, jako i też *in facie* wszystkich zgromadzonych obywateli województwa trockiego wykonali.

In crastinum zaś, *idque* dnia 7 *eorundem*, *post reasumptionem* rozpoczętego sejmikowania oraz po zagajeniu *iterum* przez tegoż w.j.p. chorążego woj. tr. przywilej podczastwa woj. tr. na osobę w.j.p. Józefa Kleczkowskiego, teraz tu dla niezdrovia nieprzytomnego, od N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, konferowany i ze strony tegoż w.j.p. Kleczkowskiego prezentowany, zakonotowaliśmy. A zaś w.j.p. Ludwik Żyliński *in virtute* także przywileju N.K.J. na czesznikostwo woj. tr. sobie konferowanego *circa praesentationem et connotationem* onego tenże urząd na swoim miejscu zasiadł.

Post haec w.j.p. Wawrzyniec Odyniec, skarbnik rzeczycki, wziętą sumę złotych polskich 641 groszy 3 z kancelaryi grodzkiej województwa trockiego, przez uchwałę *laudi* 1784 roku²⁵⁸ na erekcją archiwów ziemskiego i grodzkiego województwa trockiego z dwóch rat zebraną, a nad to jeszcze swoich własnych pieniędzy złotych polskich 336 groszy 21 na tęż erekcją archiwów, to jest na cegłę, wapno, żelazo i inne *necessaria*^a jegomość wyekspensował, oświadczając się registr teże ekspensy (który dopiero jest przez w.j.p. chorążego tr., dyrektora sejmików zakonotowany) okazał i złożył, przeto my za takową na publiczny interes ofiarowaną usługę podziękowawszy, wdzięczność powinna temuż jegomości zaręczamy, że zaś na też archiwum potrzebny jest dalszy ekspens, dlatego my, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele województwa trockiego tak na zaspokojenie [416] superaty wydatków w.j.p. Odyńca, jako też na dokończenie rzeczzonego archiwum z dymu jednego po groszy 6 naznaczyliśmy i wybieranie tych pieniędzy przy podatkach skarbowych w racie następnej marcowej kancelaryi grodzkiej województwa trockiego zleciliśmy.

Na ostatek co do projektu od prześwietnego departamentu wojskowego pod rokiem 1786 dnia 11 stycznia podanego o dawanie rekrutów do wojska, roztrząśnienie tego projektu do sejmików przedsejmowych odkładamy i do instrukcyi j.w. posłom podać deklarujemy i zaręczamy.

A jako *supra* wyrażonych w.i.p.p. deputatów na przyszłe trybunały obraliśmy oraz całego sejmikowania naszego *actus* odprawiliśmy, tak to wszystko w niniejszy instrument nasz gospodarski inserowawszy i ekspsymowawszy, ony dla lepszej twierdzy i wagi rękami naszemi podpisujemy.

Actum w zamku J.K.M. Trokach roku 1786 miesiąca februarii 7 dnia.

Adam Turczynowicz, chorąży woj. tr., dyrektor sejmików; Józef Piotr Eytmin, eksciwon woj. tr. *mp.*; Robert Kazimierz de Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Antoni Hryniewicz, sędzia ziem. tr.; Piotr Jan z Kleczkowa Kleczkowski, ziem. woj. tr. pisarz; Antoni Romer, podwojewodzi tr.; Tadeusz de Raes, sędzia gr. woj. tr.; Ignacy

^a Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

²⁵⁷ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

²⁵⁸ Zob. Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego, 12 II 1784, s. 426–427.

Szwykowski, pułkownik wojsk W.Ks.L., sędzia gr. tr. *mp.*; Kazimierz Dederko, koniuszy oszmiański, pisarz gr. woj. tr.; [416v] Ludwik Żyliński, cześnik woj. tr.; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Stanisław Godlewski, regent gr. tr.; Antoni Franciszek Dederko, regent gr. woj. tr.; Józef Kniażewicz, komor[nik] pow. orszańskiego *mp.*; Tomasz Paszkiewicz, horodniczyc woj. tr.; Michał Tański, starosta b[uryski]; Michał Juniewicz, komor[nik] woj. tr.; Antoni Żyliński, ziem. i podkomorski woj. tr. regent; Ignacy Rużewicz, strukczaszc woj. tr.; Antoni Skarżyński, budowniczc woj. tr.; Ignacy Stegwiłł, rotmistrz smoleński; Ludwik Karłowicz, starosta subortowicki; Andrzej Leszczyński, p[odczaszy] woj. p[odla]skiego; Michał Kraszewski, podcz[aszy] ziemi sochaczewskiej; Józef Nawsuć, rotmistrz ziem. woj. tr.; Jan Rossochacki, gr. tr. sukkolektor; Wincenty de Sztrunk, stolnikowicz rzeczycki *mp.*; Jan Kucewicz, chorąży petyhorski.
[28 podpisów]

CXXXVII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 21 VIII 1786

Uniwersał Stanisława Augusta, instrukcja i kredens dla posła na sejmik, list do senatorów – ASWPK2. O wyborach posłów pisał M. Ogiński do K. S. Radziwiłła, 23 VIII 1786, AGAD, AR V 10715a, s. 1; T. De Raess do K. S. Radziwiłła, 23 VIII 1786, AGAD, AR V 12820, s. 1.

196. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 21 VIII 1786

Rkps 1 BJ 5103, k. 1–6 – oryginał; na marginesie adnotacja o aktykacji 22 VIII 1786 przed aktami grodzkimi trockimi przez Tadeusza Tomaszewicza, łowczego oszmiańskiego, palestranta subseliów tr., i przyjęciu przez Józefa Bakowskiego, regenta gr. tr. i podkomorskiego wileńskiego; na dole pierwszej strony adnotacja *est in actis*.

Rkps 2 LVIA, SA 5919, k. 600–609v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcyi od prześwietnego województwa trockiego j.w.i.p.p. Michałowi Ogińskiemu, wojewodzie tr., i Adamowi Turczynowiczowi, chorążemu tr., posłom wydanej, 22 VIII 1786 w grodzie trockim aktykował Tadeusz Tomaszewicz, łowczy oszmiański, palestrant subseliów tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu ekstraktów obu posłom.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników, rycerstwa, szlachty i obywatelów województwa trockiego za wydaniami od N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, na sejm ordynaryjny, wedle zachowanej dawnymi prawami dla W.Ks.L. alternaty w Warszawie przypadającej, uniwersalami na sejmik przedsejmowy w roku terażniejszym 1786 miesiąca augusta 21 dnia zgromadzonych j.w.i.p.p. Michałowi Ogińskiemu, wojewodzie tr., i Adamowi Turczynowiczowi, chorążemu ziem. woj. tr., posłom z województwa trockiego zgodnemi głosami obranym tegoż roku, miesiąca i dnia dana.

Do ustanowień prawa czas sejmowania przeznaczających, gdy jeszcze troskliwość N.K.P.N.M. około dobra powszechnego, w instrukcjach przedsejmikowych i w samych skutkach szczęśliwego panowania okazująca się, obywatelskie żądania wczesnemi uprzedza zaradzeniami i przez powołanie na sejm walny przyspiesza pomyślność, nie masz nic przyzwoitszego, jak gdyby j.w. posłowie, dla swoich zasług i szacunku wybrani, rzetelni wdzięczności, miłości i wierności naszej ku majestatowi tłumacze, najpierwej zaczęli od wymiaru N.K.P.N.M. za ojcowską około uszczęśliwienia narodu troskliwość podziękowania, a tak usprawiedliwiając to, co winni obywatele swojemu monarsze, usprawiedliwiając oraz obowiązki społeczności swojego urzędowania i powszechne żądania, gdy w różnych potrzebach wewnętrznych i zewnętrznych zarządzą, bezpieczeństwo powszechne, wolność handlów i świętą sprawiedliwość do wzrostu i egzekucji doprowadzą, te są ogólne Ojczyzny całej pożytki, stąd [1v] dobro rozpływające się na powszechność do każdego w szczególności uszczęśliwienia interesuje się, a będąc stosownym do życzenia i zaradzenia monarchy, nie może jak tylko słodką przynosić korzyść, szczególne oraz województwa żądania tak umiarkują, urządzają i skutecznością, jak duch patriotyczny, obywatelski, obowiązki poselstwa, potrzeba i zaufanie województwa doradzać będą.

1. Materie tyżące się poprawy rządu, przeistoczenie jurysdykcjów, nowych ustanowienia lub przeformowania porządku i inne należące do tego związku urządzenia, jako najdelikatniejszej potrzebują uwagi, przewidzenia i powszechnego skonkludowania, tak uwag pod tytułem do polepszenia rządu polskiego województwom, ziemiom i powiatom przez j.w. marszałka Rady czasu sejmikowych obrad komunikowane²⁵⁹, ze wszelkimi w nich zawartemi pożytkami, promocji j.w. posłów powierzamy w tym zdarzeniu, jeżeli sejmujące stany one akceptować raczą i kiedy naród cały, upatrując pożytek w ogólności lub w szczególności z takowych uwag, co postanowić i w prawo zamienić skłoni się, wolność przystosowania się do ogólnej chęci, j.w. posłom polecamy.

2. Przyzwoita troskliwość departamentu wojskowego w porządku ułożenia środków do skutecznego werbunku żołnierza, czyniąc odezwę do sądów ziemskich tego województwa, gdy w tej okoliczności społeczność interesującej zamiast odpowiedzi na rzecz istotnej potrzebę odkładu tego projektu do sejmików w rezolucyi ujednala, w czasie teraz przyzwoitym uiszczając rezolucją sądu ziemskiego, województwo, tak w materii pierwszej sądowi ziemskiemu [2] komunikowanej, jako i przez projekt od departamentu wojskowego podczas sejmikowych obrad przekładanej, ułożony sposób werbunku w narodzie republikańskim, bardziej narażającym bezpieczeństwu posesorów, niż^a dogodnym zamiarom istoty uważając, nie może nie przewidywać skutków uciążliwych dla obywatelów, dla

^a Brak słowa w rkps. 2.

²⁵⁹ Józef Chrapowicki, „Uwagi do polepszenia rządu polskiego województwom, ziemiom i powiatom przez marszałka Rady komunikowane przed następującym sejmem w roku 1786”, [1786].

mieszkańców niebezpiecznych, wolności przeciwnych i zle za sobą wyprowadzających konsekwencje, z tego zatym prawdziwego a nie prywatnego przewidzenia nie tylko do popierania tego projektu j.w. posłom wolności nie daje, lecz jeszcze w przypadku promocji onego czułość i jak najmocniejsze oparcie się zawartym w tym projekcie układom zaleca. Nie chcąc atoli obalać potrzebę werbunku przystojnego i do rządu narodu stosownego, przełożą j.w. posłowie, że liczba ludzi luźnych, żadnymi obowiązkami, służbą, rzemiosłem i pracą nie bawiących się poddanych czyli chłopów z miejsca na miejsce włączających, próżniaków postać ubóstwa i kalectwa okazujących, bezużytecznie sposobność, czerstwość i lata trawiących, aż^b nad to wygodzi i dostarczy potrzebie rekrutowania, byleby koniecznie potrzebna po miastach, miasteczkach, dworach i wsiach na takiego gatunku ludzi czułość, wyegzaminowanie ich zdolności do pracy, wzgląd i egzekucja przez jurysdykcję, magistraty i komendy konsystujące prawem postanowione były i byleby przechowujący takiej cechy człeka lub pobłażający znajdował przepisaną karę.

3. Między innym bezpieczeństwem wewnętrznym najpierwsze jest ubezpieczenie jurysdykcji wymiar sprawiedliwości dopełniających, a nie wszystkim z wyroków przypodabających się lub w miejscach prywatnych od konsystencji wojskowej odległych i położonych, dla czego że częstokroć bez konsystencji żołnierza doświadczają się tumulty, boje, kryminały pod bokiem sądu, a czasem i zniewaga samego sądu, a sąd powagą prawa wskazując tylko karę, do [2v] wyegzekwowania onej nie znajduje mocy i stąd bezkarność ośmiela na zbrodnię, dopraszać się będą j.w. posłowie, aby sejmujące stany sądom ziemskim i grodzkim w miejscach sądy odprawującym straż wojskową wyznaczili i dodali.

4. Na wojskowych egzorbitujących, a od procesu cywilnego wyłamujących się, forum i jak najprędszą drogę sprawiedliwości ubezpieczą.

5. Rezolucją Rady *ubiquinarium forum* przeciw wyraźnemu prawu konstytucji 1776 roku²⁶⁰ znoszącą i przeciw konstytucji 1775 roku²⁶¹ w tej materii władzę swoją rozciągającą podnieść, starać się będą.

6. Postanowienie w trybunałach wotów sekretnych, jako jest jedynym śródkiem zaradzenia intrydze i utrzymania ufności w sędzie, tak, aby też wota sekretne skasowane nie były, j.w. posłowie dostrzegą.

7. Za dekretami upewniona pomoc wojskowa, aby w swojej egzystencji zachowaną została, dopilnują.

8. Urządzenie przepraw, dróg publicznych i prywatnych, ile jest przyczyną pomnożenia handlu i wygody powszechnej, tyle j.w. posłowie dołożą starania, aby porządek zreparowania przepraw i dróg dla pożytku społecznego ustanowiony, prawem opisany i najczulszej egzekucji poddany został.

^b W rkps. 2 „a że” zamiast „aż”.

²⁶⁰ „Objaśnienie ustanowienie Rady Nieustającej przy boku naszym”, VL, t. 8, s. 532 (fol. 850).

²⁶¹ „Władza, powaga, powinności Rady Nieustającej”, VL, t. 8, s. 72 (fol. 99); „Granice, szala, powaga i określenie władzy Rady Nieustającej”, VL, t. 8, s. 73 (fol. 99).

9. Doświadczenie nauką i przykładem, jak wielką jest przyczyną ekskwisiceracji stronom po sądzie podkomorskim apelacja przed sąd kasztański [sic], marszałkowski, starościński i komisarski, tak dalece, że częstokroć sprawy w tym stopniu procedowania końca nie biorą z krzywdą jednej lub drugiej strony, zapobiegając zatym takowym zdarzeniom, domagać się będą j.w. posłowie prawa, iżby w sprawach dyferencyjnych przy wyznaczeniu podkomorzego razem i komisarzy byli wyznaczanemi, [3] a sąd takowy mając władzę sądu *ultimae instantiae* że już bez apelacji wszelkiego rodzaju sprawy dyferencyjne i rozgraniczne *pluralitate votorum*^c kończyć i rozsądzać będzie, ustanowienie przez sejmujące Stany zjedną.

10. Dobrowolne przeszkody z niejednostajności kalendarza rzymskiego z ruskim i nierówne obserwacje dni świętych, ekonomice duszy krajowej i prawdziwym stąd pożytkom stojąc na zawadzie, tym się najlepiej w swoich szkodliwościach czuć dają, którym skutków z tej okoliczności doświadczać przychodzi, a jako sam skutek i widzialna z krzywdą niewygoda na cały się kraj mianowicie litewski rozchodzi, tak z tej przyczyny znajdujemy najmocniejsze pobudki włożenia na j.w. posłów obowiązków, iżby przez się u Stanów Rzeczypospolitej porównanie kalendarza ruskiego z rzymskim wyjednali i w tej materii postanowienie przez odezwę do Rzymu wystarali się.

11. Sprawiedliwe zasługi domu Pocijów i względ na szacunek w Ojczyźnie ich rodowitości, oddawając sprawiedliwości wymiary, ujednały u Stanów Rzeczypospolitej konstytucją^d na zamianę starostwa żyżmorskiego na dobra Porzeche, w województwie połockim leżące, bez krzywdy Rzeczypospolitej, że przecie takowa konstytucja dotąd skutku nie wzięła i wyznaczeni komisarze ulegając prawom natury poumierały, dołożą się j.w. posłowie, aby ta konstytucja skutek wzięła i na miejsce zmarłych nowych komisarzy wyznaczyć u Stanów Rzeczypospolitej, starać się będą oraz przy uskutecznieniu tego zlecenia fundusze, przywileja i nadania kościoła żyżmorskiego prawem zabezpieczyć, kolacją domowi j.w. Pocijów zapewnią i egzystencją tego funduszu wedle służących na to dokumentów jak najmocniej zawarują. [3v]

12. Klasztor dominikanów kalwaryjskich werkowski pod Wilnem pod tytułem św. Krzyża erygowany, do pracy apostolskiej kilkunastu kapłanów konserwujący, a żadnego funduszu nie mający, względem Stanów zgromadzonych poruczą i ażeby temuż klasztorowi wolno było za 50 tysięcy złotych polskich na fundusz dóbr kupić ziemskich, zezwolenie u Stanów zgromadzonych przez konstytucją użyższcą.

13. Doświadczana mitręga w podawaniu pozwów i dla obywatelów uciążliwa jak częstokroć do procedowania mianowicie uboższym jest zagrodą, tak mając na to względ j.w. posłowie u Stanów Sejmujących ujednają, iżby pozwy oblatować w każdym województwie lub powiecie każdemu wolno było, a zeznanie onych tam domierzyć, gdzie się podaje.

^{c-c} W rkps. 1 fragment nadpisany.

^d W rkps. 2 brak słowa.

14. Ewazja honoru oraz dowód genealogii rzetelnej do osiągnięcia sukcesyi gdy najczęściej z metryk kościelnych zwykli się próbować, a które metryki dla nieczułości częstokroć plebanów lub zabiegów, ponieważ albo swoją egzystencją utracają albo niepewny i przysposobiony zgoła obojętnego rozumienia przynoszą dowód, przeto, aby każdy pleban wszelkiego rodzaju metryki porządnie zapisane co rok do akt ziemskich podawał i wpisywał własnym kosztem pod utratą swojego beneficjum i zapłaceniem tysiąca kop groszy litewskich, połowę sądowi a połowę delatorowi, na instancją instygatora lub każdego obywatela w ziemstwie lub grodzie bez apelacyi, j.w. posłowie prawem zawarują.

15. Asesorja W.Ks.L. ażeby z aktami do Litwy przeniesiona i na niej aby^e sprawy *pluralitate votorum* konkludowane były, konstytucją zabezpieczyć.

16. Przy takiej nieludności, jak się doświadcza w kraju, gdy jeszcze poddaństwo swawolnie od panów swoich wynosząc się w granicach księstwa kurlandzkiego tak mocne znajdują schronienie, że panowie do odzyskania swoich poddanych śródka [4] i drogi nie mają, do zagrozenia zatym takowym obywatelów kurlandzkich zwyczajom i dla zniesienia szkodliwej ufności poddanych^f j.w. posłowie prawo ustanowią, iż w przypadku poszukiwania zbiega forum w grodzie z Kurlandczykami w tym województwie lub powiecie, skąd wychód poddanych, a takowe sprawy^g *ad normam* praw W.Ks.L. ażeby we własnym kraju *praecisa appellatione* rozsądzane były, zawarują.

17. Prawo statutowe w rozdziale 3., artykule 32.²⁶² w sprawach od sądów duchownych biskupich do Trybunału *Compositi Iudicii* apelacją zadeterminowało, a z sędziami względem *abusus officii* tamże rozprawy *explicite* nie przepisało, że więc w tej okoliczności wiele doświadcza się zdrożności, domagać się będą j.w. posłowie prawnej ustawy, aby sędziowie duchowni *de abusu officii* podług konstytucyi 1766 roku²⁶³ w trybunale koła duchownego odpowiadali, a razem określając egzorbitancje sądów duchownych, aby tylko konsystorze podług prawa sta[tu]towego artykułu 20. z rozdziału 5.²⁶⁴ same sprawy rozwodowe między świeckimi, a między duchownymi tylko osobiste *in facto*, tudzież poprawy życia duchownego, sądziły, a inne wszystkie cywilne w sądzie świeckim rozsądzały się.

18. Nie masz nic sprawiedliwszego, jak gdyby każdy szczególny pożytek z daru społeczności wypływający bez interesowania się prywatnych osób podobnież na pożytek społeczności wracał się, przeciw której prawdzie dzieje się częstokroć, że duchowni na fundaszach, altariach i innych kanałach znaczny zebrawszy majątek

^e W rkps. 1 słowo nadpisane.

^f Słowa brak w rkps. 2.

^g W rkps. 1 dodano słowo zamazane, nieczytelne.

²⁶² „O dowodzeniu sprawiedliwości w krzywdach świeckich z stany duchownymi, także duchownych z stany świeckim”, „Statut Wielkiego Księstwa Litewskiego”, Warszawa 1648, s. 72.

²⁶³ Być może chodzi o konstytucję 1768 r., VL, t. 7, s. 337 (fol. 722), lub 1764 r., VL, t. 7, s. 172 (fol. 391).

²⁶⁴ „O rozwodziech małżeńskich przed sądem duchownym”, „Statut Wielkiego Księstwa Litewskiego”, s. 199.

bez determinacji zostawiają^h, któren arbitralnie zwierzchność diecez[j]alna sobie przywłaszczając z krzywdą familii na prywatny tylko, a częstokroć i osobisty obraca awantaż, potrzeba zatym prawa, aby w tej materii, stan cywilny interesującej, pod żadnym pretekstem, tytułem zwierzchność kościelna majątków ruchomych, pieniężnych i innych po duchownym spadków pod karą *triplici pensionis irremissibiliter* nie zabierała, nie przywłaszczała, a takowe sukcesje spadkiem krwi i porządkiem [4v] sukcesowania, aby dla familii były ubezpieczone i w przypadku nie znajdowania się krewnych, podobnież aby szafunkowi Najjaśniejszego Pana ulegały, j.w. posłowie domowią się i o prawo skutecznie wystarają.

19. Sposób licytowania starostw nie jest, jak tylko powiększeniem emulacyi krajowej, a przez aukcją intraty wartość przewyższającej przyczyną upadku i ubóstwa familiów, mimo to wszakże, gdy jeszcze odjęcie szafunku starostw z władzy Króla, jako nadgrody sposób zasługom, przytępia chęć w obywatelach zasług, dopraszać się będą j.w. posłowie, aby szafunek starostw do rąk N.K.P.N.M. powrócił.

20. Handle i rękodzieła do powiększenia ludności w kraju, pomnożenia cyrkulacyi pieniężnej, zbogacenia się i dobrego porządku będąc zasadą i duszą, w tak prawdziwych szczęśliwości wewnętrznej i zewnętrznej związkach skłonią obywatelskie j.w. posłów sentymencie, że za rozkrzewem handlu i rękodzieł do Stanów Rzeczypospolitej wstawią się i wspólnie z Stanami narodu do ich wprowadzenia kanały i śródki obmyślą.

21. Pamięć na szacunek zasług i dystynkcją obywatela gdy nie jest czym innym, jak tylko zachęceniem do pożytecznych usług krajowi i wymiarem wdzięczności związkom obywatelskim, sprawiedliwość doradza, a znakomite zasługi te jednają względy, że j.w. posłowie j.w. Komarzewskiego²⁶⁵, wiernie królowi i Ojczyźnie zasłużonego, względem Najjaśniejszego Pana polecą.

22. Względem interesu j.w. Branickiego, hetmana wielkiego koronnego, męża w Ojczyźnie i Królowi zasłużonego, wspomnionego w dekrete sądów marszałkowskich koronnychⁱ, rzecz i staranie pomocy *et activitati* j.w. posłów polecamy.

23. Dochody plebanów od szlubów i pogrzebów, że częstokroć stają się depaktacją obywatelom i poddanym, wdadzą się j.w. posłowie, aby zamiar takowych dochodów w proporcją stanu, kondycyi i możliwości obywatelów prawem był określony i przeznaczony, a w przypadku naruszenia takowego ustanowienia [5] przez prawo lub w przypadku niezachowania się plebanów wedle ustawy forum w grodzie *praecisa appellatione cum refusione damnorum ex triplici pensione* zawarują i aby innych żadnych egzorbitancji, ekstorsji, podatków pod tytułem dochodów kościelnych plebani pod tymże rygorem kary nie wymagali, ubezpieczają i wolność wzięcia dylacji każdemu z obywatelów w takim zdarzeniu zachowają.

^h W rkps. 1 dodano słowo zamazane, nieczytelne.

ⁱ⁻ⁱ W rkps. 1 fragment nadpisany.

^{j-j} W rkps. 1 fragment nadpisany nad zamazanym tekstem.

²⁶⁵ Jan Baptysta Komarzewski, generał.

24. Z funduszu Rzeczypospolitej edukacja młodzi ubogiej szlacheckiej będąc dobrem powszechnym i materią wszystkich interesującą, gdy oraz przeświadcza, że ichmościowie nad konwiktem zwierzchnicy bez względu na cywilność ogólną jedynie swoich pokrewnych umieszczając potrzebniejszym zagradzają fundusz, ocalając powszechne dobro, należy aby konwikt Komisji Edukacyjnej po trzech z województw i powiatów z szlacheckiej młodzi za rekomendacją od województwa lub powiatu *omnino* przyjmował i umieszczał i o to j.w. posłowie jak najmocniej dopraszać się będą.

25. Porządek zawiadywania kasą Komisji Edukacyjnej dla wiadomości powszechnej percept z rozchodami tego zdaje się wymagać ustanowienia, ażeby kasa Komisji Edukacyjnej litewskiej oddzieloną była od kasy koronnej i o to j.w. posłowie u Stanów Rzeczypospolitej domagać się obowiązani zostają i ażeby też Komisja Edukacyjna z okazaniem kwitów ekspensy szczególnych ^kkalkulowała się, dostrzegą i upewnią.^k

26. Wieloraki kurs monet krajowych i zagranicznych w opłaceniu podatków krajowych samą tylko monetą krajową nieskończoną obywatelom wyradzając mitręgę, a przez niedostatek krajowej monety dostarczenia niemożność wymusza na obywatelach, ażeby j.w. posłowie wolność opłacania wszelkich podatków taką monetą, jaka w kraju kursuje, przez konstytucją ujednali.

27. Znakomita rodowitość domu Romerów, wielorakiemi zasługami upoważniona, powszechny w obywatelach jednając szacunek, staje się sprawiedliwą pobudką obywatelom tego województwa, że jak najmocniejsze na j.w. posłów wkładają obowiązki, aby na opłacenie nieodwłoczne długu przez j.w. [5v] Romera, generała artylerii, na wojsko krajowe spendowanego, tylu konstytucjami uręczonego²⁶⁶, na teraźniejszym sejmie konstytucją¹ u Stanów Rzeczypospolitej wyjednali i sprawiedliwą od narodu satysfakcją przyspieszyli.

28. W materii podawania i oblaty pozwów referując się do punktu 13. w przypadku zapoznać się powinnyh kompetytorów, że sposób podawania pozwów przez prawo nie jest objaśniony, wyjednávają j.w. posłowie, iżby w potrzebie zapozwania kompetytorów i w jednym pozwie umieszczenia przy jednym ekstrakcie, kopie tegoż pozwu z korektą regenta stronom wszystkim^m i kompetytorom podawane być mogły.

W ostatku wszelkie i wielorakie zdarzenia porządku, ustawy, ulepszenia rządu i materii jurydycznych tyżące się, czy to w powszechności do całego narodu, czyli w szczególności do obywatelów stosowne i dobro powszechne stanowiące *activitati* i zdolności j.w. posłów, jako mężów zdolnością, szacunkiem i znakomitością

^{k-k} W rkps. 1 fragment dopisany na marginesie.

¹ W rkps. 1 słowo nadpisane.

^m W rkps. 1 słowo nadpisane nad dwoma słowami zamazanymi.

²⁶⁶ „Approbatio liczby urodzonego Remera, generała artylerii W.Ks.L.”, VL, t. 5, s. 398 (fol. 819); VC, t. 5, vol. 2, s. 436; „Dług urodzonych Romerów”, VL, t. 7, s. 183 (fol. 415); „Dług urodzonym Romerom należący”, VL, t. 7, s. 386 (fol. 832).

zasług zaleconym z najzupełniejszym zaufaniem polecamy i takową instrukcją dla powagi jednomyślnemi głósy postanowioną własnemi rękami utwierdzamy.

Actum w Trokach w zamku J.K.M. in solito obrad loco ut supra.

[1.k.] Józef Jeleński, ciwon woj. tr.; Robert Kazimierz de Räes, sędzia ziem. woj. tr.; Antoni Hryniewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Piotr Kleczkowski, ziem. woj. tr. pisarz; Antoni Romer, podwojewodzi tr.; Tadeusz de Räes, sędzia gr. woj. tr. *mp.*; Ignacy Szwykowski, sędzia gr. tr.; Józef Tomaszewski, Trybunału Głównego W.Ks.L. i gr. woj. tr. sędzia; [2.k.] Józef Piotr Eytmin, eksciwun woj. tr.ⁿ; Kazimierz Dederko, koniuszy oszmiański, pisarz gr. woj. tr.; Józef Kleczkowski, podczaszy tr.; Ludwik Żyliński, cześnik woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Damazy Romer, kapitan wojsk pruskich; Szymon Sagatowski, strażnik woj. tr.; Józef Jagmin, krajczy woj. tr.; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Antoni Franciszek Dederko, regent gr. woj. tr.; [6] [1.k.] Jakub Godaczewski, starosta puciański; Karol Żeromski, starosta strzelecki; Leon Żeromski, wojskowicz woj. tr., chor[ąży] usarski wojsk W.Ks.L.; Tomasz Paszkiewicz, horodniczyc woj. tr.; Stanisław Cedrowski, komornik woj. tr.; Andrzej Leszczyński, podczaszy woj. podlaskiego; Józef Kiewlicz, regent sądów podkomorskich woj. tr.; Władysław Laudański Stęgwił, horodniczy pow. upickiego; Ludwik Winogrodzki, rotmistrz woj. tr.; Ignacy Stęgwił, rotmistrz smoleński; Jan Leszczyński, kom[ornik] woj. tr.; Michał Bohdanowicz, rotm[istrz] pow. grodzieńskiego; Józef Dowmontt, rotm[istrz] woj. tr.; Jan Nowicki, skar[bnik] orsz[ański]; Marcin Hinca, komor[nik] woj. tr.; Rafał Stęgwił, horodniczyc pow. upickiego; Ludwik Niekrasz; Ludwik Pikiel, por[ucznik] pow. brasławskiego; Jan Rossochacki, rotm[istrz] woj. tr.; Antoni Robert Elsner, strażnikowicz inflancki; Stanisław Okulicz, cześn[ik] smoleński^o; Antoni Tomaszewicz; Bartłomiej Tomaszewicz; [2.k.] Maciej Krzywobłocki, sędzia gr. pow. kowieńskiego *mp.*^p; Alojzy Krzywobłocki; Tadeusz Tański, podkomorzy nadworny J.K.M.; Jakub Zielonka, szambelan J.K.M.^q; Zygmunt Thomaszewicz, pod[stoli]^r czer[niowski], ekssędzia gr. tr.; Dominik Gieysztor, miecznikowicz woj. tr. *mp.*; Adam Tyszkiewicz, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Tadeusz Tomaszewicz, palestrant subseliów tr.; Józef Bakowski, gr. woj. tr. regent; Tadeusz Danilewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Kajetan Gan, komor[nik] woj. tr.; Kazimierz Łokiański^s, namiesnik gr. woj. tr.; Mikołaj Zieliński, komor[nik] pow. kowieńskiego; Jakub Margiewicz, rotm[istrz] pow. brasławskiego; Tadeusz Pawłowski, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Tadeusz Komar, sukkolektor sądów ziem. tr.; Jan Skarżyński, skarbnikowicz woj. tr.; Andrzej Wirpsza.

[59 podpisów]

ⁿ W rkps. 1 urząd częściowo zamazany.

^o Odczyt niepewny.

^p W rkps. 2 brak „mp.”

^q W rkps. 2 brak urzędu.

^r W rkps. 2 jako „podczaszy”.

^s W rkps. 2 „Łukiański”.

CXXXVIII. Sejmik deputacki w Trokach 5 II 1787

197. Kredens dla deputatów, 5 II 1787

Rkps LVIA, SA 5919, k. 666–667v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na sęstwo trybunalskie w.i.p.p. Maciejowi Krzywobłockiemu, sędziemu gr. pow. kowieńskiego, i Józefowi Kleczkowskiemu, podczasemu woj. tr., 8 II 1787 na roczkach trockich przed Antonim Romerem, podwojewódzim woj. tr., Tadeuszem De Raessem, Ignacym Szwykowskim, sędziami gr. tr., Kazimierzem Dederko, koniuszym oszmiańskim, pisarzem gr. tr., aktykował patron Tadeusz Tomaszewicz, łowczy oszmiański; pod dokumentem adnotacja o wydaniu widymusu przez regenta ziem.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny tu do miasta J.K.M. Trok na dzień 5 *februarii* roku niniejszego 1787 dla obrania j.w.i.p.p. deputatów na następujące Trybunały W.Ks.L. kadencji wileńskiej i [666v] grodzieńskiej zgromadziliśmy się, gdzie, postępując według przepisu konstytucji koronacyjnej N.K.J. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, w roku 1764 zaszłej²⁶⁷, po zagajeniu przez j.w.j.p. Józefa Jeleńskiego, ciwuna trockiego, przystąpiliśmy *ad electionem* j.w.i. deputatów, do której to funkcji znając być *capacissimos et tot meritis* w W.Ks.L. zaszczyconych, *idque* w.j.p. Józefa Kleczkowskiego, podczaszego tr., za deputa[ta] na sądenie kadencji grodzieńskiej Trybunału, a zaś w.j.p. Macieja Krzywobłockiego, sędziego gr. pow. kowieńskiego, za deputata na sądenie Trybunału kadencji wileńskiej *liberis et non impeditis suffragiis* obraliśmy, po którym obraniu ciż w.i.p.p. deputaci na tymże dniu wyż wyrażonym przysięgę z roty w konstytucji 1726 roku eksprymowaną²⁶⁸ *in eum tenorem*:

my, Józef Kleczkowski, podczasz tr., Maciej Krzywobłocki, sędzia gr. kowieński, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedynemu, na tym, iż na tych sądach trybunalnych wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa Statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalnych, według żałoby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będziemy sędzili, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwa żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach

²⁶⁷ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

²⁶⁸ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

na te sądy po obraniu na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogrózek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość i prawo pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sądach czynić nie mamy, [667] rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby i że żadną praktyką gwoi komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiliśmy, także prawdziwie według korektury Trybunałów roku 1726 na sejmie w Grodnie uczynionej (nic jej nie przestępując) na tych sądach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i na ciele;

in facie województwa naszego przed dygnitarzami i pierwszemi urzędnikami wykonali, a zatym jako *de praestito eiusmodi* przez ichmościów *iuramento praesentibus testamur*, tak oraz ciż j.w.i.p.p. deputaci, *tanquam ius in plena activitate* zostający, z innemi deputatami z innych województw i powiatów obranymi na swoich kadencjach zasiadać mają *et quod de iure spectari potest, ad manu[s]* sobie powierzonych administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rąk naszych stwierdzamy i przyświadczamy.

Datum w Trokach roku 1787 miesiąca *februarii* 5 dnia.

Józef Jeleński, ciwun woj. tr.; Adam Turczynowicz, chorąży woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. woj. tr.; Robert Kazimierz De Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Antoni Hryniewicz, sędzia ziem. woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Józef Wazgird, stolnik woj. tr.; Andrzej Wazgird, podstoli woj. tr.; Piotr Jan z Kleczkowa Kleczkowski, ziem. woj. tr. pisarz; Antoni Romer, podwojewodzi tr.; Tadeusz de Raes, sędzia gr. woj. tr.; Ignacy Szwykowski, sędzia gr. woj. tr.; Kazimierz Dederko, koniuszy oszmiański, pisarz gr. woj. tr.; Damazy Romer, kapitan wojsk pruskich; Jan Skarżyński, budowniczy tr.^a; Andrzej Romer, star[osta] men.; Antoni Franciszek Dederko, regent gr. tr.; Józef Kiewlicz, regent sądów podkomorskich woj. tr.; Józef Bakowski, ziem., gr. tr. regent; Wawrzyniec Odyniec, s[karbnik] rz[eczycki]; Dominik Gieysztor, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Józef Karłowicz, regent ziem. woj. tr.; Wincenty de Sztrunk, rotm[istrz] ziem. tr.; Tomasz Kazimierz Dołmontt; Tadeusz Danilewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Fulg[e]nty Jocz; Wincenty Pawłowski; Jerzy [667v] Szulc; Tadeusz Rychlicki; Tomasz Paszkiewicz, horodniczy woj. tr.; z Herw^b Miładowski, łow[czy]; Jakub Peycz; Karol Kulesza, skarbnik woj. tr.; Antoni Górski, rotm[istrz] woj. tr.; Józef Szypiło, rotm[istrz] brasławski; Franciszek Pawłowski; Michał Wawrzyniec Tański, klucznikowicz woj. tr.; Ludwik Żyliński, czesznik woj. tr.; Aleksander Wazgird, stolnik woj. tr.; Wincenty Józef Todwen, starosta metelski; Jan Lacki, porucznik wojsk W.Ks.L.; Alojzy Krzywobłocki, komornik woj. tr.; Symon Herdman; Dominik

^a Nadpisano „tr.”

^b Odczyt niepewny.

Ablamowicz, komor[nik] woj. tr.; Izydor Krzywobłocki, komor[nik] woj. tr.; Jan Odyniec, skar[bnikowicz] rzeczycki; Józef Odyniec, skar[bnikowicz] rzeczycki; Leon Rondomański; Wojciech z Wołyńca Wołyncewicz; Ignacy Siwicki; Wincenty Elsner, rotm[istrz] tr.; Jerzy Staniewicz, kuchmistrz woj. tr.; Onufry Staniewicz, rotm[istrz] tr.; Tadeusz Tomaszewicz, palestrant subseliów tr.; Józef Nawsuć, rotm[istrz] ziem. woj. tr.; Andrzej Leszczyński, w.w.; Michał Odyniec, stoln[i-kowicz] pow. brasławskiego; Kajetan Gan, komor[nik] woj. tr.; Jan Leszczyński, komor[nik] woj. tr.; Antoni Fontana, star[osta] smolnicki.
[60 podpisów]

CXXXIX. Sejmik gospodarski w Trokach 6 II 1787

Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego – zobacz niżej.

CXL. Sejmik elekcyjny w Trokach 6–7 II 1787

198. *Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego, 7 II 1787*

Rkps 1 LVIA, SA 5919, k. 658–661v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrumentu *boni ordinis* sejmiku gromnicznego województwa trockiego, 8 II 1787 na roczkach trockich przed Antonim Romerem, podwojewodzim i sędzią, Ignacym Szwykowskim, sędzią, Kazimierzem Dederko, pisarzem grodzkimi trockimi, aktykował patron Tadeusz Tomaszewicz, łowczy oszmiański; pod dokumentem adnotacja o potwierdzeniu zgodności z oryginałem przez Józefa Bakowskiego, regenta ziem. i gr. woj. tr., i wydaniu ekstraktu 9 III 1787 r.

Rkps 2 BC 879, s. 423–433 – wypis aktykacji: Akt instrumentu *boni ordinis* sejmiku gromnicznego województwa trockiego, dokonanej 8 II 1787 na roczkach trockich przez patrona Tadeusza Tomaszewicza, łowczya oszmiańskiego; pod kopią pieczęć urzędowa, podpisy Antoniego Romera, podwojewodzkiego tr., Tadeusza De Raessa, sędziego gr. woj. tr., i Kazimierza Dederko, koniuszego oszmiańskiego i pisarza gr. woj. tr.; dalej adnotacja o potwierdzeniu zgodności z oryginałem przez Józefa Bakowskiego, regenta ziem. i gr. woj. tr., oraz adnotacja *est in actis i tytuł*.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym *publici laudi* instrumentem *boni ordinis* gospodarstwa sejmikowaniem, iż zachowując się wedle przepisu praw ojczystych, mianowicie konstytucji konwokacyjnej i koronacyjnej 1764 roku²⁶⁹, na pierwszy po Gromnicach poniedziałek, [658v] *idque* na dzień

²⁶⁹ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390); „Rozdzielenie Trybunałów Koronnych”, VL, t. 7, s. 31 (fol. 55).

5 miesiąca *februarii* do miasta J.K.M. Trok do zamku, miejsca obradom naszym zwyczajnego zgromadziwszy się, po zagajeniu przez w.j.p. Józefa Jeleńskiego, ciwona woj. tr., jako pierwszego tegoż województwa urzędnika, za deputatów na przyszłe Trybunały, to jest w.j.p. Józefa Kleczkowskiego, podczaszego woj. tr., na sądenie Trybunału kadencyi grodzieńskiej, a zaś w.j.p. Macieja Krzywobłockiego, sędziego gr. pow. kowieńskiego, na sądenie Trybunału kadencyi wileńskiej zgodnemi głosy, bez żadnej od nikogo przeszkody i obiekcji obraliśmy i desygnowaliśmy. Z mocy których obrad naszych ciż nowo obrani w.i.p.p. deputaci w tymże samym czasie wedle przepisu pomienionej konstytucyi 1764 roku rotą w konstytucyi 1726 roku dla deputatów przeznaczoną i opisaną²⁷⁰ w przytomności nas, urzędników ziemskich i grodzkich, jako też wszystkich zgromadzonych obywateli województwa trockiego jurament wykonali.

Nazajutrz zaś, *idque* dnia 6 *eorundem*, po rozpoczęciu sejmikowania oraz po zagajeniu znowu przez tegoż w.j.p. Józefa Jeleńskiego, ciwona tr., j.w.i.p.p. posłowie na sejm walny warszawski z tegoż województwa trockiego wybrani, to jest j.w. Michał Ogiński, wojewodzie tr., i w.j.p. Adam Turczynowicz, chorąży ziem. woj. tr., relacją poselstwa swojego i [659] o prawach na tym sejmie postanowionych przed nami, urzędnikami i obywatelami województwa trockiego uczynili i zawiadomili.

Potym tegoż czasu na obrachowanie w.j.p. Wawrzyńca Odyńca, skarbnika rzeczywistego, na murowanie archiwum ziemskiego i grodzkiego województwa trockiego w murach zamkowych erygującego się z uchwały przychodzących pieniędzy i ekspensy w.i.p.p. Tadeusza de Raësa i Józefa Tomaszewskiego, sędziów gr. woj. tr., wyznacziliśmy. Po obliczeniu którego to w.j.p. Odyńca przez wyrażonych wielmożnych likwidatorów i po okazanej weryfikacyi percepty z ekspensą, na kontynuacją murowania i reperacją tegoż archiwum ziemskiego i grodzkiego po groszy 10 z dymu jednego, szczególnie tylko z posesyi ziemskich, w których się poddani chłopci znajdują, oraz wszelkich i wszystkich starostw w województwie trockim znajdujących się, *excepto* samych tylko dymów szlacheckich, bez poddanych egzystencyją mających, dobrowolnemi, jednomyślnemi głosy, jako dla dobra powszechnego i bezpieczeństwa aktów uchwaliliśmy i postanowiliśmy, którą to uchwałę po groszy 10 z dymu wedle oznaczenia powyżej wyrażonego przyszłej raty marcowej, przy wybieraniu podatków województwa trockiego, ażeby kancelaryja grodzka [659v] województwa trockiego odbierała, a zebrane pieniądze w.j.p. Wawrzyńcowi Odyńcowi, skarbnikowi rzeczywistemu, za rewersem od tegoż jegomości wziąć się powinny, oddała, zobligowaliśmy. Który to w.j.p. Odyńca z wydatków z takowej do siebie przyjść mającej importancyi na przyszłym sejmiku gospodarskim wylikwidować się i rejestra przed nami, obywatelami złożyć jest zobligowany.

Tegoż czasu *post fata* w.j.p. Stefana Wazgirda wakujące rotmistrzostwo ziem. woj. tr. w.j.p. Wincentemu de Sztrunkowi jednomyślnemi głosy oddaliśmy

²⁷⁰ „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

i tegoż jegomości osobliwszym instrumentem naszym rotmistrzem woj. tr. kre-
densowaliśmy.

W ciągu zaś dalszym tegoż sejmikowania, po ogłoszeniu sęstwa ziem. woj. tr., po zejściu w.j.p. Józefa Eustachego Sienkiewicza, sędziego ziem. tr., wakancyi, sejmik elekcyjny tegoż wakującego ziemskiego sęstwa przez w.j.p. Józefa Jeleńskiego, ciwona tr., wedle przepisu konstytucyi 1764 roku do dnia 7 *eorundem* solwowanym został.

Dnia tegoż *post reasumptionem* sejmiku *electionis* przez w.j.p. Józefa Jeleńskiego, ciwona tr., i po^a podaniu kandydatów do sęstwa ziem. woj. tr. oraz [660] po odstąpieniu w.i.p.p. ambigentów^b, jako to w.j.p. Ignacego Szwykowskiego^c, sędziego gr. woj. tr., Kazimierza Dederki, pisarza gr. tr., Ludwika Żylińskiego, czesznika, Szymona Sagatowskiego, strażnika, Jana Skarżyńskiego, budowniczego, urzędników województwa trockiego, Macieja Krzywobłockiego, sędziego gr. kowieńskiego, Michała Tańskiego, strażnika smoleńskiego, Wawrzyńca Odyńca, skarbnika rzeczyckiego, Tadeusz Tańskiego, rotmistrza tr., szambelana J.K.M., Józefa Todwena, starosty metelskiego, Tomasza Paszkiewicza, horodniczycza tr., Aleksandra Wazgirda, stolnikowicza tr., Dominika Lackiego, szambelana J.K.M., w.j.p. Jakuba Godaczewskiego, starostę pucilańskiego, wolnemi, jednomyślnemi głosy, bez żadnej obywatelów województwa trockiego od nikogo opozycyi za sędziego ziem. woj. tr. obraliśmy i postanowiliśmy.

A jako wyż wyrażonych wielmożnych deputatów na przyszłe Trybunały i urzędników ziem. woj. tr. obraliśmy oraz całego sejmikowania naszego akt odprawiliśmy, tak to wszystko w niniejszy gospodarski sejmikowania instrument wpisawszy i inserowawszy, ony dla lepszej twierdzy i wagi rękami naszemi utwierdzamy i [660v] podpisujemy.

Actum w zamku J.K.M. Trokach, roku 1787 miesiąca *februarii* 7 dnia.

Józef Jeleński, ciwon woj. tr.; Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. prezydujący woj. tr.; Robert Kazimierz de Raes, sędzia ziem. woj. tr.; Antoni Hryniewicz, sędzia ziem. woj. tr. *mp.*; Józef Wazgird, stolnik woj. tr.; Andrzej Wazgird, podstoli woj. tr.; Piotr Jan z Kleczkowa Kleczkowski, ziem. woj. tr. pisarz; Antoni Romer, podwojewodzi tr.; Tadeusz de Raes, sędzia gr. tr.; Ignacy Szwykowski, pułkownik wojsk W.Ks.L., sędzia gr. tr.; Kazimierz Dederko, koniuszy oszmiański, pisarz gr. woj. tr.; Józef Piotr Eytmin, eksciwon woj. tr.; Ludwik Żyliński, czesznik woj. tr.; Szymon Sagatowski^d, strażnik woj. tr.; Damazy Romer, kapitan „wojsk pruskich”; Michał Tański, strażnik woj. smoleńskiego; Maciej Krzywobłocki, sędzia gr. kowieński i [661] Trybunału Głównego W.Ks.L.; Aleksander Wazgird, stolnikowicz woj. tr.; Wincenty Józef Todwen, starosta metelski; Antoni Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Ignacy Rużewicz,

^a W rkps. 2 brakuje „po”.

^b W rkps. 2 „ambientów”.

^c W rkps. 2. „Szykowskiego” zamiast „Szwykowskiego”.

^d W rkps. 2 „Sagatowski” zamiast „Sagatowski”.

^{e-e} Fragmentu brak w rkps. 2.

struckczaszc woj. tr.; Jan Kucewicz, chorąży petyhorski; Józef Bakowski, ziem. i gr. woj. tr. regent; Jakub Zielonka, szambelan J.K.M.; Andrzej Leszczyński, podczaszy woj. podlaskiego; Jan Leszczyński, komornik woj. tr.; Onufry Staniewicz, r[otmistrz] tr.; Jan Rossochacki, wiceregent ziem. woj. tr.; Onufry Kozłowski; Wincenty Dowgird; Mateusz Dowgird; Antoni Mordas; Józef Horbaczewski; Józef Więckowicz; Wincenty Żyliński; Wawrzyniec Jeleniewski; Antoni Jeleniewski; Antoni Maliszewski; Michał Bobrowicz; Ignacy Mordas; Józef Karłowicz, ziem. woj. tr. regent; Antoni Franciszek Dederko, gr. woj. tr. regent; Józef Nawsuć, r[otmistrz] ziem. woj. tr.; Tadeusz Thomaszewicz, palestrant subseliów tr.; Michał Odyniec, stolnikowicz pow. brasławskiego; Józef Odyniec, skarbnikowicz rzeczycki. [47 podpisów]

CXLI. Sejmik deputacki w Trokach 4 II 1788

O wyborach deputatów pisał S. Romer do K. S. Radziwiłła, 8 II 1788, AGAD, AR V 13258a, s. 87–88.

199. Kredens dla deputatów, 4 II 1788

Rkps LVIA, SA 5919, k. 789–790v – kopia w księdze grodzkiej: Akt kredensu na deputację w.j.p. Godaczewskiemu, sędziemu ziem., i Desztrunkowi, rotmistrzowi woj. tr., służącego, 7 II 1788 w grodzie trockim aktykował Aleksander Kuczewski, horodniczy tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu ekstraktu przez Stanisława Godlewskiego, regenta gr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym listem publicznym testimonialnym oraz kredensjonalnym instrumentem, iż *ad locum solitum consiliorum* na sejmik gromniczny do miasta J.K.M. Trok na dzień 4 *februarii* roku niniejszego 1788 dla obrania w.i.p.p. deputatów na następujące Trybunały W.Ks.L. kadencji wileńskiej i grodzieńskiej zgromadziliśmy się, gdzie, postępując według przepisu konstytucji koronacyjnej N.K.J. Stanisława Augusta, szczególnie nam panującego, w roku 1764 zaszłej²⁷¹, po zagajeniu przez w.j.p. Stefana Dominika Romera, podkomorzego woj. [789v] tr., przystąpiliśmy *ad electionem* j.w.i.p.p. deputatów, do której to funkcji znając być *capacissimos et tot meritis* w W.Ks.L. zaszczyconych, *idque* w.j.p. Wincentego de Sztrunka, rotmistrza ziem. tr., za deputata na sądzenie kadencji grodzieńskiej Trybunału, a zaś w.j.p. Jakuba Godaczewskiego, sędziego ziem. woj. tr., za deputata na sądzenie Trybunału kadencji wileńskiej, *liberis et non impeditis suffragiis* obraliśmy, po którym obraniu ciż w.i.p.p. deputaci na tymże dniu wyż wyrażonym przysięgę z rotę w konstytucji 1726 roku eksprymowane²⁷² *in eum tenorem*:

²⁷¹ „Sejmiki elekcyjne, deputackie i ziemskie”, VL, t. 7, s. 171 (fol. 389–390).

²⁷² „O juramentach deputackich”, VL, t. 6, s. 240–241 (fol. 473).

my, Wincenty de Sztrunk, rotmistrz tr., Jakub Godaczewski, sędzia ziem. woj. tr., przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedynemu, na tym, iż na tych sądach trybunalnych wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa Statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalnych, według żałoby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będziemy sądzili, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani dobrodziejstwa żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgola najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swym tego nie^a pomagać, nie radziliśmy tu nikomu w sprawach na te sądy po obraniu na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość, i prawo pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sądach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby i że żadną praktyką gwoli komu ani swej sprawie nie wstąpiliśmy, także prawdziwie, według korektury Trybunałów roku 1726 na sejmie w Grodnie uczynionej (nic jej nie przestępując[!]) na tych sądach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie [790] przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i ciele;

in facie województwa naszego, przed dygnitarzami i pierwszymi urzędnikami wykonali, a zatym jako *de praestito eiusmodi* przez ichmościów *iuramento praesentibus testamur*, tak oraz ciż j.w.i.p.p. deputaci *tanquam* już *in plena activitate* zostający z innemi deputatami z innych województw i powiatów obranymi na swoich kadencjach zasiadać mają *et quod de iure spectari potest, ad manus* sobie powierzonych administrować zlecamy oraz tym naszym kredensem ichmościów autoryzujemy, podpisami rak naszych stwierdzamy i przyświadczamy.

Datum w Trokach roku 1788 miesiąca *februarii* 4 dnia.

Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr., dyrektor sejmiku gromnicznego; Adam Turczynowicz, chorąży woj. tr.; Józef Wazgird, stolnik tr.; Piotr Kleczkowski, ziem. woj. tr. pisarz; Andrzej Wazgird, podstoli woj. tr.; Antoni Wazgird, stolnik tr.; Ludwik Żyliński, czesznik woj. tr.; Józef Jagmin, krajczy woj. tr.; Maciej Krzywobłocki, sędzia gr. pow. kowieńskiego i Trybunału Głównego W.Ks.L.; Ignacy Rużewicz, strukczaszy woj. tr.; Aleksander Wazgird, stolnik woj. tr.; Dominik Lacki, szambelan J.K.M.; Antoni Romer, starosta nowodworski; Józef Tadeusz Kąregga, starosta wojcieszuński; Tadeusz Rychlicki; Wawrzyniec Odyniec, skarbnik rzeczycki; Leon Rondomański; Józef Kiewlicz, regent podkomorski woj. tr.;

^a Słowo nadpisane.

Jan Leszczyński, komor[nik] woj. tr.; Alojzy Krzywobłocki, komor[nik] woj. tr.; Tadeusz Tomaszewicz, palestrant woj. tr.; Józef Odyniec, namiestnik gr. woj. tr.; Józef Markiewicz, szambelan J.K.M.; Kajetan Józef Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Ignacy Steygwiłł, rotmistrz smoleński; Józef Golejewski, skarbn[ikowicz] pow. oszmiańskiego; Michał Odyniec, stoln[ikowicz] pow. brasławskiego; Dominik Turowicz; Szymon Herdman *mp.*; Andrzej Szachno, regent ziem. woj. tr.; Józef Rossochacki, rotmistrz woj. tr.; Jan Kozakiewicz; Wojciech z Wołynca Wołyncewicz; Ignacy Turłay; Józef Grodzicki, rotmistrz woj. smoleńskiego; Jerzy Bogatko, komornik pow. lidzkiego; Stanisław Szczodro, czesznik woj. tr.; Michał Bohdanowicz, rotmistrz pow. grodzieńskiego; Józef Zacharewicz, skarbnikowicz woj. tr.; Andrzej Woysim Antoniewicz; Andrzej Eynarowicz, rotmistrz [790v] woj. tr.; Wincenty Szczodro, czesznik woj. tr.
[42 podpisy]

CXLII. Sejmik gospodarski w Trokach II 1788

200. Laudum sejmiku gospodarskiego, 7 II 1788

Rkps LVIA, SA 5987, k. 61 – zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Roku 1788 *februarii* 7 dnia akt laudum prześwieznego województwa trockiego sejmikowania gospodarskiego gromnicznego.

CXLIII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 18–19 VIII 1788

Uniwersał Stanisława Augusta, *kredens i instrukcja dla posła na sejmiki* – ASWPK2. *List króla do senatorów* – ASKow, ASWPK2.

201. Kredens dla posłów na sejm, 18 VIII 1788

Rkps LVIA, SA 5919, k. 903–904v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrumentu kredensjonalnego od prześwieznego województwa trockiego j.w. posłom wydanego, 19 VIII 1788 w grodzie trockim aktykował Józef Odyniec, namiestnik gr. woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu dwóch ekstraktów posłom przez Stanisław Godlewskiego, regenta gr. woj. tr.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym publicznym instrumencem, kredensem na sejm ordynaryjny, iż, wedle wydanego od N.K.J. Stanisława

Augusta, szczęśliwie nam panującego, uniwersału w roku terażniejszym 1788 miesiąca maja 22 [903v] dnia danego, do miasta J.K.M. Trok w roku wyż na dacie pisanym miesiąca sierpnia 18 dnia zjechawszy się, za posłów z województwa naszego trockiego na sejm rzeczony ordynaryjny wedle przepisu prawa i dawnej zachowanej alternaty w Warszawie odbywać się mający j.w.i.p.p. Michała Zaleskiego, wojskiego lit., i Michała Brzostowskiego, starosty sądowego mińskiego, zgodnymi głosy, *nemine contradicente* obraliśmy, którym to j.w. posłom obywatelskie żądania w osobnych instrukcji punktach przepisane do uskutecznienia poleciwszy, takowy kredensjonalny instrument rękoma naszymi podpisujemy.

Datum w Trokach roku 1788 miesiąca sierpnia 18 dnia.

Adam Turczynowicz, chorąży ziem. woj. tr.; Jan Romer, sędzia ziem. prezydujący woj. tr.; Kazimierz de Raess, sędzia ziem. woj. tr.; Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr.; Józef Wazgird, stolnik woj. tr.; Andrzej Wazgird, podstoli woj. tr.; Tadeusz de Raess, sędzia gr. woj. tr.; Józef Piotr Eytmin, eksciwon woj. tr.; Piotr Kleczkowski, ziem. woj. tr. pisarz; Aleksander Wazgird, sędzia gr. woj. tr.; Józef Tomaszewski, sędzia gr. woj. tr.; Kazimierz Dederko, koniuszy oszmiański, [904] pisarz gr. woj. tr.; Józef Kleczkowski, podczaszy woj. tr.; Ludwik Żyliński, czesznik woj. tr.; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Damazy Romer, kapitan wojsk pruskich; Michał Tański, strażnik smoleński, starosta buryski; Hieronim Strawiński, oboźny woj. tr.; Wincenty Józef Todwen, starosta metelski; Stanisław Kleczkowski; Antoni Kleczkowski, starosta porow[siański] i szłł.; Kastuli Siwicki, szambelan J.K.M.; Tomasz Paszkiewicz, starosta metelicki; Tadeusz Tomaszewicz, palestrant tr.; Tadeusz Rychlicki, rotm[istrz] tr.; Rafał Bieńkuński, komor[nik] woj. tr.; Tomasz Michniewicz, starosta siemieniski; Ludwik Winogrodzki, dworzanin skarbu lit., rotm. woj. tr.; Felicjan Bieńkuński, szambelan J.K.M.; Jan Leszczyński, komornik woj. tr.; Ludwik Karłowicz, starosta subor[towicki]; Leon Rondomański, *mp.*; Benedykt Bieńkuński, łow[czy] inflancki; Bernard Kuszelewski, strażn[ikowicz] woj. tr.; Dominik Turowicz, s[skarbnik] tr.; Tadeusz Danilewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Karol Packiewicz, komor[nik] pow. woł[kowskiego]; Szymon Danilewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Łukasz Kulesza, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; Józef Odyniec, nam[iestnik] gr. woj. tr.; Stanisław Kuszelewski, strażn[ik] woj. tr.; Kazimierz Matuszewicz; Józef Hopen, skar[bnik] woj. tr.; Bernard Siwicki, starosta rykaciejski; Jan Godaczewski; Tadeusz Tur, szambelan J.K.M.; Jan Kozakiewicz; Jan Piasecki, budowniczy woj. smoleńskiego; Marcin Bochdanowicz; Tadeusz Kolankowski, starosta zebrz[yski]; Karol Kuszelewski skar[bnikowicz] woj. tr.; Kasper Pawłowicz, dworzanin J.K.M.; Antoni Górski, rotm[istrz] woj. tr.; Tomasz Nowodworski; Wawrzyniec Odyniec, skar[bnik] rzeczycki; Tadeusz Kijuć, regent ziem. woj. tr.; Andrzej Leszczyński, p[odczaszy] woj. podlaskiego; Onufry Staniewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Wincenty Elsner, regent sądowy gr[aniczny], rotm[istrz]^a tr.; Stanisław Czchowski, rotm[istrz] woj. tr.; Stanisław Godlewski, r[egent] gr. woj. tr.; Jan Odyniec, skar[bnikowicz] rzeczycki; [904v] Józef Kuczewski,

^a Dopisano trudno czytelny skrót, zapewne powtórne „rotm.”

hordn[iczy] woj. tr.; A[leksander] Kuczewski, horod[niczyc] woj. tr.; Adam Siękiewicz, sęd[zic] ziem. woj. tr.
[65 podpisów]

202. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 19 VIII 1788

Rkps 1 BN, akc. 16165, t. 2, k. 60–61v – oryginał, na marginesie adnotacja o aktykowaniu dokumentu przez Józefa Odyńca, namiestnika gr. tr., w grodzie trockim 19 VIII 1788 oraz informacja o zgodności aktykacji potwierdzona przez Stanisława Godlewskiego, regenta gr. woj. tr.

Rkps 2 LVIA, SA 5919, k. 897–902v – kopia w księdze grodzkiej: Akt instrukcyi od prześwietnego województwa trockiego j.w. posłom z tegoż województwa obranym wydanej, 19 VIII 1788 w grodzie trockim aktykował Józef Odyniec, namiestnik gr. woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu dwóch ekstraktów posłom przez Stanisława Godlewskiego, regenta gr. woj. tr. Odpis Adolfa Šapoki LMAVB, F233–125, s. 4–9, 10–15.

Instrukcja została wydana w edycji Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės seimelių instrukcijų (1788–1792), oprac. R. Jurgaitis, A. Stankevič, A. Verbickienė, Vilnius 2015, s. 90–96. Wydawcy nie dotarli do oryginału, korzystali z kopii z LVIA i LMAVB.

Żądania prześwietnego województwa trockiego j.w.i.p.p. Michałowi Zaleskiemu, wojskiemu W.Ks.L., i j.w.j.p. Michałowi Brzostowskiemu, staroście mińskiemu, wybranym z województwa trockiego na sejm następujący posłom w roku 1788 miesiąca augusta 19 dnia do remonstracyi stanom sejmującym podane.

Skutki mądrego J.K.M. P.N.M. rządu czułe i krajowi pożyteczne około następnego sejmku troskliwość^a mocnym są przekonaniem uprzejmego do narodu przywiązania, wdzięczność zatym i uszanowanie Naszemu Panu j.w. posłowie oświadczą.

[1.] Skarb publiczny, skład zapracowanych obywatelskich majątków żeby był egzaminowanym względem swojego rozchodu i żeby rodzaj wydatków został przejrzanym, j.w. posłowie dostrzegać mając polecony obowiązek, bezpieczeństwo tegoż skarbu najmocniejszym opatrzą sposobem.

[2.] Patrzymy na okoliczności kraj nasz nieszczęściem grożące, przekonani jesteśmy, iż do ubezpieczenia się od nieszczęść najprędszego szukać z nas samych winniśmy ratunku. Pożar wojny na około prawie całego kraju naszego krążąc znaczne krzywd przynosi zagrożenie, słabość, w jakiej żyjemy, podniecać może sąsiadów w naszym zniszczeniu własnych szukać pożytków, oto są pobudki, które w nas czułość wznieca powinny, a jako cnotliwi po wielu miejscach obywatele, nie czekając publicznego zawołania, przykładne miłości Ojczyzny dali dowody, także i przeświatne województwo trockie przykładać się do ratunku powszechnego ma skłonność, j.w. posłowie oświadczą. A gdy przeświatne województwo, prócz własnego przyłożenia się, upatruje, iż stan duchowny obficie od narodu opatrzony najrychlejszy krajowi przynieść by mógł ratunek, j.w. posłowie uczynić zechcą reprezentacją potrzeby i sposobu.

^a W rkps. 2 słowo słabo czytelne.

[3.] Nie masz, kto by zaprzeczył, że żołnierz kraj bezpiecznym czyni, doświadczenie rozebranego kraju, w którym najmilszą część życia (jaką jest wolność) obywatele stracili, przekonało, iż żyć bez obrony jest żyć dla zguby. J.w. posłowie potrzebę pomnożenia wojska w gimejnach przełożą i o konsystencją onego po województwach i powiatach z obowiązkiem asystowania jurysdykcjom dopomną się.

[4.] Niewiadomość albo zaniedbanie wiadomości publicznych prócz utraty szacunku u postronnych przywiodła nas do tego, że zwykliśmy często polecać zagraniczne poselstwa obywatelom albo znajomości politycznej nie mającym albo konsyderacyi zjednać nie umiejącym. Przełożą j.w. posłowie, żeby odtąd poselstwa wysyłane były z familii krajowych, z uwagą na wszystkie potrzeby i okoliczności publiczne.

[5.] Mennica krajowa jak postępuje? I czy wedle prawa o mennicy postawionego proporcją zachowała? J.w. posłowie badać się skutecznie będą.

[6.] Fundusze w ręku Komisji Edukacyjnej zostające (które, jak prześwietne województwo wnosi i ufa) że codziennie skutkiem pilnego dozoru wzrost znaczny biorą, ażeby dogodniej celowi potrzeby publicznej służyły, po przetrząśnieniu przychodów i rozchodu j.w. posłowie sposób upewnią. A że polecenia dozorowi Komisji Edukacyjnej nie widzimy w części skutecznymi, mianowicie co do szkół publicznych i parafialnych, z których pierwsze albo mało opatrzone lub niezupełnie okryśłone, drugie [60v] nigdy po parafiach nie egzekwowane, żeby były materia mówienia i skutecznego tychże funduszów ułożenia, j.w. posłom zalecamy i o rozdział kas dopomnieć się żądamy.

[7.] Żeby do edukacyi młodzieży szlachetnej pomoc szkołom publicznym i parafialnym uczynić, prześwietne województwo życzy polecić jeszcze zakonnikom zatrudnienie edukacyi, którym akademie dając lub formując profesorów dozór mieć będą nad sposobem i potrzebą edukacyi, do czego przyzwoią jest, żeby Komisya Edukacyjna nie tylko ułożeniem pensjów profesorskich, ale nadto dostarczeniem ksiąg i instrumentów zatrudniać się chciała, j.w. posłowie przełożą.

[8.] Do źródeł dochodów krajowych prześwietne województwo dołączyć życzy dochody plebanów i zakonów parafie^b utrzymujących za chrzty, pogrzeby i szluby od obywatelów składane, ani wątpi, że ichmościowie księża plebani, jako zacna część narodu, skłonionemi łatwo będą, dlaczego^c naznaczywszy cenę szluby, chrztu i pogrzebu nie obciążając nikogo, która dotąd od arbitralnego plebana należała naznaczenia i która po wielu miejscach z obciążeniem wymagana była, oświadczą j.w. posłowie potrzebę ustanowienia parafialnego kasjera, który do skarbu publicznego zebranych z^d pomienionych artykułów dochody oddawać będzie, w przypadku zatrudnienia lub wymagania opłat jakich przez plebanów, forum z nimi ma być cywilne.

^b Słowo przeprawione, w rkps. 2 „pensje” zamiast „parafie”.

^c W rkps. 2 „dla te” zamiast „dlaczego”.

^d W rkps. 2 brak słowa.

[9.] Metryki, świadectwo rodowitości niedbale przez ichmościów księży plebanów po wielu miejscach utrzymywane i w części już zatracone^e, ażeby odtąd co rok do kancelariów ziemskich lub grodzkich oddawane były, usilnie j.w. posłowie domowią się.

[10.] Kiedy stan rycerski opatrywać potrzeby zakonników, zakonów i plebanów nie ma za przykrość, kiedy^f liczne i co moment pomnażające się legacje i z nich zakonne dochody, przechód i cyrkulacje mają zatrudnienie, wypada wzajemność, ażeby po zakonniku i plebanie, i każdym duchownym sukcesja sposobem prawa rycerskiego familii dostawała się, j.w. posłowie wytłumaczają.

[11.] Widziemy obywatelów na majątku zniszczonych, którzy, dochodząc niniejszej własności, stracili większą, szczególniej dlatego, że dla zatrudnionej sprawiedliwości w trybunałach przez mnogą spraw liczbę sądu doczekać się nie mogą. Życzy województwo, aby odtąd dwóch marszałków trybunalskich wybierano, z których jeden *continuo* w Grodnie, drugi w Wilnie ciągle przez rok^g sądzić powinien. Nadto jeszcze ponieważ podział rodzaju spraw i rejestrów trybunalskich dają okazją sprzeczek i intryg i tym samym czas zatrudnia^h tak dalece, że częstokroć wstęp do sprawy, czyli akcesorium we dwójnasób od pryncypalnej sprawy zabiera, dlatego żąda województwo o dwa tylko rejestra, to jest taktowy o akcje i leżę powagi sądowej, drugi ordynaryjny, do którego wszystkie inne gatunki spraw należeć powinny.

[12.] Do powodzeń wewnętrznych krajowych wiele zależy najprędza egzekucja dekretów wszelkich, pryncypalnie trybunalskich, względem których obywatel przeciągiem samym ośmielony, grzeszyć ośmiela się przeciwniem się. Żąda województwo, ażeby odtąd za dekretami trybunalskimi nie już koniecznie do Trybunału, lecz do ziem[stwa] i grodu, gdzie majątek pozwanego leży, pozywać wolno było.

[13.] Do egzekucyi dekretów wszelkich oczewistych i kontumacyjnych ultymarnych widziemy niezmiennie zatrudnione zyskanie w departamencie wojskowym pomocy wojskowej. Życzymy odtąd, ażeby dodanie pomocy wojskowej należało do sądu, w którym dekreta zyskane, a komendanci wojskowi za okazaną rekwizycją, w komplecie sądowym podpisaną, wedle potrzeby i wyrazów w tejże [61] rekwizycyi położonych, żołnierzy dodać obowiązaniem pod odpowiedzialnością były.

[14.] Konstytucja sejmu 1786 roku zamieniając sposób oblaty pozwów zeznawać też pozwy *per extensum* zaleciła²⁷³, taki wyraz, kiedyⁱ do zrozumienia wielu województwom i powiatom obojętnym być się widział, dostaje się doświadczyć, że są jedne jurydykcje, które całą ogólnie żałobę mieć oblatowaną wymagają,

^e W rkps. 1 słowo nadpisane nad innym zamazanym.

^f W rkps. 2 „kie” zamiast „kiedy”.

^g W rkps. 1 dodano słowo zamazane, prawdopodobnie „ażeby”.

^h Końcówka słowa zamazana w rkps. 1.

ⁱ W rkps. 2 „kie” zamiast „kiedy”.

²⁷³ „O pozwach w Wielkim Księstwie Litewskim”, VL, t. 9, s. 38–39.

drugie podobnej nie mają pretensyi. Z takiego podziału doświadczają przykrości obywatele, iż mając zganione i zrozumieniom jurysdykcjów, w których sprawy mają niezgodne pozwy, upadają na czasie i sprawie, j.w. posłowie o objaśnienie tego prawa dopomną się.

[15.] Asesoria litewska jest niewygodna obywatelom przez swoją odległość, dopomną się j.w. posłowie, żeby do stolicy litewskiej, to jest do miasta J.K.M. Wilna razem z metrykami litewskimi przeniesione były.

[16.] Gdy asesorów prawo litewskie wybierać determinowało, jest życzeniem województwa, ażeby pisarze dekretowi asesorscy wybieranemi kolejno z województwa i powiatu sposobem elekcyi pisarzów trybunalskich byli, ^j*salvis modernis possessoribus privilegiatis*, a rejestra spraw w wołaniu, żeby kontynuowanemi były.

[17.] Prawo o^k zbiegłych poddanych powszechnym sądem bez apelacyi jurysdykcje grodzkie wyznaczyło²⁷⁴, doświadczając jednak przychodzi, że asesoria litewska, tytu[ł]^l spraw ekonomicznych lub hibernowych sprawy o zbiegłych poddanych przymując, ^mkolizyją między^m jurysdykcjami grodzkimi, które na rodzaj spraw takowych są sądem *ultimae instantiae*, a jurysdykcją asesorską zdarzają, domówią się j.w. posłowie, ażeby bez żadnych ekscepcjów każdy zbiegły poddany w grodzie był decydowanym.

[18.] Konstytucje 1784, 1786 *termine* jurysdykcjom ziemskim i grodzkim różne naznaczyła²⁷⁵, z tego zdarzenia przykrą powszechność najduje niewygodę, j.w. posłowie o porównanie terminu i sposobu tymże jurysdykcjom dopomną się.

[19.] Popisy, jako powód ćwiczenia się rycerskiego, ażeby w lat dwie egzekwowane, lustrowane i wⁿ przytomności wojewody lub kasztelana i dalszych urzędników, a pryncypalnie chorążego odbywane były, j.w. posłowie wytłumaczają potrzebę.

[20.] Mnóstwo °ubogich bez opatrzenia° żyjąc przypominają nam litość chrześcijańską. Byli przodkowie nasi, którzy, obfite zostawiwszy fundusze, mieli opatrzone stan ubogich, widzimy to w mieście J.K.M. Wilnie, gdzie do^p kilkadziesiąt tysięcy rocznej intraty nie opatrują nędzy ubogich. J.w. posłowie uczynią prośbę wyznaczenie komisji, która bez nadgrody wejrzy w intraty, wyegzaminuje przeszłe rozchody, a na przyszłość opatrzy sposób ubogim wedle proporcji funduszu.

[21.] Wiele ważnych usług, z ofiarą własną dla Ojczyzny czynionych, wstawiając obywatela, nie przyniosłyby mu żądanej od niego pociechy, gdyby, stając się

^{j-j} W rkps. 1 fragment nadpisany.

^k W rkps. 2 brak słowa.

^l W rkps. 1 końcówka słowa nieczytelna, w rkps. 2 słowa brak.

^{m-m} W rkps. 1 fragment nadpisany.

ⁿ W rkps. 2 brak słowa.

^{o-o} W rkps. 2 fragment powtórzony.

^p W rkps. 2 brak słowa „do”.

²⁷⁴ „O zbiegłych poddanych”, VL, t. 7, s. 180 (fol. 408).

²⁷⁵ „Sądy grodzkie i ziemskie województwa trockiego”, VL, t. 9, s. 23; „Odmiana kadencyi sądów ziemskich i grodzkich dla niektórych województw i powiatów W.Ks.L.”, VL, t. 9, s. 38.

tylko jego zaletą, nie stawały się przykładem dla drugih. Czyny j.w. Potockiego, generała artylerii koronnej, sprawując dla niego chwałę, wzbudzają naśladowanie, a, dopełniając jego pociechy, pomnaża mu wdzięczności^q w narodzie. Te, że czuje województwo trockie, zaświadczyć to j.w. posłowie zechcą i polecając tego obywatela względem narodu i króla, mają ufność, że mu przydadają pobudek do pomnożenia dzieł takich, które mu pomnażają wslawienie. [61v]

[22.] Zatrudnienie sposobu pożytecznego w narodzie gospodarstwa, które najbardziej składa stan poddaństwa, pochodzi wiele od różności świąt obrządkiem greckiej unickiej religii różniącej się, dlaczego j.w. posłowie prosić mają Stanów sejmujących o wstawienie się do Ojca Świętego o porównanie świąt greckich ze świętami obrządku łacińskiego.

[23.] Gdy handel jest największym źródłem influencyi prowentów do skarbu Rzeczypospolitej, z tego powodu na szczególne zasługuje uwagi, aby jako najmniejszej stał się rozszerzony, a nie ściśniony wygodom krajowym najdogodniejszym został, mianowicie w mieście Wilnie, gdzie zjazdy obywatelskie, jako w głównym prowincyi W.Ks.L., najczęstsze bywają, dlaczego zechcą *instare* j.w. posłowie do Stanów sejmujących o środki usuwające wszelkie w nim przeszkody kupcom wileńskim i dalszym.

[1.k.] Adam Turczynowicz, chorąży ziem. woj. tr.; Jan Römer, sędzia ziem. prezydujący woj. tr.; Jakub Godaczewski, sędzia ziem. woj. tr.; Józef Wazgird, stolnik woj. tr.; Andrzej Wazgird, podstoli woj. tr.; Piotr z Kleczkowa Kleczkowski, ziem. woj. tr. pisarz; Tadeusz De Raes, sędzia gr. woj. tr. *mp.*^r; Aleksander Wazgird, sędzia gr. woj. tr.; Antoni Franciszek Dederko, regent gr. woj. tr.; Józef Tomaszewski, sędzia gr. woj. tr.; Kazimierz Dederko, koniuszy oszmiański, pisarz gr. woj. tr.; Józef Kleczkowski, podczaszy woj. tr.; Ludwik Żyliński, czesznik woj. tr., *mp.*^s; Ignacy Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Tadeusz Rychlicki, rotm[istrz] woj. tr.; Wincenty Józef Tödwen, starosta metelski; Tomasz Paszkiewicz, starosta metelicki; Tadeusz Tromczyński^t; Maciej Krzywobłocki, sędzia gr. kowieński z generału tr. *mp.*^u; Dominik Lacki^v; Tomasz Nowodworski, skarbn[ik] inflancki; Alojzy Krzywobłocki, komor[nik] woj. tr.; Tadeusz Tomaszewicz, palestrant tr.; Adam Tyszkiewicz; Konstanty Misiewicz, rotm[istrz] woj. tr., szambelan J.K.M.^w; Stanisław Elart^x Fogler, rotm[istrz] woj. tr.; Maciej Feliks Krzywobłocki, rotm[istrz] pow. brańskowski; Antoni Kleczkowski, starosta wojciechuński; [2.k.] Jan Leszczyński, komor[nik] woj. tr.; Stanisław Kleczkowski;

^q Słowa brak w rkps. 2.

^r W rkps. 2 brak „mp.”

^s W rkps. 2 brak „mp.”

^t W rkps. 2 „Stromczyński” i dodano „rotm[istrz] woj. tr.”

^u W rkps. 2 brak „mp.”

^v W rkps. 1 następuje skreślone „prosty szlachcie”.

^w W rkps. 2 „szambelan J.K.M.” przeniesiono po Adamie Tyszkiewiczu zamiast po Konstantym Misiewiczu.

^x W rkps. 2 brak słowa „Elart”.

Antoni Kleczkowski, starosta porowsiański; Onufry Staniewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Michał Odyniec, stoln[ik] pow. brasławskiego; Jan Odyniec, skarbn[ikowicz] rzeczycki; Ludwik Winogrodzki, dworzanin skarbu lit., rotm[istrz] woj. tr.; Wincenty Elsner, regent sądów granicznych^y, rotm[istrz] tr.; Samuel Oganowski; Józef Odyniec, namies[tnik] gr. woj. tr.; Michał Bohdanowicz, rot[mistrz] pow. grodzieńskiego; Karol Packiewicz, komor[nik] pow. wołkowyskiego; Ludwik Jurcewicz; Tadeusz Kolankowski, starosta zembrzyski; Józef Hoppen, skar[bnik] woj. tr.; Tadeusz Danilewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Bernard Bożydłowski, komor[nik] woj. tr.; Józef Kuczewski, horodn[iczyz] woj. tr.; Mikołaj Bohdanowicz, rotmistrzowicz pow. grodzieńskiego; Piotr Jodkowski^z, komornik woj. tr.; Aleksander Rossochacki, rotm[istrz] woj. tr.; Józef Rossochacki, rotm[istrz] woj. tr.; Daniel Wirpsza; Aleksander Kuczewski, horodn[iczy] woj. tr.; Bernard Siwicki, s[tarosta] rykaciejski; Józef Karłowicz, ziem. woj. tr. regent; Kaspar Pawłowicz, dworzanin J.K.M. skarbu W.Ks.L.; Józef Siwicki, star[osta] rykaciejski; Aleksander Konarski, podkomorzy nadworny J.K.M.; Jan Rossochacki, wiceregent ziem. woj. tr.; Franciszek Rossochacki, rotm[istrz] woj. tr.; Józef Pacewicz.

[60 podpisów]

CXLIV. Sejmik deputacki w Trokach 1789

Akt sejmiku nie odnaleziono. Informacja o kredensach dla Andrzeja Wazgirda, podstolego tr., i Jana Romera, sędziego ziem tr., zapisana w trockiej księdze protokołowej, 11 II 1789, LVIA, SA 5988, k. 32v; Deputaci, s. 384. O wyborach deputatów pisał S. Romer do K. S. Radziwiłła, 8 II 1788, AGAD, AR V 13258a, s. 87–88.

CXLV. Sejmik deputacki w Trokach 1790

Akt sejmiku nie odnaleziono, deputatami zostali mostowniczy Józef Karłowicz i Bernard Siwicki, Deputaci, s. 388.

CXLVI. Sejmik przedsejmowy w Trokach 16 XI 1790

Uniwersały marszałków konfederacji koronnej i litewskiej, uniwersały Stanisława Augusta, instrukcja i kredens dla posła na sejmiki – ASWPK2.

^y W rkps. 2 dodano „smoleńskich”.

^z W rkps. 2 „Jotkowski”.

203. Laudum sejmiku gospodarskiego

Rkps LVIA, SA 5989, k. 16– zapiska w trockiej księdze protokołowej.

Akt laudum prześwietnego województwa trockiego sejmików gromniczych tegorocznych.

204. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 16 XI 1790

Rkps LMAVB, F17–9, k. 136–145 – kopia: Kopia instrukcji województwa trockiego, 18 XI 1790. Instrukcja została wydana w edycji Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės seimelių instrukcijos (1788–1792), oprac. R. Jurgaitis, A. Stankevič, A. Verbickienė, Vilnius 2015, s. 96–114. Wydawcy korzystali z kopii z LMAVB.

Instrukcja za przewodnictwem uniwersałów J.K.M. jednego pod dniem 28 września, drugiego pod dniem 17 października od nas, obywatelów województwa trockiego, niżej piszących się, na sejmiku ekstraordynaryjnym roku 1790 miesiąca nowembra 16 dnia wedle zaszczej konstytucji²⁷⁶ przed elekcją j.w. posłów ułożona.

1. Zbioru naszego na niniejsze obrady komu winniśmy przyczynę, pierwiastkowe nas uświadomiły uniwersałem doniesienia. Nie bez uczucia przyjąć mogliśmy tę ofiarę pierwszykroć wydarzoną, wolność której troskliwie N.K.N.P.M., jako ojca Ojczyzny o dobro narodu usiłowania użyć nam dozwoliła, należeć zdaje się trudno tak dobrotliwej cnoty, co by kto mimo własną wygodę starał się o to, aby nie sobie, lecz przez trudy i prace swojej chciał być innemu dogodnym. My przecie w narodzie to mamy w niniejszym przykładzie, że król dobry, nie sobie, lecz narodowi żyjący, mimo trwałość życia swego pozwolił nam obrać następcę tronu i, aby to dopełnionym było, radą, pomocą swoją jeszcze dołożył się. Co więc winniśmy tak dobremu królowi, jako niemniej wdzięczność, to aby jak najczulej j.w. posłowie Najjaśniejszemu Panu oświadczyli, zalecamy.

2. Zamiar sejmu terazniejszego od poczęcia swego nadto przeciągniony, nagłym okolicznościom powinien uległy być, osądziliśmy, stąd więc i sam przeciąg sejmu, i sprawowania w nim j.w. posłów obowiązku dotąd dopełniona za ważne przyjmując, lubo ciż j.w. posłowie skutkiem tegoż urzęduzenia zatrzymani, obradom naszym zostają nieprzytomnemi, atoli jednak szacując ich pilną w tej mierze dla województwa naszego od publicznych ustaw nieodstępność i znając dokładną polecenia naszym usilność, przy tejże funkcji onych umacniamy i jako pod związkiem konfederacyi zostających, potwierdzamy, skutkując zaś obranie drugich posłów za niniejszą instrukcją, do pomocy prac rozpoczętych przyłączyć przedsięwzięliśmy, za pryncypalną onym do początku dzieła prawidła przystęp do konfederacyi terazniejszej na sejmie nierozwiązanej zalecamy, oną

²⁷⁶ „Co do instrukcyi”, VL, t. 9, s. 237.

tak dla dawniejszych posłów, jako też dla teraz obranych następną instrukcją do zaskutecznienia podajemy.

3. Gdy miasta Gdańsk i Toruń wedle [136v] praw Rzeczypospolitej służących istotną są onejże własnością, punkta projektu rządowego w opisie składu ciał Rzeczypospolitej^a pomienionych miast nie obejmują, przeto aby też miasta Gdańsk i Toruń w liczbie członków Rzeczypospolitej wyraźnie były włączone, żądamy.

4. Gdy konstytucja 1789²⁷⁷ (*in quantum stirps* książąt Fryderyka i Wilhelma *defecerit*) księstwa Kurlandyi i Semigalii do Korony i W.Ks.L. przyłączyć i inkorporować deklarowała, za przyłączeniem do tegoż księstwa powiatu piltyńskiego konstytucją 1690²⁷⁸, gdy pośledniejsze prawa książętom ichmościom kurlan[dzki]m^b, tylko *ius faeudale* nadawszy i ubezpieczywszy, że po wygasłej familii męskiej rzeczzone księstwa z powiatem piltyńskim z ciałem Rzeczypospolitej ma się złączyć, zastrzegły, gdy konstytucja 1726²⁷⁹ po zejściu księcia Ferdynanda z linii kietlerowskiej idącego też inkorporacją księstwa kurlandzkiego z Koroną, W.Ks.L. upewniło, zaczym poprzednicze kon[stytucje] do skutku przychodząc, aby inkorporacją pomienionego księstwa z Koroną Polską i W.Ks.L. i o podział jej na powiaty jak najmocniej j.w. posłowie domówili się, obowiązujemy.

5. Wiara święta katolicka rzymska ze panującą w Polszcze i Litwie będzie, wszystkie koło tego w projekcie rządowym pomieszczone punkta potwierdzamy i przyjmujemy, że zaś w tej materii dla innego wyznania wiary ludzi wolność i prerogatywy są zachowane, przeto żeby też prerogatywy nad terazniejsze ich używanie dalej rozciągane i podwyższane nie były, na zawsze zawarowaną mieć chcemy.

6. Ogólna opieka ze celem zapewnienia każdego własności nad wszystkimi stanami ludzi rozciągać się ma, sądziemy być właściwą potrzebą. Warunek zaś w tej materii, szczególnie stanowi wiejskiemu na prawa municypalne i na stanowienie onych przez tenże stan położony dotąd nie praktykujący się omieniony mieć chcemy.

7. Postanowienie sejmów nieustannych czas dla trwałości i zmiany ich naznaczony przyjmujemy, do s[k]ładu zaś tych sejmów że oprócz króla, senatorskiego i rycerskiego stanu wpływ innych osób żadnych zachowany być nie ma, zastrzegamy. Stanowienie praw municypalnych dawnym zwyczajem za podaniem do miast [137] wszystkich dezyderiów i umieszczeniem ich w wojewódzkie i powiatowe instrukcje, przez trzy dawniejsze stany ubezpieczone, mieć dozwalamy,

^a Końcówka słowa nieczytelna.

^b Końcówka słowa nieczytelna.

^c Przeprawiono ze słowa „opowiedział”.

²⁷⁷ Faktycznie chodzi o konstytucję 1589, „Księstwo Kurlandzkie”, VL 2, s. 280 (f. 1267); VC, t. 2, vol. 2, s. 103.

²⁷⁸ „Reasumptio komisji powiatu bractawskiego z Księstwem Kurlandzkim”, VL, t. 5, s. 401 (fol. 824); VC, t. 5, vol. 2, s. 442.

²⁷⁹ „Księstwo Kurlandzkie”, VL, t. 6, s. 209 (fol. 405).

a że jeszcze w opisie rządowym dystynkcja materiów, jakim instrukcje powiatowe wchodzić, a jakie bez instrukcyi decydowanemi być mogą, jest wyrażona, niemniej w projektach prawodawczych w przypadku niejedności izby senatorskiej z izbą poselską dla materyi decydującej się wolny odkład rezolucyi do następnego sejmiku jest zachowany. Te oba punkta najdując być niegodnymi z tych miar, iżby tak materia wszystkie do instrukcyi należące nie inaczej, tylko za temi instrukcjami były rezelwowane, jako też, aby żadna materia na sejmie jednym rozpoczęta do drugiego nie była odkładana, zalecono^d mieć ustanowionym, żądamy.

8. Wybranie sukcesora na tron, kiedy widzimy, że jest powodem uniknienia bezkrólewia, nieszczęściem i spustoszeniem krajowi znajomych, nie możemy tylko przyznać temu wybraniu słuszność i wymagać od j.w. posłów, ażeby to wybranie jak najrychlejszym wykonali skutecznieniem, co się ściaga determinowaniem osoby na tron najjaśniejszego elektora jegomości saskiego²⁸⁰, jakie widzimy, żeby interesa dziedzicznego państwa jego miały być naszym przeciwnie, tak wybranie onego na sukcesora tronu j.w.i.p.p. posłom naszym dysponujemy.

9. Do skutku władzy wykonawczej Kom[isje] Skar[bową], Wojsk[ową] i Policji ustanowionym mieć żądamy, akademią zaś w swej istocie, tak jak jest, dopiero zachowujemy, Komisję zaś Edukacyjną, że tak znaczny czyni narodowi wydatek i że dotąd jak bez niej trwała przez zakony utrzymywana młodzi edukacja, tak też sama i odtąd bez naruszenia skarbu Rzeczypospolitej na wydatki zachować się może, z tych miar zniesione mieć chcemy dochody do tej Komisji wpływające wedle sytuacji dóbr w każdym województwie lub powiecie do Komisji C[ywilno]-W[ojaskowej] zlecone zostaną, a materia sądowa dotąd w tejże Komisji utrzymywana, do tego sądu [137v] ziemskiego stosować się może, gdzie i w którym w[ojewództwie] dobra zakwestionowane położeniem są usytuowane, tym sposobem edukacją narodową zakonom wszystkim do dania jej zdatnym powierzyć żądamy, a wedle pomnożenia nauczycieli w kraju, aby Rzeczpospolita o powrót zakonu jezuickiego do Rzymu wstawiła się, dopraszamy się. Władza wojska po[d]czas trwającego sejmiku, zaś między sejmem przy Komisji Wojskowej zachowana być ma, wszakże jeśliby król pod czasem wojny miał być w wojsku obecnym, jak to onemu odmówionym być nie może, tak w tę porę władza przy królu zostanie, o czym wszystkim wszelako, to jest i o potrzebie wojny, i o nadywaniu się w niej króla, sejm decydować będzie.

10. Sądy relacyjne, sądy marszałkowskie i Komisja Wojskowa i Skarbowa zachowane wedle praw dawnych być mają. Asesoria W.Ks.L. że i tytułu swojego i opłaty jej przez Litwę pensjów [Lit]wie samej dogodną być powinna, a mimo to wszelak[ą] agitacją swoją *extra* prowincjami dopełnia, przez co obywateli swoich potrzebie nie czynią satysfakcyi, bardziej ich w ekspensie wciąga i z majątków wyniszcza, przeto, aby takowa magistratura w Litwie współ z aktami swojemi była co do lokacyi i agitacyi swojej ufundowana, udeterminowana,

^d Słowo w ramce.

²⁸⁰ Fryderyk August Wettyn.

dopraszamy się, w której to juryzdykcji ze wszystkie ją składające osoby ze skarbu litewskiego płatniemi prócz regentów zostają, z tych miar zostawiwszy wolność dla regentów ustanowienia pensyi, wyjmowania dekretów i wszelkich tranzaktów, tudzież wpisy aktoratów dla obywatelów niepłatnemi zachowanemi być mają, a że dotąd w tej magistraturze w powadze swojej nadto wysokiej i nikomu niedependującej mimo przepisy prawa, gatunki sprawie niezależnie przyjmowanemi i rozsądzanemi być zwykli, szczególnie gdy konstytucja 1764²⁸¹ w sprawach ekspulsyjnych, w sprawach o zbiegłych poddanych, [138] szczególny sąd grodzki po województwy przepisała, a mimo to asesoria pierwszy gatunek pozorem rozchodzącej między ziemskimi dobrami a star[ostwami] dyferencji, a drugi pozorem krzywdy poddanych tłumacząc tym sposobem dekreta oczywiste niszczyć i walor ich tylo prawami zabezpieczony zniszczać częstokroć przed się bierze, niemniej gdy sprawy wszystkie w naturze dóbr ziemskich sądowym powiatowym juryzdykcjom są podane, a asesoria litewska pozorem przywileju na dobra ziemskie wyszłego naturę rozsądzania ziemskich dóbr i kognicją ichże wieczysty dokumentów sobie przywłaszcza, przeto aby w tej mierze jasne wytłumaczenie od asesoryi pomienionych gatunków spraw, a szczególnie dla asesoryi sejmowej przypisania nastąpiła, dopraszamy się.

11. Co zaś do Trybunałów, lubo przepisy rządowe kładąc równy dla prowincjów naszego narodu podział, w tym że porządku w Koronie dwa, w Litwie jeden Trybunał przeznaczyły, gdy atoli w rządzie potrzeby W.Ks.L. nadto zągęszczona procederów liczba barzo zaległa sprawiedliwość wyświeca, a stąd przybliżenie jej jako najpożądańszego i najpożyteczniejszego dla narodu celu wyciąga, dlatego w tej mierze prowincja litewska od podziału równego z innemi prowincjami ekscypując się, żąda mieć dwa trybunały pod dwoma marszałkami z deputatów w jednej elekcji na dwoje podzielonych wybranemi, to jest ruski, litewski ustanowione, których agitacja jak dotąd w Grodnie i Wilnie była dochowywana, tak też sama wedle przepisu repartycjów, jakie województwa, powiaty, do którego Trybunału należeć mają, upewniona być powinna i gdyby skutek prędszy sprawiedliwości był niezawodny, sądenie tychże Trybunałów obudwóch przez cały rok ciągle naznaczonym będzie, proces, czyli ordynacja onemu służąca że w przepisach rządowych do układu jest przeznaczona, przeto ażeby w tej mierze łatwiejsze i dostateczniejsze nastąpić mogło uformowanie, niech będzie od Stanów przesłane do województw i powiatów zalecenie, aby województwa takowy [138v] szczególnie do Litwy proces ułożyli i ułożony, do Stanów przesłany, z którego następnie ze wszystkich województw przesłanego opisanego łatwy wybór ordynacyi ustanowiony być może. Te żądania szczególnym naszego województwa punktem, aby w układ procesu litewskiego same jedne prowincyi litewskiej wchodziły projekta, różność bowiem procesu koronnego od litewskiego dotąd nas uczy tego doświadczenia, że wspólne z onym koronnym prowincjów ćmi i miesza prawem opisany porządek, dlatego o tę ekscepcją najsolennie dopraszamy się.

²⁸¹ „O zbiegłych poddanych”, VL, t. 7, s. 180 (fol. 408).

12. Sąd powiatowy nie inny być ma, tylko podkomorski o granicę jeden, a ziem[ski] drugi, względem czego aczkolwiek dotąd ziemski i grodzki sąd zachowywał się, atoli jednak gdy egzekucja jednego i drugiego w przypadkach niektórych albo przeciąg stronom czyniła względem kwestiiów, czyli jednemu sądowi, czyli drugiemu ma być uległy interes, albo li też agitując się w jednym sądzie zyskiwa potem drugiego konkluzją, dlatego aby te czas mitrężące i przeciąg składające okoliczności mogły być odmienionemi, jeden sąd ziemski z teraźniejszego sądu ziemskiego równie i z grodzkiego w ogóle z dziesięciu osób złożony chcemy mieć ustanowiony, którzy to urzędnicy ziemscy wedle swych elekcji i przywilejów do życia własnego, a zaś grodzcy do życia wojewody lub starosty trwając a połowie, to jest po pięć, tak, ażeby w jednym komplecie z jednego imienia dwóch nie zasiadało, rozdzielając się, aby agitacją swoich sądów ze trzech najmniej złożoną przez cały rok, ciągle i nieprzestannie kontynuowali, żądamy. Po śmierci wojewody lub starosty dopiero zachowujący się urzędnicy grodzcy przez elekcje powiatowe lub wojewódzkie obieranemi być mają, odtąd jednak jak prawo nastąpi wszyscy jeden tytuł ziemskich sędziów nosić będą, jako zaś wszystkie sprawy takie, jakie tylko ziemstwa i grody obejmowały do tego sądu należeć mają, tak wedle gatunku swego do rejestrów zwyczajnych wpisywane zostaną, kancelaria jedna będzie, który pisarz ziemski władać ma i kreować regentów mocen będzie.

13. Sądy miejskie i prawa dla miast municypialne, aby były ułożonemi, jest właściwą rzeczą, aprobatą zaś tych praw i sądu do rejestru praw kardynalnych włożona, że bez roztrząśnienia ich następować nie może i że w liczbie projektów rządowych też materie nawet opisanemi nie są, dlatego względem upewnienia [139] względem praw mie[j]skich, jakie nastąpić mają, determinacją naszą do skonwinkowania onych zawieszamy.

14. Rozdawanie krzesel senatorskich duchownych tudzież ministeriów wszelkich i dalszych urzędów narodowych W.Ks.L. i Korony Polskiej *pluralitate votorum* na sejmie dopełnione województwo mieć żąda, mocą którego, kogo sejm na jakowe dostojęństwo duchowne lub świeckie mianować będzie, król to przyjmując i podpisać one obowiązany zostanie, krzesło zaś senatorskie wojewódzkie lub powiatowe elekcyjnymi być mają w wyborze trzech kandydatów do jednej elekcji idących, których gdy województwo poda, wówczas z trzech jednego król mianować będzie mocen.

15. Urzędy mniejsze wojewódzkie i powiatowe nieczynne *salvis modernis* na czas następny znieść dopuszczamy, urzędy zaś czynne i do elekcji sądów stosujące się, niemniej też popisowe jak być powinny upewnionymi, tak elekcją ich województwom lub powiatom zostawić i ubezpieczyć należy.

16. Gdy w porządku wolności szlacheckiej prawa projektu rządowego nic szczególnego prócz dawniejszych ustaw nie zamykają i gdy ich zbiór w artykułach zamknięty nie tak dostateczny, jak jest opisany prawem Statutu W.Ks.L. widzie[ć] się daje, z tych miar województwo w tej materii przy prawach wolności szlacheckiej wedle statutu zachować się życząc, aby j.w. posłowie oną utrzymali, żąda, a projektu rządowego w tej mierze przyniesionego usunięcia doprasza się.

17. Gdy projekt rządowy w materyi praw miejskich szczególnie mieszczanom przeznaczając prerogatywy, równe onym, jak stanowi szlacheckiemu, zakryślił wolność, stąd tedy znajdując dziedzicznie mieszczan dóbr wieczystych i posiadanie dóbr królewskich dozwolone, gdy te ustawom dawnym jest przeciwne, przeto tego prawa niedopuszczenia żądamy, prerogatywy i urzędy duchowne oprócz szczególnych praw sobie służących mają udzielne przez fundusze częstokroć ostrzeżenie, aby w ich dostojęństwie nie inna osoba, jak tylko stanu szlacheckiego zostawała, tym tedy porządkiem i ubieganie się mieszczan do duchownych urzędów bez ujmę i naruszenia praw dawnych, wszędy przewagę szlacheckiego stanu utrzymujących, zachowane być nie może, zaczym i w tej mierze przy dawniejszych prawach stojąc wyrażonego dla mieszczan do urzędów duchownych ascensu mieć dozwolonego nie życzymy. Urzędy zaś wojskowe że zasługą i szczególnie rycerstwa dziełem podnosić się zwykły, stąd tedy jeśli by mie[j]skiej kondycyi człowiek zachowując dostatecznie swoje obowiązki przez nie stał się podwyższenia do urzędu godnym, a tak stopniami zasług, nie zaś za kupnym rangi idąc, wyżej mógł coraz dochodzić, [139v] wtenczas nie tylko że też stopnie rang ominąć go nie powinny, ale też iż po dojściu pułkowniczej rangi za zaletę j.w. hetmanów zyskiwać nobilitację u Stanów Rzeczypospolitej mocen [będzie]^e, mieć ustanowionym dopuszczamy.

18. Stan ludzi wiejskich od najdawniejszego stanu zawsze był stanem s[z]lachcicom podległym, ziemia szlachecka z przodków wysłużona dając szlachcicowi wolność ją rozrządzenia, dała razem moc przyjęcia na nią człeka mniejszego stanu do mieszkania, jak Rzeczpospolita stanęła panią włożenia na szlachcica obowiązków sobie powinnych, tak szlachcic, pan swojej ziemi, stanął się panem włożenia powinności na człeka mniejszego stanu z tejże ziemi, tak kolei tych powinności ugruntowawszy się i tym sposobem do czasu niniejszego dochodząc, przez prawa krajowe zabezpieczona w narodzie została, z tego względu zatym obywatel majątki nabywając, nabyli razem ludzi, opłacając za nie szczególne ceny, aby te nabycie stało narodowi użyteczne za robieniem ziemi przez tychże ludzi, tym porządkiem stanął związek, że Rzeczpospolita szlachcica, a szlachcic ziemi przypoddanych wyszukuje i wyciąga profitu, tak więc gdy się rzecz dzieje, żeby dopiero dając wolę poddaństwu zająć dolę szlachecką do dysponowania się swoją ziemią zachowaną, żeby się mimo woli szlacheckiej podać do użytku poddaństwa, oddając od szlachcica tę powinność, jaką on z niej miał ustanowioną, żeby ten związek naruszyć, jaki między Rzeczpospolitą a szlachtą jest ugruntowany, żeby potargać wszystkie kupie w nadzieje i częstokroć na liczbę poddanych ustanowione, jak był aby największym w kraju zamieszaniem tak, iżby poddaństwo w tej istocie i tej powinności jak dotąd trwałoby zachowane, jak najmocniej dopraszamy się, a zaś w rzeczy obchodu panów z poddanymi dla ich życia i majątku pewności postanowienie i wzgląd narodu tym powinien być celem, aby życie każdego poddanego i jego właściwy ruchomy majątek nie był woli i rządowi panów uległy,

^e Zabrudzenie utrudnia odczyt.

owszem, aby to dla nich ubezpieczonym zostało, ustanowionym mieć żądamy, majątek zmarłego *steriliter* czleka na bliższą koligacją pod jednym panem mieszkającą spadać będzie, wszakże jeśliby koligacyi i męskiej płci pod jednym panem nie było, tenże majątek panu dostać się powinien, wedle prawa konstytucyi 1788 *folio* 458 *titulo* „O kadukach”²⁸². Co wszystko, aby poddaństwo najdować mogło sprawiedliwość, mieć sprawę w Komi[sji] C[ywilno]-W[ojskowej] dopuszczamy.

19. Kończąc więc tym sposobem na prawa kardynałne rezolucją, że prawo niniejsze nie już reformę praw, lecz reformę rządu deklarowało, że naród nasz nie ma takiego przykładu, aby nań w prawie uczyniona nie była ustawa, [140] że szczególnie nie egzekucja prawa trwającego nierządu była dotąd źródłem, że z tych tylko powodów następować tegoż rządu reforma miała, a zaś projekt rządowy najwięcej samą reformę praw uczynioną być wyświeca, dlatego, nie ubiegając się za nowością praw, owszem, z wezwyczajenia dawnych im uległość oświadczając, wszystkie prawa Statutu, konstytucje, przywileje, nadania, reskrypta utrzymujemy wszelkie i wedle ich zachowania prosiemy.

20. Okoliczności zdarzone pod niebytność, czyli agitacja sejmu niesprzecznie wyciągać zdają się potrzeby onymi zawiadywania, doświadczenie atoli rozciągnięcie onej władzy Rady Nieustającej dało poznać narodowi, jak ciężkie jest powierzenie rządu całego składowi szczególnemu, co i dziś sprawuje bojaźń każdemu, aby w projekcie rządowym powierzona straż radna podobnej intrygi nie stała się owocem, z tej więc okoliczności, gdy sejm nieustanny ustanowionym mieć chcemy, gdy ważniejsze interesa zawsze konkludowanemi sejmem być mogą, gdy więc dla samego utrzymywania korespondencji zagranicznych, dla szczególnej potrzeby zwoływania sejmów straży szczególnej w powadze tak wysokiej, w egzekucyi narodowi strasznej, a w utrzymywaniu jej i opłacenia pensjów dla tegoż narodu przykrej ustanowienie nie zdaje się być koniecznie potrzebne i dlatego projekt rządowy około straży przyniesiony mieć uchylonym życzymy, a gdy prawa dawne rezydencją senatorów przy boku królewskim mieć przepisały, tym celem też prawa i za niemi wyrażona rezydencja kolejna przez senatorów odbywać się przez cały rok mająca, wkrzeszając teje rezydencyi tak utrzymywanie korespondencji zagranicznych, jako też moc zwoływania sejmów w nagłej i zdarzonej potrzebie zostawić żądamy, wszakże, mimo to jeśliby ustanowa straży z ekspensem znacznym a narodowi szczupłe nawet na wojsko dochody mającemu przykrym nastąpiła, poprawić w niej należy: 1. Aby projekta szczególne mimo wiadomość narodu od straży układać się mające do sejmu podawane nie były, owszem jak od tronu, tak i od straży równie przed sejmem na sejmiki poselskie do województw, powiatów wszelkie projekta przysłanemi i komunikowanemi być mają, 2. Aby kolizjów rozwiązanie szczególnie tylko między kom[isjami] i to przestrzegając egzekucyi prawa osobno dla każdej komisji opisanego do straży należało, kolizje zaś urzędów, czyli magistratur sądowniczych, aby tym sposobem

²⁸² Być może chodzi o konstytucję „Opłata do skarbu Rzeczypospolitej od kaduków”, VL, t. 9, s. 97.

nie weszła praktyka do mocy rozwiązywania sądowych materyi, całkowicie od względu straży i jej rezolucyi ochronionemi być powinna, 3. Aby obieranie agentów, konsulów, posłów zagranicznych nie do straży, lecz do sejmu należało, 4. Aby straży żadne i przechody do szafunku jej nie przychodziły, Komisja Skarbowa skarbem zawiadując sama jedna odbierać skarby, eksponować, pośledniej kalkulować się jest winna, straż zaś prócz pensjów dalej na ekstraordynaryjnie ekspensa narażać, [140v] ani też wydziału szczególnego pretendować nie powinna, 5. Aby do zwołania sejmu niekoniecznie zupełność straży, lecz w gwałtownej potrzebie siedm do straży wpływających osób zostawioną wolność miały, 6. Aby przestępstwo straży nie tylko przez instygatorów, lecz przez każdego obywatela mogła być przed sejmem zaskarżoną, dobro bowiem narodu jest dobrem każdego szczególnym, każdy wpływa w naród, każdy patrząc w narodzie własnego dobra swojego zagrody domówienia mieć nie może. To więc wszystko iżby poprawionym zostało, jeśliby straż wzięła swoje nastanie [sic], najmocniej dopraszamy się.

21. Jakie do sejmów mają wpływać stany wyżej opisaliśmy: król, senat i stan rycerski, aby tylko składały sejmy, znowu prośby ponawiamy, a że w opisie rządowym pomnożenia senatorów liczby większej doczytujemy się, i że tego powiększenia lubo dotąd nie było, a wszelak[o] sejmy w swym porządku odbywanemi byli, przeto nie najdując przyczyny i potrzeby pomnożenia tychże senatorów, owszem, względem ich elekcjów przewidując w czas następny trudność, tym powodem aby senatorowie wedle dawnej tylo liczby, nic jej nie powiększając, zachowani byli, dopraszamy się.

[22.] Ściągnięcia materyi z jednego do drugiego sejmu między kardynalnemi prawami nie dopuszczać poleciliśmy, tak więc dopiero utrzymując, ażeby w rzędzie definicji jakowego projektu *per turnum* ani izba senatorska do izby poselskiej, ani *e contra* druga do pierwszej nie wpadały, zastrzeżonym mieć żądamy, definicją zaś, oprócz praw kardynalnyc[h], które *umanitate^f votorum* decydowane być mają, w dalszych wszystkich materiach, nie już wedle projektu rządowego, którego w niektórych materiach trzy części wotów, w inszych dwie części onych, w reszcie *pluralitatem* zachował, lecz i niniejszego postanowienie wszystko *pluralitate votorum* ustanowiono na zawsze mieć żądamy.

[23.] Skarb powszechny że w dochodach jest szczupły, dlatego szanowanym być powinien, zastrzegłszy więc, żeby sejmem targiem^g czynione nie były, aby w tej materyi nie inaczej, jak *pluralitate* decydowano było, zastrzegamy.

[24.] A że alternata sejmów dla Litwy tylo prawami i niniejszym sejmem jest przy skutku, teje alternaty zachowania jak najmocniej dopraszamy się.

[25.] Sądy ziemskie wojewódzkie lub powiatowe wyżej są opisane, jakoż naszych żąda województwo dodatkowych^h asesorów, subdelegatów, w W.Ks.L. ani w terminach, ani w egzekucjach swoich nie znana, samej tylko Polszcze

^f Powinno być „unanimitate”.

^g Odczyt ostatniej litery niepewny.

^h Odczyt słowa niepewny.

zachowujące się i do jej sposobu procedowania stosujące się, aby na Litwie wkładami nie byli, żądamy.

[26.] Asesorów [141] pięciu dla nauczzenia się sędziowskich powinności mieć w sądzie dopuszczamy, którzy po zaprzysiężeniu na niewydaniu sekretu przez lat trzy *in occluso* w sądzie być mają, postrzeżony każdy, że sekret wydał, oddaleniem od znajdowania się *in occluso* ukaranym zostanie, a drugi na te miejsce dopuszczonym będzie. Decyzja żadna od asesorów nawet *voce consultiva* należeć nie ma, lecz sąd w każdej sprawie zapytać, jak który sędzi, winien będzie, aby stąd brał miarę, jeżeli pilnie słuchał kontrowersyi i jeżeli pojmuje, jak konkluzja sądowa następować powinna. Po skończonych trzech leciach każdemu wydaną będzie od sądu nieparcjalnie świadectwo, za którym iść do sądowniczego urzędu już będzie miał prawo ten, kto według uznania sądowego zdatnym uznany będzie, a po ustąpieniu jednych na lat trzy drudzy tym porządkiem do sądu przyjęci zostaną. Świadectwo wydanej zdatności lubo każdemu¹ sposobie będzie do szukania ascensu, atoli jednak zagrodą być nie ma tym, którzy zasługami dawniejszymi w województwie i zdatnością z siebie są pierwsi. Tym porządkiem włożone obowiązki starania się testimonium od akademii idącym do urzędu, jako nigdy nie praktykowane i bez krzywdy obywatelów województwa zachować się nie mogące, aby były podniesionemi, żądamy.

[27.] Przysięganie urzędów wojewódzkich i stosowanie ich do zasług posesorów [sic] akademickich zachowane być nie może, gdzie obywatele, stopniami zasług idąc, mają dla siebie urzędem tylko uczynioną nadgrode, tam profesor ze skar[bu] pensję biorący i już wcześniej, bo każdorocznie nadgrodzony, mieszkać się nie powinien, krzywdzi to obywatelów, kiedy stan akademicki mając swoje pensje, aby był zapłacony, ucząc zatym spełnić sobie powinności, a wszelako mimo tej zapłaty dalszą jeszcze żąda zyskaną mieć prerogatywę, urzędnicy zaś, jak opisano projektem, z miana, bo odbycia swojego urzędowania najmniej względu opisanego nie mają, każdy służy województwu w nadziei zyskania tego województwa względów, każdy tam spodziewa się nadgrody², gdzie służy pomoc z innej zasługi w cudzą wdzierać się nadgrode, niech każdy ze swego rzemiosła ma korzyść, odebrać zaś od jednego, zachować drugiemu nie będzie bez krzywdy, ta więc, gdy jest widoczna w przypuszczeniu do urzędów wojewódzkich stanu akademickiego przewaga, przeto projektu w tej mierze podanego uchylenia dopraszamy się.

[28.] Zabronienie urzędnikom drugich sprawowania funkcyi jest nieregularnie, dotąd urzędnicy funkcje deputackie, poselskie i inne sprawiać mogły, nic nie ma w afekcie, co by im przeszkadzać i zawadzać miało, owszem ich doświadczenie dlatego, aby urzędnicy wedle dawnych praw inne funkcje dźwigać mogli, zachowano mieć chcemy.

¹ Przeprowadzenie utrudnia odczyt – pierwotna lekcja to „każdego”.

² Dalej następuje skreślone „dla siebie”.

[29.] Egzekucja urzędowa za dekrétami że zostały konstytucją 1784 zabronione²⁸³ pod czasem agitacje sądu, zaś i w tej okoliczności byleby urzędnik kompletu i [141v] sądów nie zrywał, do pełnienia egzekucji wolności zostawiona była, żądamy.

[30.] Sądy podkomorskie aby wszystkie w województwie sprawy bądź między ziem[skimi], bądź między skarb[owymi] dyferencjami wynikające rozsądzały się, skład zaś jego żeby miał szczególnie pisarza zachować, nie jest potrzebą, kancelaria i akta podkomorskie, w szacunku własnym podkom[orzego] zostając, nie wyciągają udzielnego pisarza oboru, bliżej jest dodać dwóch lub trzech asesorów, którzy w województwie obranemi być mają, a z których prawujące się strony dwóch do swej sprawy wybrać i onym razem podkom[orzemu] pod wyrok swe kłótnie podać będą mogli, żeby zaś pierwsza mogła być sądu granicznego egzekucja, tym celem w każdym województwie i powiecie dozwoloną być ma stronom szukać w ziem[stwie] remisji z rejestru, udzielnie na to tylko wyznaczonego na sąd komor[nika], sąd ziemski przy daniu remisji wyznaczy komornika własnego województwa, zadecyduje między stronami komportacją, a tym porządkiem rozsądzić sprawę zleci, komor[nik] za wydaniem obwieszczenia zjedzie i wedle praw podkom[orskich] piszących zupełnie tym porządkiem, jak dopiero sądy podkomorskie praktykują się, rozsądzi. Jeżeli strony kontentować się nie będą, dekrét swój stronom wyda, kopce usypie i akt dzieła swego wespół z obwodnicą do ksiąg podkomorskich wniesie, a jeśli apelacja zajdzie, lubo wszelak[o] dekrét wydać, znaki poczynić i do posesyi według zaszłego sądu podać obowiązany zostanie, atoli jednak teże apelacyi pod sąd podkomorski tegoż województwa lub powiatu dopuścić będzie powinien. Podkom[orzy] wówczas wedle wyszłego opisu z dwiema [sic] asesorami za rekwizycją którejkolwiek strony lub bez żadnej remisji po wydaniu obwieszczenia na miejsce dyferencyjne zjechać i porządkiem dotąd o sądach marszałkowskich sprawę bez żadnych apelacyi ukończyć mocen będzie, tym sposobem jak prędszy granicznych sądów byłby skutek, tak w tej mierze ustanowienia formy sądu dopraszamy się.

[31.] Komisje dwie policyi i wojskowe za ustanowione mieć żądamy, wyżej wyraziliśmy, a że stosunki tych Komisji do najwyższej straży opisane zostają, przełożeniem zaś wszystkich okoliczności straży takowej mieć nie życzymy, przeto też stosunki dla sejmu zachowane być mają, ekscepcją dla komisji i policyi mieć chcemy, aby w dobrach wszelkich dziedzicznych po województwach lub powiatach wszelkie uregulowanie między obywatelami do samych Kom[isji] C[ywilno]-W[ojskowych] należało z rozrządu kom[isji].

[32.] Województwo nasze składając podatek na wojsko w tymże województwie konsystować będzie, tym celem zatrzymane przy kom[isjach] wo[jewódzki]ch kasy, aby opłata tego wojska w województwie będącego łatwiej nastąpiła, a że dopiero w całym województwie konsystencyi nie widzimy, aby równy z innemi

²⁸³ „Warunek dla Wielkiego Księstwa Litewskiego”, VL, t. 9, s. 19.

województwy i powiaty dla naszego województwa uczyniony był lokacyi żołnierza podział, przymówić się j.w. posłowie zechcą.

[33.] Odgłosy wojska dają się słyszeć obywatelstwu, nie mogą nie zastanawiać nas, byśmy w nich nie uczynili zastrzeżenia, ledwie co się wojska zbierać zaczyna, gdzie zachęcić do służby potrzeba, tam żołnierz ordynaryjny szemrzy i do[ś]wiadcza tego, że nie dochodzi regularnie zapłata, [142] zechcą tedy Najjaśniejsze Stany ściśle zalecić Komisji Wojskowej, aby na to bacność zupełną miała, iżby oficerowie krzywdząc żołnierzy nie stali się przyczyną ich dyzercyi i tego nieukontentowania, które innych od służby odrażać będzie.

[34.] Komisję Skarbową w opisie i mocy swojej zachowujemy. Poprawionym zaś mieć chcemy: 1. Aby idący do licytacji przy oświadczeniu tego, że idą do licytacji wraz wykonali przysięgę, że nie na wyderkaf jakowy do niej idą, tym sposobem nadgrodzi się to, że przyto[m]ni tej licytacji pokątnych umów czynić i za nie pieniądze brać, w ostatku licytacji odstępować nie będą mogli. 2. Ostrzeżonym być Kom[isja] Skar[bowa] najmocniej ma to, aby minąwszy wszystkie ekspensa najpierw dla wojska zapłata była dopełniona, a gdy zupełnie wojsko swoje odbierze należność, na ten czas dalsze ekspensa cywilne następowały. 3. Wyrzuconym z opisu rządowego Komisji Skarbowej żądamy mieć to, aby Komisja Skarbowa miała na edukacją młodzieży sposobność ich do użycia swojego ważyć ekspens. Jest w kraju po narodzie dosyć, który bez ekspensu Rzeczypospolitej mają edukacją i zdatnemi być mogą do sprawowania funkcji oficerskich, zdaje się nawet i tyle, że oficerowie i żołnierze starzy, wysłużeni nie mogą pracować w wojsku, w nadgrodeń zasługi swej urządowanie celne przyjmują, na cóż na to ważyć skarb[u] ekspens, a co gmin upędza się obywatelów zdatnych i jeden drugiego przepłacają, zostawia tę wolność chyba dlatego, aby szczególnie obywatele na tym korzystali, że ich edukacja kosztować nie będzie i żeby skarb, tak, jakby na to był obfity, nowe postanowił fundusze. 4. Równie niedozwolonym ma być to, aby largicje dla zasłużonych oficerów były czynione, mają oni swoje pensje, a do tego jeśli dokupują się urzędów, nie zostają bez profitu, niech więc na zwykłym przestają zysku, a skarb oszczędzonym być powinien. 5. Wy[t]łumaczonym mieć chcemy to, żeby długi żydowskie, które nie z handlu, ani kontraktu wynikają, wedle praw dawnych do *forum ubiquinarium* należały, komisje handlowe Żydów tylko ma mieć sprawy, urzędy wszelkie mają osobę zwierzchnią nad sobą jurysdykcją Trybunał[u], owoż wyrażono jest, aby urzędy jeszcze szły do eksplikacyi Komisji Skarbowej, skasowanym być powinno, bo jeśli sąd nienależną przyjmie sprawę, wolno dekret podnieść, lecz^k strofownie^l urzędu wszystkim kom[isjom] zachowane być nie może, prócz jed[n]emu Tryb[unałowi]. 6. Ostrzonym^m być ma to, aby monety zagraniczne wszelkie do powszechnej cyrkulacyi, płacenia procentów, kupowania corocznych żywności

^k Słowo nadpisane.

^l Odczyt niepewny.

^m Zapewne powinno być „ostrzeżonym”.

była p[rzez] Kom[isję] do brania zaleconą, co zaś do s[k]ładu kapitałów, redukcja zachowaną niech będzie. 7. Upewnionym ma być to, aby Komisja z całości percept swoich sejmowi kalkulując gatunkami percepty, wiele z celnych, wiele z konfiskat i innych źródeł [sic] miała intraty, zaświadczała. 8. Zabronionym być ma to, aby Kom[isja] nakładu cel podatku na dymy konstytucją nie zajęte, tudzież akcyz i innych instytutów bez kon[stytucji] na obywatelów nie narzucała. 9. Zachowanym [142v] być ma to, ażeby w przestępstwie Komisji delacja każdemu szlachcicowi dozwolona została. Tych zatym wszystkich warunków dołączenia do przepisu Komisji Skarbowej dopraszamy się.

[35.] Komisje wojewódzkie wedle przepisu prawa konstytucji pierwszej zaszłej utrzymanemi mieć chcemy, dlatego że w opisie rządowym przeciw wyrażonej konstytucji w punkcie 17 od komisji cywilno-wojskowej posłuszeństwo komisji stojącej pod czasem [a]gitacji też komisji jest odjęta, gdy, mimo przeznaczone konstytucji, aby kasa w województwie lokalna była, w tymże opisanu zamknięte wyrazy zwraca[ć] kasę do Komisji Skarbowej zdaje się, gdy co do kup zbrojnych hultajskich pierwiej bacność porządkowym komisjom i zapobieżenie zlecone, a przez opisy rządowe w tej materii odzywać się do policyi nowej, z policyą zniesienie się wczesnego i dostatecznego zapobieżenia wszelkim rozruchom uczynić nie może, przeto, aby w tych wszystkich okolicznościach wedle pierwszej konstytucji moc komisji p[olicyi] zachowana była, dopraszamy się. Żeby zaś istotniejsza tej konstytucji była egzekucja, komisar[zom] z jednego kompletu do drugiego kompletu wolności zasiadania i decydowania tamujemy i aby co jeden ustanowi komplet, drugi tej ustawy wzruszać nie powinien, prawem zabezpieczonym mieć chcemy. Regent i kasjer z tych dwóch obowiązków razem dopełnić nie może, przeto osobne ich urzędowanie utrzymywane być powinno, a że inne wszelkie kom[isje] mają dla się wyznaczone pensje, gdy więc i z składu komisji por[ządkowej] tak podobnie ją sprawujących kom[isarzów] do ekspensu, jak w innych komisjach, pociąga, przeto podobną słusność upomnienia się nadgrody zostawia, z tych zatym okoliczności, aby ująwszy innym znaczne pensje i kom[isarzom] wojewódzkim przynajmniej po tysiąc złotych była pensja ude-terminowana, dopraszamy się.

[36.] Konsystorskie sądy i od onych składające się apelacje, gdy się nie mają stosownie z przepisem praw W.Ks.L. służących, przeto one w taki kształt reformuje, gdy Statut Litewski w artykule 32. z rozdziału 3.²⁸⁴ konsystorze sądem biskupim utytułował, przeto w konsystorzu własnej diecezji biskupom sejmem niezajętym zasiadanie bronne jest, jeśliby zaś w onych biskupi zasiadać albo nie chcieli, albo nie mogli, tedy kanonik własnej diecezji, przez biskupa i kapitułę na lat dwie za oficjała obrany, pasterza miejsce będzie zastępować, a po dwóch leciech innemu obrać się mającemu oficjałowi swoją zda prezydencją, prócz oficjała cztery zaś deputaci *per turnum* województw i powiatów obierani

²⁸⁴ „O dowodzeniu sprawiedliwości w krzywdach świeckich z stany duchownymi, także duchownym z stany świeckimi”.

składaćⁿ będą sąd konsystorski. Pióro zaś i kancelar[ię] utrzymywać ma *per biennium* kanonik tylko *vocem consultivam* mający, do którego to pisarstwa konsystorskiego z prowincyi od zakonników obrany, primo pijar, a po dwóch leciach dominikanin, a po nim franciszkan, *tandem* kanonik regularny, w ostatku karmelita zasiadać i akt[a] [143] porządnie ułożone, zregestrowane i oprawione swojemu następcy zdawać będzie. Komplet sądu konsystorskiego przy oficjale dwaj świeccy składać mają, oficjał i deputaci rotą sędziów ziemskich, a ksiądz pisarz rotą pisar[za] w Statucie znajdującą się przy aktach grodzkich, nim sądy konsystorskie rozpoczną swoje urzędowanie, zaporęczą punk[t] co do przysięgi *supra non revellendum secretum*. Sprawy do kon[systorza] wchodzić będą tylko następne: 1. osobiste księdza pobicie lub więzienie, 2. gorszące księdza życie lub o zniedbaniu pasterskich czyli parafialnych lub funduszowych obowiązków, 3. o utrzymaniu przez jednego księdza świeckiego kilku beneficjów, 4. o zły rząd seminariów, 5. o bezwiarstwo lub arianizm, albo ateizm, do którego gatunku spraw nie będą należeć dysydenci swoje wyznania mający, 6. o rozwody czyli seperacje nie wdając się w kognicję rozwodzących się stron majątku, 7. między duchownymi a duchownymi tylko *in causis facti*, nie zaś *in causis iuris*. Pozwy do konsystorza wedle artykułu 32. z rozdziału 3. mają być pisane językiem polskim. Równie też takowe prawo i do kontrowersyi oraz dekretów tak oczewistych, jako też kontumacyjnych rozciągnięte mieć chcemy, zaś kłatwy wydawanie na zawsze skasowane być powinno, dekreta bądź oczewiste, bądź kontumacyjne przez urzędników egzekwowane być mają, których iż sublewacjami wnaszać nie można będzie, upewniamy. Inkwizycja i dalsze akta przez urzędy odbywane i rewelowane stronom być mają, apelacje artykuł 32. z rozdziału 3. do trybunałów zakładać dozwolił, konstytucja 1607²⁸⁵ apelacje z konsystorza koniecznie *intra regnum* terminować zaleciła, stąd więc ażeby pod żadnym pretekstem takowe apelacje do nuncjatury dotąd niewłaściwie egzekwujący się dalej nie były używane, ale owszem, koniecznie zabronione mieć chcemy.

[37.] Niepewność pokoju między mocarstwami nabawia nas troskliwości, żebyśmy pod jakimkolwiek pretekstem w ogień wojenny wciągnięci nie byli, nie możemy położyć tamy, ażeby się albo zupełnie nie udeterminować do tego, albo żeby przeznaczyć jak z kim trzymać należy, zalecić ma powinność atoli, żeby j.w. posłowie ile możności *in* Rzeczypospolitej oddalić starali się.

[38.] Podatek skórowy nadto jest obywatelów uciemiężającym, traci obywatel sprzedając bydłę, ustąpić z ceny musi dlatego, iż skóry do skarbu przeznaczone, traci obywatel kupując mięso dlatego, że sprzedający pozorem oddanej skóry naciąga na cenę, traci jeszcze obywatel kupując po wyprawieniu skóry, bo co przed wyrobkiem kilkanaście złotych ma ceny, to po wyrobku w dubelt nabywa sobie szacunku, to tedy tak [143v] przykre postanowienie, a w urzędzeniu swoim tak

ⁿ Dalej następuje skreślone „się”.

^o Odczyt niepewny.

²⁸⁵ Nie udało się zidentyfikować konstytucji.

jeszcze bez względu do egzekucyi podane, przez egzekwujących samemi ekstorsjami napełnione, więcej ekspensu na dozorców, jak profitu do skarbu czyniące, ażeby skasowane było, j.w. posłowie dopraszać się będą.

[39.] Żydzi są narodem w kraju nadto lud ubogi wycieńczającym, a w obchodach swych kahałach hazakach całej powszechności szkodliwy, a stąd tedy aby się Żydzi od wszelkich szynków, arend wiejskich oprócz miast i miasteczek byli usunięci oraz ażeby ich kahalne sądy hazaki skasowane zostali (oprócz samego przewinienia z religii, które do rabinów należeć ma), zaś wszelkie gatunki spraw do dworów własnych panów lub do sądów powiatowych, czyli wojewódzkich ulegały, dopraszamy się.

[40.] Prawo sejmu teraźniejszego biskupów tylko porównało pensję, plebania zaś i dalsze przełożęństwo tego uporządkowania nie mają. Patrzymy żalosnym okiem na probostwo trockie do 100 tysięcy intraty mające, kościół opuszczony, porujnowany, bez żadnego uporządkowania utrzymuje, przyczyna, że proboszcz w dostojęństwie biskupim parafii pilnującym być nie może, stąd więc ażeby tak biskupi, jako i kanonicy całkowicie od plebaniów byli usunięci, ile że udzielne na to mają fundusze, z których pilnować powinni, jako też aby proboszczowie kilku plebanii trzymać mocy nie mając, wszelkie probostwa osiągnąwszy i onych nieodstępnie pilnując, w równy proporcji wszyscy uregulowanemi zostali, j.w. posłowie o ten skutek i o to, aby tego dozór Kom[isjom] C[ywilno]-W[ojskowym] był oddanym, dopraszać się będą.

[41.] Dwa projekta, jeden od miasta Trok, drugi od miasta Merecza przyjąwszy, ażeby j.w. posłowie za mocą przywilejów nadań tym miastom służących u Stanów Rzeczypospolitej wstawili się, zlecamy, a że w mieście Trokach mieszkający Karaimi, szcząc się przywilejami dawnymi, tym pretekstem ani sami utrzymywać porządku w mieście nie starają się, ani też Żydów do mieszkania nie puszczają Żydów [sic], przeto obywatele żadnej wygody mieć nie mogą i same miasto przyjąć do porządku dla jej ubóstwa nie jest mocne, przeto j.w. posłowie, ażeby Żydzi mogli być wprowadzeni, którzy by utrzymując domostwa, kramy, rzezie sytuację miasta poprawić trafili.

[42.] Że [144] w umundurowaniu wojska obywatele^p upatrują wydatek być mniej potrzebny w sporządzeniu akomodacyi koło patrontaszów, czapek, szabli i samych szlif mosiężnych, przeto j.w. posłowie wejrząc zechcą w etat wojskowy i jak najskuteczniej o oszczędności tego ubioru zaradzić.

[43.] Fundusz Rzeczypospolitej na edukację młodzieży w sztuce inżynierów [sic] przeznaczony, że jest z składu podatków obywatelskich złożony, z tą więc obywatele o szczególną kom[isji] c[ywilno]-w[ojskowej] dojrzenia jego skutku moc miały, ^qtak, iżby^q zapłata nadaremnie nie szła i aby do tej komisji o kalkulowanie przeznaczonego funduszu należało, j.w. posłowie dopomnią się.

^p Słowo powtórzone.

^q Fragment powtórzony.

[44.] Reasumując konstytucje 1768 i 1788 roku²⁸⁶, aby młodzian pod życiem rodziców swych, nie mają[c] nic w ręku, w nadziei tylko spaść mającego im majątku, mocy pożyczania pieniędzy lub też innym sposobem tracenia tegoż majątku i zatym inskrypcjów wszelkich wydawania mocy nie mieli, aby wszystkie opisy, jakie tylko tytułu przyjmowanemi do satysfakcyi w sądzie żadnym nie byli, j.w. posłowie dopomnią się.

[45.] Wynajdować będą sposoby i skutku onych dopraszać się j.w. posłowie, aby w sądzie każdym dochód pewny dla sądu kancelaryi i palestry był, czy to zatakosowania sprawy, czyli też z innej proporcji, szczególnie w granicznych sprawach ustanowiony, przez co strony od narzutu sowitych opłat uwolnionymi zostaną.

[46.] Nie przepomną j.w. posłowie, aby zagęszczona w kraju skłonność do gry kartowych coraz pomnażającą się nie była, przez co wiele od dobrego w kraju^r czynienia urywając się, w ostatku po stracie majątku albo życia własnego nieprzyjaciołami, albo li też dalszych występków płodem, odnowiwszy się więc dawnie o szulerach prawa starać się będą, aby zakazaną było najsurowiej wszędy, a szczególnie pod trwającymi jurysdykcjami, gdy utrzymywać bawiących onymi, karać i w tej mierze dozór i władzę komisjom c[ywilno]-w[ojskowym] poruczyć zechcą j.w. posłowie.

[47.] Do reformy prawa to umieścić obydwie artykuły statutowe, to jest 21. z rozdziału 5.²⁸⁷ uwalniający braci od opłacenia [144v] siostrze posagu, jeśliby jego poszedłszy za mąż pod życiem rodziców nie odebrała, i 1. z rozdziału 5.²⁸⁸ oddalający żonę od wszystkiego, jeśliby reformy od męża opisanej nie miała, jako uciążliwe odmienne szacunki, bowiem dzieci do rodziców, a żony do męża przywiązujący się, dając w tych obu przypadkach do nie upomnienia się należytych skutków przyczynę, karaniem tak srogim przypisem^s prawa być nie powinien, własność więc, jaka komu przynależy, niech ta temi prawami zajmowana nie będzie. Podobnież znowu że żona z majątkiem za mąż poszedłszy, częstokroć przywiązana do męża cały swój majątek zapisze, który gdy też dokument odumrze a potomstwa nie zostawi, cały ten majątek na jego sukcesorów idąc, żonie pozostałej sposób życia nawet odbiera, dlatego w tym przypadku przynajmniej jej majątek w dożywocie do życia zachowa[n]y być powinien.

[48.] Klasztory mniszek opatrzone są dosyć funduszami, wszelak[o] zakony mniszek bez posagów nie przy[j]mują albo więc ma nastąpić nakaz, iżby bez posagu mniszki były, albo aby żeby^t po zejściu mniszki posagi w dom wróceniemi zostali, do skutku czego, aby była wiadomość przystąpieniu do^u zakonu,

^r Dalej skreślone „od”.

^s Słowo nadpisane, skreślone „przypadkiem”.

^t Słowo nadpisane.

^u Słowo nadpisane.

²⁸⁶ Konstytucji nie odnaleziono.

²⁸⁷ „O pojęciu w stan małżeński ludzi ubogich”.

²⁸⁸ „Którym obyczajem ociec wydając dziewczkę swą za mąż, ma obwarować i upewnić zapisanie wiana od zięcia”.

klasztor ma wydać dokument na wniesiony posag rewersalny, za którym po zejściu mniszki formy upomnieć się o posag będzie miała prawo i aby na takowe wniesienie przed profesją do zapisania klasztorowi mniszki od przełożonych zmuszonemi nie byli, *sub nullitate* takowych zapisów zastrzeżonym być powinno.

[49.] Domówią się j.w. posłowie, aby doktorowie, którzy przez edukacją ekspensu narodu utrzymywanego wyuczeni z akademii wyszli, do użytku krajowego po województwach i powiatach byli używani, gdyż ich zabranie przez panów na domowe nadworne usługi nie narodowi, lecz szczególnym obywatelom czyni użytek.

[50.] Dopraszać się będą j.w. posłowie, aby bez pozwolenia Rzeczypospolitej panom i paniom kraju naszego zabronione były wyjazdy zagranicę, któremi i pieniądze z kraju wywożą i czynnościami swemi narodowi są szkodliwi, przeto jak najsurowiej zakaz uczyniony być [145] powinien.

[51.] Poczta powszechna, że jest nie należnie dopiero podwyższona, iż i dający i odbierający ekspedycyi płacić musi, zaczym zachowawszy jedną przez oddającego list zapłatę, drugą z odbierającego się listów znieść prosimy. A że miasto Troki sądowe dochodzącej poczty nie ma, a interesa konieczny komisji są potrzebne, dlatego a uregulowanie tejże poczty na roki domówią się j.w. posłowie.

Takową instrukcją od nas ułożoną rękami własnymi podpisujemy.

205. Odezwa do posłów, 8 II 1790

Rkps AGAD, Archiwum Publiczne Potockich 96, s. 214–216 – kopia: Odezwa województwa trockiego do posłów swoich z sejmików roku 1790 *februarii* 8 dnia.

Kraj nasz strzeżony dotąd od cnotliwych troskliwie, lecz jeszcze od grożących wewnątrz i zewnątrz nieszczęść nie uwolniony, interesuje przyszłością, która żeby na publicznym bezpieczeństwie i powodzeniu skończoną była, najtroskliwiej żądać i czynić powinnyą czujemy pobudkę.

Te gorycze, jakie przez moc intryg i influencyjów szkodliwych naród zarazić, cnotliwych posłów osłabić natężony miały zamiar, są już nam osłodzone ufnością w cnoty, męstwo i przywiązanie ku Ojczyźnie j.w. w.p.p., w.p.p. braci i dobrodziejów i przeto utaić nie możemy rozkoszy dla nas, szacunku dla nich, wiekopomną j.w.w.p.p. braci i dobrodziejom przynoszących wdzięczność. Szacujemy szczęśliwy i dogodny publiczności wybór osób j.w.w.p.p. braci dobrodziejów, a ich cnota, ich niepodejrzana dotąd w obradach publiczności czynność, niewzruszona intrygami stałość, upewnia nadal, że do końca sejmowego zamiaru cnotliwemi i troskliwemi o dobro narodu być nie przestaniecie.

Uniwersały j.w. j.o. marszałków sejmowych, przynosząc nam świadectwo najtroskliwszych o dobro publiczne starań i niespracowanej w czynach sejmowych dzielności, przynosząc jeszcze świadectwo ich męstwa i cnoty, rozrzewniły serca

nasze napełniając wdzięcznością, którą nieskończonej pamięci wieków oddaną mieć życzymy.

Ta ufność nasza ugruntowała w nas niewzruszoną stałość, że (mimo liczne pisma na sejmikach naszych rozrzucone, prawa sejmu niniejszego w podejrzenie wprawić usiłujące) ani wiary, ani ufności osłabić w nas nie dopuściliśmy. Nauczeni bowiem doświadczeniem, że pozór cnoty nie jest to samo co cnota, nie wierzyliśmy zmyślonej postaci, pod którą rzeczone pisma przyniesione nam były, dojrzeliliśmy cel duchów ukrytych, że krytyką i tłumaczeniem praw ustanowionych nie gruntem rzeczy, lecz bardziej romansowym stylem podniecić nas chcieli do napisania nowych j.w.w.p.p. braci i dobrodziejom zleceń, a przeto do przyczynienia materyi czas i zamiar sejmowych postanowień nadal odwlekający.

Żebyśmy tedy skuteczniej naszą ku j.w.w. j.o. marszałkom sejmowym okazali czułość, obligujemy j.w.w.p.p. braci i dobrodziejów, żebyście imieniem województwa naszego tymże j.w.w. j.o. marszałkom sejmowym ufność, wdzięczność i nieśmiertelną ku wślawieniu ich imion pamięć oświadczyć raczyli oraz tychże j.w.j.o. marszałków dobroci Najjaśniejszego Pana i pamięci stanów zgromadzonych polecili, tak bowiem ufamy, że j.w.j.o. marszałkowie nigdy od miłości Ojczyzny nie oddalając się i wspólnie cnotliwe zamiary do szczęśliwego dla narodu doprowadzając celu, w miarę ufności naszej do końca wytrwać przez miłość narodu i sławy własnej nie omieszkają.

1. Nie tajno jest powszechności, że następują dwa najważniejsze do uskutecznienia artykuły, na których albo szczęście i powstanie narodu, albo wieczna swobód utrata zalega, to jest: 1. [215] zawarcie traktatów z najjaśniejszym królem jegomością pruskim²⁸⁹, z Anglią i dalszemi, 2. napisanie prawa z zasad reformy rządu wypływać mającego. W tym miejscu nie przepisujemy punktów i okoliczności, albowiem j.w.w.p.p. braci i dobrodziejów ufamy przezornemu światłu i cnotliwej troskliwości, że w ukończeniu pomienionych artykułów przyzwoitej ostrożności, potrzebnych narodowi pożytków, ubezpieczenia wewnętrznego zachować nie zaniedbacie, a jako spodziewanego powodzenia krajowego skutki od tego jedynie pochodzą źródła, tak upewnić możemy, że za ich troskliwość i my szczególnych i naród powszechnych nie przepomni zapisać wdzięczności.

2. Głosy rozmaitego o wolności chłopów myślenia, liczne podnieconych i interesowanych dowcipów rozrzucone pisma, nie przestają szkodliwie pracować, żeby słabe umysły za wolnością poddanych wzruszywszy, zburzenie w kraju sporządzić. Wie[k]^a szczęścia i nieszczęść naszych zawsze wolność poddanych liczył najniebezpieczniejszym stopniem do nieskończonych rewolucjów i nierządów krajowych, Ojczyznę i obywatelów z gruntu wyniszczających, zamiar przeto naznaczenia wolności dla chłopów, jako krajowi i krajowym szkodliwy, troskliwej i przezornej j.w.w.p.p. braci i dobrodziejów polecamy obronie.

^a Koniec słowa nieczytelny.

²⁸⁹ Fryderyk Wilhelm II.

3. Miasta nasze, zasilone protekcją interesowanych, pochlebiają sobie, iż podobnych z stanem rycerskim używać będą prerogatyw. Pisma podniety pełny [sic] zastanawiają naszą uwagę, żebyśmy tę materią mocnej j.w.w.p.p. braci i dobrodziejów polecili straży, nie mamy zamiaru, żeby przeszkadzać poprawie wewnętrznej, lecz mamy za nieprzyzwoitość, żeby mieszczenie podobnych z stanem rycerskim używali prerogatyw i dlatego obligujemy j.w.w.p.p. braci i dobrodziejów, żeby stan szlachecki, stan rycerski nie ucierpiał zniewagi przez nadanie nowej wolności mieszczanom.

4. Ichmościowie księża bazylianie, niosąc za swo[i]m zakonem świadectwo, ż[e]^b w nim cnotliwa pobożność i dogodna potrzebom krajowym posługa od dawniejszych czasów nieskazitelnie mieszka i że z tego powodu prawa krajowe udziałem przywilejami powierzone biskupstw obrządku ruskiego zakonnym ichmościom księżom bazylianom osobom naznaczyło, przekonały nas słuszością, żebyśmy ich osoby i przywileja obronie j.w.w.p.p. braci i dobrodziejów polecili.

5. Stan duchowny dla swoich przyczyn ogłaszając, że sejmujące stany mają napisać prawo onych do zasiadania komisjów porządkowych umieszczające, w nadzieję tego sposobem dotąd niedoświadczonym, to jest na sejmikach rycerskich być obranemi tentowali, z tego powodu, kiedy to zbawienne prawo już egzekwować zaczęliśmy, kiedy toż prawo być potrzebnym do tejże egzekucji stanu duchownego nie wymieniło, upraszamy przeto j.w.w.p.p. braci i dobrodziejów o troskliwe dostrzeżenia, iżby do namienionego prawa żadnego względem duchownych nie było dodatku.

6. Oprócz wyrażonych j.w.w.p.p. braci i dobrodziejom poleceń z wewnętrznego naszego gospodarstwa udzielne przesłać obligacje znajdujemy potrzebę.

Ustawiczność zniesienia się z komisjami rozmaitemi, pryncypalnie z wojskową i skarbową, potrzebuje łatwej, zręcznej i pewnej komunikacji, tej zaś mieć nie możemy regularnej póty, póki poczty w mieście naszym stołecznym ustanowionej mieć nie będziemy. Doświadczyć dotąd przyszło, że ekspedycje od komisjów i do komisjów przesłane prywatnemi posłańcami zawsze zamiężeniem swoim potrzebną spóźniały komunikacją i zapewne nigdy dokładnemi być nie będziemy mogli, jeśli w mieście naszym mieć nie będziemy, oprócz tego przychodzi zawsze zapłaconym najemnikiem transportować ekspedycję, a przeto pomnażać ekspens skarbu, raczycie j.w.w.p.p. bracia i dobrodzieje znieść się z *directorium* poczty²⁹⁰ i wedle naszego potrzebowania prośbę naszą skutecznie, zwłaszcza że *directorium* decesu nawet żadnego mieć stąd nie może, ponieważ miasto Troki między pocztowym traktem kowieńskim i grodzieńskim, blisko tych obu traktów leżąc, łatwo naznaczoną lub przeniesioną mieć może stacją.

^b Koniec słowa nieczytelny.

²⁹⁰ Ignacy Przebendowski.

CXLVII. Sejmik deputacki w Trokach 1791

Akt sejmiku nie odnaleziono. Zapiska o wydaniu kredensów dla Józefa Wazgirda, stolnika tr., i Ignacego Krzywobłockiego, łowczego inflanckiego, zapisana w trockiej księdze protokołowej 9 II 1791, LVIA, SA 5988, k. 121v; Deputaci także wymieni, Deputaci, s. 392.

CXLVIII. Sejmik gospodarski w Trokach II 1791

206. Dodatek do instrukcji

Rkps 16 II 1791, LVIA, SA 5988, k. 125v – zapiska w księdze protokołowej.

Akt instrukcji objaśnienia z województwa trockiego czasu sejmików gromnicznych gospodarskich dla posłów wydany.

CXLIX. Sejmik deputacki w Trokach 14 II 1792

Akt sejmiku nie odnaleziono, na deputata wybrano Jana Golejewskiego, Deputaci, s. 397.

CL. Sejmik gospodarski i elekcyjny w Trokach 14–16 II 1792

O problemach z zaprzysiężeniem Konstytucji i wyborem delegatów pisali T. De Raëss do Stanisława Augusta, 8 III 1792, BC 929, s. 1019; R. De Raess do Stanisława Augusta, 13 III 1792, BC 929, s. 1021.

207. Kredens dla delegatów, 16 II 1792

Rkps BC 886, s. 699–705 – kopia: Aktykacja instrumentu delegacyjnego w.i.p.p. Strawińskiemu i Kuczewskiemu służącego, wypis aktykacji z księgi grodzkiej trockiej dokonanej 20 II 1791 [sic] przez Kazimierza Erazma Strawińskiego, rotm[istrza] tr.; pod dokumentem podpis Kazimierza Dederko, koniuszego pow. oszmiańskiego, pisarza gr. woj. tr., na dole każdej karty potwierdzenie zgodności przez Onufrego Staniewicza, kuchmistrza i regenta gr. woj. tr., notatka o zgodności Józefa Odyńca, regenta gr. woj. tr.

My, [700] senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, szlachta i obywatele województwa trockiego w tym czasie, w którym zgromadzeni dla skutku zapadłego na sejmie agituującym się prawa do obrad sejmikowych przystąpiliśmy, zostać nie możemy

bez dopełnienia tego obowiązku, którego moc i siłę nie przestaje ustawa rządowa dnia 3 i 5 maja roku przeszłego nastąpiona, kiedy w przepisach swoich najszczerzej narodzi do jego uporządkowania, ubezpieczenia i uszczęśliwienia cel zamyka, winni jesteśmy dla niej należyty szacunek, a dla stwórców szczególne podziękowanie. Z tej tedy okoliczności, idąc już w uległość tego prawa, a tym powodem dopełniając i sposób sejmikowania, i elekcyja onym przeznaczoną, jako też ustawę rządową 3 i 5 maja roku przeszłego uczynioną za prawo mocne i ważne przyjmujemy, tak dla uczynienia nieodwłocznej teje ustawie rekognicy za delegatów w.i.p.p. Kazimierza Erazma Strawińskiego, rotm[istrza] tr., i Józefa Kuczewskiego, horodniczyca [701] tr., z naszego województwa wybrawszy i wysyłając nie tylko stwórcy szczególnemu tego prawa, którego myślą, pracą i staraniem skutek swój wzięło, a którego zamiarowi tyle ufamy, iż wszelkie szkodliwe narodowi skutki najsilniej odwracać zechce, to jest Najjaśniejszemu Królowi Stanisławowi Augustowi P.N.M. ale też przy nim j.w. Małachowskiemu, koronnemu, j.o.ks.j. Sapiezie, litewskiemu marszałkom sejmowym i oraz zgromadzonym sejmującym stanom jak największe uczynić zlecamy podziękowanie.

Dat na sejmiku w Trokach roku 1792 february 16 dnia.

Stefan Dominik Römer, [702] podkomorzy woj. tr. prezydujący, Damazy Romer, chorąży woj. tr.; Robert Kazimierz De Räes, sędzia ziemiański tr., asesor; Antoni Hryniewicz, sędzia ziemiański tr. *mp.*; Tadeusz de Räes, sędzia gr. woj. tr.; Kazimierz Dederko, koniuszy pow. oszmiańskiego, pisarz gr. woj. tr., asesor; Wincenty de Sztrunk, koniuszy woj. tr., komisarz cywilno-wojskowy; Józef Potrykowski, komisarz cywilno-wojskowy i por[ucznik] woj. tr.; Antoni Żyliński, ziemiański regent woj. tr., komisarz cywilno-wojskowy; Maciej Krzywobłocki, sędzia gr. pow. kowieńskiego, komisarz cywilno-wojskowy i por[ucznik] woj. tr.; Jan Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Michał Juniewicz, komor[nik] woj. tr.; Ignacy Rużewicz, strukczaszy i komisarz cywilno-wojskowy woj. tr.; Kazimierz Hryniewicz, szambelan J.K.M.; Dominik Abramowicz, rot[mistrz] i komisarz cywilno-wojskowy woj. tr.; Józef Książewicz, komor[nik] pow. orszańskiego; Adam Senkiewicz, sędzic ziem. woj. tr.; Michał Tański, klucznik woj. tr.; Aleksander Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Onufry Eytmin, ciwunowicz woj. tr.; Barnaba Dederko, pisarz[zewicz] gr. woj. tr.; Ignacy Tański, re[gen]t ziemiański woj. tr.; Tadeusz Hryniewicz, komisarz cywilno-wojskowy i por[ucznik] [703] woj. tr.; Antoni Skarżyński, kom[isarz] woj. tr.; Tadeusz Podbereski, komisarz cywilno-wojskowy woj. tr.; Jan Golejewski, deputat woj. tr.; Zygmunt Godebski, rotm[istrz] pow. mozyrskiego; Antoni Tański, por[ucznik]; Wincenty Ratowtt, *mp.*; Józef Hryniewicz, rotm[istrz] woj. tr.; Franciszek Borewicz, dworzanin skarbowy Rzeczypospolitej i W.Ks.L.; Ignacy Skarżyński; Jan Leszczyński, komornik woj. tr.; Józef Golejewski, chorąży brygady pierwszej lit.; Stanisław de Sztrunk, stolnikowicz rzeczywicy; Łukasz Kulesza, rotmistrz woj. smoleńskiego; Antoni Jan Strawiński, komisarz cywilno-wojskowy i por[ucznik] woj. tr.; Ignacy Strawiński, strażnik woj. tr.; Jan Kirklewski; Kazimierz Roguski; Stanisław Łakowicz; Michał Tański, s[trażnik] woj. tr.; Tadeusz Strawiński; Józef Odyniec, kasjer i wiceregent gr. woj. tr.;

Wincenty Ślepowroński; Michał Skarżyński, skar[bnikowicz] [704] woj. tr.; Kazimierz Sacewicz; Maciej Macewicz; Mateusz Ślepowroński; Józef Strawiński; Kazimierz Boczkowski; Kazimierz Römer, podstoli woj. tr.; Tomasz Skarżyński, budowniczy woj. tr.; Stanisław Skarżyński, skarbnikowicz; Tadeusz Pawłowski, rot[mistrz] woj. smoleńskiego; Tomasz Kwiatkowski, komor[nik] woj. tr.; Władysław Hryniewicz, *mps.*; Emanuel Sanikowski, koniuszyc woj. tr.; Stanisław Okulicz, *mp.*; Dominik Skarżyński; Józef Hryniewicz.

[60 podpisów]

208. Rezolucja sejmiku, 20 II 1792

Rkps LVIA, SA 6112, k. 1465–1466v – kopia w księdze ziemiańskiej: Akt rezolucji sejmikowej w.j.p. Rogalskiemu służący, 17 III 1792 przed aktami ziemiańskimi trockimi aktykował Józef Rogalski, rotmistrz i komisarz graniczny woj. tr.; pod dokumentem podpis Jana Rossochackiego, pisarza ziemiańskiego tr., i adnotacja o wydaniu przez niego w 1794 r.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, stan rycerski i całe obywatelstwo województwa trockiego wszem i każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć kiedykolwiek należało, do wiadomości podajemy, iż gdy w roku teraźniejszym 1792 miesiąca lutego 14 dnia do nas, na sejmiki wedle przepisu prawa zgromadzonego obywatelstwa w.j.p. Józef Rogalski, rotmistrz woj. tr., wniósł prośbę, iż byśmy j.p. Janowi Rogalskiemu, bratu jego rodzonemu, za granicą Rzeczypospolitej [w] państwie rosyjskim będącemu, równości obywatelskiej oraz klejnotu szlachectwa dowodne wydali zaświadczenie. Do tej przeto skłonnie mając się prośby, wiadomi dobrze zaszczytów starożytnego domu Rogalskich, ^azaświadczamy, iż przerzeczony j.p. Rogalski^a, jako jest synem zeszłego Jerzego Rogalskiego, dziedzica i aktora majątności Jurszyszki zwanej, w województwie trockim w parafii zosleńskiej leżącej, tak równych nam prerogatyw, równego szlachectwa klejnotu jest obywatel [1465v] i rodowity nasz współziomek, najmocniej zaświadczamy i upewniamy, co iżby tak w granicach Rzeczypospolitej, jako też w ościennych państwach i wszędzie pewną u każdego jednało wiarę, niniejsze zaświadcżającą pismo podpisami rąk naszych umacniamy.

Dan na obradzie sejmikowej siódmej w mieście Rzeczypospolitej wolnym Trokach roku 1792 miesiąca lutego 20 dnia.

Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr.; Damazy Romer, chorąży woj. tr.; Robert Kazimierz de Raess, sędzia ziemiański woj. tr., asesor sejmikowy; Piotr Kleczkowski, ziemiański sędzia, asesor; Antoni Romer, podwojewodzi tr., asesor; Kazimierz Dederko, koniuszy pow. oszmiańskiego, pisarz gr. tr., asesor; Michał Odyniec, mostowniczy woj. tr., asesor; Onufry Staniewicz, kuchmistrz woj. tr. i asesor; Tadeusz Podbereski, sędzia ziemiański woj. tr.; Maciej Krzywobłocki,

^{a-a} Fragment powtórzony, podkreślony.

sędzia ziemiański woj. tr.; Józef Polrykowski [sic], sędzia ziemiański woj. tr.; Władysław Laudański Setgwił [sic], sędzia ziemiański woj. tr.; Antoni Żyliński, sędzia ziemiański woj. tr.; Ignacy Rużewicz, strukczaszy i komisarz graniczny woj. tr.; Józef Odyniec, pułkownik i komisarz sądów granicznych woj. tr.; [1466] Dominik Ablamowicz, rotmistrz woj. tr., komisarz graniczny; Józef Odyniec, komisarz graniczny woj. tr.; Adam Sienkiewicz, sędzic i komisarz graniczny woj. tr.; Rafał Bieńkuński, komisarz graniczny woj. tr.; Michał Juniewicz, komisarz graniczny woj. tr.; Wiktoryn Hopen, komisarz graniczny woj. tr.; Łukasz Kulesza, rotmistrz woj. smoleńskiego, komisarz graniczny woj. tr.; Rafał Stegwił, sędzic ziemiański woj. tr. i rotmistrz; Ignacy Stegwił, komisarz cywilno-wojskowy woj. tr.; Jan Leszczyński, komornik woj. tr.; Wincenty Popławski, komornik i regent cywilno-wojskowy woj. tr.
[26 podpisów]

209. Laudum sejmiku gospodarskiego i elekcyjnego, 23 II 1792

Rkps LVIA, SA 6112, k. 1402–1403v – kopia w księdze ziemiańskiej: Akt laudum sejmikowego, 27 II 1792 przed aktami ziemiańskimi trockimi aktykował Michał Odyniec, mostowniczy woj. tr. i asesor; pod dokumentem podpis Jana Rossochackiego, pisarza ziemiańskiego tr.

My, urzędnicy, szlachta i obywatele województwa trockiego całej powszechności podając ku uwiadomieniu, czyniemy wiadomo, iż my, stosując się do przepisu konstytucji sejmu agitującego się²⁹¹, do miejsca tąż konstytucją oznaczonego, to jest miasta Trok w roku terażniejszym 1792 miesiąca februaryi 14 dnia zebrawszy się na sejmik elekcyjny, gospodarski, tegoż dnia, po ogłoszeniu przez dzwony będących w tym mieście kościołów rozpoczęcia się sejmików i po odprawionym w czasie tego dzwonienia nabożeństwie, dla pełnienia tegoż sejmikowania do miejsca zwykłego [1402v], to jest do zamku zebraliśmy się, gdzie po ufundowaniu koła porządkowego, po zagajeniu sejmików przez pierwszego z porządku urzędnika j.w. Stefana Dominika Romera, podkomorzego woj. tr., po przeczytaniu prawa o sejmikach niniejszym sejmem ustanowionego, po złożeniu przez komisję cywilno-wojskową tegoż województwa ziemiańskiej księgi^a względem podających się do deputacyi kandydatów kwestyi przez koło porządkowe, następnie wedle przepisu nowego prawa asesorów sześciu, jako to w.i.p.p. Roberta Kazimierza de Raessa, sędziego ziemiańskiego tr., Piotra Kleczkowskiego, dawniejszego pisarza ziem., Antoniego Romera, podwojewodziego, Kazimierza Dederki, pisarza gr., Michała Odyńca, mostowniczego, Onufrego Staniewicza, kuchmistrza, urzędników trockich obraliśmy, którzy tegoż czasu, równie jako i j.w. prezydujący, przysięgę wedle wyrazu i urzędzenia tego samego prawa wykonali, po wykonaniu

^a Nadpisano: „po ułatwionym”.

²⁹¹ „Sejmiki”, VL, t. 9, s. 233.

której przysięgi za przetynowym^b rejestrem dalszych wszystkich kandydatów w.i.p.p. kandydaci do deputacyi pretensyi swoich wszyscy nie odstąpili, przeto dla upłynionego na sejmikową sesysją [sic] przeznaczonego czasu, takową sesją do dnia jutrzejszego odłożyliśmy.

W jutrze [1403] granicznego jest nakazana, przeto, że do tejże kancelaryi obrać się powinny przez w.i.p.p. sędziów granicznych j.p. regent nie ma prawem opisanego funduszu, z tych miar od składanej komportacyi od sztuki jednej, czy to autentycznej, czy *copiatim* przyniesionym, nie inkludując w to manifestów w niedawnych latach *in ordine* dyferencyi zanoszonych, wreszcie od wszelkiej granicy stanowiącej tranzaktów po groszy 5 od każdego obywatela zgodnie odbierać temuż j.p. regentowi dozwoliliśmy i uchwaliliśmy.

Na ostatek co do elekcyi lustratora konstytucją²⁹² nową dla lustrowania starostw na sprzedaż iść mających determinowany, ponieważ z rzędu idących kandydatów tak w.j.p. Odyniec, skarbnik rzeczycki, jako też j.p. Wojciech Wołyncewicz pretensyi swoich odstąpili, przed to w.j.p. Józefa Kuczewskiego, hor[odniczyca] tr., zgodnemi głosami za lustratora obraliśmy i ogłosiliśmy, a zatym że tak z okoliczności rozdziału województwa na powiat merecki, jako też z przyczyny elekcyi nastąpionej nie tylko do sąd[u] ziemiańskiego, ale też i do sądu normalnego granicznego wielu j.w. komisarzy cywilno-wojskowych odeszło, przeto do pozostałych j.w. komisarzy na miejsce ubytych obrawszy nowych j.w.i.p.p. Aleksandra Kuczewskiego, horodniczego tr., Karola Woysiata, dworzanina skarbowego, Ignacego Skarżyńskiego, sędzica ziemiańskiego, Ignacego Stegwiły, także sędzica ziemiańskiego, Jana Odyńca, skarb[nikowicz] rzeczyckiego, Jakuba de Strunka, stolnika, Antoniego Tańskiego, porucznika woj. tr. i Władysława Hryniewiczza oraz tychże j.w. komisarzy przysięgi wysłuchawszy na tym czynność sejmikowania naszego zakończyliśmy, którą wedle dyspozycyi konstytucyi sejmku teraźniejszego do utwierdzenia przez j.w. prezydującego sejmikowego, j.w.i.p.p. asesorów zostawując, takowe nasze województwa trockiego laudum do podpisania się onymże oddajemy.

Datum w Trokach roku 1792 miesiąca februaryi 23 dnia.

Po przeczytaniu w obecności wszystkich takowego laudum z przyczyny zaszłej kwestyi o determinowanie dla w.j.p. regenta komisji cywilno-wojskowej dochodów we strzedzinie tego laudum napisanych i z okoliczności dochodzącej wiadomości, że w powiecie mereckim komisja porządkowa nie obrana importancją całą [1403v] do komisji województwa trockiego przyniesie, a stąd ustawicznej zasług dla j.p. regenta przykład z takowych względów determinowane dla j.p. regenta przez te laudum dochody mieć chcemy za wchodzące do kasy ekonomicznej, których rejestr aby był dostateczniej sporządzony i do przyszłych sejmików podany, zobowiązujemy w.j.p. regenta przy szelężnym wedle prawa determinowanym zachowujemy.

^b Słowo niezrozumiałe, odczyt niepewny.

²⁹² „Zasady do urządzenia na sprzedaż wieczystą królewską”, VL, t. 9, s. 368.

Stefan Dominik Romer, podkomorzy woj. tr., prezydujący; Robert Kazimierz de Raess, sędzia ziemiański woj. tr., asesor; Piotr Kleczkowski, sędzia ziemiański, asesor; Antoni Romer, podwojewodzi tr., asesor; Kazimierz Dederko, koniuszy pow. oszmiańskiego, pisarz gr. tr., asesor; Michał Odyniec, mostowniczy woj. tr., asesor; Onufry Staniewicz, kuchmistrz, asesor woj. tr.

[7 podpisów]

CLI. Zjazd konfederacki w Trokach 12 VII 1792

210. Akces do konfederacji, 12 VII 1792

Rkps 1 LVIA, SA 6112, k. 1626–1627v – kopia w księdze ziemiańskiej: Akt akcesu konfederacji wolnej województwa trockiego, 12 VII 1792 przed aktami konfederacji aktykowali Stanisław Godlewski, regent ziemiański tr., i Józef Szwykowski, sędzic gr. wileński, konsyliarze konfederacji wolnej woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu 12 VII 1742 dwóch ekstraktów Onufremu Staniewiczowi, pisarzowi, następnie informacja o wydaniu widymusu przez pisarza i dalsze nieczytelne dopiski
Rkps 2 AGAD, Archiwum Królestwa Polskiego 360, k. 55–58 – wypis aktykacji, pod dokumentem podpis Roberta Kazimierza De Raessa, sędziego ziemiańskiego i marszałka konfederacji, oraz poświadczenie o zgodności z oryginałem Onufrego Staniewicza, pisarza konfederacji tr.

My, senatorowie, urzędnicy, całe rycerstwo, szlachta województwa trockiego widząc jasnie i czując z żalem, że sejm terażniejszy, przedłużwszy swe trwanie nowym, bezprawnym i niepraktykowanym Rzeczypospolitej sposobem, już^a blisko lat cztery zdradza wszystkie nadzieje obywatelskie, mając sobie zalecone ubezpieczenie Rzeczypospolitej i wolności naszych Rzeczypospolitą niszczący, a na jej zwalisku monarchią stanowi, dla jej utrzymania i na umocnienie więzów, które na nas włożył, naród na niepokój, kraj nasz na ruinę, jednym słowem Polskę na zgubę naraża, mocą prawodawczą Rzeczypospolitej wzgardziwszy, spiszek zdrańniczy uknowawszy, w jednej prawie godzinie 3 maja 1791 roku gwałtownie Rzeczypospolitą i jej wolność odwieczną wyrócił, udziałną i nikomu niepodległą w dziedzictwo jednej familii oddać, krzywoprzysięstwem świętość obowiązków wszystkich względem Rzeczypospolitej umorzyć, *pacta conventa*, zrywać się nie mogący węzeł króla z narodem znieważać i niszczyć ważył się, a gwałtem gwałt popierając, prawo niewoli napelniwszy despotycznymi deklaracjami, nie tylko czynić przeciwko gwałtowi, ale nawet pisać [1626v] i mówić zakazał i wolnych dotąd sądzić za wolne zdanie i wojskiem ścigać rozkazał, prawnie i należycie czynione o gwałt i bezprawia manifesta za niebyłe uznał, wojsko, cośmy na obronę Rzeczypospolitej i wolności wystawili, do zaprzysiężenia niewoli ordynansami przymusił, a nie przysięgających z urzędów i rang poodzierał, chcąc przywrócić Rzeczypospolitą a znieść monarchię na nas narzuconą, której rząd ani geniuszowi

^a W rkps. 2 „iż”.

narodu od wieków republikańskiemu, ani z położeniem kraju nie jest zgodny i tyle zamieszania, wojen a na koniec zguby Polski, co tylko Rzeczpospolitą truć może, byłyby przyczyną, nie przywykli do kajdan, które Konstytucja 3 maja na nas włożyła, a równie niewolę kładąc z śmiercią, protestujemy się najuroczyściej przeciwko sukcesji tronu Konstytucją 3 maja ustanowionej, przeciwko odebraniu głosu wolnego na sejmikach szlachcicowi bez posesyi będącemu, przeciwko wszelkim gwałtom, które rewolucji 3 maja towarzyszyły, przeciwko wszelkim nakazanim i wymuszonym na utrzymaniu 3 maja konstytucji przysięgom, jako przysięgom zguby Rzeczypospolitej zaręczającym a wolnego człowieka niegodnym, przeciwko uzurpowaniu władzy prawodawczej i którą sejm niniejszy nad władzę i moc sobie powierzona na zgubę Rzeczypospolitej i wolności przywłaszczył, na koniec przeciwko wszystkim prawom i ustawom na tym sejmie wypadłym, które by wolność Rzeczypospolitej obalały, a idąc do tych środków, które nam przodkowie nasi do dźwignienia Ojczyzny i swobód naszych zostawili, łącząc się i wcielając się do konfederacji wolnych, do uznania konfederacji naszej marszałka z wdzięcznością przyjmując przykład, który nam dali ci zacni mężowie, konfederacją koronną pod imieniem konfederacji wolnych rozpoczynając i który za jedyny sposób zbawienia Ojczyzny i wolności naszych uznajemy i wiążemy się węzłem nierozzerwalnym konfederacji wolnych przy wierze świętej katolickiej rzymskiej [1627] i przy udzielnosci niepodległości Rzeczypospolitej, przy równości i wolności dla wszystkiej szlachty, a nie dla osiadłej tylko, przy całości granic państw Rzeczypospolitej i jej atynencji, przy rządzie republikańskim cale najwolniejszym, przy utrzymaniu w całości praw uniowych W.Ks.L. z Koroną, przy całości praw szlacheckich, przy zachowaniu imienia towarzystwa i prerogatyw kawalerii narodowej, przy zachowaniu w urzędach i rangach tych, którym sejm niniejszy za obstawanie i protestowanie się naprzeciw sukcesji tronu i monarchii nowoustanowionej z urzędów i rang wojskowych poodzierał, przy bezpieczeństwie życia, honoru dóbr, majątków i przywilejów osobom i urzędom służących, przeciw sukcesji tronu, przeciwko powiększeniu władzy królów, przeciwko oderwaniu najmniejszej części kraju lub jego atynencji, przeciwko Konstytucji 3 maja w monarchię Rzeczpospolitą zamieniającej, przeciwko gwałtom, które narzuceniu Konstytucji 3 maja towarzyszyły, przeciwko wszystkiemu, cokolwiek sejm zrobił nielegalnego, na koniec przeciwko wszystkim tym, którzy by Konstytucją 3 maja utrzymywali i mocą popierać chcieli.

Za marszałka konfederacji województwa naszego j.w.j.p. Kazimierza De Raessa, sędziego ziemiańskiego tr., za konsyliarzów w pomoc onemu j.w. Antoniego Hryniewiczza, sędziego ziemiańskiego, Piotra Kleczkowskiego, pisarza ziemiańskiego tr., Józefa Szwykowskiego, sędzica gr. wileńskiego, Stanisława Godlewskiego, ziemiańskiego, Antoniego Żylińskiego, ziemiańskiego regentów tr., Józefa Szczukę, chorążego kawalerii narodowej brygady pierwszej, za pisarza Onufrego Staniewiczza, regenta gr. tr., obieramy.

Działo się w zamku trockim *in loco solito* obradom wojewódzkim, dnia 12 VII 1792.

Robert Kazimierz de Raëss, sędzia ziemiańskiego woj. tr. i marszałek wolnej konfederacji tegoż województwa; Stanisław Godlewski, konsyliarz konfederacji woj. tr.; Józef Szczuka, konsyliarz woj. tr.; Józef Szwykowski, konsyliarz konfederacji wolnej woj. tr.; Onufry Staniewicz, kuchmistrz [1627v] i pisarz woj. tr.; Antoni Jan Strawiński; Józef Rymwid Mickiewicz, regent gr. upicki; Wincenty de Sztrunk, koniuszy woj. tr.; Michał Juniewicz, komor[nik] woj. tr.; Ignacy Skarżyński; Tadeusz Danilewicz, rot[mistrz] woj. tr.; Tomasz Dołmacki; Andrzej Radziwanowski; Adam Górski; Jan Ławrynowicz; Józef Kuncewicz, komor[nik] pow. orszańskiego; Kazimierz Kurmin; Dominik Borkowski; Antoni Stabiński; Jan Kirklewski; Aleksander Rossochacki; Józef Horbachewski; Onufry Wirbsza^b; Michał Olechnowicz; Antoni Olechnowicz; Antoni Mikłaszewicz; Rafał Turowicz; Mateusz Porczyński; Adam Orłowski; Andrzej Rondomański; Antoni Żyliński; Wincenty Żyliński; Symon Żyliński; Jan Dowiatt; Ignacy Junowicz; Antoni Zieniawo; Franciszek Turowicz; Adam Wirpsza; Bartłomiej Jurewicz; Bartłomiej Zajęczkowski; Andrzej Woysin Antoniewicz; Józef Ratowtt; Rafał Rossochacki; Andrzej Kozłowski; Ignacy Stombrowski; Antoni Warecki; Bartłomiej Gicewicz^c; Franciszek Plasewicz; Adam Mańkowski; Tadeusz Dobarski; Benedykt Petruszewicz; Andrzej Stambrowski; Lucydy Zaleski; Benedykt Stambrowski; Jan Giecwicz; Wincenty Olechnowicz; Marcin Zieniawa; Wincenty Chalecki; Józef Wirpsza; Łukasz Szeniawski; Dominik Bogucki; Jakub Czyrwiński; Stanisław Sielawa; Kazimierz Marcinowski; Józef Skarbek; Kazimierz Czyrwiński; Mateusz Kurmin; Jakub Łukaszewicz; Jan Skarżyński; Jan Zieniawa; Antoni Łoyba; Marcin Łukomski; Andrzej Żukowski; Wincenty Łoyba; Antoni Woropay; Wincenty Woropay; Tadeusz Kijański; Aleksander Marcinowski; Bonifacy Stambrowski; Kazimierz Mańkowski; Lucydy Kozłowski; Łukasz Boładź; Karol Abłamowicz; Benedykt Plasewicz. [84 podpisy]

CLII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 27 V 1793

Uniwersał Stanisława Augusta – ASKow.

211. Kredens dla posłów na sejm, 27 V 1793

Rkps LVIA, SA 6114 k. 118–118v – kopia w księdze ziemiańskiej: Akt instrumentu od województwa trockiego j.w. posłom wydany, 28 V 1793 w ziemstwie trockim aktykował Damazy Römer, chorąży woj. tr.; pod dokumentem informacja o wydaniu przez Jana Rossochackiego, pisarza aktowego ziemiańskiego woj. tr.

My, senatorowie, dydnitarze [sic], urzędnicy ziemiańscy, rycerstwo, szlachta, obywatele województwa trockiego oznajmujemy tym naszym publicznym

^b W rkps. 2 „Wirpsza”.

^c W rkps. 2 „Giecwicz”.

instrumentem, kredensem na sejm następujący, ekstraordynaryjny, iż wedle uniwersału od N.K.J. Stanisława Augusta pod dniem 6 maja, jako też instrukcyi przez *sancitum* od najjaśniejszej generalności pod dniem 4 tegoż miesiąca roku terażniejszego 1793 wydanych do miasta J.K.M. Trok na dzień 27 maja zjechawszy się, za posłów z województwa naszego trockiego na sejm rzeczony ekstraordynaryjny w Grodnie odbywać się mający j.w.i.p.p. Jakuba Godaczewskiego, sędziego ziemiańskiego pow. mer., Antoniego Kleczkowskiego, starostę porowsiańskiego, Michała Szółkowskiego, miecznika wilkomierskiego, Józefa Karłowicza, sędziego ziemiańskiego pow. mer., zgodnemi głósy obraliśmy, którym to j.w. posłom *plena activitate* wspólnie z stanami sejmującemi szczeni się, interesa w punktach instrukcją od nas ichmościom wydanych utrzymywać, promować i co tylko być może z uszczęśliwieniem narodu zarządzać i konkludować, wszelkie uszkodzenia, tak ogólne krajowe, jako też szczególne własnego województwa odwracać i wreszcie wszystko to, co prawami dla posłów jest pozwolonym i powierzonym egzekwować zupełną moc dajemy i tym celem niniejszy instrument kredensjonalny wydając, ony podpisem rak naszych stwierdzamy.

Actum w Trokach na sesyi roku 1793 miesiąca maja 27 [118v]

Damazy Romer, chorąży woj. tr.; Antoni Hryniewicz, sędzia ziemiański woj. tr.; Władysław Laudański Stegwił, [sędzia] ziemiański woj. tr.; Piotr Kleczkowski, pisarz ziemiański woj. tr.; Tadeusz De Raess, sędzia gr. woj. tr.; Wincenty De Sztrunk, koniuszy woj. tr.; Stanisław Godlewski, konsyliarz konfederacji woj. tr.; Michał Odyniec, mostowniczy woj. tr.; Onufry Staniewicz, kuchmistrz woj. tr.; Jan Golejewski, kon[syliarz] woj. tr.; Ignacy Stegwił, rotmistrz woj. tr.; Maciej Krzywobłocki, sędzia ziemiański woj. tr.; Aleksander Kuczewski, horodniczy woj. tr.; Tadeusz Hryniewicz, kom[isarz] woj. tr.; Józef Odyniec, pułkownik wojsk W.Ks.L.; Rafał Stegwił, rotmistrz woj. tr.; Józef Rymwid Mickiewicz, r[egent] gr. pow. upickiego; Józef Kuczewski, starosta kowgański; Tomasz Skarżyński, sędzi ziem. tr.; Kajetan Lipski Gano [sic], szamb[elan] J.K.M.; Jan Godaczewski, cześn[ikowicz] woj. tr.; Franciszek Szachno, ziemiański pow. mer. regent; Józef Rossochacki, rotmistrz woj. tr.; Tadeusz Danilewicz, rotmistrz woj. tr.; Stanisław Pietkiewicz, kon. w. n. s. regent; Józef Odyniec, kom[ornik] woj. tr.; Józef Pacewicz; Michał Golejewski, skar[bnik] oszmiański; Jan Leszczyński, komor[nik] woj. tr.; Jan Gasicki. [30 podpisów]

212. Instrukcja dla posłów na sejm nadzwyczajny, 27 V 1793

Rkps LVIA, SA 6114, k. 114–117v – kopia w księdze ziemiańskiej: Akt instrukcyi województwa trockiego dla j.w.i.p.p. posłów tegoż województwa przepisanej, 28 V 1793 w ziemstwie trockim aktykował Damazy Römer, chorąży woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu przez Jana Rossochackiego, pisarza aktowego ziemiańskiego woj. tr.

Instrukcja województwa trockiego dla j.w.i.p.p. Jakuba Godaczewskiego, sędziego ziemiańskiego pow. mer., Antoniego Kleczkowskiego, starosty porowskiego,

Michała Szolkowskiego, miecznego wilkomirskiego, Józefa Karłowicza, sędziego ziemiańskiego pow. mer., posłów zgodnymi głosami na sejm następujący, ekstraordynaryjny obranych i osobnym uprzywiolowanych [sic] kredensem, w roku teraźniejszym 1793 miesiąca maja 27 dnia dana i do skutecznienia powierzona.

Szanujemy z posłuszeństwem zawołania J.K.M. P.N.M., którego ufając ojcowskiej troskliwości, dopełniamy obrady nasze, smutni i pełni o ratunek Ojczyzny troskliwości, całą naszą przyszłych wyniknień nadzieję w najsukuteczniejszych względach, staraniach i przywiązaniu J.K.M. P.N.M. do Ojczyzny zakładamy. J.w. posłowie oświadczyć mają uszanowanie i wierność Naszemu Panu i polecą losy narodu dobrotliwej jego opiece. Widok stanu nieszczęścia narodu rozrzewnia czułość obywatela tym dotkliwiej, że serca i chęci mając ku ratunkowi Ojczyzny swojej najskłonniejsze, siły i zdolności wszelkie odjętemi widzi, w takim stanie nieszczęśliwym widzimy Ojczyznę naszą i stała się ona ofiarą cudzych widoków, [114v] rozdzielono ją na części, oddzielając brata od brata i synów jej od łona macierzyńskiego, zostawiono obręb ziemi szczupły i niedołężny, a sposób życia cywilnego i politycznego zapewna dependować musi od dyskrety tych, którzy przywłaszczyli prawo panować nam i rozkazywać.

Zebranie się nasze na obrady sejmikowe nic innego nie jest, jak tylko skutkiem układów, które wymusiły zwołanie sejmu do widoków sąsiedzkich życzonego, a do zbliżenia smutnych Ojczyzny naszej losów przeznaczonego, nie egzaminujemy, czy wykonanie tego należnego pośpiechu mogło być odwrotne lub nie, bo ta materia służy tylko do pomnożenia rozrzewnień, nie zaś do osłodzenia gorzkości. Potomność, sędzia sprawiedliwy popiołów naszych, najdzie istotę przyczyny zawińienia, które posługiwały najokropniejszemu Ojczyzny naszej upadkowi. Trzyniedzielny termin sejmików i takież termin sejmowi niezwyčajny, niedogodny jasno okazuje, że naród do innego nad prawo i potrzebę jest przymuszony posłuszeństwa, zostanie to dowodem dla potomności, że te ekstraordynaryjne drogi i postępowania być nigdy nie mogą potrzebą dobrowolności narodu, że naród, nie będąc w stanie iść za potrzebą szczęścia powszechnego, iść musiał tym torem, jaki mu pokazano. Lecz czyliż tylko na rozpaczę rzecz kończyć należy? Potencje, co nas ścisnęły, co nam winę bez winy zadały, mówią do nas osłabionych: czyńcie umowy o pozostałej części reszty braci waszych, czyńcie wewnętrzne urządzenie administracyi cywilnej i politycznej, czyńcie o bezpieczeństwie egzystencyi waszej, kończcie umiarkowanie o kwestiach z okazji zaboru kraju wynikających, ułóżcie się o materiach handlu, cyrkulacyi monet, komunikacyi posesorów, porządku sądownictwa *etc.* Milczeć przeto nie podobno, chociaż mówić w tej materii bez odnowienia żalu nie można, milczeć nawet nie należy, żeby pozostała garstka braci uciśnionych, ogłodzonych, zamieszanych, bez rządu i sądownictwa dotąd żyjących, nie zostawić w nieładzie i rozpacz. Szczęśliwy, kto w pożarze domu, kiedy całości nie ochroni, część dobra ratować może.

W takim przedsięwzięciu i oświadczeniu do przepisania punktów instrukcyi przystępujemy.

1. Stosunek politycznego ogniwa, który łączy interesa i egzystencje [115] narodów, wskazuje widoczny wniosek, że upadek państwa, kiedy czyni potężnym jeden naród, innym służy do osłabienia, a przynajmniej pomnaża przyczyny i pobudki bojaźni, niepewności i niebezpieczeństwa. Zmieniając bowiem posejsje egzystencji, rusza z miej[s]c ugruntowanych sprężyny maszynę polityczną utrzymującą. Widok wielki na teatr Europy wojną powszechną interesowaną uczy nas widocznych skutków, te sama nawet odmiana rządu krajowego, tym bardziej zniszczenie narodu zatrudnia odległe nawet położeniem swoim państwa. Takie uwagi nie powinnyż wznieść w nas mniemanie, że podział kraju polskiego dosięga interesa państw innych w Europie położonych, że systema cyrkulacji handlowych, dusza najszczególniej ożywiająca egzystencję każdego państwa, zajmować musi widoki szczególne, zysk lub szkodę państwom przynoszące. Opuściła Rzeczpospolita Polska w pierwszej epoce rozbioru kraju troskliwość, że nie apelowała krzywdy swojej do państw europejskich, między którymi były zapewne i takie, które przyjęłyby z ludzkością przypomniane warunki traktatów z Rzeczpospolitą niegdyś słynącą zawieranych. Milczenie poczytane było w Europie za dobrowolność, a wzgarda narodu, który szukając dla siebie nie chciał obrony, zostawiła w stanie niewyratowanego nieszczęścia. Byłoby podobnym przestępstwem na wzgardę zasługującym, gdyby, dopiero kiedy najokropniejszego doświadczamy ucisku przez zabranie najżyźniejszych i najobszerniejszych prowincji dopełnionego, naród nie szukał śródka ratunku, jaki tylko ludzkość narodów, interes politycznego związku, a nawet i pobudka potrzeby ratunku w uniwersałach J.K.M. wyrażona szukać pokazuje drogę. Tym celem najmocniej, najusilniej zalecamy j.w. posłom, ażeby do wspaniałego i pełnego ludzkości narodu angielskiego wysłać ambasadora pełnomocnego, posiadającego miłość własnej Ojczyzny i ufność narodu, oraz żeby rezydujących przy dworach cudzoziemskich posłów naszych opatrzyć szczególniejszą instrukcją do sytuacji naszej stosownie potrzebną lub na ich miejsce innych destynować. Ta szczególnie jeszcze nam pozostaje droga, winni będziemy odpowiedź potomności, wzgardy u Europy, złorzeczenia od współziomków, jeśli zaniedbanie uczynimy. Jeśli już dekret państw europejskich potępi nas na utracenie Ojczyzny naszej, w ten czas ukorzeni [115v] przed Bogiem uznamy, że się jego spełniło przeznaczenie. Punkt takowy poprzedzać ma inne wszelkie j.w. posłów czynności.

2. Rozumiemy, że najjaśniejsze potencje pruska i moskiewska same w sobie i w mocy potęgi swojej znajdując przyczyny zaboru kraju naszego, przyznania słuszności krokom swoim wymagać nie mogą, ustąpienie bowiem cudzych praw, osobistych majątków, przywilejów jak z jednej strony nie może nigdy być prawnie i sprawiedliwie żądanym, chyba nadzwyczajnym sposobem, tak z drugiej cesja nieprzyzwoitą rozumieć nie można, tylko skutkom słabości ulegać przeznaczonej, przeto jeśliby w tej mierze wymagana była dobrowolności rekognicja, j.w. posłowie pójdą drogą prostą szczerości i starać się będą okazać, że Rzeczpospolita, świętobliwie zachowując w ufności traktata, ma prawo spodziewać się istotnej pomocy do ugruntowania jej całości i niepodległości, nie zaś zasługuje na te skutki, jakie

tylko oręż nieprzyjacielski prawem wojny zwykły przywłaszczać i rozpostrzeniać. Jakiegokolwiek zatem nastąpią w tej mierze najjaśniej[szych] potencyi pruskiej i moskiewskiej usiłowania, j.w. posłowie zachować się w stanie rzeczywistości mają, dając zawsze dowodne ślady, iż żadna na kimkolwiek wymuszona reko-gnicja niczym innym rozumianą być nie może, tylko dowodem wymuszającego nalegania tych potencyi, które mocą ufności w potęgę oręża swojego nalegać mieli interes. Kiedy zatem moc rozkazujących około zostawienia rządu dla drobnej części pozostałego kraju przedsięwzięcie zaleci, j.w. posłowie w widoku szczegól-nym żeby i tę garstkę pozostałych braci nie zostawić w anarchii, troskliwie utrzymywać będą następujące punkta.

3. Przedział czasu między ustawami przeszłego sejmku a między czynno-ściami konfederacyi zostawił naród bez fundamentów rządu, praw kardynalnych i cywilnych, wszystko z zawias swoich ruszonym zostało. Konfederacja generalna jedne ustanowienia przeszłe docześnie zostawiła, inne tymczasowi urządziła, inne zupełnie podniosła, a to wszystko potwierdza uznanie, iż o fundamentach rządu i ustaw głównych narodu oraz o ustanowienie komisji cywilno-wojskowej i sądu granicznego zatrudnić się należy, przeto j.w. posłowie dołożą usilnej troskliwości o powrót rządu i dawnych ustaw, których mądrością i dokładnością, póty Rzeczpospolita była gruntownie trwającą, póki ambicja, interes, influencje i oso-biste pożytki nie zaczęły podkopywać istotnych fundamentów republikańskich. To służyć j.w. posłom [116] będzie za prawidło utrzymania rządu czystego repu-blikańskiego, nie mieszając żadnej innej formy, mając w najpierwszym względzie święte ustawy, religią katolicką gruntownie utrzymujące i całość przywilejów wszelkich ubezpieczające.

4. Uwaga na szczupłość pozostałości obrębu kraju naszego powszechnie obróci uznanie, iż ani tak licznych (jak dotąd widzimy) ministrów, ani tyle wojska utrzymywać mamy potrzebę. Rzecz jasna poda wiele widocznych dla j.w. posłów demonstracyi, iż i ministrów razem z ich pensjami i wojska do tyła zmniejszyć należy, ile proporcja i uwaga na szczupłość kraju i pozostałe intratę krajowe, obejmować w miarę istotnej potrzeby mogą, a przeto i podatki zmniej-szonemi być żądamy.

5. Nie można oprzeć się bolesnej dolengliwości, jak jej powszechnie wszy-scy mieszkańcy krajowi doznali, płacz, ubóstwo, nędza i śmierć z okazji głodu doświadczone wymuszają nas, żebyśmy o ratunek do najwyższego rządu zanie-śli prośby, wojsko rosyjskie, oprócz ustawicznych dostarczeń przez konfедера-cje miejscowe dyspartymentowanych, zabierały ostateczne do wyżywienia fun-dusze tak dalece, że za wejściem onych mając stawione w polach stojące zboże, a pośledniej zabrane od nasienia ziarna, nic innego spodziewać się nie można, tylko nieszczęścia niczym od wojny najokrutniejszej nie różniącego się. Upew-nienia najjaśniejszej imperatorowej całej Rosyi wątpić nie dopuszczają, ażeby ta krzywda przeciwiająca się pełnemu ludzkości jej sercu od jej pochodziła rozkazów, zwłoka lub zaniedbanie rządzących lekceważyła boleść uciśnionych i powodem tego zamiast co by zwierzchność nadgradzać krzywdy miała codziennie powiększa

ubóstwo mieszkańców. Z tego cośmy dotąd doświadczali wnosić koniecznie musimy, że następnie od równego prześladowania wolni nie będziemy, dlatego najmocniej zalecamy j.w. posłom naszym, ażeby na sejmie następującym domagali się o wysłanie posłów do najjaśniejszej monarchini rosyjskiej z przełożeniem krzywd poczynionych i z prośbą o nadgodę onych, jako kwitami demonstrowanych i zaprzysiężonych, i uwolnienie od dalszych podobnych ucisków i prześladowań, a szczególnie o ewakuację wojska rosyjskiego.

6. Zatrzymane kasy krajowe [116v] w miejscach kordonem zajętych odebrało sposobność skarbowi Rzeczypospolitej opatrzyć potrzeby nieuchronne, racząc [sic] ichmość panowie domówić się o układ skuteczny z j.w.j.p. ambasadorem pełnomocnym najjaśniejszej imperatorowej i najjaśniejszego króla jegomości pruskiego²⁹³, ażeby takowe zatrzymane kasy powróconemi zostały.

7. Sądy czyli subselia *primae instantiae* docześnie przez konfederację urządził czekają wyraźnej względem siebie ustawy. Nic dla kraju nie ma szkodliwszego, kiedy ani jurysdykcja, ani obywatel względem siebie nie jest przez ustawę pewnym, na czym straż jego bezpieczeństwa jest zasadzona, kiedy ustawicznej lęka się odmiany, która w widokach mądrej polityki nigdy za pożyteczną mniemana być nie może, jakikolwiek zatym przedsięwzięty będzie co do sądownictwa układ, j.w. posłowie dostrzegać będą, żeby przywileje, jako rzecz święta i szacowna, połamanemi nie były. Co się tycze Trybunałów, głos narodu powszechny woła o najprędsze wrócenie tej zatrzymanej jurysdykcji, a j.w. posłowie dostrzegać są obowiązani, ażeby ustawy Trybunałów pierwiastkowemi prawami umocowanych najmniej nie odmieniono, oprócz jeśliby w ordynacyi rejestrów lub w widoku przyspieszania sprawiedliwości stronom był podany dogodny projekt.

8. Pozbawiony naród i magistratur sądowniczych, i prawodawczych z powodu rewolucyi, wskazywał drogę obywatelom wszystkie swoje potrzebowania ogólne i szczególne do rezolucyi najjaśniejszej konfederacyi podawać, z tego wynikło, że też najjaśniejsza konfederacja, nie chcąc cisnącego się obywatela zostawiać bez odpowiedzi, przymuszoną była na jednostronne wniesienia wydawać sancyta, które, gdy się okazują być w znaczeniu jedne wątpliwe, drugie zaoczne, inne między sobą sprzeczne, inne zaś zupełnie z prawem i słusnością nie zgodne, przeto j.w. posłowie dołożyć się mają, ażeby sancyta wszystkie, które za wieczne prawa chciano mieć rozumiane, przejrane, roztrząsane i co do istoty waloru swojego decydowane na sejmie były. Wyroki zaś sądowniczej konfederacyi z przyjętej dobrowolnie przez strony rozprawy złożone, z ordynacją generalności zgodne zostać w walorze zupełnym mają. Wszystkie zaś sprawy przez sancyta z subseliów własnych wyjęte i *ante omnes causas* do sądenia konfederacyi generalnej sądowniczej przeznaczone, jako z racyi ekspirującej się [117] konfederacyi wyegzekwować się nie mogące, *retro* do właściwych subseliów odwołanemi być mają, które porządkiem procesu dawnego w przyzwoitych subseliach sądene być mają, o co j.w. posłowie domówić się nie przepomną.

²⁹³ Posłami byli Jakob Sievers i Ludwig Buchholtz.

9. Układ sposobu sejmikowania, sejmowania i stosunku między magistratami wzajemnego ustawicznymi przemianami tak jest zawikłany, iż obywatele im bardziej cel ustawy pojmować usiłują, tym więcej dostrzegą wątpliwości i kwestyi, gdy zatem materia rządowa przedsięwziętą będzie, j.w. posłowie troskliwymi będą, ażeby ustawy bądź sejmów, bądź sejmików nierozwlekłe, dokładne, obywatelów niemordujące i majątki onych nieniszczące opisanemi były, wszakże jeśliby nalegania obce nie dopuściły zatrudnić się wygodnemi dla kraju ustawami, a całkowicie konstytucją 1775 roku wrócić przymusiły²⁹⁴, w ten czas przynajmniej j.w. posłowie usilnego dołożą starania, ażeby tłumaczenia prawa i moc egzekucyi do Rady Nieustającej odjętemi konieczne zostały.

10. Wieści obszerne trwożą obywateli, iż J.K.M. P.N.M. długi swoje pieniężne żąda mieć przez naród opłaconemi, pamiętając na skłonność powolną narodu, który tak obfite fundusze ofiarował potrzebom i użyciu króla, spodziewać by się należało, iż J.K.M. żądać tego nie może i dlatego j.w. posłowie demonstrować będą, ile Rzeczpospolita długów J.K.M. opłaciła, ile ze skarbu swojego oprócz dóbr ekonomicznych dochodu ofiarowała, a mocą tej demonstracji odwracać będą usiłowania J.K.M., zawsze sprzeciwiając się najmocniej, ażeby naród ciężarów królewskich opłaceniem nie zatrudniał się.

Damazy Romer, chorąży woj. tr.; Antoni Hryniewicz, sędzia ziemiański woj. tr.; Władysław Laudański Stegwiło, sędzia ziemiański woj. tr.; Piotr Kluczkowski, pisarz ziemiański woj. tr.; Michał Odyniec, mostowniczy woj. tr.; Tadeusz De Raes, sędzia gr. woj. tr.; Michał Tański^a, strażnik woj. smoleńskiego; Feliks Eytmin, ciunowicz woj. tr.; Jan Godaczewski; Andrzej Tur, pisarz ziemiański pow. mer.; Tomasz Skarżyński, sędzic ziem. woj. tr.; Michał Golejewski, skar[bnik] o[szmiański]; Jan Leszczyński, komor[nik] woj. tr.; Aleksander Rossochacki, ro[tmistrz] woj. tr.; Tadeusz Danilewicz, r[otmistrz] tr.; Antoni Rossochacki, rotmistrz woj. tr.; Florian Paszkowski, rotmistrz woj. tr.; Antoni Żyliński; Szymon Danilewicz, r[otmistrz] woj. tr.; Rafał Rossochacki; Benedykt Żyliński; Wincenty Szczodro, czesznik woj. tr.; Ignacy Kozakiewicz, s. k. w.; Jan Kirklewski; Jan Golejewski, konsyliarz miej[ski] woj. tr.; [117v] Antoni Skarżyński, komisarz cywilno-wojskowy tr.; Tomasz Kwiatkowski, komor[nik] woj. tr.; Jan Rossochacki, pisarz aktowy ziemiański woj. tr.; Józef Odyniec, puł[kownik] i kom[isarz] cywilno-wojskowy tr.; Michał Tański, klucznik woj. tr.; Tadeusz Hryniewicz; Stanisław Gross, rotmistrz woj. tr.; Jan Żyliński; Wincenty Desztrunk, koniuszy woj. tr.; Stanisław Godlewski, kon[syliarz] konfederacji woj. tr.; Józef Rossochacki, r[otmistrz] woj. tr.; Franciszek Rossochacki, r[otmistrz] woj. tr.; Rafał Stegwił, ro[tmistrz] woj. tr.; Józef Odyniec, kom[ornik] woj. tr.; Maciej Krzywobłocki, sędzia ziemiański tr.; Stanisław Gross, r[otmistrz] woj. tr.; Jan Żyliński; Józef Kościewicz; Adam Mańkowski; Jakub Pacewicz; Onufry Boładź; Onufry Rossochacki; Piotr Słabrowski; Maciej Plasewicz; Stanisław Sielawa; Wiktory Buyniewicz; Jakub Czyrwiński; Józef

^a Nazwisko nadpisane.

²⁹⁴ „Ubeśpieczenie sejmów ordynaryjnych”, VL, t. 8, s. 81 (fol. 118).

Horbaczewski; Antoni Warecki; Symon Żyliński, por[ucznik] woj. tr.; Jan Giećwicz Monczuński, ł. r., woj. tr. kom[ornik]; Antoni Woydag; Józef Kuczewski, sta[rosta] kowgański; Józef Rymwid Mickiewicz, r[egent] gr. upicki; Tadeusz Dobarski; Felicjan Stambrowski; Aleksander Marcinowski; Bonifacy Stembrowski; Sylwester Stambrowski; Dominik Bogucki; Kazimierz Borkowski; Józef Skarbek; Lucydy Zaleski; Nikodem Monkowski; Grzegorz Pacowski, por[ucznik] star[odubowski].
[70 podpisów]

CLIII. Sejmik deputacki w Trokach 3–4 II 1794

Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego – zobacz niżej.

CLIV. Sejmik gospodarski i elekcyjny w Trokach 4–6 II 1794

213. Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego, 6 II 1794

Rkps LVIA, SA 6114 k. 349–352v – kopia w księdze ziemskiej: Akt laudum sejmikowego, 6 II 1794 w ziemstwie trockim aktykował Józef Jeleński, ciwun i marszałek woj. tr.; pod dokumentem adnotacja o wydaniu przez Jana Rossochackiego, pisarza.

Roku 1794 miesiąca *februarii* 3 dnia, my, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, szlachta i obywatele województwa trockiego w terminie prawem sejmku przeszłego do rozpoczęcia obrad sejmikowych wyznaczonym zgromadzeni do przeznaczonego tymże prawem miejsce sejmikom, do zamku w mieści[e] J.K.M. Trokach położonego, po zagajeniu onych przez j.w. Józefa Jeleńskiego, ciwuna woj. tr., generała majora wojsk W.Ks.L., i po uformowaniu koła porządkowego, na rotę prawem przepisaną od tegoż j.w. prezydującego odebrawszy przysięgę, przystąpiliśmy do wyboru asesorów, w rzędzie których wybrawszy porządkiem losów prawem przepisanych, jako to w.j.p. Tadeusza Podbereskiego, Józefa Potrykowskiego, sędziów ziem. trockich, Tadeusza Tańskiego, horodniczego, Michała Tańskiego, klucznika, Ignacego Staniewicza, komornika, Jana Golejewskiego, eksdeputata, urzędników trockich i po ogłoszeniu egzystencji onych, niemniej [349v] po wysłuchaniu również według rot w konstytucji nowego prawa zadeterminowanej przysięgi, idąc porządkiem prawa, najprzód do wyboru deputata na Trybunał Główny przystąpiliśmy, po ogłoszeniu do tej funkcji podających się kandydatów, wielmożnych Antoniego Hryniewicza, sędziego ziem. tr., Józefa Odyńca, pułkownika, Aleksandra Kuczewskiego, horodniczego tr., w celu dokładniejszego w tej mierze ułożenia się i między wielmożnymi kandydatami umiarkowania,

za zgodą powszechną wszystkich na tych obradach najdującym się sesją na dzień następujący, to jest na dzień 4 februaryi odłożyliśmy.

Dnia 4 februaryi po [z]rzeczeniu się na piśmie podanym przez wielmożnego Aleksandra Kuczewskiego pretensyi do funkcyi deputata i po odstąpieniu dobrowolnym tejże pretensyi przez wielmożnego Józefa Odyńca, pułkownika, za uczynioną obiekcją przeciw wyrazom wspomnionym wielmożnego Kuczewskiego rzezonem umieszczonych, po danej na to przez j.w. marszałka i asesorów rezolucyi, nie mniej po zaakceptowaniu tejże rezygnacyi, zgodnemi głosami, bez żadnej opozycyi na następny Trybunał wielmożnego Antoniego Hryniewicza, sędziego ziem. tr., obraliśmy i ogłosiliśmy, a po wysłuchanym tegoż wielmożnego Hryniewicza w obecności naszej według prawa juramencie porządną kolejną przystąpiliśmy do sejmików gospodarskich, po zagajeniu których przez j.w. prezydującego [350] i po przeczytaniu na urząd wakującego podkomorstwa kandydatów, j.w. Damazego Romera, chorążego tr., wielmożnego Roberta Kazimierza de Raessa, sędziego ziem. tr., a tym powodem na przypadek postąpienia na podkomorstwo j.w. Damazego Romera do zawakować mogącego chorąstwa, po doniesieniu podających się do tego urzędu wielmożnych Władysława Laudańskiego Stegwiły, sędziego ziem. tr., Tadeusza de Raessa, sędziego gr. tr., również po ogłoszeniu podających się do komisji porządkowej kandydatów i po wyznaczeniu do obrachowania przeszłej komisji cywilno-wojskowej trockiej wielmożnych Piotra Kleczkowskiego, Antoniego Żylińskiego, sędziów ziem. tr., czytane było zgłoszenie od w.j.p. Macieja Krzywobłockiego, sędziego ziem. tr., jako delegata z województwa trockiego do odebrania za prowiant, furaz i inne pretensje stosowane do wojska rosyjskiego pretendowanej sumy, ku któremu zamiarowi wysłany, gdy uręczonej tak długo nadgrody zyskać nie może i kiedy oną odbierze nie przewiduje z tych miar, już to w chęci zaradzenia się, jak ma dalej w tej usłudze zachować, już to w żądaniu, aby obmyślono zwrot łożonego nadto ekspensu, przeto tak dla porozumienia się między sobą do wakujących urzędów kandydatów, jako też dla dostatecznego zaradzenia wspomnionemu w.j.p. delegatowi [350v] sesja takowa, za zgodą całego województwa, przez j.w. prezydującego do dnia 5 *februarii* solwowaną została.

Dnia 5 *februarii* po zagajeniu przez tegoż j.w. marszałka sesyi w przepisanej prawem porze, gdy podane zostało na pioncie^a rzeczenie tak przez wielmożnego Roberta Kazimierza de Raessa, sędziego ziem. tr., pretensyi do podkomorstwa, niemniej w.j.p. Władysława Laudańskiego Stegwiły do wakansu chorążego, jednomyślnością j.w.j.p. Damazego Romera, podkomorzym woj. tr., a w.j.p. Tadeusza de Raessa, chorążym tegoż województwa obrawszy, ogłosiliśmy. W kolei zaś dalszych gospodarskich czynności, sesję do dnia następującego, to jest do dnia 6 *februarii* odłożyliśmy.

Dnia 6 *februarii*, po zwyczajnym zagajeniu w tym dniu sesyi przystępując do ułatwienia wszystkich gospodarskich czynności, wielmożni deputowani

^a Słowo trudno czytelne.

do okalkulowania przeszłej komisji cywilno-wojskowej czynili relacją, w której, ponieważ zostało doniesionym, że taż komisja ujętą dla nieegzystencji swojej od początku utworzenia się konfederacji targowickiej, nie mogła przyzwoitych sporządzić rachunków, już to że przez czas rewolucyjny też rachunki u różnych w.i.p.p. komisarzów przeszłych w partykularnych zostają składach i tak rychło [351] do kalkulacji dostarczone być nie mogły, przeto zlecone tejże komisji, aby przed następnymi sejmikami pierwszemi, *etiam* przed jednym którymkolwiek z deputowanych rachunki z percept i expens złożyła, a ciż wielmożni deputowani relacją i opinią swoją na najpierwsze przynieśli sejmiki, odpowiadając zaś na zgłoszenie do województwa naszego w.j.p. Macieja Krzywobłockiego, delegata, uprosiliśmy j.w. Jeleńskiego, marszałka, aby pismem swym imieniem całego województwa złożył za te posługi należyte onemu uprzejmości oświadczenie, a zaparęczając wdzięczność i pamięć, iż kiedy te czynności w jednym celu usłużenia województwu dopełnia, aby nie ponosił straty łożonego na podróż expensu, że tak zwrot onych, jako i samą usługę względnych współobywateli sercach zaparęczwszy dalsze troskliwość dochodzenia wspomnianej sumy za magazyny według uwagi podobieństwa jej dojścia własnemu [351v] jego zostawił przewidzeniu, równie aby uwiadomił, że obligowaliśmy tegoż j.w. prezydującego od całego naszego województwa zanieść prośby do j.w. ministrów prowincji litewskiej, iż by z kim będzie należało odzyskanie tylekroć wspomnianej sumy raczyli traktować.

Po tych czynności skutecznieniu przystępując do wyboru komisji porządkowych, po powtórny przeczytaniu rejestru kandydatów, gdy w.i.p.p. Michał Czyż, komornik lidzki, Józef Golejewski, skarbnikowicz oszmiański, Józef Uzłowski, chorąży rosyjski, ambiencji swojej odstąpili, jednomyślnością dziewięciu komisarzy, to jest w.i.p.p. Stanisława Godlewskiego, regenta, Michała Juniewicza, komornika tr., Onufrego Eytmina, ciwunowicza tr., Ignacego Stegwiłły, rotmistrza, Ignacego Jeleńskiego, ciwunowicza tr., Józefa Odyńca, skarbnika, Józefa Duszakiewicza, komornika, Tomasza Skarżyńskiego, sędziego ziem. tr., Desztrunga Stanisława, stolnika tr., obrawszy, ogłosiliśmy. A odebrawszy od tychże w.i.p.p. komisarzy porządkowych na rotę prawem przepisaną przysięgę, wykonanie tejże przysięgi przez w.j.p. Ignacego Jeleńskiego, ciwuna tr., jako nie obecnego dopiero na obradach niniejszych przed kompletem komisarzy zastrzeżliśmy. W ostatku położony na piśmie [352] rezygnacyi rotmistrzostwa tr. przez w.j.p. Wincentego Desztrunga, komornika tr., wielmożny Stanisław Desztrung na takowy urząd rotmistrza jednomyślnymi głosami wyniesiony został, a co się ściągą wyznaczenia pensyi dla wybrać się przez komisję porządkową mającego pisarza, zgodnie moc i walor wyznaczenia takowej pensji tejże komisji poleciliśmy, a w przypadku nie dostarczającego na to funduszu z szelężnego do przeznaczonego *quantum* obmyślić źródło na pierwszych sejmikach udeterminowaliśmy.

Które to takowe laudum nasze w tym dniu, limitując niniejsze obrady sejmikowe, przez j.w. marszałka i asesorów wedle nauki prawa po przeczytaniu w obecności wszystkich na te obrady zgromadzonych, podpisane mieć chcieliśmy.

Actum w Trokach ut supra.

Józef Jeleński, ciwun i marszałek woj. tr.; Tadeusz Podbereski, sędzia ziem. woj. tr., asesor; Józef Potrykowski, sędzia [352v] ziem. woj. tr., asesor; Tadeusz Tański, horodniczy i asesor woj. tr.; Michał Tański, klucznik woj. tr., asesor; Ignacy Staniewicz, komornik woj. tr., asesor; Jan Golejewski, asesor woj. tr.
[7 podpisów]

CLV. Zjazd konfederacki w Trokach 4 V 1794

214. *Laudum zjazdu, 4 V 1794*

Starodruk BK 35215 – wypis z ksiąg ziemskiej woj. tr., 4 V 1794 w ziemstwie trockim aktykował Damazy Romer, podkomorzy tr.; pod dokumentem adnotacja o podpisach, odrys pieczęci z literami LS w wieńcu, podpis Jana Rossochackiego, pisarza aktowego ziem. woj. tr., i potwierdzenie zgodności z protokołem.

Rkps BK 01091, k. 211–212v – kopia niekompletna.

My, bracia i obywatele województwa trockiego niżej na podpisach naszych wyrażeni, w stolicy swojej obecni w osobach nas samych, jako też i dalszych braci i obywateli, jeszcze do stolicy naszej nie przybyłych, a z zupełną chęcią do wspólnego czynienia i myślenia spieszących, dążąc najrychlej i najtroskliwiej do powszechnego zjednoczenia chęci i serc naszych, unosząc się oraz duchem najwyższej wdzięczności do naczelników pierwszych, którzy, gardząc wszelkimi niebezpieczeństwami, oddali w hazard życie i majątki i nam ten szanowny przykład ku naśladowaniu^a, w dniu dzisiejszym do miasta Trok przybywszy, wraz akces do aktu powstania narodu z najżywszą skwapliwością uczyniliśmy i ony w następujących słowach wyrażamy.

Obywatele województwa trockiego za doszłym do nas uniwersałem Rady Najwyższej przez akt wileński powstania narodu miesiąca kwietnia 24 dnia w roku teraźniejszym 1794 ustanowionej, widząc w akcie tego powstania samą szczerą gorliwość ratowania Ojczyzny naszej wszystkimi sposobami, że się chętnie łączemy do tego aktu, niosąc w ofierze na posługę narodu życie i majątki, a najwierniejsze rozkazom Najwyższej Rady i wszystkim deputacjom, i magistraturom tymże aktem ustanowionym i ustanowić się mogącym posłuszeństwo, akces ten do aktu w Wilnie utworzonego miesiąca apryla 24 dnia roku 1794 dnia^b [sic] przy wykonanej osobno przysiędze dobrowolnie rękoma naszema podpisujemy.

Przysięgę zaś wykonaliśmy w te słowa:

my przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedynemu, jako Ojczyźnie życiem i majątkiem najgorliwiej służyć będziemy i to wszystko,

^a W rkps. dodano „zostawili”.

^b W rkps. brak słowa „dnia”.

co z nas należeć będzie, do mocy i obrony niniejszego aktu powstania narodu gorliwie i poczściwie dopełniać nie omieszkamy, a co nam od władzy którejkolwiek z tego aktu powstanie narodu będącej powierzonym zostanie, nie tylko sekretu zachowamy^c, ale też w całym^d postępowaniu naszym, nigdy partykularnego względu, lecz ogólne dobro kraju mieć będziemy, tak nam Boże dopomóż i niewinna męka Jego.

Gdy takim sposobem akt złączenia się naszego przysięgą zatwierdzonego uczyniliśmy, wraz w celu rady i obrony dalsze dopełniając czynności, do wybrania osoby na delegata do Najwyższej Rady Narodowej województwo nasze reprezentującego stosownie do uniwersału wydanego przystąpiliśmy i kiedyśmy o tej potrzebie braci i obywatelom donieśliśmy, wraz powszechna wszystkich braci i obywatelów ufność dała uznanie, ażeby j.p. Granowski, sekretarz koronny, jako jednomyślnie i usilnie żądany, do przyjęcia delegacji był wezwany. Cnota jego, miłość Ojczyzny, znane powszechności przymioty, obfita sposobność Rady, wszystko to były święte pobudki życzyć go delegatem. Nie tajno nam jest z jakim oporem wciągany do spisku targowickiego, naglony, uciemieżany srogością nie-ludzkiego żołnierza moskiewskiego, przyciskany edyktem tegoż spisku, konfiskatę całego majątku deklarującym, ^enieobecny i aż do kordonu^f cesarskiego usunięty, a w Dubnie o mil kilkadziesiąt zapisany, na żadnej sesyi targowickiego związku, [2] ani w Koronie ani w Grodnie nieznajdujący się, ani do jakiegokolwiek bądź aktu tejże Targowicy *qua* konsyliarz, ani przed sejmem, ani w czasie sejmu grodzieńskiego, ani na prywatnych sesjach nie znajdujący się, ani ściągający ręki bądź do jakiegokolwiek szkodliwej dla Ojczyzny czynności^e, lubo wymuszenie przyjąć był przynaglony tytuł konsyliarza targowickiego, ale że był dalekim należeć do skutków przeciw narodowi szkodliwych, jest nam dostatecznie wiadomo, a zatym kiedy uniwersał Najwyższej Rady Narodowej tych konsyliarzy ufności niegodnych rozumieć zdaje się, którzy z dobrowolnością, bez musu przewodników spiskowych^g do konsyliarstwa w spisku targowickim cisnęli się, jakiej dobrowolności cienia nawet j.p. Granowski nie miał, przeto z powodów wyżej położonych jesteśmy pobudzeni z skwapliwością wzywać go do przyjęcia delegacji, jakoż powszechnemu dogadzając usiłowaniu j.p. Michała Granowskiego, sekretarza koronnego, za delegata do Rady Najwyższej jednomyślnie obraliśmy i przez niniejsze laudum umacniamy i ogłaszamy, ^hufając, że Najwyższa Rada od takiej delegacji z naszego województwa usuwać tak zacnego męża nie raczy w tym jedynym celu, aby wielu gorliwym i cnotliwym obywatelom, najmniej krajowi nieszkodzącym, na moment tylko przemocy uległym, teraz do wspólnej obrony kraju rąk nie związywała. A za tym obowiązujemy j.p. Granowskiego^h, ażeby wraz

^c W rkps. zamieniono na „dochowamy”.

^d W starodruku „aałym” zamiast „całym”.

^{e-e} W rkps. fragment dopisany na marginesie.

^f W rkps. jest „kraju” zamiast „kordonu”.

^g W rkps. dodano „i Moskwy”.

^{h-h} W rkps. fragment dopisany na marginesie.

po odebraniu niniejszego laudum o akcesie naszym z najmilszą chęcią i dobrowolnością uczynionym Radzie Najwyższej Narodowej oświadczył i mocą niniejszego polecenia o wszelkich potrzebach dobra narodu tyczących się wspólnie z innymi radził i wszelkie czynności łącznie z Radą Najwyższą egzekwował, obowiązujemy.

Co się zaś tyczy ustalowania komisji porządkowej, która do władzy zwierzchności narodowej obowiązana posłuszeństwa, wszystkie zlecenia od władz publicznych wychodzące wiernie, troskliwie i gorliwie wypełniać będzie powinna.

Ponieważ z woli Najwyższej Rady Narodu w uniwersale pod dniem 27 kwietnia roku teraźniejszego opisanego, ci winni składać magistraturę komisji porządkowej, którzy w roku 1792 14 lutego wybranymi zostali na sejmikach, dlatego my, bracia i obywatele na skutek woli Rady Narodowej i.p.p. Aleksandra Kuczewskiego, horodniczycy, Józefa Karola Woysiatta, dworzanina skarbowego, i Ignacego Stegwiłłę, sędzica ziem., Jana Odyńca, skarbnikowicza, Jakuba de Sztrunka, stolnikowicza, Ignacego Skarżyńskiego, sędzica ziem.ⁱ, Antoniego Tańskiego, porucznikowicza, Władysława Hryniewicza do egzekwowania funkcji komisarzy cywilno-wojskowych wezwaliśmy i ażeby czynność swoje stosownie do prawideł konstytucji rządowej 3 maja 1791 roku z największym, najwierniejszym dla Najwyższej Rady deputatów teraz ustanowionych i ustanowić się mogących posłuszeństwem sprawowali oraz żeby wedle uniwersału pod dniem 27 kwietnia roku teraźniejszego stosownie zachowali się, oświadczyliśmy i najusilniej zobowiązaliśmy.

W ostatku z powodu uniwersału Rady Najwyższej w roku teraźniejszym 1794 miesiąca kwietnia 27 dnia wydanym, w którym warunek położony oddalenia od Rady i usługi publicznej wszystkich tych obywateli, którzy w spisku targowickim za konsyliarzów, pisarzów lub do jakich funkcji pociągnięci byli, bacząc naszych ziomek i obywateli zasmuceniem przenikniętych, żyjąc z nimi w obradach publicznych, a przeto bliskimi będąc świadkami przykładowego w urzędowaniach wszelkich^j pełnienia obowiązków, nie możemy utaić wyznania naszego przed publicznością, a szczególnie przed Radą Najwyższą Narodową, że jesteśmy pełni wdzięczności za ich cnotę, przychylną do narodu, sprawiedliwość w pełnieniu poleconych urzędowań i dlatego upraszamy wybranego dopiero delegata, ażeby w imieniu województwa naszego oświadczył nasze świadectwo i rękojmą, iż między wszystkimi temi obywatelami, którzy będąc w naszym województwie osiadłymi ziomekami, urzędnikami, nieszczęśliwie i wymuszenie wprowadzeni zostali w funkcje spisku targowickiego, nie masz żadnego, który by nie zasługiwał powszechnego zaufania i który by w tej gwałtownej Ojczyźnie naszej potrzebie nie mógł albo nie chciał być w wszelkim rodzaju pomocą, radą i przykładem [3] i dla tego z serc i uznania naszego oddając tym nieszczęśliwym obywatelom sprawiedliwość, wyznania i rękojmą naszą osobno wydaliśmy i do akt naszego województwa oddaną mieć żądaliśmy.

ⁱ⁻ⁱ W rkps. nie wymieniono tej osoby.

^{j-j} W rkps. „wszelkich ich urzędowaniach”.

W kolei dalszych czynień naszych względem dostarczenia obrony i pomocy przedsięwziętych, potrzebę rekruta i dostarczenia przyzwoitego nań kosztu rozbieraliśmy, od którego najmniej nie usuwając się, owszem z skwapliwością troskliwość naszą oświadczając, poleciliśmy j.p. delegowanemu, ażeby w imieniu województwa oświadczył Najwyższej Radzie Narodowej, że jaka tylko liczba rekrutów i podatków publicznych przez Najwyższą Radę przeznaczoną zostanie, najporywczej^k egzekwować będzie, dlaczego obligowaliśmy jeszcze j.p. delegowanego, ażeby wybór rekruta, nie był przez dwory egzekwowanym, lecz żeby destynowana komenda sama wybierała: z doświadczenia to wiemy, że rolnicy wybieranie rekrutów przez dwory z nieukontentowaniem i suspicią przyjmowali, a po wielu miejscach mocnym oporem sprzeciwiali się, gdy przeciwnie zesłana komenda utwierdzi rolnika, że ten rekrut nie jest prywatnym dziedzicą interesem, oprócz tego też komenda dogodnie do potrzeby i miary upatrzeć rekruta przyzwoiciej potrafi. Co się zaś tycze wolunteriuszów, których województwo najtroskliwiej zachęcać i zbierać usiłuje, a szczególnie w.j.p. Romer, podwojewoda, ofiarując siebie i syna swojego jedynaka przyjął zatrudnienie i uskutecznienie, gdy widzimy w uszczuplonym naszym województwie, ^lbo tylko 345 dymów szlacheckich mającym^l, dosyć wielu z ochotą i gorliwością oświadczający się, ku opatrzeniu zatym potrzeb dla nich koniecznych i przyzwoitych sumę tysięcy czerwonych złotych we złocie i 2500 rubli w monecie w komisji porządkowej województwo całe w gotowiźnie składa. Udzielenie^m sumy 4300 kilkadziesiąt rubli za magazyn od Moskwy przez ręce w.j.p. Macieja Krzywobłockiego, sędziego ziem., opłaconej, całość takową, jaka po złożonym rachunku przez wielmożnego Krzywobłockiego ekspensy bądź w gotowiźnie bądź na kredytach przez niego czynionych okaże się, podobnież złożyć w komisji porządkowej na potrzeby tychże woluntariuszów determinowaliśmy. Definicją zaś mającego się dać przez j.p. Krzywobłockiego rachunku na pierwszych sejmikach zachowaliśmy.

W ostatku wszystkie nasze natężając usilności ku wsparciu potrzeby publicznej dążące i oprócz ofiar województwa całego wyżej pomienionych otworzyliśmy księgę, do której każdy wedle swojej sposobności szczególną zapisał ofiarę i tę księgę troskliwości komisji cywilno-wojskowej, równie jako i akt akcesu naszego w zamiarze przyjmowania dalszych ofiar i przysięgę od braci obywateli, którzy na czas niniejszy dla snującego się i wszystko niszczącego nieprzyjaciela z domów pouciekali, ledwo dopiero z trwogą wracać się mogą, poruczyliśmyⁿ.

Przedsiębiorąc jeszcze dalszą troskliwość naszą w urzędowaniu wewnętrznego w województwie naszym porządku, bezpieczeństwa i spokojności jednomyślną radą następnie ułożyliśmy. Naprzód j.p. Tadeusz de Raes, chorąży tr., ma kreować w każdej parafii rotmistrza, którego będzie powinnością nieustannie

^k W rkps. dodano „województwo”.

^{l-l} W rkps. fragment dopisany na marginesie.

^m W rkps. dodano „z”.

ⁿ Tu kończy się rękopis.

śledzić zdrady obywatelów i obroty zbliżającego się nieprzyjaciela i oraz donosić komisji cywilno-wojskowej, a ta do Najwyższej Zwierzchności donieść nie omieszką. Po wtóre należeć do tychże rotmistrzów będzie dozierać, rewidować rolników, jeżeli na skutek zalecenia Rady są uzbrojeni lub nie i raportować nieposłusznego do komisji cywilno-wojskowej będzie. Po trzecie jeśli zbliżał się nieprzyjaciół, ma alarmować i ruszyć wszystkich włościan w tej parafii mieszkających i z nimi wszystkich przeszkód, azardów na pokonanie nieprzyjaciela użyć. Po czwarte każdy rotmistrz mieć pod swoją komendą będzie 10 szlachty, czyli obywateli z kolei obranych na koniach z orężem, których używać będzie na śledzenie wszelkich o nieprzyjaciółach wiadomości i donoszenie o wszystkim komisji cywilno-wojskowej. Po piąte każdy rotmistrz z komendy swojej, czyli parafii, co tydzień po trzech szlachty zbrojnych na straż do komisji porządkowej przysyłać będzie, a zwierzchność [4] dozór tak nad wszystkimi rotmistrzami, ich komendami, rolnikami parafii, jako też i temi wszystkimi, którzy asystować będą bezpieczeństwu komisji cywilno-wojskowej do j.p. Tadeusza de Raessa, chorążego tr., należeć będzie, którego obowiazaliśmy, ażeby do urządzenia rotmistrzów parafii najskuteczniejszych użył rozrządzeń, mając na względzie tych, którzy samojedni w domach mieszkają i tym powodem do lokalnej rezydencji w Trokach obowiązawszy poleciliśmy, ażeby w przypadku zbliżenia się nieprzyjaciela do której parafii tyle ruszył rotmistrzów z ich milicją i rolnikami parafialnemi i tylko do pokonania nieprzyjaciela potrzeba wypadać będzie. Względem czego wszystkiego znosząc się z komisją cywilno-wojskową i najwyższą narodową zwierzchnością troskliwie, pilnie i skutecznie czynić j.p. chorąży będzie powinien. Że zaś w zdarzonym jakowym przypadku tenże j.p. chorąży oddalić się od miasta Trok, miejsca sztabu wojewódzkiego, może, a zwierzchność nad rotmistrzami czuwająca być zawsze powinna, przeto ku pomocy potrzebnych działań j.p. Stanisława Eydziatowicza, obywatela z czułości i przywiązania do dobra publicznego szanowanego, pułkownikiem nad tymiż rotmistrzami, ich komendami i parafiami postanowiliśmy i onego do pomocy i rady, i egzekucji j.p. chorążemu dodaliśmy, a w przypadku nieobecności w Trokach j.p. chorążego wszystkie obowiązki takie, jakie do chorążego wyraziliśmy. Gdy zatem obiekt naszej troskliwości potrzebuje dogodnego i najskuteczniejszego wykonania, które jedynie i szczególnie od troskliwości komisji cywilno-wojskowej zalegać musi, względem czego, kiedy zbyt szczupła liczba komisarzy cywilno-wojskowych na obrady nasze zebrana wniosła swoje usiłowanie, ażeby w pomoc pracy i egzekucji kilku obywateli doświadczeniem i sposobnością pracy utalentowanych województwo wybrało i wyznaczyło, z takiego powodu w celu jedynie najgorliwszej chęci wykonania zobligowaliśmy i.p.p. Macieja Krzywobłockiego, Michała Juniewicza, Józefa Duszakiewicza, Michała Czyży, Józefa Rogalskiego, Jana Leszczyńskiego i onych do pomocy działań w komisji cywilno-wojskowej uprosiliśmy, których pod odpowiedź i posłuszeństwo zwierzchnościom narodowym poddaliśmy i takowe laudum rękoma własnymi podpisaliśmy.

Działo się w Trokach, roku 1794 miesiąca maja 4 dnia.

215. Testymonium szlachty trockiej, 4 V 1794

Starodruk BK 35216 – wypis z ksiąg ziemskiej woj. tr., 4 V 1794 w ziemstwie trockim aktykował Damazy Romer, podkomorzy tr.; pod dokumentem adnotacja o licznych podpisach oraz dopisek: legi Ignacy Lenkiewicz, mp.

My, bracia, obywatele wiadomo mieć chcemy w całej powszechności, a szczególnie Radzie Najwyższej Narodowej, iż gdy wedle jej gorliwej troskliwości zdało się oświadczyć nieufność do wszystkich obywateli, którzy w spisku targowickim bądź urząd konsyliarza, bądź jakąkolwiek funkcją sprawowali, iż ani do reprezentacyi w Radzie Najwyższej, ani do komisarzów porządkowych używanemi i obranemi być nie mogą, z tego powodu my, bracia, obywatele, czując, że w obywatelach, braciach naszych za jakimi świadectwo nasze oświadczamy, nigdy omylnego nie mieliśmy zaufania, że ich cnotliwe i przykładne urzędowanie i powierzeń wykonanie umacnia to w nas na zawsze pamiętkę winnej od nas wdzięczności, bacząc, że w teraźniejszym Ojczyzny naszej stanie życziwą, wierną i dostateczną mieć z nich jesteśmy pewni radę i pomoc, żądamy, ażeby Rada Najwyższa Narodowa raczyła przyjąć przekonanie, iż powszechnego w narodzie są godni zaufania. Patrzaaliśmy jak przewodnicy spisku targowickiego bez odezwy do obywatelów, bez obecności w województwie, bez dobrowolnej i prawem przepisanej elekcji, jednych arbitralnie i pokątnie za reprezentantów do generalnego spisku targowickiego zapisali, drugich miejscowych konsyliarzów nasławszy Kozaków, żołdaków z domów z groźbą i gwałtem wyciągając, funkcją konsyliarską egzekwować nakazywali, patrzyliśmy jak gwałt ten z deklaracją konfiskaty całego majątku rozciągany dowodził daleki umysł i dobrowolność i.p.p. urzędników naszych, a co nam samym dawało przykład, żeśmy się stronili od czynienia akcesów, lecz równie muszeni groźbą i konfiskatą ulec akcesom musieliśmy. Jesteśmy wiadomi, że śp. j.w. Stefan Romer, podkomorzy, Damazy Romer, wówczas chorąży, Adam Turczynowicz, podkomorzy mer., Piotr Kleczkowski, sędzia ziem., Ignacy Siwicki, strażnik, mimo to, że na dwukrotne edykta nie tylko to, że akcesów nie czynili, lecz owszem pod granicę pruską schronili się i tam odebrawszy wiadomość, że dom śp. j.p. Stefana Romera i j.p. Piotra Kleczkowskiego za paletem j.p. Rudnickiego ze zboża i pieniędzy aż do głodu przez Moskwę zrabowanym zostanie, nie wprzód jednak do akcesu przystąpili, aż wszyscy ci w górze wyrażeni napisali wprzód list do Króla Jegomości, że, opuszczeni od obrony, nie są w stanie uniknienia akcesu, wyrazili, ażeby Król Jegomość był pewnym świadkiem, iż takowy ich akces nie jest dobrowolnym, lecz gwałtownie wymuszonym, i ten list kurierem do Króla Jegomości posłali, a pośledniej, już po akcesach królewskich, swój akces niechętnie podpisali. Osobno nam jest wiadomo, że gdy j.p. Szwykowski z komendą moskiewską do Trok przybywszy i z domów z żołnierzami moskiewskimi obywatelów zciągnawszy konfедера[c]ją miejscową sformować i obywatelów wszystkich do akcesu pisać się przymuszał, wraz j.p. Tadeusz de Raës, chorąży tr., listem do j.p. Sirucia, przeszłego sejmu warszawskiego posła, pisanym

obligował, ażeby Królowi Jegomości imieniem całego województwa oświadczył, iż żaden z obywatelów niedobrowolnie, lecz wymuszenie podpisał oraz że do ducha tej spiskowej rewolucji istotnie skłonny nie jest.

Wyznajemy zatem, że cały skład miejscowej konfederacji trockiej od przewodników spiskowych targowickich mocą i gwałtem utworzony nie tylko nie służył dyktowanym gwałtom i ucimieniom, lecz owszem w czułości braterskiej obracał usiłowanie swoje, żeby ile możność przynosić ulgę współbraciom [2] swoim. Takimi zaświadczamy obywatelami j.p. Kazimierza de Raësa, wówczas marszałka, Antoniego Karola Hryniewicza, Antoniego Żylińskiego, Józefa Potrykowskiego, sędziego ziem., Stanisława Godlewskiego, komisarza porządkowego w tych dniach przez wściekłych Kozaków na śmierć zakłutego, Jana Golejewskiego, Józefa Odyńca, komisarza, Onufrego Staniewicza, pisarza, Stanisława Pietkiewicza, regenta i innych za obywateli ufności powszechnie godnych uznajemy.

Udzielenie patrzyliśmy, jak j.p. Antoni Romer, podwojewoda tr., wówczas w Prusiech przebywający, zaś j.p. Piotr Kleczkowski, sędzia ziem., i j.p. Ignacy Siwicki, strażnik, na granicy pruskiej ukrywający się, szukani wyraźnymi ukazami i straszeni prześladowaniem i konfiskatą, nie spieszyli nawet do akcesu i po niej, po akcesie podwójnym Króla Jegomości ten akces uczynić byli wprowadzeni, a następnie zapisani arbitralnie bez odezwy i elekcji musieli przyjąć obowiązek generalnego konsyliarza, wszak j.p. Antoni Romer mało zasiadając, j.p. Kleczkowski przyjąwszy pracę obrachunku komisji skarbowej i na niej prawie cały czas trawiąc i pośledniej wysunięty za komisarza do Komisji Skarbowej, j.p. Siwicki równie przechodem prawie zostając do Komisji Edukacyjnej oddalony został, że później doświadczał prześladowania i niebezpieczeństwa od posła moskiewskiego za przychylność do dobra narodu, jest prawie powszechnie wiadomym. Lecz jesteśmy świadkami, z jakim nieukontentowaniem to gwałtownie [sic] wezwania przyjmowali i że w tym użyciu swoim najmniejszej dla siebie nie używali prywaty i osobistych pożytków ani żadnego sancytum dawne onych w naszym województwie urządowanie przykładowe w powierzonych od województwa usługach wykonywanie jest nam sprawiedliwą pobudką, ażebyśmy otwierając nasze pełne ufności uznanie świadectwem i rękojmią naszą wszelką względem nich wszystkich obojętną opinią od Najwyższej Rady Narodowej oddalili. Takie nasze z prawdziwym i mocnym zaręczeniem wydając świadectwo, rękoma naszymi podpisujemy się.

Działo się w Trokach roku 1794 miesiąca maja 4 dnia.

AKTA SEJMIKOWE MERECKIE 1792–1794

I. Sejmik deputacki w Mereczu 14 II 1792

Diariusz sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego – zobacz niżej.

II. Sejmik gospodarski w Mereczu 14–19 II 1792

1. Laudum sejmiku gospodarskiego, 19 II 1792

Rkps 1 LVIA, SA 185, k. 568–569v – kopia w księdze trybunalskiej: Aktykacja laudum sejmików powiatu mereckiego delegatom do N.K.J. autoryzującego, 28 II 1792 w Trybunale litewskim aktykował patron Stanisław Orłowski, mostownicz woj. smoleńskiego; pod dokumentem podpisy Roberta Brzostowskiego, kasztelana połockiego, marszałka Trybunału, Józefa Bolcewicz, starosty łojciewskiego, pisarza Trybunału, i Antoniego Szymańskiego, regenta Trybunału.

Rkps 2 BC 886, s. 707–721 – kopia: Wypis laudum sejmików powiatu mereckiego delegatów do N.K.J. autoryzującego, 28 II 1792 wypis aktykacji dokonanej w Trybunale litewskim przez patrona Stanisława Orłowskiego, mostowniczego woj. smoleńskiego; pod dokumentem tytuł dokumentu i podpisy Andrzeja Sawicza Zabłockiego, rotmistrza, pisarza gr. pow. oszmiańskiego, wicemarszałka trybunalskiego; Antoniego Łappy, pisarza aktowego i deputata starodubowskiego; Onufrego Höuwalta, sędziego granicznego zawilejskiego, deputata pow. wołkowyskiego; Tadeusza Buynickiego, deputata woj. połockiego w miejscu pisarza; Ignacego Kostrowickiego, generała adiutanta J.K.M., deputata lidzkiego; Rafała Świdzkiego, deputata żmudzkiego, szambelana J.K.M.; Leona Boguszewskiego, szambelana J.K.M., deputata orszańskiego; Józefa Szeientyna, podpułkownika regimentu trzeciego, deputata smoleńskiego; Ignacego Pietraszewskiego, sędziego normalnego i trybunalskiego, cywilno-wojskowego upickiego komisarza, podkomorzego nadwornego J.K.M.; Michała Jabłońskiego, komisarza normalnego pow. słuczońskiego, deputata nowogródzkiego; Onufrego Zawadzkiego, deputata i koniuszego pow. słonimskiego; dalej zaświadczenie Antoniego Szymańskiego, regenta trybunalskiego o zgodności; na rewersie adnotacja o sczytaniu z aktami przez Ludwika Horodeckiego, regenta aktowego Trybunału litewskiego.

My, szlachta, rycerstwo, ziemianie i obywatele powiatu mereckiego nowo oddzielnego od województwa trockiego, przekonani, że całość kraju i szczęście wszystkich obywateli na trwałym zasadza się rządzie, gdy ten N.K. P.N.M. wespół ze skonfederowanymi stanami Rzeczypospolitej w roku przeszłym dnia 3 maja uchwaloną konstytucją dla narodu zapewnił, a zaprzysiężeniem swoim wespół z całym zgromadzeniem sejmowym moc i trwałość onej zabezpieczył, przeto my, obywatele nowo uformowanego powiatu mereckiego w.i.p.p. Wincentego Todwena, starostę metelskiego, i Hektora Karęgę, starościca wojcieszuńskiego, za delegatów obrawszy, ażeby przed Najjaśniejszym Panem oświadczyli nieśmiertelną

wdzięczność za ojcowskie jego około narodu staranie oraz donieśli, żeśmy, idąc w ślady najjaśniejszych sejmujących stanów, przejęci czułością tego dobra, które nam i całemu krajowi te to rządowe obiecuje prawo, Bogu i Ojczyźnie stać przy nim przysięgliśmy w te słowa:

My, szlachta, obywatele powiatu nowo ustanowionego mereckiego oświadczmy się i przysięgamy Bogu najwyższemu i Ojczyźnie naszej, że konstytucją 3 i 5 [569] maja w roku przeszłym zapadłą jak za ważną utrzymujemy, tak posłuszeństwo oraz obronę wszystkimi naszymi siłami tejże całej konstytucyi, jako jedynej tarczy i obrony wszystkich swobód i wolności stanu naszego szlacheckiego zapewniamy i że od niej nigdy nieoddąpimy, tak nam Boże dopomóż.

A w tym nieoddzielnym żądań naszych przełożeniu cały powiat merecki ojcowskiej jego opiece polecą, do czego niniejszym laudum w.i.p.p. delegatów obowiązując, takową instrukcją własnymi rękoma naszymi podpisujemy.

Działo się na sejmikach mereckich roku 1792 miesiąca lutego 19 dnia.

Jakub Godaczewski, sędzia ziemiański woj. tr. *ad hunc actum* prezydujący na sejmikach pow. mer., asesor^a; Józef Wazgird, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L. z woj. tr., asesor sejmiku mer.; Michał Szołkowski, mieczny połockiego woj., asesor *mp.*; Kastuli Siwicki, asesor; Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor sejmików pow. mer.; Maciej Rac, asesor sejmików pow. mer.; Tomasz Paszkiewicz, sędzia ziemiański pow. mer. obrany; Ludwik Żyliński, czesznik tr. i sędzia ziemiański pow. mer. *electus*; Dominik Gieysztor, poseł woj. tr., sędzia ziemiański pow. mer.; Adam Turczynowicz, *electus* podkomorzy pow. mer.; Aleksander Wazgird, chorąży pow. mer. *electus*; Józef Kleczkowski, sędzia ziemiański; Józef Tadeusz Karęga, komisarz wojskowy-cywilny woj. tr. i normalny pow. mer.; Józef Nawsu^b, sędzia ziemiański pow. mer. *electus*; Franciszek Strawiński, sędzia ziemiański pow. mer. *electus*; Tomasz Godlewski, komisarz graniczny pow. mer.; Tomasz Michniewicz, komisarz normalny pow. mer.; Stanisław Czechowski, komisarz graniczny pow. [569v] mer.; Jan Proniewicz, komisarz graniczny pow. mer.; Leon Żeromski, chorąży wojsk W.Ks.L., normalny pow. mer. komisarz; Joachim Kirklewski, komisarz graniczny pow. mer.; Jerzy Legowicz, komisarz normalny pow. mer.; Marceli Abramowski, normalny pow. mer., komisarz; Józef Struszkowski, normalny pow. mer. komisarz; Andrzej Łyko, rotmistrz pow. orszańskiego, normalny pow. mer. komisarz; Stanisław Paszkiewicz, komisarz normalny pow. mer.; Wincenty Gieysztor, miecznik woj. tr., lustrator mer.; Nikodem Godlewski, ziemianin pow. mer.; Stanisław Szczodro, czesznik woj. tr.; Antoni Zdaniowicz, ziemianin; Józef Doboszyński, skarbnik woj. tr. i ziemianin pow. mer.; Dominik Zdanowicz, ziemianin; Antoni Robert Elsner, ziemianin pow. mer. x^c;

^a Słowo nadpisane w obu rękopisach.

^b W rkps. 2 „Nawsu^c”.

^c Być może krzyżyki zamieszczono przed nazwiskami, zatem zaznaczony dotyczy Antoniego Żylińskiego, a nie Antoniego Roberta Elsnera. Na umieszczanie krzyżyków przed nazwiskami wskazuje rkps 2.

Ludwik Żyliński x; Antoni Żyliński; Jerzy Kucewicz, ziemianin pow. mer.; Krzysztof Zdanowicz x; Jerzy Kirklewski x; Jan Kirklewski x; Maciej Noniewicz x; Tadeusz Sudoy^d x; Adam Sudoy x; Antoni Sudoy x; Tadeusz Sudwa x; Mateusz Żyliński x; Andrzej Koreywa x; Jan Siemaszko x; Dominik Noniewicz x; Florian Żyliński x; Tomasz Żyliński x; Gabryel Grażewicz x; Antoni Zaleski x; Wincenty Zaleski x; Antoni Kijuć x; Tadeusz Jankowski x; Felicjan Stacewicz x; Sylwester Zelno x; Maciej Zelno x; Symon Niniewicz x; Antoni Sudwoy x; Mateusz Sudwoy x; Michał Żyliński x; Józef Szumiata x; Antoni Żyliński x; Tomasz Żarnowski; Antoni Wazgird, wojski woj. mściławskiego^e; Aleksander Rodkiewicz, sędzia ziemiański pow. mer. *electus*; Jakub Żmijowski, lustrator graniczny; Stanisław Rac, sędzia normalny pow. mer.; Tadeusz Kijuć, komisarz normalny pow. mer.

[70 podpisów]

2. Relacja o sejmiku, 14 II 1792

Druk Gazeta Narodowa i Obca, 24 III 1792, nr 24, suplement, s. 144.

Z Merecza dnia 14 lutego

Obywatele nowego powiatu mereckiego, po zwykłych formalnościach, rozpoczęli sejmiki pod zagajeniem j.p. Turczynowicza, chorążego tr. W dniu trzecim sejmikowania, po przeczytaniu Konstytucji rządowej przez j.p. Elsnera, asesora, i gorliwej mowie j.p. Todwena, zastępującego prezydencją sejmikową, wszyscy przytomni obywatele Konstytucją 3 maja zaprzysięgli. Po czym śpiewane było *Te Deum* przy odgłosie dzwonów kościelnych i nieustannym ogniu z moździerzy. Na wspaniałym obiedzie danym przez j.p. Godaczewskiego, sędziego ziemiańskiego i komisarza cywilno-wojskowego tr., spełniano zdrowia J.K.M., narodu, Konstytucji, sukcesji tronu, marszałków konf[ederacji] Obojga Narodów, stanów sejmujących, przy dawaniu ognia z moździerzy. Wieczorem nastąpiła iluminacja kościoła przez księdza proboszcza, ratusza przez magistrat i domów wszystkich przez mieszczan z gustownymi ozdobami portretów, cyfr i napisów. Powiat merecki dla oświadczenia wdzięczności Najjaśniejszemu Panu za ustawę rządową, wybrał na delegatów i.p.p. Todwena, starostę metelskiego, i Karęgę, starostę wojcieszuńskiego.

^d W rkps. 2 „Sudwoy”.

^e W rkps. 2 dodano „mp.”

III. Sejmik elekcyjny w Mereczu 16-18 II 1792

3. *Laudum sejmiku elekcyjnego, 16 II 1792*

Rkps 1 BC 879, s. 787-789 – oryginał, na marginesie adnotacja o aktykacji 21 II 1792 w ziemiaństwie mereckim przez Adama Turczynowicza, byłego chorążego tr., którą przyjął Andrzej Tur, pisarz aktowy ziemiański mer.

Rkps 2 LVIA, SA 5833, k. 1-2v – kopia w księdze ziemiańskiej: Akt laudum na podkomorstwo powiatu mereckiego j.w. Adamowi Turczynowiczowi konferowane, 21 II 1792 przed aktami ziemiańskimi mereckimi aktykował Adam Turczynowicz, były chorąży tr.

My, szlachta, ziemianie i obywatele powiatu mereckiego nowo oddzielonego od województwa trockiego j.o., j.w., w.i.p.p. senatorom, dygnitarzom, urzędnikom, rycerstwu, szlachcie i obywatelom W.Ks.L. i powiatu mereckiego, wszem wobec i każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć należało, oznajmujemy tym naszym listem czyli laudum dzieła naszego sejmików elekcyjnych powiatu mereckiego, iż gdy prawo sejmu terazniejszego w czynnościach swych aż w potomne wieki najchwałebniejszego, tak dla potrzeby Rzeczypospolitej, jako też dla przyspieszenia jak najprędzej każdemu obywatelowi sprawiedliwości dogodnie czyniąc, pomnożyło powiaty i w onych wybieranie wszystkich urzędników samym obywatelom własnego powiatu osiadłych szlachty woli zgodnie lub wotowaniem poleciło, my zatem, szlachta i obywatele powiatu mereckiego nowo od województwa trockiego oddzieleni, aktualną posesją w parafiach na tenże powiat przez konstytucją sejmu terazniejszego roku przeszłego 1791 przeznaczonych mający, zgromadziwszy się na sejmiki elekcyjne w roku terazniejszym 1792 miesiąca lutego 14 dnia do miasta Merecza po uprzedzonej elekcyi deputata i po odbytych sejmikach gospodarskich pod prezydencją j.w.j.p. Wincentego Józefa Todwena^a, starosty metelskiego, jako najstarszego eksdeputata woj. tr., na dzień 16 tegoż miesiąca do elekcyi podkomorzego przystąpiwszy, na takowy urząd podkomorstwa pow. mer. męża zacnego i dobrze zasłużonego w województwie trockim i w nieoddzielonym jeszcze do czasu terazniejszego^b powiecie mereckim, a ‘w oddziale onego’^c aktualną posesją wedle myśli prawa mającego, zgodnie i jednomyślnie, bez żadnego zaprzeczenia, za potrzykrotnym zapytaniem i obwołaną zgodą j.w.j.p. Adama Turczynowicza, chorążego woj. tr., obraliśmy i onego za aktualnego podkomorzego pow. mer. chętnie przez nas obranego uznajemy, który gdy wraz przed nami przysięgę rotą na ten urząd w prawie przepisaną wykonał, wszelkich tytułów i prerogatyw temu urzędowi prawem nadanych i służących używać dozwalamy. Co gdy się tak stało, j.o., j.w., i.p.p. senatorom, dygnitarzom, urzędnikom, rycerstwu, szlachcie, ziemianom i obywatelom W.Ks.L. i powiatu mereckiego oraz wszystkim powszechnie do wiadomości podając, gdyby zupełnie

^a W rkps. 2 „Totwena”.

^b W rkps. 2 dodano „w”.

^{c-c} W rkps. 2 fragment zamieniono na „oddzielonego”.

wiara tej naszej czynności dana była, przez niniejsze laudum powiatu mereckiego ogłaszamy i one własnymi rękoma naszymi^d podpisujemy.

Działo się na sejmikach elekcyjnych w Mereczu roku 1792 miesiąca lutego 16 dnia.

Wincenty Józef Tödwen^e, starosta metelski, prezydujący na sejmikach pow. mer.; [1.k.] Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr. i asesor; [2.k.] Józef Wazgird, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L., stolnik woj. tr., asesor pow. mer.; Michał Szołkowski, mieczny pow. wilkomierskiego, asesor, *mp.*^f; Kastuli Siwicki, oboźny woj. tr., asesor; Aleksander Rodkiewicz^g, komisarz cywilno-wojskowy woj. tr.; [3.k.] Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor sejmików pow. mer.; Maciej Rac, asesor sejmików pow. mer.; Józef Karęga, komisarz cywilno-wojskowy woj. tr., starosta wojcieszuński; [788] [1.k.] Aleksander Wazgird, sędzia gr. i komisji cywilno-wojskowej woj. tr. prezydent; Wincenty Gieysztor, miecznik i komisarz cywilno-wojskowy woj. tr. *mp.*^h; Ludwik Żyliński, cześnik woj. tr. *mp.*ⁱ; Onufry Rychlicki, rotmistrz tr.; Tomasz Michniewicz, starosta siemieński; Tomasz Paszkiewicz, starosta metelicki; Joachim Kirklewski, r[otmistrz] woj. tr.; Andrzej Łyko, rotm[istrz] pow. orszańskiego; Franciszek Strawiński, strażnik starodubowski; Jerzy Legowicz, r[otmistrz] pow. wilkomierskiego; Adam Krukowski; Nikodem Godlewski, ziemianin pow. mer.; Hektor Karęga, ^lziemianin pow. mer.^j; Józef Doboszyński, ^kskar[bnik] woj. tr.^k; Jan Kirklewski; Józef Grodzicki, rotmistrz woj. smoleńskiego; Stanisław Szczodro, cześnik woj. tr.; Jan Proniewicz, szambelan J.K.M., ziemianin pow. mer.; Leon Żeromski, chorąży wojsk W.Ks.L.; Antoni Zdanowicz, ziemianin pow. mer.; Marcelli Abramowski, ^lziemianin pow. mer.^l; Krzysztof Zdanowicz, rotmistrz woj. tr.; Józef Hruczkowski^m, r[otmistrz] woj. tr.; Stanisław Czechowski, rotmistrz woj. tr.; Dominik Zdanowicz, ziemianin pow. mer.; Tomasz Czechowski, ziemianin pow. mer. *mps.*ⁿ; Jerzy^o Kucewicz, ziemianin pow. mer.; [2.k.] Dominik Gieysztor, poseł woj. tr.; Antoni Wazgird, wojski mściśławski; Józef Nawsuć, komisarz cywilno-wojskowy i rotmistrz ziem. woj. tr.; Antoni Robert Elsner, ziemianin pow. mer.; Wawrzyniec Bohdan Gawianowski, ziemianin [i] obywatel powiatu teraźniejszego mer. *mps.*^p; Maciej Gawianowski; Stanisław Żyliński, ziemiański woj. tr. regent; Jerzy Kirklewski; Florian Żyliński,

^d W rkps. 2 „swojemi” zamiast „naszemi”.

^e W rkps. 2 „Totwen”.

^f W rkps. 2 brak „mp.”

^g W rkps. 2 „Rotkiewicz”.

^h W rkps. 2 brak „mp.”

ⁱ W rkps. 2 brak „mp.”

^{j-j} W rkps. 2 brak fragmentu.

^{k-k} W rkps. 2 „skar. W.Ks.L.”

^{l-l} W rkps. 2 brak fragmentu.

^m W rkps. 2 „Struczkowski”.

ⁿ W rkps. 2 brak „mps.”

^o Ubytek w rkps. 1 utrudnia odczyt.

^p W rkps. 2 brak „mps.”

ziemianin pow. mer.^q; Antoni Kijuć x; Tadeusz Jankowski x; Maciej Zelnio^r x; Antoni Żyliński x; Ludwik Żyliński x; Tomasz Żarnowski x; Maciej Noniewicz x; Wincenty Zaleski x; Dominik Noniewicz x; Antoni Zaleski x; Tadeusz Sudwoy x; Antoni Sudwoy x; Tadeusz Sudwoy x; Szymon Szumiaty x; Sylwester Zelnio x; Felicjan Stacewicz x; [3.k.] Tomasz Godlewski, sędzia smoleński; Stanisław Paszkiewicz, komor[nik] woj. tr.; Ka[jetan]^s Zawisza, szambelan J.K.M.; Jakub Żmijowski, kom[ornik] woj. tr.; Gabriel Grażewicz^t; Józef Szumiaty^u x; Mateusz Wersocki x; Józef Karłowicz, mostowniczy woj. tr.^v; Józef Kleczkowski, podczaszy tr.; Stanisław Kleczkowski, cześnik woj. tr.; Tadeusz Tur, szambelan J.K.M.; Stanisław Rac, sędzia normalny pow. mer.; [789] Mateusz Sudwoy, ziemianin pow. mer. x; Antoni Sudwoy, ziemianin pow. mer. x; Andrzej Korewa^w, ziemianin pow. mer. x; Jan Siemaszko, ziemianin pow. mer. x; Antoni Kirklewski; Adam Sudwoy, ziemianin pow. mer. x; Mateusz Żyliński, ziemianin pow. mer. x; Symon Nawsuć. [81 podpisów]

4. *Laudum sejmiku elekcyjnego, 16 II 1792*

Rkps 1 BC 879, s. 791–793 – oryginał, pod dokumentem adnotacja o aktykacji 25 II 1792 przed Trybunałem litewskim przez patrona Placyda Trzaskowskiego, podstarościego wileńskiego; niżej podpisy Andrzeja Sawicza Zabłockiego, rotmistrza, pisarza gr. pow. oszmiańskiego, wicemarszałka Trybunału Głównego W.Ks.L., i Tadeusza Buynickiego, deputata woj. połockiego, na miejscu pisarza; dalej adnotacja Antoniego Szymańskiego, regenta Trybunału Głównego W.Ks.L., potwierdzająca, że dokument jest w księgach.

Rkps 2 LVIA, SA 185, k. 546–547v – kopia w księdze trybunalskiej: Aktykacja laudum sejmiku mereckiego j.w. Wazgirda na chorążego tegoż powiatu autoryzującego, 25 II 1792 przed Trybunałem litewskim aktykował Placyd Trzaskowski, podstarości woj. wileńskiego; pod aktem podpisy Roberta Brzostowskiego, kasztelana połockiego, marszałka Trybunału, Józefa Bolcewicza, starosty łojciewskiego, pisarza trybunalskiego, oraz Antoniego Szymańskiego, regenta Trybunału.

My, szlachta, ziemianie i obywatele powiatu mereckiego nowo oddzielonego od województwa trockiego j.o., j.w., w.i.p.p. senatorom, dygnitarzom, urzędnikom, rycerstwu, szlachcie, ziemianom i obywatelom W.Ks.L. oraz powiatu mereckiego, wszem wobec i każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć należało, oznajmujemy tym naszym listem czyli laudum dzieła naszego sejmików elekcyjnych powiatu mereckiego, iż gdy prawo sejmu terażniejszego w czynnościach swych aż w potomne wieki najchwalebniejszego, tak dla potrzeby Rzeczypospolitej, jako

^q W rkps. 2 dodano krzyżyki.

^r W rkps. 2 „Zelnia”.

^s W rkps. 2 „Kazimierz” zamiast „Kajetan”.

^t W rkps. 2 „Graniewicz”.

^u W rkps. 2 „Szumiało”.

^v W rkps. 1 urząd przeprowadzony.

^w W rkps. 2 „Koreywa”.

też dla przyspieszenia jak najprędzej każdemu obywatelowi sprawiedliwości dogodnie czyniąc, pomnożyło powiaty i w onych wybierania wszystkich urzędników samych obywatelów w własnym powiecie osiadłych szlachty woli zgodnie lub wotowaniem poleciło, my zatym, szlachta i obywatele, powiatu mereckiego ziemianie nowo od województwa trockiego oddzieleni, aktualną posesję w parafiach na tenże powiat przez konstytucją sejmu teraźniejszego roku przeszłego 1791 przeznaczonych mający, zgromadziwszy się na sejmiki elekcyjne w roku teraźniejszym 1792 miesiąca lutego 14 dnia w terminie i dniu prawem przeznaczonym do miasta Merecza, po uprzedzonej elekcji deputata i po odbytych sejmikach gospodarskich oraz po stałej elekcji podkomorzego, na dniu 16 tegoż miesiąca do elekcji chorążego pow. mer. pod prezydencją j.w.j.p. Wincetego Józefa Todwena, starosty metelskiego, jako najstarszego eksdeputata woj. tr., przystąpiwszy, na takowy urząd męża zacnego i dobrze zasłużonego w województwie trockim w nieoddzielonym jeszcze do czasu teraźniejszego powiecie mereckim, a w oddziale onego aktualną posesję wedle myśli prawa mającego, zgodnie i jednomyślnie, bez żadnego zaprzeczenia za potrzykrotnym zapytaniem i obwołaną zgodą j.w.j.p. Aleksandra Wazgirda, sędziego gr. woj. tr., obraliśmy i onego za aktualnego chorążego pow. mer. przez nas obranego uznajemy. Co gdy się tak stało, j.o., j.w., i.p.p. senatorom, dygnitarzom, urzędnikom, rycerstwu, szlachcie, ziemianom i obywatelom W.Ks.L. i powiatu mereckiego oraz wszystkim powszechnie do wiadomości podając, gdyby zupełnie wiara tej naszej czynności dana była, przez niniejsze laudum powiatu mereckiego ogłaszamy i one własnymi rękoma naszymi podpisujemy.

Działo się na sejmikach elekcyjnych w Mereczu roku 1792 miesiąca lutego 16 dnia.

Wincety Józef Tödwen, starosta metelski, prezydujący na sejmiku pow. mer.; [1.k.] Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., asesor; Adam Turczynowicz, *electus* podkomorzy pow. mer.; Józef Tadeusz Karęga, komisarz cywilno-wojskowy woj. tr., starosta woj[cieszuński]^a; [2.k.] Józef Wazgird, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L., stolnik^b woj. tr., asesor pow. mer.; Michał Szolkowski, miecznik pow. wilkomierskiego, asesor, *mp.*; Kastuli^c Siwicki, oboźny woj. tr., asesor; Józef Kleczkowski, podczaszy tr.; Ludwik Żyliński, cześnik woj. tr. *mp.*; Aleksander Rodkiewicz, sędzia ziemiański pow. mer.; [3.k.] Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor sejmików pow. mer.; Maciej Rac, asesor sejmików pow. mer.; Wincenty Gieysztor, miecznik i komisarz cywilno-wojskowy woj. tr.; Józef Nawsuć, komisarz cywilno-wojskowy i rotmistrz ziem. woj. tr.; [792] [1.k.] Antoni Wazgird, wojski woj. mścisławskiego; Stanisław Żyliński, ziemiański woj. tr. regent; Tomasz Godlewski, sędzia smoleński; Stanisław Czechowski, r[otmistrz] woj. tr.; Tomasz Michniewicz, starosta siemieniski; Tadeusz Kijuc,

^a W rkps. 2 brak urzędu starosty.

^b W rkps. 2 brak urzędu stolnika.

^c W rkps. 2 „Kastanty” zamiast „Kastuli”.

dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Stanisław Szczodro, ziemianin pow. mer.; Jan Proniewicz, szambelan J.K.M., ziemianin pow. mer.; Nikodem Godlewski, ziemianin pow. mer.; Andrzej Łyko, rotmistrz pow. orszańskiego, ziemianin pow. mer.; Tomasz Czechowski, ziemianin pow. mer.; Jerzy Kirklewski; Jan Kirklewski; Hektor Karęga, ziemianin pow. mer.; Onufry Rychlicki, rot[mistrz]; Marcei Abramowski, ziemianin pow. mer.; Krzysztof Zdanowicz, rot[mistrz] woj. tr.; Dominik Zdanowicz, ziemianin pow. mer.; Adam Krukowski; Jerzy Kucewicz; Antoni Kirklewski; Maciej Gawianowski; Maciej Zelna x; Tomasz Tomaszewski, szambelan J.K.M.; Józef Karłowicz, mostowniczy woj. tr.^d; [2.k.] Tomasz Paszkiewicz, starosta metelicki; Antoni Zdanowicz, ziemianin pow. mer.; Antoni Robert Elsner, ziemianin pow. mer.; Leon Żeromski, chorąży wojsk W.Ks.L.; Franciszek Strawiński, strażnik starodubowski; Józef Grodzicki, rotmistrz woj. smoleńskiego; Jerzy Legowicz, r[otmistrz] pow. wilkomierskiego; Józef Doboszyński, skar[bnik] woj. tr.; Jan Kirklewski; Józef Struczkowski, r[otmistrz] woj. tr.; Joachim Kirklewski, ziemianin; Wawrzyniec Bohdan Gawianowski, obywatel ziemski pow. mer. *mps.*; Józef Szumiata x; Felicjan Stacewicz x; Maciej Noniewicz x; Antoni Zalewski x; Wincenty Zalewski x; Michał Żyliński x; Antoni Sudwoy x; Symon Szumiata x; Dominik Noniewicz x; Michał Żyliński x; Ludwik Żyliński x; Mateusz Żyliński x; Felicjan Stacewicz x; Antoni Żyliński x; Tomasz Żarnowski x; Adam Sałwa x; Jan Siemaszko x; Tadeusz Sudow^e x; [3.k.] Dominik Gieysztor, poseł woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, komornik woj. tr.; Symon Noren^f; Jakub Żmijewski, kom[ornik] woj. tr.; Kajetan Sta[nisław] Zawisza, szambelan J.K.M.; Tomasz Żarnowski; Antoni Sudwoy; [793] [1.k.] Stanisław Rac, sędzia nor[malny] pow. mer.; Stanisław Kleczkowski, sędzia i komisarz pow. mer.; Tadeusz Tur, szambelan J.K.M.; [2.k.] Florian Żyliński x; Gabriel Grażewicz x; Antoni Kijuć x; Tadeusz Jankowski x; Mateusz Sudwoy x; Jan Siemaszko x; Sylwester Zelna x; Andrzej Koreywa x; Antoni Sudwoy x; Mateusz Wersocki x.
[89 podpisów]

5. *Laudum sejmiku elekcyjnego, 16 II 1792*

Rkps LVIA, SA 185, k. 548–549v – kopia w księdze trybunalskiej; Aktykacja laudum sejmiku mereckiego na sędziów ziemiańskich tegoż powiatu autoryzującego, 25 II 1792 przed Trybunałem Głównym W.Ks.L. aktykował patron Placyd Trzaskowski, podstarości woj. wileńskiego; pod dokumentem podpisy Roberta Brzostowskiego, kasztelana połockiego, marszałka Trybunału i Józefa Bolcewicza, starosty łojciewskiego, pisarza Trybunału; dalej adnotacja o wydaniu widymusu 21 V 1792; niżej podpis Antoniego Szymańskiego, regenta Trybunału.

My, szlachta, ziemianie, rycerstwo i obywatele powiatu mereckiego nowo odziesionego od województwa trockiego j.o., j.w.w., w.i.p.p. senatorom, dygnitarzom,

^d W rkps. 1 urząd przeprawiony.

^e Zagięcie papieru utrudnia odczyt nazwiska.

^f Odczyt nazwiska niepewny.

szlachcie, rycerstwu, ziemianom i obywatelom W.Ks.L. i powiatu mereckiego wszem wobec i każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć należało, oznajmujemy tym naszym listem czyli laudum dzieła naszego sejmików elekcyjnych powiatu mereckiego, iż gdy prawo sejmu terazniejszego, [548v] w czynności swych aż w potomne wieki najchwalebniejszego, tak do potrzeby Rzeczypospolitej, jako też dla przyspieszenia jak najprędzej każdemu obywatelowi sprawiedliwości dogodnie czyniąc, pomnożyło powiaty i w onych wybieranie wszystkich urzędników samym obywatelom własnego powiatu osiadłych szlachty woli zgodnie lub wotowaniem poleciło, my zatym, szlachta, rycerstwo, ziemianie i obywatele powiatu mereckiego w aktualną posesję w parafiach na tenże powiat przez konstytucją sejmu terazniejszego w roku przeszłym 1791 przeznaczonych mający, zgromadziwszy się na sejmiki elekcyjne w roku terazniejszym 1792 miesiąca lutego 14 dnia do miasta Merecza do elekcyi sądu ziemiańskiego w dniu 16 miesiąca terazniejszego pod prezydencją j.w.j.p. Wincentego Józefa Todwena, eksdeputata najstarszego z województwa trockiego, starosty metelskiego, przystąpiliśmy, gdzie do utrzymującego się przy dawnej elekcyi w.j.p. Jakuba Godaczewskiego, sędziego ziem. woj. tr., w powiecie mereckim posesję aktualną ziemiańską mającego, jak diariusz sejmikowy zaświadcza, 9 sędziów ziemiańskich zgodnie i jednomyślnie, za potrzykrotnym zapytaniem i wszystkich obywatelów zgodzeniem się, bez żadnego zaprzeczenia, na czteroletnie urzędowanie obraliśmy i porządkiem stallów z przepisu egzekucyi prawa z losu zachowanych oraz po wykonanej nieodwłocznie na obradach przed prezydującym i asesorami na tychże obradach przysiędząc rotą w konstytucyi sejmu terazniejszego przepisana w niniejszym laudum wierne umieszczamy i onych w szczególności następnie wyrażamy, to jest: w.i.p.p. Aleksandra Rodkiewicza, rotm[istrza] woj. tr., Tomasza Paszkiewicza, starostę metelickiego, Józefa Kleczkowskiego, podczaszego woj. tr., Tadeusz Tura, szambelana J.K.M., Dominika Gieysztora, rotm[istrza] [549] i posła woj. tr., Józefa Karłowicza, mostowniczego woj. tr., Franciszka Strawińskiego, strażnika pow. starodubowskiego, Józefa Nausucia, rotm[istrza] woj. tr. i Ludwika Żylińskiego, cześnika woj. tr., które te wszystkie wyż wyrażone osoby za aktualnych urzędników i sędziów ziemiańskich uznajemy i ogłaszamy oraz takowe dla nich nasze uroczyste laudum podpisem rąk własnych stwierdzamy.

Działo się w Mereczu roku 1792 miesiąca lutego 16 dnia.

Wincenty Józef Todwen, starosta metelski, prezydujący na sejmiku pow. mer.; Józef Wazgird, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L., asesor sejmików pow. mer.; Wincenty Elsner, regent graniczny, asesor sejmików pow. mer.; Maciej Rac, asesor; Józef Tadeusz Karęga, komisarz wojskowo-cywilny woj. tr., star[osta] wojcieszuński; Adam Turczynowicz, *electus* podkomorzy pow. mer.; Aleksander Wazgird, chorąży pow. mer. *electus*;^a Wincenty Gieysztor, miecznik, komisarz cywilno-wojskowy woj. tr.; Onufry Rychlicki, *mp.*; Antoni Wazgird, woj. mścisławskiego wojski; Tomasz Godlewski, sędzia smoleński; Stanisław Czechowski, ziemianin

^a Dalej adnotacja informująca, że kolejne podpisy znajdują się na drugiej stronie.

pow. mer.; Leon Żeromski, chorąży wojsk W.Ks.L.; Kajetan Sta[nisław] Zawisza, szambelan J.K.M.; Tomasz Michniewicz, starosta siemieniski; Jakub Żmijewski, komor[nik] woj. tr.; Jerzy Legowicz, rotm[istrz] pow. wilkomierskiego; Andrzej Łyko, rotm[istrz] pow. orszańskiego; Joachim Kirklewski, rotm[istrz] woj. tr.; Marcelli Abramowski, ziemianin pow. mer.; Jan Proniewicz, szambelan J.K.M.; Józef Straszkowski, komor[nik] pow. mer.; Tadeusz Kijuć, dworzanin skarbu W.Ks.L.; Stanisław Żyliński, ziemiański woj. tr. regent; Krzysztof Zdanowicz, k. woj. tr.; Tomasz Czechowski, ziemianin pow. mer.; Krzysztof Zdanowicz, rot[mistrz] woj. tr.; Józef Grodzicki, rotm[istrz] woj. smoleńskiego; [549v] Stanisław Rac, komisarz normalny pow. mer.; Jerzy Kirklewski; Jan Kirklewski; Antoni Zdanowicz, ziem[ianin] pow. mer.; Nikodem Godlewski, ziem[ianin] pow. mer.; Józef Dobroszyński, skar[bnik] woj. tr.; Stanisław Szczodro, cześnik woj. tr.; Stanisław Paszkiewicz, kom[ornik] woj. tr.; Adam Krukowski, rotm[istrz] woj. tr.; Wawrzyniec Bohdan Gawianowski, ziem[ianin] pow., obywatel mer. *mp.*; Antoni Robert Elsner, ziem[ianin] pow. mer.; Dominik Zdanowicz, ziem[ianin] pow. mer.; Jerzy Kucewicz, ziem[ianin] pow. mer.; szlachty nieumiejętnej pisma podpisy trzema krzyżykami^b, *idque* Maciej Zelna x; Florian Żyliński x; Mateusz Sudwa x; Symon Noniewicz x; Tomasz Żyliński x; Gabriel Gralewicz x; Antoni Zaleski x; Wincenty Zalewski x; Symon Szumiata x; Józef Szumiat x; Andrzej Korewa x; Maciej Nuniewicz x; Sylwester Zelno x; Antoni Kijuć x; Tadeusz Sudwoy x; Antoni Sudwoy x; Antoni Sudwoy [sic]; Adam Sudwoy x; Tadeusz Sudwoy x; Tadeusz Jankowski x; Jan Sieraszko x; Michał Żyliński x; Ludwik Żyliński x; Felicjan Stawiec x; Andrzej Korewa x; Maciej Gawianowski; Tomasz Żarnowski x; Mateusz Żyliński x; Antoni Żyliński; Mateusz Sudwoy x; Antoni Kirklewski; Mateusz Wersocki x.

[73 *podpisy*]

6. Kredens dla pisarza, 17 II 1792

Rkps LVIA, SA 6112, k. 1404–1407v – kopia w księdze ziemskiej trockiej: Akt kredensu na pisarstwo aktowe pow. mer. w.j.p. Turowi służącego, 27 II 1792 przed aktami ziemiańskimi trockimi aktykował Andrzej Tur, pisarz aktowy ziemiański pow. mer.

My, szlachta, rycerstwo, ziemianie i obywatele powiatu mereckiego nowo oddzielonego od województwa trockiego, j.o., j.w., w.i.p.p. senatorom, dygnitarzom, szlachcie, rycerstwu, ziemianom i obywatelom W.Ks.L. i powiatu mereckiego, wszem wobec i każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć należało, oznajmujemy tym naszym listem czyli laudum dzieła naszego sejmików elekcyjnych powiatu mereckiego, iż gdy [1404v] prawo sejmu terażniejszego w czynnościach swych aż w potomne wieki najchwałebniejszego tak dla potrzeby Rzeczypospolitej,

^b Na podstawie układu podpisów i krzyżyków w źródle można przypuszczać, że w oryginalnym akcie krzyżki dotyczące poszczególnych osób umieszczono przed nazwiskami.

jako też dla przyspieszenia jak najprędzej każdemu obywatelowi sprawiedliwości dogodnie czyniąc, pomnożyło powiaty i w onych wybieranie wszystkich urzędników samym obywatelom własnego powiatu osiadłych szlachty woli zgodnie lub wotowaniem poleciło, my zatym, szlachta, rycerstwo, ziemianie i obywatele powiatu mereckiego aktualną posesyją w parafiach na tenże powiat przez konstytucją sejmu terazniejszego w roku przeszłym 1791 przeznaczonych mający, ^azgromadziwszy się^a na sejmiki elekcyjne w roku terazniejszym 1792 miesiąca lutego 14 dnia do miasta Merecza do elekcyi pisarza ziemiańskiego powiatu mereckiego aktowego dożywotniego w dniu 17 miesiąca i roku terazniejszego przystąpiliśmy, gdzie jednomyślnością zdań wszystkich pod prezydencją j.w.j.p. Wincentego Józefa Todwena, najstarszego eksdeputata woj. tr., w.j.p. Andrzeja Tura, rotmistrza i komisarza cywilno-wojskowego i porządkowego woj. tr. za pisarza ziemiańskiego aktowego pow. mer. obieramy i uznajemy, którego gdy przysięgę rotą w konstytucyi sejmu terazniejszego dla pisarza aktowego ziemiańskiego [1405] przepisaną w obecności nas, sejmikujących przysięgę [sic] wykonał, wolen przeto do życia swojego lub postąpienia na wyższy stopień urzędu, wszelkich urzędowi swojemu przyzwoitych i właściwych prerogatyw używać, o czym j.o., j.w., i.p.p. senatorom, dygnitarzom, urzędnikom, rycerstwu, szlachcie, ziemianom i obywatelom W.Ks.L. i powiatu mereckiego przez niniejsze laudum wiedzieć dając i ogłaszając rękoma naszemi podpisujemy.

Działo się w Mereczu na sejmikach elekcyjnych roku 1792 miesiąca lutego 17 dnia.

Wincety Józef Todwen, starosta metelski, prezydujący na sejmiku pow. mer.; Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., asesor; Michał Szolkowski, miecznik pow. wiłkomirskiego, asesor; Kastuli Siwicki, oboźny woj. tr., asesor; Adam Turczynowicz, *electus* podkomorzy pow. mer.; Aleksander Wazgird, chorąży pow. mer. *electus*; Józef Kleczkowski, sędzia ziemiański; Tomasz Paszkiewicz, [1405v] sędzia ziemiański pow. mer. obrany; Józef Nausuć, sędzia ziemiański pow. mer. obrany; Józef Wazgird, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L., stolnik woj. tr., asesor sejmików mer.; Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor sejmików pow. mer.; Maciej Rac, asesor sejmików pow. mer.; Aleksander Rodkiewicz, sędzia ziemiański pow. mer.; Dominik Gieysztor, poseł woj. tr., sędzia ziemiański pow. mer. *electus*; Franciszek Strawiński, sędzia ziemiański pow. mer.; Ludwik Żyliński, czesznik woj. tr., sędzia ziemiański pow. mer. *electus*; Wincenty Gieysztor, mieczny i komisarz cywilno-wojskowy woj. tr.; Józef Tadeusz Karęga, komisarz wojskowy-cywilno [sic] woj. tr., starosta wojcieszuński; Onufry Rychlicki, rotm[istrz] tr.; [1406] Kajetan Stanisław Zawisza, szambelan J.K.M.; Jerzy Legowicz, rotmistrz pow. wiłkomirskiego; Tomasz Godlewski, sędzia smoleński; Tomasz Michniewicz, starosta siemieński; Józef Grodzicki, rotmistrz woj. tr.; Leon Żetomski^b, chorąży wojsk W.Ks.L.; Jakub Żmiejowski, kom[ornik] woj. tr.;

^{a-a} Fragment powtórzony.

^b Powinno być „Żetomski”.

Stanisław Czechowski, ziemianin pow. mer.; Andrzej Łyko, rotmistrz pow. orszańskiego; Tadeusz Kupść, dworzanin skarbu W.Ks.L.; Józef Struczkowski, b. w. t.; Jan Proniewicz, szambelan J.K.M. *mp.*; Marcei Abramowski, ziemianin pow. mer.; Joachim Kirklewski, ziemianin pow. mer.; Stanisław Paszkiewicz, komornik woj. tr.; Tomasz Czechowski, ziemianin pow. mer.; Maciej Gawianowski x; Antoni Sudwoy x; Tadeusz Sudwoy x; Andrzej Koreywo x; Tadeusz Sudwoy x; Florian Żyliński; Tomasz Żyliński; Gabriel Graszewicz; Antoni Kirklewski; Krzysztof Zdanowicz, rotmistrz woj. tr. x^c; Antoni Sudwoy; Józef Kałowicz [sic], sędzia ziemiański pow. mer.; Tadeusz Tur, [1406v] sędzia ziemiański pow. mer.; Stanisław Kleczkowski, sędzia normalny pow. mer.; Kazimierz Paszkiewicz, komornik woj. tr.; Nikodem Godlewski, ziemianin pow. mer.; Stanisław Szczodro, cześnik woj. tr.; Józef Doboszyński, skarbnikowicz woj. tr. i ziemianin pow. mer.; Adam Krukowski; Dominik Zdanowicz, ziemianin pow. mer.; Antoni Robert Elsner, ziemianin pow. mer.; Jerzy Kucewicz, ziemianin pow. mer.; Antoni Wazgird, wojski mścisławski; Wawrzyniec Bohdan Gawianowski, powietnik mer. *mp.*; Jerzy Kirklewski; Jan Kirklewski x; Maciej Noniewicz x; Dominik Noniewicz x; Mateusz Sudwoy x; Maciej Zelnia x; Antoni Kijuć; Antoni Kosiński x; Michał Żyliński x; Antoni Sudwoy x; Symon Nuniewicz x; Adam Sudwoy x; Jan Siemaszko x; Antoni Zaleski x; Wincenty Zaleski x; Tomasz Żarnowski [1407] x; Tomasz Żarnowski x [sic]; Felicjan Stacewicz x; Józef Szumata; Antoni Żyliński x; Tadeusz Jankowski x; Tomasz Żarnowski x; Ludwik Żyliński x; Szymon Szumiata x; Sylwester Zelno x; Jan Siemaszko x; Mateusz Żyliński; Maciej Gawianowski; Antoni Zdanowicz, ziemianin pow. mer. x; Mateusz Wersucki^d.

[89 podpisów]

7. *Laudum sejmiku elekcyjnego, 18 II 1792*

Rkps LVIA, SA 5833, k. 3–4v – kopia w księdze ziemiańskiej: Akt laudum w.i.p.p. komisarzom granicznym woj. tr. pow. mer. konferowanego, 21 II 1792 przed aktami ziemiańskimi mereckimi aktywował Wincenty Elsner, regent graniczny smoleński, notatka o suscepcie pisarza.

My, szlachta, rycerstwo, ziemianie i obywatele powiatu mereckiego nowo oddzielnego od województwa trockiego j.o., j.w.w., w.i.p.p.^a senatorom, dygnitarzom, szlachcie, rycerstwu, ziemianom i obywatelom W.Ks.L. i powiatu mereckiego wszem wobec i każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć należało, oznajmujemy tym naszym listem, czyli laudum dzieła naszego sejmików elekcyjnych powiatu mereckiego, iż gdy prawo sejmu terażniejszego w czynnościach swych

^c Być może krzyżyk odnosi się do występującego po nim Antoniego Sudwoya.

^d Na podstawie układu podpisów i krzyżyków w źródle można przypuszczać, że w oryginalnym akcie krzyżyki dotyczące poszczególnych osób umieszczono przed nazwiskami.

^a Przedziurawienie w miejscu przeszurowana utrudnia odczyt początku skrótu.

aż w potomne wieki najchwalebniejszego, tak [3v] dla potrzeby Rzeczypospolitej, jako też dla przyspieszenia jak najprędzej każdemu obywatelowi sprawiedliwości dogodnie czyniąc, pomnożyło powiaty i w onych wybieranie wszystkich urzędników samym obywatelom własnego powiatu osiadłym szlachty woli zgodnie lub wotowaniem poleciło, my zatym szlachta, rycerstwo, ziemianie i obywatele powiatu mereckiego aktualną posesją w parafiach na tenże powiat przez konstytucją sejmu terazniejszego w roku przeszłym 1791 przeznaczonych mający, zgromadziwszy się na sejmiki elekcyjne w roku terazniejszym 1792 miesiąca lutego 14 dnia do miasta Merecza, po uprzedzonej elekcji deputata, po odbytych obradach gospodarskich, po obraniu podkomorzego i chorążego do powiatu mereckiego, po obraniu sędziów ziemiańskich, jako też pisarza aktowego ziemiańskiego do obrania też komisarzów normalnych granicznych pod prezydencją j.w.j.p. Wincentego Todwena, starosty metelskiego, jako pierwszego eksdeputata woj. tr. przystąpiliśmy, a z woli prawa nad osób 12 więcej według potrzeby komisarzów normalnych wybierać powiatom pozwalającego według potrzeby, na powiat merecki wyznaczenia tychże komisarzów liczbę osób dwadzieścia i jedna oznaczwszy, po przeczytaniu listy kandydatów do komisji normalnej granicznej powiatu mereckiego, po powtórzonym po osobnym zawołaniu każdego kandydata, gdy na wszystkich w liście wyrażonych^b trzykrotna powszechnie nastąpiła zgoda w porządku tym, w jakim są na liście zapisani, za aktualnych komisarzów granicznych przyjęliśmy, obraliśmy i jednomyślnie obwołaliśmy, jako to j.w. Adama Turczynowicza, podkomorzego pow. mer., j.w. Józefa Karengę, starostę wojciechuńskiego, komisarza cywilno-wojskowego woj. tr., wielmożnego Stanisława Kleczkowskiego, czesznika oszmiańskiego, wielmożnego Kajetana Zawiszę, szambelana J.K.M., wielmożnego [4] Tomasza Godlewskiego, sędziego gr. smoleńskiego, wielmożnego Onufrego Rychlickiego, rotm[istrza] woj. tr., wielmożnego Tadeusza Kijucia, dworzanina skarbowego, wielmożnego Tomasza Michniewicza, starostę siemieniskiego, wielmożnego Jana Proniewicza, szambelana J.K.M., wielmożnego Stanisława Raca, wielmożnego Joachmia Kirklewskiego, r[otmistrza] woj. tr., wielmożnego Józefa Grodzickiego, rot[mistrza] smoleńskiego, wielmożnego Leona Żeromskiego, chorążego wojsk W.Ks.L., wielmożnego Stanisława Czechowskiego, rot[mistrza] tr., wielmożnego Jakuba Żmijowskiego, komor[nika] tr., wielmożnego Marcellego Abramowskiego, skarbnika połockiego, wielmożnego Stanisława Żylińskiego, regenta ziemiańskiego smoleńskiego, wielmożnego Stanisława Paszkiewicza, wielmożnego Andrzeja Łykę, r[otmistrza] orszańskiego, wielmożnego Jerzego Legowicza, r[otmistrza] smoleńskiego, wielmożnego Józefa Stroczkowskiego, którzy przed prezydującymi asesorami sejmikowymi wraz tegoż czasu rotą konstytucji sejmu terazniejszego przepisaną przysięgę wykonali, za aktualnych komisarzów normalnych, granicznych pow. mer. na lat dwie uznajemy i potwierdzamy, co gdy się tak stało j.o., j.w.w., w.i.p.p. senatorów, dygnitarzów, urzędników, szlachtę, rycerstwo, ziemian

^b Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

i obywatelów W.Ks.L. i powiatu mereckiego powszechnie przez niniejsze laudum powiatu mereckiego uwiadomiamy i oraz podpisami rąk naszych własnych stwierdzonych ogłaszamy.

Działo się na sesji elekcyjnej sejmikowej w Mereczu roku 1792 miesiąca lutego 18 dnia.

Wincenty Józef Todwen, starosta metelski, prezydujący na sejmikach powiatu mer.; Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., asesor; Józef Wazgird, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L., stolnik woj. tr., asesor pow. mer.; Michał Szolkowski, miecznik pow. wilkomierskiego, asesor; Kostuli Siwicki, oboźny woj. tr., asesor; Aleksander Rodkiewicz, sędzia ziemiański pow. mer. *electus*; Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor sejmików pow. mer.; Maciej Rac, asesor sejmików pow. mer.; Aleksander Wazgird, chorąży pow. mer. *electus*; Józef Kleczkowski, sędzia ziemiański; Wincenty Gieysztor, miecznik i komisarz cywilno-wojskowy woj. tr.; Józef Nawsuć, sędzia ziemiański pow. mer.; Tomasz Paszkiewicz, sędzia ziemiański pow. mer. *electus*; Franciszek Strawiński, sędzia ziemiański pow. mer. *electus*; Dominik Gieysztor, poseł woj. tr., sędzia ziemiański [4v] mer.; Ludwik Żyliński, czesznik tr., sędzia ziemiański pow. mer. *electus*; Nikodem Godlewski, ziemianin pow. mer.; Józef Doboszyński, skarbn[ik] woj. tr., ziemianin pow. mer.; Stanisław Szczodro, czesznik woj. tr.; Krzysztof Zdanowicz, rot[mistrz] woj. tr.; Hektor Karenga, ziemianin pow. mer.; Antoni Robert Elsner, ziemianin pow. mer.; Wawrzyniec Bohdan Gawianowski, ziemianin pow. mer.; Antoni Zdanowicz, ziemianin pow. mer.; Dominik Zdanowicz, ziemianin pow. mer.; Maciej Gawianowski; Jerzy Kucewicz, ziemianin pow. mer.; Tomasz Czechowski, ziemianin pow. mer.; Maciej Noniewicz, ziemianin pow. mer. x; Dominik Noniewicz x; Florian Żyliński, ziemianin pow. mer. x; Andrzej Koreywa x; Józef Sumiato x; Gabriel Grażewicz x; Antoni Kijuć x; Tadeusz Jankowski x; Michał Żyliński x; Maciej Zelnia x; Antoni Zaleski x; Antoni Sudwoy x; Tadeusz Sudwoy x; Antoni Sudwoy x; Tadeusz Sudwoy x; [sic] Mateusz Sudwoy x; Symon Sudwoy x; Jan Siemaszko; Florian Stacewicz x; Symon Szumiata x; Tomasz Żarnowski x; Ludwik Żyliński x; Józef Szumiata x; Tomasz Żarnowski x; Antoni Żyliński x; Józef Łukaszewicz; Hipolit Łukaszewicz; Mateusz Żyliński x; Jerzy Kirklew[ski]^c; Jan Kirklewski; Antoni Wazgird, wojski mścisławski; Sylwester^d Zelnio x; Antoni Kirklewski; Symon Noniewicz; Adam Sudwoy x; Franciszek Kirklewski x; Wawrzyniec Bohdan Gawianowski, obywatel pow. mer.; Antoni Kosiński; Mateusz Wersocki x; Józef Karłowicz, sędzia ziemiański pow. mer.; Tadeusz Tur, sędzia ziemiański pow. mer.

[69 podpisów]

^c Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

^d Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt słowa.

8. *Diariusz sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego, 19 II 1792*

Rkps 1 LVIA, SA 5834 k. 1–7 – oryginał w księdze ziemskiej; pod dokumentem notatka o aktykacji 28 II 1792 w Trybunale Głównym W.Ks.L. przez patrona Stanisława Orłowskiego, mostowniczego smoleńskiego, pod aktykacją podpisy deputatów: Andrzej Sawicz Zabłocki, rotmistrz, grodowy pisarz pow. oszmiańskiego, wicemarszałek Trybunału Głównego W.Ks.L., Tadeusz Bujnicki, deputat woj. połockiego (z adnotacją: na miejscu pisarza jest w księgach), Antoni Szymański, regent Trybunału. Na stronie 1v adnotacja o podaniu obiekcji względem asesora ziemiańskiego mereckiego, o jej zapisaniu zaświadczyli podpisami Wincenty Józef Tödwen, prezydujący pow. mer., Józef Wazgird, asesor, Michał Szolkowski, asesor pow. mer., Kastuli Siwicki, oboźny woj. tr., asesor, Wincenty Elsner, regent graniczny smoleński, asesor pow. mer., Maciej Rac, asesor.

Rkps 2 LVIA, SA 185 k. 562–566v – kopia w księdze trybunalskiej: Aktykacja aktu czyli diariusza sejmiku powiatu mereckiego, 28 II 1792 w Trybunale Głównym W.Ks.L. w Wilnie aktykował Stanisław Orłowski, mostownicz woj. smoleńskiego; pod aktem podpisy Roberta Brzostowskiego, kasztelana połockiego, marszałka Trybunału, i Józefa Bolcewicza, starosty łojciewskiego, pisarza Trybunału; dalej adnotacja o wydaniu widymusu 8 V 1792; niżej podpis Antoniego Szymańskiego, regenta Trybunału.

Akt czyli diariusz sejmików powiatu mereckiego nowo oddzielonego od województwa trockiego za konstytucją roku 1791 miesiąca^a sejmu terażniejszego zapadłą.

[2] Roku 1792 miesiąca lutego 14 dnia

Gdy prawo terażniejszego sejmu dogodnie czyniąc tak potrzebom Rzeczypospolitej, jako też przybliżając sprawiedliwość obywatelom, niektóre powiaty nowo ustanowiwszy i oraz urządzenie wewnętrzne stosowne do całej Rzeczypospolitej czyniąc, dzień 14 miesiąca lutego na sejmiki przeznaczyło i na nie w roku 1791 miesiąca marca 24 dnia prawny porządek uchwaliło, na mocy których praw my, szlachta i obywatele powiatu mereckiego nowo ustanowionego od województwa trockiego przez udzielną konstytucją z parafii w niej wyrażonych, a na powiat merecki przeznaczonych, odłączeni, do miasta Merecza sejmikom przeznaczonemu do kościoła farnego na dniu dzisiejszym zebrawszy się, zgodnie za prezydenta sejmików j.w.j.p. Adama Turczynowicza, chorążego woj. tr., jako eksposła i starej elekcyi urzędnika przyjęliśmy i w takim porządku, po przedzwonieniu pół godzinnym po wszystkich kościołach, w tymże mieści[e] znajdującym się i po odprawionej mszy^b świętej do obrad przystąpiliśmy.

Gdzie najprzód z mocy tegoż prawa sejmikowego, acz w tym nowym powiecie żadnego urzędnika nie było miejscowego, koło jednak porządkowe z aktualnych posesorów w powiecie mereckim będących, a z urzędów województwa trockiego tak miejscowych, jako też eksdeputatów, eksposłów i komisarzy cywilno-wojskowych ułożywszy, następnie zaś do obrania asesorów sejmikowych przystąpiliśmy.

^a Słowa brak w rkps. 2. W rkps. 1 po słowie wolne miejsce.

^b W rkps. 1 słowo trudno czytelne.

Z którego koła porządkowego że wszyscy w kole zasiadający do urzędów ziemiańskich i dalszych, na jakie prawo sejmikowanie przeznaczyło, za kandydatów siebie podawali i one na piśmie oświadczyli, dla takiej przyczyny niebędącym w kole zapisywać się do kandydacyi na asesorów dopuściliśmy, [2v] na których gdy się podali w.i.p.p. Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., Józef Wazgird, stolnik woj. tr., Tomasz Michniewicz, starosta siemieniski, Michał Szolkowski, mieczny woj. połockiego, Kastuli Siwicki, oboźny woj. tr., Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, Maciej Rac, Antoni Zdanowicz, Stanisław Czechowski, rotmistrz woj. tr., Kazimierz Pilecki, starosta buciłowski^c, Hektor Karęga, star[ościć] wojcieszuński, zatym stosując się do prawa, gdy przyprowadzone dziecię j.p. Abdon Boryczewski, star[ościć] moknusiński, na przeczytane imiona kandydatów gałki z wazonu wyciągał, z losu wziąć takowego za pierwszego asesora w.j.p. Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., następnie i.p.p. Józef Wazgird, stolnik woj. tr., Michał Szadkowski, mieczny woj. połockiego, Kastuli Siwicki, oboźny tr., Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny i Maciej Rac obranemi zostawszy, przysięgę rotą w konstytucyi roku 1791^d przepisana²⁹⁵ wykonali przed prezydującym j.w.j.p. Adamem Turczynowiczem, chorążym^e i eksposem^e woj. tr., toż samo j.w. prezydujący równie przed pierwszym asesorem j.w. Jakubem Godaczewskim, sędzią ziem. tr., tąż samą rotą wykonał przysięgę. Po wykonaniu której zasiadłszy na miejscu w kole porządkowym do elekcyi deputata na Trybunał Główny W.Ks.L. przystąpiliśmy, a gdy w.j.p. Stanisław Kuszelewski, strażnik pow. grodzieńskiego, jeden tylo podał siebie na kandydata, przeciw któremu, gdy żadna nie była obiekcja podana, i owszem za po trzykrotnym przez prezydującego za poczytaniem^f wszystkich obywateli jednomyślna nastąpiła zgoda, za deputata obraliśmy, po obiorze którym wraz przed [3] prezydującym i asesorami rotą w tejże konstytucyi przepisana wykonał przysięgę, po wykonaniu której sejsja solwowana nazajutrz, to jest na dzień 15 tegoż miesiąca.

Adam Turczynowicz, po dwakroć eksposeł.

Dzień 15 lutego

Gdy najwyższa opatrność zwracając oko swoje na naszą Rzeczpospolitą i wyrwawszy ją z głębi przepaści postawiła na stopniu najwyższym, żadnej potencji nie podległym oraz wolnym narodem ogłosiła, a N.K. P.N.M., Ojciec Narodu, dla nas najsześliwiej królujący, wraz z sejmującemi stanami zapobiegając doświadczonym przypadkom nieszczęśliwości, między innemi artykułami najchwalebniejszymi wolność polityczną i osobistą każdego obywatela oraz niepodległość narodu za cel najwyższej szczęśliwości wystawił i to prawem w dniu

^c W rkps. „reciłowski”.

^d W rkps. 1 skreślone cztery słowa, zapewne „marca 24 dnia”.

^{e-e} W rkps. 1 fragment nadpisany.

^f W rkps. 2 „zapytaniem”.

²⁹⁵ „Rota przysięgi marszałka sejmikowego i asesorów”, VI, t. 9, s. 240.

3 i 5 maja roku 1791 obwarowawszy, wraz sam z narodem zaprzysiął. My zatym na zawsze tę szczęśliwość chcąc dla siebie ubezpieczyć, zgodnie i jednomyślnie na utrzymanie tej konstytucji 3 i 5 maja w przed Bogiem Najwyższym, twórcą tego dzieła z stratą nawet życia własnego zaprzysiąc uradziliśmy.

A w dalszej czynności sejmikowania, gdy z prawa dzień dzisiejszy jest przeznaczony na sejmiki gospodarskie, do których czynności gdy powiat merecki jest nowo rozdzielony, w którym żeby wszystkie potrzeby można było roztrząsnąć, rzeczą jest niepodobną, dlatego za tym, co by na dzisiejszych sejmikach można było stanowić dla rozpatrzenia się w potrzebach powiatowych, do dalszego czasu odkładamy.

[1.k.] Adam Turczynowicz, eksposeł; Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., asesor; Józef Wazgird, asesor; Michał Szółkowski, mieczny pow. wilkomierskiego, asesor, *mp.*; Kastuli Siwicki, oboźny woj. tr, asesor; [2.k.] Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor; Maciej Rac, asesor. [3v]

Dzień 16 tegoż miesiąca lutego

Z okoliczności, że j.w.j.p. Adam Turczynowicz, chorąży woj. tr. ⁸⁸eksposeł na urząd podkomorstwa pow. mer. siebie podał za kandydata, gdy łaskę złożył prezydencji sejmikowej, za tym obywatele tegoż powiatu mereckiego j.w.j.p. Wincentego Józefa Todwena, starostę metelskiego, komisarza cywilno-wojskowego woj. tr., jako najpierwszego eksdeputata na tęż prezydencję zaprosili, który, objawszy takową prezydencją, przysięgę na oną rotą w konstytucji sejmu terazniejszego przepisana wykonał.

[1.k.] Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., asesor; Józef Wazgird, asesor; Michał Szółkowski, mieczny pow. wilkomierskiego, asesor, *mp.*; [2.k.] Kastuli Siwicki, oboźny woj. tr., asesor; Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor; Maciej Rac, asesor.

Eorundem

Gdy do podkomorstwa pow. mer. j.w.j.p. Adam Turczynowicz, chorąży woj. tr., podał siebie za kandydata na piśmie, a przeciwko onemu, gdy nie tylko że żadnej obiekcyi nie było, ani też nikt więcej z obywatelów za kandydata siebie nie podawał, lecz owszem za potrzykrotnym przez prezydenta sejmików pow. mer. obwołaniem jednomyślna wszystkich obywatelów powiatu mereckiego nastąpiła zgoda, zatym za aktualnego podkomorzego pow. mer. został obrany i wraz przed nami prezydującym i asesorami rotą w statucie przepisana przysięgę na urząd podkomorstwa wykonał.

Wincenty Józef Tödwen, starosta metelski, prezydujący na sejmiku^h powiatu mereckiego; [1.k.] Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., asesor; [2.k.] Józef Wazgird, asesor; Michał Szółkowski, mieczny pow. wilkomierskiego, asesor *mps.*; Kastuli

⁸⁸ W rkps. 1 fragment nadpisany.

^h W rkps. 2 „sejmikach”.

Siwicki, oboźny woj. tr., asesor; Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor; Maciej Rac, asesor. [4]

Eorundem

Gdy także j.w.j.p. Aleksander Wazgird, sędzia gr. woj. tr., komisarz cywilno-wojskowy tegoż województwa do chorągwa pow. mer. podał siebie na piśmie za kandydata, przeciwko któremu ponieważ nie było żadna obiekcja nie była, lecz owszem za potrzykrotnym zapytaniem jednomyślna nastąpiła zgoda, ztym za aktualnego chorążego i pow. mer.ⁱ zgodnie i jednomyślnie obrany został.

Wincenty Józef Tödwen, prezydujący na sejmikach pow. mer.; [1.k.] Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr. asesor; Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor; [2.k.]; Józef Wazgird, asesor; Michał Szolkowski, mieczny pow. wilkomierskiego, asesor *mp.*; Kastuli Siwicki, oboźny woj. tr., asesor; Maciej Rac, asesor.

Eorundem

Gdy przystąpiono do elekcyi sędziów ziemiańskich na powiat merecki, wtenczas do egzystującego z prawa dawnej elekcyi w.j.p. Jakuba Godaczewskiego, sędziego ziem. tr., w powiecie mereckim aktualną posesją mającego, dziewięciu sędziów ziemiańskich zgodnie i jednomyślnie, za potrzykrotnym zawołaniem i wszystkich obywatelów zgodzeniem się, bez żadnego zaprzeczenia obrano i jakim losiem dla zapisania w laudum przez w pierwszym akcie wzmienione dziecię wyciągnięci i ogłoszeni zostali, zapisują się, jako to: Aleksander Rodkiewicz, rotmistrz tr., Tomasz Paszkiewicz, starosta metelicki, Józef Kleczkowski, podczaszy woj. tr., Tadeusz Tur, szambelan J.K.M., Dominik Gieysztor, rotm[istrz] woj.^j i poseł z woj. tr., Józef Karłowicz, mostowniczy woj. tr., Franciszek Strawiński, strażnik pow. starodubowskiego, Józef Nausuć^k, rotm[istrz] woj. tr. i Ludwik Żyliński, chesznik woj. tr., którzy po obraniu siebie na urząd sędziów [4v] ziemiańskich pow. mer. przysięgę rotą w konstytucji sejmu terażniejszego w roku 1792 zapadłej przepisaną wykonali.

Sejsja ztym solwowana na dzień 17 *praesentum*^l, przed którym solwowaniem konstytucją 3 i 5 maja wyżej przy obradach na dniu wczorajszym wzmienioną, bez wyłączenia się żadnego obywatela zaprzysięgliśmy oraz że przeciwko w.j.p. Jakubowi Godaczewskiemu, sędziemu ziem. woj. tr, przez j.w.j.p. Dominika Gieysztorę, posła z województwa trockiego, utrzymującemu się bez elekcyi przy sęstwie ziemiańskim^m.

[1.k.] Kastuli Siwicki, oboźny woj. tr., asesor; Wincenty Elsner, asesor; [2.k.] Maciej Rac, asesor; [3.k.] Wincenty Józef Tödwen, prezydujący na sejmiku

ⁱ⁻ⁱ W rkps. 1 fragment nadpisany.

^j W rkps. 2 brak słowa.

^k W rkps. 2 „Nawsuć”.

^l Powinno być „praesentium”, tak też w rkps. 2.

^m W rkps. 2 dopisano: „pow. mer. i będącemu asesorem podana została na piśmie obiekcja i ona zakonotowana przez prezydującego, zaświadczamy”.

pow. mer.; Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., asesorⁿ; Józef Wazgird, asesor; Michał Szółkowski, mieczny pow. wiłkomierskiego, asesor.

Dzień 17 *eorund[em]*^o

Przystąpiono do elekcyi pisarza aktowego ziemiańskiego pow. mer., do którego urzędu gdy się 4 podało kandydatów, jako to w.i.p.p. Jakub Gieysztor, rotm[istrz] kowieński, Andrzej Tur, rotm[istrz] tr., Stanisław Żyliński, regent ziemiański smoleński i Ignacy Paszkiewicz, z tych zaś gdy w.j.p. Jakub Gieysztor odstąpił na piśmie do kandydacyi pisarstwa, a w.j.p. Tur przeciwko w.j.p. Stanisławowi Żylińskiemu podał obiekcją, że na urzędzie żadnej w posłudze obywatelskiej prawem przepisanej nie był, za czym taką obiekcją rezolwowaliśmy, prezydent współ z asesorami przez wota sekretne w propozycyi podanej od łaski w słowach: jeżeli wielmożny Żyliński do urzędu pisarstwa aktowego pow. mer. może być [5] kandydatem lub nie, po rzuconych wotach, gdy *affirmative*, że może być, w wazonie gałek naleziono tylko 3 a *negative*, że być nie może, gałek 4, zaczym większość że być nie może kandydatem w.j.p. Żyliński do pisarstwa aktowego ogłoszoną została. W dalszym ciągu, gdy w.j.p. Ignacy Paszkiewicz odstąpił ambigencji do pisarstwa, więc pozostały jeden, w.j.p. Andrzej Tur, rotm[istrz] woj. tr., zgodnie za pisarza aktowego ziemskiego [sic] obwołany i obrany został i razem w tymże samym czasie przed nami, prezydentem i asesorami przysięgę rotą konstytucyi sejmku teraźniejszego przepisaną wykonał i sesja za zgodzeniem się wszystkich obywateliów solwowana na dzień 18 *praesentium*.

[1.k.] Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., asesor; Józef Wazgird, asesor; Michał Szółkowski, mieczny pow. wiłkomierskiego, asesor *mp.*; Kastuli Siwicki, obożny woj. tr., asesor [2.k.] Wincenty Józef Tödwen, prezydujący na sejmiku pow. mer.; Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor; Maciej Rac, asesor.

Dzień 18 *februarii*

Przystępując do elekcyi komisarzy normalnych granicznych, gdy prawo sejmku teraźniejszego komisarzy granicznych 12^p koniecznie obrać najmniej nakazało, a do potrzeby województw i powiatów pomnożyć liczbę dozwoliło, uważając zatym potrzebę na powiat merecki powiększenia liczby komisarzy granicznych, że osób dwadzieścia i jedna za zgodą wszystkich obywateliów ^qobrana będzie^q, deklarujemy.

Wincenty Józef Tödwen, prezydujący na sejmiku pow. mer.; [1.k.] Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., asesor; Józef Wazgird, asesor; Michał Szółkowski, mieczny pow. wiłkomierskiego, asesor, *mp.*; [2.k.] Kastuli Siwicki, asesor; Wincenty Elsner, asesor; Maciej Rac, asesor. [5v]

ⁿ W rkps. 1 słowo „asesor” nieczytelne.

^o Brak słowa w rkps. 2.

^p W rkps. 2 błędnie „dwudziestu”.

^q Fragment nadpisany w rkps. 1.

Eorundem

Po przeczytaniu listy kandydatów do komisji normalnej granicznej, gdy na wszystkich w niej wyrażonych po powtórzonym po osobnym zawołaniu każdego kandydata trzykrotna nastąpiła zgoda i w tym samym porządku, w jakim są na liście zapisani, za aktualnych komisarzów granicznych pow. mer. obrano i obwołano, jako to j.w. Adama Turczynowicza, podkomorzego pow. mer., j.w. Józefa Karęgę, starostę wojcieszuńskiego, komisarza cywilno-wojskowego, wielmożnego Stanisława Kleczkowskiego, czesznika oszmiańskiego, wielmożnego Kajetana Zawiszę, szambelana J.K.M., wielmożnego Tomasza Godlewskiego, sędziego gr. smoleńskiego, wielmożnego Onufrego Rychlickiego, rotmistrza woj. tr.; wielmożnego Tadeusza Kijucia, dworzanina skarbowego, wielmożnego Tomasza Michniewicza, starostę siemieniskiego, wielmożnego Jana Proniewicza, szambelana J.K.M., wielmożnego Stanisława Raca, wielmożnego Joachnima Kirklewskiego, starostę^r, wielmożnego Józefa Grodzickiego, rotm[istrza] smoleńskiego, wielmożnego Leona Żeromskiego, chorążego wojsk W.Ks.L., wielmożnego Stanisława Czechowskiego, rotm[istrza] tr., wielmożnego Jakuba Żmijowskiego, komor[nika] tr., wielmożnego Marcelego Abramowskiego, skar[bnika] połockiego, wielmożnego Stanisława Żylińskiego, regenta ziemiański smoleńskiego, wielmożnego Stanisława Paszkiewicza, wielmożnego Andrzeja Łykę, rotm[istrza] orszańskiego, wielmożnego Jerzego Legowicza, wielmożnego Józefa^s Stroczkowskiego, którzy po obraniu siebie na takowy urząd granicznych 'normalnych komisarzów' rotą w konstytucji sejmu teraźniejszego na obradach przed nami, prezydentem i asesorami przysięgę wykonali.

Wincenty Józef Tödwen, prezydujący na sejmiku mereckim; [1.k.] Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., asesor; Józef Wazgird, asesor; Michał Szółkowski, miecznik pow. wiłkomierskiego, asesor; Kastuli Siwicki, oboźny woj. tr., asesor; [2.k.] Wincenty Elsner, r[egent] smoleński gr., asesor^u; Maciej Rac, asesor. [6]

Eorundem.

Stosując się do prawa o porządku sejmikowania przepisującego oraz do deklaracji na powiatu rozdzielen[i]e podanego kandydata do lustracji starostw j.w. Wincentego Gieysztor, miecznika woj. tr. i komisarza cywilno-wojskowego, któremu, gdy żadna opozycja nie była, za zapytaniem trzykrotnym o zgodę za aktualnego lustratora z powiatu mereckiego obrano.

Wincenty Józef Tödwen, prezydujący na sejmiku pow. mer.; [1.k.] Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., asesor; Józef Wazgird, asesor; Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor; Maciej Rac, asesor; [2.k.] Michał Szółkowski, miecznik pow. wiłkomierskiego, asesor, *mp.*^v; Kastuli Siwicki, oboźny woj. tr., asesor.

^r W rkps. 1 zostawiono wolne miejsce, w rkps. 2 brak urzędu.

^s W rkps. 2 „Andrzeja” zamiast „Józefa”.

^{t-t} W rkps. 1 kolejność słów zmieniona.

^u W rkps. 2 brak słowa „asesor”.

^v W rkps. 2 brak „mp.”

Dzień 19 lutego.

W dalszym ciągu sejmikowania, gdyśmy do elekcyi komisarzyów cywilno-wojskowych powiatu mereckiego przystąpili, po przeczytanej liście kandydatów, gdy w niej wyrażonych kandydatów wielości stosownej do prawa nie było, a jak myśl i wyrazy prawa nakazują, ażeby najmniej 15 liczbę komisarzyów zawierało, a z tych nawet kandydatów wyrażonych na liście, gdy się okazało, iż jedni^w poseysi z prawa być powinnej nie mają^x i w księdze ziemiańskiej nie znajdują się^x, inni zaś na piśmie odstąpienie od kandydacyi podali, z takiej zaty przyczyny elekcyj komisarzyów cywilno-wojskowych na powiat merecki do dnia na normalną elekcyj prawem przepisaną, to jest 18 augusta roku terażniejszego odkładamy zgodnie i jednomyślnie, a do tego czasu, nim normalna w nim elekcyj nastąpi, komisją porządkową województwa trockiego podług przepisu prawa kontentujemy się.

Wincenty Józef Tödwen, prezydujący pow. mer.; [1.k.] Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., asesor; Józef Wazgird, asesor; Michał Szołkowski, miecznik pow. wilkomirskiego, asesor; [2.k.] Kastuli Siwicki, oboźny woj. tr., asesor; Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor; Maciej Rac, asesor. [6v]

Eorundem.

Z okoliczności zaprzysiężonej konstytucyi dnia 3 i 5 maja roku przeszłego zapadłej, czując z onej słodycz obywateli powiatu mereckiego jako jedynej tarczy i obrony wolności Rzeczypospolitej, ażeby te ukontentowanie zanesione było do Najjaśniejszego Króla, Ojca Narodu i stanów sejmujących, jako sprawców powszechnego uszczęśliwienia, umyślili posłać delegatów w.i.p.p. Wincentego Todwena, starostę metelskiego, i Hektora Karęgę, starościca wojcieszuńskiego, za potrzykrotnym zgodzeniem się wszystkich obywateli powiatu mereckiego, obrano i onym instrukcją w następny sposób oddano:

Przekonani, że całość kraju i szczęście wszystkich obywateli na trwałym zasadza się rządzie, gdy ten N.K. P.N.M. wespół ze skonfederowanemi stanami Rzeczypospolitej w roku przeszłym dnia 3 maja uchwaloną konstytucją dla narodu zapewnił, a zaprzysiężeniem swoim wespół z całym zgromadzeniem sejmowym moc i trwałość onej zabezpieczył, przeto my, obywatele nowo uformowanego powiatu mereckiego na oświadczenie ukontentowania N.K. P.N.M. i sejmującym stanom za delegatów w.i.p.p. Wincentego Józefa Todwena, starostę metelskiego i Hektora Karęgę, starościca wojcieszuńskiego, wyznaczamy i oraz tymże wielmożnym delegatom zlecamy, ażeby przed Najjaśniejszym Panem oświadczyli nieśmiertelną wdzięczność za ojcowskie jego około narodu staranie oraz donieśli żeśmy, idąc w ślady najjaśniejszych sejmujących stanów, przejęci czułością tego dobra, które nam i całemu krajowi te to rządowe obiecuje prawo, Bogu i Ojczyźnie stać przy nim poprzysięgliśmy, w te słowa:

^w Słowa brak w rkps. 2.

^{x-x} W rkps. 1 fragment nadpisany.

My szlachta, obywatele powiatu mereckiego oświadczamy się i przysięgamy Bogu Najwyższemu i Ojczyźnie naszej, że konstytucję 3 i 5 maja w roku przeszłym zapadłą, jak za ważną [7] utrzymujemy, tak posłuszeństwo oraz obronę wszystkimi naszymi siłami tejże całej konstytucyi, jako jedynej tarczy i obrony wszystkich swobód i wolności stanu naszego szlacheckiego zapewniamy i że od niej nigdy nie odstępamy, tak nam Boże dopomóż. A w tym nie oddzielnym żądań naszych przełożeniu cały powiat merecki ojcowskiej jego opiece polecamy.

Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., asesor do tego aktu prezydujący; Józef Wazgird, asesor; Michał Szołkowski, miecznik pow. wilkomierskiego, asesor, *mp.*; Kastuli Siwicki, oboźny woj. tr., asesor; Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor pow. mer.; Maciej Rac, asesor.

Te wszystkie czynności, które nam świetność prawa nigdy nie wzruszonego przepisała, które nam wola własna, stosowna do tychże praw, z zgodą i miłością braterską oraz przy prerogatywie najmilszej i najszacowniejszej wolności dyktowała, gdyśmy dopełnili, nic więcej nie pozostało, jak tylo że kończąc te dzieło nasze przy wzajemnym poruczeniu się sercom i afektom j.w., w.i. panów i obywatelów powiatu mereckiego akt niniejszy limitujemy do czasu następnego prawem przepisanego.

Działo się w Mereczu, jako wyżej.

Wincenty Józef Tödwen, prezydujący na sejmiku pow. mer.; [1.k.] Jakub Godaczewski, sędzia ziem. woj. tr., asesor; Józef Wazgird, asesor; Michał Szołkowski, miecznik pow. wilkomierskiego, asesor *mp.*; [2.k.] Kastuli Siwicki, oboźny woj. tr., asesor; Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor; Maciej Rac, asesor.

9. Protestacja dotycząca sejmiku elekcyjnego, 14 II 1792

Rkps LVIA, SA 185, k. 582–583v – kopia w księdze trybunalskiej: Aktykacja manifestu od wielmożnego Godaczewskiego, cześnika tr. i dalszych do manifestu piszących się na wielmożnego Adama Turczynowicza, chorążego tr. i dalszych zanieśionego, 2 III 1792 w Trybunale Głównym W.Ks.L. aktykował patron Tadeusz Sobański, budowniczy oszmiański; na marginesie notatka: Takowy manifest z mocy wydanej plenipotencji eliminuję. Ignacy Świacki, szambelan J.K.M.; pod dokumentem podpisy Roberta Brzostowskiego, kasztelana połockiego, marszałka Trybunału, Józefa Bolcewicza, starosty łojciewskiego, pisarza Trybunału; dalej adnotacja o wydaniu widymusu 11 V 1792; niżej podpis Antoniego Szymańskiego, regenta Trybunału.

Niżej na podpisach naszych wyrażeni najsolennie manifestujemy się o to, iż w roku terażniejszym 1792 miesiąca lutego 14 dnia, kiedy wedle nowego o sejmikach prawa zebrali się urzędnicy, szlachta i obywatele powiatu mereckiego na egzekwowanie czynów sejmikowych, najprzód w.j.p. Adam Turczynowicz, chorąży tr., podając na piśmie za kandydata do podkomorstwa mer., mimo wyraz prawa sejmikowego, iż razem i prezydującym, i kandydatem być pod nieważnością sejmiku nie wolno, arbitralnie prezydencją sejmiku zajął i pod tęż prezydencją nieprawą obrawszy [582v] deputata, odbywając sejmik gospodarski, gdy

następowała elekcja podkomorzego, w ten czas przywłaszczoną prezydencją swoją j.p. Wincentemu Józefowi Todwenowi, staroście metelskiemu, eksdeputatowi, transfundował czyli ustąpił, a ten w elekcji podkomorstwa i urzędów ziemiańskich egzekwując tylko ustąpioną sobie prezydencją, a dalej onej do ułatwienia całego sejmiku nie kończąc, też prezydencją w.j.p. Jakubowi Godaczewskiemu, sędziemu, ustąpił, któremu i pierwszykroć należała, a który czy to z powolności, czy to z zmoyności na rugach sejmikowych prezydencją nie miał, a tak dwóch prezydentów mając, obu przysięgłych, obu w protokołach piszących rezolucje i konotacje, w końcu dzieła sejmikowego obu prezydentów nie mieliśmy, bo w.j.p. Godaczewski nieinteresowany kandydacją, po usunięciu się dwóch prezydentów przez zgromadzenie sejmikowe dla zakończenia aktów do prezydencji zaprzeczony, dzieło czynności sejmikowych kończyć musiał, w takiej postaci sejmiki mereckie zostając, kiedy wyraźną inegzystencją przez prawo sejmikowe znaczą, my, szlachta, obywatele pod niepewnością ważności urzędów elekcyjnych zostając najdujemy pobudkę skarżyć się i podniesienia całego czynu sejmikowego domagać się, zwłaszcza że jest więcej przyczyn pochodzących do złamania przez przywódców prawa, które niszczyć muszą całe dzieło sejmiku, oprócz wyliczonych w górze błędów. Skarżemy się na to, że gdy po zagajeniu sejmiku wybranie asesorów z koła porządkowego następowało, wtenczas w.j.p. Wincenty Elsner, palestrant, i j.p. Maciej Rac, nie mając prawem opisanych za sobą warunków, arbitralnie do koła porządkowego wcisnęli się i przez los wyciągnięci za asesorów ogłoszeni zostali, mocą czego obiekcje przyjmować i rezolwować, konotować akta sejmikowe ważyli się udzielnie, gdy w porządku elekcjów obranie sędziów normalnych następowało, wcisnął się do kandydacyi j.p. Marceli Abramowski, przeciw któremu nie tylko że zaręczona przez j.p. Stacewicza, osiadłego szlachcica, obiekcja na piśmie rozwiązana nie była, lecz co bardziej, że na usilne żądanie sekretnych wotów przez j.p. Godaczewskiego, sędziego ziem. tr., tych wotów nie dopuścił, [583] i arbitralnie, mimo większą liczbę sejmikujących w registr kandydatów niezaprzeczonych, za sędziego normalnego granicznego wpisali i ogłosili, i to ogłoszenie hukiem szlachty ekonomicznej, czynszowej, z kluczków administracyi olickiej sprowadzonej, czyn sejmiku mieszejacej, popierali.

W ostatku, gdy takim nieprawnym obrotem sejmiki mereckie swojego doszły końca i gdy po elekcji pisarza aktowego zaprzysiężenie onego nastąpiło, wraz całe zgromadzenie sejmiku, szczególnie koło asesorskie akta sejmikowe wespół z protokołem do straży i zawiadowania j.p. Andrzeja Tura, komisarza cywilno-wojskowego woj. tr., oddało, po takowym aktów i protokołu powierzeniu niżej pisani wraz nasz manifest w protokule zapisać żądaliśmy, lubo akt elekcji pisarza aktowego z wyliczonych przyczyn, jako całe dzieło sejmiku niszczących, ruinie ulec musi, wszelako dla świadectwa chęci naszych ten nasz manifest wpisać i ony do akt Trybunału przenieść mieliśmy postanowienie, lecz, rzecz niesłychana, wszystko bezprawnie robiąc jeszcze j.w. Józef Todwen, j.w. Józef, stolnik i deputat trybunalski, Aleksander, sędzia eksgródzki, Wazgirdowie, j.p. Ludwik Żyliński, cześnik, j.p. Wincenty Gieysztor, nieprawnie obrany lustrator, miecznik, urzędniczy

troccy, j.p. Dominik Gieysztor, poseł trocki, najszczególniejszy mocą przywłaszczony poselskiej powagi dyktator i przywódca, zaprosiwszy o kuminikację [sic] u pisarza aktowego protokołu i aktów sejmikowych, niby dla skonfrontowania byłych obiekcji i rezolucji i tym pretekstem wzięwszy do rąk swoich akta od wiadomości powszechnej utaili i nie wiadomo na jaki koniec w prywatnej chowając detencji, wygodzie powszechnej uczynili krzywdę, a jaśniej wyrażając, gwałt, zdradę, fortel i nieprzystojność dopełnili. Opuszczamy dalsze nieprzyzwoitości p[rzez] różnych ichmościów dopełnione, pokrótce tylko namieniamy dla oświadczenia, iż krzywda publiczna być nie może bez kary, iż ją jeśli nie kto inny, komu szczególniej dolegało prawem, by nie uczynił, my niżej piszący się *in foro competenti* proces prowadzić deklarujemy, a to najprzód z j.p. Janem Wiszniewskim, plebanem mereckim, dziekanem mereckim, którzy dobrawszy sobie do rady i pomocy z całej prowincyi litewskiej ojców eksprowincjałów, przeorów, jubilatów, sekretarzów w liczbie kilkunastu, w miejscu, gdzie sejmik odprawował się, spokojność i czyn sejmiku mieszało i do zwady i ostrych głosów, oprócz wielu innych, szczególnie j.p. Dominika Gieysztora, w mniemaniu, iż ten w wymowie jest wyćwiczony, podbudzał podszepty nienawiście, intrygi i kłótnie, dyktował i aprobował. W ostatku *in foro competenti* dowodzić przedsiębiorzemy, iż nie godziło się sprowadzać szlachty ekonomicznej [583v] czynszowej i autora tegoż bezprawia szukać, i kary na nim *in foro competenti* szukać będziem. A zatym manifestujemy na wszystkich elektów i asesorów, a szczególnie na i.p.p. Józefa Todwena, starostę metelskiego, Dominika Gieysztora, posła, Ludwika Żylińskiego, cześnika tr., Wincetego Gieysztora, miecznika tr., Marcelego Abramowskiego, jako szczególniejszych przywódców i dalszych wszytkich pomocą, radą służących i do manifestu pisanych, ten manifest rękoma naszymi podpisujemy.

Działo się roku 1792.

Jan Godaczewski, cześnik tr.; Kazimierz Paszkiewicz, komor[nik] woj. tr.; Józef Godaczewski, oboźnic woj. tr.; Jan Kochański; Jakub Tubielewicz; Józef Tubielewicz x; Maciej Kochański; Jakub Niedziński; Jerzy Jocz x; Kazimierz Jocz x; Józef Jocz x; Wawrzyniec Biesiekierski; Jan Szadziejewicz x; Stanisław Gawiorowski x; Józef Woysiat x; Antoni Kochański x; Franciszek Kochański x; Dominik Kosiński x; Antoni Kosiński; Bartłomiej Owsiany; Jakub Pietraszkiewicz; Bartłomiej Winiarski x; Andrzej Skinder x; Maciej Jocz^a.

[24 podpisy]

10. Protestacja dotycząca sejmiku elekcyjnego, 14 II 1792

Rkps LVIA, SA 185, k. 567-567v – kopia w księdze trybunalskiej: Aktykacja oświadczenia imieniem w.j.p. Andrzeja Tura, pisarza aktowego ziemiańskiego mer. uczynionego, 28 II 1792 w Trybunale litewskim aktykował patron Tadeusz Sobański, budowniczy pow. oszmiańskiego;

^a Wydaje się, że krzyżki poszczególnych osób zapisano raczej przed nazwiskami, nie po.

pod dokumentem podpisy Roberta Brzostowskiego, kasztelana połockiego, marszałka Trybunału, Józefa Bolcewicza, starosty łojciewskiego, pisarza Trybunału, Antoniego Szymańskiego, regenta.

Roku 1792 *februarii* 26 dnia.

Oświadczenie w.j.p. Andrzeja Tura, komisarza cywilno-wojskowego woj. tr., a z nowej elekcyi pisarza aktowego ziemiańskiego pow. mer. w następującym sposobie: w roku 1792 *februarii* 26 dnia, gdy sposobem przez prawo nowe opisanym na sejmikach powiatu mereckiego agitujących się w ciągu swoim, to jest w dniu 17 *februarii* niniejsze oświadczenie czyniącego jednomyślnością głosów zebrani obywatele za aktowego ziemiańskiego pisarza obrali i gdy po wykonanym przeze mnie na urząd rzeczony juramencie protokół aktów sejmikowych przez prezydenta oddanym mnie dla straży i zawiadowania został, w dniu 20 j.w.j.p. Todwen, prezydujący, i z dalszemi asesorami, urzędnikami, szczególnie z w.i.p.p. Aleksandrem, chorążym mer., Józefem, stolnikiem i deputatem tr., Wazgirdami, [567v] Ludwikiem Żylińskim, czesznikiem tr., sędzią ziemiańskim mer., Dominikiem Gieysztorom, posłem u żałującego o komunikację takowego protokołu dla przejrzenia całej w nim znajdujących się tranzakcyi sejmików domagali się. Tym powodem żalący się znając nieprzyzwoitość odmówić takowej komunikacyi protokół do przeczytania powierzył, lecz mimo ufności takowego protokołu zwrócić żalącemu się nie chcieli, owszem tenże protokół nie wiadomo gdzie, czy w domach prywatnych lub gdzie w innych, czyli też wyniósłszy u siebie chowając i utrzymując dotąd żalącemu nie zwracają, zwrócić nie chcą, a zatym żalący się, unikając kwestiiów i opinii względem nie znajdowania się w miejscu przyzwoitym protokołów wyniknąć mogących, szczególnie lękając się, ażeby należeć się z tej okazji mogące w protokóle niezgodności nie były przyczyną skarżenia i odpowiedzi żalącego się, dlatego wprzód przed obecnemi sejmikującemi w Mereczu obywatelami podstęp i krzywdę urzędowi swojemu uczynioną zapowiedziawszy, niniejsze czyniąc przez Trybunałem Głównym Lit. oświadczenie, one ręką moją podpisuję.

Andrzej Tur, pisarz ziemiański aktowy pow. mer.

11. Testymonium szlachty mereckiej, 20 II 1792

Rkps LVIA, SA 185, k. 550–551v – kopia w księdze trybunalskiej: Aktykacja dokumentu testymonialnego od urzędników pow. mer. j.w.j.p. Dominikowi Gieysztorowi, posłowi woj. tr. wydanego, 25 II 1792 przed Trybunałem Głównym W.Ks.L. aktykował patron Placyd Trzaskowski, podstarości woj. wileńskiego; pod dokumentem podpisy Roberta Brzostowskiego, kasztelana połockiego, marszałka Trybunału, Józefa Bolcewicza, starosty łojciewskiego, pisarza trybunalskiego, i Antoniego Szymańskiego, regenta Trybunału.

My, urzędnicy, szlachta i obywatela [sic] powiatu mereckiego nowo oddzielnego od województwa trockiego czyniemy wiadomo tym naszym testymonialnym dokumentem j.w.j.p. Dominikowi Gieysztorowi, posłowi woj. tr. i sędziemu

ziemiańskiemu powiatu naszego, wydanym na to, iż gdy z mocy prawa sejmu terażniejszego na dzień 14 miesiąca lutego w roku terażniejszym 1792 do miasta Merecza [550v] na obrady sejmikowe zjechaliśmy i w wspomnionym dniu akt sejmików rozpoczęliśmy, a z kolei za tym, gdy na dniu 16 miesiąca wzmienionego do elekcyi sędziów ziemiańskich przystąpiliśmy, na ten czas w.j.p. Jakub Godaczewski, sędzia ziem. woj. tr., niby z mocy prawa sędzią prezydującym przed nastąpną je[s]zcze elekcją pierwszym będąc, asesorem ogłosił i gdy przeciwko temu, że przez elekcją do sądu iść powinien, wieloliczne spomędzy nas nastąpiły zagadnienia, na ten czas j.w. Gieysztor, poseł, obiekcją na piśmie przeciwko temuż wielmożnemu Godaczewskiemu podał i oświadczenie, że się zrzekł sęstwa ziem. tr. poświadczającego, zapytywał się i o umieszczeniu wspomnianej obiekcji przy zapisaniu się za egzystującego sędziego wielmożnego Godaczewskiego w diariuszu sejmikowym upraszał. Gdy jednak przez omyłkę nie w rzeczonym miejscu, lecz później, to jest po zaświadczeniu wykonanej na konstytucją 3 i 5 maja przysiędze lubo pod jedną datą umieszczoną została, żeby więc ta omyłka w niewłaściwym bo późniejszym miejscu przez zapisanie podanej obiekcji oraz zapytanie o oświadczenie, które wielmożny Godaczewski złożyć był powinien przez kogokolwiek wypartą nie było, dlatego ten nasz istotną rzetelność zaświadczący dokument dla większej wagi własnych rąk naszych stwierdzamy podpisami.

Działo się [w] Mereczu roku 1792 miesiąca lutego 20 dnia. [551]

Wincenty Józef Todwen, starosta metelski, prezydujący na sejmiku pow. mer.; Józef Wazgird, asesor pow. mer. na sejmikach; Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor sejmików pow. mer.; Aleksander Wazgird, chorąży pow. mer.; Adam Turczynowicz, podkomorzy pow. mer.; Józef Tadeusz Karęga, komisarz normalny graniczny pow. mer.; Antoni Wazgird, wojski woj. mściławskiego *mp.*; Tomasz Godlewski, komisarz graniczny pow. mer.; Onufry Rychlicki, komisarz normalny pow. mer.; Tadeusz Kijuć, komisarz normalny pow. mer.; Tomasz Michniewicz, komisarz normalny pow. mer.; Hektor Karęga, ziemianin; Jan Proniewicz, komisarz normalny pow. mer., szambelan J.K.M.; Stanisław Rac, komisarz normalny pow. mer.; Joachim Kirklewski, komisarz normalny pow. mer.; Józef Grodzicki, rotmistrz smoleński, komisarz normalny pow. mer.; Stanisław Czechowski, komisarz pow. mer.; Jerzy Legowicz, komisarz normalny pow. mer.; Leon Żeromski, chorąży wojsk W.Ks.L., komisarz normalny pow. mer.; Marcelli Abramowski, komisarz normalny pow. mer.; Stanisław Paszkiewicz, komor[nik] woj. tr., komisarz normalny pow. mer.; Józef Struczkowski, komisarz normalny pow. mer.; Antoni Robert Elsner, regent normalny graniczny; Ludwik Żyliński, sędzia ziemiański pow. mer., [551v] cześnik woj. tr.; Stanisław Żyliński, normalny pow. mer. komisarz.

[25 podpisów]

12. Protestacja dotycząca sejmiku elekcyjnego, 20 II 1792

Rkps LVIA, SA 185, k. 552–555v – kopia w księdze trybunalskiej: Aktykacja manifestu urzędników, szlachty i obywateli powiatu mereckiego na wielmożnych Godaczewskiego i Szolkowskiego asesorów uczynionego, 25 II 1792 przed Trybunałem Głównym W.Ks.L. aktykował patron Placyd Trzaskowski, podstarości woj. wileńskiego; pod dokumentem podpisy Roberta Brzostowskiego, kasztelana połockiego, marszałka Trybunału, Józefa Bolcewicza, starosty łojciewskiego, pisarza trybunalskiego oraz Antoniego Szymańskiego, regenta Trybunału.

Wtenczas, kiedy Rzeczpospolita z tyłu przez wiele lat doświadczonych nieszczęść dźwigać się poczynając, jarzmo przez ościennych mocarstw wdzieranie się na Polskę włożone zrzucać poczęła i na najświętszych prawach wolność polityczną i osobistą każdego obywatela razem z równością stanowi szlacheckiemu przywoitą osadziła i wszystko, cokolwiek do stanowienia i egzekwowania należy, nie samym tylko jak dotąd możnowładcom, ale całemu powierzyła obywatelstwu, my, szlachta, obywatele powiatu mereckiego, czując słodycz w zwróconych nam swobodach, doświadczać je[s]zcze przemocy nie przestajemy. Ucisk, któregośmy przez wiele lat doświadczali, nieznośnym wprawdzie w każdym stawał się zdarzeniu, zaniebdani jednak od krajowej opieki, kiedy znamiona tylko wolności jedną naszą były własnością, natenczas skrytość dusz polskich przenikała tajemnie, uprzedzony zaś i ciągły zwyczaj częstokroć fałszywej niby możnych, a jeszcze dożywotnich sędziów dumie uległości, już nawet nie był na pozór przykry. Dziś więc, kiedy wskrzeszona opieka, wolność odnowiona a prawa te najświętsze twierdze zamakające w egzekucją wchodzić zaczęły, tym bardziej ucisk staje się widocznym, im mocniej przemoc, dumie własnej dogadzając, to wszystko, cokolwiek świętością nazywamy, gwałcić przedsięwzię, śmiało więc przeciwko jej powstając, śmiało i przeciwko w.j.p. Jakubowi Godaczewskiemu, sędziemu ziem. tr., wzmienioną przemocą zasilającemu się, my, niżej piszący się obywatele powiatu mereckiego przed Najjaśniejszym Panem łaskawie nam królującym, przed najjaśniejszymi stanami i przed całym narodem [553] w następny sposób czyniemy zażalenie, iż gdy w roku teraźniejszym 1792 na dniu 14 miesiąca lutego z mocy prawa sejmku teraźniejszego na obrady sejmikowe do miasta Merecza celem wszystkich jako w nowym powiecie urzędników obrania zjechaliśmy się i w [w]spomnionym dniu do początkowego dzieła, to jest obrania asesorów przystąpiliśmy, wielmożny Godaczewski, sędzia, już w ten czas nie tylko sędzią ziemiańskim powiatu naszego, ale nawet prezydującym ogłosiwszy siebie, jako niby urzędnik powiatu nowego, żadnych jeszcze urzędów nie mającego, za pierwszego do asesorstwa z koła porządkowego podał się kandydata i zgodnie z sobą myślącego na ruinę prawa i zgwałcenie wolności obywatelskiej w.j.p. Szolkowskiego, miecznego i niegdyś deputata połockiego, ledwie od kilku miesięcy w powiecie naszym mającego posesję, mimo liczne a niedostateczne tego jegomości za posydowanie opozycje w kandydacyi do asesorstwa utrzymał. Po utrzymaniu się zatym w asesorstwie, jakie tylko w dalszym sejmikowaniu przed elekcją sędziów ziemiańskich

następowały czynności, te wszystkie wielmożny Godaczewski, jak gdyby na wzgardę prawa a uległość własnej dumie prezydującym sędzią ziemiańskim mer. podpisywał się.

W dniu zatym 16 bieżącego miesiąca, kiedy j.w.j.p. Wincenty Józef Todwen, starosta metelski, jako najstarszy eksdeputat, sejmik zagajający, kandydatów do sęstwa ziemiańskiego na rejestrze spisanych ogłosił i na nim wielmożnego Godaczewskiego umieściwszy, za pierwszego podał kandydata, natenczas wielmożny Godaczewski prawo pod tytułem *Deklaracja o sądach ziemiańskich* wyraźnie sędziów ziemiańskich terażniejszych w tym sądzie na lat cztery utrzymujące, w jakim *immediate* siedzieli i w nim podług pierwszych swoich stallów prezydencją zabezpieczające, tłumacząc podług chęci i upodobania i wmawiając na znieważenie tegoż prawa, iż nie potrzebuje [553v] łaski obywateli ani elekcyi, ani nawet jednomyślności, której się mógł spodziewać nie z zaufania, ale z samej tylko spokojności, zasilony fałszywym uprzedzeniem, mianując siebie jednostajnie prezydującym sędzią, ani podać, ani nawet nazwać siebie kandydatem nie pozwolił i gdy w ten czas o oświadczenie (które oddalając się, a bardziej zrzekając się sęstwa ziem. tr. w kancelaryi trockiej celem starania się w naszym powiecie o urząd, uczynić był powinien) zapytaliśmy się i o jego okazanie dopraszaaliśmy się, różnemi wprzód to zapytanie chcąc zatrzeć wybiegami, na koniec lubo w kancelaryi trockiej uczynił okazać jednak, że nicht nie przymusi, i że to od jego zawisło woli, oświadczył się i nie okazał. Przeciwno tak widocznej, a zatym i dość znacznie gwałtownej intruzyi, gdy spomiędzy nas, niżej piszących się obywateli j.w.j.p. Dominik Gieysztor, poseł woj. tr. i sędzia ziemiański, dopiero od nas obrany, z wyrażeniem, iż jest najprzód asesorem, któremu prawo do kandydacyi podać się zabroniło, iż jest sędzią ziem. tr. i do Trok go prawo przywiązało, iż na koniec wspomnianego wyżej nie składa oświadczenia, a za tym ani gwałtownym, jak postanowił, ani nawet przez elekcją obranym na sędziego być nie może, na piśmie podał oświadczenie. Mniej względny wielmożny Godaczewski na prawo i kilkuset obywateli za tak nieprzystojny postępek narzekania pogardy pełnym odezwał się tonem, iż niemu prawnie zarzucona obiekcja i na nią koła porządkowego choćby mu przeciwna (czego się przez sprawiedliwość spodziewać się należało) nie zaszkodzi rezolucja, dlatego że postanowił sobie być sędzią, a je[s]zcze prezydującym mereckim bez elekcyi i tak być musi, a nawet kiedy j.w. Gieysztor nie dla postrachów, które przeciwko jemu miotane były, naprzeciwno którym prawo i sprawiedliwość zna za puklerz, ale dla spokojności milszej nad najwyższe zaszczyty i zatarcia zdrożności w sejmikach naszych gwałtowności wielmożnego Godaczewskiego wynikłej, upraszał, ażeby choć z naruszeniem prawa, mimo to, że jest asesorem, za kandydata siebie podać i o zgodę zapytać się dozwolił i że przez ten sposób obiekcyi odstąpi, przyrzekał, wzgardził powolnością i ją je[s]zcze swoją nazywał krzywdą. Tak tedy niepraktykowany, a [554] wolności obywatelskiej nieznosny przykład, gdy się stał obiektem, a okrzyki z województwa trockiego w naszym powiecie nie mającej osiadłości, sprowadzonej przez wielmożnego Godaczewskiego, jako to z okolicy Oławy i dalszej, szlachty tłomiły obrad

sejmikowych porządek. Ledwośmy zatym dziewięciu tylko sędziów ziemiańskich obrać mogli, tymczasem zaś wielmożny Szołkowski, miecznik połocki, bezprawnie do asesorstwa podany i utrzymany, wielmożnego Godaczewskiego bez zgody i wiadomości powszechnej egzystującym sędzią do protokołu czynność sejmikową zaświadczonego zadyktował, obiekcją zaś przez j.w. Gieysztora podaną, aby obok nie była umieszczoną, wspólnie z stwórcą domierzonej drożności wielmożnym Godaczewskim, postarał się i zaledwo w ten czas, kiedy przy kończącym się sejmiku, to jest dnia 19 tegoż miesiąca j.w. Gieysztor w czasie wszystkich czynności sejmikowych czytania takowy w nieumieszczonej obiekcyi dostrzegł postępek, nie już w miejscu, to jest przy elekcyi sędziów ziemiańskich, jak należało, lecz niżej po zakonotowaniu wykonanej przysięgi na utrzymanie konstytucyi 3 i 5 maja, najświętszej ustawy wolność obywatelską zapewniającej, a samowładztwo, przemoc i temu podobne bezprawia niszczącej (na której podobno zmierzano obalenie) umieścić przecie dozwolił. Doświadczona zręczność wcześniej nam rokuje, iż wielmożny Godaczewski nie przestanie myśleć o ubarwieniu prawnictwem zbrodni, jako w tym najuroczytszym zażaleniu z prawdziwą obywatela godną zamykamy czułością. Pomimo zatym rozsiewane [554v] przeciwko nam, a szczególnie j.w. posłowi Gieysztorowi postrachy prywatnie coś znaczyć mające, pomimo tę możność i rzucane odgłosy przeciwko publiczności, bo przeciwko sejmikowi w auguście nastąpić mającym, gdy wcześniej istotną prawdę i domierzoną powiatowi naszemu krzywdę przewrotnemi zaczyna zacierać słowa, gdy już wcześniej wypiera pytania o oświadczenie, odstępnosć od sęstwa ziemskiego trockiego, gdzie go przywiązało prawo poświadczone (co wieloliczne w czasie okazać dowody) wyrazić i to w naszym winniśmy zażaleniu, co zdrożność z siebie wydaje, iż wielmożny Godaczewski przez wielmożnego Szołkowskiego zadyktowanie za egzystującego do protokołu zapisując się sędziego, sam jako asesor siebie współ z prezydującym i dalszemi asesorami równie jako i obiekcją naprzeciw sobie podaną podpisał, że w czasie kończących się sejmików, kiedy się spodziewać można było, iż sama zbrodnia przez dni kilka przekonać mogła, że zbrodnie wykonał, na ponowioną powolność j.w. Gieysztora, żeby się podał za kandydata i o powszechną na siebie zgodą na sędziego zapytać dozwolił, dla dogodzenia prawu w dokompletowaniu dziesięciu sędziów, a przez to zatarcia uczynionego zgorszenia, powodowany jednak fałszywym ambicyi postanowieniem z pogardą odpowiedział „czyńcie, co [555] chcecie, ja dla tego sędzią jestem, nie potrzebuję zapytania, ani się za kandydata podaję”, że lubo pod najsprawiedliwszą zostaje obiekcją, nie wzdryga się jednak przeciwko prawidłom ustaw sejmowych targać, oświadczać się, iż w sądzie mereckim, choć nie obrany, zasiadać będzie, że lubo prawo sejmikowe, kto mieć głos na sejmikach może, przepisało i za dowód każdego głosu i obywatelstwa księgę ziemiańską przeznaczyło bez względu na prawa świętość tych, którzy nic za sobą nie mieli albo bardzo krótko, ale nie przed rokiem, posesją, do głosu na sejmikach promował zapominając na te kary, jakie z doświadczenia przepisały prawa. Opisać zapewna reszty nie można hańbiących zdarzeń, dosyć więc, gdy na tym skończemy, iż pilnując prawa, nie

wynosząc się sami nad równość i prawo obywatela na domierzony gwałt przez wielmożnego Godaczewskiego o sprawiedliwość wołamy, a nie znając jegomości za sędziego powiatu naszego dopóty, dopóki przez wolną elekcją obranym nie zostanie, takowe najuroczystsze zażalenie w aktach umieścić oświadczając się, własnych rąk naszych one stwierdzamy podpisami.

Roku 1792 miesiąca lutego 20 dnia.

Ludwik Żyliński, czesznik woj. tr., sędzią ziemiański pow. mer. *electus*; Dominik Gieysztor, poseł woj. tr., sędzia ziemiański pow. mer.; Jan Proniewicz, szambelan J.K.M., komisarz graniczny pow. mer.; Tomasz Michniewicz, komisarz normalny pow. mer.; Wincenty Gieysztor, miecznik woj. tr., lustrator pow. mer.; Marceli Abramowski [555v], normalny pow. mer. komisarz; Stanisław Żyliński, komisarz normalny pow. mer.; Nikodem Godlewski, ziemianin pow. mer.; Tomasz Czechowski, ziemianin pow. mer.; Antoni Kirklewski, ziemianin pow. mer.; Joachim Kirklewski, normalny komisarz; Aleksy Żyliński, oboźny woj. tr.; Jerzy Kirklewski, star[osta] rykian.; Jan Klikowski; Jan Kirklewski *mp.*; Złoja [sic] Żelski; Symon Nawsoć; Józef Szumiatta; Michał Żyliński; Antoni Żyliński; Antoni Kijuć; Antoni Żyliński x; Maciej Zelna x; Antoni Zaleski x; Antoni Zaleski x; [sic] Antoni Sudwoy x; Tadeusz Sudwoy x; Tomasz Żarnowski x; Felicjan Stecewicz.

[29 podpisów]

13. Protestacja dotycząca sejmiku elekcyjnego, 21 II 1792

Rkps LVIA, SA 185, k. 556–556v – kopia w księdze trybunalskiej: Aktykacja manifestu od urzędników, szlachty i obywatelów powiatu mereckiego nowo oddzielonego na asesorów zaniesionego, 25 II 1792 przed Trybunałem Głównym W.Ks.L. aktykował patron Placyd Trzaskowski, podstarości woj. wileńskiego; pod aktem podpisy Roberta Brzostowskiego, kasztelana połockiego, marszałka Trybunału, Józefa Bolcewicza, starosty łojciewskiego, pisarza trybunalskiego oraz Antoniego Szymańskiego, regenta Trybunału.

Kiedy Rzeczpospolita w nadanych sobie prawach wszystko, cokolwiek do wszechwładztwa narodu wolnego a egzekucyi magistratur jurysdykcji należy razem z swobodami odzyskała i za pierwszy cel początkiem wszystkiemu sejmiki przeznaczyła, my, niżej piszący się urzędnicy, obywatele powiatu mereckiego, świeżo od województwa trockiego oddzielonego, w czasie sejmików, z złamania praw czując krzywdę praw i powiatu na w.j.p. Jakuba Godaczewskiego, sędziego ziem. woj. tr., Michała Szolkowskiego, miecznika woj. połockiego, Kastulego Siwickiego, oboźnego tr., w następny sposób czyniemy zażalenie, iż gdy z mocy prawa w terminie dnia 14 roku i miesiąca bieżącego na sejmik do miasta Mereczu zjechaliliśmy się i wspomnianych ichmościów za asesorów dopuściliśmy, obżalowani ichmościowie wspólnie z nami jednomyślnie wszystkie odbywając elekcje, każdą sejmiku czynność w protokule podpisywali, gdy zatym równie warunków pilnując prawa, nowo spomiędzy nas obranym niżej piszącym się urzędnikom

wydawające się lauda podpisać należało, obżałowani wielmożni asesorowie z racji iż bez elekcyi szczytający się sęstwem ziemiańskim mer. obżałowany wielmożny Godaczewski, asesor, przeciwko któremu w terminie obiekcja prawnie założoną została, za zgodnie obranego sędziego mimo wolę powszechną umieścić siebie żądał, oświadczyli się, iż inaczej ani ziemskie ani też na inne urzędy wydawających się laudów nie podpiszą, aż póki wielmożny Godaczewski podług chęci umieszczonym nie zostanie, znudzeni zatym obywatele po kilkukrotnych przez kilku spomiędzy siebie posyłanych delegatach z równą zawsze powracających odpowiedzią, nie czekając dalszych wyniknąć mogących postępów, gdy wszystkie podpisali lauda, zaledwo wtenczas obżałowani wielmożni asesorowie na dniu dzisiejszym niżej wymienionym do podpisania nieraz rzeczonych laudów przystąpili, laudum zaś dla sądu ziemiańskiego wydane, nazywając wielmożnego Godaczewskiego chęci niedogodnym, nie tylko że podpisać nie chcieli, ale nawet że drugie wedle własnego upodobania mają sprokurowane, [556v] oznajmili. Takowym zatym postępkim, gdy prawa i wolność obywatelska na prawach ugruntowana a razem i obowiązki asesorów przysięgą zaręczone złamanymi zostały, przeto my, jako niewiadomi do momentu przez samychże obżałowanych ichmościów doniesienia o sekretnie utworzonym laudum, jako nikczemne nie uznawamy za prawne, tak razem przeciwko temu zdarzeniu, jako też niepodpisaniu przez cały powiat utrzymanego najsolenniejsz manifestujemy się i ony własnych rąk naszych stwierdzamy podpisami.

Działo się roku 1792 miesiąca lutego 21 dnia.

Adam Turczynowicz, podkomorzy pow. mer.; Aleksander Wazgird, chorąży pow. mer.; Józef Wazgird, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L. z woj. tr., asesor pow. mer.; Dominik Gieysztor, poseł woj. tr., sędzia ziemiański pow. mer.; Ludwik Żyliński, sędzia ziemiański pow. mer., cheszn[ik] woj. tr.; Józef Tadeusz Karęga, komisarz normalny pow. mer.; Onufry Rychlicki, komisarz normalny pow. mer.; Józef Grodzicki, rotm[istrz] smoleński, komisarz normalny pow. mer.; Hektor Karęga, star[ościc] wojcieszuński, ziemianin; Wincenty Gieysztor, miecznik woj. tr., lustrator pow. mer.; Kajetan Sta[nisław] Zawisza; Joachim Kirklewski; Antoni Wazgird, wojski woj. mściśławskiego; Marcei Abramowski; Tadeusz Kijuc, dworzanin skarbu lit.; Stanisław Paszkiewicz, komornik woj. tr., komisarz normalny pow. mer.; Wincenty Elsner, regent smoleński graniczny, asesor sejmiku pow. mer.; Stanisław Żyliński, komisarz normalny pow. mer.; Jerzy Legowicz, komisarz normalny pow. mer.; Leon Żeromski, chorąży wojsk W.Ks.L.; Józef Doboszyński, skar[bnik] woj. tr.

[21 podpisów]

14. Protestacja dotycząca sejmiku elekcyjnego, 21 II 1792

Rkps LVIA, SA 5833, k. 7-8v – kopia w księdze ziemiańskiej: Akt dokumentu testimonialnego od w.j.p. Raca w.j.p. Godaczewskiemu, sędziemu, wydanego, 21 II 1792 przed aktami ziemiańskimi mereckimi aktykował Maciej Rac.

Niżej podpisany wiadomo czynię tym moim czystej wiary i sumnienia rzetelnym wyznaniem, iż od najsilniejszych nalegań zawsze wymawiający się, a dowodnie czyniąc przekonaniu i istocie, nigdy nie miałem przedsięwzięcia pisania się przeciwnemu rozumieniu i usiłowaniu, iż by w.j.p. Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., podlegać mógł nie egzystencji z dawnego prawa z swojej elekcyi w urzędowaniu bez [7v] nowej elekcyi w powiecie dopiero mereckim nowo oddzielonym, jako aktualną w nim dziedziczną mający posesję, i prawem terażniejszego sejmku w deklaracyi o sędzie ziemiańskim na czteroletnie urzędowanie jurysdyczne w prerogatywie, jako dawnego elekta jedynie w tym powiecie znajdującego się, za prezydenta sądu ziemiańskiego destynowany, a za tym wyraźnie istotnym znaczenia prawem za sędziego ziemiańskiego bez elekcyi nowej w uprzywilejowanej [sic] prerogatywie utrzymany i gdy podług tej istoty prawa z niego mojego^a przekonania, jako też z odeszłego aktu dobranych dziewięciu sędziów ziemiańskich na zupełny komplet sądu ziemiańskiego prawem przeznaczony do egzystencji w nim z prawa w.j.p. sędziego Godaczewskiego najistotniejsza w publicznym nawet tego widoku jest prawda, tak tym porządkiem, jako asesor w tym elekcyjnym sądu ziemiańskiego i dalszych egzekucyi urzędowaniu list elekcyi ziemiańskiej z ekspresją egzystencji w.j.p. sędziego Godaczewskiego w tymże sędzie jako też protokół czyli diariusz z tegoż listu zgodny wespół z innemi [8] asesorami wiernie podpisałem, tak też stosowne do tej publicznej prawdy i aktu w laudum na tenże sąd ziemiański pod dniem 16 *praesentis* wespół z urzędnikami i obywatelami sejmikującymi i na tymże laudum piszącymi się dobrowolnie podpisałem się własną moją ręką, sercem i przekonaniem, prowadzoną na dniu zaś dzisiejszym osobiście z niektórymi obywatelami jako też i pospołu z w.j.p. sędzią Godaczewskim wezwany do podpisania dalszych laudów na urzędy tegoż sejmiku powiatu mereckiego podług prawa obrane w domu j.w.j.p. Turczynowicza, dopiero podkomorzego pow. mer., podpisując siedym laudów prócz ziemiańskiego sądu zaszłych elekcyjów po kilkukrotnym odrzuceniu tentacyi i podpisaniu się do drugiego sformowanego laudum na sąd ziemiański ujmującego egzystencją w tymże sędzie ziemiańskim w.j.p. Jakubowi Godaczewskiemu, sędziemu dawnej elekcyi woj. tr., na dogodzenie nieprawnej a i[r]itującej^b ciągle obrady i akta sejmiku tutejszego z szczególną stąd i doświadczoną od wielu osób przez j.w.j.p. Dominika Gieysztora, rotmistrza i posła tr., a teraz sędziego ziemiańskiego pow. mer., czynionej obiekcyi, gdy podniesione też powtórne nieostrożności i niechętnie

^a Odczyt słowa niepewny.

^b Przedziurawienie w miejscu przesnurowania utrudnia odczyt początku słowa.

podpisano na sąd ziemiański laudum w tym to miejscu zostało, przeto daleki od osobistej w tym w.j.p. sędziego Godaczewskiego krzywdy oraz publicznego aktu podejrzliwości i zбочnej interpretacji prawa, niemniej zadość czyniąc sumnieniu, te moje nieodwołalne uroczyste przed urzędem ziemiańskim aktowym z prawa i aktu odeszłych teraz sejmików tu w Mereczu ufundowanym czynię tego zdarzenia względem powtórnego z powyższych okoliczności [8v] podpisania przeze mnie laudum sądu ziemiańskiego oświadczenie i zarazem wyznanie, że takowy inwolucyjnego powtórnego laudum mój podpis kasuję, za przypadkowy stępowany uznaję, od niego się recesuję i za nieważny w każdym użyciu protestuję, że zaś l[a]udum istotne z egzystencją urzędowania w sądzie ziemiańskim dla w.j.p. sędziego Godaczewskiego zapisane za akt legalnego i dobrowolnego podpisu mojego znam, utrzymuję i za niewątpliwy oraz nigdy nie cofniony oświadczam i takowy oświadczenia tego wszystkiego dowód podpisem ręki stwierdzając, do akt ziemiańskich powiatu mereckiego oddaję.

Datum w Mereczu roku 1792 miesiąca *februarii* 21 dnia.

Maciej Rac, asesor sejmików pow. mer.

15. Protestacja dotycząca sejmiku elekcyjnego, 1792

Rkps LVIA, SA 185, k. 580–581v – kopia w księdze trybunalskiej: Aktykacja uczynionego manifestu czyli oświadczenia od w.j.p. Jana Godaczewskiego na j.w.i.p.p. Adama Turczynowicza, chorążego tr., Wincentego Todwena, starosty metelskiego, Dominika Gieysztora i innych, 2 III 1792 w Trybunale Głównym W.Ks.L. aktykował patron Tadeusz Sobański, budowniczy pow. oszmiańskiego; pod dokumentem podpisy Roberta Brzostowskiego, kasztelana połockiego, marszałka Trybunału, Józefa Bolcewicza, starosty łojciewskiego, pisarza Trybunału; dalej dwie adnotacje o wydaniu widymusu 12 V 1792; niżej podpis Antoniego Szymańskiego, regenta Trybunału. Z boku k. 580 adnotacja: Takowy manifest z mocy danej plenipotencji eliminuję. Ignacy Świacki, plenipotent.

Oświadczenie w.j.p. Jana Godaczewskiego, chesznikowicza tr., do Trybunału naprzeciw j.w. Adamowi Turczynowiczowi, chorążemu tr., Wincentemu Józefowi Todwenowi, staroście metelskiemu, Aleksandrowi, sędziemu gr. tr., Józefowi, deputatowi Trybunału Głównego W.Ks.L., stolnikowi tr., Wazgirdom, Wincentemu Gieysztorowi, miecznemu tr., Ludwikowi Żylińskiemu, chesznikowi tr., najszczególniej przeciw j.w. Dominikowi Gieysztorowi, posłowi tr., najpierwшему przywódcy sejmikowemu oraz dalszym w manifestie w Trybunale pisanym adherentów tudzież w.j.p. Wincentemu Elsnerowi, Maciejowi Racowi, nieprawnym asesorom, wreszcie naprzeciw w.j.p. Jakubowi Godaczewskiemu, sędziemu ziem. tr., omyłki sejmiku mereckiego ukrywającemu, a na ostatek przeciwko wszystkim elektom ziemiańskim i dalszym przez nieprawną elekcją obranym wnoszące się w następnym sposobie.

Patrzałem dotąd z obojętnością na wszystkie akta elekcji sejmiku mereckiego i mniemałem, że wszystkie chybione formalności prawa jako w początkowym [581] układzie zgodną jednomyślnością nadstarczone będą, lecz kiedy rzecz w ostrej

emulacji jest otwartą, kiedy pierwiastkowie z pobudki osobistego nieukontentowania i ułożonej swojej na przyszłość do intrygi planty j.w.j.p. Dominik Gieysztor, poseł tr., z w.j.p. Ludwikiem Żylińskim, czesznikiem tr., i dalszymi w manifestie w Trybunale zaniesionym pisaniami adherentami egzystencją z prawa w.j.p. Jakubowi Godaczewskiemu urzędu sęstwa zaprzeczył i gdy tym powodem, wbrew przeciw prawu o sejmikach i o sądach ziemiańskich pisaniami czyniąc, do uporczywego zabrał się procesu, i gdy przeciwnie w.j.p. Jakub Godaczewski, sędzia ziem., w dowodzie swojej egzystencji reprocessując artykuły prawa niezcelowane [sic], wywrócone i złamane w milczeniu ukrywać, ja Jan Godaczewski, czesznikowicz tr., jako obywatel, nie mogąc bez wstrętu i w[z]ruszenia się patrzeć na dopełnione nieprzyzwoitości, przedsiębiorę dylacją prawem dozwoloną w chęci i zamiśle nieodmiennym dowiedzenia nieważności sejmiku z całym jego dziełem, a składając manifest wedle prawa przez kilkanaście osób podpisany przystępuję do wyliczenia przyczyn ruiny sejmiku i popełnionych w sejmikowaniu błędów. W dniu 14 lutego, gdy zebrani obywatele na sejmik do Merecza w.j.p. Jakuba Godaczewskiego, sędziego ziem. starej elekcji i eksdeputata, jako żadnym nie będąc kandydatem, do prezydencji zapraszali, w.j.p. Jakub Godaczewski czy to z dowolności, czyli też z zmownego zniesienia się takowej nie egzekwując prezydencji j.w. Adama Turczynowicza, chorążego tr., do wakansu podkomorstwa kandydatem prezydować mimo uroczyste warunki prawa dopuścił, przez taki postępek Adam Turczynowicz, chorąży tr., wyraźnie przeciw prawu sejmikowemu *sub titulo* „Co do porządku początkowego sejmiku”²⁹⁶ *puncto quarto* dokonał postępek, gdyż prawo rzeczne każdemu *etiam* z prawa prezydować mającemu za kandydata do elekcji podającemu się sejmiku zagajać nie dozwala, to błąd pierwszy. Dalej, gdy zwyczajną koleją od elekcji asesorów spomiędzy koła porządkowego następowało, w.j.p. Wincenty Elsner i Maciej Rac, żadnych nie mając poprzedzonych rekwizytów, które by ich zalecać do koła porządkowego miały, wcisnęli się i losem zostawszy wyciągniętymi, asesorem ogłoszonymi, nieprawnie wszystkie podpisywali, rezelwowali i decydowali obiekcje, to błąd drugi. Następnie kiedy do elekcji deputata i po odbyciu sejmiku gospodarskiego następowała elekcja podkomorzego, wtenczas j.w. Adam Turczynowicz, kandydat, obejrzawszy się że mu nie wolno być prezydującym, dlatego że jest kandydatem, limitował, czyli zdał swoją prezydencją równie nieprawnemu następcy w.j.p. Józefowi Todwelowi, eksdeputatowi, który jeśli z prawa mógł być prezydującym, tedy wraz przed rugami egzekwować też prezydencją był powinien, jakoż pogodzić wykonane prezydujących juramenta oba przysięgli, oba pierwszeństwo sejmików przyjęli, oba niedokończywszy sejmików prezydencji [581v] odstąpili, a w końcu ledwo wrócili się do tego, że prezydencją sejmików pod konkluzją oddali nie interesowanemu kandydacją w.j.p. Jakubowi Godaczewskiemu, sędziemu starej elekcji, powrócili, to błąd trzeci. W ostatku, gdy przyszło do elekcji sędziów normalnych między liczbą kandydatów najdował w.j.p. Marcelli Abramowski, przeciw któremu,

²⁹⁶ VL, t. 9, s. 234.

oprócz obiekcji na piśmie przez j.p. Stacewicza uczynionej, liczne głosy nie pozwalali być obranym, a szczególnie w.j.p. Jakub Godaczewski wotów sekretnych dopraszał się i aż do końca sejmiku tych wotów sekretnych nie doczekał, to błąd czwarty. Te wszystkie wyliczone błędy wedle prawa artykuł 17 punkta 2, 3 i 4²⁹⁷ niszczą sejmik z całym dziełem i wedle tego prawa w celu delacji mojej szukam i żądam ukarania penami w prawie o sejmikach w artykule 18 opisanymi, a następnie zniszczenia aktu wszystkich sejmikowych elekcji, a na znaczenie nowych udzielnie, ponieważ w.j.p. Todwen, nieprawny kandydat, z wyliczonemi w górze tego oświadczenia osobami, urzędnikami, u przysięgłego pisarza aktowego całe akta, jakie przez sejmik miał *in publica facie* oddane, gwałtownie czyli fortelnie zabrali i one po prywatnych miejscach wożąc, nosząc, nie wiadomo gdzie zadzieli, tym sposobem praktykę niesłychaną dopełnili, przeto udzielnego z dylacji żądam w wiarę postępuku wedle prawa przywódców i gwałtowników ukarania, nim zaś delator za inne występki przez w.i.p.p. Dominika Gieysztora, Ludwika i Stanisława Żylińskich przez w.j.p. Antoniego Zdanowicza, Nikodema Godlewskiego i dalszych ichmościów popełnione w sądzie przyzwoitym o karę dopominać się będzie, nim jegomości księdzu Janowi Wiszniewskiemu, plebanowi mereckiemu, i dalszym księżom *ordinis praedicatorum*, licznie z prowincji litewskiej na sejmik zebrany, szczególniejszym występów motorów czyn sejmiku mieszejącym, dowiedzieć i kary zaprosi, tym czasem żąda u najjaśniejszego Trybunału zakazania, ażeby uczciwe obejście, skromne z obywatelami konferowanie j.w. Dominikowi Gieysztorowi powagą poselską wojującemu zaleciwszy, czynienie hałasu, pogróżek pod karami prawa zabronił.

Do takowego manifestu podpisują się Jan Godaczewski, chesznikowicz tr.

16. Protestacja dotycząca sejmiku elekcyjnego, 10 III 1792

Rkps LVIA, SA 185, k. 631–635v – kopia w księdze trybunalskiej: Aktykacja remanifestu j.w. Turczynowicza, Wazgirdów, Gieysztora i dalszych niżej piszących się na wielmożnego Godaczewskiego, sędziego i innych zanieśonego, 22 III 1792 w Trybunale Głównym W.Ks.L. aktykował patron Michał Pietraszewski, obożny pow. upickiego; pod dokumentem podpisy Roberta Brzostowskiego, kasztelana połockiego, marszałka Trybunału, Józefa Bolcewicza, starosty łojciewskiego, pisarza Trybunału, Antoniego Szymańskiego, regenta Trybunału.

Ktokolwiek bezstronnie wejdzie we wewnętrzne wyrazów manifestu i oświadczenia w Trybunale Głównym W.Ks.L. pod dniem miesiąca februaryi imieniem niby w.j.p. Jana Godaczewskiego, chesznikowicza tr., delacją biorącego zanieśionych, a do manifestu szlachtę podpisaną roztrząśnie, dojdzie tego zapewna, że twórca tego manifestu i oświadczenia sam [631v] jest w.j.p. Jakub Godaczewski, sędzia ziem. woj. tr., używający imienia tylo brata swojego, a zaś szlachta podpisana ta, którzy jedni nie byli na sejmikach w Mereczu, drudzy zaś jeśli się aktualnie

²⁹⁷ „Co do nieważności sejmików w całym dziele i w części”, VL, t. 9, s. 238–239.

pisali, tedy nie wiedzieli do czego się pisali, szczególnie że na gołym papierze niezapisanym podpisywali się, skąd później nad podpisanymi został utworzony manifest, dojdzie z wyrazów sobie w tych obu tranzaktach przeciwnych, że ten twór stał się nie w miejscu sejmikowania, lecz prywatnie po domach w okolicy Talkunach i Bieniunach w parafii dawgowskiej sytuowanych, a że ten manifest i oświadczenie pełne fałszu i potwarzy w szczegółach swoich oznacza paszkwile, niechętny zaś obywatel, prawu najświętszemu przeciwny, gdy chce przez te swoje czernidła zburzyć czynność całego powiatu zgodną i jednomyślną, przeto my, urzędnicy i obywatele powiatu mereckiego, jak skoro o tym manifestie i oświadczeniu pokątnie sprawionym i do akt Trybunału Głównego W.Ks.L. wrzuconym dowiadujemy się, tak wraz przeciwko onemu czyniemy remanifest z odpowiedzią na każdy punkt w następnym sposobie:

Co powodowało delatora, czyli jego przywódcę, do zanieśienia takowego manifestu, każdy to przyznać może, że przyzwyczajona ambicja do możnowładztwa, gdy ulegać musi prawu, nie przestaje jednak czynić nadzieję sobie w takiej ufności, że na odgłos dawnej przemocy każdy obywatel przed jego osobą ugiąć kolana z największą pokorą będzie, a ślepym posłuszeństwem zwyczajony wyroków jego słuchać musi, lecz nie tak jest. Dotąd to prawo służyło możnowładcom, dokąd święta konstytucja 3 i 5 maja nie postawiła szlachcica jako obywatela na takiej wolności, że jego cała czynność od woli własnej zawisła, [632] a przemoc, z gruntu wykorzenioną zostawszy, nie ma już miejsca i nie znalazła między wolnymi obywatelami i stąd to poszło, że w.j.p. Jakub Godaczewski, sędzia ziem. tr., będąc w województwie trockim obranym sędzią, gdy się nowy powiat w Mereczu uformował, z posesyi swojej został w powiecie mereckim jako obywatel, chciał użyć tytułu sędziego ziemiańskiego pow. mer. bez elekcyi, rozumiejąc, że w jego mocy to zostanie, a żaden obywatel chęci jego sprzeciwić się nie zdoła, lecz inaczej rzecz się stała, bo gdy elekcja urzędów przez prawo sejmu teraźniejszego przez samych obywateli zgodnie i jednomyślnie lub przez wota sekretne dozwolona, nie zdało się zatym obywatelom bez elekcyi własnej z innego województwa sędziego przy egzystencji utrzymać, stanęli zatym niektórzy obywatele przy prawie, żądając, ażeby się podał do kandydacyi sądu ziemiańskiego z uręczeniem nawet, że żadnej mieć nie będzie opozycyi, zaś wielmożny Godaczewski, gdy trwał przy uporze swoim, podana przeciw jemu została obiekcja na piśmie przez j.w. Gieysztora, posła z województwa trockiego, jak świadczy protokół czynności sejmikowych, nie poszedł jednak do elekcyi wielmożny Godaczewski, w takiej został imaginacyi, że być może sędzią ziemiańskim pow. mer. będąc sędzią ziem. woj. tr. Obrano więc wszystkie urzędy, a sędziów ziemiańskich obrano tylko dziewięciu, bo wielmożny Godaczewski siebie za egzystującego z prawa utrzymywał prezydującym w sądzie, wszystkie te czynności każdodziennie, jako asesor, sam podpisywał w protokule, a gdy przyszło do podpisania laudów, chciał wytargować na obywatelach, ażeby pomimo diariusz sejmikowy, pomimo obiekcją przeciw jego egzystencji podaną, bez jej wyrazu niezgodnie z tym diariuszem podpisali obywatele laudum i jego za sędziego egzystującego w powiecie

mereckim utwierdzili. [632v] Przeciwno czemu stojąc przy prawie, gdy się obywatele sprzeciwili i w takim składzie laudum nie podpisali, użył tedy sposobu, zatrzymał u siebie asesorów, to jest wielmożnych Michała Szołkowskiego, miecznika mścisławskiego, Kastulego Siwickiego, obożnego tr., i Macieja Raca i do pisania się do żadnego laudum nie dopuścił inaczej, aż na jego chęci wszyscy obywatele przestaną. Na tym cały dzień ściągnawszy, nazajutrz, to jest *die* 21 februaryi podpisał się z wyrażonemi asesorami do wszystkich laudów, jednego zaś laudum na sędziów ziemiańskich dla racyi powyższej podpisać nie chciał z dwoma asesorami: wielmożnymi Szołkowskim i Siwickim, lecz sobie nowe laudum utworzywszy, bez prezydującego samotnie z swojemi urzędnikami w mały bardzo liczbie podpisał, dostrzegł później, iż to dzieło chęciom jego ambicyi nie dogodzi, sędzią ziemiańskim pow. mer. nie uczyni, bo bezprawnie i żadnej wiary nigdzie nie zjedna, acz jeździł po okolicach i niektórych szlachtą zapraszał do podpisania, nie okazał przecie powszechności swego dzieła, lecz rzucił się do innego sposobu, pojechał po okolicach Talkunach i Bieniunach, zbierał podpisy na papierze czystym, niezapisanym, bez wiadomości szlachty do czego się podpisywali, tając przed nimi rzecz, na co te podpisy służyć miały, a po tym później na tych podpisach napisał manifest swojej plancie dogodny i wrzucił do akt Trybunału na zniszczenie całego dzieła sejmików tym celem, iżby nowy sejmik nadał mu chociaż już przez elekcją władzę sądowniczą w powiecie mereckim. Jakie zaś przyczyny do zniszczenia sejmików położył przez szczegóły, zatym równie odpowiedź daje się następna, błędy wyliczone, które sobie autor dzieła takowego wziął za prete[k]st do zniszczenia czynności sejmikowych, jak są fałszywe, tak każdy wraz przeświadczony o nierzetelnym doniesieniu zostanie. Najprzód [633] zażalił, że jakoby w.j.p. Jakub Godaczewski, sędzia ziem. woj. tr., powinien był prezydować na sejmikach, jakoż w dniu 14 lutego zebrani obywatele na sejmik do Merecza jakoby zapraszali do prezydencji wielmożnego Godaczewskiego, a ten zmównie idąc nie egzekwował prezydencji, lecz j.w.j.p. Adamowi Turczynowiczowi ustąpił, który później został kandydatem do podkomorstwa, prawo zaś pod punktem czwartym broni kandydatowi być na prezydencji sejmików i to błędem pierwszym nazwał, skąd to sobie wykoncypował, żeby tym punktem obiekcyi błędu mógł znieść sejmik, kiedy deklaracja prawa sejmu teraźniejszego szczególnie o rozdzielnych powiatach pisząc, przepisała prezydentą temu, kto był posłem, deputatem w porządku najstarszym i najdawniejszym, a na przypadek nienajdywania się tych, tedy urzędnik starej elekcji, nie mógł tedy być zaproszony na prezydencją w.j.p. Godaczewski, sędzia, gdyż najstarszy eksposeł był j.w. Turczynowicz i temu z prawa należała laska sejmikowa. Obiekcja zaś w tym punkcie, że był kandydatem do podkomorstwa, nie służy równie, bo prawo o sejmikach w jednym czasie kilka sejmików przeznaczyło, pierwszy sejmik nazwało deputacki, drugi gospodarski, na których nie był kandydatem, trzeci elekcyjny. Na pierwszym był prezydentem j.w. Turczynowicz, jako eksposeł najdawniejszy z województwa trockiego w powiecie oddzielnym i na drugim, a zaś na trzecim, elekcyjnym, zdawszy laskę najdawniejszemu eksdeputatowi wielmożnemu

Todwenowi, podał się za kandydata do podkomorstwa i do tej już się nie wrócił na prezydencją. Nie zaprzeczyli temu obywatele, ani też żadnej w ten czas obiekcyi nie czynili i na piśmie nie podali, więc kiedy co do tego punktu prawo gwałtu nie cierpi przemocą nie czynioną, lecz owszem jednomyślnością, za tym taka obiekcja przez proces uczyniona zniszczyć konieczno powinna. Drugi błąd wrzucony, że jakoby przy obiorze asesorów w.i.p.p. Wincenty Elsner i Maciej Rac arbitralnie do koła porządkowego wcisnęli się i asesorami zostali, tu widoczna nienawiść i przemoc, nie zaś stosowność do prawa, [633v] powoduje autorowi instynktowanemu manifesta i oświadczenia do takowego obiektu, jakby to jeden j.p. Elsner i drugi j.p. Rac gwałt dopełnili i sami siebie obrali asesorami, czemu j.p. delator nie pisze i nie żali się na w.i.p.p. Szolkowskiego, miecznego mściśławskiego, i Kastulego Siwickiego, oboźnego tr., oni zaś co za prawo mieli przyjsia do kandydacyi na asesorów, pierwszy czy dlatego, że był deputatem z powiatu, drugi dlatego, że oboźnym tr., ani pierwszy eksdeputatem nawet z województwa trockiego, nie tylo powiatu mereckiego, drugi zaś nie tylo, że zasług żadnych nie miał, lecz bardziej ani urzędnikiem miejscowym powiatu mereckiego nie był, kiedy prawo o sejmikach przepisało skład koła porządkowego z urzędników miejscowych i dalszych, powiat zaś merecki, jako nowy, nie tylo że żadnego urzędnika nie miał, a zatym i koła porządkowego nie było, lecz bardziej i ci, którzy się mienili być należnemi do koła porządkowego, w województwie trockim zasłużeni, wszyscy byli kandydatami do urzędów, ile w nowym powiecie, tym zaś prawo o sejmikach broni być asesorami, trzeba było zatym asesorów wybierać z obywatelów nie będących w kole porządkowym, a gdy się inni podawali za kandydatów na asesorów niezasłużeni, podali się i ci, jako obywatele i szlachta posesje swoje w tym powiecie od dawna mający, naprzeciw tym żadna obiekcja wedle prawa na piśmie podana nie była, owszem jednomyślnie zaproszeni, nadto j.p. Raca sam w.j.p. Godaczewski, sędzia, podał za kandydata, a gdy losem wyciągnięci zostali przez dziecko i obwołanemi asesorami po wykonanej przysiędze, ważne zatym ich były czynności, ale *obiecte* wykoncypowany delatora do zniszczenia dzieła na tym fundamencie próżny zostaje. Trzeci błąd wyrzucony, że j.w. Adam Turczynowicz zdał łaskę wielmożnemu Todwenowi, a Todwen potym zdał wielmożnemu Godaczewskiemu, sędziemu starej elekcyi, a za tym dwóch prezydentów było przysięgłych na sejmikach, trzeci gdy sejmik, nieważny więc czyn sejmikowy. [634] Na taki nikczemny argument odpowiadają obywatele czy j.w. Turczynowicz pierwszy i drugi sejmik ważnie zagajał jako eksposeł najstarszy z województwa trockiego, a na trzecich sejmikach wielmożny Todwen, objąwszy łaskę, czy zaprzysiągł i czy był kandydatem do jakiego urzędu, nie, owszem swoją prezydencją aż do końca pełnił sejmików, po wykonanej przysiędze nie szedł do żadnego urzędu, lecz mówi poszedł potym do elekcyi na delegata, a zatym łaskę objął w.j.p. Godaczewski, sędzia starej elekcyi. Niech to każdy pilnie rozważa, wysłanie delegata do Najjaśniejszego Pana i stanów sejmujących po zaprzysiężeniu konstytucją, czy jest to elekcja prawem przepisana, nie jest że ona przypadkowa, czy też koniecznie potrzeba onego obierać, nie, i owszem,

czuli obywatele na dobro narodu, gdy należeli w Konstytucji 3 i 5 maja najchwalniejszą ustawę i tego prawa obronę skoro zaprzysięgli, umyśleli razem wysłać delegatów na podziękowanie Najjaśniejszemu Panu i stanom sejmującym za takową czynność, więc nie obierali delegatów, ale onych zaprosili przez usta wielmożnego Godaczewskiego, sędziego, jako obywatela powiatu mereckiego, a zatym nie piastował łaskę prezydenta w.j.p. Godaczewski, ale jako pierwszy asesor i obywatel wedle prawa wniósł ten projekt, na który wszyscy jednomyślnie zgodzili się, a wszakże wielmożny Godaczewski nie zaprzysięgał prezydentowi ani pokaże nawet z diariuszu jakiego dowodu, więc i ten zarzut próżny zniszczony być powinien. Błąd czwarty, że w elekcyi komisarzy normalnych, kiedy podał się za kandydata w.j.p. Marcelli Abramowski, w ten czas oprócz obiekcji na piśmie podanej przez j.p. Stacewicza udzielił liczne głosy na j.p. Abramowskiego nie pozwalają, a sam w.j.p. Jakub Godaczewski, sędzia, o wota sekretne dopraszał się, lecz ich aż do końca sejmików nie doczekał się, a j.p. Abramowski, jakoby przemocą został obrany na komisarza normalnego. Wolno żalić się, jak chcąc, niechętnemu na najgodniejszych [634v] ludzi nie wedle chęci swojej obranych na urzędy, lecz tłumaczenie się następne wraz znieś opinią wrzuconą przez manifest. Prawda to, że, gdy j.p. Marcelli Abramowski podał siebie za kandydata do sądów normalnych, prywatna nienawiść podyktowała j.p. Stacewiczowi, obywatelowi z siebie posesyi nie mającemu, podać czarną obiekcją naprzeciw j.p. Abramowskiemu, lecz przeciwnie, gdy j.p. Abramowski na dowód szlachectwa swojego złożył przywilej od Najjaśniejszego Zygmunta w roku 1568 dziadowi swojemu wydany na folwark Szukiany, tym przywilejem zniósł wątpliwość, a złożyliwie podający ustąpił z tej obiekcji, lecz wielmożny Godaczewski sprowadzoną szlachtę oławską z parafii olickiej do powiatu mereckiego nienależną, przez samą tyło prywatę kłótni sąsiedzkiej gdy do elekcyi nie dopuszczał, słownie i słownie dopraszał się o sekretne wota, do czego wszyscy wzajemnie dopraszali się, wystawił za kandydata naprzeciwko j.p. Abramowskiemu samego delatora dzisiejszego, po tym gdy w.j.p. Jan Godaczewski zszedł z kandydacyi, pismo swoje nazad cofnął, a w.j.p. Jakub Godaczewski, sędzia, jak słownie dopraszał się o kreski i na piśmie tego nie podał, tak po tym słownie odstąpił i zabranym głosem to oświadczył i o zgodę wszystkich zapraszał, zgodnie więc i jednomyślnie j.p. Abramowski został między komisarzy policzony i trzykrotnie bez żadnego zaprzeczenia obwołany, a za tym fałszywa skarga delatora wiary nie zjedna u żadnego obywatela. Mijają obywatele inne fałszywe powieści, w manifestie zażalenia, bo te zniszczą dowody do sprawy przyniesione, lecz jeszcze nad czernią zastanawiamy się, że jakoby przeciw tym wszystkim czynnościom oddany miał być manifest j.p. Andrzejowi Turowi, pisarzowi aktowemu obranemu, i również jakoby protokół zabrał prezydujący [635] i nie wiadomo gdzie pokątnie kryje, i w detencji trzyma, jaki to fałsz, jakie to czernidło, o to powiat cały oświadcza i wreszcie przysięgę ofiaruje na tym, jako nie tylko że nikt nie manifestował się, lecz owszem ani żadnego oświadczenia nie było od nikogo, a jakże tak krzywo pisać, że prosili manifestu przyjęcia, czemuż pisarzowi onego nie podali, wszak pisarz był

obrani zanim sam wielmożny Godaczewski, sędzia, szedł, jego podał i na niego zezwolono, powinien tedy był pisarz wraz mieć swój protokół, protokół zaś sejmikowy nie należał do manifestów, lecz tylko sporządzony na diariusz do czynności sejmikowych, do jego manifesta nie należały, ale to pewna, że żadnego obywatela nie było wtenczas do wzruszenia dzieła sejmikowego, bo się te manifesta naleźli po sejmikach pokątnie w domach własnych utworzone, jak się z dowodów przy sprawie okaże, za co, kiedy w.j.p. Jan Godaczewski widział czynność nieprawą, nie podał przeciwko tym czynnościom wraz przy każdej elekcyi na piśmie żądania swojego albo którykolwiek z malkontentów, wtenczas by, gdyby pismo nie było przyjęte, można by było skarżyć, że dzieło gwałtowne sejmikowe. Co zaś do protokołu i aktów dzieła sejmikowego zapewna by one były do własnej kancelaryi powiatu swojego, gdyby pisarz aktowy był w kancelaryi, gdyby kancelaria była pewna, lecz gdy ona jeszcze bez porządków nowo utworzona swoich w pogotowiu aktów nie ma, dla tego tedy takowe czynności są wraz oddane i zalokowane do akt Trybunału Głównego W.Ks.L., gdzie największe i najpewniejsze bezpieczeństwo zostaje. Za cóż takie czernidło rzucone zostało na obywatelów niewinnie, kiedy obywatele przez wszystkie dowody wywiążą swoją niewinność. Oświadczona jeszcze^a skarga wzięta za krzywdę, że jakoby w.j. ksiądz Jan Wiszniewski, proboszcz merecki, z księżmi dominikanami różnemi był motorem do różnych kłótni czyn sejmikowy mieszających, że i to krzywdzi obywatelów daleko, jakby to cała zasada obywatelów na znajomości duchownych, a żaden z obywatelów nie był znajomy prawa, dlatego więc i tych postrachów lękać się nie będą obywatele, a za oskarżonymi [635v] śmiało mówić mogą, że ci księża, to jest pleban, jako gospodarz kościoła, inni zaś dla powiększenia i podziękowania za ustawę 3 i 5 maja zebrani, inni zaś dla ciekawości poblisku mieszkający, gdy się w kilku zgromadzili i opodal stali, nie krzywdzili nikogo, ani też żadnej spokojności i czynów nie miesza i w intrygi nie wpadali, bo każdy obywatel znając prawo i będąc wolnym i wolnie stawał przeciw możnowładcom i jakie widział z przemocy dzieło, śmiało nie nagał, szlachty czynszowej jak żadnej nie było, ale jeśli kto i był, trudno było zabronić obywatelowi wejścia do kościoła, trudno było na ostatek zaprzeczyć, jeśli kto i był z arbitrów, żeby nie miał zapatrzować się na dzieło znacznych obywatelów, o czym odpowiedź regularniejsza nastąpi, wtenczas, kiedy delator deklaracją swoją uskutecznić raczy. Tymczasem na wrzucone manifesta w skargach szczególnych, gdy czynimy remanifest, pójdziemy w dowodzie do sądu niewinności naszej, a razem u tych i.p.p. delatorów piszących się do manifestu będziemy dopominali się o *pignus sufficiens* do odpowiedzi wedle prawa o sejmikach i dlatego takowy remanifest rękoma naszymi podpisujemy.

Pisan roku 1792 marca 10 dnia.

Adam Turczynowicz, podkomorzy pow. mer.; Aleksander Wazgird, chorąży pow. mer.; Wincenty Józef Todwen, starosta metelski; Tomasz Paszkiewicz,

^a Odczyt słowa niepewny.

sędzia ziemiański pow. mer.; Ludwik Żyliński, cześnik woj. tr., sędzia ziemiański pow. mer.; Franciszek Strawiński, sędzia ziemiański pow. mer.; Józef Nawsuc, sędzia ziemiański pow. mer.; Dominik Gieysztor, sędzia ziemiański pow. mer., poseł woj. tr.; Tomasz Godlewski, komisarz normalny graniczny pow. mer.; Józef Struczkowski, komisarz normalny graniczny pow. mer.; Józef Wazgird, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L., stolnik woj. tr.; Jerzy Legowicz, normalny pow. mer. komisarz; Stanisław Czechowski, komisarz normalny mer.; Leon Żeromski, chorąży w[ojsk] W.Ks.L.; Tomasz Michniewicz, komisarz normalny pow. mer.; Onufry Rychlicki, komisarz normalny pow. mer.; Antoni Wazgird, wojski woj. mścisławskiego; Marcei Abramowski, komisarz normalny pow. mer.; Wincenty Elsner, dworzanin skarbu W.Ks.L.; Stanisław Rac, komisarz normalny pow. mer.; Józef Grodzicki, komisarz normalny pow. mer.; Joachim Kirklewski, komisarz normalny pow. mer.; Stanisław Żyliński, k[omisarz] n[ormalny] pow. mer.; Aleksy Żyliński; Tadeusz Kijuć, dworzanin skarbu W.Ks.L., komisarz pow. mer.; Jakub Żmijowski, komor[nik] woj. tr.; Jerzy Kirklewski; Nikodem Godlewski, ziem[ianin] pow. mer.

[28 podpisów]

IV. Sejmik deputacki w Mereczu 3 II 1794

17. Kredens dla deputata, 3 II 1794

Rkps LVIA, SA 5833, k. 236–236v – kopia w księdze ziemiańskiej: Akt laudum w.j.p. Karłowiczowi na deputactwo służącego, 5 II 1794 przed aktami ziemiańskimi mereckimi aktykował Adam Turczynowicz, podkomorzy woj. mer.

My, urzędnicy, szlachta, rycerstwo, ziemianie i obywatele województwa mereckiego j.o., j.w., w.i.p.p. senatorom, dygnitarzom, szlachcie, rycerstwu, ziemianom, obywatelom, W.Ks.L. i województwa mereckiego wszem wobec i każdemu z osobna, komu by wiedzieć przynależało, oznajmujemy tym naszym listem, czyli laudum dzieła naszego sejmikowego, iż gdy my, w myśl prawa sejmu grodzieńskiego, w roku *immediate* przeszłym skończonego, wszystkie elekcje samych obywateli własnego województwa woli zgodnie lub przez wotowanie polecającego, my zatym, urzędnicy, szlachta, rycerstwo, ziemianie i obywatele województwa mereckiego aktualną posesją w parafiach na też województwo konstytucją sejmu w roku przeszłym 1793 przeznaczonych mający, w roku terażniejszym 1794 miesiąca lutego 3 dnia zgromadziwszy się na sejmiki do miasta Merecza, po uprzedzonej elekcji asesorów do elekcji na Trybunał deputata przystąpiliśmy, po odstąpieniu innych trzech ambientów zgodnie i jednomyślnie, za potrzykrotną nastąpioną zgodą w.j.p. Ludwika Karłowicza, starostę subortowickiego, obraliśmy, który, gdy przed prezydującym i asesorami sejmikowymi

natychmiast rotą w konstytucyi sejmu terazniejszego grodzieńskiego przepisana przysięgę wykonał, tak my onego za aktualnego sędziego na Trybunał Główny W.Ks.L. uznajemy, [236v] utwierdzamy i przez niniejsze laudum j.o., j.w., w.i.p.p. senatorom, dygnitarzom, rycerstwu, szlachcie, ziemianom i obywatelom W.Ks.L. oraz wszystkim powszechnie do wiadomości podając, ogłaszamy i one własnymi rękoma podpisujemy.

Działo się na sejmikach elekcyjnych roku 1794 miesiąca lutego 3 dnia w mieście wojewódzkim stołecznym Mereczu.

Adam Turczynowicz, podkomorzy woj. mer.; Aleksander Rodkiewicz, sędzia ziem. woj. mer. i asesor; Tadeusz Tur, sędzia ziem. woj. mer., asesor; Dominik Gieysztor, sędzia ziem. woj. mer., asesor; Franciszek Strawiński, sędzia ziem. woj. mer., asesor; Ludwik Żyliński, sędzia ziem. woj. mer., asesor; Andrzej Tur, aktowy ziem. woj. mer. pisarz i asesor.

[7 podpisów]

V. Sejmik relacyjny w Mereczu 4 II 1794

Diariusz sejmików relacyjnego i elekcyjnego – zobacz niżej.

VI. Sejmik elekcyjny w Mereczu 4–5 II 1794

18. Kredens dla komisarzy, 4 II 1794

Rkps LVIA, SA 5833, k. 224–224v – kopia w księdze ziemskiej: Akt laudum dla wielmożnych komisarzy porządkowych służącego, 4 II 1794 przed aktami ziemskimi mereckimi aktykował Adam Turczynowicz, podkomorzy woj. mer.

My dygnitarze, urzędnicy, szlachta, rycerstwo i obywatele województwa mereckiego j.o., j.w., w.i.p.p. senatorom, dygnitarzom, rycerstwu, ziemianom, obywatelom W.Ks.L. i województwa mereckiego wszem wobec i każdemu z osobna, komu by wiedzieć przynależało, oznajmujemy tym naszym listem czyli laudum dzieła naszego sejmikowego, iż gdy prawo sejmu terazniejszego grodzieńskiego w roku *immediate* przeszłym skończonego, tak dla potrzeby Rzeczypospolitej, jako też dla przyspieszenia jak najprędzej każdemu obywatelowi sprawiedliwości dogodnie czyniąc, pomnożyło województwa, powiaty i w onych wybierania wszystkich urzędników samym obywatelom własnej ziemi, województwa lub powiatu osiadłych szlachty woli zgodnie lub przez wotowanie poleciło, my zatem urzędnicy ziemscy, szlachta, rycerstwo, ziemianie i obywatele województwa mereckiego, aktualną posesją w parafiach na też województwa konstytucją sejmu

nadmienionego 1793 roku przeznaczonych mający, zgromadziwszy się na sejmiki elekcyjne w roku terażniejszym 1794 miesiąca lutego [224v] 3 dnia do miasta Merecza pod prezydencją j.w.j.p. Adama Turczynowicza, podkomorzego woj. mer., jako najstarszego na tych sejmika[ch] urzędnika po uprzedzonej elekcji asesorów sejmikowych, po nastącej elekcji deputata na Trybunał Główny W.Ks.L. w dniu dzisiejszym tego miesiąca lutego 4 do elekcji komisarzów porządkowych przystąpiliśmy, na takowy urząd jednomyślnie, za potrzykrotną nastapioną zgodą w.i.p.p. Stanisława Żylińskiego, regenta smoleńskiego, Karola Rychlickiego, rotmistrza nowogródzkiego, Józefa Grodzieńskiego, rotmistrza woj. smoleńskiego, Jana Siwickiego, oboźnego woj. tr., Jerzego Konarskiego, por[ucznika] wojsk lit., Ignacego Żuka, łowczyca połockiego, Tadeusza Tomaszewskiego, szambelana J.K.M., Józefa Doboszyńskiego, Mikołaja Paszkiewicza, komornika woj. tr. *unanimi voce* obraliśmy, za aktualnych ziemi naszej województwa mereckiego komisarzów porządkowych uznaliśmy i utwierdziliśmy, co gdy się tak stało, j.o., j.w., w.i.p.p. senatorom, dygnitarzom, rycerstwu, szlachcie, ziemianom i obywatelom województwa mereckiego oraz wszystkim powszechnie do wiadomości podając, przez niniejsze laudum województwa mereckiego ogłaszamy i one rękoma własnymi podpisujemy.

Działo się na sejmikach elekcyjnych roku 1794 miesiąca lutego 4 dnia w mieście stołecznym Mereczu.

Adam Turczynowicz, podkomorzy woj. mer.; Aleksander Rodkiewicz, sędzia ziem. woj. mer., asesor; Tadeusz Tur, sędzia ziem. woj. mer., asesor; Dominik Gieysztor, sędzia ziem. mer., asesor; Franciszek Strawiński, sędzia ziem. mer., asesor; Ludwik Żyliński, sędzia ziem. woj. mer., asesor; Andrzej Tur, aktowy ziem. woj. mer. pisarz, asesor.

[7 podpisów]

19. Kredens dla marszałka, 5 II 1794

Rkps LVIA, SA 5833, k. 228–228v – kopia w księdze ziemskiej: Akt laudum j.w. Szolkowskiemu na marszałka służącego, 5 II 1794 przed aktami ziemskimi mereckimi aktykował Adam Turczynowicz, podkomorzy pow. mer.

My, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, szlachta, rycerstwo, ziemianie i obywatele województwa mereckiego j.o., j.w., w.i.p.p. senatorom, dygnitarzom, szlachcie, rycerstwu, obywatelom W.Ks.L. i województwa mereckiego wszem wobec i każdemu z osobna, komu by wiedzieć przynależało, oznajmujemy tym naszym listem czyli laudum dzieła naszego sejmikowego, iż gdy prawo sejmu terażniejszego grodzieńskiego w roku *immediate* przeszłym skończonego, tak dla potrzeby Rzeczypospolitej, jako też dla przyspieszenia jak najprędzej każdemu obywatelowi sprawiedliwości dogodnie czyniąc pomnożyło województwa, powiaty i w onych wybierania [w]szystkich urzędników samym obywatelom własnej ziemi,

województwa lub powiatu osiadłych szlachty woli zgodnie lub przez wotowanie poleciło, my zatym urzędnicy ziemscy, szlachta, rycerstwo, ziemianie i obywatele województwa mereckiego, aktualną posesją w parafiach na też województwo konstytucją sejmu nadmienionego 1793 roku przeznaczonych mający, zgromadziwszy się na sejmiki elekcyjne w roku terażniejszym 1794 miesiąca lutego 3 dnia do miasta Merecza pod prezydencją j.w.j.p. Adama Turczynowicza^a, podkomorzego woj. mer., jako najstarszego na tych sejmikach urzędnika, po uprzedzonej elekcyi asesorów sejmikowych, po następciej elekcyi deputata na Trybunał Główny W.Ks.L. i po obraniu [228v] komisarzów porządkowych cywilno-wojskowych w dniu dzisiejszym tego miesiąca lutego 5 do elekcyi marszałka dla ziemi województwa naszego mereckiego przystąpiliśmy, na takowy urząd jednomyślnie, za potrzykrotną następną zgodną j.w.j.p. Michała Szolkowskiego, miecznego pow. wołkowyskiego, *unanimi voce* obraliśmy, za aktualnego ziemi naszej województwa mereckiego marszałka uznaliśmy i utwierdziliśmy, co gdy się tak stało, j.o., j.w., w.i.p.p. senatorom, dygnitarzom, rycerstwu, szlachcie, ziemianom i obywatelom województwa mereckiego oraz wszystkim powszechnie do wiadomości podając, przez niniejsze laudum województwa mereckiego ogłaszamy i one rękoma własnymi podpisujemy.

Działo się na sejmikach elekcyjnych roku 1794 miesiąca lutego 5 dnia w mieście stołecznym Mereczu.

Adam Turczynowicz, podkomorzy woj. mer.; Aleksander Rodkiewicz, sędzia ziem. woj. mer. i asesor; Tadeusz Tur, sędzia ziem. woj. mer., asesor; Dominik Gieysztor, sędzia ziem. mer., asesor; Franciszek Strawiński, sędzia ziem. woj. mer., asesor; Ludwik Żyliński, sędzia ziem. woj. mer., asesor; Andrzej Tur, aktowy i ziem. woj. mer. pisarz i asesor.

[7 podpisów]

20. *Diariusz sejmików deputackiego i elekcyjnego, 5 II 1794*

Rkps LVIA, SA 5834 k. 7v-9v – oryginał zapisany w księdze ziemskiej mereckiej.

Roku 1794 miesiąca *februarii* 3 dnia w terminie z prawa oznaczonym sejmikom zebrawszy się do miasta J.K.M. Merecza prawem oznaczonego na miejscu konstytucją opisanym, to jest w kościele starym ichmościów księży dominikanów, po zagajeniu przez j.w.p. Adama Turczynowicza, podkomorzego woj. mer., jako przysługującego, przystępując do obrania w.i.p.p. asesorów z koła porządkowego przez ciągnięte losy od dziecięcia sześciu lat mającego, obraliśmy do pierwszego przysługującego w.i.p.p. Aleksandra Rodkiewicza, Tadeusza Tura, Dominika Gieysztora, Franciszka Strawińskiego, Ludwika Żylińskiego, sędziów ziemskich i Andrzeja Tura, pisarza aktowego, urzędników woj. mer., którzy za uprzedzonym

^a Imię i nazwisko powtórzone.

i wykonanym przez j.w. Adama Turczynowicza, podkomorzego mer., juramencie przysięgę prawem sejmu przeszłego przepisaną wykonali. Przystępując z kolei do obrad sejmikowych, po podaniu się na piśmie za kandydatów do funkcji deputackiej *idque* w.i.p.p. [sic] Józefa Nawsucia, sędziego ziem. mer., [8] w.j.p. Leona Żeromskiego, chorążego wojsk litewskich, w.j.p. Hektora Karęgi, starościca wojcieszuńskiego i w.j.p. Ludwika Karłowicza, starosty subortowickiego, i natychmiast po odstąpieniu na piśmie trzech wyżej wyrażonych osób w.j.p. Ludwika Karłowicza, starosty subortowickiego, w jednomyślności wszystkich sejmikujących obywateli województwa mereckiego głosów na funkcję deputacką obraliśmy za potrzykrotnym o zgodę zapytaniu się, który to j.w.j.p. Ludwik Karłowicz, starosta subortowicki, jurament prawem opisany w obecności koła porządkowego i całego obywatelstwa województwa mereckiego wykonał.

Adam Turczynowicz, podkomorzy woj. mer.; Aleksander Rodkiewicz, sędzia ziem. woj. mer. i asesor; Tadeusz Tur, sędzia woj. mer. asesor; Dominik Gieysztor, sędzia ziem. mer., asesor; Franciszek Strawiński, sędzia ziem. woj. mer., asesor; Ludwik Żyliński, sędzia ziem. woj. mer., asesor; Andrzej Tur, a[ktowy] ziem. pisarz i asesor.

Po zakończeniu dzisiejszych obrad prawem oznaczonych sesja w porządku dalszego sejmikowania za jednomyślną zgodą wszystkich obywateli sejmikujących na dzień jutrzejszy na godzinę 9 z rana solwowano.

Adam Turczynowicz, podkomorzy woj. mer.

Dzień 4 februaryi

Po zagajeniu przez j.w. Turczynowicza, podkomorzego, solwowanej sesji j.w. Godaczewski, prezydujący sędzia ziem. woj. mer. i eksposeł, w zabranym głosie z czynów sejmu [8v] świeżo zakończonego grodzieńskiego, nowo stanowionych praw i konstytucjów całemu obywatelstwu uczynił relację. W kolej czego, postępując dalej porządkiem przepisu prawa, przystąpiliśmy do obioru osób na komisarzów porządkowych woj. mer. i podanych od każdego w szczególności na piśmie mając kandydatów, jednomyślnością zdań wszystkich obywateli sejmikujących obraliśmy następnie i tym porządkiem wyrażone osoby, podług zamiaru prawa, to jest w.j.p. Stanisława Żylińskiego, rot[mistrza] ziem. teraźniejszego mer., w.j.p. Karola Rychlickiego, rotmistrza nowogródzkiego, w.j.p. Józefa Grodzickiego, rotmistrza tr., w.j.p. Jana Siwickiego, oboźnica tr., w.j.p. Jerzego Kornarskiego, porucznika wojsk lit., w.j.p. Ignacego Żuka, łowczyca połockiego, w.j.p. Tadeusza Tomaszewskiego, szambelana J.K.M., w.j.p. Józefa Doboszyńskiego i w.j.p. Mikołaja Paszkiewicza, komor[nika] woj. tr., którzy to wielmożni komisarze rotą prawem przepisaną przysięgę wykonali, po wykonaniu której z mocy prawa do ułożenia dla onych kadencjów i kompletów przystąpiliśmy. A tak na dzień pierwszy marca roku bieżącego do miasta J.K.M. Merecza ciż komisarze zjechawszy, komplet sądów swoich mieć będą w następujący sposób i egzekucją obowiązków swoich rozpoczną, *idque* w pierwszej kadencji w.i.p.p. Stanisław Żyliński, regent, Karol Rychlicki, rotmistrz, Ignacy Żuk, łowczyca połocki, w drugiej

w.i.p.p. Józef Grodzicki, rotmistrz, Józef Doboszyński, Mikołaj Paszkiewicz, kom[ornik], w trzeciej w.i.p.p. Jerzy Konarski, porucznik, Tadeusz Tomaszewski i Jan Siwicki, oboźny, oraz w tej komisji porządkowej pisarzowi obrać się mającemu z przyczyny dotąd nie znajdujące się taryfy tymczasowie, nim dalsze [9] nastąpić może urządzenie, na pensję roczną z poboru szelężnego trzecią część determinujemy, w kolei dalszego obradowania za zgodzeniem się całego obywatelstwa uchwałę na wymurowanie domu sądowego na archiwum i kancelarię z dymu każdego na lat dwie w ratach marcowej i septymbrowej po groszy 15, co uczyni przez lat dwie po złotych 2, zrobiliśmy. Jednocześnie mundur dla województwa mereckiego, żupan biały, kontusz błękitny, obszlągi ciemno granatowe ustanowiliśmy. W ostatku uniwersał od komisji skarbowej W.Ks.L. pod datą 1793 roku miesiąca grudnia 31 dnia kasujący podatek rzezi przeczytaliśmy i ony ogłosi[li]śmy. Po zakończeniu czego w dalszych obradach sejmikowych sesją na dzień jutrzejszy przez j.w. Turczynowicza, podkomorzego mer., jako prezydującego na godzinę 9. z rana zasolowano.

Adam Turczynowicz, podkomorzy woj. mer.; Aleksander Rodkiewicz, sędzia ziem. woj. mer. i asesor; Tadeusz Tur, sędzia woj. mer., asesor; Dominik Gieysztor, sędzia ziem. mer., asesor; Franciszek Strawiński, sędzia ziem. woj. mer., asesor; Ludwik Żyliński, sędzia ziem. woj. mer., asesor; Andrzej Tur, a[ktowy] ziem. woj. mer. pisarz i asesor.

Dzień 5 februaryi

Po zagajeniu sesji przez j.w.j.p. Turczynowicza, podkomorzego mer., przystępując z mocy prawa do elekcyi marszałka wojewódzkiego woj. mer., po podaniu na piśmie w kandydacyi do tegoż urzędu w.j.p. Michała [9v] Szółkowskiego, miecznika wilkomierskiego, przeciwko któremu gdy żadna opozycja nie zaszła, jednomyślnością, zgodnemi głosami za potrzykrotnym j.w. prezydującego zapytaniem od wszystkich obywateli sejmikujących tegoż województwa rzeczzonego w.j.p. Michała Szółkowskiego za marszałka woj. mer. obraliśmy. Na czym skończone dzieło sejmiku terażniejszego w egzekucyi prawa ichmościom przepisanego, akt ten sejmikowy limitujemy i ony podpisem rąk naszych stwierdzamy. Działo się w mieście J.K.M. Mereczu, roku 1794 miesiąca *februarii* 5 dnia.

Adam Turczynowicz, podkomorzy woj. mer.; Aleksander Rodkiewicz, sędzia woj. mer. i asesor; Tadeusz Tur, sędzia woj. mer., asesor; Dominik Gieysztor, sędzia ziem. mer., asesor; Franciszek Strawiński, sędzia ziem. woj. mer. asesor; Ludwik Żyliński, sędzia ziem. woj. mer. asesor; Andrzej Tur, a[ktowy] ziem. woj. mer. pisarz i asesor.

Bibliografia

Edycje źródłowe

- Akta sejmiku kowieńskiego z lat 1733–1795*, wyd. M. Jusupović, Warszawa 2019
- Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1763*, wyd. M. Zwierzykowski, Poznań 2015
- Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1764–1795*, wyd. M. Zwierzykowski, G. Glabisz, W. Filipczak, D. Rolnik, R. Kołodziej [w opracowaniu]
- Akta sejmikowe województwa wileńskiego (1566–1655)*, wyd. T. Ambroziak, T. Kempa, Toruń 2024
- Akta zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego*, t. 1–2, oprac. H. Lulewicz, Warszawa 2006–2009
- Akty izdavaemye Vilenskoû Arheografičeskoû Kommissieû, Viĺna 1867–1909*
- Abyvaceli pravincyi. Ėnstrukcyi šláheckih sejmikaû belaruskih zemláû VKL (Litoûskaj pravincyi) kanca XVIII st. Zbornik dokumentaû*, red. Ā. Aniščanka, Minsk 2009
- Lauda sejmików ziemi dobrzyńskiej*, wyd. F. Kluczycki, Kraków 1887
- Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės seimelių instrukcijos (1788–1790)*, wyd. R. Jurgaitis, A. Stankevič, A. Verbickienė, Vilnius 2015
- Volumina Constitutionum*, t. 2–5, Warszawa 2017–2023
- Volumina Legum*, t. 2–9, Petersburg–Kraków 1859–1889
- Źródła do dziejów Źmudzi (1522–1648)*, wyd. E. Saviščevas, J. Drungilas, T. Kempa, Toruń 2023

Opracowania

- Chronologia sejmów Rzeczypospolitej Obojga Narodów (1569–1793)*, red. L.A. Wierzbicki, D. Kupisz, Warszawa 2021
- Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego 1697–1794. Spisy*, t. 2, oprac. A. Rachuba, P.P. Romaniuk, Warszawa 2004
- Jurgaitis R., *Nuo bajoriškosios savivaldos iki parlamentarizmo. Vilniaus seimelio veikla 1717–1795 m. Monografija*, Vilnius 2016
- Jusupović M., *Funkcjonowanie kowieńskich sejmików gospodarskich po reformach Sejmu Nie-mego*, „Kwartalnik Historyczny”, t. 127, 2020, nr 4, s. 855–881

- Jusupović M., *Uczestnicy sejmików kowieńskich w czasach Augusta III i Stanisława Augusta Poniatowskiego – teoria i praktyka*, „Rocznik Lituanistyczny”, t. 2, 2016, s. 127–142
- Jusupović M., Zwierzykowski M., *Edytorstwo akt sejmikowych dawnej Rzeczypospolitej – dyskusja o współczesnych problemach i możliwościach wydawania źródeł do dziejów parlamentarizmu i samorządności terytorialnej*, „Zapiski Historyczne”, t. 89, 2024, z. 1, s. 111–138
- Kołodziej R., Zwierzykowski M., *Bibliografia parlamentarizmu Rzeczypospolitej szlacheckiej*, Poznań 2012
- Lityński A., *Szlachecki samorząd gospodarczy w Małopolsce (1606–1717)*, Katowice 1974
- Lityński A., *Z problematyki klasyfikacji sejmików ziemskich*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Prace Prawnicze”, t. 5, 1969, nr 1, s. 89–105
- Łaszewski R., *Sejmiki relacyjne w Polsce stanisławowskiej*, w: *Regnare, administrare, gubernare. Prawo i władza na przestrzeni wieków. Prace dedykowane profesorowi Jerzemu Malcowi z okazji 40-lecia pracy naukowej*, red. S. Grodzicki, A. Dziadzio, Kraków 2012, s. 63–66
- Łopatecki K., *Edycje źródłowe akt sejmikowych, przeszłość – teraźniejszość – przyszłość*, „Miscellanea Historico-Iuridica”, t. 14, 2015, z. 2, s. 9–43
- Łopatecki K., *Specyfika działalności sejmikowej województwa połockiego*, „Miscellanea Historico-Iuridica”, t. 21, 2022, z. 1, s. 117–152
- Macuk A., *Pavátovýá sojmiki ũ sacyâl’na-palityčnym žycci Válikaga Knâstva Litoŭskaga (1697–1764 gg.)*, Wilno 2023
- Mienicki R., *Archiwum Akt Dawnych w Wilnie w okresie od 1795 do 1922 roku. Rys historyczny*, Warszawa 1923
- Pamiętnik pierwszego zjazdu historycznego polskiego imienia Jana Długosza*, wyd. M. Bobrzyński, M. Sokołowski, Kraków 1881
- Płaza S., *Sejmiki i zjazdy szlacheckie województwa poznańskiego i kaliskiego. Ustrój i funkcjonowanie (1572–1632)*, Kraków–Warszawa 1987
- Rachuba A., *Edycje akt sejmikowych z terenu Wielkiego Księstwa Litewskiego*, „Miscellanea Historico-Iuridica”, t. 21, 2022, z. 1, s. 347–363
- Rachuba A., *Wielkie Księstwo Litewskie w systemie parlamentarnym Rzeczypospolitej w latach 1569–1763*, Warszawa 2002
- Słownik języka polskiego*, red. J. Karłowicz, A. Kryński, W. Niedźwiecki, Warszawa 1898–1927
- Šmigelskytė-Stukienė R., *Už ar prieš reformas. Ketverių metų seimo nutarimų įgyvendinimas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pavietuose 1789–1792 metais*, „Istorija”, t. 74, 2009, nr 2, s. 13–22
- Urzednicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 1–5, 8–9, red. A. Rachuba, Warszawa 2003–2020
- Zakrzewski A.B., *Budowa archiwów szlachty trockiej*, „Miscellanea Historico-Archivistica”, t. 11, 2000, s. 113–120
- Zakrzewski A.B., *Sejmiki Wielkiego Księstwa Litewskiego XVI–XVIII w. Ustrój i funkcjonowanie – sejmik trocki*, Warszawa 2000
- Zwierzykowski M., *Geneza i konsekwencje reform sejmików w konstytucjach Sejmu Niemego*, w: *Sejm Niemy. Między mitem a reformą państwa*, red. M. Zwierzykowski, Warszawa 2019, s. 241–265
- Zwierzykowski M., *Wydawanie akt sejmikowych Rzeczypospolitej szlacheckiej. Dorobek edytorski oraz refleksje nad klasyfikacją źródeł do dziejów osiemnastowiecznych sejmików*, „Wiek Oświecenia”, t. 27, 2011, s. 26–46

Indeks osobowy

Wstęp do indeksu

W indeksie uwzględniono wszystkie formy nazwisk występujące w aktach, wprowadzono przy tym jedną formę dominującą. Pozostałe warianty umieszczono po niej w nawiasie. Jeśli formy poboczne nie znajdują się alfabetycznie bezpośrednio obok dominującej, zamieszczono je w indeksie z odsyłaczami opatrzonymi skrótem „zob.” W razie zaistniałych wątpliwości, czy dana forma odnosi się do nazwiska, do którego odsyłamy, dawano skrót „prawd.” Imiona podano w wersji zmodernizowanej, pozostałe pojawiające się formy zamieszczono w nawiasach. Jeśli imię pojawia się w aktach wyłącznie w formie nietypowej, formę zmodernizowaną podajemy w nawiasie ze skrótem „właśc.” Osoby o takim samym imieniu i nazwisku, których nie dało się jednoznacznie rozdzielić, sprowadzano do jednego hasła. Postępowano tak również w przypadku powtarzających się podpisów pod aktami, ponieważ nie sposób było dociec, czy dotyczą one tej samej, czy różnych osób. Nie zaznaczono przy tym, jeśli przy podpisie podawano piastowany urząd, w takich wypadkach starano się rozdzielić dane osoby. Próbę rozdzielenia osób podejmowano też, gdy występowały w różnych okresach chronologicznych. Przy osobach wymienionych z urzędami lub funkcjami (prócz poselstw, deputacji i innych sprawowanych doraźnie) podawano je w indeksie, wydzielając strony, na których pojawia się wymieniony urząd. Powodowało to czasem zaburzenie kolejności stron. Jeśli dana osoba występuje z więcej niż jednym urzędem jednocześnie, strony podawano po wszystkich tych urzędach. Strony, na których występuje ona bez urzędu, podawano zaraz po nazwisku, a przed urzędami, nawet jeśli to zaburzało ciąg liczbowy. W razie prawdopodobieństwa, a czasem pewności, że wymienione urzędy nie należą do tej samej osoby, wypisano je od nowego wersu i myślnika. Nazwy urzędów modernizowano, poza tym poddano je w pewnym stopniu krytyce naukowej. Urzędy uznane za wpisane mylnie oznaczono w nawiasie słowem „błędnie”. Zasadniczo jednak nie weryfikowano podanych w źródle urzędów, należy je więc traktować z ostrożnością. Przy opracowaniu indeksu wykorzystano narzędzia sztucznej inteligencji do wygenerowania ślepego indeksu i wstawienia numerów stron. Na obu tych etapach całość indeksu była weryfikowana przez zespół edytorski.

Abłamowicz Dominik (Onufry Dominik) prawd. Abramowicz 285, 287, 290, 350, ko- mornik tr. 273–275, 281, 283, 297, 298, 302, 303, 307, 311, 316, 319, 323, 324, 329, 385, 386, 395, 414, 417, 418, 453–454, komisarz graniczny, rotmistrz tr. 488	Abłamowicz Karol 217, 260, 281, 285, 287, 292, 323, 325, 350, 374, 378, 386, 397, 439, 492, rotmistrz tr. 385 Abramoski zob. Abramowski Abramowicz Dominik prawd. Abłamowicz, rot- mistrz tr., komisarz cywilno-wojskowy tr. 486

- Abramowicz Jerzy 81, podczaszy i podwojewodzi wileński 122, 124–128, 142
 Abramowski Antoni 349
 Abramowski (Abramoski) Szyrno (Szyrmo, Szymon) Antoni, skarbnikowicz połocki 353, komornik tr. 386, 400, 401
 Abramowski Styryna Dominik 385
 Abramowski Ignacy 226, 231, 236, 241, 298
 Abramowski Maciej 368
 Abramowski Marceli 298, 349, 381, 513, 516, 518, 520, 531, 532, 539, 542, 547 komisarz graniczny mer. 510, 528, 534, 538, 549, skarbnik połocki 521
 Abramowski Zygmunt (Zygmont) 204, 226, 231, 236, 241
 Abrantowicz Antoni 62
 Abrantowicz Piotr 62
 Adamkowicz Tomasz Tadeusz 226
 Adamon Józef 235
 Adamowicz Antoni 281, 283, 286, 287, 390
 Adamowicz Antoni, regent gr. lidzki 57
 Adamowicz Jan 165, 201, 204, 207, 230, 235, 240, 269, 283, 285, 287
 Adamowicz Józef 62, 113, 165, 196, 201, 203, 207, 230, 240, 268, 281, 287
 Adamowicz Kazimierz 165, 204, 230, 235, 240, 260, 268, 281, 286, 287, 390
 Adamowicz Mikołaj 50, 62
 Adzintowicz (Adzintowicz) Jan 385, 387
 Albertowicz (Elbartowicz) Andrzej 39, 50
 Albertowicz Benedykt 332, 334, 335, 350, 374, 378
 Albertowicz Franciszek 373, 381
 Albertowicz Jan 149, 226, 235, 240, 261, 290, 296, 349, 369, 373, 381
 Albertowicz Jerzy 100, 124, 148, 149, 230, 235, 240, 369
 Albertowicz (Elbertowicz, Olbertowicz) Józef 82, 100, 114, 125, 149, 154, 226, 311, 350
 Alexandrowicz (Aleksandrowicz) Roman 386, 387
 Altamowicz Dominik, komornik tr. 353
 Alukiewicz Stanisław 50
Ambroziak Tomasz 7
 Andreykowicz zob. Andrzejkowicz
 Andruszkiewicz Ignacy 375, 379
 Andruszkiewicz (Andruskiewicz) Michał 385, 387, 397
 Andrzej Bobola św. 210
 Andrzejewski Franciszek 373, 381, 400, 401, 425
 Andrzejewski Jerzy 381, 425
 Andrzejewski Wawrzyniec 425
 Andrzejkowicz Andrzej 254
 Andrzejkowicz Antoni 254
 Andrzejkowicz (Andreykowicz, Andrzejkowicz, Andrzekowicz) Franciszek 145, 150, 179, 203, 251, 400
 Andrzejkowicz (Andrzejkowicz) Józef 179, 203, 295, 304, 397
Aniszczenka Jaugien 6
 Anna Iwanowna, cesarzowa rosyjska 59
 Antogiński Sowgin zob. Sowgin Antogiński
 Antoniewicz 159
 Antoniewicz Woysim (Woysin) Andrzej 179, 186, 198, 201, 203, 219, 225, 231, 235, 241, 348, 376, 379, 459, 492, porucznik tr. 259, 356, 396
 Antoniewicz (Antonowicz) Antoni 358, 375, 379, 390, 395
 Antoniewicz Woysim Jakub 32–33, 35–37, 39, 75, 82, 86
 Antoniewicz Woysim (Woysin) Jakub 219, 225, 231, 235, 241, 252, 325, 330, 349, 356, 376, 379
 Antoniewicz Jan 356
 Antoniewicz (Antonowicz) Woysim (Woysin) Kazimierz 75, 76, 82, 86, 146, 155, 219, 225, 231, 235, 241
 Antoniewicz Woysim Kazimierz Antoni 103
 Antoniewicz Marcin 104
 Antoniewicz Michał 376, 379
 Antoniewicz Woysim Michał, koniuszy starodubowski 216, 259, 292
 Antoniewicz Simon (właśc. Szymon) 198
 Antoniewicz Wincenty 292
 Aramowicz Jan 400, 401
 Aramowicz Litawor Karol 377, cześnikowicz brzeski 396, 401, 417, 418, cześnikowicz brąsławski (błędnie) 400
 Aramowicz Konstanty 373
 Aramowicz Littawor Paweł 320
 August II, król polski 37, 47, 53
 August III, król polski 9–13, 18, 46, 48, 49, 51, 53, 54, 56, 65, 66, 69, 70–72, 77–79, 85, 91, 95, 96, 101, 105, 106, 109, 110, 116, 120, 130, 131, 137, 143, 144, 147, 154, 161–163, 170, 175–177, 184, 189, 202, 204, 208, 264, 437, 438
 Augustonowicz Michał 76
 Augustowski Wawrzyniec 374, 378

- Azarewicz Jerzy 335
Azarewicz Symon 335
Azarewicz Tadeusz 387
Aziulewiczowie 367
- Babecki Antoni, cześnik i rotmistrz kowieński
285, 287, 290, 298, 303
Baczkowski zob. Boczkowski
Baczyński Aleksander 61
Bahanowski zob. Bakanowski
Bajkowski Wojciech 145
Bakanowski (Bahanowski) Maciej 386, 387
Bakowski Józef, regent podkomorski wileński,
regent gr. tr. 444, 451, regent ziem. tr. 453,
454, 457
Bakuzicz (Bokuzicz) Wincenty 182, 195, 198
Bankulski zob. Bienkuński
Bańkowski Andrzej 133, 146, 196, 291
Bańkowski Bogusław 88
Bańkowski Franciszek 150
Bańkowski (Bunkowski) Jacek 99, 100
Bańkowski Jacynty 46
Bańkowski Jakub 141
Bańkowski (Buńkowski) Jerzy 46, 99, 100, 225
Bańkowski Józef 237
Bańkowski Karol 123, 146, 168, 184, 198, 226,
228, 232, 237, 242, 282, 288, 291, 349, 353
Bańkowski Maciej 195, 198, 220, 222, 226, 232,
237, 242, 260, 291, 292, 353
Bańkowski Mateusz 123, 226, 233, 238, 243
Bańkowski Michał 226, 231, 235, 241, 260, 290
Bańkowski Mikołaj 198
Bańkowski Onufry 423, 425
Bańkowski Piotr 123, 226, 228, 231, 232, 235,
241, 242, 260, 353
Bańkowski Stanisław 154
Baranowscy 140, 141
Baranowska Jachnowiczówna z Wilczewskich
Barbara 140
Baranowski Bogusław 138, 140
Baranowski Jakub 140, 141
Baranowski Jan 62, 140
Baranowski Jerzy 129, 140, 143, 175, 179, 195,
201, 220, 222, 228, 232, 237, 242
Baranowski Józef (Józef Karol) 140, 141
Baranowski Józef Antoni 39
Baranowski Kazimierz 138, 140
Baranowski Maciej 140, 141, 201, 207, 251,
349, 369, 372, 377, 413
Baranowski Marcin 138, 140
- Baranowski Mateusz 140, 141
Baranowski Rafał 140, 141
Baranowski Symon (właśc. Szymon) 140, 141
Barkuniewiczowie 193
Barnacki zob. Bernacki
Bartoszewicz Józef 349, 385, 387
Bartoszewicz Krzysztof Antoni 52, 56, 60, 74,
85, 89–90, oboźny tr. 36, 63, oboźny staro-
dubowski (błądnie) 58
Bartoszewicz (Bartoszewski) Mateusz 385–387
Bartoszewicz Michał 373, 381
Barycki zob. Borycki
Baszkuński Jerzy 292
Bawarski Tadeusz 375
Bądziński (Bendziński, Będziński) Józef 291,
301, 348, 372, 380, 397
Bązdorff zob. Bonsdorff
Bendziński zob. Bądziński
Benecki Stanisław 373, 381
Benedykt XIV, papież 79, 80
Benkoński Andrzej, prawd. Bieńkuński 260
Benkuński zob. Bieńkuński
Berecki Feliks 440
Berecki Franciszek 186
Berecki Piotr 334
Berecki Walerian 186
Berliński Maciej 350
Bernacki (Bernecki) Benedykt 126, 136, 141,
143, 144, 150
Bernacki Dominik 260, 281, 286, 287, 291,
307, 311, 332, 334, 335, 348, 368, 396, 400,
401, 425
Bernacki Ignacy 396
Bernacki (Barnacki) Wojciech 32, 35, 46, 141
Bernartowicz Jan prawd. Bernatowicz 183
Bernatowicz Antoni 196, 207, 217, 219, 221,
226, 231, 235, 240
Bernatowicz Bałtromiej (właśc. Bartłomiej) 240
Bernatowicz Dominik 167, 175
Bernatowicz Franciszek 292
Bernatowicz Marcin 219, 221, 226, 231, 235
Bernatowicz Michał 230, 235, 240, 375, 379
Bernatowicz Gieysztoft (Gieysztoft) Stefan
86, 87, 104
Bernecki zob. Bernacki
Besiekierski zob. Biesiekierski
Będziński zob. Bądziński
Białłozor Jerzy, stolnik upicki 84
Białowieski (Białowiecki) Jan 180, 189, 283, 298,
304, 348, 375, 379, 400, starosta pilikański 396

- Białowieski Piotr 220, 222, 414
 Białowieski (Białowiecki) Tomasz 86, 87
 Białuski Józef, namiestnik kowieński 87
 Biberszteyn zob. Kazimierski
 Biechowski, szambelan J.K.M. 364
 Biekirski zob. Biesiekierski
 Bielakiewicz (Bielikiewicz) Jan 146, 148, 260, 278, 279
 Bielakiewicz Ludwik 260
 Bielawski Antoni 323
 Bielawski Tadeusz 291
 Bielawski Władysław 287, rotmistrz wołkowyski 260, 281, 285, 348, sędzia wołkowyski 358, rotmistrz tr. (błędnie) 333–335
 Bielikiewicz zob. Bielakiewicz
 Bieliński Franciszek, marszałek wielki kor. 96
 Bielski Franciszek 65
 Bielski Piotr 65, 75
 Bielski Tomasz 88
 Bieniasz (Bieniesz) Aleksander 129, 146, 157, 158
 Bieniasz (Bieniaż) Alojzy 373, 377
 Bieniecki Antoni 131
 Bieniesz zob. Bieniasz
 Bieńkowski Kazimierz prawd. Bieńkuński 382
 Bieńkowski Michał prawd. Bieńkuński 381
 Bieńkowski Mikołaj prawd. Bieńkuński 36
 Bieńkuński (Benkuński, Beńkuński) Antoni 114, 207, 219, 221, 230, 240, 260, 292, 348, 373, 381, 397
 Bieńkuński (Beńkuński) Bartłomiej (Bałtromiej) 207, 219, 221, 230, 234, 239
 Bieńkuński Benedykt 291, łowczy inflancki 307, 324, 425, 460
 Bieńkuński Felicjan, szambelan J.K.M. 460
 Bieńkuński (Benkuński, Beńkuński) Florian 196, 207, 230, 234, 239, 260, 348
 Bieńkuński Franciszek 260
 Bieńkuński (Benkuński, Beńkuński) Jan 148, 207, 219, 221, 225, 226, 229, 230, 234, 239
 Bieńkuński (Bańkuński, Benkuński) Józef 234, 348, 350, 397
 Bieńkuński (Bankulski, Benkuński, Biękuński, Bunkuński) Kazimierz (Kazimierz Dominik) 107, 109, 113, 151, 157, 158, 216, 268, 375
 Bieńkuński (Benkuński) Kazimierz Józef 196, 198, 227, 229, 239, 260
 Bieńkuński (Biękuński) Michał 151, 373
 Bieńkuński Mikołaj 32, 35
 Bieńkuński Mikołaj 306, 311, 348, 425
 Bieńkuński Rafał 358, 383, 423, 425, komornik tr. 324, 350, 385, 386, 390, 395, 460, komisarz graniczny tr. 488
 Bieńkuński (Benkuński, Beńkuński, Biękuński) Stanisław 131, 148, 182, 196, 203, 207, 216, 219, 221, 229, 234, 239, 306, 307, 311, 348, 372, 380, 396, 397, 425
 Bieńkuński Stefan 348, 423, 425
 Biesiekierski (Biesierski) Antoni 85, 113
 Biesiekierski (Besiekierski, Biesiekirski, Bisiekierski) Dominik 121, 330, 375, 379
 Biesiekierski Jerzy 397
 Biesiekierski (Biesiekirski, Biekirski) Józef 32, 35–37, 85, 121
 Biesiekierski Wawrzyniec 532
 Biękuński zob. Bieńkuński
 Bilecki Kazimierz, starosta krykstański 368
 Billewicz Antoni, starosta krykstański 290
 – cześnik żmudzki 368, 395
 – starosta wojdakiemski 414
 Billewicz Stankiewicz zob. Stankiewicz Billewicz
 Biłuński Marcin 103, 227, 281, 286, 287, 292
 Biłuński Marcin Józef 50
 Bisiekierski zob. Biesiekierski
 Bitner Karol 37
 Blinstrub Jan 39
 Blinstrub Rafał 46
 Błockowski Józef prawd. Boczkowski 372
 Błażejewicz Jerzy 114, 196
 Błażejewicz (Błazewicz, Błażyewicz) Józef 284, 286, 297
 Błażejewicz (Błazewicz) Piotr 201, 356, 373, 377
 Błażejewicz Stanisław 196
 Boboła zob. Andrzej Boboła
 Bobrowicz Antoni 91
 Bobrowicz Jan 84, 231, 236, 241, 292, 349
 Bobrowicz Jan, ksiądz 182, 183
 Bobrowicz (Bobrowic) Jerzy 82, 84, 231, 236, 241
 Bobrowicz Michał 457
 Bobrowicz Piotr 183
 Bobrowicz Wincenty 260, 269
Bobrzyński Michał 5
 Bochdanowicz zob. Bohdanowicz
 Bochonowski Maciej 387
 Boczkowski Adam 217
 Boczkowski (Boczkowen, Baczkowski) na Boczkowie (z Boczkowa) Jakub 52, 57, 74, 78, 99, 100, 113, 130, 157, 158, 195, 201, 207, 217, 254, 268, łowczy parnawski 154

- Boczkowski (Boszkowski, Bowkowski, Byczkowski, prawd. Błoczkowski) na Boczkowie Józef 100, 130, 157, 158, 184, 195, 201, 203, 207, 217, 290, 292, 297, 301, 306, 311, 316, 332, 334, 335, 348, 381, 396, 413
- Boczkowski (Byczkowski) na Boczkowie Kazimierz 99, 100, 130, 157, 184, 195, 201, 207, 217, 226, 234, 239, 260, 288, 290, 316, 332, 334, 335, 348, 372, 380, 396, 425, 487
- Boczkowski Stanisław 232, 237, 242
- Boczkowski na Boczkowie Tadeusz 99, 100, 130, 157, 158, 195, 217
- Boćkowski Józef prawd. Boczkowski 368
- Bogatka (Bogatko) Jerzy, komornik lidzki 405, 417, 418, 425, 439, 459, dworzanin skarbowy lit. 441
- Bogdanowicz zob. Bohdanowicz
- Bogucki Dominik 492, 499
- Bogucki (Bogudzki) Jakub 221, 225, 226, 231, 236, 241, 245, 373
- Bogucki Józef 373, 377
- Bogucki Maciej 220, 222, 226, 231, 236, 241, 260
- Boguszewski Leon, szambelan J.K.M. 509
- Boguszewski Stanisław 122
- Bohdanowicz (Bochdanowicz) Adam 385, 387
- Bohdanowicz (Bochdanowicz, Zbohdanowicz) Andrzej 113, 139, 195, 201, 207, 229, 234, 239, 277, 290, 368, 373, 381, 385, 387
- Bohdanowicz (Bochdanowicz) Antoni 220, 222, 289, 387
- Bohdanowicz Bartłomiej 289, 372, 380
- Bohdanowicz Benedykt 375, 379
- Bohdanowicz (Bogdanowicz, Zbohdanowicz, z Bohdanowicz) Jan 83, 84, 148, 196, 201, 202, 207, 232, 237, 242, 260, 295
- Bohdanowicz (Bogdanowicz, Zbohdanowicz) Jerzy 83, 84, 154, 195, 201, 207, 221, 222, 227, 229, 234, 239
- Bohdanowicz (Bogdanowicz) Józef 425
- Bohdanowicz Karol 121, 203, 220, 222, 292
- Bohdanowicz (Bogdanowicz) Kazimierz (Kazimirz, Kaźmirz) 87, 150, 153, 154
- Bohdanowicz (Bochdanowicz) Maciej 179, 277, 298, 385
- Bohdanowicz (Bochdanowicz) Marcin 350, 395, 460
- Bohdanowicz Mateusz 396, rotmistrz kowieński 414
- Bohdanowicz (Bogdanowicz, Bochdanowicz) Michał 83, 84, 150, 277, 286, 292, 368, rotmistrz grodzieński 405, 451, 459, 466
- Bohdanowicz Mikołaj, rotmistrzowicz grodzieński 466
- Bohdanowicz Onufry 414
- Bohdanowicz (Bogdanowicz, Zbahdanowicz, Zbohdanowicz, z Bohdanowicz) Paweł 82, 154, 196, 201, 207, 217, 220, 222, 227, 229, 234, 239, 289
- Bohdanowicz (Zbohdanowicz) Piotr 201, 207, 260, 291, 373, 381
- Bohdanowicz (Bochdanowicz, Zbohdanowicz) Stanisław 195, 201, 207, 221, 222, 227, 229, 234, 239, 260, 289, 297, 300, 301, 304, 332–335
- Bohdanowicz (Bochdanowicz) Tadeusz 292, 304
- Bohdanowicz Wojciech 292
- Bohdanowski Jerzy prawd. Bohdanowicz 261
- Bohdziewicz Andrzej 289
- Bohdziewicz Franciszek 350
- Bohdziewicz Krzysztof 196, 350
- Bohun Ludwik 221
- Bohusz Antoni, porucznik kowieński 425, 429, 431
- Bohusz Ignacy, miecznik wileński 366, podwojewodzi wileński 342
- Boksiański Józef 88
- Bokuzicz zob. Bakuzicz
- Bolcewicz Józef starosta łojciewski 509, 514, 516, 523, 530, 533, 535, 538, 541, 543
- Boładź Łukasz 359, 375, 378, 492
- Boładź Onufry 498
- Bołdziewicz Franciszek 311
- Bonsdorff (Bązдорff, Bomsdorf, Bonzdorf) Bogusław (Jan Bogusław), rotmistrz tr. 348, 358, 417, 418
- Boracki Antoni prawd. Borycki 442
- Bordas Antoni prawd. Mordas 113
- Bordkiewicz zob. Bortkiewicz
- Borewicz Franciszek 400, 401, 418, sukkolektor ziem. tr. 415, 417, 419, 420, 431, rotmistrz tr. 436, 439, dworzanin skarbowy lit. 486
- Borewicz Ignacy, rotmistrz kowieński 417
- Boreyko Bartłomiej prawd. Burneyko 289
- Boreyko Tadeusz 260
- Borkowski Andrzej 259
- Borkowski Antoni 220, 222, 231, 236, 241, 291, 325
- Borkowski Dominik 232, 237, 242, 252, 273, 274, 414, 492

- Borkowski Franciszek 397
 Borkowski Ignacy 372, 374, 378, 381
 Borkowski Jan 82
 Borkowski Jan 251, 259, 290, 292, 318, 373, 377
 Borkowski Jerzy prawd. Borowski 374, 377, 414
 Borkowski Kazimierz 499
 Borkowski Maciej 228
 Borkowski prawd. Borowski Stanisław 373
 Burneyko zob. Burneyko
 Borodicz Michał (Michał Kazimierz), rotmistrz
 lidzki 278, 279 306, 311
 Borowski Antoni prawd. Borkowski 222
 Borowski Jerzy prawd. Borkowski 220, 222,
 233, 238, 243
 Borowski Stanisław prawd. Borkowski 377
 Bortkiewicz Aleksander 231
 Bortkiewicz Bartłomiej 302
 Bortkiewicz Dominik 369
 Bortkiewicz (Bordkiewicz) Ignacy 227, 229,
 234, 239
 Bortkiewicz Jan 369, 373, 381
 Bortkiewicz Tadeusz 350, 369
 Borycki Jerzy 369, 386, 388
 Borycki (Barycki) Szymon 369, 386, 388
 Boryczewski Abdon, starościc mokniński 524
 Boryczewski Wincenty, starosta mokniński 368
 Boryczko Michał 76
 Boszkowski zob. Boczkowski
 Botkowski Jerzy 400, 401
 Botra Ignacy 123
 Bowkowski zob. Boczkowski
 Bożyczko (Bożyczko, Bożyczka) Ignacy 291,
 302, 304, 439
 Bożydłowski Bernard, komornik tr. 466
 Bożydłowski Maciej 372, 377
 Brancewicz Ignacy 423
 Branicki Franciszek Ksawery, hetman wielki
 koronny 449
 Broniewski Wincenty 368
 Brosko zob. Brzosko
 Bryndza Piotr 167
 Brzezicki Adam 311
 Brzezicki Władysław 397
 Brzosko (Brosko, Brzoską) Kazimierz 220, 222,
 231, 236, 241, 260, 271
 Brzosko (Brosko) Kazimierz Józef 228, 233,
 238, 242
 Brzostowsy 177
 Brzostowska z Ogińskich Genowefa, kasztela-
 nowa połocka 438
 Brzostowski Adam, kasztelan połocki 178, 438
 Brzostowski Michał, koniuszy lit., marszałek
 konfederacji lit. 210, podskarbi wielki lit.
 264, 315, 347
 Brzostowski Michał Hieronim, starosta miński
 460, 461
 Brzostowski Robert, kasztelan połocki 509,
 514, 516, 523, 530, 533, 535, 538, 541, 543
 Brzostowski Stanisław, marszałek konfederacji
 lit. 261, 262, 267
 Brzozowski (Antonius) Antoni 62, stolniko-
 wicz tr. 82
 Brzozowski Ignacy 74
 Brzozowski Korabczyk Ignacy, podstolic biel-
 ski 127
 Brzozowski Jan, stolnik 74
 Brzozowski Marcin 221, 228, 231, 236, 241,
 261, 269
 Brzozowski Michał 146
 Brzozowski Korab Tadeusz 346
 Buchholtz Ludwig, poseł pruski 497
 Buchowski zob. Buczkowski
 Buciariski Antoni 324
 Buczkowski Franciszek 88
 Buczkowski Jakub 95
 Buczkowski (Buchowski, Buckowski, Budkow-
 skowski, Busikowski prawd. Buszkowski,
 Butkowski) Jerzy 179, 198, 216, 220, 227,
 233, 243, 251, 254, 268, 277, 279, 287, 304,
 318, 348, 387, 396
 Buczkowski (Buckowski, prawd. Buszkowski)
 Józef 227, 233, 243, 318, 385, 387, 396
 Buczkowski Kazimierz 229, 247, 251
 Buczyczewski Jan 442
 Buczyński Adam 227, 233, 238, 243
 Buczyński Aleksander 103, 113
 Buczyński Jakub 325
 Buczyński Jan 283, 292
 Buczyński Kazimierz 146
 Budkiewicz zob. Butkiewicz
 Budkowski Michał 271
 Budkowskowsky zob. Buczkowski
 Budryg Bałtromiej (właśc. Bartłomiej) 260
 Budźkowski Jerzy prawd. Budkowski 238
 Budźkowski Józef 238
 Bujnicki (Buynicki) Krzysztof 114, 120
 Bujnicki (Buynicki) Tadeusz 523, 509, 514
 Bukaty Franciszek, szambelan J.K.M., poseł
 Rzeczypospolitej w Londynie 411, 435
 Bułkiewicz zob. Butkiewicz

- Bumykowski Jerzy 385
Bunkowski zob. Bańkowski
Bunkuński zob. Bieńkuński
Buńkowski zob. Bańkowski
Burneyko (Borneyko, prawd. Boreyko) Bartłomiej (Bałtromiej) 233, 236, 238, 242, 291
Burneyko Jakub 291, 350
Burneyko Jan 35, 36
Burneyko (Burnieyko) Jerzy 325, 369
Burneyko Kazimierz 228, 233, 236, 238, 242
Burneyko Marcin 35, 36, 39
Bury Wincenty 385
Burzyński Ignacy 372, 377
Burzyński z Burzyna Józef Antoni 129
Burzyński Stanisław Antoni, instygator lit. 79, 98, 99
Busikowski zob. Buczkowski
Buszkowski Jerzy prawd. Buczkowski 254, 268, 277, 279, 287, 396
Buszkowski Józef prawd. Buczkowski 385, 387, 396
Butkiewicz (Budkiewicz) Antoni 130, 201, 202, 207, 260, 306, 311, 349, 369, 425
Butkiewicz (Budkiewicz, Bułkiewicz) Jan 100, 128, 130, 201, 202, 207, 220, 222, 227, 229, 234, 239, 254, 260, 349
Butkiewicz (Budkiewicz) Jerzy 295, 301, 306, 311, 349, 350, 373, 381, 396
Butkiewicz (Budkiewicz) Stanisław 226, 231, 236, 241, 318
Butkiewicz (Budkiewicz) Wincenty 349, 350, 396
Butkowski Jerzy prawd. Buczkowski 222
Butowicz Stanisław 141
Butrymowicz 356
Butrymowicz Antoni 439
Butrymowicz Jakub 353
Buynicki zob. Bujnicki
Buyniewicz Wiktor 498
Buynowski Leon 226
Buzewicz Ignacy 378
Byba Montygret zob. Łoyba Montygierd
Bykowski Tysza Antoni 179
Bykowski Michał 286, 288, 303
Bykowski Jax (właśc. Jaxa) Michał 251

Carnowiecki zob. Czarnowicki
Cedrowski Stanisław, komornik tr. 451
Chalecki (Chalicki) Andrzej 148, 149, 230, 235, 240, 373, 381
Chalecki Wincenty 492
Charewicz Tadeusz, rotmistrz oszmiański 290
Chełstowski Antoni 287, 291, 368
Chełstowski Jan 438, 439
Chełstowski Jerzy 173
Chełstowski Józef 217
Chełstowski Karol 46, 50
Chełstowski (Chewstowski, Chołstowski) Samuel 50, 100, 104
Chłusewicz Andrzej 373, 377
Chmielewski Antoni 423
Chmielewski Jakub 168–169
Chmielewski Marcin 168, 375, 379
Chmielewski Tadeusz 169, 226, 231, 236, 241, 423
Chocianowski Jan, cześnik smoleński 323
Chocianowski S., cześnik smoleński 247, 251
Chodakym zob. Chodykin
Chodikin zob. Chodykin
Chodkowski Józef 397
Chodykin (Chodikin, Chodykien, Hodykin) Antoni 103, 121, 150, 188, 195, 198, 220, 228, 232, 233, 236–238, 242, 282, 288, 291, 303, 376, 379, 439
Chodykin (Chodikin) Antoni Paweł 114
Chodykin (Chodakym) Botawef 123
Chodykin (Hodykin) Jan 113, 141, 143, 144, 179, 183, 195, 198, 201, 207, 220, 227, 232, 233, 237, 238, 242, 245, 251, 254, 281, 287, 291, 304
Chodykin (Chodykim) Maciej 375, 379
Chodykin Wincenty 201, 207, 348
Chodziński Antoni 292
Chojecki Antoni 375, 379, 390
Chojecki Wawrzyniec 375, 379
Chołstowski zob. Chełstowski
Chomański Michał, namiestnik gr. tr. 91
Chomicz (Chomycz) Antoni 121, 175, 372, 381, 397
Chomicz Michał, miecznik tr. 32
Chondzielewski Dominik prawd. Kondzielewski 275, 276, 290
Chondziński Stefan, mostowniczy smoleński 439
Chornowski zob. Hornowski
Chrapowicki Józef 445
Chreptowicz Littawor Jan, stolnik nowogródzki 63, 64, 67, 68, 91
Chreptowicz Joachim, sekretarz lit. 315
Chreptowiczowie (Chrebtowicze) 267

- Chrydzewicz zob. Hrydzewicz
 Chryniewicz zob. Hryniewicz
 Chrynkiewicz zob. Hryniewicz
 Chrzanowski Jakub 291
 Chrzczonowicz Piasecki zob. Piasecki Chrzczonowicz
 Cichanowicz zob. Ciechanowiec
 Cichowski Józef 349, 385, 387
 Cichowski Mateusz 385
 Cidzik Józef 319
 Ciechanowicz Mateusz 62
 Ciechanowiec (Cichanowicz), starościce dudziński 342
 Cierepiński Michał prawd. Cierpicki 374
 Cierpicki Michał 377
 Ciołkowicz Żabowicz zob. Żabowicz Ciołkowicz
 Ciszkievicz Michał, starosta dymnicki 186
 Ciszkievicz Tyburcy, regent lit. 348
 Ciwiński Ignacy 126, 230, 235, 240, 306, 311, 426
 Ciwiński Józef 426
 Ciwiński Michał 372, 381
 Colongue (Dekolon, de Kolong) Iwan de, generał rosyjski 277–279
 Cybulski Wojciech 325, 373, 381, 386, 388
 Czadaj Dionizy, opat bazylianów trockich 411, 420
 Czajewski Dominik 386, 387
 Czajewski Gabriel (Gabryel, Kabryel) 349, 386, 387
 Czajewski Jan 281, 283, 292
 Czajewski Jerzy 86, 87
 Czajewski Kolborowicz Jerzy 129
 Czajewski Karol 349, 369, 387
 Czajewski Kazimierz 281, 283, 292, 295, 304, 369
 Czajewski Michał 303, 349
 Czajewski Mikołaj 87, 179
 Czajewski Paweł 386
 Czaplejewski (Czaplewski, Czapliwski, Czaplijewski, prawd. Czapliński) Jakub 220, 226, 234, 239, 316, 373, 377
 Czaplejewski (Czaplewski, Czapliwski) Józef 154, 260, 290, 316, 373, 377
 Czaplejewski (Czeplejewski) Kazimierz 32, 35, 36, 74
 Czaplejewski (Czaplewski, Czapliwski, Czaplijewski) Mateusz 182, 198, 201, 203, 217, 220, 222, 226, 229, 234, 239, 260, 291, 316, 325, 327, 368, 373, 381
 Czaplejewski (Czaplewski, Czapliwski, Czaplijewski, prawd. Czapliński) Stanisław 220, 226, 234, 239, 290, 307, 311, 316, 374, 381
 Czaplic Michał 32, 35, 51
 Czapliwski zob. Czaplejewski
 Czapliński Jakub prawd. Czaplejewski 229
 Czapliński Stanisław prawd. Czaplejewski 229
 Czarkowski Andrzej, skarbnik łomżyński 324, 348
 Czarkowski Antoni 439
 Czarkowski Kazimierz 318, 349
 Czarnorucki Antoni prawd. Czarnowicki 385
 Czarnowicki (Carnowiecki) Antoni 292, 348, 387
 Czartoryscy 412, 413
 Czartoryski Adam Kazimierz, generał ziem podolskich 413
 Czartoryski August, wojewoda ruski 413
 Czartoryski Konstanty 412
 Czartoryski Michał Fryderyk, podkanclerzy lit. 60, 64, 71, 76, 89, 94, 101, 104, 108, 119, kanclerz lit. 248, 310, 313, 321, 413
 Czaykowski (Czeykowski) Antoni 123, 144, 220, 222, 231, 236, 241
 Czaykowski Jakub 397
 Czechowski Józef 369
 Czechowski (Czehowski, Czychowski) Stanisław 233, 238, 243, 245, 247, 251, 281, 283, 285, 287, 290, 299, 303, 322, 517–518, 520
 – regent mozyrski 201, 203, 207, 227, 268, 429
 – rotmistrz tr. 325, 348, 417, 418, 423, 431, 436, 460, 513, 515, 524, komisarz graniczny mer. 510, 521, 528, 534, 549
 Czechowski Tomasz 513, 516, 518, 520, 522, 538
 Czczerba Antoni 286, 292
 Czehowski zob. Czechowski
 Czeplejewski zob. Czaplejewski
 Czernawski Tadeusz, budowniczy wołkowyski 405
 Czerniewicz Antoni Michał (Michał Antoni), pisarz gr. kowieński 83, 84
 Czerniewski Kazimierz 290
 Czerwiński zob. Czyrwiński
 Czeszowski Stanisław 254
 Czeykowski zob. Czaykowski
 Czwikowski Antoni 227
 Czyrwiński (Czerwiński) Antoni 141, 146, 232, 237, 242, 290, 349
 Czyrwiński (Czerwiński) Bartłomiej (Bałtromiej) 50, 74, 103, 133, 146, 149, 154, 232, 237, 242, 245

- Czyrwiński Jakub 413, 492, 498
 Czyrwiński Jan 127, 133
 Czyrwiński (Czerwiński) Kazimierz 245, 307, 311, 414, 492
 Czyrwiński Ludwik 290
 Czyrwiński Michał 114
 Czyrwiński (Czerwiński) Stanisław 104, 146, 149, 337
 Czyż Andrzej 375, 379
 Czyż Franciszek, sędzia ziem. wileński 346
 Czyż Michał 506, komornik lidzki 501
- Dabarski zob. Dobarski
 Dabkiewicz zob. Dobkiewicz
 Dajnowski zob. Daynowski
 Dakszta zob. Dukszta
 Danilewicz Antoni 334, 376, 382, 413, rotmistrz tr. 386, porucznik tr. 396
 Danilewicz Józef 396, 439
 Danilewicz Szymon (Symon) 196, 304, 318, 373, 381, 439, landwójtowicz tr. 217, porucznik tr. 322, 324, 330, 348, rotmistrz tr. 333–335, 337, 353, 396, 414, 460, 498
 Danilewicz (Danielewicz) Tadeusz 255, 260, 268, 300, 316, 322, 324, 326, 327, namiestnik gr. tr. 179, 186, 232, 237, 242, 243, landwójt tr. 147, 183, 195, 201, 207, 216, 256, 296, 304, 308, 333, 353, 356, regent wojsk lit. 273–275, 277, 279, 312, komornik tr. 336, 348, rotmistrz tr. 423, 436, 451, 453, 460, 466, 492, 493, 498
 Danilewicz Wincenty 261, 304, landwójtowicz tr. 217, porucznik tr. 368
 Danowscy 172
 Danowski Józef, starosta giedukański 332, 333, 335
 Danowski Leon, cześnikowicz przemyski 168, cześnikowicz łomżyński 170–173
 Danowski Marcin 165, 304
 Danowski Wacław 226, 232, 237, 242
 Dapczyński zob. Doboszyński
 Darmoniszko Ignacy prawd. Dyrwaniszko 243
 Daszkiewicz Symon 179
 Daugiało zob. Dowgiałło
 Daugird zob. Dowgird
 Dauksza Józef 260, 289, 296
 Dawgirda zob. Dowgird
 Dawnarowicz zob. Downarowicz
 Daykowski Tadeusz prawd. Daynowski 259
 Daynerowicz Józef 179
 Daynowicz zob. Deynowicz
 Daynowski Adam 292, 426
 Daynowski Antoni 425
 Daynowski (Dwenowski) Dominik 86, 88
 Daynowski Jerzy 302, 304
 Daynowski Kazimierz 292
 Daynowski Marcin 201, 229, 234, 239, 251, 260, 292
 Daynowski (Deynowski) Mikołaj 195, 225, 226, 229, 234, 239, 260, 291
 Daynowski Stanisław 426
 Daynowski (Deynowski, prawd. Daykowski) Tadeusz 195, 201, 251, 271, 286, 301
 Daynowski Tomasz 304
 Daynowski (Dajnowski) Wawrzyniec (Ławrzyniec) 195, 207, 226, 228, 229, 234, 239, 251, 426
 Dąbrowski zob. Dombrowski
 Deboli Augustyn, minister Rzeczypospolitej w Petersburgu 365, 435
 Dederko Antoni Franciszek, regent gr. tr. 444, 451, 453, 457, 465, podwojewodzi 488
 Dederko Barnaba, pisarzewicz gr. tr. 486
 Dederko Kazimierz, koniuszy oszmiański, pisarz gr. tr. 436, 438, 441, 444, 451–454, 456, 460, 465, 485–488, 490
 Dederko Michał, komornik tr. 439
 Dekolon zob. Colongue
 Dembicki Stanisław 287
 Denhoff Stanisław Ernest, hetman polny lit. 40
 Deraess zob. Raess de
 Dermoniszko zob. Dyrwaniszko
 Derwaniszko zob. Dyrwaniszko
 Desztrunk (Destrunk, de Sztrung, de Sztrunk) Adam, stolnikowicz rzeczycki 308, 395, rotmistrz tr. 324, 385, 387
 Desztrunk (Desztrug) Jan, stolnikowicz rzeczycki 418
 Desztrunk (de Strunk, de Sztrunk) Jakub, stolnik 489, stolnikowicz, komisarz cywilno-wojskowy tr. 504
 Desztrunk (Destrunk, Desztrung, de Sztrunk) Kazimierz (Kaźmirz) 62, 200, 203, 206, 230, 235, 240, 268
 – stolnik rzeczycki 195, 197, 216, 219, 221, 251, 259, 267, 284, 290, 297, 299, 301, 303
 – stolnikowicz rzeczycki 247, 271, 272, 274, 285
 Desztrunk (Desztrung, de Sztrunk) Stanisław, stolnikowicz rzeczycki 486, rotmistrz tr., stolnik tr. (błądnie) 501

- Desztrunk (Desztrung, de Sztrunk) Wincenty 455, stolnikowicz rzeczycki 423, 444, 429, 431
 – rotmistrz tr. 453, 457, 458, koniuszy tr. 492, 493, 498, komisarz cywilno-wojskowy 486
 – stolnik tr. 501
 Dewoyna zob. Dowoyna
 Deynowicz (Daynowicz) Wincenty 373, 381
 Deynowski zob. Daynowski
 Diakoński (Dyakoński, prawd. Dziekoński) Józef 33, 36
 Dirwaniszko zob. Dyrwaniszko
 Dłużniewski Jan (Dan) 231, 236, 241, 287, 291, 385, 387, 396
 Dłużniewski Józef 281
 Dłużniewski Wawrzyniec 88
 Dmuchowski Ignacy 141, 182, 183, 195, 196
 Dmuchowski Kazimierz prawd. Duchowski 75
 Dobacki zob. Dobarski
 Dobarski (Dabarski, Doborski) Jan 32, 35, 46, 50, 74, 82, 84, 106, 123, 179, 216, 261
 Dobarski Karol 282
 Dobarski (Doborski) Marcin 282, 325, 359, 369, 375, 378
 Dobarski (Dabarski, Dobacki, Dobarski, Doborski) Tadeusz 179, 225, 325, 369, 378, 492, 499
 Dobczyński zob. Doboszyński
 Dobkiewicz (Dopkiewicz) Antoni 93
 Dobkiewicz (Dabkiewicz) Bartłomiej 303
 Dobkiewicz Jerzy 292
 Dobkiewicz Józef 182, 184, 425
 Dobkiewicz Kazimierz 373, 381, 397, 423
 Dobkiewicz Maciej 372, 381, 397
 Dobkiewicz Marcin 335, 397
 Dobkiewicz Stanisław 88
 Dobkiewicz Stanisław 304
 Doborski zob. Dobarski
 Doboszyński (Dapczyński, Dobczyński, Dopczyński, Dobożyński) Jan 148, 154, 179, 203, 220, 222, 227, strażnik starodubowski 195, 201, 207, 217, 229, 234, 239
 Doboszyński (Dobroszyński) Józef 551, 554, skarbnik tr. 510, 513, 516, 518, 522, 539, skarbnikowicz tr. 520, komisarz porządkowy mer. 553
 Dobran Maciej 369
 Dobroszyński zob. Doboszyński
 Dokurno Jakub Stanisław, komornik tr. 396, 425
 Dołęgowski Tomasz 385, 387
 Dołmacki zob. Dołmacki
 Dołmat zob. Dołmat
 Dołnar zob. Dołwnar
 Dołmacki Józef 260
 Dołmacki Kozaryn Michał 50
 Dołmacki Tadeusz 372, 400, 401, skarbnikowicz tr. 385, 387, 417
 Dołmacki (Dołmacki) Tomasz 400, 401, 414, 492, skarbnik tr. 385, 387, 425, porucznik tr. 417
 Dołmat (Dołmat, Doumat) Tadeusz 114, 216, 235, 240, 289, 311
 Dołomontt (Dołmont, prawd. Dowmont) Tadeusz 198
 Dołmontt Tomasz Kazimierz 453
 Dołmontt Wincenty 414
 Dołnarowicz zob. Downarowicz
 Dołwnar zob. Downar
 Dombrowski Jan 171
 Dombrowski Jerzy 171
 Dombrowski Józef, dzierżawca strejpuński 347
 Dombrowski Junosza Józef, starosta międzyrzecki 384, 386, podwojewodzi smoleński 395, 398, 402
 Dombrowski Józef Mikołaj zob. Dombrowski Mikołaj
 Dombrowski Kajetan 353
 Dombrowski (Dąbrowski) Kazimierz 167, 169, 170, 171, 228, 304
 Dombrowski (Dąbrowski, Dąmbrowski) Junosza Mikołaj (Józef Mikołaj) 195, 197, 281, 297, 298, 301, 306, oboźny mozyrski 201, 203, 207, 217, 219, 221, 227, 229, 239, 259, 295, 307, skarbnik mozyrski (błędnie) 234, oboźny smoleński 288, oboźny tr. (błędnie) 349
 Dopczyński zob. Doboszyński
 Dopkiewicz zob. Dobkiewicz
 Doumat zob. Dołmat
 Dowgiałło Hawnul Antoni Jakub 139
 Dowgiałło Narbutt zob. Narbutt Dowgiałło
 Dowgiałło (Daugiałło, Dowgiałło) Antoni 62, 141, 290, 396, budowniczy tr. 425
 Dowgiałło Ignacy 373, 381
 Dowgiałło Jakub 121
 Dowgiałło (Dowgiałło) Hawnul (Awnul, Hawnal) Jan 113, 182, 227, 234, 239, 287
 Dowgiałło Jan Stefan 229
 Dowgiałło (Dowgiałło) Jerzy 201, 231, 236, 241, 254, 335, 372, 380
 Dowgiałło (Dowgiałło) Józef 289, 385, 387
 Dowgiałło (Dowgiałło) Kazimierz 373, 381

- Dowgiałło (Dowgiało, Dowgiłło) Maciej 201, 217, 254, 268, 385, 387, 395
Dowgiałło Stanisław 325
Dowgierd zob. Dowgird
Dowgiłło zob. Dowgiałło
Dowgird Antoni 292, 350
Dowgird Dominik 183
Dowgird Jerzy 349, 350, 386, 387
Dowgird (Dowgierd) Józef 287, 292, 386, 387
Dowgird (Dawgirda, Dowgierd) Krzysztof 319, 385, 387, 396, 413
Dowgird Mateusz 87
Dowgird Mateusz 457
Dowgird (Daugird, Dowgiert) Michał 146, 165, 182
Dowgird Stanisław 350
Dowgird Tomasz 396
Dowgird Wincenty 457
Dowgod Józef prawd. Dowgird 335
Dowiatt Jan 492
Dowmontt Józef, rotmistrz tr. 451
Dowmontt (Dowmąt, prawd. Dołłomont) Tadeusz 230
Downar (Dołwnar) Antoni Jan 226
Downar (Dołwnar, Dołnar, Dołwnor) Jan 222, 372, 377, 442
Downarowicz Dominik 141
Downarowicz (Dawnarowicz, Dołnarowicz, Downorowicz) Józef 113, 147, 151, 154, 157, 183, 198, 201, 203, 216, 219, 221, 226, 229, 234, 239, 245, 304, 306, 311, 333–335, 348, 356, 361, 374, 378, 396, 397, strażnik kowieński 179, skarbnik kowieński 196
Downarowicz (Downorowicz) Michał 37, 46, 74, 99, skarbnik kowieński 100
Downarowicz Michał Antoni 90
Downarowicz (Dołnarowicz) Stanisław 220, 222, 233, 236, 238, 242, 281, 288, 291
Downarowicz Tadeusz 195
Dowołga Trojan 251
Dowoyna Jan zob. Dowoyna Mikołaj
Dowoyna (Dewoyna) Ursyn (Ursin) Mikołaj (błędnie Jan) 51, 57, 65, stolnik tr. 31, 35, 36, 57, 58, 63, wojski tr. 74, 77, 78, 84, 174, sędzia gr. tr. 89, 90, 93, 102, 105, 113, 121, 123–126, 138, 140
Dowoyna Ursyn Onufry, starosta suchoborski 32, 35, 36, podczaszy tr. 102
Draśeyko (Drańsseyko, Drażeyko, Dronseyko) Antoni 61, 75, 83, 84, 99, 100, 103, 114, 121, 203, 226, 230, 235, 240, 259, porucznik tr. 102, 283, porucznik J.K.M. 196, 297, 302
Draśeyko (Dronseyko) Marcin 37
Drozdowski, posesor królewzczyzny w woj. tr. 43
Drungilas Jonas 7
Dubiski Jan 125, 182, 184
Dubiski (Dubiński) Kazimierz, stolnikowicz kowieński 113, stolnik kowieński 122, 125, 141, 182, 183
Dubiski Hładunowicz Marcin 39
Dubiszewski Antoni 289
Dubiszewski Tadeusz 286
Duchowski Kazimierz prawd. Dmuchowski 57
Dudziński Józef Efrem 418
Duksza Andrzej 290
Duksza (Daksza, Dusza) Jan 39, 82, 107
Dunaj, posesor królewzczyzn w woj. tr. 42
Dunin ze Skrzynna Antoni, regent lit. 55
Duninowa z Trubeckich Regina, regentowa lit. 55
Duszakiewicz Józef 506, komornik 501
Duszewski Jan 400, 401
Dusza zob. Duksza
Dwenowski zob. Daynowski
Dworakowski Mateusz 222, 226
Dyakoński zob. Diakoński
Dybaś Bogusław 7
Dybiszewski Marcjjan 113
Dybiszewski Tadeusz 288
Dydkowscy 138, 139
Dymsza Antoni 195, 289, 372, 380, 414, 437
Dymsza Jan 195, 372, 380, 414
Dymsza Nikodem 87, 102
Dyrwaniszko (Dermoniszko, Derwaniszko, Dirwaniszko, prawd. Darmoniszko) Ignacy 86, 87, 123, 167, 182, 183, 233, 238, 261
Dziadzio Andrzej 11
Dziakoński Józef 35, 37
Dziekoński Ignacy 376, 379
Dziekoński Kazimierz 100
Dziekoński (Dziakoński, prawd. Diakoński) Tadeusz 141, 182, 189, 195, 196, 198, 225–226, 232, 237, 242, 245, 251, 282, 286, 288, 290, 353
Dzięgielewski (Dzingielewski) Jakub 423
Dzięgielewski (Dziengielewski, Dzingielewski) Kazimierz 231, 236, 241, 288, 353, 423
Dzięgielewski (Dziengielewski, Dzingilewski) Michał 220, 222, 226, 231, 236, 241, 282, 288, 292, 375, 379, 397

- Ejnarowicz zob. Eynarowicz
 Elbartowicz zob. Albertowicz
 Elbertowicz zob. Albertowicz
 Elsner Antoni Robert 246, 510, 513, 516, 518, 520, 522, strażnikowicz inflancki 325, 328, 333, 348, 417, 429, 431, 451, regent graniczny 534
 – skarbnik inflancki, 323, 337
 Elsner Kasper (Gaspar), strażnikowicz inflancki 405, 417
 Elsner Michał 196, strażnik inflancki 349
 Elsner Wincenty 337, 350, 428, 431, 531, 541, 542, 546, strażnikowicz inflancki 405, 417, 418, rotmistrz tr. 441, 454, regent graniczny smoleński 460, 466, 510, 511, 513, 515, 517, 519, 520, 522–530, 534, 539, dworzanin skarbu lit. 549
 Ertman zob. Herdman
 Esttko August Konstancy 130
 Etmin zob. Eytmin
 Eydarowicz zob. Eynarowicz
 Eydziatowicz Dominik, pułkownik smoleński 439
 Eydziatowicz Franciszek Jan, podstoli smoleński 32
 Eydziatowicz Stanisław, chorąży smoleński 346, pułkownik woj. tr. 506
 Eynarowicz (Ejnarowicz, Eydarowicz, Eynarowicz Wrzuch, Eynorowicz) Andrzej (Jędrzej) 148, 150, 155, 165, 171, 172, 174, 179, 180, 188, 189, 203, 216, 220, 222, 247, 254, 291, 295, 302, 304, 322, 333–335, 348, 358, 376, 379, 390, 397, 442
 – dworzanin Komisji Skarbowej 273
 – porucznik tr. 400, 401
 – rotmistrz tr. 459
 Eynarowicz Andrzej Antoni 100
 Eynarowicz Andrzej Kanty 318
 Eynarowicz Ignacy, sukkolektor tr. 273
 Eynarowicz Jerzy Antoni 99, 100
 Eynarowicz Józef 123, 130, 292, 304, 397
 Eynarowicz (Eynanowicz, Eynerowicz) Kazimierz 35, 36, 50, 82, 85, 100
 Eynarowicz (Eynerowicz) Ludwik 75, 82, 84, 113, 130, 141, 148, 179, 204, 233, 238, 243, 254, 269, oboźnic tr. 227
 Eynarowicz Samuel 247, 251
 Eynarowicz Symoyń (właśc. Szymon) 100
 Eynarowicz Wincenty 390, 397, 400, 401
 Eysmont Antoni 35, 36
 Eysmont Michał Józef, chorąży grodzieński 267
 Eysmont Józef 217
 Eysmont Kazimierz 260
 Eysmont Michał 386, 387
 Eysmont Tomasz 37
 Eytmin Bartłomiej Antoni 95, 113
 Eytmin Feliks, ciwunowicz tr. 498
 Eytmin (Etmin, Eyttmin) Józef Piotr, podczaszyc tr. 74, budowniczy wileński 109, 113, 115, 121, krajczy tr. 130, 138, 139, 141, 147, 148, 158, 175, 179, 182, 183, 194, 200, 203, 206, 216, 219, 221, 229, 233, 234, 238, 239, sędzia ziem. tr. 224, 245, 246, 249, 251, 254, 256, 277, 279, 280, 282, ciwun tr. 283, 284, 286–289, 293, 295, 297–299, 301–303, 305–310, 321, 322, 324, 330, 332–334, 336, 344, 347, 351, 352, 354, 356–358, 360, 367, 370, 371, 376, 377, 380, 382–384, 386, 388, 390, 394, 395, 398–400, 402–404, 413, 415, 416, 418–421, 423, 424, 426–428, 430, 441, 443, 451, 456, 460, starosta gitański 311, 312, 316, 318, 319–320, 326, 328, 329
 Eytmin Michał, budowniczy tr. 356, 405
 Eytmin Michał Jan 113
 Eytmin Onufry, ciwunowicz tr. 486, 501
 Eytmin Piotr Józef zob. Eytmin Józef Piotr
 Falkowski Fabian 167
 Falkowski Ignacy 374, 378
 Falkowski Jan 414
 Falkowski Kazimierz 335, 369
 Falkowski Marcin 386
 Falkowski Paweł 386
 Falkowski Tomasz 386
 Falkowski Wincenty 375, 378
 Ferdynand Kettler, książę kurlandzki 55, 56, 468
 Fiałkiewicz Aleksander 146
 Fiethingoff (Wietinghoff) Jan Aleksander, generał-leutnant wojsk lit. 366
 Filipowicz Józef 372, 377, 413
 Filipowicz Piotr 259
 Fleming Jerzy, starosta szereszewski, generał major wojsk lit. 56, generał artylerii lit. 97, podskarbi wielki lit. 176
 Fogler Elart Stanisław, rotmistrz tr. 465
 Fontana (Fontanni) Antoni, starosta smolnicki 440, 454
 Fontana (Fontani, Fontany) Józef 348, 385, 387
 Frąckiewicz (Fronckiewicz) Antoni 131, 261, 439
 Frąckiewicz Jakub 372

- Frąckiewicz (Fronckiewicz) Jan 349
Frąckiewicz Józef 397
Frąckiewicz (Fronckiewicz) Marcin 292, 350
Frąckiewicz (Fronckiewicz, Frondzkiewicz) Stanisław 233, 238, 242–243
Frąckiewicz (Fronckiewicz) Stefan 76, 88
Freys (Fres) Bogusław 100, 106
Fronckiewicz (Frondzkiewicz) zob. Frąckiewicz
Fryderyk August Wettyn, elektor saski 469
Fryderyk II, król pruski 277, 468, 497
Fryderyk Wilhelm II, król pruski 483
- Galijewski zob. Golejewski
Gambicki zob. Gembicki
Gan Daniel, horodniczyc oszmiański 429, 431, 437
Gan (Gano) (Lipski) Kajetan, komornik tr. 429, 431, 437, 451, 454, szambelan J.K.M. 493
Gan Tomasz, miecznikowicz oszmiański 437
Gasicki Felicjan 143, 144, 348
Gasicki Hieronim (Heronim) prawd. Gosicki 290, 348, 369, 442
Gasicki Jan prawd. Gosicki 143, 144, 240, 269, 289, 337, 348, 369, 374, 378, 442, 493
Gasicki Mateusz 143, 144, 260
Gasperski Hilary prawd. Kasperski 88
Gawaler Zienawo Gut Jan prawd. Zieniawo Jan 254
Gawianowski (Kawienowski) Antoni 114, 123, 165, 184, 350
Gawianowski (Giewanowski) Bartłomiej (Bałtromiej) 123, 165, 195, 220, 222, 233, 236, 238, 242
Gawianowski Jakub 375, 378, 439
Gawianowski (Giawianowski) Jan 123, 127, 141, 148, 182, 184, 187, 188, 195, 201, 204, 207, 245, 247, 251, 260, 291, 325, 353, 372, 376, 377, 379, 386, 387, 414, 439
Gawianowski Jan Bogdan (Bochdan) 306, chorąży popisowy tr. 395
Gawianowski Jerzy 165
Gawianowski Józef 396
Gawianowski (Gawanowski, Giewanowski) Karol 165, 220, 222, 233, 236, 238, 242, 304, 375, 378
Gawianowski Kazimierz 396
Gawianowski Maciej 123, 513, 516, 518, 520, 522
Gawianowski Marcin 165, 196, 220, 222, 268, 291, 374, 378
Gawianowski Mateusz 113
Gawianowski Michał 325, 330
Gawianowski (Gawienowski, Gawinowski, Giawienowski, prawd. Gawiorowski) Stanisław 227, 233, 238, 243, 245, 292, 375, 378
Gawianowski Tadeusz 292
Gawianowski Tomasz 396
Gawianowski Wawrzyniec 282, 288, 291, 304, 325, 330, 348, 397, 413
Gawianowski Wawrzyniec Bohdan 513, 516, 518, 520, 522
Gawiorowski Stanisław prawd. Gawianowski 532
Gąsiecki zob. Gosicki
Gecewicz zob. Giecewicz
Gembicki (Gębicki) Antoni 122, 129, 144, 179, 196
Gembicki (Gębicki) Bartłomiej (Bałtromiej) 375, 379
Gembicki (Gambicki, Gębicki, Gębiecki) Franciszek 141, 145, 220, 222, 231, 236, 241
Gembicki (Gębicki) Leon 375, 382
Gembicki (Gębicki) Maciej 113, 285, 291, 369, 436
Gembicki (Gębicki) Michał 122, 126
Gembicki (Gębicki, Gębnicki) Stanisław 220, 222, 225, 231, 236, 241, 254, 285
Gembicki Tadeusz 254
Getner Karol 58
Gębicki zob. Gembicki
Gębiecki zob. Gembicki
Gębnicki zob. Gembicki
Giawianowski zob. Gawianowski
Giawienowski zob. Gawianowski
Giecewicz Antoni 157, 158, 165, 220, 222, 228, 233, 238, 243, 260, 334, 337
Giecewicz (Gicewicz) Bartłomiej (Bałtromiej, Barłtomiej) 238, 242, 414, 492
Giecewicz Dominik 439
Giecewicz Jan 492
Giecewicz (Gecewicz, Gieczewicz) Jerzy 32, 35, 36, 46, 50, 82, 84, 100, 123, 130
Giecewicz Woysin (Wosim) Jerzy Franciszek 99, 100
Giecewicz Józef 100
Giecewicz Mateusz 220, 222, 292, 334, 372, 377, 385, 387
Giedroyć Kazimierz 37
Giełgud Jan 32, 35, 36, 50
Giełwanowski Józef 386, 387

- Gielwanowski Piotr 88
Giesztor zob. Gieysztor
Giewanowski zob. Gawianowski
Gieysztor Adam 281
Gieysztor (Giesztor) Antoni 33, 35–37, 57, 121, 130, 141, 144, 148, 220, 222, 231, 236, 241
– oboźny tr. 201, 207, 231, 236, 241
Gieysztor Dominik 439, 513, 516, 532, 537, 541–544, miecznikowicz tr. 451, rotmistrz tr. 517, 526, 540, sędzia ziemiański mer. 510, 519, 522, 533–534, 536, 538, 539, 549–551, sędzia ziem. mer. 552–554, rotmistrz smoleński 453
Gieysztor Franciszek 39, 130
Gieysztor Franciszek D. 57
Gieysztor (Giesztor) Ignacy 113, 141, oboźnic tr. 201
Gieysztor Jakub 526, rotmistrz kowieński 527
Gieysztor Dopkiewicz Józef Tadeusz „Chromy”, komornik tr. 219, 221, 281, 283, 287, 290, 293, 294, 297–299, 303, starosta 227, 231, 236, 241, 285, miecznik tr. 309
Gieysztor Kazimierz, oboźny tr. 49
Gieysztor M. 207
Gieysztor Piotr, cześnik tr. 49, 51
Gieysztor Stanisław 183, 201, 203, 231, 236, 241, 269, 289, 396
Gieysztor Tadeusz 230, 235, 240, 260, 296
Gieysztor Wincenty, komornik starodubowski 439, miecznik tr. 510, 531, 532, 538, 539, 541, komisarz cywilno-wojskowy tr. 513, 515, 517, 519, 522, 528
Gieysztowt Bernatowicz zob. Bernatowicz Gieysztowt
Gintowt Antoni 252, 254, 274
Gintowt Łokiański zob. Łokiański Gintowt
Glasewicz Maciej 146
Glasewicz Michał 146
Glasewicz Stanisław 146
Glasewicz Szymon 146
Gliczyński zob. Gliszczyński
Gliński Michał 174
Gliszczyński (Gliczyński, Glisziński) Kazimierz 373, 397, 429
Głuchowski Andrzej 374, 378
Gnatowski Jan 325, 373, 381, 386, 387
Gochna Michał 22
Godaczewski, posesor królewskiej w woj. tr. 43
Godaczewski Antoni Stanisław 52, 57, 148, cześnikowicz tr. 32, oboźny tr. 35, 36, 126, 231, 233, 236, 238, 241, 242
Godaczewski Benedykt (Benedict) 100, 109, 225, 231, 236, 241, 379
– cześnik tr. 31, 52, 56, 59, 105, 115
– cześnik wileński 277, 279
Godaczewski Gozdawa Jakub 298, 303, 319, 439, 380, 382, starosta pucilański 322, 324, 348, 353, 358, 361, 368, 395, 405, 414, 417, 418, 420, 423, 425, 428, 430, 436, 441, 451, 456, sędzia ziem. tr. 457, 458, 460, 465, 510, 513, 515, 517, 519, 522, 524–531, 534–548, sędzia ziemiański mer. 493, 553, komisarz cywilno-wojskowy 511
Godaczewski Jan 32, 35, 36
Godaczewski Jan 225, 231, 236, 241, 247, 251, 323, 348, 460, 498, 547, 548, cześnikowicz tr. 324, 368, 395, 405, 414, 439, 493, 541–543, cześnik tr. (błędnie) 530, 532
Godaczewski Jerzy 323, 324
Godaczewski Gozdawa Józef, oboźnic tr. 348, 395, 417, 423, 425, 532, starosta pucilański 439
Godaczewski Leon (Leo) 225, 231, 236, 241, 298, 375, cześnik tr. 295, 303, regent gr. nowogrodzki 323, 324
Godaczewski (Godaczowski) Stanisław 295
Godebski Zygmunt, rotmistrz mozyrski 486
Godlewski Nikodem 510, 513, 516, 518, 520, 522, 538, 543, 549
Godlewski Gozdawa (Godlejewski, Godlewski) Stanisław 254, 259, 268, 269, 271, 278, 279, 283, 284, 287–289, 292, 308, 313, 381, 492, 493, 498, regent trybunalski 286, 298, 302, 304, 306, 310, 311, regent skarbowy 348, 353, regent gr. tr. 372, 436, 441, 444, 457, 459–461, regent ziem. tr. 360, 362, 386, 388, 391, 396, 398–400, 403, 406, 413, 415, 418, 420, 421, 423–426, 428–432, 442, regent ziemiański tr. 490, 491, komisarz porządkowy 501, 508
Godlewski Tadeusz 369, 372, 381, 396, stolnik starodubowski 400
Godlewski Tomasz, komisarz graniczny mer. 510, 528, 534, 549, sędzia gr. smoleński 514, 515, 517, 519, 521
Golejewski (Galijewski, Golijewski, Gollejewski) Bogusław 50, 65, 109, podstarości tr. 61, skarbnik oszmiański 95, 102, 113, 115, 142, 143

- Golejewski Jan 485, 486, 499, 502, 508, kon-
syliarz miejski tr. 493, 498
- Golejewski Józef, skarbnikowicz oszmiański
459, 501, chorąży brygady pierwszej lit.
486
- Golejewski (Golejewski) Kazimierz 221, 222,
230, 235, 240, 260
- Golejewski (Goliewski, Golijewski) Michał
201, 203, 220, 222, 228, 230, 240, skarbnik
oszmiański 268, 372, 380, 396, 400, 401, 403,
493, 498, skarbnikowicz tr. 235, skarbnik
orszański (błędnie) 259
- Golejewski Stanisław 52
- Golembiewski Józef prawd. Golembiejewski 325
- Golejewski zob. Golejewski
- Goliewski zob. Golejewski
- Golijewski zob. Golejewski
- Gollejewski zob. Golejewski
- Gołaszewski Hilary, komornik miński 426,
437, 439
- Gołembiejewski Józef prawd. Golembiewski 330
- Gorszewski Konstanty 281
- Gorycki Symon (właśc. Szymon) 381
- Gosicki (Gąsiecki, Gościcki, Gozicki, Kosicki)
z Goszcza (z Goscza, Goszcza) Antoni Józef
(błędnie Tadeusz), rotmistrz tr. 142, 143, 156,
158, 179, 187, 194–195, 198, 219, 221, 232,
237, 290, 372, 377, starosta narwidziski 259,
281, 283, 287, 285, 324, starosta druckuński
225, regent tr. 242, łowczy tr. 347, 439, cho-
rąży petyhorski 367, 368, 395
- Gosicki Heronim prawd. Gasicki 333–335
- Gosicki Jan prawd. Gasicki 230, 235, 333–335
- Gosicki Ludwik, porucznik smoleński 385, 387,
rotmistrz tr. 439
- Gosicki z Goszcza Tadeusz zob. Gosicki z Gosz-
cza Antoni Józef
- Gosicki Władysław, krajczy upicki 51, 59, rot-
mistrz tr. 74
- Gościewicz Jakub 103
- Goyżewski Mateusz 138, 139, 179
- Gozicki zob. Gosicki
- Górski (Gurski) Adam 442, 492
- Górski (Gurski) Antoni 386, 387, rotmistrz
tr. 453, 460
- Grabowsky 193
- Gralewicz Gabriel prawd. Grażewicz 518
- Graniewicz zob. Grażewicz
- Granowski Michał, sekretarz koronny 503, 505
- Grażewicz (Grużewicz) Aleksander 75, 76, 100
- Grażewicz Antoni (Andrzej) 179, 183, 220,
221, 227, 231, 236, 241
- Grażewicz Bałtromiej (właśc. Bartłomiej) 233
- Grażewicz Felicjan 220, 221, 227, 231, 236,
241, 325
- Grażewicz Franciszek 325, 330, 359, 369, 375,
378
- Grażewicz (Graniewicz, Graszewicz, prawd.
Gralewicz) Gabriel (Gabryel) 353, 375, 379,
511, 514, 516, 520, 522
- Grażewicz Jakub 100
- Grażewicz Jan 373, 378, 381, 396
- Grażewicz Jerzy 220, 221, 226, 227, 231, 236,
241, 291, starosta sudziński 245
- Grażewicz Józef 233, 236, 238, 242, 330, 348, 369
- Grażewicz (Grężewicz) Karol 100
- Grażewicz Kazimierz 359, 369, 375, 378, 396
- Grażewicz Leon 375
- Grażewicz (Grężewicz, Krażewicz) Marcin 100,
104, 121, 184, 220, 221, 227, 231, 236, 241,
325, 348, 375, 378, 396
- Grażewicz (Grężewicz) Mikołaj 100, 115
- Grażewicz Tadeusz 220, 221, 227, 231, 236,
245, 375, 379
- Grochowski Modest, starosta wojdakiemski 348
- Grodzicki z Domaszewnice Antoni, łowczyk
lidzki 99, łowczy tr. 113
- Grodzicki z Domaszewnice (z Domasewnia)
Franciszek 195, 198, komornik tr. 325, 359,
360
- Grodzicki z Domaszewnicy Jerzy, regent pod-
komorski tr. 307, 311, 321–324
- Grodzicki (Grodzieński) Józef (Józef Alojzy)
304, łowczyk lidzki 325, łowczyk tr. 359, 360,
rotmistrz smoleński 405, 459, 513, 516, 518,
521, komisarz graniczny mer. 528, 534, 539,
549, komisarz porządkowy mer. 551, 553,
554, rotmistrz tr. (błędnie) 519
- Grodzicki Michał 141
- Grodzicki Stanisław 11
- Groński Jan 374, 378
- Gross Stanisław, rotmistrz tr. 498
- Grothusowie (Grotuzowie), starostowie prus-
elscy 55
- Grużewicz zob. Grażewicz
- Gryniewicz zob. Hryniewicz
- Grzybowski Jan 87
- Gudzewski Tadeusz 401
- Gudziański Tułgowd (Tułgwt, Tułgołt, Tułgowt,
Tułkownt) Jerzy Antoni 46, 52, 57, 68, 69, 76,

- 98, 90, regent gr. tr. 74, komornik tr. 225, 229, 234, 239
- Gurewicz Mikołaj 349
- Gurski zob. Górski
- Gutowski Jan, cześnik wiłkomierski 390
- Gutowski (Guttowski) Józef 145, 196, 220, 222, 230, 235, 240, 260, 269, 291, cześnik smoleński 368, cześnik parnawski 397
- Gutowski Marcin 369
- Habrowski Kazimierz 155
- Halicki Symon (właśc. Szymon) 226
- Haniewicz Weryha zob. Weryha Haniewicz
- Harbaczewski zob. Horbaczewski
- Hatowski Adam 226, 290
- Hatowski (Hattowski) Dominik 247, 251, 303, 318, komornik tr. 279, 281, 293, 297, 332, 333, 335, 353
- Hatowski Dominik Tadeusz 229, 234, 239
- Hatowski Florian 35, 36, 74, 75
- Hatowski Florian Michał 50
- Hatowski Jakub 171, 196, 245, 289
- Hatowski Jakub Antoni 261
- Hatowski Jan 162, 290, 374, 378
- Hatowski Michał 146, 334, 337, 374, 378, 418
- Hawrylkiewicz Dominik 414
- Hebowski Kazimierz prawd. Hebrowski 91
- Hebrowski Hieronim (Eronim) 285, 287, 291
- Hebrowski Jakub 304
- Hebrowski Jerzy 303, 397
- Hebrowski Stanisław 290
- Hejno zob. Heyno
- Herbaczewski zob. Horbaczewski
- Herdman (Ertman, Hertman, Hetman, prawd. Herman) Szymon (Symon) 395, 400, 401, 414, 453, 459
- Herman Antoni 35
- Herman Antoni 373, 381
- Herman Eronim (właśc. Heronim) 281
- Herman Jakub 144
- Herman Józef Jan, stolnik inflancki 31, 35, 51
- Herman Kazimierz (Kazmierz, Kazimirz) 74, 82, 106, 115, 121, 139, 148, 154, 155, 196, 216, 259, 348, 374, 377, 385, porucznik J.K.M. 201, 203, 207, 225, 288, 295, 330, 387, 423
- Herman Marcin 325
- Herman Michał, stolnik inflancki 64
- Herman Stefan 82, 109, 227, 229, 230, 234, 235, 239, 240, 259, 319, kapitan J.K.M. 141
- Hertman zob. Herdman
- Hetman zob. Herdman
- Heyno (Hejno) Piotr 318, 374, 377, 413, 439
- Hezter Tomasz 311
- Hinca Marcin, komornik tr. 451
- Hładunowicz Dubiski zob. Dubiski Hładu-
nowicz
- Hodykin zob. Chodykin
- Holszański Paweł, książę 345
- Hołchwost zob. Hołochwost
- Hołochwicz Michał prawd. Hołochowst 397
- Hołochwost Fabian 439
- Hołochwost (Ołochwoszcz) Franciszek 413
- Hołochwost (Hołchwost) Józef 375, 379, 397
- Hołochwost (Hołochwoszcz, Hołochwoszcz) Mi-
chał 385, 387
- Honesty (Honest) Antoni 165, 184, 201, 207
- Honesty Benedykt 285, 292
- Honesty Jakub 281, 285, 288, 292
- Honesty Józef 281, 285, 287, 291
- Honesty (Honest) Ludwik 369
- Hoppen (Hopen) Antoni 32, 35
- Hoppen (Hopen, Oppen) Antoni 259, 286, 288, 291
- Hoppen (Hopen) Franciszek 349
- Hoppen (Hopen) Jan 349, 373, 377, skarbniko-
wicz tr. 396, 423, 439
- Hoppen (Hopen) Józef 91, 179, 216, 232, 237, 242, 245, 247, 271, 282, 283, 286, 292, 303, 318, 333–335, 348, 349, 360–361, 373, 377
- skarbnik inflancki 201, 203, 227, 251, 259
- skarbnik tr. 353, 438, 460, 466, skarbnikowicz tr. 423
- Hoppen (Hopen) Mikołaj (Mikołaj Alojzy) 286, 288, 291, 372, 381, stolnikowicz smoleński 184, stolnikowicz tr. 303, rotmistrz tr. 295, 298, 301, 319, 320, 330, 342, 347, 360, 368
- Hoppen Teofil, rotmistrz tr. 439
- Hoppen (Hopen) Wiktor (Wiktoryn) 259, 285, 288, 291, 342, stolnikowicz smoleński 295, rotmistrz tr. 425, komisarz graniczny tr. 488
- Hoppen (Hopen) Wincenty 342, 349, 373, 377, 414, skarbnikowicz tr. 423, 439, stolnikowicz smoleński 425
- Horacy (właśc. Quintus Horatius Flaccus), poeta rzymski 69
- Horain Jan, podwojewodzi wileński 37, 103
- Horain Michał, wojski i pisarz gr. wileński 123
- Horbaczewski (Horbacewski, Herbaczewski) Antoni 82, 104

- Horbaczewski (Harbaczewski) Jan 333–335
Horbaczewski (Herbaczewski, Horbacewski)
 Józef 82, 104, 232, 237, 242, 457, 492, 498–499
Horbaczewski Józef Tadeusz 228
Horbaczewski (Herbaczewski) Michał 82, 104
Hornowski (Chornowski) Ignacy 167
Hornowski (Chornowski) Jan 167
Hornowski (Chornowski) Kazimierz 167
Hornowski (Chornowski) Tadeusz, skarbnik
 brzeski 167
Horodecki Ludwik, regent trybunalski 509
Horowiecki zob. Szczodro Horowiecki
Höuwallt Onufry, sędzia graniczny zawilejski
 509
Hranicki Dominik 377
Hruczkowski zob. Struczkowski
Hrydzewicz zob. Hrydziewicz
Hrydziejewski (Hrydziejewski) Józef 220, 222
Hrydzewicz (Chrydzewicz, Hrydzewicz) Adam
 144, 182, 183, 227, 232, 237, 260, 268, 284,
 285, 288, 291, 297, 307, 311, 349, 400, 423,
 425
Hrydzewicz (Hrydzewicz) Antoni Adam 141
Hrydzewicz Jerzy 260
Hrydzewicz (Hrydzewicz) Józef 290, 306, 311,
 316, 349, 372, 381
Hrydzewicz Stanisław 58
Hrymowicz Stanisław 226, 230, 235, 240, 245,
 251
Hryncewicz Andrzej prawd. Hryniewicz 375
Hryncewicz Antoni 292
Hryniewicz Adam prawd. Hrydzewicz 251
Hryniewicz Aleksander 350, 368, 417, 418, 425,
 skarbnikowicz tr. 429, 430
Hryniewicz Andrzej prawd. Hryncewicz 378
Hryniewicz Antoni 75, 154, 195, 198, 216, 220,
 222, 226, 229, 234, 239, 268, 349, 368
– skarbnik mścisławski 203, 259, skarbnik tr.
 271
Hryniewicz Legiecki Antoni Karol 508, ko-
 mornik tr. 183, 194, 198, 200, 203, 206, 212,
 starosta krasieński 216, 355, 356, regent gr.
 tr. 219, 221, 225, 229, 231, 234, 236, 239,
 241, regent ziem tr. 245, 246, 251, 254, 259,
 266, 268, 277, 279, 306, 327, 332, 333, 335,
 344–345, 347, 351, 352, rotmistrz 276, 295,
 298, 303, 307, 310, 311, 316, 354, sędzia gr.
 tr. 372, 380, podczaszty tr. 358, 360, 384, 386,
 389, 404, 420, 422, 424, 426, 416, 418, 428,
 sędzia ziem. tr. 421, 430, 436, 441, 443, 451,
 453, 456, 499, 500, sędzia ziemiański tr. 486,
 491, 493, 498
Hryniewicz Franciszek 136, 225, 226, 231, 236,
 241, 304, 312, 316, 319, 323, 328, 329, 350,
 362, 368, 369, 374, 378, 381, 390, 397, 398,
 400–403, 417, 418, 429, 430, 438
– namiestnik gr. tr. 360, namiestnik ziem. tr.
 400, 401
– stolnik wendeński 405, stolnikowicz wen-
 deński 436
Hryniewicz Ignacy 236
Hryniewicz Jan 74
Hryniewicz Jan Tadeusz, stolnik tr. 220, stolnik
 chęciński 222, namiestnik ziem. tr. 360
Hryniewicz Józef 261, 350, 353, 368, 374, 378,
 425, 439, 487
– strażnikowicz wendeński 298
– rotmistrz tr. 372, 380, 417, 418, 429, 430,
 486
Hryniewicz (Chryniewicz) Kazimierz 349, 368,
 420, 425, skarbnikowicz tr. 418, 429, 430,
 skarbnik tr. (błędnie) 417, szambelan J.K.M.
 441, 486
Hryniewicz Tadeusz 222, 226, 228, 380, 382,
 417, 418, 498
– stolnik chęciński 233, 238, 243, stolnikowicz
 wendeński 261, stolnik orszański 268, stolnik
 wendeński 425
– namiestnik ziem. tr. 307, 310, 312, 316, 319,
 325, 335, 354, 360, 368, 401, 429, 430, 437,
 namiestnik gr. tr. 279, 304, wiceregent ziem.
 tr. 333
– komisarz cywilno-wojskowy tr. 493, porucz-
 nik tr. 486
Hryniewicz Wincenty 405
Hryniewicz Władysław 307–310, 349, 368, 417,
 418, 425, 487, 489, skarbnikowicz tr. 429, 430,
 komisarz cywilno-wojskowy tr. 504
Hryniewiecki Stefan 107, 124
Hryniewicz Antoni prawd. Hrydzewicz 141
Hryniewicz (Gryniewicz) Ignacy 128, 129,
 132, 143, 144, 179, 220, 222, 231, 241, 312,
 372, 377, 423
Hryniewicz Nieważ (Nuwodt, Niedaszewicz)
 Ignacy 228, 245, 251, 287, 302, 425
Hryniewicz (Chryniewicz) Wonecki Ignacy
 128
Hryniewicz Leon 353
Hryniewicz Maciej 376
Hryszkiewicz Adam prawd. Hryniewicz 401

- Hurko Romeyko Kazimierz, pisarz ziem. witebski 81
- Husciło (Huscillo) Benedykt 375, 379
- Husciło (Huscillo) Jan 374, 378
- Husciło (Huscillo) Józef, 374, 378, porucznik tr. 400, 401
- Husciło Stanisław 375, 378, 439
- Huszcza (Husza) Marcin 281, 285, 291, 304, 348, 369, 385, 387, 429, 431, podstoli tr. 423, 436
- Huszcza Stanisław 385, 387
- Hutorowicz Benedykt 413
- Ibianski Tadeusz 437
- Ibianski Karwowski zob. Karwowski Ibianski
- Ichnatowicz zob. Ihnatowicz
- Ignatowicz zob. Ihnatowicz
- Ignatowski Jan 335
- Ihnatowicz (Ichnatowicz, Ignatowicz) Stanisław 201, 207, 216, 220, 222, 226, 229, 232, 234, 237, 239, 242, 259, 333–335
- Ihnatowicz Stanisław Onufry 296
- Ihnatowicz Symon (właśc. Szymon) 260
- Ilcewicz Benedykt 439
- Ilcewicz Franciszek 195, 251, 268
- Ilcewicz Jerzy 220
- Ilcewicz Józef 285, 288, 359, 372, 381, 385, 387
- Ilcewicz Marcin 226, 231, 235, 241, 259, 325, 330, 375, 379, 396
- Ilcewicz (Ilcewicz) Nokuński Michał Jan 31, 85
- Ilewicz Józef prawd. Ilcewicz 439
- Illcewicz zob. Ilcewicz
- Iwaczewski zob. Iwaszewski
- Iwankiewicz Leon prawd. Iwaszkiewicz 228
- Iwanowicz Józef 259
- Iwanowski Antoni 131, 132, 141, 167, 169, 170, 217, 219, 222, 227, 231, 233, 235, 238, 240, 243, 245, 261, 268, 291, 303
- Iwanowski Karol 217, 220, 222, 227, 231, 233, 235, 238, 240, 243, 260, 268, 291, 348, 368, 397, 414
- Iwanowski Tomasz 167
- Iwaszewski Antoni 337
- Iwaszewski Bazyle 336
- Iwaszewski Jakub 337
- Iwaszewski Jan 336
- Iwaszewski Jan, pradiad Jana 336
- Iwaszewski Krzysztof 202, 207, 231, 236, 241, 337
- Iwaszewski Marcin 337
- Iwaszewski Mateusz 337
- Iwaszewski Michał 231, 236, 241
- Iwaszewski Parfian 336
- Iwaszewski (Iwaczewski) Stanisław 183, 231, 236, 241
- Iwaszewski (Iwasewski) Szymon (Symon) 121, 337
- Iwaszkiewicz Aleksander 178
- Iwaszkiewicz Antoni 123, 146, 195, 196, 202, 207, 217, 219, 221, 227, 231, 236, 241, 260, 273, 274, 306, 311, 323, 325, 335, 372, 373, 381, 395
- Iwaszkiewicz Felicjan 156, 158, 181, 184, 380, 382, rotmistrz tr. 358, 376, strukczaszy upicki 428, 430
- Iwaszkiewicz Franciszek, chorąży petyhorski 194, 197, 198, 200, 203, 206
- Iwaszkiewicz Ignacy 202, 207, 376, 382
- Iwaszkiewicz Jakub Kazimierz 165
- Iwaszkiewicz Jakub 84, 121, 141, 156, 178, 184, 201, 203, 207, 217, 268, 281, 285, 287, 304, 323, 325, 335
- porucznik J.K.M. 86, 87, chorąży J.K.M. 158
- Iwaszkiewicz Jan 76
- Iwaszkiewicz Jan 437, 439
- Iwaszkiewicz Jerzy 37, 64, 75, 141, 148, 178, 184, 203, 260, 273, 281, 285, 287, 290, 298, 302, 303, 373, 381
- Iwaszkiewicz Jerzy Antoni 78, 130, 139, 154, 165, 179, 194, 198, 201, 207, 217, 219, 221, 227, 231, 236, 241, 245, 251, 268, 353, 385, 387, miecznik tr. 84, 115, 121
- Iwaszkiewicz Józef 202, 207, 281, 285, 287, 291
- Iwaszkiewicz Kazimierz 274
- Iwaszkiewicz Krzysztof, koniuszy tr. 178
- Iwaszkiewicz Leon prawd. Iwankiewicz 84, 86, 87, 178, 179, 184, 203, 207, 227, 268, 281, 285, 287, 290, 335, 374, 382, 387
- skarbnik łatyczewski 156, 158, skarbnik oszmiański 201, 216, 220, 222, 225, 231, 236, 241
- porucznik kowieński 298, 323, 324, 385, porucznik wołkowyski 303
- Iwaszkiewicz Leon Józef 165
- Iwaszkiewicz Zachariasz 165, 178, 184, 201, 203, 207, 217
- Iwaszkiewicz Zachariasz Antoni 179
- Iwicki Andrzej 114
- Iwicki Franciszek 195, 198, 230, 235, 240
- Iwicki Józef 217
- Iwicki Marcin (Marcjan) 37, 39, 46, 88

- Iwicki Mateusz 230, 235, 240, 260, 288, 311, 368, 372, 380, 437
Izdebski Franciszek 231
Izdebski Kazimierz 125
Izdebski Michał 50, 52, 57, strażnik smoleński 74
Iżycki Jan 35, 36, 37, 74
Iżycki Józef 74, 131, 154, 155, 157, 158, 182, 184, 203, 207, 217, 219, 221, 227, 229, 234, 239, 259, 286, 288, 290, 295, 302, 306, 307, 311, 316, 326, 349, 368, 372, 381, 396
Iżycki Ludwik 301, 316, 373, 377, 417
Iżycki Tadeusz 373, 377

Jabłonowscy 345
Jabłonowski Józef Stanisław, wojewoda nowogródzki 345
Jabłoński Michał, komisarz normalny słuczo-rzeski 509
Jabłoński Romuald 439
Jabłoński Wincenty 372, 381
Jacewicz Tadeusz 375, 379
Jachimowicz 236
Jachimowicz (Jachymowicz) Antoni 220, 233, 238, 242
Jachimowicz (Jachymowicz) Bartłomiej (Bałtromiej) 238, 242, 324, 330, 348, 369, 376, 396
Jachimowicz Jan 233, 238, 242
Jachimowicz (Jachymowicz) Jerzy 168, 220, 233, 238, 242, 245, 291, 390, 397
Jachimowicz (Jachymowicz) Józef 168, 184, 220, 231, 233, 238, 241, 242
Jachimowicz Krzysztof 396
Jachimowicz (Jachymowicz) Michał 220, 233, 238, 242, 397
Jachymowicz zob. Jachimowicz
Jacimirski zob. Jacuński
Jaciński zob. Jacuński
Jackiewicz Jan 76
Jacuński Adam 184, 201, 202, 207, 232, 237, 242, 260, 271, 288, 291, 308, 309, 311, 318, 359, 414, porucznik smoleński 423, 425
Jacuński Jacimir Andrzej 385, 387
Jacuński (Jaczuński) Antoni 106, 149, 292, 369, 385, 387, 397
Jacuński Bartłomiej 179, 186, 254, 325, 385, 387, 397
Jacuński (Jaciński) Jacymirski (Jacimirski) Bartłomiej (Bałtromiej) Antoni 35, 36, 62, 74, 99, 100, 115, 124
Jacuński Franciszek 291, 325, 335
Jacuński Jacymirski Franciszek Ksawery (Ksawery), strażnikowicz tr. 32, 35, 51, strażnik tr. 59, 148
Jacuński Jakub 350
Jacuński (Jaciński) Jerzy 254, 281, 287, 291, 324, 328, 350, 358, 439
Jacuński (Jaciński) Kazimierz 35, 36, 126, 155, 245, 251, 281, 287, 291, 295, 302, 303, 369, 376, 379, 385, 387
Jacuński Ksawery zob. Jacuński Franciszek Ksawery
Jacuński Mateusz 288
Jacuński (Jaciński) Michał 281, 286, 287, 385, 387, 413
Jacuński Piotr 302, 303, 325
Jagiełło zob. Władysław Jagiełło
Jagiełłowicz Jerzy 225
Jagintowicz Antoni 290
Jagintowicz (Jagientowicz, Jagiętowicz) Szymon (Simon, Symon) 195, 286, 289, 400, 401, 423
Jagmin Józef 323, 324, 376, 382, krajczyk tr. 428, 430, 436, 451, 458
Jakimowicz (Kakimowicz) Hołownia Leon, oboźny lidzki 251
Jakowicki Józef, rotmistrz orszański 187
Jakubowicz Albrych (właśc. Albrycht) 182
Jakubowski Andrzej 386, 387
Jakubowski Bałtromiej (właśc. Bartłomiej) 87
Jakubowski Jan 373, 381
Jakubowski Jerzy 304, 324
Jakubowski Józef 349, 385, 387
Jakubowski Michał 227, 233, 238, 243
Jakubowski Wincenty 423, 425, 437
Jan III Sobieski, król polski 34
Jancewicz Jan 374, 377
Janiewicz Jakub 335
Janik zob. Janowski Janik
Janikianowski zob. Janowski Janik
Janikowski zob. Jankowski
Janiszewski Mikołaj prawd. Januszewski, Łaniszewski 373
Jankiewicz Kazimierz 304
Jankowski (Janikowski) Dominik, porucznik tr. 386, 400
Jankowski Eustazy (właśc. Eustachy) 349
Jankowski Józef 349
Jankowski Maciej 302
Jankowski Tadeusz 511, 514, 516, 518, 520, 522
Janowicz Andrzej 103

- Janowicz (Junowicz) Antoni Franciszek 195, skarbnik mozyrski 179, 182, 183, 194, 220, 222, 227, 230, 235, 240
- Janowicz Bartłomiej 397
- Janowicz Jerzy 84, 241
- Janowski Janik (Janikianowski) Antoni 374, rotmistrz smoleński 319, 329, 332, 333, 335, 396, 428, 430
- Janowski Jakub 220, 222, 227, 231, 232, 236, 241
- Janowski Jan 184, 325, 385, 387
- Janowski Kazimierz 397
- Jansikowski zob. Januszkowski
- Januskowski zob. Januszkowski
- Januszewski Antoni 423
- Januszewski Mikołaj prawd. Janiszewski 171
- Januszkowski Franciszek 179, 182, 195, 198
- Januszkowski (Jansikowski) Maciej 103, 113, 127, 130, 132, 146, 179, 182, 184, 198, 201, 202, 204, 207, 216, 227, 230, 235, 240, 251, 260, 271, 288, 311, 319
- Januszkowski Marcin 113, 127
- Januszkowski (Januskowski) Michał 37, 39
- Januszkowski Stefan 113, 146, 207, 216, 230, 235, 240, 271
- Jarewicz zob. Jurewicz
- Jarmolicki (Jermolicki) Jakub 303, 325
- Jassudowicz zob. Jasudowicz
- Jastrzębski Franciszek 349
- Jastrzębski (Jastrzębski, Jastrzębski) Jakub 289, 349, 397
- Jastrzębski (Jastrzemski) Jerzy 229, 234, 239, 290, 349, 373, 377
- Jastrzębski Kazimierz 349
- Jastrzębski Rafał 349
- Jastrzębski (Jastrzemski) Szymon (Symon) 373, 377
- Jasudowicz (Jassudowicz) Aleksander 32, 35, 46, 65, 74, 75, 154, 155, 195, 201, 207, 221, 222, 227, 229, 234, 239, 251, 259
- Jasudowicz (Jassudowicz) Antoni 68
- Jasudowicz (Jassudowicz) Bartłomiej 306, 349, 368
- Jasudowicz Benedykt 86, 88
- Jasudowicz (Jassudowicz) Daniel 195, 198, 203–204, 207, 229, 234, 271, 282, 285, 287, 291
- Jasudowicz Daniel Franciszek 226
- Jasudowicz (Jassudowicz) Daniel Tadeusz (Tadeusz Daniel, Daniel) 182, 183, 220, 222, 245, 254, 259
- Jasudowicz (Jassudowicz, Josudowicz) Franciszek 154, 222, 306, 349, 368, 426
- Jasudowicz Hilary, skarbnik tr. 426
- Jasudowicz Ignacy 141
- Jasudowicz (Jassudowicz) Jakub 32, 35, 74, 75, 86, 88
- Jasudowicz (Jassudowicz) Jan 32, 52, 57, 65, 68, 113, 138, 141
- Jasudowicz (Jassudowicz) Jerzy 236
- Jasudowicz (Jassudowicz) Kazimierz (Kazimierz) 86, 88, 201, 260, 271, 285, 287, 291, 328, 349
- Jasudowicz (Jassudowicz) Rafał 65, 68, 86, 88
- Jasudowicz (Jassudowicz) Tadeusz 368, 373, 377, 390, 399, 401, 425
- Jasudowicz Tadeusz Daniel zob. Jasudowicz Daniel Tadeusz
- Jasudowicz Wincenty, skarbnik tr. 426
- Jasudowicz (Jassudowicz) Władysław 65, 68, 124, 138, 141
- Jatkowski Dominik, komornik tr. 396
- Jatowt (Jatowtt) Antoni 227, 229, 234, 239, 247, 251
- Jatowt (Jatofftt, Jatoft, Jatoftt, Jatowd) Michał 65, 90, 139, 151, 227–229, 234, 239, 260, 284, 288, 291, 306, 308, 311, 323
- Jawszyc zob. Jowszyc
- Jazdowicz Jan 126
- Jeleniewski Antoni 457
- Jeleniewski Wawrzyniec 457
- Jeleński Ignacy, ciwunowicz tr. 501
- Jeleński Józef, sędzia gr. tr. 283, 284, 287, 290, 324, 328, starosta jakimowicki 306–308, 310–313, 322, 329, sędzia ziem. tr. 352, 356, 358, 360, 371, 372, 376, 380, 382, 384, 386, 404, 406, 419, 423, pułkownik wojsk lit. 370, 395, ciwun tr. 424, 427, 428, 430, 436, 451–453, 455, 456, generał major wojsk lit., marszałek tr. 499, 501, 502
- Jelesiński Stanisław 129
- Jermolicki zob. Jarmolicki
- Jessoremski Jakub 148
- Jewmonowicz Józef 158
- Jezierski Jan, rotmistrz oszmiański 157
- Jędrzejewski Franciszek 291, 350
- Jędrzejewski (Jendrzejewski) Jerzy 226, 229, 234, 239, 260, 288, 290, 350, 353, 373, 400, 401
- Jędrzejewski Józef 306
- Jocz 145
- Jocz Andrzej 35, 36, 103

- Jocz Antoni 169, 349, 368, 376, 379, rotmistrz tr. 428, 431, 436
Jocz Benedykt 100, 132, 145, 150, 155, 156, 158, 175, 187
Jocz Franciszek 273, 274, 304, 349, 376, 379, towarzysz brygady husarskiej 405
Jocz Fulgenty 453
Jocz Gabriel 281, 288, 291, 397
Jocz Ignacy 374, 378
Jocz Jakub 330
Jocz Jerzy 146, 150, 155, 156, 158, 175, 188, 325, 397, 532
Jocz Józef 103, 146, 150, 155, 156, 158, 175, 179, 188, 204, 221, 245, 247, 251, 303, 318, 323, 532
Jocz Karol 169
Jocz Kazimierz 35, 36
Jocz Kazimierz 532
Jocz Maciej 100, 103, 121, 155, 156, 158, 169, 175, 179, 188, 195, 198, 228, 233, 236, 238, 242, 245, 291, 323, 348, 349, 414, 532
Jocz Mateusz 375, 379
Jocz Onufry 442
Jocz Teofil 143, 179, 196, 254, 291, 292, 304, 349, 353, 368, 374, 378, 397, 405
Jocz Wawrzyniec 414, 437
Jodko Maciej 62
Jodkowski Piotr, komornik tr. 425, 442, 466
Johanna Magdalena von Sachsen-Weissenfels Kettlerowa, księżna kurlandzka 56
Josudowicz zob. Jasudowicz
Joteyko Andrzej 325, 386, 387
Joteyko Stanisław 386, 387
Jotkowski Piotr, komornik oszmiański 439, 440
Jowszyc Ignacy 286, 288, 291
Jowszyc (Jawszyc, Jowczyc) Jakub 122, 150, 281, 283, 285, 287, 291, 324, 349, 385, 387
Jowszyc Jan 150, 165
Jowszyc Jerzy 165, 195, 198, 201, 204, 207, 220, 222, 231, 236, 241, 269
Jowszyc (Jawszyc, Jowczyc) Samuel 50, 51, 102, 104
Jowszyc Władysław 231, 236, 241
Józef Kalasanty, święty 193
Juchniewicz Kazimierz 251, 385, 387
Juchniewicz Maciej 337, 349
Judycki (Judicki) Joachim (Johahim) 182, 183, sędzic ziem. rzeczycki 159
Judziewicz Jakub 46
Judzimowicz Bałtromiej (właśc. Bartłomiej) 379
Jundził Adam 141
Jundził Antoni 373, 381
Jundził Józef 141
Jundził Tadeusz 219, 221, 228, 229, 234, 239, 251, 254, 256, 259, 271, 291, 307, 311, 373, 377
Juniewicz Andrzej 146
Juniewicz Jakub prawd. Juriewicz 303, 304
Juniewicz (Junewicz) Józef, starosta miednicki 259
Juniewicz Marcin 196
Juniewicz Michał 229, 353, 506, komornik tr. 372, 385, 386, 405, 423, 431, 436, 438, 444, 486, 492, 501, komornik nowogrodzki 428, komisarz graniczny tr. 488
Juniewicz Piotr 227, 233, 238, 243, 372
Junowicz Andrzej 319
Junowicz Antoni prawd. Janowicz 195, 228, 231, 236, 241, 374, 378
Junowicz Ignacy 492
Junowicz Jakub 171
Junowicz Jan 171
Junowicz Józef Michał 171
Junowicz Kazimierz 374, 377
Junowicz Mateusz 171
Junowicz Wincenty 171
Junowski Antoni 378
Jurcewicz Dominik zob. Jurewicz
Jurcewicz Ludwik 466
Jurcewicz Michał, starosta miednicki 397
Jurewicz Andrzej 184, 195, 201, 207, 220, 222, 227, 288, 306
Jurewicz Antoni (por. Turowicz) 82, 204, 221, 222
Jurewicz Bartłomiej (Bałtromiej) 306, 311, 349, 492
Jurewicz Dominik zob. Turowicz
Jurewicz Franciszek 184, 195, 196, 198, 201, 207, 226, 227, 229, 230, 234
Jurewicz Jakub prawd. Juriewicz, Jurkiewicz 204, 380
Jurewicz Jerzy 195, 196, 198, 204, 220, 221, 229, 234, 260, 285, 287, 290, 295, 324, 349, 396
Jurewicz Józef zob. Turowicz Józef
Jurewicz Maciej 30, 75
Jurewicz Marcin 39, 75
Jurewicz Michał 37, 52, 57, 58, 100, 179, 184, 201, 207, 225, 227, 234
Jurewicz (Jarewicz, prawd. Juriewicz) Mikołaj 182, 184, 195, 198, 201, 219, 221, 225, 227, 260, 288, 295, 306, 377, 385, 387

- Jurgaitis Robertas* 6, 7, 9–11, 26, 461, 467
 Juriewicz (Jurjewicz, prawd. Juniewicz, Jurewicz) Jakub książ, skarbnik miński 372, rotmistrz miński 368, 395, skarbnik piński 405, 418, rotmistrz tr. 359
 Juriewicz Mikołaj prawd. Jurewicz 373
 Jurkiewicz Jakub prawd. Jurewicz 261
 Jurkiewicz Jan 85
 Juszczyński zob. Juszczynski
Jusupović Monika 5–7, 9, 13, 22, 23
 Juszczacki Antoni 425
 Juszczynski (Juszczyński) Benedykt 260, 289, 349, 396, 397
 Juszczynski (Jusznicki, Juszyński) Samuel 148, 229, 234, 239, 260, 271, 289, 349, 378, 396, 397
 Juszewicz Jerzy 231
 Juskiewicz Jan 149
 Juskowski Piotr 386, 387
 Juskowski Wawrzyniec 87, 386, 387
 Jusznicki zob. Juszczynski
 Juszyński zob. Juszczynski

 Kaczanowski Jan 152
 Kagiel Jan 145, 169, 170
 Kajewski Ignacy 381
 Kajus (niezidentyfikowany) 407
 Kakimowicz zob. Jakimowicz
 Kalinowski Antoni 375, 379
 Kalinowski Franciszek 348
 Kalinowski Ignacy 348
 Kalinowski Marcin 289
 Kałowicz. zob. Karłowicz
 Kamiński Antoni 167
 Kamiński Benedykt, pisarz ziem. lidzki 315
 Kamiński Jan 167
 Kamiński Józef 128, 131, 220, 222, 227, 229, 234, 239, 259, 285, 290, 306, 307, 316, 372, 381
 Kamiński Kazimierz 158, cześnik lidzki 91
 Kamiński Maciej 283
 Kamiński Michał 376, 379, 397
 Kamiński Wacław 158
 Kandyba Jakub 83
 Kantimir zob. Terpiłowski
 Karaczewski Wołk zob. Wołk Karaczewski
 Karaś Kazimierz, cześnik liwski 214
 Karbowski zob. Karwowski
 Karczewski Jacek 386–388
 Karczewski (Karcewski) Józef 286
 Karczewski (Karcewski) Marcin 286, 349, 369, 386, 387
 Karęga (Karenga) Hektor 513, 516, 522, 534, starościc wojcieszuński 509, 511, 524, 529, 539, 553
 Karęga (Karenga) Józef Tadeusz, starosta wojcieszuński 219, 221, 225, 232, 237, 242, 245, 247, 251, 268, 458, komisarz wojskowo-cywilny tr. 513, 515, 517, 519, komisarz graniczny mer. 510, 521, 528, 534, 539
 Karłowicz Antoni 114, stolnik rzeczycki 109 – starosta subortowicki 439
 Karłowicz Franciszek 114
Karłowicz Jan 20
 Karłowicz (Kałowicz) Józef, regent ziem. tr. 453, 457, 466, sędzia ziemiański mer. 493, 494, 520, 522, mostowniczy tr. 514, 516, 517, 526 – stolnikowicz rzeczycki 348, 395, 405 – rotmistrz smoleński 417, 418, 420, 423
 Karłowicz Ludwik 379, 385, rotmistrz tr. 368, 405, 414, starościc subortowicki 417, starosta subortowicki 375, 387, 395, 418, 439, 444, 460, 549, 553
 Karol Chrystian, królewicz polski, książę kurlandzki 185
 Karolewski Jerzy 349
 Karp (Karyn) Benedykt, chorąży upicki 344
 Karpowicz Kazimierz 379
 Karpowicz Maciej 423
 Karwowski (Karbowski) Andrzej 290, 292, 306, 311
 Karwowski Antoni 271, 287, 291, 375, 379
 Karwowski Jan 334, 336, 425, mostowniczy wilkomierski 417
 Karwowski (Karbowski) Leon 220, 221, 228, 230, 234, 239, 260, 287, 291, 292, 298, 306, 311, 349, 373, 381, 397
 Karwowski Maciej 221, 228, 238, 243
 Karwowski Michał 287
 Karwowski Ibiański Onufry, chorążyc brasławski 437
 Karwowski Piotr 287, 291
 Karwowski Tadeusz 154
 Karwowski Ibiański Tadeusz, chorążyc brasławski 437
 Karwowski Władysław 102, 121
 Karyn zob. Karp
 Kasanowski zob. Kazanowski
 Kasperowicz Antoni, skarbnik lidzki 428, 431
 Kasperowicz Fabian 148
 Kasperowicz Felicjan 203
 Kasperski Józef 227, 260, 328, 349

- Kassecki zob. Kossecki
Kaszyc Jan Wawrzyniec, koniuszy tr. 61
Kaszyc Krzysztof, wojszczyk wilkomierski 61, koniuszy tr. 84
Kaszyc Paweł Władysław, wojski nowogrodzki 86, wojski smoleński 88
Kaszyc Tadeusz 254
Kaśnicy zob. Kwaśniński
Katarzyna II, cesarzowa rosyjska 210, 257, 258, 263, 264, 337, 338, 341, 497
Katogli Daniel 57
Kawienowski zob. Gawianowski
Kazanowski (Kasanowski) Franciszek 35, 36
Kazimierski Biberszten Felicjan 36
Kazimierski Biberszteyn Florian Józef 51
Kądzielewski zob. Kondzielewski
Kempa Tomasz 7
Kicki Onufry, koniuszy koronny 346
Kidzia zob. Klidzia
Kierśnicki Jerzy 62, 87
Kiewlicz Józef Ignacy 369, 374, 376, 381, 387, 391, porucznik tr. 385, 395, 400, 401, rotmistrz tr. 405, 406, 413, 417, 418, 428, 430, regent podkomorski 436, 451, 453, 458
Kiewilcz Leliwita Józef Sprecimier 359
Kiewlicz Marcján 292
Kiewlicz Mateusz 292, 335
Kijański Antoni 196, 349
Kijański Józef 235
Kijański Kazimierz 254, 271, 319, 349, 374, 377
Kijański Tadeusz 492
Kijuć Adam 35, 36, 91, 103, 179, 184, 195, 201
Kijuć (Kjiuć) Antoni 150, 155, 187, 195, 220, 233, 236, 238, 242, 251, 348, 368, 511, 514, 516, 518, 520, 522, 538
Kijuć Bartłomiej (Bałtromiej) 113, 141, 146, 195, 196, 201, 203, 221, 222, 227, 230, 235, 240, 245, 251, 254, 259, 268, 283, 348, 368, 372, 377, 442
Kijuć Dominik 62
Kijuć (Kjiuć) Jan 150, 155, 157, 158, 179, 201, 221, 245, 251, 291, 304
Kijuć (Kjuć) Ludwik 201, 221, 233, 238, 242, 245, 251, 291, 304, 330
Kijuć Maciej 375, 379
Kijuć Onufry 201, 220, 368
Kijuć Tadeusz Wincenty (Tadeus) 186, 187, 194, 198, 201, 203, 217, 220, 243, 245, 251, regent ziem. tr. 292, 295, 297, 298, 302, 303, 306, 316, 369, 396, 423, 439, 460, regent gr. tr. 254, 271, 277, 279, 328, 336, 348, 360, 372, 380, dworzanin skarbu lit. 358, 428, 430, 436, 515, 518, 549, komisarz graniczny mer. 511, 521, 528, 534, 539
Kiłczewski Jan 334
Kirklewski Antoni 159, 279, 299, 514, 516, 518, 520, 522, 538
Kirklewski Bartłomiej (Bałtromiej) 136, 144, 184, 220, 222, 298, 325
Kirklewski (Kirkliewski) Dominik 35, 36, 65, 100, 106, 109, 113
Kirklewski Franciszek 196, 231, 236, 241, 245, 247, 251, 259, 285, 288, 290, 298, 303, 306, 323, 324, 334, 368, 413, 423, 429, 431, 522, starościc 302
Kirklewski Ignacy 247, 251, 288, 298, 323
Kirklewski Jakub 182, 285, 288, 297–299, 300, 303, 306, 311, 318, 323, 324, 348, 376, 379, 396, 405, 413
Kirklewski Jan 39, 127, 154, 159, 160, 162, 182, 184, 196, 203, 226, 230, 235, 240, 247, 251, 259, 271, 273, 285, 288, 290, 296, 298, 303, 306, 311, 318, 323, 324, 334, 348, 356, 376, 379, 405, 413, 429, 431, 486, 492, 498, 511, 513, 516, 518, 520, 522, 538
– rotmistrz smoleński 287, 288
– starościc plikiński 295, 302
– skarbnikowicz tr. 423, 425, 437, 438
Kirklewski Jason 298–299
Kirklewski Jerzy 106, 127, 132, 141, 154, 182, 196, 197, 220, 221, 226, 231, 236, 241, 277, 279, 285, 287, 290, 295, 298, 303, 306, 307, 311, 323, 324, 348, 375, 382, 413, 429, 511, 513, 516, 518, 520, 522, 538, 549, starosta plikiński 302, 318, 333, 423, 431
Kirklewski Jerzy Kazimierz 183
Kirklewski (Kriklewski) Joachim (Joachim) 196, 204, 221, 226, 231, 236, 241, 259, 285, 288, 298, 323, 348, 353, 368, 385, 387, 516, 520, 539, starosta 324, komisarz graniczny mer. 510, 528, 534, 538, 549, rotmistrz tr. 513, 518, 521
Kirklewski Józef 240, 288, 298, 301, 323
Kirklewski Kazimierz (Kaźmirz) 127, 158, 159, 161, 162, 196, 201, 203, 221, 222, 226, 231, 236, 241, 247, 251, 285, 288, 290, 303, 429, 431
– skarbnik tr. 245
– rotmistrz smoleński 281, 298
– rotmistrz tr. 318, 323, 324, 423

- Kirklewski Michał 113, 132, 139, skarbnikowicz tr. 126
- Kirklewski Michał Antoni 127
- Kirklewski Szymon 413
- Kirklewski Tadeusz 146, 298, 375, 379
- Kirklewski Tomasz 39
- Kirklewski Wiktor (Wiktory) 159, 182, 201, 203, 226, 231, 236, 241, 285, 288, 298, 303, 323, starościc 302
- Kirklewski Wincenty 221
- Kisarzewski Barlaam, horodniczy smoleński 295
- Kjiuć zob. Kijuć
- Kjuć zob. Kijuć
- Kleczkowski z Kleczkowa Antoni 283, 287, 335, 353, 374, 414
- skarbnik wiłkomierski 292, 322, 324, 333, 336, 378, 401, 438, skarbnik tr. 348, 395, skarbnik lidzki 429, 431, cześnik wiłkomierski (błędnie) 285
 - rotmistrz tr. 348, 428, 431, rotmistrz grodzieński 353, 425
 - starosta porowski 428, 430, 431, 460, 466, 493
 - starosta wojcieszowski 465
- Kleczkowski Jan Antoni 414
- Kleczkowski (Klaczkowski) z Kleczkowa Józef 287, 378, rotmistrz tr. 316, 322, 324, 328, 329, 332, 333, 335, 336, 348, 353, 374, 395, 414, 429, 431, 438, podczaszy tr. 443, 451, 452, 455, 460, 465, 514, 515, 517, sędzia ziemiański mer. 510, 519, 522, 526
- Kleczkowski Kajetan, koniuszyc łomżyński 428, 431
- Kleczkowski (Kluczkowski) z Kleczkowa Piotr 285, 299, 303, 358, 378
- cześnik łomżyński 295, 303, 374, 378, cześnikowicz łomżyński 414, cześnik (błędnie) tr. 348
 - strażnik smoleński 397
- Kleczkowski (Kluczkowski) z Kleczkowa (Kloczkowa) Piotr Jan, rotmistrz grodzieński 322, 328–331, 336, 353, 395, 399, 400, 403, rotmistrz tr. (błędnie) 374, pisarz gr. smoleński 423, 425, 428, pisarz ziem. tr. 430, 438, 441, 443, 451, 453, 456, 458, 460, 465, 488, sędzia ziemiański tr. 487, 490, pisarz ziemiański tr. 491, 493, 498, sędzia ziem. tr. 500, 507, 508
- Kleczkowski z Kleczkowa Stanisław 287, 378, 425, 465
- cześnik oszmiański 374, 378, 399, 401, cześnikowicz oszmiański 395, 414, sędzia graniczny mer. 516, 520, 521, 528, cześnik tr. (błędnie) 514
 - koniuszyc łomżyński 374, 414, 460
- Klemens XII, papież 49
- Klidzia (Klida) Aleksander 353, 372, 381, 396
- Klidzia Franciszek 136, 143, 145, 201, 204, 207, 221, 222, 228, 230, 232, 235, 237, 240, 242, 245, 251, 268, 286, 288, 385, 387
- Klidzia Ignacy 375, 379
- Klidzia (Kidzia) Jakub 182, 184, 196, 204, 221, 222, 227, 228, 230, 232, 235, 236, 240, 241, 268, 286, 288, 291
- Klidzia Jan 196, 221, 222, 228, 230, 235, 240, 268
- Klidzia Jerzy 86, 87, 182, 184, 221, 222, 228, 230, 235, 240
- Klidzia Józef 143, 291
- Klidzia Kazimierz 145, 167, 169, 170
- Klidzia (Klidzi) Marcin 135, 136, 141, 144, 145, 154, 231, 236, 241, 286, porucznik przedniej straży 179
- Klidzia Mateusz 136, 144, 145, 152, 167, 169, 170, 290, 303
- Klidzia Michał 182, 184, 196, 201, 203, 221, 222, 228, 230, 235, 240, 251, 268, 286, 288, 292, 348, 349
- Klidzia Michał Franciszek 141
- Klidzia (Slidzia) Stanisław 93, 121, 184, lustrator traktu zaniemeńskiego 181
- Klikowski Jan 538
- Klimowicz Paweł 76
- Klonowski Leszczyc Kazimierz 425
- Klotz Michał, doktor 366, 395, 412
- Kluczkowski zob. Kleczkowski
- Kłokocki Heronim (właśc. Hieronim) 346
- Kniażewicz Lubecki Józef 261, 295, 299, 303, 350, 373, 381, 386, 388, komornik orszański 351, 353, 417, 418, 444, 486, komornik tr. (błędnie) 328
- Kniażewicz Lubecki Stanisław 230, 235, 240, komornik witebski 195
- Kniażewicz Lubecki Stanisław Marcin, komornik lidzki 221, 222
- Kniażycki Antoni 155
- Kochańscy 346
- Kochański Andrzej 376
- Kochański Antoni 532
- Kochański Bohdan Jan 325
- Kochański Franciszek 374, 382, 532

- Kochański Jan 148, 184, 245, 291, 330, 348, 353, 368, 375, 378, 532
Kochański Kazimierz 348, 368, 375, 378
Kochański Maciej 325, 330, 368, 375, 378, 532
Kochański Mateusz 348
Kochański Michał 46, 113, 143, 184, 245
Kodzawski Andrzej 379
Kojalski Michał 123
Kojański Kazimierz 291
Kolankowski Tadeusz, starosta zebrzycki 460, 466
Kolborowicz Czajewski zob. Czajewski Kolborowicz
Kolenda Adam 290, 373, 377
Kolenda (Kolęda) Dominik Adam 311
Kolenda (Kolęda) Stadnicki Adam, strażnik zmoleński 425
Kolenda Stabiński Ignacy por. Stabiński, starosta krasnowski 261
Kolenda Joachim 369, 374, 378
Kolong de zob. Colongue Iwan de
Kołb, komornik oszmiański 380
Kołb Stefan 372, 380, cześnikowicz brasławski, rotmistrz piński 357, koniuszy grodzieński 411
Kołodziej Robert 5
Kołodzieżyński (Ratodzieżyński, Kołodziszyński) Andrzej 151, 154, 217, 230, 234, 239, 282, 286, 288, 291, 373, 381, 397
Kołodzieżyński (Kołodziżyński) Antoni 182, 184, 195, 198, 199, 217, 227, 234, 239
Kołodzieżyński (Koldzieżyński, Kołodziżyński) Paweł 113, 157, 158, 179, 182–184, 195, 198, 199, 217, 226, 229, 234, 239, 259, 273, 274, 288, 290, 348
Kołodzieżyński Andrzej prawd. Kołodzieżyński 226, 227
Komar Ignacy, skarbnik grodzieński 417
Komar Maciej 385, 387
Komar Tadeusz, subkolektor ziem. tr. 440, 442, 451
Komarzewski Jan Baptysta, generał major wojsk lit. 435, 449
Komorowski Adam Ignacy, prymas 110, 143
Konalewski zob. Kornalewski
Konarski Aleksander, podkomorzy nadworny 466
Konarski Jerzy, porucznik wojsk lit., komisarz porządkowy mer. 551, 553, 554
Kondratowicz Franciszek 374, 378
Kondzielewski (Kądzielewski) Dominik 228, 230, 235, 240, 259
Kondzielewski Jakub 76, 107
Koniuszewski Józef 281, 349, 368, 414
Koniuszewski Konstanty 136, 144, 145, 152, 165, 182, 183, 195, 197, 201, 203, 207, 260, 268, 287, 291, 318, 348, 374, 378, 442
Koniuszewski Tomasz 349, 368, 374, 378, 400, 401, porucznik tr. 414
Koniuszewski Wincenty 414
Konopacki Jan 332, 334, 335, 374, 378
Konstantynowicz Jan Antoni, komornik grodzieński 385, 387, 417, 418, 420
Kopciowie 213
Koplewski Franciszek, skarbnik tr. 429, skarbnik wilkomierski 431
Koplewski Szymon 429, 431
Korczyc Mikołaj 325
Korczyc Tadeusz 319, 350, 369
Koreywa (Korewa, Koreywo) Alojzy Tadeusz 225, 231, 235, 241
Koreywa (Korewa, Koreywo, Korreywo) Andrzej 167, 220, 222, 228, 291, 369, 375, 379, 511, 514, 516, 518, 520, 522
Koreywa Antoni 100
Koreywa Antoni Florian 106
Koreywa (Korewa) Antoni Krzysztof, skarbnikowicz tr. 359
Koreywa Franciszek 220, 225
Koreywa (Korewa, Koreywo) Jakub 359, 376, 379
Koreywa (Korewo, Koreywo) Jan 35–37, 100, 103, 221, 225, 231, 232, 236, 237, 241, 242, 291, 325, 330, 348, 353, 368, 375, 378
Koreywa (Koreywo) Jerzy 32, 35–37, 74
Koreywa Józef 231, 235, 236, 241
Koreywa (Korewa, Koreywo) Karol 74, 100, 104, 179, 220, 225, 228, 232, 237, 242, 350
Koreywa (Koreywo) de Dębno (de Denko) Krzysztof 35–37, 75, 100, 103, 148, kuchmistrz tr. 121
Koreywa (Koreywo) Marcin (Marcjan) 221, 225, 226, 231, 236, 241, 330, 359
Koreywa Piotr 37
Koreywa (Koreylo, Koreywo) Stefan 273, 289, 323, 325, 330, 350, porucznik tr. 260, kuchmistrz tr. 439
Koreywa Tadeusz 221
Korff (Korf) Aleksander 220, 222, 234, 239
Korfowie 342

- Kornalewski (Konalewski, Kornawski, Kornelewski, Kornelewski, Kornielewski, Kurnelewski, Kurnolowski) Piotr 141, 167, 198, 290, 388, skarbnik parnawski 196, 201, 203, 220, 216, 227, 231, 235, 240, 386
- Korreywo zob. Koreywa
- Korsak Sowicz Aleksander Piotr 50
- Korsak Antoni 285, 287, 290, 308, 324
- Korsak Głębocki Borkołał (Barkolał) 73
- Korsak Wincenty 287
- Korycki Jan 350
- Korzeniewski Jerzy 260
- Kosecki zob. Kossecki
- Kosicki z Goszcia Antoni zob. Gosicki
- Kosicki Stefan zob. Kossecki
- Kosińska Rozalia* 252
- Kosiński Antoni 520, 522, 532
- Kosiński Dominik 379, 397, 532
- Kosiński Tadeusz 368, 375, 379
- Kosmowski Jan 229, 234, 239
- Kosmowski Marcin 356, 396, dzierżawca ekonomii tr. 405
- Kosmowski Michał 229, 234, 239, 260
- Kossakowski Korwin Dominik, podstarość kowieński 83, 85, 86
- Kossakowski Korwin Stanisław 49
- Kossecki Antoni, starość morozowicki 320
- Kossecki (Kosecki) Józef 330, 336, starość morozowicki 320
- Kossecki (Kassecki, Kosecki, Kosicki, Kossocki, Kozecki) z Kossecia Stefan Samuel, starosta morozowicki 203, 216, 220, 222, 226, 231, 236, 241, 245, 247, 254, 271
- Kossowski Józef, komornik tr. 156, 158
- Kostrowicki Ignacy, generał adiutant J.K.M. 509
- Kostrzewicz (Kotrzko) Dyżmas 332, 335
- Kostrzewski Marcei 333
- Koszczyk Michał, pisarz ziem. wileński 98, 346
- Koszczyrowie prawd. Kaszycowic 98, 346
- Koszelewski zob. Kuszelewski
- Kościa, dworzanin Radziwiłłów 184
- Kościa Józef, starosta skajściński 186, rotmistrz 194
- Kościewicz Józef 498
- Kościński Dominik 375
- Kościusko Ignacy, kuchmistrz tr. 61, kapitan J.K.M. 68
- Kościusko Michał 148, 156, 158
- Kościusko Paweł 374, 378
- Kotarski Aleksander 90
- Kotarski J. 385
- Kotarski Józef 348, 368
- Kotarski Kazimierz 62
- Kotarski Tadeusz, 291, rotmistrz tr. 304
- Kotkowski Antoni 385, 387
- Kotkowski Józef prawd. Kotowski 397
- Kotowicz Franciszek 221
- Kotowski Józef prawd. Kotkowski 387
- Kotowski Kazimierz 385, 387
- Kotowski Marcin 385, 387
- Kotowtt zob. Ratowt
- Kotrzko zob. Kostrzewicz
- Koturzko Tadeusz 288
- Kowalewski Jakub 39
- Kowalewski Józef 336
- Kowalewski Konstanty 414
- Kownacki, namiestnik gr. wileński 142
- Kowzan Józef 247, 251
- Kowzan Kazimierz 180, 254
- Kozakiewicz (Kozakowicz) Antoni 62, 104, 113, 220, 222, 227, 230, 235, 240, 260
- Kozakiewicz Bartłomiej 62
- Kozakiewicz Franciszek 184, 291
- Kozakiewicz Ignacy 498
- Kozakiewicz Jan 216, 251, 260, 322, 332, 334, 335, 369, 372, 374, 377, 380, 405, 414, 459, 460
- Kozakiewicz Jerzy 50, 109, 149, 157, 158, 207, 217, 227, 232, 237, 242, 251, 259, 274, 290, 369
- Kozakiewicz Józef 184, 285, 286, 304, 397
- Kozakiewicz Kazimierz (Kazimirz) 195, 207, 216, 227, 231, 232, 236, 237, 241, 242, 247, 251, 290, 318, 323, 332, 334, 335, 369, 372, 381, 405, 414, 423, 439
- Kozakiewicz Piotr 423
- Kozakiewicz Wincenty, komornik tr. 428, 430
- Kozakowicz zob. Kozakiewicz
- Kozaryn Dołmacki zob. Dołmacki Kozaryn
- Kozarzowski Franciszek 36
- Kozecki zob. Kossecki
- Koziel, starosta kormiałowski 342
- Kozierowski Jan 196
- Kozikowski Wojciech 439
- Kozłowski Adam 369, 373, 381, 413
- Kozłowski Aleksander 148, 376, 426
- Kozłowski Dojat Aleksander 337
- Kozłowski Andrzej 375, 376, 379, 382, 414, 492
- Kozłowski Andrzej Józef zob. Kozłowski Antoni Józef

- Kozłowski Antoni 123, 201, 207, 217, 220, 221, 228–230, 234, 239, 259, 261, 286, 287, 308, 325, 375, 378, 379, 414
- Kozłowski Antoni Jan 109, 115, 141, 148
- Kozłowski Antoni Józef (Andrzej Józef) 221, 222, 228, 231, 233, 235, 238, 240, 243, 268, 318
- Kozłowski Dojat Barnaba (Barnabo, Bernab, Bernat) 148, 184, 186, 227, 229, 234, 239, 260, 290, 297, 302, 311, 337, 348, 373, 377, 397, 426
- Kozłowski Franciszek 104, 226, 414
- Kozłowski Jakub 35, 36
- Kozłowski Jan 273, 274, 400
- Kozłowski Jerzy 62
- Kozłowski Józef 148, 186, 226, 229, 234, 239, 442
- Kozłowski Justyn 426
- Kozłowski Kazimierz 125, 129, 287, 325, 369, 375, 379, 396
- Kozłowski Leon 148, 227, 239, 260, 268, 337
- Kozłowski Lucydy 492
- Kozłowski Maciej 233, 376, 379
- Kozłowski Onufry 442, 457
- Kozłowski Stanisław 62
- Kozłowski Tadeusz 373, 377
- Kozłowski Tomasz 376, 379, 414
- Krajewski Jerzy 397
- Krasnici zob. Kwaśniński
- Krasowski Maciej 302
- Kraszewski Michał, podczaszy sochaczewski 417, 418, 444
- Kraśnik, namiestnik gr. lidzki 107
- Kraśniński zob. Kwaśniński
- Krażewicz zob. Grażewicz
- Kreciuński Adam 65
- Krockiewicz Łukasz 75
- Krsczonowicz zob. Krzczonowicz
- Krukowski Adam, 372, 381, 513, 516, 520, rotmistrz tr. 437, 518
- Krupowicz Stefan 353, 385, 387
- Krupowicz Tomasz 353, 385, 387
- Krupski Jan 397
- Kryński Adam 20
- Krzczoneowicz (Krszoneowicz) Aleksander 50, 75
- Krzymowski Józef 439
- Krzyrowski Józef prawd. Krzymowski 155
- Krzykowski Jan 295
- Krzywobłocki Alojzy 381, 451, łowczy orszański 254, komornik tr. 368, 377, 385, 386, 441, 453, 459, 465
- Krzywobłocki Ignacy, łowczy inflancki 333–335, 485
- Krzywobłocki Izidor, komornik tr. 454
- Krzywobłocki Maciej 245, 251, łowczy oszmiański 226, 231, 235, 240, namiestnik ziem. i gr. tr. 254, 271, łowczy orszański 261, 268, rotmistrz oszmiański 295, regent gr. tr., rotmistrz orszański 333, 335, 336, sędzia gr. kowieński 451, 452, 455, 456, 458, 465, komisarz cywilno-wojskowy tr., porucznik tr. 486, sędzia ziemiański tr. 487, 493, 498, sędzia ziem. tr. 500, 501, 505, 506
- Krzywobłocki Maciej Feliks, rotmistrz braskowski 465
- Krzywobłocki Michał 220, 222, 227, 233, 238, 243, 281, 283, 285, 287, 298, 303, 324, 328, łowczy oszmiański 179, 261, 268, 276, 348, sędzia gr. tr. 290
- Krzyżanowski (Krzyżomorski) Antoni 121, 202, 207, 227, 231, 233, 236, 238, 241, 242
- Krzyżanowski Daniel 121
- Krzyżanowski Józef 127, 129, 150, 157, 158, 180, 201, 207, 288, 322, 349, 356, 375, 378
- Krzyżewicz Franciszek, cześnik żmudzki 425–426
- Krzyżomorski zob. Krzyżanowski
- Kubala Ludwik 6
- Kubicki Mateusz 269, 288, 290
- Kuc Tadeusz 302
- Kucborski zob. Kuczborski
- Kucewicz (Kuciewicz) Franciszek 150, 155, 368
- Kucewicz (Kuczewicz) Wincza Jan Antoni 304, 322
- Kucewicz (Kucowicz) Jan 187, 203, 221, 277, 279, 291, 295, 302, chorąży petyhorski wojsk lit. 414, 423, 439, 444, 457
- Kucewicz Jerzy 292, 304, 348, 368, 511, 513, 516, 518, 520, 522
- Kucewicz (Kuczwicz) Józef 76, 143, 144, 150, 155, 157, 158, 304, 348, 368
- Kucewicz Tadeusz 292
- Kucewicz Tomasz 332, 333, 335, 348, 376, 380, 423
- Kuciewicz zob. Kucewicz
- Kucowicz zob. Kucewicz
- Kuczborski Józef Stanisław 32, 51
- Kuczborski (Kucborski) Tadeusz, chorąży gwardii pieszej lit. 332, 333, 335
- Kuczewicz zob. Kucewicz
- Kuczewski Aleksander 37

- Kuczewski Aleksander, horodniczy tr. 457, 466, 486, 489, 493, 499, 500, horodniczy tr. 461, komisarz cywilno-wojskowy tr. 504
- Kuczewski Franciszek Ludwik Ignacy 301
- Kuczewski Ignacy 33–37, 109, 175, 179, 183, 198, 200, 203, 219, 221, 225, 229, 234, 239, 246, 251, 373, podstoli kowieński 194, 197, podstoli mielnicki 199, horodniczy tr. 254–256, 268, 270, 273, 275, 276, 281, 283, 284, 287, 289, 290, 293, 295, 297, 298, 301, 303, 306–308, 310–312, 316, 318, 320, 324, 328, 329, 332–334, 347, 358, 360, 368, 371, 380, 399, 400, 416, 418, 423, 424, 428, 430, 438, 451, 460, 465
- Kuczewski Józef 376
- horodniczy tr. 460–461, 466, 485, 486, 489
- starosta kowgański 493, 499
- Kuczewski Kajetan Józef, horodniczy tr. 459
- Kuczewski Michał 33, 35–37
- Kuczewski Tadeusz 121, 259, 266, 268, 284, 285, 287, 295, 297, 298, 301, 303, 318, 320, 347, podstoli mielnicki 290
- Kuczwick zob. Kucewicz
- Kuczyński Marcin 373, 381
- Kudorowski Józef 333–335
- Kudrewicz Antoni 202, 207, 227, 230, 235, 240
- Kudrewicz Bartłomiej (Bałtromiej) 227, 230, 235, 240, 245, 334, 337, 374, 377, 386, 388, 417, 423, 439
- Kudrewicz Franciszek 114, 260, 312, 386, 388, 423, 439
- Kudrewicz Jan 202, 207, 230, 235, 240
- Kudrewicz Jerzy 100, 202
- Kudrewicz Jerzy Antoni 39
- Kudrewicz Józef 207, 230, 235, 240, 260, 268, 291, 311, 353, 374, 377, 386, 388, 423, 439
- Kudrewicz Ludwik 423
- Kudrewicz Mateusz 268
- Kudrewicz Michał 99, 373, 381, 386, 388, 423
- Kudrewicz Stefan 386, 388, 400, 401, 423
- Kudrewicz Wincenty 374, 378, 386, 388
- Kulczycki Franciszek* 5
- Kulesza Franciszek 374
- Kulesza Jan 259, 397
- Kulesza Jerzy 227, 233, 238, 243, 285, 288, 304, 378, 382
- Kulesza Józef 289
- Kulesza Karol, skarbnik tr. 453
- Kulesza Łukasz, rotmistrz smoleński 460, 486, komisarz graniczny tr. 488
- Kulicki Jakub 374, 378
- Kulicki Józef 374, 378
- Kulikowski Jan 179
- Kulikowski Kazimierz 179
- Kulikowski Michał 183, 254, 289, 335, 337, 381, 387
- Kulikowski Sylwester 183, 292, 325, 396
- Kulupało (Kołapayło) Radziejewski Mikołaj 400, 401
- Kulwanowski Kazimierz 405, 418
- Kułakowski Józef 128
- Kuncewicz Józef, komornik orszański 492
- Kunicki Krzysztof 121
- Kupisz Dariusz* 17
- Kupść Tadeusz, dworzanin skarbu lit. 520
- Kurmin Andrzej 50
- Kurmin Benedykt 50
- Kurmin Franciszek 155
- Kurmin Jerzy 226, 231, 236, 241, 245, 289, 318, 374, 378
- Kurmin Kazimierz 115, 291, 308, 318, 353, 378, 382, 390, 492
- Kurmin Leon 158
- Kurmin Mateusz 374, 377, 413, 492
- Kurmin Michał 121, 129
- Kurmin (Kurwin) Tomasz 146, 155, 157
- Kurnelewski zob. Kornalewski
- Kurnolowski zob. Kornalewski
- Kurowski Antoni 202, 229, 234, 239, 261, 284, 291, 373, 377, 396
- Kurowski Jan 86, 88, 107, 167
- Kurowski Józef 382
- Kurowski Szymon (Symon, Simon) 198, 227–229, 234, 239, 261, 268, 397
- Kurowski Wincenty 396–397
- Kurwin zob. Kurmin
- Kuszelewski Antoni 154, strażnik grodzieński 220, 222, 225, 232, 237, 241, 290
- Kuszelewski Bernard, strażnikowicz tr. 460
- Kuszelewski Karol, skarbnik tr., skarbnikowicz tr. 460
- Kuszelewski Maciej 32
- Kuszelewski Stanisław, strażnik tr. 460, strażnik grodzieński 524
- Kuszelewski Szymon 154
- Kuszelewski Górski (Gurski) Tadeusz 220, 222
- Kuszelewski (Koszelewski) Tadeusz 150, 154, 201, 203, 207, 288, 291, 303, 311, 318, 336, 375, 379, rotmistrz tr. 385, 387, 397
- Kuszyński Józef 217

- Kwaśniński (Kwaśnicki, Kwaśniewski) Złoty Hieronim (Heronim) 84, podstoli brzeski lit. 64, podstolic brzeski lit. 91
- Kwaśniński (Krasnici, Kaśnicy, Kraśniński, Kwaśieński, Kwaśnicki, Kwaśniewski) Złoty (Złoti, Złoty) Ignacy 91, 99, 114, 226, 233, 236, 238, 245, 291, 350, 375, 378, podstolic brzeski 100, 198, 242, 439, podstoli brzeski 281, 283, 330
- Kwiatkowski Michał 323
- Kwiatkowski Tomasz, komornik tr. 487, 498
- Kwiatyński Józef 131
- Lacki Alfons, kasztelan, starosta żmudzki 394, 412
- Lacki Bonawentura 360
- Lacki (Ladzki) Dominik 235, 304, podstolic tr. 225, 230, 240, 268, 305, 309, szambelan J.K.M., 332, 333, 335, 456, 458, 465
- Lacki Jan, chorąży wojsk lit. 400, 401, 403, porucznik wojsk lit. 453
- Lacki Ksawier (właśc. Ksawery), podstolic tr. 268
- Lacki (Ladzki) Onufry, rotmistrz lidzki 156, 157, 159, 160, 162, stolnik tr. 175, 194, 198, 200, 202, 206, 216, 219, 221, 224, 225, 229, 233, 239, 246, 251, 254, 256, 259, 268, 270, 281, 283, 285, 287, 290, 295, 297, 298, chorąży tr. 301, 303, 306, 308, 310–312, 316, 318, 320, 322, 324, 328, 329, 332–334, 336, 347, 353, 356, 360, 366, 367, 371, 372, 376, 380, 382, 384, 386, 390, 394, 395, 399, 400, 402, 404, 412, 413, 416, 418, 420, 421, 423, 424, 427, 430, pułkownik tr. 428, 430
- Lakowicz zob. Łakowicz
- Langiert Krzysztof 425
- Lankiewicz Bartłomiej 306
- Lański zob. Tański
- Larnacki Benedykt 291
- Laskowski Antoni 307–308, 311, 353, 356
- Laudański Władysław zob. Stegwił
- Lazurewicz Marcin 302
- Legowicz Jerzy, komisarz graniczny mer. 510, 528, 534, 539, 549, rotmistrz wiłkomierski 513, 516, 518, 519, rotmistrz smoleński 521
- Lelewicz Jerzy 349, 369
- Lembicz Jan Jerzy, wiceregent ziem. i gr. tr. 245, 246, 254, regent gr. 260, 268, 273, 275, 279, 282, 284, 286, 288, 289, 293, 295–297, 299, 302, 304, 307–310, 316, 318, 326, 332, 335, 336, 338, 372, 382, regent gr. i podkomorski tr. 323, 325, 328, 330, 348, 357, 359, 369, 370, 376, 383, 400, 401, 405, regent ziem. gr. i podkomorski 360, 385, 388, 396
- Lenkiewicz Dominik 195, 271, 374, 378
- Lenkiewicz Ignacy 507
- Lenkiewicz Michał 374, 377
- Leonowicz Antoni 196, 226, 228, 230, 235, 240, 292, 385
- Leonowicz Franciszek 349
- Leonowicz Józef 291, 385, 387
- Leonowicz Maciej Symon 381
- Leonowicz Michał 373, 381
- Leonowicz Szymon (Symon) 159, 160, 220, 222, 228, 230, 234, 240, 271, 292, 333–335, 369, 373
- Leonowicz Tadeusz 373, 381
- Lepszy Kazimierz 16, 19
- Leszcyc Klonowski zob. Klonowski Leszczyc
- Leszczyński (Leszczyński) Andrzej Antoni 311, 373, 454, podczaszy podlaski 245, 247, 251, 273, 292, 297, 301, 303, 347, 353, 358, 360, 369, 385, 387, 396, 400, 401, 405, 414, 417, 418, 423, 428, 430, 436, 441, 442, 444, 451, 457, 460, podczaszy inflancki (błędnie) 319
- Leszczyński (Leszczyński) Antoni 348, 360, 401, podczaszyc podlaski 387, porucznik tr. 396, 400
- Leszczyński Jakub 400, 401, 423, 442
- Leszczyński (Leszczyński) Jan 273, 274, 381, 506, komornik tr. 360, 369, 373, 396, 400, 414, 417, 418, 420, 423, 425, 428, 431, 437, 439, 442, 451, 454, 457, 459, 460, 465, 486, 488, 493, 498, komornik mozyrski 385, 386, 390, 401, komornik nowogrodzki 405
- Leszczyński (Leszczyński) Ludwik 286, 291, 349
- Leszczyński (Leszczyński) Maciej (Maciej Stanisław) 123, 274, 285, 292, 303, 308, 325, 337, 349, 381, 385, podczaszyc podlaski 297, 387
- Leszczyński Maciej Ludwik 285
- Leszczyński (Leszczyński) Marcin 350
- Leszczyński Michał 155
- Leszczyński Romuald 414
- Leszczyński Samuel 375
- Leszczyński (Leszczyński) Walenty 353, 361, regent potoczny gr. tr. 349, podczaszyc podlaski 385, 387, 396, porucznik smoleński 400, 401
- Leszczyński Wincenty 146
- Leszkiewicz Józef 130, 231, 240
- Leszkiewicz Michał 386, 387

- Leśniewski Wincenty 397
 Lewkowicz Bonawentura 425
 Lewkowicz Wincenty 425
 Lewonowicz Antoni 144, 145, 149, 226, 387
 Lewonowicz Szymon (Symon) 125, 144, 145, 149, 254
 Linkiewicz Dominik 273, 368, 413
 Lipski Jan Aleksander, biskup krakowski 71
 Lipski Gano zob. Gan
 Liskowski Michał 222
 Listopadzki (Listopacki) Marcin 91
 Listopadzki Adam Michał 260
 Listowski Ignacy 350
 Listowski Tomasz 350
 Liszkiewicz Józef 235
 Lityński Adam 9, 23
 Lubecki Książewicz zob. Książewicz Lubecki
 Lulewicz Henryk 6

 Łakiński Józef Antoni, łowczy tr. 31, 51, 77, rotmistrz tr. 35, 49, 59, 63
 Łakowicz (Lakowicz) Józef 260, 289, 306
 Łakowicz Stanisław 311, 373, 381, 486
 Łaniszewski Mikołaj prawd. Janiszewski 381
 Łankiewicz Antoni 334
 Łappa Antoni 84
 Łappa Antoni, pisarz trybunałski 509
 Łappa Antoni Józef 82
 Łappa (Łapa) Dominik 311
 Łappa (Łapa) Florian 259, 290, 311
 Łappa Franciszek 259, 271, 273, 290
 Łaszewski Ryszard 11
 Ławrynówic (Ławronowicz) Bałtromiej 196
 Ławrynówic (Ławronowicz) Turłaj Ignacy zob. Turłaj Ławrynówic Ignacy
 Ławrynówic (Ławronowicz) Jan 129, 159, 160, 162, 163, 179, 182, 184, 186, 196, 201, 204, 207, 227, 231, 236, 241, 254, 260, 284, 285, 287, 291, 324, 492
 Łayba zob. Łoyba
 Łazowski (Łozowski) Antoni 87, 131
 Łęczycki Adam 62
 Łoiba zob. Łoyba
 Łokiański Kazimierz, namiestnik gr. tr. 451
 Łokiański Gintowt (Gintowtt) Kazimierz Józef 429, 431
 Łomański Franciszek 397
 Łomański Kazmierz (właśc. Kazimierz) 397
 Łomkiewicz (Łonkiewicz) Antoni 226, 323, 328
 Łopatecki Karol 5–7
 Łowmiański Kazimierz, strażnik brański 425
 Łoyba 372
 Łoyba (Łoiba) Montygierd (Montygayło) Andrzej 289, 332, 334, 335, 372, 381, 396
 Łoyba (Łayba) Montygierd (Mątygierd, Montygierd) Antoni 148, 149, 226, 228, 230, 234, 240, 296, 333–335, 373, 381, 492
 Łoyba (Łayba) Montygierd (Montygierd, Montogird, Montygayło, Montygier, Montygierd, Montyngin) Jan 148, 149, 195, 201, 207, 226, 230, 234, 240, 260, 289, 296, 332, 334, 335, 369, 381, 425
 Łoyba Montygierd Jerzy Dominik 32, 35, 85
 Łoyba (Łayba) Montygierd (Mątygierd, Montygierd, Montygierd) Michał 148, 149, 228, 230, 235, 240, 260, 296, 298, 308, 312, 319, 333–335, 373, 381, 396, 425
 Łoyba (Byba) Montygierd (Mątygierd, Montygierd, Montygier, Montygret) Mikołaj 85, 121, 141, 183, 195, 198, 228, 235, 240, 260, 296, 307
 Łoyba Wincenty 492
 Łoziński Mateusz 49
 Łozowski zob. Łazowski
 Łubieński (Łubiński) Władysław Aleksander, pisarz wielki koronny 98, arcybiskup gnieźnieński, prymas 189, 190, 193, 196, 202, 204, 208, 210
 Łukaczewski Ignacy 396
 Łukaszewicz Antoni 139, 141, 349, 372, 375, 376, 379, 381, 396, 414
 Łukaszewicz Benedykt 375, 379, 396
 Łukaszewicz Franciszek 439
 Łukaszewicz Hipolit 322, 522
 Łukaszewicz Jakub 334, 349, 368, 374, 378, 396, 413, 414, 424, 425, 492
 Łukaszewicz Jan 103, 289
 Łukaszewicz Józef 85, 136, 141, 226, 232, 237, 242, 288, 311, 349, 369, 376, 379, 396, 413, 442, 522, chorąży parnawski 139, 216, 283, 290, 292, 307, 312, 322, 330
 Łukaszewicz Ludwik 50, 114
 Łukaszewicz Maciej 141, 260
 Łukaszewicz Marcin 146, 226, 233, 238, 242, 251, 332, 334, 335, 349, 374, 378, 390, 413
 Łukaszewicz Roman 323, 414
 Łukaszewicz Romuald 423, 439, 442
 Łukiewicz Jerzy 236
 Łukomski (Łukowski) Jakub 99, 114, 121, 128, 196, 230, 234, 240, 260

- Łukomski (Łukoński, Łukowski) Jan 114, 128, 230, 235, 240, 289, 298, 350, 373, 381, 396, 418
- Łukomski (Łukowski) Marcin 167, 201, 230, 234, 240, 259, 289, 296, 322, 425, 492
- Łukomski (Łukowski) Mateusz 114, 375, 379
- Łukomski (Łukowski) Mikołaj 167
- Łukowiec Stanisław 369
- Łukowski zob. Łukomski
- Łunkiewicz Antoni 374, 381
- Łyko Andrzej, rotmistrz orszański 513, 516, 518, 520, komisarz graniczny mer. 510, 521, 528
- Macewicz zob. Mocewicz
- Maciejewski (Maciejowski, Macijewski, Maciejewski) Antoni 196, 217, 226, 232, 237, 242, 260, 297, 318, 332, 334, 335, 337, 374, 378, 397, 400, 439
- Maciejewski (Maciejowski, Macijewski) Józef 289, 297, 304, 318, 333–335, 337, 353, 374, 378, 396, 439
- Maciuński Macewicz zob. Mocewicz Maciuński
- Maciuński Antoni 76
- Maciuński Gabriel 76
- Maciuński Jan 88
- Maciuński (Macuński) Jerzy 36
- Maciuński Józef Wincenty 76
- Maciuński Kasper (Kaspar) 86, 88, 115, dworzanin J.K.M. 75
- Maciuński Kazimierz 88
- Maciuński (Macuński) Ludwik 290, 349, 396, 413
- Maciuński Kusz M. 75
- Maciuński Maciej 88
- Maciuński Mateusz 32
- Maciuński Piotr 88
- Maciejewski zob. Maciejewski
- Mackiewicz Adam 336, 423, 425
- Mackiewicz Aleksander 375, 379
- Mackiewicz Antoni 37, 186, 353, 375, 379, 397
- Mackiewicz Bartłomiej (Bałtromiej) 167, 169, 170, 231, 236, 241, 292, 302
- Mackiewicz Franciszek 136, 152, 154, 162, 166, 167, 169, 170, 228, 230, 231, 235, 240, 291, 337, 353, 372, 377
- Mackiewicz Ignacy 145, 169, 170, 230, 235, 240, 245, 252, 292
- Mackiewicz Jan 146, 150, 153, 198, 201, 216, 221, 231, 233, 236, 238, 241, 318
- Mackiewicz Jan Antoni 245, 271
- Mackiewicz Jerzy 50, 107, 150, 202, 207, 230, 231, 235, 236, 240, 241, 243, 271, 292
- Mackiewicz Jerzy Karol 75
- Mackiewicz Józef (Józef Wincenty) 136, 150, 153, 155, 156, 158, 169, 170, 292, 333–335, 387, komornik tr. 186, 194, 198, 203, 207, 220, 385
- Mackiewicz Maciej 150, 153
- Mackiewicz Marcin 103, 167, 169, 170, 220, 222, 228, 233, 238, 243
- Mackiewicz Mateusz (Mateus) 289, 318, 374, 377
- Mackiewicz Michał 136, 202, 204, 207, 226, 229, 234, 239, 251, 350
- Mackiewicz Nikodem 169, 170
- Mackiewicz Paweł 385, 387
- Mackiewicz Piotr 39, 169, 170, 302, 397
- Mackiewicz Stanisław 46, 107, 232, 237, 242
- Mackiewicz Szymon (Symon) 150, 385, 387
- Mackiewicz Tadeusz 146, 175, 198, 204, 221, 228, 231, 236, 241, 245, 271, 286, 292
- Mackiewicz Teodor prawd. Markiewicz 156, 158, 179
- Mackiewicz Tomasz 100
- Mackiewicz Władysław 107, 146
- Macuk Andrej 7, 12, 26
- Macuński zob. Maciuński
- Maduszewski zob. Maliszewski
- Majewski Suchno Kajetan, łowczyc oszmiański 440
- Makowski Józef 154
- Maliszewski Antoni 282, 288, 291, 297, 302, 386, 387, 423, 457
- Maliszewski Augustyn 375, 378
- Maliszewski Jan 297, 302
- Maliszewski (Maduszewski, Maluszewski, Małaszewski) Michał 220, 222, 226, 228, 231, 236, 241, 282, 292
- Maliszewski (Malejewski, Malijewski) Stefan 350, 373, 377
- Małachowski Stanisław, referendarz kornny 486
- Małaszewski zob. Maliszewski
- Małowski Jerzy 109
- Małowski Michał 156, kapitan J.K.M. 113, 115, 148, 179, 227, 245, 247, 251
- Małyłowicz Mateusz 179
- Mamczyc Wawrzyniec 277, 279
- Mankiewicz zob. Monkiewicz
- Mańkowski Adam 195, 287, 333–335, 375, 378, 492, 498

- Mańkowski Aleksander 380
 Mańkowski (Monkowski) Bogdan (Bohdan) 32, 35, 36, 50, 82
 Mańkowski Dominik 318
 Mańkowski (Mańkoński) Franciszek 75, 99, 102, 123, 157, 158, 195, 269, 375, 378
 Mańkowski Ignacy 231, 241, 245, 334, 335, 375, 379, 405
 Mańkowski Jan 195, 236, 287, 290, 311, 333–335
 Mańkowski Kazimierz 492
 Mańkowski (Monkowski) Nikodem 372, 375, 378, 499
 Mańkowski Wawrzyniec 374, 378
 Marcinkiewicz, sługa Romerów 31, 33
 Marcinkiewicz Jan 285, 288, 291
 Marcinkiewicz Józef 204, 220
 Marcinkiewicz Marcin 167
 Marcinowski Aleksander 349, 369, 374, 377, 414, 492, 499
 Marcinowski Jan 269
 Marcinowski Józef 35, 50, 102, 146, 245, 289
 Marcinowski Kazimierz 201, 232, 237, 242, 333–335, 337, 374, 377, 492
 Marewicz Ignacy Wincenty, rotmistrz tr. i kornik wileński 368
 Margiewicz Jakub, rotmistrz brasławski 451
 Margiewicz Michał 229
 Maria Teresa Habsburg 313
 Markiewicz Ignacy, starościc krużański 207
 Markiewicz Jacek, starosta krużański 201
 Markiewicz Józef, szambelan J.K.M. 459
 Markiewicz Teodor prawd. Mackiewicz 114
 Marton zob. Morton
 Masalski zob. Massalski
 Masło Jakub 381
 Massalscy 178
 Massalski Antoni, skarbnik tr. 61
 Massalski (Masalski, Mosalski) Felicjan, rotmistrz tr. 318, 322
 Massalski Ignacy Jakub (mylnie Michał), proboszcz katedralny wileński i referendarz lit. 178, biskup wileński 277, 346
 Massalski Jan Mikołaj, podcasy lit. 162
 Massalski (Masalski) Kazimierz 52, 57
 Massalski Ksawery 410
 Massalski Michał zob. Massalski Ignacy
 Massalski (Masalski) Michał Józef, wojewoda mścisławski 81, kasztelan wileński, hetman wielki lit. 205, 211
 Matowicz Michał 158
 Matowtowicz Jan, porucznik tr. 333, 335
 Matulewicz Jerzy 196, 227, 233, 238, 243, 325, 334
 Matulewicz Kajetan 439
 Matulewicz Kazimierz 236
 Matulewicz Mateusz 386, 387
 Matulewicz Tadeusz 291
 Matulewicz Tomasz 121, 136, 254, 281, 286, 287, 304
 Matuszewicz (Matusiewicz) Kazimierz 231, 241, 247, 251, 254, 260, 292, 304, 306, 307, 311, 319, 325, 334, 350, 369, 374, 377, 386, 388, 400, 401, 418, 423, 460
 Maximowicz Józef 386
 Mączyński zob. Monczyński
 Mąkiewicz zob. Monkiewicz
 Mątygierd zob. Łoyba Montygierd
 Micewicz Dominik 169, 170, 292
 Micewicz Mikołaj 387
 Michałowicz Maciej 179
 Michałowski Adam 37, 50, 84
 Michałowski Andrzej 302
 Michałowski Andrzej Kazimierz 32, 35, 37, 50, 52, 57
 Michałowski Antoni 52, 57, 231, 236, 241
 Michałowski Dominik 37, 57, 74, 84, cześnik tr. 78, cześnik oszmiański 100
 Michałowski Jan 302, 304
 Michałowski Karol 304, 325
 Michałowski Roman 194, 198
 Michałowski Stanisław 302
 Michniewicz Franciszek, skarbnik tr. 349
 Michniewicz Kazimierz, porucznik 368
 Michniewicz (Michnicz) Stanisław 32
 Michniewicz Stanisław 386, 388, cześnik brzeski 291
 Michniewicz Tomasz, starosta siemieniski 460, 513, 515, 518, 519, 524, komisarz graniczny mer. 510, 521, 528, 534, 538, 549
 Mickiewicz Franciszek 184
 Mickiewicz Jan 154
 Mickiewicz Józef 76, 154
 Mickiewicz Rymwid Józef, regent gr. upicki 492, 493, 499
 Mickiewicz Maciej 154
 Mickiewicz Wincenty 292
 Micuta z Wahanowa Antoni, podstoli i podstarości grodz. 88
 Miedzyński zob. Niedziński
 Mielonowicz Kazimierz 226

- Mienicki Ryszard* 15
Mierzejewski (Mirzejewski) Jan 231, 236, 241
Mierzejewski (Mirzejewski) Jerzy 105
Międzybłocki Maciej 136, 144, 145, 169, 170, 184
Miglin Antoni 114, 165
Miglin Jan 39, 143
Miglin Józef 160, 165
Miglin Tadeusz 165
Mikłaszewicz (Miklaszewicz, Mikłuszewicz) Antoni 162, 163, 204, 245, 306, 373, 381, 425, 492, cześnik wendeński 195, 217, 251, 254, 260, 296, 311, 328, 369
Mikłaszewicz Michał 289
Mikucki Joachim 373, 381
Mikutowicz Antoni 196, 232, 237, 242, 325, rotmistrz tr. 308
Mikutowicz Ignacy 232, 237, 242
Mikutowicz Maciej 194, 225, 232, 237, 242, 245, 247, 376, 379, 397
Mikutowicz Stanisław 232, 237, instygator konfederacji lit. 247, 251, starosta mańciński 368, starosta pensuski (błędnie) 241–242
Milatowski Ignacy 350
Milatowski Józef 368
Milatowski (Miletowski) Michał 141, 143, 183, 228, 230, 235, 240, 260
Milewski Ludwik, koniuszyc wileński 260, komornik wileński 426
Miliotewicz Narwid zob. Narwid Miliotewicz
Milkiewicz Antoni Franciszek 186
Milkiewicz Dominik 259
Miładowski z Herw, łowczy 453
Miłaszewicz Antoni, rotmistrz przedniej straży wojsk lit. 439
Miłaszewicz Michał, namiestnik przedniej straży wojsk lit. 437, 438
Miłeyko Michał 397
Miłeyko Onufry 375, 378
Miniewski (Miricewski) Krzysztof 107
Minkiewicz Michał 62
Minkowski Jakub 292
Minkowski Józef 311
Mioduszewski Jan 395
Mioduszewski Józef 369, 372, 377, 396
Mironowicz Jan 385, 386
Misiewicz Dominik 385, 387
Misiewicz (Missiewicz) Konstanty 372, 381, 428, 431, rotmistrz tr., szambelan J.K.M. 465
Misiewicz Mikołaj 385
Mistowski Jan 385, 387
Mnichowicz Sołwid Jan 133, 134
Mniszech Jerzy, marszałek nadworny koronny 160, 163
Mocewicz (Macewicz) Adam 227, 231, 236, 241
Mocewicz (Macewicz) Maciuński Antoni 76, 146, 148, 231, 236, 241, 245, 247, 251, 260, 334
Mocewicz (Macewicz) Felicjan 184, 227, 233, 238, 243, 291, 375, 379, 396
Mocewicz (Macewicz) Gabriel 220, 222, 225, 232, 237, 241
Mocewicz Jakub 385, 387
Mocewicz (Macewicz) Jan 154, 195, 396
Mocewicz Józef 150
Mocewicz (Macewicz) Kasper 113, 141, 150, 153, 175
Mocewicz (Macewicz, Mozewicz) Leon (Lewon) 76, 121, 148, 165, 203, 221, 222, 228
Mocewicz (Macewicz) Ludwik 245, 304, 385, 387
Mocewicz (Macewicz) Maciej 487
Mocewicz (Macewicz) Marceli 220, 228, 374, 378, 442
Mocewicz Marcin 228
Mocewicz (Macewicz) Michał 221
Mocewicz Samuel 123
Mociekiewicz Antoni 129
Mocwizy Jerzy 442
Moczydłowski Antoni, komornik graniczny starodubowski 91
Moczydłowski Jan, łowczy brański 333–335, łowczy piński 396
Moczydłowski Tomasz 217, 281, 285, 287
Modostowicz Dawid 52, 56
Moiwit zob. Moywid
Monczuński Antoni 373, 377, 397, 425
Monczuński (Mączuński) Jakub 220, 222, 226, 229, 234, 239, 260, 286, 349, 397
Monczuński (Monczeński) na Monczunach Jan 58, 128
Monczuński (Monczeński) Jan Giecwicz, komornik 499
Monczuński (Mączuński, Monczyński) Józef 36, 37, 58, 68, 88, 184, 202, 207, podczaszy starodubowski 103, 127, 128, 229, 234, 239
Monczuński (Mączuński) na Monczunach Kazimierz 50, 99, 100, 128, 202, 207, 288, 292
Monczuński (Mączuński) Kazimierz Karol 195, 227, 229, 234, 239, 271

- Monczuński Marcin 201, 207, 397
 Monczuński (Mączuński) Romuald 204, 289
 Monczuński Tomasz 39
 Monczuński Tomasz 201, 207, 397, 425
 Monczuński Władysław 58
 Moniuszko Dominik 372, 377
 Monkiewicz Dominik 75
 Monkiewicz (Mąkiewicz, Mankiewicz) Jakub 226, 227, 230, 235, 240, 245, 268, 282, 286, 287, 292, 296, 334, 353, 359, 372, 381, 396, 417
 Monkiewicz (Mąkiewicz, Muńkiewicz) Józef 141, 165, 204, 220, 222, 228, 230, 233, 235, 238, 240, 243, 259, 289, 304, 323, 353, 369, 374, 378
 Monkiewicz Kazimierz Antoni, regent gr. wileński 61
 Monkowski zob. Mańkowski
 Montogird zob. Łoyba Montygierd
 Montowtowicz Jan, porucznik tr. 334
 Montrym Sebastian (Sebastianus) 32, 35, 36
 Montygierd Łoyba zob. Łoyba Montygierd
 Monwid (Monwit) Maciej 302, 303, 325, 335
 Mordas Żyliński zob. Żyliński Mordas
 Mordas Antoni 457
 Mordas Ignacy 457
 Mordas (Mordass) Jan 86, 113, 260, 271, 290, 291, 306, 311, 328, 373, 381
 Mordas Jerzy 260, 311, 373, 381
 Mordas Józef 306
 Mordas Marcin 372, 381
 Mordas Michał 397
 Mordas Stanisław 113, 306, 311
 Mordwin zob. Szczodro
 Moroz Marcin 380
 Morton (Mortun), dzierżawca folwarku Pokorsze 365
 Morton (Martun, Mortan, Mortun) Felicjan (Felicjan Wincenty), comes 186, 195, 198, 291, 301, 375, 379, cześnik starodubowski 283, 285, 296, 304, 318, 330, 348, 353, 361, cześnik słonimski (błędnie) 281, rotmistrz smoleński 368, 395, 414, rotmistrz tr. 423, 425, 429, 431
 Morton Marcjan, comes, rotmistrz smoleński 417
 Morton (Mortun) Michał, comes, podczasz starodubowski, instygator ekonomii olickiej 91
 Mosalski zob. Massalski
 Moskielwicz Antoni 442
 Mostowski Antoni 129
 Moszoł Michał 196
 Moszoł Nikodem 396
 Moszoł (Moszeł, Moszoł, Mozoł) Stanisław 251, 291, rotmistrz smoleński 323, 324, 332, 333, 335
 Moywid Benedykt 233, 238, 243
 Moywid (Moiwit, Moywit) Jerzy 88
 Moywid Kazimierz prawd. Muywid 233, 238, 243
 Moywid Michał 233, 238, 242, 243
 Mozewicz zob. Mocewicz
 Mozoł zob. Moszoł
 Możeyko (Możejko) Franciszek 380, starosta nowosadzki 421, 422, starościc nowosadzki 426
 Możeyko Ignacy, starosta nowosadzki 269, 270, 285, 287, 290, starosta nowosielski (błędnie) 259
 Możeyko Jan 194, 197, 198
 Możeyko Joachim 353, starościc nowosadzki 360, łowczy 372, 376, 380, 382
 Możeyko (Możejko) Józef 77, łowczy tr. 121, 171, 172, 174, 180, 187, 259, 271
 Możeyko Józef 381, łowczy tr. (błędnie) 395
 Mroczkowski Antoni 369
 Mroczkowski Szymon 369
 Muńkiewicz zob. Monkiewicz
 Muśniczy 342
 Muywid Kazimierz prawd. Moywid 376, 379
 Muywid Maciej 373
 Muywid Michał 198
 Naborowski (Naboroski) Piotr 46, 52, 57, 65, 82
 Nadarzyński, posesor królewszczyny w woj. tr. 43
 Nagrodzki Jerzy 381, 385, 387
 Nagrodzki (Nagrocki) Józef 288, 291, 325
 Nagurski Michał, sekretarz lit. 361
 Nandziński zob. Niedziński
 Naramowski Hieronim 208
 Naramowski (Naromowski) Wincenty 245, 251
 Narbut Kazimierz Józef, miecznik 81
 Narbutt Dowgiałło Kazimierz, strażnik i podstarości wileński 37
 Narewicz Franciszek 333, 335, 337, 439
 Narewicz Józef 439
 Narewicz Stanisław 32, 35, 36, 107
 Nareyko Antoni, rotmistrz brasławski 412

- Narkiewicz Ignacy 228
Narkiewicz Michał 114, 159, 160, 227, 234, 239, 287, 373, 381, 396
Narkiewicz Stanisław 91
Narkiewicz Wojciech 56, 57, 65
Narmonowicz Józef 141
Naromowski zob. Naramowski
Narprza zob. Wirpsza
Nartowt Andrzej 141
Nartowt (Nortowt) Jerzy 58
Nartowt Michał 58
Nartowt Samuel 58
Naruszewicz Franciszek 202, 207, 251, 260, 290, 350, 372, 380
Naruszewicz Kazimierz (Kazimier) 162, 163
Naruszewicz Tadeusz 261, 350, 372, 381
Narwid (Norwid) Antoni 385
Narwid (Narwit) Miliotewicz Samuel 74, 141, 167, 196, 231, 235, 241, 261, 292, 307, podczasy parnawski 217
Narwid (Norwid) Tomasz 328, 359, 372, 377, 396, 442
Nasuć zob. Nawsuć
Nausicz zob. Nawsuć
Nausiuć zob. Nawsuć
Nawsuć zob. Nawsuć
Nawrocki Jerzy 373
Nawrocki Józef 287
Nawsuć (Nausuć, Nawsudź, Nawsuić, Nawsyć) Adam 39, 62, 65, 75, 95, 99, 100, 103, 106, 113, 132, 133, 138
Nawsuć (Nausuć, Nawsicz, Nowsuć) Jan 65, 99, 100, 102, 132, 133, 141, 145, 148, 155, 157–160, 165, 173, 175, 179, 301, 303, 425
Nawsuć (Nausiuć, Nasuć, Nausuć, Nawsicz) Józef (Józef Maciej) 146, 148, 150, 155, 157, 158, 160, 173, 179, 187, 198, 202, 203, 207, 221, 222, 245, 247, 251, 269, 286, 316, 318, starosta winkszniański 259, 273, 275, 287, 295, 298, 303, 333–335, 348, 353, 359, rotmistrz tr. 389, 405, 428, 430, 436, 444, 454, 457, sędzia ziemiański mer. 510, 517, 519, 522, 526, 549, komisarz cywilno-wojskowy tr. 513, 515, sędzia ziemski mer. 553
Nawsuć Michał 289, 311
Nawsuć (Nausicz, Nausiuć, Nausuć) Mikołaj 132, 133, 150, 155, 157, 158, 160, 173, 220, 222, 245, 337
Nawsuć (Nawsoć) Symon 514, 538
Newel (Hewel), posesor królewszczyny w woj. tr. 43
Niciuński zob. Nieciuński
Nicuński zob. Nieciuński
Nidziński zob. Niedziński
Nieciecki Antoni 375, 379
Nieciuński (Niciuński) Dowgird (Dowgin, Dowgint) Józef 220, 222, 227, 232, 237, 241, 251
Nieciuński (Niciuński) Dowgird (Dowgin, Dowgint) Maciej 220, 222, 227, 232, 236–237, 241, 251
Nieciuński Tomasz 252, 304
Niedziński Aleksander prawd. Niedziński 349
Niedziński Aleksander 141, 144, 150, 157, 158, 196, 221, 251, 374, 377, 400, 401
Niedziński (Miedzyński, Nidziński) Bartłomiej (Bałtromiej, Błatromiej) 127, 143, 150, 179, 196, 225, 232, 237, 242, 291, 375, 379, 439
Niedziński Jakub 375, 378, 532
Niedziński (Nandziński) Jan 143, 196, 349, 375, 379
Niedziński Jerzy 37
Niedziński Maciej 375, 378
Niedziński (Niwiński, Niedziński) Marcin 106, 127, 150, 155, 188, 196, 220, 232, 237, 242, 291
Niedziński Mateusz 375, 379
Niedziński Szymon (Symon) 245, 254, 375, 379, 439
Niedziński (Nidziński) Tadeusz 292
Niedziński Tomasz 143, 179, 196, 227, 233, 238, 243, 245, 282, 288
Niedźwiecki Władysław 20
Niekrasz Antoni 104, 141, 165, 203, 260
Niekrasz Bartłomiej (Bałtromiej) 165, 196, 204, 230, 235, 240, 260, 348, 374, 378, 390
Niekrasz Ludwik 373, 381, 390, 417, 442, 451
Nielubowicz zob. Zelno
Nienartowicz Antoni 435
Nienartowicz Florian 435
Nienartowicz Franciszek 435
Nienartowicz Piotr 435
Niewęglowski Antoni 290
Niezabitowski Jan 408
Niniewicz zob. Noniewicz
Niowicz zob. Noniewicz
Niwiński zob. także Niedziński
Niwiński A. Tadeusz 51
Nokuński Ilcewicz zob. Ilcewicz Nokuński
Noniewicz Antoni 123, 167, oboźny dorpcki 141

- Noniewicz Bartłomiej (Bałtromiej) 100
 Noniewicz Dominik 511, 514, 516, 520, 522
 Noniewicz (Nuniewicz) Felicjan 439
 Noniewicz (Niowicz) Franciszek 123, 167
 Noniewicz Jan 123, 162, 167, 172, 233, 236, 238, 242, 291, 292, 376, 379
 Noniewicz (Nuniewicz) Maciej 141, 375, 378, 511, 514, 516, 518, 520, 522
 Noniewicz Michał 386, 387
 Noniewicz Paweł 386, 387
 Noniewicz Piotr 289, 325, 386, 387
 Noniewicz (Niniewicz, Nuniewicz) Szymon (Symon) 368, 376, 379, 397, 511, 518, 520, 522
 Noren Symon 516
 Nornicki Antoni, starosta zegaryski, chorąży husarski 81
 Nornicki Hilary, pisarzewicz skarbowy lit. 340, 341, 389
 Nort Michał, kapitan 42, 43
 Nortowt zob. Nartowt
 Norwid zob. Narwid
 Nowakowski (Nowakoski) Jan 292, 304
 Nowicki Franciszek 302, 375, 379
 Nowicki Jacek 121
 Nowicki Jan 302, skarbnik orszański 451
 Nowicki Mateusz 376, 379
 Nowodworski Jan 232, 237, 242, 348, skarbnik inflancki 295, 323, skarbnik smoleński 304
 Nowodworski Tadeusz 292, 374
 Nowodworski Tomasz 281, 285, 287, 328, 378, 460, skarbnik inflancki 348, 428, 430, 465
 Nowsuć zob. Nawsuć
 Nuniewicz zob. Noniewicz
 Nusterowicz Jan Józefat 226
 Oberman Kazimierz 374, 378
 Oborski Antoni 75, 179
 Oborski Jakub 75, 162, 194, 179, 203, cześnik smoleński 216
 Oborski Jan 36
 Oborski Lucidy (Lucidus, Lucydy) 203, 217, 226, 227, 232, 237, 242
 Ochman Jan 286, 288
 Odachowski Stanisław 345
 Odrowąż (Ordowąż) Tomasz 127
 Odyniec Aleksander 290
 Odyniec Elias, stolnikowicz brasławski 418
 Odyniec (Odynie) Jan 368, 439, skarbnikowicz rzeczycki 400, 401, 403, 405, 414, 418, 429, 431, 454, 460, 466, 489, komisarz cywilno-wojskowy tr. 504
 Odyniec Józef 361, 368
 – wiceregent gr. tr. 183, 486, namiestnik gr. tr. 459, 460, 461, 466, regent gr. tr. 485
 – pułkownik wojsk lit. 418, 493, 499, 500, komisarz graniczny 488, komisarz cywilno-wojskowy tr. 498, 508
 – komornik tr. 493, 498
 – skarbnik rzeczycki 385, 387, 405, 439, 501, skarbnikowicz rzeczycki 395, 400, 401, 403, 414, 418, 436, 454, 457
 – stolnikowicz brasławski 330
 Odyniec Michał 372, 381
 – rotmistrz brasławski 353
 – stolnikowicz rzeczycki 439
 – mostowniczy tr. 487, 488, 490, 493, 498
 Odyniec Michał Stanisław (Stanisław) stolnik brasławski 329, 466, stolnikowicz brasławski 417, 436, 439, 454, 457, 459, stolnikowicz brasławski (błędnie) 418, stolnikowicz brzeski (błędnie) 405
 Odyniec Stanisław 368, 414, skarbnikowicz rzeczycki 296, stolnik brasławski 325, 329–330
 Odyniec (Odynie) Wawrzyniec 285, 290, 295, 311, 316, 319, 334, 379, 382, skarbnik rzeczycki 298, 300, 303, 329, 332, 335, 353, 359, 368, 385, 387, 389, 395, 400, 401, 403, 405, 414, 415, 419, 420, 423, 426, 427, 436, 441–443, 453, 455, 456, 458, 460, 489
 Odyski Tomasz 106
 Oganowski Andrzej 396
 Oganowski Antoni 396
 Oganowski Benedykt, oboźny wileński 123
 Oganowski Franciszek 324, regent gr. tr. 298, 303, 306, 308, 318
 Oganowski Jan 396
 Oganowski Maciej 348, 373, 377, 396, 431, 437, 429
 Oganowski Michał 396
 Oganowski (Ogonowski) Samuel 148, 202, 207, 228, 231, 236, 252, 304, 349, 376, 379, 396, 429, 431, 439, 466, porucznik tr. 405, 437
 Oganowski (Ogonowski) Stefan 202, 207, 348, 396
 Oganowski Tomasz 348, 373, 377, 396
 Ogilba Adam 386, 387, 423
 Ogilba Franciszek 349
 Ogilski Franciszek 325
 Ogińscy 345, 347

- Ogiński Andrzej, sekretarz lit. 337, 339, 350
Ogiński Hrehory 408
Ogiński Ignacy, marszałek wielki lit. 201, 212
Ogiński z Kozielska Ignacy, starosta dorsuniski 347, 353, 372, 377
Ogiński z Kozielska Józef, starosta dorsuniski 259
Ogiński z Kozielska Józef Ludwik, wojewoda tr. 46, 49, 52, 56, 60
Ogiński Michał, wojewodzie tr. 436, 444, 455
Ogiński Michał Kazimierz, pisarz polny lit. 205, 211, hetman lit. 347
Ogiński Michał Marcyan, wojewoda witebski 54
Ogiński Tadeusz, kasztelan tr. 211, wojewoda tr. 310, 313, 321, 347, 420
Ogonowski zob. Oganowski
Okolski zob. Ukolski
Okulicz Stanisław, cześnik smoleński 451, 487
Okuszek Michał 39
Olbertowicz zob. Albertowicz
Olechnowicz Andrzej 369, 390, regent gr. tr. 417, 418, rotmistrz witebski 425
Olechnowicz Antoni 85, 226, 230, 234, 240, 259, 290, 296, 349, 369, 372, 380, 413–414, 423, 429, 492
Olechnowicz Balthomiej (właśc. Bartłomiej) 93
Olechnowicz (Olechnowicz) Franciszek 226, 230, 234, 240, 292, 296, 334, 335, 349, 350, 369, 373, 381, 387, 401, 414, 423
– łowczy 385
– namiestnik ziem. tr. 413, 417, 418, 420, 423, 425, 429, 431
– rotmistrz tr. 436
Olechnowicz Hrehory 39, 85
Olechnowicz Jakub 369, 423
Olechnowicz Jan 50, 74, 82–84, 86, 88, 93, 106, 198, 230, 232, 235, 237, 240, 242, 349
Olechnowicz (Olechnowicz, Olechnowicz) Jerzy 75, 86, 88, 125, 195, 201, 203, 227, 230, 234, 240, 254, 259, 261, 268, 285, 287, 290, 292, 296–298, 300, 301, 333–335, 348, 349, 369, 373, 376, 379, 381, 413, 414, 423, łowczy tr. 328, łowczy chełmski 400, 401
Olechnowicz Kazimierz 65, 74, 75, 84, 86, 88, 93, 100, 107, 148
Olechnowicz Mateusz 39, 74, 83, 86, 88, 92, 93, 100, 107, 114, 125
Olechnowicz Michał 74, 84, 230, 235, 240, 349, 369, 374, 382, 414, 492
Olechnowicz Samuel 86, 88, 99, 100, 107, 121
Olechnowicz (Olechnowicz) Stanisław 39, 50, 57, 74, 83, 84, 100, 107
Olechnowicz Wincenty 349, 369, 423, 492
Olechnowicz Władysław 83
Oleszkiewicz (Oleskiewicz) Antoni 386, 387
Olgierd, książę 412, 413
Oliachnowicz zob. Olechnowicz
Ołowski Antoni 172, 368, 375, 378, 385, 387
Ołowski Ignacy 397
Ołowski Jakub 369, 385, 387
Ołowski Jan 336
Ołowski Jerzy prawd. Żukiewicz na Hołowie 172, 220
Ołowski Józef 375, 379, 397, 439
Ołdachowski (Ołdahowski) Antoni 228
Ołdachowski Dominik 230, 235, 240, 260
Ołochwoszcz zob. Hołochwost
Oniukiewicz Jerzy 102
Oppen zob. Hoppen
Orański Woyna zob. Woyna Orański
Oratowski Kazimierz 251
Ordowąż zob. Odrowąż
Ordyniec Bernard 87, 93, 165
Ordyniec Dominik 93, 103
Ordyniec Marcin (Marcjan) 93, 103
Ordyniec Stanisław 50, 349, 369, 375, 378
Orłowski Adam 492
Orłowski Kazimierz 150, 153, 157, 158, 282, 287, 288, 301, 304, 353, 368, 375, 378, 439
Orłowski Stanisław, mostowniczy smoleński 509, 523
Orzechowski Tadeusz 320, porucznik tr. 325, 336, 395, 405
Osmolski Daniel 99, 102, 114
Osmolski Ignacy 100, 113, 121, 146, 157, 158, 195
Osmowski Daniel prawd. Osmolski 62
Ostaniewicz (Ostiniewicz) Kazimierz 155, 157, 158
Ostromecki Michał 349
Ostrouch Andrzej 113
Ostrowski Jan 349, 386, 387
Ościło Józef prawd. Husciło 369
Owsiany Bartłomiej 532
Ozerewicz Tadeusz 386
Pac Antoni Michał, pisarz lit. 211, 215, 267, pułkownik husarski 261
Pac Michał, starosta ziołowski 408
Paciewicz Andrzej 37, 144, 157, 158, 165, 184, 196, 202, 207, 268, 336, 397

- Pacewicz Antoni 62, 106, 334, 349, 374, 377, 396, 400, 401, 414, 417, 424, 439
 Pacewicz Balthomiej (właśc. Bartłomiej) 268
 Pacewicz Dominik 127, 149, 184, 202, 207, 220, 222, 227, 228, 230, 235, 240, 260, 268, 271, 288, 332, 334, 335, 337, 348
 Pacewicz Franciszek 424
 Pacewicz Gabriel 414, 424
 Pacewicz Jakub 498
 Pacewicz (Paczewicz) Jan 106, 121, 127, 184, 217, 232, 237, 242, 261, 268, 349, 374, 377, 396, 400, 401, 414, 424, 439
 Pacewicz Józef 337, 374, 377, 396, 400, 401, 414, 417, 439, 466, 493
 Pacewicz Kazimierz 227, 230, 235, 240, 337, 349, 413
 Pacewicz Maciej 121, 202, 207, 349, 369, 374, 378, 386, 387, 396, 400, 401, 414, 424
 Pacewicz Marcelli 222
 Pacewicz Mateusz 37, 125, 159, 160, 202, 207, 228, 230, 235, 240, 285, 288, 303, 318, 332, 334, 335, 374, 377, 396, 400, 401, 414, 417, 439
 Pacewicz Michał 37
 Pacewicz Miłasz (właśc. Miłosz) 149
 Pacewicz Piotr 304
 Pacewicz Szymon (Symon, Simon) 202, 207, 227, 230, 235, 240, 268, 348, 349, 374, 377, 385, 387, 396, 400, 401, 414, 424, 439
 Pacewicz Wincenty 349, 400, 401, 424
 Pachniewski Jakub 349, 368, 374, 378
 Pachniewski (Pachaniewski, Pahniewski, prawd. Pjaciwski) Jan 167, 207, 221, 222, 228, 230, 235, 240, 245, 251, 259, 291, 323, 325, 333–335, 348, 361, 374, 378
 Pacina zob. Pacyna
 Packiewicz Karol, komornik wołkowyski 460, 466
 Pacowski Grzegorz, porucznik starodubowski 499
 Pacyk Ignacy 150
 Pacyk Józef 150
 Pacyna (Pacina) Florian, rotmistrz grodzieński 251
 Pacyna Tadeusz 245
 Paczewicz zob. Pacewicz
 Palemonowicze 413
 Pahniewski zob. Pachniewski
 Pałacki Rac zob. Rac Pałacki
 Paładzki Rac zob. Rac Pałacki
 Pankiewicz Antoni 385, 387
 Pankiewicz Kazimierz 369
 Paprocki Ignacy 150, 220, 254, 292, 295, 303, 373, 381, 397, skarbnik tr. 281
 Parszewicz Antoni 235
 Paskiewicz zob. Paszkiewicz
 Passaur Karol 435
 Paszkiewicz Adam, horodniczy tr. 295, 303, rotmistrz tr. 322, 414, komornik tr. 397
 Paszkiewicz Andrzej 325
 Paszkiewicz (Paszakiewicz) Antoni 106, 220, 225, 231, 235, 241
 Paszkiewicz Augustyn (właśc. Augustyn) 350
 Paszkiewicz Bogusław, horodniczy tr. 121, horodniczy grodzieński 130
 Paszkiewicz Ignacy 288, 291, 348, 527
 Paszkiewicz Jan 292, 304
 Paszkiewicz Józef 143, 220, 222, 228, 231, 233, 236, 238, 241, 243, 288, 292, 295
 Paszkiewicz (Paskiewicz) Kazimierz (Każmierz) 179, 325
 – komornik tr. 198, 254, 273, 275, 278, 279, 281, 287, 291, 297, 303, 325, 347, 400, 401, 520, 532, 440
 Paszkiewicz Michał 154, 220, 225, 231, 235, 241
 Paszkiewicz Mikołaj 324, komornik tr. 551, 553, 554
 Paszkiewicz Piotr, starosta miciuński 222
 Paszkiewicz Stanisław 194, 200, 203, 206, 216, 220, 222, 225, 233, 238, 243, 245, 247, 248, 251, 295, horodniczy tr. 197, sędzia gr. tr. 252, 253, 255, 256, 258, 259, 268, 270, 277, 279, 284, 287, starosta metelicki 283, 290
 Paszkiewicz Stanisław, komornik tr. 405, 514, 516, 518, 520, komisarz graniczny mer. 510, 521, 528, 534, 539
 Paszkiewicz Stanisław Tadeusz, oboźny tr. 295, 297, 298, 301, pisarz ziem. tr. 302, 306, 308, 310, 311, 316, 317, 319, 320, 322, 324, 328, 329, 347, 353, 356, 358, 360, 390
 Paszkiewicz Tomasz, horodniczy tr. 348, 431, 444, 451, 456, horodniczy tr. 387, 395, 417, 428, 442, 453
 Paszkiewicz Tomasz, starosta metelicki 460, 465, 513, 516, sędzia ziemiański mer. 510, 517, 519, 522, 526, 548, 549
 Paszkowski, pogorzelec trocki 68
 Paszkowski Dominik 227, 233, 238, 243
 Paszkowski Florian 301, rotmistrz tr. 498

- Paszkowski Józef 369
Paszkowski Paweł 207, 216, 283, 289, 373, 377, 385, 387, 396
Paszkowski Paweł Józef 221, 222, 227, 234, 235, 239, 240
Paszkowski Lancchorowski Paweł Józef 306
Paszkowski Piotr 184, 204, 207, 216, 220, 221, 226, 230, 235, 240, 260, 396
Paszyc Ludwik 86, 87
Patopolski zob. Potopolski
Petrusewicz zob. Petruszewicz
Pawiński Adolf 5
Pawłowicz Antoni 385, 387
Pawłowicz Józef 184, 268
Pawłowicz Kasper (Kaspar), dworzanin J.K.M. 460, 466
Pawłowski Antoni 306, 372, 380
Pawłowski Franciszek 353, 396, 423, 453
Pawłowski Jan 167
Pawłowski Paweł Józef 230
Pawłowski Stanisław 429
Pawłowski Tadeusz 122, 126, 129, 141, 143, 260, 268, 273, 274, 298, 301, 303, 306, 308, 311, 368, 386, 414, rotmistrz smoleński 388, 400, 401, 428, 431, 451, 487
Pawłowski z Pawłówka Tadeusz, rotmistrz smoleński 417, 418
Pawłowski Wincenty 396, 423, 425, 453
Pągowski Wojciech 90
Petrasewicz Adam zob. Petruszewicz
Petrowski Jan 91
Petrusewicz (Petrasewicz) Adam Jan 85, 99, 252, 261
Petrusewicz (Petrusewicz) Antoni 129, 158
Petrusewicz Antoni Mateusz 100, 245
Petrusewicz (Petruszewicz) Benedykt 349, 375, 379, 414, 492
Petrusewicz (Petruszewicz) Dominik 397
Petrusewicz (Petruszewicz) Franciszek 46, 61–62, 75
Petrusewicz Jan 106, 127
Petrusewicz Łukasz 413
Petrusewicz (Petruszewicz) Mateusz (Matusz) 83, 84, 225, 233, 252, 349, 375, 379, 414
Petrusewicz Mikołaj Antoni, podwojewodzi wileński 61, 75, 92
Petrusewicz Symon (właśc. Szymon) 397
Petrusewicz (Petruszewicz) Wincenty 50, 62, 261
Peycz Antoni 385, 387, 396
Peycz Jakub 453
Piasecki Ignacy 292
Piasecki Jan, budowniczy smoleński 460, 360
Piasecki Chrzczonowicz Mikołaj Antoni 62
Piaśtowie 204
Piątkowski Kazimierz Walerian, pisarz gr. tr. 31, starosta łódzkiej 35, 46, 51, 52, 65
Piecewski Jan 195, 226
Piecewski Kazimierz 348
Pieszczyński Andrzej 260
Pietkiewicz Jan 141
Pietkiewicz Stanisław, regent 493, 508
Pietraszewicz Mateusz 425
Pietraszewicz (Pietrasewicz) Symon (właśc. Szymon) 425
Pietraszewski Ignacy, sędzia graniczny, komisarz cywilno-wojskowy upicki, podkomorzy J.K.M. 509
Pietraszewski Michał, oboźny upicki 543
Pietraszkiewicz (Pietraszkowicz) Aleksander 61, 84, 74, 91, 95, 99, 101, 103, wojskowiec tr. 31, 32
Pietraszkiewicz Franciszek 195, starosta micuński 236
Pietraszkiewicz Jakub 532
Pietraszkiewicz Józef 375, 379
Pietraszkiewicz Kazimierz (Kazmierz) 121, koniuszy tr. 138, 141
Pietraszkiewicz Mateusz 238
Pietraszkiewicz Strumił Piotr 203, 206, rotmistrz tr. 200, starosta micuński 195, 197, 198, 216, 220, 231, 241, 259, 365
Pietraszkiewicz Stefan 397
Pietraszkiewicz Tadeusz 291
Pietraszkiewicz Tomasz 148, 179, 184, 228, 233, 236, 238, 242, 348
Pietraszkiewicz Wiktor (Wiktory) 325, 375, 378, 397
Pietruszewicz Benedykt 319
Pietruszewicz Franciszek 39
Pietruszewicz Mateusz 146, 242
Pietruszewicz Wincenty 39
Pietrkiewicz Józef, chorąży wojsk pruskich 429, 431, 438
Piękowski Antoni 184
Pikiel Ludwik 289, 400, 401, 429, 431, porucznik brasławski 451
Pikiel Maciej 227, 232, 237, 242, 289, 349
Pikiel Michał 372, 381, 429, 431
Pilecki Dominik 62, 123

- Pilecki Kazimierz 251, 385, starosta budziłowski 123, 225, 231, 236, 241, 247, 378, 387, 428, 430, 436, 524, instygator skarbowy lit. 298, 303, starosta grykshiński 374
- Pilecki Maciej 260
- Pilecki Michał Dominik 62
- Pilecki Tymoteusz 292
- Pilecki Tymoteusz Maciej 303
- Pilecki Wincenty 225, 232, 236, 241, 349, 385, 387
- Piotr Biron, książę kurlandzki 364
- Piotrowicz Aleksander 260
- Piotrowicz Jerzy 141, 183
- Piotrowski Bartłomiej (Bałtromiej) 335, 385, 387
- Piotrowski Felicjan 375, 379
- Piotrowski Franciszek 325, 335, 397
- Piotrowski Jan 157, 158, 171
- Piotrowski Marcin 179, 195, 198, 220, 222
- Pióro Stanisław, porucznik petyhorski 81
- Piramowicz Grzegorz, kanonik kamieniecki 411
- Piramowiczowie 435
- Pius VI, papież 366
- Pjaciwski Jan prawd. Pachniewski 204
- Plasewicz Andrzej 195
- Plasewicz (Plesewicz) Benedykt 333–335, 374, 377, 413, 492
- Plasewicz Dominik 195, 196, 201, 261
- Plasewicz (Plesewicz, Plosewicz) Franciszek 373, 375, 378, 381, 413, 492
- Plasewicz (Plasowicz, Plausewicz, Plesewicz) Hieronim (Heronim) 225, 232, 237, 242, 312, 369, 375, 376, 379, 413
- Plasewicz Jakub 413
- Plasewicz (Plasowicz) Jerzy 113, 195, 232, 237, 242, 374, 377, 425
- Plasewicz (Plasowicz) Józef 195, 201, 225, 232, 237, 242
- Plasewicz (Plesewicz) Kazimierz 196, 374, 378, 413
- Plasewicz Leon 195, 196, 201, 216, 226, 328, 334
- Plasewicz (Plusowicz) Ludwik 358, 374, 378, 414
- Plasewicz Maciej 307, 318, 333–335, 337, 349, 373, 381, 413, 498
- Plasewicz (Plaszewicz) Mateusz 196
- Plasewicz (Plasewicz) Michał 128, 195, 196, 201, 217, 425
- Plasewicz (Plosewicz) Stanisław 162, 232, 237, 242, 261
- Plasewicz (Plaszewicz) Symon (właśc. Szymon) 195
- Plasewicz Tadeusz 268
- Plater 345
- Plausewicz zob. Plasewicz
- Plesewicz zob. Plasewicz
- Pliskowski Michał 203, 216, 220, 221, 228, 230, 235, 238, 240, 259, 268, 273, 274, mostowniczy miński 196, 201, 207
- Pliskowski Mikołaj 233, 243
- Pliskowski Stefan 39
- Plosewicz zob. Plasewicz
- Pluciński Jan 323, 328, 335, 337, 349, komornik oszmiański 397, namiestnik gr. tr. 417
- Plusowicz zob. Plasewicz
- Plasewicz zob. Plasewicz
- Plaza Stanisław* 24
- Pochrebecki zob. Pohrebecki
- Pociey (Pociej) Aleksander wojewoda tr. 85, 87–89, 92, 93, 109, 121, 131, 135, 142, 151, 158, 160, 161, 172, 180, 186, 189, 194, 196–199, 202, 205, 208, 211, 217, 223, 228, 233, 238, 243, 247, 248, 250, 252, 267, 274
- Pociey Leonard, strażnik lit. 205, 211, 267
- Pociey (Pociej) Ludwik, wojewodzie tr. 91, 93, oboźny lit. 101, 102, strażnik lit. 108, 110, 116, 131, 160, 175, 177, 189, 197, 200, 202, 205, 206, 211, 219, 221, 225, 229, 233, 238, 256, 267
- Pociejowie 177, 447
- Poczyński Aleksander 50
- Podbereski Tadeusz, skarbnikowicz wileński 441, komisarz cywilno-wojskowy tr. 486, sędzia ziemiański tr. 487, sędzia ziem. tr. 499, 502
- Podbipięta (Podbipienta) Ignacy Dobrogost 200, rotmistrz tr. 102, 113, 123–126, 128, 129, 131, 203, 206, 402
- Podbipięta (Podbipienta) Dobrogost (Dobrogost) Józef (Józefat) 115, 225, 229, 234, 239, sędzic gr. połocki 103, 217, 218, 223, podwojewodzi tr. 254, 256, 258, 259, 261, 271, 275, 278, 282, 295, 297, 298, 321, 326
- Podleski (Podlecki) Józef gr. 32, 49
- Podolski Tomasz, regent gr. tr. 175
- Podtopolski zob. Potopolski
- Podubiński Aleksander 368
- Pogorzelski (Pogożelski) Ignacy 425
- Pogorzelski (Pogożelski) Jakub 425
- Pogorzelski (Pogożelski) Józef 373, 377, 425

- Pogorzelski (Pogożelski, Porzelski) Tadeusz 373, 377, 425
Pogorzelski Walenty 195, 289, 373, 377, 385, 387
Pohoski Kazimierz 292, 311
Pohrebicki (Pochrebicki) Jakub 182
Pohrebicki Marcin 183
Pokubiata (Pokubiatta) Kazimierz 167, 220, 222, 233, 238, 243
Polrykowski zob. Potrykowski
Poławski Józef prawd. Popławski 369
Połongiewicz Jerzy 387
Połongiewicz (Połonkiewicz) Szymon 385, 387
Połubińscy 193
Połukord Jakub 165, 226, 230, 235, 240, 260, 269, 271, 372, 381, 390, 442
Pomian zob. Sokołowski z Pomianów
Poniatowski 10, 360
Popławski Antoni 230, 235, 240, 350, 373, 381
Popławski Jakub 375, 379
Popławski Wincenty, komornik tr., regent cywilno-wojskowy tr. 488
Porczewski Adam 284
Porczyński Mateusz 492
Porzelski zob. Pogorzelski
Poszolski Stanisław 268
Potoccy 48
Potocki Józef, krajczy koronny 411
Potocki Józef, wojewoda kijowski, regimentarz generalny wojsk koronnych 48
Potocki Piotr, starosta sńwiatyński 411
Potocki Stanisław Szczęśny, generał artylerii koronnej 465
Potocki Teodor Andrzej, prymas 31, 33, 36, 37, 46, 48, 51
Potopolscy (Patopolscy) 136, 138, 139
Potopolski (Podtopolski) Aleksander 138, 139
Potopolski (Podtopolski) Jan 138, 139
Potopolski Kazimierz, cześnik bielski 139
Potrykowski (Polrykowski) Józef, komisarz cywilno-wojskowy tr., porucznik tr. 486, sędzia ziemiański tr. 488, sędzia ziem tr. 499, 502, 508
Proniewicz Jan, komisarz graniczny mer. 510, 534, szambelan J.K.M. 513, 516, 518, 520, 521, 528, 538
Proniewicz Walerian 291
Prozor Józef, wojski i podstarości kowieński 164, 198
Przanowski (Przenowski) Jakub 231, 236, 241, 385, 387
Przebendowski Ignacy, wojewoda pomorski 346, generalny dyrektor poczt 410, 484
Przenowski zob. Przanowski
Przedziecki Antoni, referendarz lit. 211
Przyalgowski Andrzej, regent gr. wileński 127
Przygodzki (Przygocki) Michał 372, 381, 385, 387
Ptak Józef 50, 74
Puhowski Ignacy 350
Puhowski Kazimierz 350
Pułbeczek Ludwik 220, 222, 231, 236, 241, 292
Pułjański Ignacy 131
Pusz (Pusza) Jan 57, 99, 103, 130
Pusz Jan Ernest (Ernes) 141
Putwiński Józef 238, 295, 297, 298, 303, skarbnik żmudzki 268, rotmistrz smoleński 311
Puzyna Tadeusz, generał major wojsk lit., starosta filipowski 432
Rac Pałacki (Paładzki, Połucki) Topacz Antoni 106, oboźny tr. 99, 100, starosta budwiecki i rotmistrz tr. 121, cześnik tr. 137, 139, 141, 142, 156, 157
Rac (Racz, Rać) Jerzy 381, 385, 387
Rac Pałacki Maciej 247, 251, 377, 510, 513, 515, 517, 519, 522–531, 540–542, 546
Rac Stanisław 521, łowczyc tr. 423, sędzia graniczny mer. 511, 514, 516, 518, 528, 534, 549
Rachuba Andrzej 6, 7, 12, 17, 24, 26
Raciborski Tomasz 157, 158
Racz zob. Rac
Raczko Franciszek 122
Raczko Jakub 268, 285, 288, 291, 348, 358, 372, rotmistrz J.K.M. 187, 220
Raczko Tomasz 376, 379, 423
Raczko Władysław 376, 379
Rać zob. Rac
Radaman Andrej 7
Radkiewicz zob. Rodkiewicz
Radomański zob. Rondonański
Radoszewski Józef 139
Radoszewski Leon Jerzy 139, koniuszy tr. 147, 148, 156, 157, 169, 170, 172–175, 178, 179, 187, 194, 203, rotmistrz tr. 200, 206, 212, 216, 219, podczasz tr. 255, 276
Radwański Ignacy 374, 378
Radziejewski Kulupało zob. Kulupało Radziejewski
Radziejewicz Jerzy zob. Rodziejewicz
Radzikowski Antoni 295, 311, kuchmistrz tr. 306

- Radzikowski (Rodzikowski) Jerzy 195, 202, 207, 269, 271, 286, 288, 292, 349, 376, 397, 414
- Radziszewski Jan 222
- Radziwanowski Andrzej 492
- Radziwiłł Albrycht, starosta rzeczycki 211
- Radziwiłł Antoni, kanonik gnieźnieński i wileński 267
- Radziwiłł Jan Mikołaj, wojewoda nowogródzki 139
- Radziwiłł Karol Stanisław, miecznik lit. 185, wojewoda wileński 189, 257, 337, 342, 383, 403, 406, 415, 444, 457, 466, marszałek konfederacji koronnej 261–263, 267
- Radziwiłł Michał Kazimierz, marszałek nadworny lit. 49, kasztelan tr. i hetman polny lit. 56, 59, 61, 71, 74, wojewoda tr. 63–65, 85, wojewoda wileński, hetman wielki lit. 131, 142, 143, 145, 149, 160, 163, 166, 180, 185
- Radziwiłł Mikołaj Faustyn, wojewoda nowogródzki 49
- Radziwiłł Stanisław, generał major wojsk lit. 106, podkomorzy wielki lit. 364
- Radziwiłłowie 265, 366
- Raess de (Deraess, Dē Raēs) Antoni Stanisław, horodniczy tr. 128, 129
- Raess de (Deraes, de Rāes, de Raes) Franciszek 201, 234, 273, 295, wojskowicz 203, podwojewodzie tr. 216, sędzic ziem. tr. 220, 222, 226, 268, 277, 278, 284, 285, 287, 290, 298, 299, 301, 303–305, 309, sędzia gr. tr. 322, 324, 327–329, 332–334, 344, 345, 362, 372, 376, 380, 382, 384, pułkownik husarski lit. 352, 356, 382, 386, 390, 395, 399, 400, 428, 430, rotmistrz husarski lit. 358, 360, podczaszy tr. 432, 438, starosta giernakowski (błędnie) 358
- Raess de (de Raes) Hieronim 295, horodniczy tr. 247, 251, 298, 301
- Raess de (Deraes, Derāes, Deraess, Dereass, de Raēs, de Raes, de Raess, de Reas) Józef Mikołaj (Mikołaj Józef) 61, 63, starosta giernokolski 108, podwojewodzi tr. 129, 130, 132–134, 136, 138–141, 144, 147, 149, 151–153, 155, 156, 158, 160, 161, 166, 169–171, wojski tr. 168, 174, 175, 178, 180–182, 186–188, 194, 197, 198, 200, 202, 206, 212, 216, 219, 221, 229, 233, 234, 239, sędzia ziem. tr. 224, 245–247, 251, 254, 256, 258, 259, 267, 269, 270, 272–275, 277, 279, 286, 288, 289
- Raess de Kazimierz zob. Raess de Robert Kazimierz
- Raess de (de Raes) Kazimierz, starosta giernakowski 221, 226, wojskowicz tr., podwojewodzie tr. 216, 229, 234, 239, sędzic tr. 219, 251, 259, 271, 290, sędzia ziem. tr. (błędnie) 247
- Raess de Mikołaj Józef zob. Józef Mikołaj
- Raess de (Deraes, de Raes, de Rāes) Robert Kazimierz (Kazimierz) 310, 508, sędzic ziem. tr. 283, 285, 287, pisarz ziem. tr. *protunc* 295, 298, 301, 303, oboźny tr. 306–308, 310, sędzia ziem. tr. 311, 312, 316, 318, 320, 322, 324, 328, 329, 332–334, 336, 347, 352, 356, 358, 360, 367, 395, 398, 402, 416, 418, 420, 421, 436, 438, 441, 443, 451, 453, 456, 460, 485, 500, sędzia ziemiański 486–488, 490–492
- Raess de (Deraes, Deraess, de Raes, de Rāes) Tadeusz 336, wojskowicz 203, sędzia gr. tr. 201, 451–456, 460, 465, 486, 493, 498, 500, sędzic ziem. tr. 254, 259, 281, 284, 285, 287, 290, 306, 308, 311, 324, 347, 416, 418, 436, 438, 441, 443, 444, starosta giernakowski 324, 329, 330, 331, 360, 368, 372, 380, 399, 400, 424, 428, 430, 485, chorąży tr. 500, 505–507
- Raessowie de (Deraesowie) 344
- Ragalski zob. Rogalski
- Raiński Dominik 424
- Rajnicki zob. Raynicki
- Rak Adam 361
- Rakiewicz (Rakiewicz, Rokiewicz) Stefan 32, 35–37, 57, 121, 179, 183, 201, 207, 216, 227, 230, 235, 240, 261
- Rakiewicz (Rokiewicz) Tomasz 32, 35–37, 57, 121
- Rakint Adam 202, 207, 288
- Rakint Dominik (Dominik Antoni) 75, 78, 99, 100, 103, 121, 156, 158, 175, 179, 201, 207, 288
- Rakint Michał 99, 100, 202, 207
- Rakint (Rakintt) Sylwester 99, 100, 175, 179, 202, 207, 300, 368, komornik tr. 295, rotmistrz tr. 439
- Rakowski Józef 350
- Randomański zob. Rondomański
- Ranicki zob. Raynicki
- Rankiewicz Kazimierz 349
- Ratodzieżyński zob. Kołodzieżyński
- Ratowt (Ratoft, Ratowtt) Antoni 100, 114, 196, 227, 230, 234, 240, 260, 289, 296, 350, 373, 381
- Ratowt Ignacy 289, 306

- Ratowt Jan 369, 373, 400, 401, 417
Ratowt (Ratowtt) Jerzy 381
Ratowt (Ratowtt) Józef 350, 372, 380, 492
Ratowt (Ratoft, Ratowtt) Marcin 82, 100, 195, 230, 235, 240, 260, 369
Ratowt (Kotowtt, Ratoft, Ratowtt) Mateusz (Matusz) 82, 125, 160, 162, 163, 182, 216, 230, 234, 240, 260, 273, 350, 373, 381
Ratowt Piotr 32
Ratowt (Ratowski, Ratowtt) Tadeusz 100, 159, 160, 162, 163, 195, 198, 226, 230, 234, 240, 260, 292, 296, 350, 373, 381
Ratowt Trojan 99, 100
Ratowt (Ratowtt) Wincenty 486
Rawiński zob. Rowiński
Raynicki (Ranicki, Reynicki, Roynicki) Dominik 121, 184, 226, 227, 230, 235, 240, 374, 386, 387, 400, 401
Raynicki (Reynicki) Rey Jan 52, 56, 67, 68, 74
Raynicki Jan Krzysztof 306
Raynicki (Rajnicki, Ranicki, Rayniski, Reynicki, Runicki) Krzysztof 127, 226, 227, 230, 235, 240, 260, 271, 285, 288, 318
Rądomański zob. Rondomański
Rądomański zob. Rondomański
Rdułtowski Konstanty 120
Reass de zob. Raess de
Rejder zob. Reyder
Rekiewicz zob. Rakiewicz
Rembecki (Rębecki, Rombecki) Andrzej 121, 141, 335
Remling Antoni 396
Remling Jakub 287, 291
Remling Michał 368, 374, 378, porucznik J.K.M. 349, porucznik tr. 414
Repnin Nikołaj, poseł rosyjski 257, 258
Rescier Antoni 228
Rey Reynicki zob. Raynicki
Reybicz Jerzy 55
Reyder (Rejder) Piotr 268, 283, 291, 303, 348
Reyff (Reyf) Ignacy 281, 285, 287, 291
Reynicki zob. Raynicki
Rębecki zob. Rembecki
Roborowski Piotr 76
Rocki Jakub 439
Rodamański zob. Rondomański
Rodkiewicz (Radkiewicz, Rotkiewicz) Aleksander 220, 222, 227, 236, 241, rotmistrz słonimski 324, 330, 348, 368, 439, sędzia ziemiański mer. 511, 515, 519, 522, komisarz cywilno-wojskowy tr. 513, rotmistrz tr. 517, 526, sędzia ziem. mer. 550–554
Rodkiewicz (Rotkiewicz) Tadeusz 259
Rodomański zob. Rondomański
Rodziewicz Franciszek 116
Rodziewicz (Radziewicz) Jerzy 144, 154, 162, 179, 181, 184, 201, 204, 232, 237, 242, 245, 251, 268, 291, 298, 318, 332, 334, 335, 359, 360
Rodziewicz Józef 232, 237
Rodziewicz z Massalskich Regina 359, 360
Rodzikowski zob. Radzikowski
Rogalscy 487
Rogalski Jan 487
Rogalski (Ragalski) Jerzy 228, 229, 234, 239, 290, 487
Rogalski (Ragalski, prawd. Rogulski) Józef 234, 229, 239, 260, 268, 400, 401, 506, rotmistrz tr. 428, 430, komisarz graniczny tr. 487
Rogowski Marcin, pisarz skarbowy 411
Rogucki zob. Roguski
Rogulski Józef prawd. Rogalski 204
Roguski (Rogucki) Kazimierz 260, 291, 373, 381, 397, 423, 425, 486
Rokiewicz zob. Rakiewicz
Rokotański Franciszek Antoni 32, 35, 36
Romaniuk Przemysław Piotr 17, 22
Romanowicz Seybut Franciszek 156, 157
Romanowicz Ignacy 146, 186
Romanowicz Tadeusz 186
Romanowski Andrzej, rotmistrz oszmiański 439
Romanowski Antoni 349, 369
Romanowski Józef 290
Romanowski Józef 204, 387, mostowniczy wilkomierski 196, 284, 286, mostowniczy oszmiański 287, rotmistrz oszmiański 290, 385, 423, 425, mostowniczy witebski (błędnie) 183
Romanowski Karol 222
Romanowski Ksawery 349, 368, 372, 381
Rombecki zob. Rembecki
Rombowicz Franciszek 335
Rombowicz Heronim (właśc. Hieronim) 202
Rombowicz Ignacy 439
Romencza (Romęcza) Jakub 232, 237, 242
Romer Andrzej, starosta 453
Romer Antoni 268, 298, podstolic. tr. 113, 259, 295, 303, chorążyc tr. 321, 326, 332, 333, 335, starosta nowodworski 347, 360, 368, 383, 388, 423, 425, 428, 430, 458, podwojewodzi tr.

- 406, 441, 443, 451–453, 456, 487, 488, 490, 505, 508, sędzia gr. tr. 454
- Romer (Römer) Damazy, chorążyc tr. 386, 403, 423, 425, kapitan wojsk pruskich 332, 333, 335, 347, 353, 356, 368, 395, 413, 428, 430, 436, 451, 453, 456, 460, chorąży tr. 384, 438, 486, 487, 492, 493, 498, 507, podkomorzy tr. 500, 502
- Romer Franciszek, skarbnik tr. 147
- Romer (Römer) Ignacy 232, 237, 242, 349
– podkomorzyc tr. 108, starosta menczelski 121
– podstolic tr. 297, 337
- Romer (Römer) Jakub 114, 226, 261, podstolic tr. 297, 337, 396
- Romer (Römer) Jan, horodniczy tr. 147, sędzia gr. tr. 175, 179, 194, 197, 198, 200, 202, 206, 219, 221, 224, 225, 229, 233, 239, podwojewodzi tr. 245, 246, 251, sędzia ziem. tr. 250, 254–256, 267, 268, 277, 279, 281, 283, 285, 287, 289, 290, 293, 306–308, 310, 311, 318, 320, 322, 324, 328, 329, 352, 356, 358, 360, 384, 386, 390, 413, 438, 453, 456, 460, 465, 466
- Romer (Römer) Jerzy 51, podstolic tr. 65, 134, 137, 236, 241, podstoli tr. 231
- Romer (Römer) Kazimierz 349, 373, 381, podstolic tr. 396, podstoli tr. 487
- Romer (Römer, Remer) Mateusz, generał artylerii lit. 112, 119, 120, 178, 192, 206, 211, 212, 265, 364, 365, 394, 408, 434, 450
- Romer (Römer, Röemer) Mateusz, podstoli tr. 31, 35, 36, 76
- Romer (Römer, Röemer) Mateusz, starosta żośleński 31, 32, 35–37, 39, 42, 58
- Romer (Römer) Michał, chorążyc tr. 84
- Romer Stefan 113
- Romer (Römer) Stefan Dominik, chorążyc tr. 77, 82–84, pisarz gr. tr. 90, 94, 95, 99, 100, 102, 103, 105, 109, 113–115, 121, sędzia ziem. tr. 122, 129–131, 134, 135, 142, 143, 145, 149, 155, 157, 160, 161, 165, 166, 175, 178, 180, 182, 183, 189, 194, 196, 197, 199, 200, 202, 206, 208, 219, 221, 224, 225, 229, 233, 238, 245, 246, chorąży tr. 247, 250, 254, 256, 258, 259, 276, 277, 279–283, 287, 289, 293, marszałek konfederacji tr. 262, 267, 268, podkomorzy tr. 284, 290, 295, 297, 298, 301, 303, 306–308, 310–312, 318, 322, 324, 328, 329, 332–334, 336, 339, 350–352, 354, 356, 358, 360, 371, 376, 377, 380, 382–384, 386, 390, 391, 394, 399, 400, 402–404, 413, 415, 416, 418, 420, 421, 423, 424, 428, 430, 436, 438, 453, 456–458, 466, 486–488, 490, 507, komisarz skarbowy lit. 367
- Romer (Römer, Röemer) Stefan Jerzy, wojski tr. i sędzia gr. tr. 31, 32, 35–39, 42, 45, 51, podwojewodzi tr. 63–65, chorąży tr. 67–69, 76, 78, 83, 121, 247, 249, 250
- Romerowie (Römerowie) 192, 206, 212, 266, 315, 434, 450
- Romeyko zob. Hurko
- Romęcza Jakub zob. Romencza
- Rondomański Andrzej 492
- Rondomański Antoni 169, 277, 318–320, 323
- Rondomański (Rądomański) Dominik 217, 334, 358, 375, 382
- Rondomański (Rodomański) Felicjan 323, 353
- Rondomański (Radomański, Rądomański, Rodomański) Franciszek 114, 121, 125, 144, 149, 217, 228, 230, 233, 235, 238, 240, 242, 259, 281, 286
- Rondomański (Radomański, Rądomański, Rodomański) Ignacy 125, 141, 149, 202, 207, 217, 228, 230, 235, 240, 251
- Rondomański (Rądomański, Rundomański) Jakub 323, 334, 358, 373, 381
- Rondomański (Radomański, Rądomański, Rodomański, Rundomański) Jan 121, 144, 149, 179, 217, 227, 230, 235, 240, 251, 260, 271, 284, 287, 292, 297, 300, 301, 318, 323, 349, 373, 381, 405
- Rondomański (Radomański, Rądomański, Rodomański, Rundomański) Józef 107, 114, 121, 124, 144, 149, 179, 207, 217, 227, 230, 235, 240, 251, 260, 271, 273, 274, 284, 287, 288, 290, 297, 318, 423
- Rondomański (Rądomański, Rundomański) Kazimierz 251, 334, 337, 358, 374, 382
- Rondomański (Rądomański, Rądomański, Rodomański, Rundomański) Leon 169, 182, 184, 195, 198, 204, 216–217, 221, 222, 225, 228, 232, 237, 242, 281, 284, 286, 288, 292, 318, 323, 325, 333–335, 348, 353, 356, 359, 361, 372, 381, 390, 396, 400, 401, 403, 425, 454, 458, 460
- Rondomański (Rądomański, Rodomański) Ludwik 204, 216, 221, 222, 228, 232, 237, 242, 251, 260, 273, 275, 277, 279, 281, 284, 286, 295, 318, 323, 335, 348, 353, 359, 372, 381, porucznik tr. 324, 333, 334, 396, 417, 418

- Rondomański (Rudomański, Rundomański) Mikołaj 217, 273, 274, 288, 291, 318, 323, 358, 369, 373, 381, 386, 388, 400, 401
- Rondomański (Rądomański) Stanisław 144
- Rondomański (Randoński, Rądomański, Rodomański) Stefan 39, 50, 121, 125, 141, 259, 282, 285, 292
- Rondomański Tomkowicz (Tankowicz) Stefan 277, 279, 287
- Rondomański (Rądomański) Tadeusz 334, 358
- Rondomański (Rodomański) Władysław 107, 125
- Rondomański (Rądomański) Wojciech 52, 56, 144
- Ror, dawny posesor królewsczyzny w woj. tr. 43
- Rossochacki (Rosochacki) Aleksander 261, 286, 311, 375, rotmistrz tr. 297, 303, 307, 368, 378, 423, 429, 466, 492, 498
- Rossochacki Antoni 423, rotmistrz tr. 498
- Rossochacki (Rosochacki) Franciszek 374, 378, rotmistrz tr. 423, 466, 498
- Rossochacki (Rosochacki) Jan 368, 375, 378, 418, rotmistrz tr. 387, 414, 431, 451, rotmistrzewicz tr. 421, 423, 429, 437, sukkolektor gr. tr. 438, 444, wiceregent ziem. tr. 457, 466, pisarz ziemiański tr. 487, 488, pisarz aktowy ziemiański tr. 492, 493, 498, 499, 502, komornik tr. 396
- Rossochacki Józef 423, rotmistrz tr. 439, 459, 466, 493, 498
- Rossochacki Onufry 498
- Rossochacki (Rosochacki, Rosochocki) Rafał 304, 318, 324, 334, 349, 372, 375, 378, 381, 396, 492, 498
- Rossochacki (Rosochacki) Stanisław 375, 379, 423
- Rossochacki (Rosochacki) Wojciech 375, 378, 423
- Roszczewski Adam 201, 292
- Roszczewski Jan, ekonom sumiliski 425
- Roszczewski Józef 260, 423
- Roszczewski Tomasz 423
- Rościszewski (zapewne Krzysztof Franciszek) 37
- Rościszewski Krzysztof Franciszek, podstoli plocki 31, 35, 58, podstoli tr. 39, 40, 42, 49
- Rotkiewicz zob. Rodkiewicz
- Rowba I., komornik tr. 318
- Rowiński Adam 375, 379
- Rowiński Bogusław 375, 379, 385, 387, 397
- Rowiński Franciszek Ignacy 233, 238, 242
- Rowiński Ignacy 227, 251
- Rowiński Jakub 439
- Rowiński Józef 396
- Rowiński (Rawiński) Wacław 123, 157, 254, 289
- Roynicki zob. Raynicki
- Rozemberk Józef 426
- Rozwodowski Antoni 136
- Różewicz zob. Rużewicz
- Różyccy 436
- Różycki Antoni 435, 436
- Rucewicz Jerzy, strażnik brasławski 428, 431
- Rucki Antoni 62
- Rudkiewicz Jerzy 369
- Rudkowski Michał 369
- Rudnicki 507
- Rudnicki Jan 167
- Rudomański zob. Rondomański
- Rudzikowski Jerzy 382
- Rudziszewski Jan 221
- Rufus (niezidentyfikowany) 407
- Rumbowicz (Rumboicz) Bartłomiej 304, 414
- Rumbowicz Heronim (właśc. Hieronim) 207, 228, 232, 237, 242
- Rumbowicz Kazimierz 228, 232, 237, 242, 374, 378
- Rundomański zob. Rondomański
- Runicki zob. Raynicki
- Rusiecki Michał 86, 88
- Rusiecki Paweł 74
- Rusiłowicz Antoni 217
- Ruszczyc Mikołaj, starosta tautuski 81
- Rużewicz Aleksander, oboźny tr. 61
- Rużewicz (Różewicz) Antoni 141, 182, 235, 259, 297, strukczaszy tr. 165, strukczaszy tr. 196, 201, 203, 216, 228, 230, 240, 268, 281–283, 286, 287, 302, 307, 311, 319, 323, 325, 328, 330, 336, 347, 353, 403, 456
- Rużewicz (Różewicz) Dominik 113
- Rużewicz (Różewicz) Ignacy 374, strukczaszy tr. 405, 458, strukczaszy tr. 417, 428, 430, 436, 444, 456, 457, komisarz cywilno-wojskowy tr. 486, komisarz graniczny tr. 488, rotmistrz brasławski 423, 438
- Rużewicz (Różewicz) Józef 141
- Rybiński z Rybna (na Rybnie) Antoni Tomasz 194, 200, 206, 216, porucznik J.K.M. 156, 158, 203, 225, starosta posudoński 197, 229, 234, 239, koniuszy tr. 254, 255, 281, 285, 288, 295,

- 297, 298, 303, 316, 317, 319, 320, 332–334, 336, 348, 353, 356, 358
- Rychlicki Karol, rotmistrz nowogrodzki 551, 553
- Rychlicki Onufry 292, 413, 517, rotmistrz tr. 513, 516, 519, 521, komisarz graniczny mer. 528, 534, 539, 549
- Rychlicki (Ryhlicki) Tadeusz 382, 386, 388, 453, 458, starosta rządziski 283, 292, 303, 368, 374, rotmistrz tr. 460, 465
- Rychlicki Tadeusz Stanisław 281
- Rydzewicz Adam 242
- Rydzewicz Józef 231, 236, 241
- Rydzewicz Kazimierz 334
- Rydzewski Kazimierz 304, 350
- Ryhlicki zob. Rychlicki
- Rykaczewski Adam 251, 281, 291, 303, 311, 353, 374, 377
- Rykaczewski Ignacy (Ignancy) 251, 304, 353, 374, 377, 439
- Rykaczewski Szymon 291
- Rymowicz Stanisław 128
- Rymsza Onufry, regent ziem. tr. 400, 401, 416–418, 438
- Rynkiewicz Ignacy 122, 126
- Rytrych, generał adiutant 367
- Ryży Antoni 374, 377, 397
- Ryży Michał 439
- Ryży Stanisław 349, 373, 377
- Ryży Tadeusz 292
- Ryży Tomasz 373, 374, 377, 397
- Rzązewski Stanisław Aleksander (Aleksander), cześnik łukowski 73, 74
- Rzewski, generał rosyjski 327
- Sabowicz Jerzy 260, 350
- Sacewicz Kazimierz 487
- Sadkiewicz (Satkiewicz, prawd. Sadkowski) Jan 424
- Sadkiewicz (Sadkowicz, Satkiewicz) Mateusz 374, 378, 396, 424
- Sadkowski (Sądkowski, prawd. Sadkiewicz, Sudkowski) Jan 373, 377, 380
- Sadłucki Józef 385, 387
- Sadowski Bronisław 82
- Sadowski Józef 289
- Sadowski Kazimierz (Kaźmirz), marszałek dworu 201, wójt janiski 203, 225
- Sadziewicz zob. Szadziewicz
- Sagatowski Andrzej 251, starosta rzeczowski 386
- Sagatowski (Sagattowski) Szymon (Symon) 387, 437, porucznik żmudzki 220, krajczy tr. 245, 246, 249, 251, 268, 281, 283, 285, 287, 290, 297, 298, 301, 303, 306, 311, 318, 322, 324, 332–334, 336, 348, 351, 352, 354, 356, 358, 360, 368, 377, 380, strażnik tr. 385, 395, 436, 438, 451, 456
- Saicz zob. Sawicz
- Sakowicz Antoni 184, 196, 199, 202, 204, 207, 226, 230, 235, 240, 269
- Sakowicz Kazimierz (Kazimier) 202, 207, 226, 231, 236, 241, 376, 397
- Sakowicz Mikołaj 397
- Sakowicz Wiktory 184
- Sałwa Adam 516
- Samowski Felicjan 349, 369
- Samowski Jakub 39
- Samowski Józef 165, 201, 207, 227, 230, 235, 240, 260, 281, 286, 287, 396
- Samowski (Semowski) Michał 196, 201, 203, 207, 227, 230, 235, 240, 268, 281, 286, 287, 291, 332, 334, 335, 368, 396, 401
- Sańkowski (Sanikowski, prawd. Sieńkowski) Dominik 372, porucznik tr. 385, 401, 405, 413
- Sańkowski (Sanikowski) Emanuel, koniuszyc tr. 487
- Sańkowski Franciszek, komornik wołkowyski 245, oboźny tr. 318, 320, 367, koniuszy tr. 405
- Sapieha Aleksander Michał, hetman polny lit. 300, kanclerz lit. 347
- Sapieha Antoni Kazimierz (Kazimierz), kasztelan tr. 72
- Sapieha Jan Fryderyk, kanclerz lit. 71
- Sapieha Józef Stanisław, biskup koadiutor wileński 115
- Sapieha Kazimierz Nestor 486
- Sapieha Michał Antoni, wojewoda podlaski 115, 119, podkanclerzy lit. 130, 154
- Sapieha Michał Józef, wojewoda podlaski 55
- Sapieha Paweł Jan, wojewoda wileński 55
- Sapiehowie 193
- Šapoka Adolf 461
- Sapranowski Jerzy 397
- Sarnacki Jerzy 57
- Sarosiek Franciszek 183
- Satkiewicz zob. Sadkiewicz
- Saviščevas Eugenius 7
- Sawicki Jakub 46
- Sawicki Jerzy 425
- Sawicki Maciej 356, 400, chorąży 401
- Sawicz (Saicz) Andrzej 35–37, 75, 87, 143, 154

- Sawicz Stanisław 35, 36, 39
Sawicz Zabłocki zob. Zabłocki Sawicz
Sawlewicz Jakub 128
Sądecki Jan 165
Sądkowski zob. Sadkowski
Sągajło Piotr, starosta rudnicki 167
Sciamion M. 82
Scipio Hermenegild (Hermenegilt) 425
Szczęsnowiczowie zob. Szczęsnowiczowie
Szczodro zob. Szczodro
Selawa zob. Siellawa
Semowski zob. Samowski
Sempliński Dominik, skarbnik tr. 400, 401
Sempliński Ignacy 395
Senkiewicz zob. Sienkiewicz
Sereyko Michał 374, 377
Setgwił zob. Stegwił
Seybut Romanowicz zob. Romanowicz Seybut
Sieklucki Rafał, podstarości lidzki 105, 106
Sieklucki Stanisław 290
Siellawa 121
Siellawa Antoni 260, 425
Siellawa Jan 207, 248
Siellawa (Sielawa) Jan Antoni, starosta woźniczański 113, 139, 141, 196, 202, 216, 220, 222, 226, 230, 234, 239
Siellawa Jan Józef 52, landwójt magdeburski tr. 57, 84
Siellawa Józef 133
Siellawa (Sielawa, Siellawo, Sillawa) Kazimierz 133, 220, 221, 229, 234, 239, 260, 286, 288, 290, 413, 423, 425
Siellawa (Sielawa) Kazimierz Józef 84–85, 141, starosta woźniczański 95, 113, 146, 183, 232, 237, 242, 292
Siellawa Leon 32, 35, wójt tr. 78
Siellawa (Sielawa) Michał 128, 133, 196, 201, 207, 216, 230, 235, 240, 247, 251, 261, 268, 271, 273, 311, 373, 377, 397, 401
Siellawa (Sielaw, Sielawa, Silawa) Piotr 52, 57, 58, 133, 146
Siellawa (Sielawa) Stanisław 401, 492, 498
Siellawa (Sielawa) Stanisław, podstarości tr. 31, 33, 36, 37, 39, 41, 44–46, 49, 50–52, 58, 60, 67, 69, 83, 89, 90, 91, 95, 99, 101, 104, 107, 109, 114, 116, namiestnik gr. tr. 63
Siellawa (Sielawa) Stefan 57, 58, 65
Siellawa (Sielaw, Sielawa, Selawa) Tadeusz 52, 57, 58, 113, 133, 146, 196, 202, 225, 229, 232, 234, 237, 239, 242, 260
Siellawa (Sielawa) Wincenty 196, 260, 271, 283, 286, 288, 291, 318, 368, 397, 414, 425, 442
Siemaszko Adam 375, 379
Siemaszko Andrzej 203, 221, 225, 231, 235, 241, 325, 373, 377, horodniczy miński 346
Siemaszko Antoni, starosta oleśnicki 281, 283, 285, 290
Siemaszko (Sieraszk) Jan 228, 233, 238, 242, 289, 397, 511, 514, 516, 518, 520, 522
Siemaszko Jerzy 155, 231, 233, 236, 238, 241, 243, 251
Siemaszko Marcin 439
Siemaszko Mateusz 165, 228, 233, 238, 242
Siemaszko Szymon 289
Siemaszko Tadeusz 350
Sieniawski (Sienawski) Kazimierz 230, 235
Sienkiewicz (Senkiewicz, Siękiewicz) Adam, sędzic ziem. tr. 461, 486, komisarz graniczny tr. 488
Sienkiewicz (Sinkiewicz, prawd. Simkiewicz) Andrzej 369
Sienkiewicz Antoni 230, 295
Sienkiewicz (Siękiewicz, Sinkiewicz) z Sienków Ignacy 172, 179, 234, 254, 301, 345, stolnikowicz tr. 219, 221, 228, 229, 239, 261, 268, 271, 283, starosta smilgiański 277, 279, 285, 287, 290, 295, 298, 307, 311, 312, 316, 325, 333–335, 347, 353
Sienkiewicz Jakub, rotmistrz tr. 307, 316, 399, 400, sędzic ziem. tr. 402
Sienkiewicz (Sinkiewicz) Jan 229, 234, 239, 260
Sienkiewicz (Siękiewicz) Józef 103, 115, 207, 217, 260, 292
Sienkiewicz (Siękiewicz, Sinkiewicz) Józef Eustachy (Eustachi, Eustach, Ewstachy, Józef Antoni), stolnikowicz tr. 74, 154, miecznik tr. 130, 165, 216, 219, 221, 225, 229, 233, 239, 285, 286, 289, 291, 292, sędzia gr. tr. 245, 246, 251, 254, 256, 258, 259, 268, 270, 273, 275, sędzia ziem. tr. 295, 297, 298, 301, 303, 306–308, 310–312, 316, 318, 320, 322, 324, 328, 329, 347, 358, 360, 371, 376, 377, 380, 382, 384, 390, 399, 400, 404, 420, 421, 438, 456
Sienkiewicz (Siękiewicz) Marcin (Marcjan) Dominik, łowczy brasławski 31, 35, 37, 64, stolnik tr. 74, 77, 78, 102, 109, 113, 121, 138, 139, 141, 160, 161
Sienkiewicz (Siękiewicz) Michał 74
Sienkiewicz Stanisław 381

- Sienkiewicz Tomasz, łowczy inflancki 35
 Sieńkowski Dominik prawd. Sańkowski 380
 Sieraszo zob. Siemaszo
 Siestrzencewicz (Siestrzęciewicz) Ludwik Bohusz (Bohun) 221, 222, 285, 287, 291
 Sievers Jakob, poseł rosyjski 497
 Siewruk Benedykt 260
 Siękiewicz zob. Sienkiewicz
 Siława zob. Siellawa
 Sillawa zob. Siellawa
 Simkiewicz Andrzej prawd. Sienkiewicz 381
 Sinicki Józef 423
 Sinkiewicz zob. Sienkiewicz
 Sipański zob. Sipiński
 Sipayłło (Sipayło) Adam 374, 378
 Sipayłło (Sipiały) Jerzy 88
 Sipiński (Sipański) Józef 230
 Sipiński Stanisław 82, 83, 85, 86
 Sipiayłło zob. Sipayłło
 Sipowicz Jakub 195
 Siruciowie (Syruciowie) 342
 Siuruc Florian 507
 Siuruc (Syruc) Jakub 203, podczaszy inflancki 162, 194, 198, 200, 206, 216, 227, 254, 256, 259, 281, 283, 285, 287, 290, 295, 298, 303, podczaszy kowieński 148, 301, podczaszy wilkomierski (błędnie) 197
 Siuruc (Syruc) Piotr 259
 Siuruc Szymon, kasztelan witebski, starosta kowieński 198
 Siwicki Bernard 414, starosta rakaciejski 440, 460, 466
 Siwicki Bonifacy 372, 377, chorąży wojsk pruskich 439
 Siwicki Ignacy 454, starościc rakaciejski 332, 333, 335, 374, 378, 425, 428, 430, 440, starosta rykaciejski 395, strażnik tr. 507, 508
 Siwicki Dormątt (Dermott, Domątt) Jan Dominik, starosta rakaciejski 225, 232, 237, 242
 Siwicki Jan, oboźny tr. 551, 554, oboźnic tr. 553
 Siwicki Józef, starosta rakaciejski 466
 Siwicki Kastuli (Kastanty, Kostuli) 510, starościc rakaciejski 291, rotmistrz tr. 298, 303, szambelan J.K.M. 460, oboźny tr. 513, 515, 519, 522–530, 538, 545, 546
 Skarbek Józef 146, 492, 499
 Skarbek Marcin 195, 245, 289
 Skarżyński (Skarzyński, Skażyński) Antoni 68, 100, 184, 195, 198, 216, 227, 232, 237, 242, 268, 281, 283, 285, 290, 312, 324, 329, 333, 353, 360, 373, 374, 377
 – skarbnik tr. 203, 307, skarbnikowicz tr. 309
 – komornik tr. 306, 311
 – dworzanin skarbowy tr. 332, 335
 – budowniczy tr. 396, 400, 401, 442, 444, budowniczy 425
 – komisarz cywilno-wojskowy tr. 486, 498
 Skarżyński Benedykt (Bededykt) 68, 74, 91, 100, 114, 154, 162, budowniczy tr. 194, 200, 203, 206, 232, 237, 242, 254, 259, 268, 290, 318
 Skarżyński Dominik 487
 Skarżyński (Skarzyński) Ignacy 486, 492
 – komornik tr. 221
 – sędzic ziemiański 489, komisarz cywilno-wojskowy tr. 504
 Skarżyński (Skarzyński) Jan 39, 68, 74, 100, 136, 141, 154, 162, 167, 169, 170, 203, 220, 221, 233, 237, 238, 242, 243, 252, 253, 255, 269, 273, 425, 492
 – rotmistrz tr. 306
 – skarbnikowicz tr. 396, 425, 451
 Skarżyński (Skarzyński) Jan Michał (Jan Kazimierz), komornik tr. 184, 195, 197, 198, 200, 206, 216, 219, 227, 232, 242, 247, 251, 259, 268, 273, 277, 278, 281, 283, 285, 287, 290, 300, 303, 307, 311, 312, 316, 319, 325, 332, 333, 335, budowniczy tr. 345, 348, 353, 355, 356, 358, 360, 372, 380, 384, 386, 389, 396, 405, 413, 416, 425, 428, 430, 436, 438–439, 441, 444, 451, 453, 456, 486, horodniczy tr. (błędnie) 418
 Skarżyński Jerzy 136, 141, 154, 162, 165, 167, 169, 170, 221, 222, 227, 233, 238, 243, 261, 269
 Skarżyński Józef 154
 Skarżyński (Skarzyński) Marcin 68, 162, 167, 169, 170, 201, 220, 222, 227, 232, 233, 238, 242, 243
 Skarżyński Michał, skarbnikowicz tr. 487
 Skarżyński Piotr 39, 68, 74, 100, 216, budowniczy tr. 101, 102, 113, 121, 179
 Skarżyński Stanisław, skarbnikowicz 487
 Skarżyński Tadeusz 374
 Skarżyński Teodor 68, 100, strukczaszy tr. 65
 Skarżyński Teodor Michał 74
 Skarżyński Tomasz 136, 141, 154, 167, 169, 170, 196, 222, 227, 232, 237, 269, 290, 332, 334, 335, 353, 378, 400, 401
 Skarżyński Tomasz, budowniczy tr. 360, 487

- Skarżyński (Skarzyński) Tomasz, sędzic ziem.
tr. 493, 498, sędzia ziem. tr. 501
- Skilańdz (Szkiłańdz) Kazimierz 228, 233, 236,
238, 242, 291, 397
- Skinder Andrzej 291, 375, 379, 532
- Skinder Antoni 291
- Skinder (Skindar) Ignacy 184, 233, 236, 238,
242, 348, 359, 368, 395, łowczy bielski 226
- Skinder Jakub 179, 184, 204, 330
- Skinder Stanisław 196, 233, 236, 238, 242, 291,
349
- Skogulewicz zob. Szwogulewicz
- Skołowski zob. Sokołowski
- Skorohobaty Antoni 141
- Skorulski Tadeusz 289
- Skorupski Romuald 414
- Slidzia zob. Klidzia
- Slizień Kazimierz, chorąży J.K.M. 424
- Sławuta (Słauta, Sławieta) Maciej 359, 374, 377
- Ślucky zob. Stucky
- Snarski Jakub 292
- Sobański Tadeusz, budowniczy oszmiański
530, 532, 541
- Sobieski Jakub, królewicz 34
- Sobolewski Karol 221, 222, 226
- Sobolewski Maciej 292
- Sobolewski Tomasz 439
- Sobotkowsy 437, 438
- Sobotkowski Aleksander 438
- Sobotkowski Ignacy 438
- Sobotkowski Józef Andrzej, chorąży petyhorski
437, 438
- Sobotkowski Jan 437, 438
- Sobotkowski Jan, rotmistrz wojsk lit. 437, 438
- Sokołowski Andrzej 95, 207, 217, 225, 260,
289, 333–335, 423
- Sokołowski Antoni 320
- Sokołowski Barnaba 306
- Sokołowski Franciszek 320
- Sokołowski Hipolit 320
- Sokołowski Jakub 311, 350, 417
- Sokołowski (Sokołowski) Jan 220, 222, 320,
374, 378, 442
- Sokołowski (Skołowski) Józef 320, 333–335, 442
- Sokołowski Józef, ojciec 320
- Sokołowski Leon Wojdak 319, 320
- Sokołowski z Pomianów Kazimierz Wincenty
102, 220, 222, 226
- Sokołowski Maciej 320
- Sokołowski Marian* 5
- Sokołowski Mateusz 320
- Sokołowski Michał 417
- Sokołowski Piotr 320
- Sokołowski Roman 380
- Sokołowski Szymon (Symon) 320
- Sokołowski Tadeusz 320, 372
- Sokołowski Tomasz 227, 306
- Sokołowski Władysław 35–37, 49–50
- Sołłohub Dowoyna Jan Michał, podskarbi wielki
lit. 70, 96, 97
- Sołtyk Kajetan, biskup krakowski 178, 261
- Sołwid Mnichowicz zob. Mnichowicz Sołwid
- Somorok Adam 372, 381
- Sopoćko Ignacy 196, 217, 226, 232, 237, 242
- Soroka Jan 171
- Sowgin Antogiński na Antoginiu Benedykt
74, 85
- Sowgin Jan 85
- Sowgin Antogiński z Antoginia Michał 46,
komornik tr. 51, 52, 57, 68, 85
- Splepawiński Andrzej 58
- Srzedziński Adam 291
- Stabiński Antoni 281, 287, 292, 492, oboźnic
tr. 284
- Stabiński Franciszek 375, 379, 425, oboźnic
tr. 284
- Stabiński (Stabyński) Ignacy 76, 99, 107, 125,
182, 183, 198, 201, 227, 230, 235, 240
- Stabiński Jan 163
- Stabiński Jerzy 131, 151, 154, 155, 165, 179,
196, 227, 234, 239, 260, 286, 287, 291
- Stabiński Józef 50, 61
- Stabiński Józef 373
- Stabiński Michał 32, 35, 46, 50, 62, 74, 75, 107,
121, 125, 132, 145
- Stabiński Stanisław 356
- Stabiński Stefan 62, 107, 130, 139, 148, 159,
161–163, 172, 175, 195, 204, 227, 230, 235,
240, 247, 251, 259, 268, 281, 287, 290, 299,
356, 375, 379, oboźny tr. 141, 179, 284, 285,
297
- Stabiński Wincenty 425
- Stabrowski zob. Stambrowski
- Stabyński zob. Stabiński
- Stacewicz 531, 547
- Stacewicz (Stecewicz) Felicjan 260, 439, 511,
514, 516, 518, 520, 538, 543, 547
- Stacewicz Florian 522
- Stacewicz (Staczewicz) Franciszek 37, 62, 75, 99
- Stacewicz Maciej 322

- Stacewicz Marcin 375, 379
 Stacewicz Mateusz 291, 330, 385, 387
 Stackelberg (Sztakelberk) von Otto, dyplomata rosyjski 337, 338, 341
 Staczewicz zob. Stacewicz
 Stadnicki Kołęda zob. Kolenda Stadnicki
 Stambrowski (Stabrowski) Andrzej 287, 375, 378, 414, 492
 Stambrowski (Stabrowski, Stombrowski) Benedykt 291, 325, 492
 Stambrowski (Stembrowski) Bonifacy 368, 492, 499
 Stambrowski Felicjan 499
 Stambrowski (Stombrowski) Ignacy 492
 Stambrowski (Stabrowski) Jan 414
 Stambrowski (Stabroski, Stabrowski) Józef 82, 100, 381
 Stambrowski (Stąbrowski) Piotr 498
 Stambrowski (Stabrowski) Sylwester 374, 378, 499
 Stangwiła zob. Stegwił
 Staniewicz Antoni, strukczaszy tr. 334
 Staniewicz Dominik 95
 Staniewicz Ignacy 353, komornik tr. 499, 502, rotmistrz tr. 405
 Staniewicz Jan 167
 Staniewicz Jerzy 141, 146, 165, 179, 203, 259, kuchmistrz tr. 281–283, 288, 302, 334, 347, 353, 403, 405, 439, 454, rotmistrz tr. 297, 325, 330, kuchmistrzewicz i rotmistrzewicz tr. 323
 Staniewicz Józef 304, 368, 396
 Staniewicz Michał 103, 121, 146, 156, 158, 165
 Staniewicz Onufry 319, 380, 382, 428, 431, 508, rotmistrzewicz tr. i kuchmistrzewicz 325, 330, 361, 403, kuchmistrz tr. 487, 488, 490, 492, 493, regent gr. tr. 485, 491, rotmistrz tr. 323, 368, 395, 405, 417, 418, 425, 442, 454, 457, 460, 466
 Staniewicz Paweł 113
 Staniewicz Tomasz 146, 165, 184, 230, 235, 240
 Staniewicz Wincenty 396
 Staniewski Kazimierz 386, 387
 Stanisław August, król polski 6, 9–12, 15, 18, 208, 210, 214, 215, 217, 223, 225, 243, 249, 250, 252, 255, 257, 261, 267, 269, 271, 277, 278, 282, 293, 298, 299, 305, 309, 311, 313–316, 320, 326, 337–341, 346, 347, 354, 361–363, 365–367, 390–394, 398, 406, 409–413, 415, 421, 427, 431, 432, 435, 436, 440, 443–445, 449, 452, 457, 459–461, 466, 467, 483, 485, 486, 492–494, 498, 507–509, 511, 529, 546, 547
 Stanisław Leszczyński, król polski 44, 437
Stankevič Adam 6, 26, 461, 467
 Stankiewicz Gabriel (Gabryel) 373, 381
 Stankiewicz Jerzy 289
 Stankiewicz Billewicz Kazimierz, stolnik żmudzki 81
 Stankiewicz Mateusz 114
 Stankiewicz Stanisław 372, 381
 Starzeński Józef, skarbnik smoleński 357, 359
 Stasiuniewicz Jan 369
 Stawiński zob. Strawiński
 Stawski Maciej 196
 Stąbrowski zob. Stambrowski
 Stecewicz zob. Stacewicz
 Stegwił (Stegwił, Stegwiło, Stengwiłło, Steygwił, Stęgwiłło) Ignacy, rotmistrz smoleński 426, 429, 431, 441, 444, 451, 459, rotmistrz tr. 439, 493, 501, komisarz cywilno-wojskowy tr. 488, sędzic ziemiański tr. 489, 504
 Stegwił Rafał, horodniczy upicki 451, sędzic ziemiański tr., rotmistrz tr. 488, 493, 498
 Stegwił (Setgwił, Stangwiła, Stegwił, Stegwiłło, Stegwiło, Stęgwił, Stęgwiłło, Stęgwiło) Lau-dański (Lawdański) Władysław 259, 290, 306, 307, 311, 324, 376, 379, horodniczy upicki 425, 429, 431, 451, sędzia ziemiański tr. 488, 493, 498, sędzia ziem. tr. 500
 – horodniczy brasławski, rotmistrz woj. smoleńskiego 417
 Stegwił (Stegwiłło), rotmistrz kowieński 405
 Stembrowski zob. Stambrowski
 Stempkowski (Stępkowski) Antoni 220, 222, 230, 235, 240
 Stempkowski (Stępkowski) Ignacy 226
 Stempkowski Józef 62
 Stempkowski Karol 82
 Stengwiłło zob. Stegwił
 Sterpejko zob. Strebeyko
 Steygwił zob. Stegwił
 Stęgwił zob. Stegwił
 Stęgwiło zob. Stegwił
 Stępkowski zob. Stempkowski
 Stocki zob. Stucki
 Stombrowski zob. Stambrowski
 Strabeyko zob. Strebeyko
 Strameyko zob. Strebeyko
 Straszkowski Józef, komornik mer. 518
 Strawiński Andrzej 281, 289

- Strawiński Antoni 99, 194, 225, 234, 349, 397, 425
– klucznik tr. 121
– rotmistrz starodubowski 161, 162, 198, rotmistrz tr. 179, 197, 200, 203, 206, 219, 221, 229, 239
– podkomorzy nadworny J.K.M. 439
- Strawiński Antoni Jan 424, 492, sędzia gr. tr. 246, 251, pisarz gr. tr. 258, 259, 268, 295, 298, 303, 312, 316, 324, 328, 347, 353, 356, 358, 360, 368, 371, 372, 376, 377, 380, 382, 395, 399, 400, 427, 428, 430, komisarz cywilno-wojskowy tr., porucznik tr. 486
- Strawiński Dominik 65, 90, 141, 163, 194, hodrodczy starodubowski 32, 35, 37, 84, 95, 99, 100, 102, 151, 154, 156, 158
- Strawiński Franciszek 58, 65, 76, 113, 131, 148, 196, 229, 234, 239, 350, sędzia ziemiański mer. 510, 519, 522, 549, strażnik starodubowski 513, 516, 517, 526, sędzia ziem. mer. 550–554
- Strawiński Hieronim, oboźny tr. 460
- Strawiński Ignacy 51, 58, strażnik tr. 95, 101, 102, 121, 161, 162, 179, 194, 197, 198, 216, 219, 221, 225
- Strawiński Ignacy, strażnik tr. 286, 288, 298, 303, 324, 328, 348, 353, 356, 360, 368, 372, 377, 395, 405, 486
- Strawiński Ignacy, wojski starodubowski i pisarz gr. słonimski 157
- Strawiński Ignacy Ksawery 82
- Strawiński Ignacy Tadeusz zob. Strawiński Tadeusz
- Strawiński Jan 58, 85, 103, 127, 128, 195, 230, 234, 239, 251, 260, 289, 296
- Strawiński Jan Tadeusz zob. Strawiński Tadeusz
- Strawiński (Stawiński) Jerzy 229, 373, 377
- Strawiński Jozafat 183
- Strawiński Józef (Józefat) 75, 114, 128, 201, 207, 220, 221, 226, 289, 296, 306, 308, 311, 323, 353, 356, 368, 373, 377, 397, 414, 425, 438, 487
– klucznik tr. 31, 49, 51, 57–58, 74, 82, 84, 99
- Strawiński Józef Tadeusz zob. Strawiński Tadeusz
- Strawiński Kazimierz Erazm 485, rotmistrz tr. 486
- Strawiński Leon 58, miecznik tr. 52, 56
- Strawiński Protazy 128, 141
- Strawiński Stanisław 58, 128, 226
- Strawiński Stefan 385, 387
- Strawiński Tadeusz 183, 221, 226, 260, 289, 295, 304, 369, 397, 425, 486
- Strawiński Tadeusz (Ignacy Tadeusz, Jan Tadeusz, Józef Tadeusz) 57, 58, 84, oboźny tr. 82, 95, 102–105, 121, 183, 194, 200, 203, 206, 219–221, 251, 254, 259, 268, 279, 280, 282, 285, 288, 289, miecznik tr. 309
- Strawiński Walerian (Waleryan) 131, 148, 184, 196, 201, 207, 217, 219, 221, 228, 229, 234, 239, 260, 289
- Strebeyko (Strabeyko Strobeyko) Adam 46, 86, 88, 113–114, 148, 156, 158, 179, 182, 216
- Strebeyko (Strabeyko, Strobeyko) Antoni 372, 381, 426, 429, 431
- Strebeyko (Strabeyko, Strameyko, Streybeyko, Strobeyko) Ignacy 184, 216, 232, 237, 242, 260, 306, 369, 373, 377, 397, 423, 425, 426
- Strebeyko (Strabeyko, Strobeyko) Jakub 369, 373, 381, 386, 426, 428, 431, namiestnik 385
- Strebeyko (Sterpejko) Jan 349
- Strebeyko (Strabeyko) Mateusz 426
- Strebeyko (Strabeyko, Strobeyko, Trobeyko) Tomasz 369, 396, 426, 429, 431
- Stroczkowski zob. Struczkowski
- Strożnikowski Józef, skarbnik tr. 322
- Struczkowski (Stroczkowski) Andrzej 528
- Struczkowski Bonawentura 346
- Struczkowski (Hruczkowski, Stroczkowski, Struszkowski, Strzczkowski) Józef 521, 245, 251, 291, 295, 303, 346, 520, komisarz graniczny mer. 510, 528, 534, 549, rotmistrz tr. 513, 516
- Strunk de zob. Desztrunk
- Struszkowski zob. Struczkowski
- Strzczkowski zob. Struczkowski
- Stucki Czepeł Maciej 68
- Stucki Jakub 65
- Stucki (Stocki, Sztucki) Jan 82, 126, 201, 216, 220, 222, 225, 226, 229, 230, 234, 239, 261
- Stucki (Ślucki) Józef 373, 377
- Stucki (Ślucki, Stuczki, Sztucki) Tadeusz 124, 195, 198, 201, 207, 228, 229, 234, 239, 251, 291, 349, 414
- Stucki Tomasz 182, 198, 201, 207, 245, 247, 251, 254, 260, 277, 279, 284, 287, 292, 301, 311
- Stukienė-Šmigelskytė Ramunė 8
- Styron Wincenty, skarbnik tr. 439
- Subielewicz Jakub 439

- Subotowski Tadeusz 374
 Subotowski Tomasz 378
 Sudkowski Jan prawd. Sadkowski 372
 Sudnik Franciszek 298, 304
 Sudow zob. Sudwoy
 Sudoy zob. Sudwoy
 Sudwa Mateusz prawd. Sudwoy 518
 Sudwa Tadeusz 511
 Sudwoy (Sudoy) Adam 511, 514, 518, 520, 522
 Sudwoy (Sudoy, Sudwoyn) Antoni 196, 228, 233, 238, 242–243, 375, 379, 397, 511, 514, 516, 518, 520, 522, 538
 Sudwoy Jan 303
 Sudwoy (Sudwoyn, prawd. Sudwa) Mateusz 228, 233, 238, 242, 303, 511, 514, 516, 518, 520, 522
 Sudwoy Szymon (Symon) 196, 348, 368, 375, 379, 522
 Sudwoy (Sudow, Sudoy) Tadeusz 303, 511, 514, 516, 518, 520, 522, 538
 Sulistrowscy 267, 315
 Sulistrowski Krzysztof, chorąży oszmiański 267
 Sumiato zob. Szumiata
 Supernacki Jakub 425
 Surian Stanisław 424
 Surwił Antoni 349, 400, 401
 Surwił (Surwił) Benedykt 423, 439
 Surwił (Surwił, Surwiłło) Dominik 107, 148, 151, 154, 184, 196, 204, 226, 228, 229, 234, 239, 259, 289, 349
 Surwił (Surwił) Ignacy 397
 Surwił J. 196
 Surwił Jan 318
 Surwił Jerzy 439
 Surwił (Surwił, Surwiłło, Surwiłło) Józef 154, 179, 182, 184, 196, 227, 229, 234, 239, 247, 251, 290, 306, 372, 380, 396, 400, 401
 Surwił Michał 107
 Suszewicz zob. Szuszewicz
 Suszycki Turczynowicz zob. Turczynowicz Suszycki
 Swiczewski Antoni 183
 Swiniarski (Swinarski, Swyniarski) Tadeusz 144, 165
 Symonowicz Jan 281, 283, 285, 287, 292
 Symowski (Syrnowski) Józef 349
 Symuliański Piotr 62
 Syrnowski zob. Symowski
 Syruć zob. Siruć
 Szabuniewicz Michał 439
 Szachno Andrzej, wiceregent ziem. tr. 442, regent ziem. tr. 459
 Szachno Franciszek, regent ziemiański mer. 493
 Szadkowski zob. Szółkowski
 Szadurski Józef, skarbnik słonimski 307
 Szadziewicz (Szedziewicz, Szudziewicz) Jan 62, 145, 281, 288, 291, 304, 325, 353, 372, 375, 378, 380, 532
 Szadziewicz (Sadziewicz Szedziewicz) Jerzy 58, 233, 236, 238, 242, 281, 288, 291, 349
 Szadziewicz (Szudziewicz) Maciej 184, 281, 288, 291, 375, 378
 Szadziewicz (Szedziewicz, Szodziewicz, Szudziewicz) Marcin 179, 349, 375, 378
 Szadziewicz Mikołaj 169
 Szafirowiczowie 193
 Szalewicz Kazimierz, regent gr. lidzki 107
 Szarnacki Jakub prawd. Sarnacki 107
 Szczęnowiczowie (Szczęnowiczowie) 343
 Szczodro (Szczodro, Szczodra) Horowicki (Horawiecki, Horowiecki) Franciszek, łowczy żmudzki (błędnie) 74, łowczy tr. 194, 197, 200, 203, 206, 216, 220, 222, cześnik tr. 245, 246, 248, 251, 281, 283, 285, 287, 290, 297, 298, 301, 303, 347
 Szczodro (Szczodro) Józef 285, starośc gryciński 203, cześnikowicz tr. 281, 283, 287, 297, 298, 302, 311, 322, 324, 332–336, cześnik tr. 353, 360, 368, 384, 386, 395, 399, 400, 402, 404–405, 423, 424, 428, 430
 Szczodro (Szczodra) Kazimierz 41
 Szczodro Michał, stolnik żmudzki 179
 Szczodro (Szczodro) Stanisław 516, cześnikowicz tr. 281, 298, 302, 303, 311, 333–335, 348, 358, 361, 368, cześnik tr. 459, 510, 513, 518, 520, 522
 Szczodro Stanisław, horodniczy tr. 31, 35
 Szczodro (Szodro) Mordwin (Mordzin) Stefan, 215, 216, 247, 348, mostowniczy orszański 182, 183, 251, rotmistrz orszański 399, 401
 Szczodro Szymon, cześnikowicz tr. 358
 Szczodro (Szczodro, Szodro) Horowiecki Tadeusz 203, łowczyc halicki 183, łowczyc tr. 194, 200, 207, 216, 231, 236, 241, starosta gryciński 221, 301, 303, 311, 347, starosta metelicki 322
 Szczodro Wincenty 301, cześnik tr. 459, 498
 Szczuka Józef, chorąży kawalerii narodowej 491, 492
 Szedziewicz zob. Szadziewicz

- Szelpach Wincenty (Wincenta) 165, 179
Szymański Jakub 148
Szymański Piotr Paweł 148
Szembek Krzysztof Antoni, prymas 77, 79, 91
Szeniawski Kazimierz 240
Szeniawski Łukasz 492
Szeszewicz Antoni 182
Szyładź zob. Składź
Szodro zob. Szczodro
Szodziejewicz zob. Szadziejewicz
Szolkiewicz Jan 369
Szolkowski (Szadkowski) Michał 523, miecznik
 wiłkomierski 493, 494, 513, 515, 519, 522,
 525–530, marszałek mer. 554, 551, miecznik
 połocki 510, 524, 535, 537, 538, miecznik
 mściśławski 545, 546, mieczny wołkowyski
 (błędnie) 552
Szostak Józef, intendent skarbu lit. 411
Sztakelberg zob. Stackelberg
Szteintyn Józef, podpułkownik regimentu
 trzeciego 509
Szteyn Jan, skarbnikowicz brasławski 125
Sztrung de zob. Destrunk
Szucki zob. Stucki
Szuchno zob. Majewski Szuchno
Szudziejewicz zob. Szadziejewicz
Szulc Antoni 226, 228, 229, 234, 239, 247, 251
Szulc Jerzy (Jerzy Antoni) 52, 56, 107, 228,
 229, 234, 239, 254, 259, 306, 332, 333, 335,
 429, 431, 437, 453
Szulten Henryk, kapitan 42, 43
Szumata zob. Szumiata
Szumiata zob. Szumiata
Szumiata Dominik 350
Szumiata (Sumiato, Szumata, Szumiato, Szu-
 miat, Szumiato, Szumiatta) Józef 349, 375,
 379, 439, 511, 514, 516, 518, 520, 522, 538
Szumiata Kazimierz 76
Szumiata (Szymiata) Marcin 423
Szumiata Michał 76
Szumiata (Szumiata, Szumiato, Szumiatta)
 Szymon (Symon) 376, 379, 514, 516, 518,
 520, 522
Szumiata Tadeusz 350
Szuszewicz (Suszewicz) Antoni 184, 204, 228,
 230, 240, 260
Szuszewicz Jan 95
Szuszewicz (Suszewicz, Szuszwicz) Józef 141,
 165, 204, 220, 222, 226, 227, 230, 235, 240,
 260, 390
Szuszycki Turczynowicz zob. Turczynowicz
 Szuszycki
Szwejkowski zob. Szwykowski
Szwogulewicz (Skogulewicz) Antoni 386, 388
Szwykowski 507
Szwykowski, stolnikowicz 372
Szwykowski (Szykowski) Antoni 141, 523
Szwykowski (Szykowski) Bernard, starosta
 oniski 281, 283, 285, 287, 290, podstoli tr.
 326, stolnik tr. 322, 324, 369, 370, 372, 376,
 377, 380, 382, 384, 386, 395, 399, 400, 405,
 413, 416, 418, stanowniczyc 385
Szwykowski (Szweykowski) Dadzibog 141
Szwykowski Ignacy 318, 322
– rotmistrz J.K.M. 145, 146, 151
– pułkownik J.K.M. 427, pułkownik wojsk lit.,
 sędzia gr. tr. 441, 443–444, 451–454, 456
– stanowniczy wojsk lit. 347, 372, 377, 384,
 386, 415, 419
Szwykowski Józef 492, 507, sędzia gr. wileński
 490, 491
Szwykowski (Szweykowski) Stefan, rotmistrz
 J.K.M. 130, 131, 142, 145, rotmistrz buławy
 wielkiej 141
Szwykowski Tadeusz 373, 377
Szymak Piotr 107
Szymański Antoni, regent trybunałski 509,
 514, 516, 523, 530, 533, 535, 538, 541, 543
Szymański (Szymanowski) Karol 86, 88
Szymański Stefan 39
Szymiata zob. Szumiata
Szymkiewicz Andrzej 325, 372
Szymkiewicz Mateusz 374, 378
Szymkiewicz (Szykiewicz) Stanisław 350, 373
Szymkowski Dominik Michał, namiestnik gr.
 tr. 182, 184
Szykiewicz zob. Szymkiewicz
Szypilo Józef prawd. Sipayło, rotmistrz bra-
 sławski 453
Szyszko Aleksander Paweł Józef 229
Szyszko Daniel Kazimierz, stolnik i podstarości
 lidzki 57
Szyszko Tomasz 220, 222, 227, 232, 236, 241,
 396
Ślepowroński Mateusz 198, 229, 234, 239, 254,
 260, 271, 288, 291, 295, 306, 311, 348, 372,
 380, 425, 487
Ślepowroński Michał 46, 107
Ślepowroński Wincenty 487

- Śleszyński Tomasz 221
 Śnieszko Bartłomiej 39
 Świacki Ignacy 541, szambelan J.K.M. 530
 Świdorski Rafał, szambelan J.K.M. 509
 Świeżawski (Świeżewski) Antoni, 353 dworzannin J.K.M. 254
- Takało zob. Tukało
 Talatowicz (Tolatowicz) Andrzej 146
 Talatowicz (Telatowicz) Antoni 157, 375, 379, 390
 Talatowicz Augustyn 425
 Talatowicz Bartłomiej 273
 Talatowicz (Taletowicz, Telatowicz) Benedykt 195, 227, 231, 236, 241, 251, 288, 353, 375, 379
 Talatowicz Benedykt Dominik 195
 Talatowicz (Telatowicz) Dominik 227, 231, 236, 241, 288, 292, 372, 377, 423
 Talatowicz (Tallatowicz, Telatowicz) Felician 95, 148, 182, 183, 194, mostowniczy tr. 61, 102, 104, 113, 154, 164, 165, 194, 200, 203, 206, 227, 231, 235, 241, 246, 251, 254, 281, 283
 Talatowicz (Telatowicz) Franciszek 131, 141, 143, 165, 228, 230, 235, 240, 291, 372, 377, 396
 Talatowicz (Tallatowicz, Telatowicz) Hilary 203, 228, 283, mostowniczy tr. 281, 289, mostowniczy tr. 295, 298, 318, 323, 324, 330, 333–335, 368, 372, 381, 413
 Talatowicz (Telatowicz) Jakub 195, 227, 231, 236, 241, 282, 288, 292, 348
 Talatowicz (Taletowicz, Telatowicz) Jan 62, 126, 141, 195, 226, 227, 231, 236, 241, 288
 Talatowicz (Telatowicz) Jerzy 62
 Talatowicz (Tallatowicz, Telatowicz) Józef 227, 231, 232, 236, 237, 241, 242, 283, 348, 368, mostowniczy tr. 281, 289, 295, 334, 390
 Talatowicz (Telatowicz, Telatowicz) Kazimierz 76, 82, 91, 231, 236, 241
 Talatowicz Mateusz 333–335, 374, 378
 Talatowicz Mikołaj 150
 Talatowicz Onufry 295, 318, 348, mostowniczy tr. 401
 Talatowicz Piotr 396
 Talatowicz (Telatowicz) Stanisław 62, 165, 184, 228, 230, 235, 240, 260, 269, 283, 285, 414
 Talatowicz Tomasz 273
 Talkowski Marcin 387
 Talkowski Paweł 387
 Talkowski Tomasz 387
 Tallatowicz zob. Talatowicz
 Talwosz Franciszek 312
 Talwosz (Talwoysz, Talwoz) Jerzy Franciszek, regent ziem. tr. 109, 148, 158, 159, regent surogatorski tr. 113, regent gr. tr. 179, 182, 183, 219, 221, 225, 229, 234, 239, sędzia gr. tr. 243, 244, 248, 254, 256, 259, 270, 277, 279, 281, 283, 285, 287, 290, 295, 297, 298, 301, 303, 306, 307, sędzia ziem. tr. 310–313, 318, 320, 323, 328
 Talwosz (Talwoysz) Piotr 95, regent gr. tr. 42, 49, 60, 74, 78, 109, 113, 121, regent ziem. tr. 99, 100
 Tankowicz zob. Rondomański Tomkowicz
 Tański, starosta 382
 Tański Antoni 175, 385
 – chorąży J.K.M. 203, rotmistrz J.K.M. 436
 – podstolic różański 225
 – porucznikowicz orszański 400, 401, porucznik tr. 486, 489, porucznikowicz, komisarz cywilno-wojskowy tr. 504
 Tański Dominik Ignacy 94, 102, strażnik tr. 115, klucznik tr. 121, podstarości tr. 129, 131–136, 141, 142, 144, 147–149, 151–153, 156, 158, 160, 161, 166, 168–172, 174, 175, 180–182, 186–189, 196, 199, 200, 202, 203, 206, 208, 217, 219, 221, 223, 225, 228–230, 233, 235, 238–240, 252, 254, 256, 259, 261, 268, 269, 271, 273–276, 278, 298, 301, 303, 312, 316, 327, 354
 Tański Franciszek 195, 220, 221, 225, 229, 230, 234, 235, 239, 240, 284, 385
 – strażnik brzeski 194, skarbnik brzeski 200, 203
 – starosta giłujski 285, 287, starosta giedukański 347, starosta bruski 386
 Tański Ignacy 436, regent ziemiański tr. 486
 Tański Ignacy Dominik zob. Tański Dominik Ignacy
 Tański Józef 121
 – podczaszy różański 368
 Tański Józef Antoni 130, starosta giłujski 194, 201, 203, 207, 220, 222, 226, 229, 234, 239, 385, 387
 Tański Józef Walenty (Walenty) 32, 35, 95, strażnik tr. 65, 130
 Tański (Lański) Leon 141, 229, 230, 234, 235, 239, 240, 247, 251, starosta buryski 130, 139, 179, 182, 184, 220, 222, 225, 268, 284, 285,

- 287, 290, 347, 358, 368, 376, 379, 385, 390,
400, 401, starosta bobynicki (błędnie) 259
- Tański Mateusz 51, koniuszyc tr. 31, koniuszy
tr. 61, 78, 84, rotmistrz tr. 94, 95, 100–102,
121, pisarz gr. tr. 130, 137–141, 160, 161,
174, 175, 182, 183, 194, 197, 198
- Tański Mateusz, pisarz gr. tr. 200, 202, 206,
212, 216, 219, 221, 228, 229, 233, pisarz
ziem. tr. 224, 225, 239, 245, 246, 249, 251,
254–256, 258, 259, 267, 268, 270, 281, 283,
287, 290, 302
- Tański Michał 121, 141, 159, 175, 179, 182,
219, 221, 378, 401, 424
- strażnik smoleński 130, 139, 160, 175, 179,
182, 183, 194, 197, 198, 216, 225, 285, 287,
347, 354, 358, 368, 374, 385, 386, 390, 395,
396, 420, 428, 436, 442, 456, 498, namiestnik
petyhorski 259, 268, 269, 270, 290, strażnik
tr. 405, 417, 418, 486, starosta buryski 444,
460, starosta tr. (błędnie) 438
- porucznik tr. 400, porucznikowicz J.K.M.
buławy lit. 423, porucznik J.K.M. buławy lit.
441
- Tański Michał (Michał Mateusz), klucznik tr.
194, 207, 259, 287, 439, 486, 498, 499, 502
- Tański Michał Wawrzyniec, klucznikowicz
tr. 453
- Tański Tadeusz 437, pisarzewicz gr. tr. 174, 226,
259, 299, 324, 417, 384, 385, 425, rotmistrz
tr. 179, 194, 198, 201, 203, 206, 229, 234,
239, 256, 268, 271, 272, 274, 281, 284, 285,
287, 290, 297, 303, 311, 368, 372, 378, 396,
428, pisarz ziem. 332, 333, 335, szambelan
J.K.M. 438, 451, 456, horodniczy tr. 499, 502
- Tański Tomasz, starosta bayski (błędnie) 386
- Tański Walenty zob. Tański Józef Walenty
- Tański Wiktor (Wiktory) 219, 226, 245, 251,
podstolic różański 221
- Tarasowski Antoni, chorąży husarski buławy
polnej lit. 332, 333, 335
- Tarasowski (Tarassowski) Józef 243, 244, 248,
251, starosta rządziński 130, 225, 229, 234, 247,
horodniczy tr. 239, 295, horodniczy kowień-
ski 139, horodniczy oszmiański (błędnie) 307
- Tarasowski Józef Aleksander, horodniczy ko-
wieński 139
- Tarasowski (Tarassowski) Marceli Andrzej 90,
332, 335, starosta szakowski i rotmistrz tr. 63,
podstoli tr. 100, 113, 121, 130, 132, 134–137,
139, 141, 183, 194, 197, 198, 200, 202, 206
- Tarewicz Franciszek 292
- Tarkowski Dominik 325
- Tarowski Dominik prawd. Talwosz 107
- Tarussa (Tarusa) Andrzej Józef, chorąży *protunc*
i pisarz ziem. tr. 31, 33, 37, 38, 40, 41, 44,
46, 51, 55, 57, 58, horodniczy tr. 36
- Telalowicz zob. Talatowicz
- Telatowicz zob. Talatowicz
- Terpiłowski Kantymir (Kantimir) Antoni,
skarbnik parnawski 179
- Terpiłowski Kantymir (Kantimir, Kontimir,
Kartynis) Ludwik 282, cześnik tr. 179, krajczy
halicki 195, 198, 284, 285, 288
- Terpiłowski Marcin 93
- Teyder Kazimierz 139
- Tezenhauz zob. Tyzenhauz
- Thomaszewicz zob. Tomaszewicz
- Toczyłowski Antoni 304
- Todwen (Tödwen) Adam Jan, starosta metelski,
cześnik bielski 306, 311, 318, 322, 324
- Todwen Franciszek, rotmistrz tr. 436
- Todwen (Tödwen, Tödwend, Totwen) Wincenty
Józef (Józef) 519, 523, 526–528, 530, 531, 533,
546, starosta metelski 384, 436, 453, 456, 460,
465, 509, 511–513, 515, 517, 519, 521, 522,
525, 529, 531, 532, 534, 536, 541–543, 548,
komisarz cywilno-wojskowy tr. 525, starosta
siemnieński 440, 442, cześnik grodzieński
(błędnie) 386
- Tokowski Marcin 167
- Tolatowicz zob. Talatowicz
- Tołkacz (Towkacz) Bartłomiej (Bałtromiej) 46,
75, 107, 155
- Tołkacz Jerzy 159, 160
- Tołkacz (Toukacz, Towkacz) Józef 107, 148,
151, 154, 159, 162, 163, 168, 172, 195, 251,
260, 286, 287, 290, 295, 301, 303, 350, 373,
381, skarbnik tr. 179
- Tołkacz Kazimierz 251
- Tołoczko Antoni 68, 145
- Tołoczko Antoni Jan 162
- Tołoczko Florian, porucznik wojsk lit. 417
- Tołoczko (Tołoczka) Jan 101, 106, 129, 141, 146
– łowczy tr. 103
- porucznik J.K.M. 348, 405
- Tołoczko Maciej 372, 381, 414, 417, 420, 429
- Tołoczko Paweł 68
- Tołoczko Tadeusz 202, 207, 289, 301, 368, 372,
381, 397, łowczy kowieński 295
- Tołoczko Tomasz 350, 373, 377, 417, 429

- Tołokoński, posesor królewszczyny 43
 Tołokoński Antoni 141
 Tomaszewicz, komornik 380
 Tomaszewicz (Thomaszewicz) Antoni 451,
 rotmistrz starodubowski 395, rotmistrz smo-
 leński 418
 Tomaszewicz (Thomaszewicz) Bartłomiej 359,
 418, 451
 Tomaszewicz (Thomaszewicz) Tadeusz 417,
 418, 428, 430, 436, 442, 451, 454, 457, 459,
 460, 465, łowczy oszmiański 353, 387, 395,
 413, 452, łowczy oszmiański 359, 361 385,
 439, 444, łowczy brasławski (błędnie) 372,
 łowczy orszański (błędnie) 405
 Tomaszewicz (Thomaszewicz) Zygmunt, sędzia
 gr. tr. 404, 416, 418, podstoli czernichowski
 451
 Tomaszewski Józef 349, sędzia gr. tr. 440, 442,
 451, 455, 460, 465
 Tomaszewski Mateusz 291
 Tomaszewski Tadeusz 554, szambelan J.K.M.
 551, 553
 Tomaszewski Tomasz, szambelan J.K.M. 516
 Tomkiewicz Antoni prawd. Tomkowicz 334, 425
 Tomkiewicz Jakub 381
 Tomkowicz (Tomkowid, Tomkowit) Andrzej
 84, 113, 114, 143, 169
 Tomkowicz Antoni prawd. Tomkiewicz 129
 Tomkowicz Jan, namiestnik gr. tr. 439
 Tomkowicz Michał 373, 381
 Tomkowicz (Tomkowid, Tomkowit) Stanisław
 104, 113, 143, 169, 220, 221, 232, 237, 242
 Tomkowicz Tadeusz 373, 381, namiestnik gr.
 tr. 417, 418
 Tomkowid zob. Tomkowicz
 Tomkowit zob. Tomkowicz
 Topacz Rac zob. Rac Pałacki
 Torowicz zob. Turowicz
 Toukacz zob. Tołkacz
 Towkacz zob. Tołkacz
 Trobeyko zob. Strebeyko
 Trochański Kazimierz 288
 Trojanowski Benedykt 386, 388
 Troczyński Tadeusz 465
 Truchnowski L., namiestnik gr. wileński 123–
 127
 Truskowski Kazimierz 292
 Trzaskowski Placyd, podstarości wileński 514,
 516, 533, 535, 538
 Trzciański Kazimierz 148
 Trzeciak Tadeusz 424
 Tubielewicz Adam 369
 Tubielewicz (Tubilewicz) Antoni 228, 233, 238,
 242, 397
 Tubielewicz (Tubielowicz, Tubilewicz) Bartło-
 miej (Bałtromiej) 221, 228, 233, 236, 238,
 242, 281, 292, 304, 375, 379, 396
 Tubielewicz (Tubilewicz) Jakub 113, 148, 183,
 188, 196, 221, 325, 330, 532
 Tubielewicz Jan 304
 Tubielewicz (Tubilewicz, Tubichowicz) Józef
 114, 143, 181, 532
 Tubielewicz Mateusz 397
 Tuchalski Tomasz 373, 381
 Tuczko Jan 35, 36, 50
 Tuczko (Tuczka) Stanisław 121, 184, 219, 221,
 226, 227, 230, 231, 233–236, 238, 239, 241,
 242, łowczy inflancki 260
 Tukało (Takało, Tukała, Tukałło) Piotr 233,
 236, 238, 242
 Tukayto Piotr prawd. Tukało 228
 Tułgowt zob. Gudziański
 Tułgołt zob. Gudziański
 Tułowski Marcin 167
 Tur Adam 35, 36
 Tur Andrzej 222, 228, 231, 236, 247, 251,
 353, 361, 368, rotmistrz tr. 201, 405, 417,
 418, 437, podczaszyc tr. 203, 207, 220, 241,
 414, pisarz ziemiański mer. 498, 512, 518,
 519, 527, 531–533, pisarz ziem. mer. 547,
 550–554
 Tur Antoni 379
 Tur Józef, podczaszyc tr. 31, 35, 50, 64, 65, 68,
 77, 78
 Tur Kazimierz 159, 175, 182, 184, podczaszyc
 tr. 168
 Tur Tadeusz 375, podczaszyc tr. 405, 439, rot-
 mistrz tr. 414, podczaszyc tr. 349, 368, 417,
 418, 423, 425, szambelan J.K.M. 460, 514,
 516, 517, sędzia ziemiański mer. 520, 522,
 526, sędzia ziem. mer. 550–554
 Turczynowicz Adam 283, 329, 525, 543, 545,
 546, skarbnikowicz tr. 254, 281, 285, 287,
 290, 298, 303, 311, 318, starosta bumbelski
 301, 321, 326, sędzia gr. tr. 332–334, 347, 362,
 372, 380, 383, 388, pisarz ziem. tr. 390, 395,
 399, 400, 413, 416, 418, 420, 421, 423, 424,
 chorąży tr. 428, 430, 436, 440–444, 453, 455,
 458, 460, 465, 511, 523, 524, 530, 541, 542,
 pułkownik tr. 438, podkomorzy mer. 507,

- 510, 512, 515, 517, 519, 521, 525, 534, 539,
540, 548–554, komisarz graniczny mer. 528
- Turczynowicz Suszycki (Szuszycki) Jan 115,
komornik piński 139, 140, starosta woźni-
czański 268
- Turczynowicz Suszycki (Szuszycki) Mikołaj,
skarbnik tr. 101, 103, 109, 113, 121
- Turczyński, posesor Sorok 438
- Turewicz zob. Turowicz
- Turlaj (Turłaj) Ławrynowicz (Ławronowicz)
Ignacy 184, 245, 251, 356, 374, 377, 459, stol-
nikowicz tr. 179, 181, 188, 247, 254, 353, 423
- Turlaj (Turłaj) Melcher 289
- Turlowski Stanisław 381
- Turowicz (Torowicz, Turewicz, por. Jurewicz)
Antoni 99, 114, 115, 149, 159, 162, 163, 195,
228, 230, 234, 240, 271, 273, 274, 290, 325,
350, 353, 359, 368, 373, 381, 387, 413, 418,
425
- skarbnikowicz smoleński 195, 324
 - rotmistrz tr. 414, 417
- Turowicz (Jurcewicz, Jurewicz, Turewicz) Do-
minik 114, 115, 145, 148, 149, 159, 160, 163,
167, 172, 195, 259, 275, 292, 356, 368, 372,
374, 378, 459
- skarbnik smoleński 141, 154, 159, 161, 162,
195, 219, 221, 230, 235, 240, 254, 255, 268,
273, 274, 290, 324, 348, 350, 353, 368, 385,
386, 396, 413, 418, skarbnik tr. 204, 359, 417,
460, stolnik smoleński (błędnie) 330
- Turowicz (Turewicz) Franciszek 115, 159, 160,
162, 163, 195, 226, 230, 235, 240, 271, 273,
274, 350, 373, 381, 413, 492
- Turowicz (Turewicz) Hieronim 381
- Turowicz (Jurewicz, Turewicz) Józef 229, 234,
239
- Turowicz (Turewicz) Rafał 374, 382, 423, 492
- Turowicz (Turewicz) Stanisław 159, 160, 162,
163, 373, 381, 439
- Turowicz Stefan 154
- Turowicz (Turewicz) Wincenty 149, 159–160,
162, 163, 195, 226, 232, 237, 242, 271, 292,
324, 350, 369, 373, 381, 413
- Turski Antoni 387
- Twerutowicz (Tweratowicz) Stanisław 281,
287, 292, 424
- Tworowski (Tworzyński, Tworzoski) Józef 106,
113, 127, 129, 141, 144, 145, 149, 150, 153, 155,
157, 158, 165, 175, starosta nowosadzki 187
- Tworowski Ludwik 35, 36, 51, 106
- Tworzyński zob. Tworowski
- Tymirzon Abraham 344
- Tyskiewicz Adam Skumin zob. Tyszkiewicz
- Tysza Bykowski zob. Bykowski Tysza
- Tyszkiewicz (Tyskiewicz) Skumin (z Kumina)
Adam 379, 465, rotmistrz smoleński 420, 436,
451, skarbnikowicz lidzki 359, 386, 388, 395,
405, 417, 418, skarbnikowicz tr. 376, 438, 439
- Tyszkiewicz Ferdynand 61
- Tyszkiewicz Jerzy, kasztelan witebski 55
- Tyszkiewicz Rafał 127, 129, skarbnik lidzki
139, 141
- Tyzenhauz (Tezenhauz) Antoni podskarbi na-
dworny lit. 266, 337, 341, 347, 351, 366, 390
- Ukowski (Okolski) Andrzej Władysław (Wła-
dysław Andrzej) 50, ciwunowicz tr. 51, rot-
mistrz i sędzia gr. tr. 65, ciwun tr. 58, 60, 74,
76–78, 82–84, 88, podwojewodzi tr. 86, 87, 89,
90, 92–96, 99–105, 107–110, 114–116, 121,
podkomorzy tr. 123–126, 138, 139, 141, 142,
147, 148, 156–162, 168, 170, 174, 175, 182,
183, 189, 197, 200, 202, 206, 208, 211, 216,
218, 219, 221, 223–225, 229, 233, 238, 243,
245, 246, 248–250, 252, 254–256, 282, 284
- Ukowski Ignacy Dominik, krajczy tr. 101, 102,
109, 113, 114, ciwun tr. 130, 133, 134, 136–
139, 141
- Ukowski Kazimierz Józef (Józef), ciwun i podwo-
jewodzi tr. 31, 33, 36–41, 44, 46, 50–52, 55,
58–61, 63, 64, podkomorzy tr. 67–69, 76, 87
- Ukowski Stanisław, podkomorzyc tr. 36
- Ukowski Władysław Andrzej zob. Ukolski An-
drzej Władysław
- Ulczycki Józef 337
- Ulczycki Michał 335, 349, 386, 388
- Ulczycki Piotr 183
- Urbanowski, właściciel domu w Mereczu 43
- Urbański Jan 95
- Urbański Józef 186
- Uzłowski Józef, chorąży rosyjski 501
- Verbickienė Asta* 6, 461, 467
- Wadziński zob. Wodziński
- Wakowyski Dominik prawd. Wilkowyski 148
- Waliński Józef 396
- Wamk Joachim 412
- Warecki Antoni 492, 498, 499
- Wasgird zob. Wazgird

- Wasilewski Antoni 229, 234, 239
Wawrzecki Aleksander, wojski brasławski 367
Wazgird Aleksander, sędzia gr. tr. 460, 465, 515, 531, 541, komisarz cywilno-wojskowy tr. 513, chorąży mer. 510, 514, 517, 519, 522, 526, 533, 534, 539, 548
Wazgird Aleksander, stolnik tr. 377, 453, 458, stolnikowicz tr. 456
Wazgird Andrzej, podstoli tr. 353, 354, 358, 368, 413, 453, 456, 458, 460, 465, 466
Wazgird Antoni, stolnik tr. 458, wojski mści-sławski 511, 513, 515, 517, 520, 522, 534, 539, 549
Wazgird (Wasgird, Wazgierd, Wazgrd) Jan Antoni 52, 68, 73, 74, 95, 121, 252, cześnik tr. 51, 56, 99, 100, cześnik płocki 59, wojski tr. 67, 122, podśdek tr. 122, 151, 159, 162, 197, sędzia ziem. tr. 224, 245, 246, 250, 277, 279, 310, 311
Wazgird Józef 413, 510, 517, 523, 525–530, 539, stolnik tr. 427, 453, 456, 458, 460, 465, 485, 513, 515, 519, 522, 524, 525, 531, 533, 534, 541, 549, stolnikowicz tr. 372
Wazgird Michał Szczesny, rotmistrz tr. 58, 63, sędzic tr. 236, podstoli tr. 246, porucznik petyhorski 248, 249, stolnik tr. 326
Wazgird Mikołaj Marcin (Marcjan), sędzic ziem. tr. 219, 221, 227, 231, 241, 245, 251, 271
Wazgird Stefan Alojzy 225, 229, 233, 239, sędzic ziem. tr. 217, 218, 223, rotmistrz tr. 246, 249, 251, 254, 256, 271, 273, 322, 329, 353, 357, 455, wojski tr. 384, 386, 389
Wazgirdowie 543
Ważyńska z Więckowiczów Teresa 216
Ważyński Skarbek Antoni, skarbnik lit. 192, 194, 200, 202, 206, 208, 216
Wąsowicz zob. Wonsowicz
Werecki Antoni 287, 289, 373, 381, 414
Werecki Michał 245
Werecki Wawrzyniec 287
Wersocki Jakub 106, 127, 195
Wersocki Józef 348, 368, 375, 379, 397
Wersocki (Wersucki) Mateusz 291, 348, 368, 375, 379, 397, 514, 516, 518, 520, 522
Wersocki Symon (właśc. Szymon), chorąży wojsk pruskich 439
Werycki Szymon prawd. Wersocki 372
Weryha Haniewicz Michał 129
Wessel Teodor, podskarbi wielki koronny 176, 264
Wędełowski Kazimierz 292
Wielłowicz Jerzy prawd. Wołłowicz 233
Wierbsza zob. Wirpsza
Wierchnicki Ignacy 425
Wierciński Antoni 414
Wierciński Jan 216
Wierciński Józef 380
Wierciński Sylwester 414
Wieropay zob. Woropay
Wieruński Antoni 372
Wieryska Antoni 330
Wierzbicki Leszek Andrzej 17
Wietinghoff zob. Fiethingof
Wietowicz Jerzy 238
Więckowicz Józef 69, 457
Więckowicz Kazimierz Mirosław 100, 113, podśedkowicz tr. 69, 76, 90, rotmistrz tr. 114, 115, podczasy tr. 116, pisarz ziem. tr. 122, 130, 138, 139, 141, 145
Wilbiszewski zob. Wilpizzewski
Wildzewicz Michał 57, 62, 86, 87, 99, 100
Wilhelm Kettler, książę 468
Wilpizzewscy 172
Wilpizzewski (Wilbiszewski) Kazimierz 168, 207, 232, 237, 241, 290, 350, 397, piwniczny tr. 171–173, 227
Wilski Jan 179
Wiłkowski Jerzy 289
Winarski zob. Winiarski
Wincza Antoni 332, 333, 335
Wincza Jakub 228, 230, 235, 240, 284, 288
Wincza Jan 260
Winiarski Antoni 397
Winiarski (Winarski) Bartłomiej (Bałtromiej) 332, 334, 335, 368, 375, 379, 532
Winiarski (Winarski) Dominik, cześnikowicz wołkowyski 227, 229, 234, 239
Winiarski Florian 376, 379
Winiarski (Winarski) Franciszek 188, 292, 304, cześnik wołkowyski 225, 226, 234, 239, cześnik wiłkomierski (błędnie) 229
Winiarski Hieronim 102
Winiarski Jan 123
Winiarski (Winarski) Józef 172, 180, 189, 368
Winiarski Tadeusz 439
Winneyh zob. Winreych
Winogrodzki Antoni 348
Winogrodzki (Winogradzki, Winogodzki) Ludwik 376, 379, 382, 442, namiestnik gr. tr. 319, 323, 324, 330, 335, 336, 388, rotmistrz

- tr. 370, 371, 400, 401, 403, 405, 414, 417, 418,
423, 425, 428, 431, 451, dworzanin skarbu lit.
460, 466, wiceregent gr. tr. 348, 353, 358, 380
Winogrodzki Michał, rotmistrz inflancki 350
Winrych (Winneyh) Jerzy 129
Winrych (Winrych, Wynrych) Szymon (Sy-
mon) 121, 141, 154, 182, 196, 254
Wirpsza Adam 492
Wirpsza (Wierbsza, Wirbsza) Andrzej 82, 107,
149, 159, 160, 162, 163, 195, 196, 226, 228,
230, 234, 240, 260, 271, 289, 324, 350, 429,
431, 437, 451
Wirpsza (Wirbsza) Antoni 159, 160, 162, 163,
195, 201, 204, 207, 235, 240, 254, 259, 273,
275, 277, 279, 286, 290, 301, 324, 333–335,
350, 373, 381, 397, 425
Wirpsza (Wierbsza, Wirbsza) Dadzibog (Da-
dzibok) 82, 114, 149, 154, 159, 160, 162,
163, 201, 226, 228, 230, 234, 240, 251, 271,
319, 373, 381
Wirpsza Daniel 466
Wirpsza (Wirbsza) Ignacy 159, 160, 162, 163,
195, 201, 204, 207, 225, 235, 240, 254, 259,
286, 292
Wirpsza (Wipsza) Jan 58, 220, 222, 292
Wirpsza (Wirbsza) Jerzy 125, 149, 159, 160,
162, 163, 195, 196, 202, 207, 226, 230, 235,
240, 288–289, 373, 381, 425
Wirpsza (Wirbsza) Józef 37, 82, 86, 88, 125–126,
149, 230, 240, 492
Wirpsza (Narprza, Wierbsza, Wirbsza) Kazi-
mierz 82, 83, 85, 86, 88, 126, 149, 159, 160,
162, 163, 201, 202, 207, 228, 230, 235, 240,
289, 374, 378, 425
Wirpsza Ludwik 50
Wirpsza (Wierbsza, Wirbsza) Mateusz 149,
159, 160, 162, 163, 195, 196, 198, 204, 226,
230, 234, 240, 260, 284, 296, 311, 373, 381
Wirpsza (Wierbsza, Wirbsza) Michał 149, 159,
160, 162, 163, 186, 195, 196, 202, 207, 220,
222, 226, 230, 234, 240, 288, 296, 373, 381,
396, 418, 425
Wirpsza (Wirbsza) Onufry 356, 373, 381, 396,
423, 492
Wirpsza Piotr 37, 46
Wirpsza (Wirbsza) Wawrzyniec 82, 125, 149,
159, 160, 182, 195, 201, 207, 217, 226, 230,
235, 240, 260, 296, 332–335, 349–350
Wirpsza Wincenty 373, 381, 396
Wirpsza Władysław 37, 46, 52, 57, 58, 86, 88
Wisczyński Kazimierz 381
Wismunt Stanisław 146
Wistycki (Wiszycki, Wiszczycki) Piotr 227,
229, 234, 239, 260, 292, 311, 397
Wiszimirski zob. Wiszniewski
Wiszniewski Adam 376, 379
Wiszniewski Felicjan 154
Wiszniewski Jan, pleban merecki i dziekan
merecki 532, 543, 548
Wiszniewski Maciej 374, 378
Wiszniewski Mateusz 374, 377
Wiszniewski Michał 328
Wiszniewski (Wiszimirski, Wyszumirski) Ta-
deusz 167
Wiszniowiecki zob. Wiśniowiecki
Wiszomierski zob. Wyszomierski
Wiszycki zob. Wistycki
Wiśniowiecki (Wiszniowiecki) Michał Serwacy,
kanclerz wielki lit. 31, 38, 46, 48, wojewoda
wileński i hetman wielki lit. 56, 59, 71, 74, 77
Witkowski Adam 375, 379, 397
Witkowski Jan 349
Witkowski Jerzy 226, 227, 232, 237, 242
Witkowski Stanisław 123
Witowicz Jerzy 243
Wittokowski Michał prawd. Witkowski 304
Władyczko Antoni Kazimierz, oboźny staro-
dubowski 83, 84, 94, 95
Władysław Jagiełło, król polski, wielki książę
lit. 412
Włastowski Jan 400, 401
Włastowski (Włastkowski) Józef 386, 387
Włochowicz Jan 396
Wnorowski 62
Wnorowski Józef 133
Wodziński (Wadziński, Wodziński) Jerzy 231,
236, 241
Wolengiewicz zob. Wołągiewicz
Woliński Józef 386, 387
Woliński Ludwik 386, 387
Wolski Marcin 39
Wołągiewicz zob. Wołągiewicz
Wolczek Józef 311
Wolczek Piotr 375, 379
Wolczek Symon 195
Wołk Karaczewski Ludwik 39
Wołk Mateusz 254, 260, 268, 271
Wołk Samuel, major wojsk lit. 346
Wołkuński Jan 235
Wołągiewicz (Wołągiewicz) Bartłomiej 184

- Wołągiewicz (Wołogniewicz) Jerzy 385
 Wołągiewicz (Wolengiewicz, Wołongiewicz) Józef 373, 381
 Wołągiewicz (Wołągiewicz) Kazimierz 184, 325
 Wołągiewicz (Wonangiewicz) Szymon (Symon) 325, 397
 Wołągiewicz (Wołągiewicz, Wołongiewicz) Wawrzyniec 325, 385, 387
 Wołowicz (Wołowicz) Benedykt, starościc purwiński 408
 Wołowicz (Wołowicz) Ksawery (Ksawier), starościc purwiński 408
 Wołowicz (Wołowicz) Marcjan, marszałek wielki lit. 73, 408
 Wołowicz (Wołowicz) Stanisław, starościc purwiński 408
 Wołowicz (Wołowicz) Wincenty, starościc purwiński 408
 Wołowiczowie, starostowie purwińscy 342
 Wołodkowicz Felicjan Filip, metropolita Rusi 211
 Wołodźko (Wołoćko) Antoni 32, 35, 65, 68, 74, 75
 Wołodźko (Wołoćko) Franciszek Ignacy 203, 207, 216, 223, 233, 235, 240, 254, 256, 260, 333–335, sukkolektor gr., ziem. tr. 201, 226, 229, 230, 235, 239, 247, 251, 269
 Wołodźko (Wołoćko) Stanisław 207, 228, 229, 234, 239, 260, 269, 271, 292
 Wołogniewicz zob. Wołągiewicz
 Wołyncewicz z Wołyńca Wojciech 454, 459, 489
 Wonangiewicz zob. Wołągiewicz
 Wondołowski Antoni 62
 Wondołowski (Wondałowski) Kazimierz 349, 385
 Wonecki Chrynkiewicz zob. Hrynkiewicz Wonecki
 Wonsowicz Jerzy 129
 Wonsowicz (Wąsowicz) Karol, cześnik owrucki, towarzysz petyhorski 333–335
 Worecki Piotr 334
 Woropay Andrzej 418
 Woropay Antoni 400, 401, 425, 492
 Woropay Jerzy 149, 196, 201, 207, 228, 230, 234, 240, 260, 296, 306
 Woropay Ludwik 289, 307, 333–335
 Woropay Michał 114, 148, 149, 201, 207, 228, 230, 234, 240, 296, 307, 349, 373, 376, 379, 381, 425
 Woropay (Wieropay) Mikołaj 32, 35, 36
 Woropay (Woropey) Piotr 39, 114, 148, 149, 196, 201, 228, 230, 234, 240, 260, 289, 296, 318, 350, 369, 375, 378, 385, 387
 Woropay Wincenty 492
 Woroszyło Stefan 348
 Woroszyło Szczepan 385, 387
 Worytko Józef, podstoli rzeczycki 156, 158
 Wotkiewicz zob. Woytkiewicz
 Woyciechowski Dominik 385, 387
 Woydag (Woydak) Adam 423, 439
 Woydag (Woydak) Antoni 165, 195, 230, 235, 240, 260, 289, 323, 374, 378, 396, 405, 423, 499, łowczyc tr. 348
 Woydag (Woydak, Woygag) Bartłomiej (Bałtromiej) 62, 103, 141, 184, 196, 230, 235, 240, 260, 289, 323, 334, 335, 414, 423, 439, 442
 Woydag (Woydak) Jan 141, 230, 235, 240, 274, 289, 376, 379, 396, 397, 413
 Woydag (Woydak) Jerzy 201
 Woydag Józef 289
 Woydag (Woydak) Kazimierz 183, 201, 373, 376, 379, 381, 396
 Woydziński Teodor prawd. Wodziński 288
 Woygag zob. Woydag
 Woyna Orański Adam, cześnik starodubowski 301
 Woyna Antoni, sekretarz lit. 102
 Woyna Orański Jakub, starosta kojłowski, podkomorzy starodubowski 61, 346
 Woyna Józef Krzysztof, oboźny połocki, pisarz gr. oszmiański, starosta dziśnieński 98
 Woyna Ludwika z Sulistrowskich 98
 Woyna Orański Stanisław 52
 Woysiat (Woysiad, Woysiatt) Antoni 291, 304, 397
 Woysiat (Woysiad) Bartłomiej 75, 113, 291
 Woysiat (Woysiad, Woysiał, Woysieł) Józef 373, 381, 400, 401, 532
 Woysiat (Woysiatt) Józef Karol, dworzanin skarbowy, komisarz cywilno-wojskowy tr. 489, 504
 Woysiat Tadeusz 439
 Woysiat (Woysiad) Wawrzyniec 35, 36, 75, 95
 Woysiłło Jerzy prawd. Woysiat 222
 Woysim Antoniewicz zob. Antoniewicz Woysim
 Woysim Wawrzyniec 82
 Woysztor Florian 226, 230, 235
 Woysztor (Woysztoft, Woyzbor) Jerzy 220–222, 226, 230, 235, 240, 256, 260, 269, 283, 286, 413

- Woysztor Michał 50, 75
Woytkiewicz (Wotkiewicz) Józef 86, 87, 121, 141, 165, 183, 203, 217, 254
Woytkuński Antoni 424, 439
Woytkuński Bartłomiej (Bałtromiej) 374, 378
Woytkuński Jan 226, 230, 240, 289
Woytkuński Michał 375, 379
Woytkuński Stanisław 165, 184, 260, 269
Woytosz Bartłomiej 333
Woywitt Michał 222
Woyzbor zob. Woysztor
Wozot Józef 100
Wroczyński H. Kazimierz 154
Wróblewski Jan 302
Wrzuch zob. Eynarowicz
Wyganowski Antoni 90
Wyganowski Marcin 90
Wygmontowicz zob. Zygmuntowicz
Wyhowscy 345
Wynreych zob. Winreych
Wysimte Józef 333
Wyszomierski (Wiszomierski) Antoni 154
Wyszumirski zob. Wiszniewski
Wyźlański Jan 325, 373, 381
- Zabiełło Jan 261, 269
Zabłocki Sawicz Andrzej, rotmistrz, pisarz gr. oszmiański 509, 514, 523
Zabłocki Dominik 290, 306, 311, 348, 368, 372, 381, 429, 431
Zabłocki Gabriel Jan, rotmistrz telszewski 436, porucznik tr. 439, 442
Zabłocki Józef 291, 306, 311, 348, 372, 380
Zaborski Marcin 287
Zaborski zob. Zaleski
Zacharewicz Adam 184, 195, 198, 202, 204, 207, 230, 235, 240, 260, 271, 273–275, 288, 311, 373–374, 378, 381, 390, 396
Zacharewicz (Zaharewicz) Antoni 33, 35–37, 103, 114, 121, 125, 130, 141, 144, 149, 217, 222, 227, 233, 238, 242, 261, 269
Zacharewicz Bartłomiej 349, 397
Zacharewicz Benedykt 132, 154, 159, 221, 222, 227, 231, 233, 235, 238, 241, 243, 261, 268
Zacharewicz Franciszek 289
Zacharewicz Jan 385
Zacharewicz (Zaharewicz, Zacherewicz) Woy-sim (Woyswin, Wysimte, Wisimto) Józef 131, 146, 167, 169, 170, 221, 222, 228, 233, 238, 243, 261, 268, 269, 277, 279, 291, 299, 303, 307, 323, 333–335, 349, 374, 378, 401, 414, skarbnik tr. 385, 387, 400, skarbnikowicz tr. 459
Zacharewicz Kazimierz 368, 372, 380
Zacharewicz (Zaharewicz) Maciej 123, 228, 233, 236, 238, 242, 245, 277, 279, 291, 349, 350
Zacharewicz Mateusz 291, 349, 350
Zacharewicz (Zaharewicz) Michał 228, 233, 236, 238, 242
Zacharewicz Onufry 368, 372, 380, 396
Zacharewicz Tadeusz 230, 235, 240, 291, 372, 374, 380, 423
Zacharewicz (Zacherewicz) Tomasz 104, 123, 146, 167, 169, 170, 221, 222, 231, 233, 235, 238, 241, 243, 261, 268, 349, 396
Zagurski Antoni 228, 231, 236, 241
Zaharewicz zob. Zacharewicz
Zahorski Tadeusz 282
Zahowski zob. Żochowski
Zajączkowski Antoni, komornikowicz tr. 437, 442
Zajączkowski (Zajęczkowski) Bartłomiej 492
Zajączkowski Kazimierz (Kaźmierz) Michał 37, 39, 46, 52, 57, 89, komornik tr. 74, 84, 95, 100, 102, 108, 113, 121, 138, 141
Zajączkowski Ludwik (Zajenczkowski) 75, 107, komornik tr. 201, 203, 220, 227, 228, 231, 236, 241, 245, 247, 251, 289, 308
Zajecki Józef 128
Zajenczkowski zob. Zajączkowski
Zajęczkowski zob. Zajączkowski
Zakiewicz Dominik 302
Zakrzewski zob. Zależyński
Zakrzewski Andrzej B. 8, 10, 13, 15, 26, 90
Zakrzewski Szymon 396
Zaleski (Zalewski) Antoni 156, 230, 235, 240, 291, 511, 514, 516, 518, 522, cześnik 158, 520, 538
Zaleski Bazyli 75
Zaleski Benedykt 286
Zaleski Franciszek 201, 236, 241, 269, 397
Zaleski Jan 221, 397
Zaleski Jan Stanisław 91
Zaleski Jerzy 130
Zaleski Józef 171
Zaleski Lucydy 413, 492, 499
Zaleski Maciej 221, 260, 281, 286, 287
Zaleski Michał 396, cześnik grodzieński 384, 386, 391, 399, 400, komisarz skarbowy lit. 417, 418, wojski lit. 423, 425, 460, 461

- Zaleski (Zalewski) Stanisław 289, 349, 373, 376, 380
 – chorąży J.K.M. 156, 216
 Zaleski (Zaliwski) Stanisław, strukczaszy tr. 158
 Zaleski Tadeusz 219, 221
 Zaleski (Zaborski, Zalewski) Tomasz 167
 Zaleski (Zalewski) Wincenty 511, 514, 516, 518, 520
 Zależyński (Zakrzewski, prawd. Zalużyński) Michał 39
 Zaliwski zob. Zaleski
 Zalużyński Michał prawd. Zależyński 141
 Zambrzycki Jakub 162
 Zapolski F. (T.) 429, 431
 Zaranek Teodor, podsędkowicz witebski 175
 Zarewicz Jerzy 227
 Zarewicz Józef 227
 Zargicki Antoni prawd. Zarzecki 235
 Zarzecki Antoni 222, 226, 230, 231, 235, 240, 260
 Zarzecki Józef 261
 Zasztowt (Zasztowtt, Zawtowtt) Antoni 33, 35, 36
 Zasztowt Dominik 133, 144, 146
 Zasztowt Jan 230, 235, 240
 Zasztowt Jerzy 133
 Zasztowt (Zashtoft, Zashtoft, Zashtowd) Kazimierz 226, 230, 235, 240, 292, 350
 Zasztowt (Zashtoft) Marcin 133, 146, 260
 Zasztowt Piotr 144, 146, 292
 Zasztowt (Zashtoft) Stanisław 37
 Zawadzki Onufry, koniuszy słonimski 509
 Zawisza Franciszek 139
 Zawisza Kieżgajło z Różyców Ignacy, podkomorzy lit. 49, marszałek nadworny lit. 65, 66
 Zawisza Kajetan (Kazimierz) Stanisław 539, szambelan J.K.M. 514, 516, 518, 519, komisarz graniczny mer. 521, 528
 Zawisza Stanisław, horodniczy włkomierski 220
 Zawtowtt zob. Zasztowt
 Zazakiewicz Piotr 439
 Zbohdanowicz zob. Bohdanowicz
 Zdanowicz Antoni 510, 513, 516, 518, 520, 522, 524, 543
 Zdanowicz Dominik 510, 513, 516, 518, 520, 522
 Zdanowicz Jan 387
 Zdanowicz Kazimierz 292
 Zdanowicz Krzysztof 226, 232, 237, 242, 290, 295, 303, 511, 518
 – rotmistrz tr. 308, 423, 429, 431, 436, 513, 516, 518, 520, 522
 Zdanowicz Tadeusz 233, 238, 243, 292
 Zdanowski Adam 304
 Zelno (Zelnio, Żelnio, Żelno) Nielubowicz Antoni 245, 291, 329, 349, 375, 379
 Zelno Nielubowicz Balcar 329
 Zelno Nielubowicz Epimach 328–329
 Zelno (Żelnia, Żelnio, Żelno) Nielubowicz Franciszek 245, 291, 325, 329, 330, 349
 Zelno Nielubowicz Jakub 329
 Zelno (Zelnia, Zelnio, Żelnio) Jan 179, 183, 195, 245, 277–279, 349, 361, 368, 376, 379
 Zelno (Zelnio) Nielubowicz Jan, dziad 329
 Zelno (Zelnio) Nielubowicz Jan, pradziad 329
 Zelno (Zelnia) Nielubowicz Jerzy 302, 329, 375, 379, 397
 Zelno Nielubowicz Kazimierz 329
 Zelno Nielubowicz Krzysztof 329
 Zelno (Zelna, Zelnia, Zelnio, Zielno, Żelna, Żelno) Maciej 75, 103, 114, 150, 228, 233, 236, 238, 242, 375, 379, 439, 511, 514, 516, 518, 520, 522, 538
 Zelno (Żelnio, Żelno) Mateusz 375, 379, 439
 Zelno (Zelnio, Żelna, Żelno) Nielubowicz Mikołaj 195, 228, 233, 236, 238, 242, 329, 330, 350
 Zelno Nielubowicz Stanisław 328–329
 Zelno (Zelna, Zelnio) Sylwester 511, 514, 516, 518, 520, 522
 Zelno Nielubowicz Tadeusz 329
 Zelno (prawd. Zeyno) Nielubowicz Tomasz 328–330
 Zelnowie Nielubowicze 328
 Zieniawa zob. Zieniawa
 Zeyno (Żeymo) Józef prawd. Zelno 138, 140
 Zeyno (Żeymo) Tomasz prawd. Zelno 138, 140
 Zielińska Ewa 26
 Zieliński Mikołaj, komornik kow. 451
 Zielno zob. Zelno
 Zielonka Antoni 204
 Zielonka (Zielonko) Jakub, rotmistrz tr. 368, 386, regent gr. kow. 385, szambelan J.K.M. 451, 457
 Zielonka (Zielonko) Józef 179, 216, porucznik chorągwi janczarskiej lit. 219, 221, 385, 387
 Zielonka (Zielonko) Michał 374, 382
 Zielonka (Zielonko) Stanisław 32, 35, 36
 Zielonka (Zielonko) Walenty, cześnikowicz tr. 358, rotmistrz tr. 439
 Ziemnicki zob. Zimnicki

- Zieniawa (Zieniawo) Antoni 201, 207, 228, 230, 235, 240, 252, 260, 271, 292, 356, 423, 492
Zieniawa (Zieniawo, Żeniawa) Ignacy 201, 207, 252, 261, 292
Zieniawa (Zieniana, Zieniawo, Żeniawa, Żyniewa) Jan 201, 207, 226, 230, 235, 240, 245, 251, 261, 271, 273–275, 304, 374, 378, 492
Zieniawa Marcin 492
Zieniawa (Zeniawa) Stanisław 86, 88
Zienkowicz Mikołaj Jan, biskup wileński 77
Zimnicki Adam 424, 427
Zimnicki (Ziemnicki) Antoni 148, 198, 226, 227, 229, 234, 239, 286, 287, 290, 397, 413, 424
Zimnicki Marcin 32, 35, 37
Zimnicki Marcjan 32, 35, 36
Zimnicki Mikołaj 424, 427
Zimnicki (Ziemnicki) Piotr 195, 227, 229, 234, 239, 260
Zimnicki Symon (właśc. Szymon) 424, 427
Złoci, dzierżawcy folwarku Pokorsze, prawd. Kwaśnińscy 365
Złoty zob. Kwaśniński Złoty
Zmayłowicz zob. Żmayłowicz
Zmitrowicz Maciej 217
Zub zob. Żuk
Zubowicz zob. Żabowicz
Zulenkowicz Antoni prawd. Zygmuntowicz 183
Zwierowicz Józef 373, 377
Zwierzewski Jerzy 123, 126
Zwierzukowski Michał 5–7, 9, 23
Żydanowicz zob. Żydanowicz
Żygmuntowicz zob. Zygmuntowicz
Żygmunt I, król polski 265, 345
Żygmunt II August, król polski 73, 265, 344, 412, 547
Żygmuntowicz Antoni prawd. Zulenkowicz 414
Żygmuntowicz (Wygmontowicz, Żygmontowicz) Ignacy 156, 158
Żygmuntowicz Jakub 414
Żygmuntowicz (Żygmontowicz) Jan 195, 198, 204, 216, 227, 230, 235, 240, 273–275, 288, 369, 414, 437
Żygmuntowicz (Żygmontowicz) Mateusz (Mateusz) 179, 182, 184, 195, 204, 216, 227, 230, 235, 240, 260, 288, 296, 311, 373, 381

Żaba Józef, rotmistrz pułku 423
Żaba Walerian Antoni, kasztelan połocki 81–83
Żabowicz Adam 195, 229, 234, 239, 289, 348, 375, 378
Żabowicz Ciołkowicz (Ciołka) Jerzy 104, 114
Żabowicz Tadeusz 260
Żak zob. Żuk
Żarnowski Józef Jerzy 106
Żarnowski Marcin 374, 378
Żarnowski (Żornowski) Bibersztajn (Bibersztaj) M. 158, strukczaszc tr. 156
Żarnowski Stefan 374, 378, 439
Żarnowski Tomasz 511, 514, 516, 518, 520, 522, 538
Żebrowski Benedykt 375, 379
Żebrowski Marcin 155
Żelichowski Jan 83
Żelna zob. Zelno
Żelnia zob. Zelno
Żelnio zob. Zelno
Żelno zob. Zelno
Żelski Złoja 538
Żeniawa zob. Zieniawa
Żeromski Antoni 100
Żeromski (Żuromski, Żyromski) Jerzy, koniuszy tr. 31, 51, 76, 78, 101, 102, podczaszy tr. 166, 168, 171, 172, 174, 175, 178, 200, 203, 206, 212, 216, 219, 221, 224, 225, 229, 233, 239, wojski tr. 245, 246, 248, 251, 254, 256, 281, 283, 285, 287, 289, 293, 295, 297, 298, 301, 303, 332–334, 367, 389
Żeromski (Żuromski) Karol 301, 303, 381, wojskowicz tr. 290, 293, 294, 299, 377, starosta strzelecki 414, 436, 451
Żeromski Kazimierz, porucznik milicji nadwornej wojsk lit. 417
Żeromski (Żetomski, Żuromski) Leon 332, 381, wojskowicz tr. 295, 301, 303, 333, 377, chorąży husarski wojsk lit. 436, 451, 513, 516, 518, 519, 521, 539, 549, 553, komisarz graniczny mer. 510, 528, 534
Żeymo zob. Zeyno
Żyliński zob. Żyliński
Żmayłowicz (Żmoyłowicz, Żmaitowicz) Antoni 167
Żmijowski Antoni 259
Żmijowski Felicjan, regent ziem. miński 81, sędzia gr. wileński 123
Żmijowski (Żmiejowski, Żmijewski) Jakub 129, 179, 194, 198, 203, 220, 222, 227, 231, 236, 241, 245, 251, 328, komornik tr. 311, 319, 333–336, 348, 353, 361, 368, 385, 387, 405, 417, 418, 439, 514, 516, 518, 519, 521, 549, komisarz graniczny mer. 511, 528

- Żmoyłowicz zob. Żmąłowicz
 Żochowski (Zahowski, Żuchowski) Aleksander 203, 231, 235, 240, 260, 360
 Żochowski (Żuchowski) Antoni Aleksander 429, 431
 Żołecki Antoni 154, 162, 278, 279
 Żołecki Krzysztof 290
 Żołombowski Antoni 369
 Żornowski zob. Żarnowski
 Żółkiewski Franciszek 349, 369
 Żórawski Piotr, komornik tr. 439
 Żuchowski zob. Żochowski
 Żuk Antoni 368, 397, 405, 439, 442
 Żuk Dominik Stanisław 301
 Żuk Franciszek 184
 Żuk Ignacy, łowczyc połocki 551, 553
 Żuk (Zub) Jan 50, 109, 121, 141, 227, 232, 237, 242, 289, 350, 374, 377, 386, 387, 439, 442
 Żuk Jerzy 78
 Żuk Kazimierz (Kazimir) 123, 165
 Żuk Mateusz 32, 35, 50
 Żuk Onufry 405
 Żuk Piotr 374, 377
 Żuk (Żak) Stanisław 126, 143, 156, 158, 188, 189, 254, 291, 303, 323, 353, 356, 368, 372, 373, 377, 380, 405, 442
 Żuk Tadeusz 157, 158, 165
 Żukiewicz Dominik 385, 387
 Żukiewicz na Hołowie Jerzy prawd. Oławski 221, 222, 231, 241
 Żukiewicz Marcin 319
 Żukiewicz Mateusz 302, 369, 375, 379, 397
 Żukowski Andrzej 492
 Żukowski Antoni 390
 Żukowski Symon 271
 Żup Stanisław 143
 Żupański Jan Konstanty 369, 390
 Żurliński Józef 150
 Żuromski zob. Żeromski
 Żurowski Ludwik 126
 Życki Mateusz 163
 Żydanowicz Franciszek 325
 Żydanowicz (Zydanowicz) Jakub 207, 217, 232, 237, 242, 353, skarbnik słonimski 308
 Żydanowicz (Żydanowicz) Józef 195, 207, 217, 232, 237, 242, 385, 387
 Żydanowicz Józef, komornik lidzki 232, 237, 242
 Żydanowicz (Zydanowicz) Józef Antoni 175, 198, 291
 Żydanowicz Marcin 292, 385, 387
 Żydanowicz (Zydanowicz) Tadeusz 227
 Żydanowicz (Zydanowicz) Tomasz 325
 Żylewicz Jan 373, 381
 Żylińscy, oboźnice tr. 345
 Żyliński, sługa Leona Radoszewskiego 173
 Żyliński Aleksy 549, oboźny tr. 538
 Żyliński Andrzej 288, 292
 Żyliński Mordas Antoni 245, 303, łowczy tr. 203, łowczyc tr. 348, 369
 Żyliński Antoni 50, 62, 76, 106, 113, 233, 238, 243, 298, 348, 353, 373, 375, 376, 378, 379, 381, 385, 387, 492, 498, 508, 510, 511, 514, 516, 518, 520, 522, 538
 – oboźnic tr. 302, rotmistrz tr. 330
 – regent ziem. tr. 322, 325, 333–335, 338, 430, regent podkomorski tr. 358, 360, 376, 379, 400, 401, 403, 417, 418, 420, 425, 428, 436, 444, regent ziemiański tr. 491, komisarz cywilno-wojskowy, porucznik tr. 486
 – sędzia ziemiański tr. 488, sędzia ziem. tr. 500
 Żyliński Benedykt 129, 498
 Żyliński Dominik 281, 288, 292
 Żyliński Felicjan 35, 36
 Żyliński Felicjan 298
 Żyliński Florian 291, 353, 368, 375, 379, 397, 511, 513, 516, 518, 520, 522
 Żyliński Franciszek 106, 121, 195, 228, 268, 273, 274, 333–335, 375, 379
 Żyliński Mordas Franciszek 156
 Żyliński Woysim (Woysin) Franciszek 157, 158, 231, 236, 241, 245
 Żyliński Jakub 132, 144, 150, 156, 158
 Żyliński Jan 74, 75, 86, 100, 104, 106, 114, 115, 121, 129, 132, 143, 150, 169, 179, 195, 221, 233, 236, 238, 242, 291, 302, 325, 333–335, 348, 374, 378, 396, 498
 Żyliński Mordas Jan 88
 Żyliński (Żiliński) Woysim (Woysin) Jan 156–158, 162, 228, 231, 236, 241, 245, 303
 Żyliński Jerzy 76
 Żyliński Józef 202, 207, 260, 375
 Żyliński (Żiliński) Józef 105, 106, 113, 141, 146, 150, 151, 153, 154, 182, 183, 195, 196, 203, 207, 220, 222, 227, 229, 234, 239, 245, 259, 291, 298, 299, 302, 348, 375, 378, 379, 385, 387, łowczy tr. 201, 281, 283, 358, 361, łowczyc tr. 439
 Żyliński Mordas Józef 127, 128
 Żyliński Kasper 76, 82, 106, 113, 123, 141, 143, 163

- Żyliński Kazimierz 136, 143, 145, 150, 236
Żyliński Leon 32, 76, 245, 375, 379, 405
Żyliński Ludwik 511, 514, 516, 518, 520, oboź-
nic tr. 347, rotmistrz tr. 353, 359, 361, 368,
376, 380, 385, 387, 399–400, 401, 405, 417,
418, 420, 428, 430, cześnik tr. 441, 443, 444,
451, 453, 456, 458, 460, 465, 513, 515, 517,
531, 532, 541, 542, sędzia ziemiański mer.
510, 519, 522, 526, 533, 534, 538, 539, 543,
549, sędzia ziem. mer. 550–554
Żyliński Mateusz 74–76, 100, 104, 106, 375,
379, 511, 514, 516, 518, 520, 522
Żyliński Michał 35–37, 68, 141, 150, 375, 379,
400–402, 511, 516, 518, 520, 522, 538
Żyliński (Żiliński) Mordas Michał 50, łowczy
tr. 51, 52, 56
Żyliński Mordas Michał, łowczyc tr. 395
Żyliński Mikołaj 277, 279, 299, 302, 373, 381,
395, 425, oboźnic tr. 325, 330, 347
Żyliński Paweł 32, 100
Żyliński Piotr 373, 381
Żyliński Stanisław 106, 150, 151, 221, 228, 233,
238, 242, 261, 349, 373, 377, 543, oboźnic tr.
420, 436, 438, regent ziemiański tr. 513, 515,
518, regent ziemiański smoleński 521, 527,
551, komisarz graniczny mer. 528, 534, 538,
539, 549, rotmistrz ziem. mer. 553
Żyliński Szymon (Symon) 146, 195, 226, 231,
241, 288, 290, 308, 311, 372, 381, 492, po-
rucznik tr. 499
Żyliński Tadeusz 376
Żyliński Tomasz 32, 35, 63, 64, 75, 84, 183,
203, 298, 379, 511, 518, 520
Żyliński Mordas Tomasz 91, 99, 100, 102, 106,
109, 113, 115, 141, 148, 158, 179, 259, oboźny
tr. 195, 197, 198, 216, 220, 222, 226, 229,
234, 239, 245, 248
Żyliński Tomasz, sędzia kapturowy tr. 32, 35
Żyliński Mordas Tomasz Andrzej 75
Żyliński Wiktor (Wiktory) 157, 158, 179, 184,
227, 231, 236, 241, 325, 375, 379
Żyliński Wincenty 195, 299, 302, 373, 377,
428, 431, 457, 492, oboźnic tr. 330, 333–335
Żyniewa zob. Zieniawa
Żynkiewicz Maciej prawd. Szymkiewicz 379
Żyromski Jerzy zob. Żeromski
Żyrwiński Ludwik 319
Żyzlewski Onufry 374, 378, 439

Indeks nazw geograficznych

Wstęp

W indeksie pominięto słowa „Troki”, „Nowe Troki” (tożsame z poprzednim), „trocki zamek”, „trocki powiat”, „trockie województwo”, „Litwa”, „W.Ks.L.”, „Rzeczpospolita”. W hasle podawano nazwę główną miejscowości, a w nawiasach występujące w aktach jej odmianki. W przypadku nazw w formie mało rozpowszechnionej dodawano w nawiasie ich bardziej znaną formę z dodaniem „właśc.” Tam, gdzie było to możliwe, podawano współrzędne miejscowości (N, E w zapisie dziesiętnym do dwóch miejsc po przecinku), którą można w stopniu pewnym lub z dużym prawdopodobieństwem utożsamić z miejscowością występującą w aktach. W przypadku istotnych wątpliwości dodawano skrót „prawd.” Współrzędnych nie podawano, jeśli nie udało się zlokalizować miejscowości albo jeśli na obszarze jednostki administracyjnej, w obrębie której leżała dana osada, lub w jej najbliższym sąsiedztwie, leżało kilka miejscowości o tej samej nazwie. Podawano również typ danej osady, jeśli został określony w aktach (np. wieś, miasto, dobra etc.). Hasła zawierają również określenie źródłowej przynależności administracyjnej do parafii, powiatu lub województwa. Zasadniczo nie weryfikowano typów miejscowości ani ich źródłowej przynależności administracyjnej i parafialnej, więc należy je traktować z ostrożnością. W przypadku wielu takich samych nazw geograficznych, co do których zachodzi pewność, że odnoszą się albo do kilku miejscowości, albo do kilku części tej samej miejscowości, dodawano stosowną uwagę. W tych przypadkach wszelkie zapisy pozwalające na przybliżoną identyfikację (np. na podstawie klucza własnościowego) podawano w ramach takiego hasła od myślnika. Hasła dotyczące parafii, powiatów i województw odwołują się do stron, na których zostały wzmiankowane jako samodzielne jednostki (np. dla której parafii wybrano poborcę lub rotmistrza, z której parafii pisały się osoby składające podpisy pod aktem). Pomijano je, jeśli występowały jako określenie przynależności administracyjnej miejscowości. Pomijano również nazwy geograficzne przy określeniach urzędów. Przy opracowaniu indeksu wykorzystano narzędzia sztucznej inteligencji do wygenerowania ślepego indeksu i wstawienia numerów stron. Na obu tych etapach całość indeksu była weryfikowana przez zespół edytorski.

Absingi (54.20 24.09), par. merecka 43
Aleksandrowicze, par. grażyska 43
Aleksandrów (54.42 23.04), par. grażyska 43
Anglia 483
Angliniki (54.54 24.92), par. starotrocka 42
Antławka (właśc. Anczławka; 54.50 22.81),
par. grażyska 43

anuszyszka (właśc. hanuszyska) par. 230, 240
Ateykany (prawd. 54.91 24.42), par. żosielska
lub poporska 43
Ausztokolnie (prawd. 54.40 22.90), par. gra-
żyska 43

- Bakciniki (prawd. Buchcieniki; 54.40 23.72), par. simnieńska lub metelska 43
 Barbaryszki (54.67 24.56), dobra, woj. tr. 344
 bartnicka par. 148
 Bendry (54.34 23.91), dobra, woj. tr. 216
 Białoruś 6
 Bieniuny (54.29 24.40), par. dawgowska 346, 544, 545
 Bitowtany (Bitowtowicze; 54.43 24.65), dobra, woj. tr. 140
 Bobrowniki (prawd. 54.55 24.60), par. simnieńska lub metelska 43
 Boryszki (prawd. 54.70 24.49), par. sumiliska 43
 brasławski pow. 7, 468
 Brunszwik Księstwo zob. Hanowerskie Księstwo
 brzeskie litewskie woj. 6, 139
 Brześć (52.09 23.69) 263
 Bubkuny, par. grażyska 43
 Buble (prawd. 54.79 24.41), par. żyżmorska 43
 Budwice, par. grażyska 43
 Budziłów, par. grażyska 43
 Burniszki (prawd. 54.38 22.85), par. grażyska 43
 butrymańska par. 148
 Buywuny, par. sumiliska 43, 347
- Celle (52.63 10.08), miasto 365
 Celskie Księstwo 365, 395, 412
 Chołuj, dobra, woj. mińskie 59
 Czyżuny (54.60 24.56) 366, 394
- Daniszew (Daniuszew; 54.56 26.40), dobra, pow. oszmiański 98, 346
 Daszkowce, folwark, pow. orszański 346
 dawgowska (dałgowska, daugowska) par. 231–233, 235, 237, 238, 241, 246, 249, 329
 Dergańce (Krasnopol; 54.59 24.68), dobra, woj. tr. 345
 Dołchinów (54.65 27.48), dobra 316
 Drabużniki (54.58 24.64) 345
 Drezno (51.05 13.74) 16, 189
 Druckuny (54.29 24.45), par. dawgowska 43
 Dubno (50.41 25.76) 503
 Dyrwany (prawd. 54.40 23.80) 247
 Dziatkowszczyzna (prawd. Dziakowszczyzna; 54.41 23.72), par. simnieńska lub metelska 43
 Dziesznowszczyzna, pow. oszmiański lub brasławski 194
 Dżisna, dobra 120, 194
 Dżisna (55.57 28.22), miasto 73
- Dżisna, dobra benedyktynek wileńskich, pow. oszmiański lub brasławski 120, 194
 dżisnieńskie starostwo, woj. połockie 98
 Dżwina, rzeka 112, 117
- Europa 176, 413, 495
 Eynarowicze (54.32 24.11), dobra, par. niemojska, woj. tr. 84
 Eyszeryszki (54.38 22.96), par. grażyska 43
- Gdańsk (54.35 18.65), miasto 16, 468
 giegużyńska par. 148
 Giernakole (Giernokole; Żarnoklowce; 54.76 24.72), par. sumiliska 43
 – dobra 365
 – wieś 344
 Gieydukajny (54.34 24.47), par. dawgowska 43
 Giłujciany, par. simnieńska lub metelska 43
 Giłuże, par. grażyska 43
 Ginczany (54.24 23.87), folwark 359, 360
 Grabowszczyzna, par. simnieńska lub metelska 43
 grażyska par. 148, 232, 237, 242
 Grodno (53.67 23.82), miasto 44, 110, 111, 116, 218, 244, 253, 263, 270, 272, 280, 294, 305, 317, 322, 331, 343, 351, 352, 358, 362, 363, 371, 384, 392, 399, 404, 408, 416, 422, 432, 441, 453, 458, 463, 470, 493, 503
 Grotowszczyzna, par. grażyska 43
 Grycuny (54.40 24.27), par. dawgowska 43
 Grygaliszki (kilka osad o tej samej nazwie lub kilka działów w jednej osadzie), par. grażyska 43
 Gudele (prawd. 54.53 23.69), par. simnieńska lub metelska 43
 Gumbrany, woj. tr. 344, 365
- Halin (54.50 25.29), dobra benedyktynek wileńskich, woj. wileńskie 120, 194
 Hanowerskie Księstwo (Hanowerski Elektorat; Księstwo Brunszwiku i Lüneburga) 365, 395, 412
 Horodnica 360
 Horodyszcze (54.13 24.06) 343
- Inflanckie Księstwo 192
 Iwaszkiewicz, par. grażyska 43
 Iwaszkiszki, wieś, woj. tr. 73, 74

- Jachnowicze (53.82 24.67), dobra, pow. lidzki 140
 Jurgiszki (prawd. 54.39 23.06), par. grażyska 43
 Jurszyszki (54.88 24.60), dobra, par. żosielska, woj. trockie 487
- Kalwaria (54.41 23.23), miasto 130
 kalwaryska par. 148
 Kamionka (prawd. 54.48 22.72), siedlisko dworne, par. grażyska 43, 73, 74
 Kibicze (54.15 24.08) 343
 Kiełbasin (53.64 23.78) 343
 kietowiska par. 230, 234, 240
 Kiewlica (54.36 23.50), par. simnieńska lub metelska 43
 Kilkańce, par. olicka 43
 Klekuniki, par. grażyska 43
 Kleszczówka, par. grażyska 43
 Kniporowszyczna, woj. tr. 365
 Kołkany, par. żosielska lub poporska 43
 Koniuchy, par. olkienicka 43
 Korona Polska, państwo 11, 47, 48, 53, 54, 72, 103, 111, 119, 134, 135, 142, 168, 171, 176, 191, 202, 204, 208, 210, 346, 391, 437, 438, 468, 470, 471, 491, 503
 kowieński pow. 8, 9, 139, 199, 329
 Kowno (54.90 23.90), miasto 7, 413
 Kraków (50.06 19.94) 5, 48
 Krasna, par. nowotrocka 42
 Krasno (Krasne Sioło), dobra, woj. tr. 212, 266, 344, 365
 Krasnopolie zob. Dergańce
 kraśnieńska par. 232, 237, 242
 Kreywiany (kilka osad o tej samej nazwie lub kilka działów w jednej osadzie), par. grażyska 43
 Krubelniki, par. merecka 43
 Kurlandia (Kurlandzkie Księstwo; Księstwo Kurlandii i Semigalii) 25, 97, 98, 117, 163, 185, 448, 468
- Lejcziszki 365
 Leluszany (54.82 24.29), dzierzawa ciwuństwa trockiego, pow. kowieński 55
 Letwaryszki (prawd. 54.64 25.04), dobra benedyktynek wileńskich, woj. tr. 120
 Lida (53.89 25.30), miasto 413
 Lidokinie, par. merecka 43
 Lubcz (53.75 26.06) 364
 lubowska par. 148
- Ludkowce, folwark 346
 Lüneburga Księstwo zob. Hanowerskie Księstwo
 Lusniew, dobra, pow. brasławski 213
- Łankupiany (kilka osad o tej samej nazwie lub kilka działów w jednej osadzie), par. grażyska 43
 Łopinica (właśc. Łopienica), dobra, pow. wołkowyski 178
 Łoszyńce (54.81 24.25), wieś (wieś należąca do ciwuństwa tr.), pow. kowieński 55
 Łowieniki (kilka osad o tej samej nazwie lub kilka działów w jednej osadzie), par. grażyska 43
 Łódzieska par. 62, 148, 231, 236, 241
 Łódź 16
- Maluszczyn 343
 Mankuny (54.30 23.90), wieś, woj. tr. 178, 212, 365
 Masalany (Massalany; prawd. 53.35 24.03), pow. wołkowyski 345
 Mejeryszki 365
 merecka par. 148, 231, 232, 235, 237, 241, 246, 249
 Merecz (54.16 24.18), miasto, starostwo 8–10, 214, 343, 480, 509, 511–513, 515, 517, 519, 521–523, 530, 533–535, 538, 541–545, 549–554
 Metełe (54.30 23.74) 43
 metelska par. 148, 231, 236, 241
 Miciuny (54.70 24.87), par. nowotrocka 42
 Mieszkucie, par. dawgowska 43
 Miłkowszczyzna (53.56 24.39), dobra, pow. grodzieński 267
 Miłostany (54.29 23.87), wieś, par. simnieńska lub metelska, woj. tr. 43, 178, 212, 365
 Mińsk (53.90 27.56), miasto 15, 81, 112, 114, 392
 Miodowarce (54.51 24.85) 345
 Mirosław (54.33 23.90), dobra, woj. tr. 216
 Montygajliszki, dobra, woj. tr. 340, 341
 Morgotroki (prawd. 54.32 23.21), par. grażyska 43
 Moskwa (55.75 37.62), miasto 73, 408, 503, 505, 507
 Motławka (54.58 22.72), par. grażyska 43
 Muchawiec, rzeka 394
- Narwidziszki (kilka osad o tej samej nazwie lub kilka działów w jednej osadzie), par. grażyska 43

- Niemen, rzeka 97, 181
 Niemcy 365
 Niemiecka Rzesza, państwo 365, 395, 412
 niemonojska (niemonojcka, niemonojdzka, niemunocka, niemonczyska) par. 156, 231, 236, 241
 Nieświż (właśc. Nieśwież; 53.22 26.68), woj. nowogródzkie 184
 Nowiny (kilka osad o tej samej nazwie lub kilka działów w jednej osadzie), par. grażyska 43
 Nowogródek (Nowogród) 108, 112, 129, 392
 Nowosady (kilka osad o tej samej nazwie lub kilka działów w jednej osadzie), par. grażyska 43
 nowotrocka par. 148, 231–233, 236–238, 241, 242

 Okopy Świętej Trójcy zob. Szaniec Trojański
 Olegi, par. grażyska 43
 Oleśniki (54.37 23.71), par. simnieńska lub metelska 43
 olicka (olicka, olidzka, olitska) par. 148, 156, 231, 232, 236, 237, 241, 547
 Olita (54.40 24.05), miasto 40, 42, 44–46
 olkienicka (olkinicka; olkiennicka) par. 231, 232, 235, 237, 241, 246, 249
 Olkieniki (Olkiniki; 54.36 24.84), wieś 42, 44
 Olszanka (kilka osad o tej samej nazwie lub kilka działów w jednej osadzie), par. grażyska 43
 Oława 536
 oniskie starostwo, par. olicka 43
 orańskie leśnictwo 43
 Ostaszyn 364
 Ostrowiec (prawd. 54.62 25.96), dobra benedyktynek wileńskich, pow. oszmiański lub brasławski 120, 194
 Owsianiszki (54.79 24.78), woj. tr. 347

 Parchimowce 343
 Pawłowszczyzna (54.44 24.78), par. olkienicka 43
 Petersburg 15
 Petryszcze, par. olkienicka 43
 Piadyszki, par. simnieńska lub metelska 43
 piltyński pow. 468
 Piłokalnie (prawd. 54.40 23.10), par. grażyska 43
 Pina, rzeka 394
 Piotuchów (54.65 25.07), woj. tr. 438
 piwoszuńska par. 231–233, 235, 237, 238, 241
 Plikiany (54.30 24.18), par. merecka 43

 Podjanowszczyzna, par. grażyska 43
 Podsimnie, par. simnieńska lub metelska 43
 Podusie (kilka osad o tej samej nazwie lub kilka działów w jednej osadzie), par. simnieńska lub metelska
 – Godaczewskiego 43
 – Nadarzyńskiego 43
 Pojewonie Szaki (54.54 22.80), par. olicka 43
 pojewońska (pojewojska) par. 232, 237, 242
 Pojeziory, dobra, pow. kowieński 139
 Pokorsze (54.29 24.37), folwark, woj. tr. 365
 połockie woj. 336
 Pomaszewo (Pomaszowo)
 – folwark 394
 – wieś 366
 Poporcie (54.90 24.73) 365
 poporska (poporcza) par. 39, 148, 229, 234, 239
 Porudominie (54.52 25.27), dobra benedyktynek wileńskich, woj. wileńskie 120, 194
 Porzeczce, dobra, woj. połockie 447
 Postawełe, par. grażyska 43
 Poszeszupie (prawd. 54.34 23.01), par. grażyska 43
 Poszołupie, pow. kowieński 412
 Poszymienie, par. simnieńska lub metelska 43
 Poszyrwinty (54.43 22.86), par. grażyska 43
 Powierzchnie (54.61 24.08), dobra, pow. kowieński 345
 Praga (52.25 21.04) 213
 Praga (prawd. Pryga; 54.32 23.68), par. simnieńska lub metelska 43
 Preny (54.64 23.94), miasto 181
 Prusy 508
 puńska par. 232, 237, 242
 puńskie leśnictwo 43

 Reczany (54.86 24.51), par. zosielska lub poporska 43
 Retowo (55.72 21.93), dobra 55
 retowskie ciwuństwo 55
 rewiatycka dzierzawa, woj. brzeskie 346
 Reyciniki (54.23 24.12), par. merecka 43
 Romeyki (Romejki), par. simnieńska lub metelska 365
 – Newla 43
 – Tołokańskiego 43
 Rosia, par. grażyska 43
 Rosienie (55.38 23.12) 193
 Rosja 337, 338, 351, 496
 Rudnice, par. grażyska 43

- rudnickie leśnictwo, par. starotrocka 42
 rudomińska par. 232, 237, 242
 Rudziany, par. grażyska 43
 Ruskie, par. olkienicka 43
 Ruś Biała 192
 Ruś Czarna 192
 Ruś Czerwona 192
 Rzędziszki (54.30 23.59), par. simnieńska lub metelska 43
 Rzym (41.90 12.49) 79, 315, 447, 469
- Saksonia Dolna 365
 Samniki, par. olkienicka 43
 Sangruda (prawd. 54.32 23.23), par. grażyska 43
 Sereje (54.23 23.81), dobra, woj. tr. 277, 278
 serejska par. 148, 156, 157, 236, 241
 Siemeliszki 8
 Siemieniszki (54.31 23.87), par. simnieńska lub metelska 43
 Sikorowszczyzna (54.36 22.98), par. grażyska 43
 simnieńska (siemnieńska, simnińska) par. 156, 157, 231, 236, 241
 Simno (54.38 23.65), miasto 8
 Skayście (54.37 23.06), par. łódziewska 43
 Skordupiany (54.48 22.83), par. grażyska 43
 Słowieńsk (Słowienniki; 54.15 26.37), dobra, pow. oszmiański 340, 341
 Słuck (53.03 27.56) 163
 Smilgie zob. Turkiszki
 Smoleńsk (54.80 32.05) 343
 Smolnica, par. grażyska 43
 Smyłgi, par. żosielska lub poporska 43
 Soroki, dobra, pow. oszmiański 438
 Stajki (prawd. 53.71 30.27), folwark, pow. orszański 346
 Starodub (52.59 32.76), miasto 343
 starotrocka par. 148, 231–233, 236–238, 241
 Stary Dworzec (prawd. 53.26 24.12), pow. wołkowyski 345
 Stary Dwór, dobra, pow. oszmiański 266
 Strakiszki, wieś, par. sumiliska, woj. tr. 43, 55
 Streypuny (Treypuny; prawd. 54.79 24.74) 43, 347
 Subortowicze (54.21 24.18), par. merecka 43
 Sudawskie (54.39 22.92), par. grażyska 43
 sumiliska (summiliska) par. 32, 36, 42, 148, 230, 232–234, 237, 238, 240, 242
 sumiliskie starostwo 42
 Szadziuny (54.25 23.44), par. łódziewska 43
 Szaki (54.54 22.79), par. grażyska 43
- Szaniec Trojański (właśc. Okopy św. Trójcy; 48.54 26.42) 112, 120, 192, 206, 211, 212, 265, 365
 Szlakiszki, par. grażyska 43
 Szmurkuny, par. łódziewska 43
 Sznipiszki (54.70 25.28) 98
 Szostaki, pow. orszański 120
 Szukiany, folwark 547
- Śląsk 25
- Talaryszki (kilka osad o tej samej nazwie lub kilka działów w jednej osadzie), par. grażyska 43
 Talkuny (54.27 24.39), par. dawgowska 346, 544, 545
 Taruszyszki, par. starotrocka 42
 Tatary, par. żyżmorska 43
 Tłaczany, plac, woj. tr. 343
 Toruń (53.01 18.60), miasto 468
 Trakiany zob. Trokiany
 Trempiny (54.40 23.06), par. grażyska 43
 Treypuny zob. Streypuny
 Trokiany (prawd. Trakiany; 54.36 23.19), par. grażyska 43
 Trumpoliszki (prawd. 54.28 23.18), par. grażyska 43
 Trydany 378
 Trydonie (54.41 22.90), par. grażyska 43
 Turkiszki (Smilgie), dobra 345
- Ukraina 16, 91, 437, 438
 użugolska (użugoska) par. 148, 240
 użwojska par. 230
- Waka, woj. tr. 438
 Warszawa, miasto 15, 40, 46, 51, 52, 69, 106, 110, 111, 175, 212, 213, 313, 327, 338, 339, 361–363, 444, 460
 – Nowe Miasto 214
 Wartele (prawd. 54.39 22.80), par. grażyska 43
 Węgry, kraj 435
 Wiażyń (Wiażyn), dobra benedyktynek wileńskich, woj. mińskie 120, 194
 Wiażyja, wieś, woj. mińskie 59
 Wilejka (54.49 26.91), dobra, woj. mińskie 215
 wileński pow. 7, 9
 wileńskie woj. 6, 7, 263
 Wilno (54.68 25.29), miasto 15, 44, 64, 79, 98, 99, 101, 108, 112, 114, 120, 129, 193, 200,

- 214, 215, 346, 392, 393, 408, 413, 432, 447,
463–465, 470, 502, 523
Wiłkomierz 193
wiłkomierski pow. 7
Wiłuniszki (54.74 24.89), par. nowotrocka 42
Wingrany (54.35 23.00), par. grażyska 43
Winulciany, par. olicka 43
Witebsk (55.19 30.21) 6
witebskie woj. 419, 421
wizańska par. 232, 237, 242
Władysławowo (prawd. 54.44 23.05), par. gra-
żyska 43
Wojdziszki, uroczysko 343
wołkowyski pow. 345
Wołpa (53.37 24.36) 55
Woypuniszki (54.31 23.20), par. grażyska 43
Woypuny (prawd. 54.30 23.14), par. grażyska 43
Woźniczany (54.59 24.85), par. nowotrocka 42
Wrocław 16
Wysockie, par. grażyska 43
wysokodworska par. 230, 232, 240, 242, 245, 249
Zblany 364
Zebryzki, par. grażyska 43
Zebrzyski (54.28 23.67), par. simnieńska lub
metelska 43
Zelniewiczze Nielubowszczyzna (54.31 24.42),
folwark, par. dawgowska, woj. tr. 329
Żadziszki (prawd. 54.46 24.26), par. olicka 43
Żarnokłowce zob. Giernakole
Żerwiny, par. grażyska 43
Żmudź (Żmudzkie Księstwo) 7, 55, 329
żosielska (żośleńska) par. 36, 148, 229, 232,
234, 237, 239, 487
żosielskie (żośleńskie) starostwo 43
Żydaycie (Żydajcie; prawd. 54.38 24.20), par.
dawgowska 43
Żyrmuny (54.02 25.22), dobra, pow. lidzki 364
żyżmorska par. 36, 148, 229, 232, 234, 237,
239, 242
żyżmorskie starostwo 447

Spis treści

Wstęp	5
Edytorstwo akt sejmikowych	5
Powiat trocki.	7
Zestawienie sejmików oraz wydanych przez nie akt	9
Zasady edytorskie	16
Cyfrowa baza akt sejmiku trockiego 1733–1795	22
Wykaz skrótów.	27

AKTA SEJMIKOWE TROCKIE 1733–1795

I. Sejmik przedsejmowy w Trokach 18 III 1733	31
1. Laudum sejmiku przedkonwokacyjnego, 18 III 1733.	31
2. Instrukcja dla posłów na sejm konwokacyjny, 18 III 1733.	33
3. Kredens dla rotmistrza, 18 III 1733	36
4. Protestacja dotycząca sejmiku przedkonwokacyjnego, 20 III 1733	37
5. List posłów trockich do dyrektora sądów kapturowych województwa trockiego, 5 V 1733	39
II. Sejmik relacyjny i przedsejmowy 1733	40
III. Zjazd w Olicie 20 III 1734	40
IV. Zjazd w Trokach 26 III 1734	41
6. Uniwersał marszałka konfederacji województwa trockiego, 23 III 1734	41
7. Protestacja dotycząca zjazdu w Olicie, 26 III 1734	44
V. Sejmik przedsejmowy w Trokach 16 VIII 1735	46
8. Instrukcja dla posłów na sejm nadzwyczajny, 16 VIII 1735	46
VI. Sejmik deputacki w Trokach 6 II 1736	50
VII. Sejmik gospodarski w Trokach 7 II 1736.	50
9. Uchwała dla Józefa Tura, 7 II 1736	50
VIII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 14 V 1736	51
10. Laudum sejmiku przedsejmowego, 14 V 1736.	51
11. Instrukcja dla posłów na sejm, 14 V 1736	52

IX. Sejmik deputacki w Trokach 4 II 1737	57
12. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 4 II 1737.	57
X. Sejmik gospodarski w Trokach 5 II 1737.	58
13. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 5 II 1737	58
XI. Sejmik deputacki w Trokach 3 II 1738	61
14. Protestacja przeciwko sejmikowi deputackiemu, 3 II 1738	61
XII. Sejmik gospodarski w Trokach 4 II 1738.	62
XIII. Sejmik elekcyjny na podkomorzego w Trokach 5 II 1738	62
XIV. Sejmik elekcyjny na chorążego w Trokach 6 II 1738	62
XV. Sejmik elekcyjny na sędziego ziemskiego w Trokach 7 II 1738	62
XVI. Sejmik elekcyjny na podsędką w Trokach 8 II 1738.	63
XVII. Sejmik elekcyjny na pisarza ziemskiego w Trokach 9 II 1738.	63
15. Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnych, 10 II 1738	63
XVIII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 25 VIII 1738.	65
16. List do sejmiku trockiego, 8 VIII 1738	65
XIX. Sejmik deputacki w Trokach 9 II 1739	67
XX. Sejmik gospodarski w Trokach 10 II 1739	67
17. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 10 II 1739	67
XXI. Sejmik przedsejmowy w Trokach 22 VIII 1740.	69
18. Instrukcja dla posłów na sejm, 22 VIII 1740.	69
XXII. Sejmik deputacki w Trokach 6 II 1741	75
19. Protestacja dotycząca sejmiku gromnicznego, 6 II 1741	75
XXIII. Sejmik gospodarski w Trokach 7 II 1741	76
20. Laudum sejmiku gospodarskiego, 7 II 1741	76
21. List sejmiku trockiego do Augusta III, 6 II 1741	78
22. List sejmiku trockiego do prymasa Krzysztofa Antoniego Szembeka, 6 II 1741	79
23. List sejmiku trockiego do papieża Benedykta XIV, [6 II 1741]	80
XXIV. Sejmik deputacki w Trokach 5 II 1742	81
24. Protestacja przeciw sejmikowi deputackiemu, 5 II 1742	81
25. Protestacja przeciw sejmikowi deputackiemu, 5 II 1742	83
XXV. Sejmik gospodarski w Trokach 6 II 1742.	83
26. Testymonium sejmiku gospodarskiego, 6 II 1742.	83
XXVI. Sejmik deputacki w Trokach 4 II 1743	85
27. Protestacja przeciw sejmikowi gromnicznemu, 4 II 1743	85
28. Protestacja dotycząca sejmiku gromnicznego, 4 II 1743	86
29. Protestacja dotycząca sejmiku gromnicznego, 4 II 1743	88
XXVII. Sejmik gospodarski w Trokach 5 II 1743	89
30. Laudum sejmiku gospodarskiego, 5 II 1743	89

XXVIII. Sejmik deputacki w Trokach 3 II 1744	90
XXIX. Sejmik gospodarski w Trokach 4 II 1744	90
31. Testymonium sejmiku gospodarskiego dla Antoniego Wyganowskiego, 4 II 1744	90
XXX. Sejmik przedsejmowy w Trokach 24 VIII 1744	91
32. Mowa Jana Littawora Chreptowicza, stolnika nowogródzkiego na sejmiku poselskim, 24 VIII 1744.	91
33. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 24 VIII 1744	92
XXXI. Sejmik deputacki w Trokach 8 II 1745	93
XXXII. Sejmik deputacki w Trokach 7 II 1746	93
XXXIII. Sejmik gospodarski w Trokach 8 II 1746	94
34. Laudum sejmiku gospodarskiego, 8 II 1746	94
XXXIV. Sejmik przedsejmowy w Trokach 22 VIII 1746.	95
35. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 22 VIII 1746	95
36. Kredens dla posłów na sejm, 22 VIII 1746.	99
XXXV. Sejmik deputacki w Trokach 6 II 1747	101
XXXVI. Sejmik gospodarski w Trokach 7 II 1747	101
37. Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego, 7 II 1747	101
XXXVII. Sejmik deputacki w Trokach 5 II 1748	103
38. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 5 II 1748.	103
XXXVIII. Sejmik gospodarski w Trokach 6 II 1748	104
39. Laudum sejmiku gospodarskiego, 6 II 1748	104
XXXIX. Sejmik przedsejmowy w Trokach 19 VIII 1748.	105
40. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 19 VIII 1748	105
XL. Sejmik deputacki w Trokach 3 II 1749	106
41. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 3 II 1749.	106
XLI. Sejmik deputacki w Trokach 9 II 1750.	107
XLII. Sejmik gospodarski w Trokach 10 II 1750	107
42. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 10 II 1750	107
XLIII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 23 VI 1750.	109
43. Instrukcja dla posłów na sejm, 23 VI 1750.	109
XLIV. Sejmik deputacki w Trokach 8 II 1751.	114
XLV. Sejmik gospodarski w Trokach 9 II 1751.	114
44. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 9 II 1751	114
XLVI. Sejmik deputacki w Trokach 7 II 1752.	115
XLVII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 21 VIII 1752	116
45. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 21 VIII 1752	116
46. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 21 VIII 1752	121
XLVIII. Sejmik elekcyjny w Trokach 1752	122
XLIX. Sejmik deputacki w Trokach 5 II 1753	122
47. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 5 II 1753	122

48. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 5 II 1753	124
49. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 5 II 1753.	125
50. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 5 II 1753.	126
51. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 5 II 1753.	127
L. Sejmik deputacki w Trokach 4 II 1754	128
52. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 4 II 1754.	128
LI. Sejmik gospodarski w Trokach 5 II 1754	129
53. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 5 II 1754	129
LII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 19 VIII 1754	131
54. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 19 VIII 1754	131
LIII. Sejmik deputacki w Trokach 3 II 1755.	131
55. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 3 II 1755.	132
56. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 3 II 1755.	133
57. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 3 II 1755.	133
58. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 3 II 1755.	134
59. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 3 II 1755.	135
60. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 4 II 1755.	136
LIV. Sejmik gospodarski w Trokach 4 II 1755	136
61. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 4 II 1755	136
62. Protestacja dotycząca sejmiku gospodarskiego, 4 II 1755	138
63. Testymonium szlachty trockiej, 4 II 1755	138
64. Testymonium szlachty trockiej, 4 II 1755	140
LV. Sejmik deputacki w Trokach 9 II 1756	142
65. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1756.	142
LVI. Sejmik gospodarski w Trokach II 1756	143
LVII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 23 VIII 1756	143
66. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 23 VIII 1756	144
67. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 23 VIII 1756	145
LVIII. Sejmik deputacki w Trokach 7 II 1757.	145
68. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 7 II 1757.	145
69. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 7 II 1757.	145
70. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 7 II 1757.	146
71. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1757.	146
72. Protestacja dotycząca sejmiku, 9 II 1757	146
LIX. Sejmik gospodarski w Trokach 8 II 1757	147
73. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 8 II 1757	147
74. Protestacja dotycząca sejmiku gospodarskiego, 8 II 1757	149
LX. Sejmik deputacki w Trokach 6 II 1758	149
75. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 6 II 1758.	149
76. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 6 II 1758.	151
77. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 6 II 1758.	152

LXI. Sejmik gospodarski Trokach 7 II 1758.	153
78. Protestacja dotycząca sejmików deputackiego i gospodarskiego, 7 II 1758	153
79. Protestacja dotycząca sejmiku gospodarskiego, 7 II 1758	154
LXII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 21 VIII 1758	154
80. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego w Trokach, 21 VIII 1758	154
81. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego w Trokach, 21 VIII 1758	155
82. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 21 VIII 1758	155
LXIII. Sejmik deputacki w Trokach 5 II 1759.	155
LXIV. Sejmik gospodarski w Trokach 6 II 1759	156
83. Laudum sejmików deputackiego i gospodarczego, 6 II 1759	156
84. Kredens dla rotmistrza, 6 II 1759	157
LXV. Sejmik deputacki w Trokach 4 II 1760	158
85. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 4 II 1760.	158
86. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego w Trokach, 4 II 1760	160
LXVI. Sejmik gospodarski w Trokach 5 II 1760	160
87. Protestacja dotycząca sejmików deputackiego i gospodarskiego, 5 II 1760	160
88. Protestacja dotycząca sejmiku gospodarskiego, 5 II 1760	161
89. Protestacja dotycząca sejmiku gospodarskiego, 5 II 1760	163
90. Protestacja dotycząca sejmiku gospodarskiego, 5 II 1760	163
LXVII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 25 VIII 1760	163
91. Wykaz punktów projektowanych do umieszczenia do instrukcji sejmikowej, 8 VIII 1760	163
92. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 25 VIII 1760	164
93. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 25 VIII 1760	165
LXVIII. Sejmik deputacki w Trokach 9 II 1761.	166
94. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1761.	166
95. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1761.	168
96. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1761.	169
97. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1761.	170
98. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1761.	171
99. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1761.	172
100. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 9 II 1761.	172
LXIX. Sejmik gospodarski w Trokach 10 II 1761.	174
101. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 10 II 1761	174
LXX. Sejmik przedsejmowy w Trokach 16 III 1761	175
102. Instrukcja dla posłów na sejm nadzwyczajny, 16 III 1761	175
LXXI. Sejmik deputacki w Trokach 8 II 1762.	180
103. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 8 II 1762.	180

LXXII. Sejmik gospodarski w Trokach 9 II 1762	181
104. Laudum sejmiku gospodarskiego, 9 II 1762	181
105. Testymonium szlachty trockiej, 9 II 1762	182
LXXIII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 23 VIII 1762	184
106. Instrukcja dla posła na sejmik, 1762	184
107. Punkty do instrukcji na sejmik, 1762	185
108. Protestacja dotycząca sejmiku przedsejmowego, 23 VIII 1762	186
LXXIV. Sejmik deputacki w Trokach 7 II 1763.	186
109. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 7 II 1763.	186
110. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 7 II 1763.	186
111. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 7 II 1763.	187
112. Protestacja dotycząca sejmiku deputackiego, 7 II 1763.	188
LXXV. Sejmik przedsejmowy w Trokach 6 II 1764	189
113. Instrukcja dla posłów na sejm konwokacyjny, 6 II 1764.	189
114. Laudum sejmiku przedkonwokacyjnego, 7 II 1764	196
115. Protestacja przeciw sejmikowi, II 1764	198
LXXVI. Sejmik relacyjny i przedsejmowy w Trokach 23 VII 1764.	199
116. Akces do konfederacji, 23 VII 1764.	199
117. Instrukcja na elekcję, 23 VII 1764.	202
LXXVII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 29 X 1764.	208
118. Instrukcja dla posłów na sejm koronacyjny, 30 X 1764	208
LXXVIII. Sejmik deputacki w Trokach 4–5 II 1765	217
119. Kredens dla deputatów, 5 II 1765	217
LXXIX. Sejmik gospodarski w Trokach 5 II 1765	223
LXXX. Sejmik elekcyjny w Trokach 6 II 1765	223
120. Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego, 6 II 1765	223
121. Sufragia na pisarza ziemskiego, 6 II 1765	228
122. Sufragia na sędziego ziemskiego, 6 II 1765.	233
123. Sufragia na sędziego ziemskiego, 6 II 1765.	238
LXXXI. Sejmik deputacki w Trokach 3–4 II 1766	243
124. Kredens dla deputatów, 4 II 1766	243
LXXXII. Sejmik gospodarski 4–5 II 1766	246
125. Kredens dla rotmistrza, 4 II 1766	246
126. List Stefana Romera, 9 I 1766	247
LXXXIII. Sejmik elekcyjny w Trokach 5 II 1766	248
127. Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego, 5 II 1766	248
LXXXIV. Sejmik przedsejmowy w Trokach 25 VIII 1766.	252
LXXXV. Sejmik deputacki w Trokach 9–10 II 1767	252
128. Kredens dla deputatów, 10 II 1767	252
LXXXVI. Sejmik gospodarski w Trokach, 10 II 1767	254
129. Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego, 10 II 1767	254

LXXXVII. Zjazd konfederacki w Trokach 22 V 1767	256
130. Akt konfederacji, 22 V 1767	256
LXXXVIII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 24 VIII 1767.	261
131. Instrukcja dla posłów na sejm nadzwyczajny, 24 VIII 1767.	261
LXXXIX. Sejmik deputacki w Trokach 8–9 II 1768	269
132. Kredens dla deputatów, 9 II 1768	269
XC. Sejmik deputacki w Trokach 6–7 II 1769	271
133. Kredens dla deputatów, 7 II 1769	271
XCI. Sejmik gospodarski 7 II 1769	274
134. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 7 II 1769	274
XCII. Sejmik deputacki w Trokach 5–6 II 1770	275
XCIII. Sejmik gospodarski w Trokach 6 II 1770	275
135. Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego, 6 II 1770	275
136. Kredens dla posłów do generała de Kolonga, 6 II 1770	278
XCIV. Sejmik deputacki w Trokach 4–6 II 1771	279
137. Kredens dla deputatów, 6 II 1771	279
XCV. Sejmik gospodarski w Trokach 5–6 II 1771	282
138. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 6 II 1771	282
XCVI. Sejmik elekcyjny w Trokach 6–7 II 1771	284
139. Kredens dla podkomorzego, 6 II 1771	284
140. Kredens dla sędziego ziemskiego, 6 II 1771	286
141. Sufragia na sędziego ziemskiego, 6–7 II 1771	288
142. Sufragia na sędziego ziemskiego, 6–7 II 1771	289
XCVII. Sejmik deputacki w Trokach 3–4 II 1772	293
143. Kredens dla deputatów, 4 II 1772	293
XCVIII. Sejmik gospodarski w Trokach 4–5 II 1772.	296
144. Kredens dla komisarza, 4 II 1772	296
145. Instrukcja dla delegatów do króla, 4 II 1772.	297
146. Laudum sejmiku gospodarskiego, 5 II 1772	299
XCIX. Sejmik elekcyjny w Trokach 5 II 1772.	302
147. Kredens dla pisarza, 5 II 1772	302
C. Sejmik deputacki w Trokach 8–9 II 1773	304
148. Kredens dla deputatów, 9 II 1773	304
CI. Sejmik gospodarski w Trokach 9 II 1773	307
149. Kredens dla komisarza, 9 II 1773	307
150. Kredens dla kontrahenta, 9 II 1773	308
151. Laudum sejmiku gospodarskiego, 9 II 1773	309
CII. Sejmik elekcyjny w Trokach 10 II 1773	310
152. Kredens dla sędziów ziemskich, 10 II 1773	310
153. Kredens dla komisarza, 23 III 1773	312
CIII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 22 III 1773	313
154. Instrukcja na sejm zwyczajny, 22 III 1773	313

CIV. Sejmik deputacki w Trokach 7–8 II 1774	316
155. Kredens dla deputatów, 8 II 1774	316
CV. Sejmik gospodarski w Trokach 8 II 1774	319
156. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 8 II 1774	319
CVI. Sejmik deputacki w Trokach 6–7 II 1775	321
157. Kredens dla deputatów, 7 II 1775	321
CVII. Sejmik gospodarski w Trokach 7 II 1775.	323
CVIII. Sejmik elekcyjny w Trokach 8 II 1775.	323
158. Kredens dla sędziego ziemskiego, 8 II 1775	323
159. Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego, 8 II 1775	326
160. Testymonium szlachty trockiej, 9 II 1775	328
CIX. Sejmik deputacki w Trokach 5–6 II 1776	330
161. Kredens dla deputatów, 6 II 1776	330
CX. Sejmik gospodarski w Trokach 6 II 1776.	336
162. Testymonium szlachty trockiej, 6 II 1776	336
CXI. Sejmik przedsejmowy w Trokach 1776	337
163. Deklaracja Katarzyny II, 15 VI 1776	337
164. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 15 VII 1776	338
165. Relacja o przebiegu sejmiku przedsejmowego, 1776	350
CXII. Sejmik deputacki w Trokach 3 II 1777	351
166. Kredens dla deputatów, 4 II 1777	351
CXIII. Sejmik gospodarski 4 II 1777	354
167. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 4 II 1777	354
168. Protestacja dotycząca sejmiku gospodarskiego, 4 II 1777	356
CXIV. Sejmik deputacki w Trokach 9 II 1778	357
169. Kredens dla deputatów, 10 II 1778	357
CXV. Sejmik gospodarski w Trokach 10 II 1778	359
170. Testymonium szlachty trockiej, 10 II 1778	359
CXVI. Sejmik przedsejmowy w Trokach 17 VIII 1778	361
171. Kredens dla posła na sejmik trocki, 15 VI 1778	361
172. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 17 VIII 1778	362
CXVII. Sejmik deputacki w Trokach 8–10 II 1779.	369
173. Kredens dla deputatów, 10 II 1779	369
174. Sufragia na deputata, 9 II 1779	371
175. Sufragia na deputata, 9 II 1779	376
176. Sufragia na deputata, 8 II 1779	380
177. Kalkulacja sufragiów, 10 II 1779.	382
CXVIII. Sejmik deputacki w Trokach 7–8 II 1780	383
178. Kredens dla deputatów, 8 II 1780	383
CXIX. Sejmik gospodarski w Trokach 8 II 1780	388

CXX. Sejmik elekcyjny w Trokach 9 II 1780	388
179. Laudum sejmików gospodarskiego i elekcyjnego, 9 II 1780	388
CXXI. Sejmik przedsejmowy w Trokach 21 VIII 1780	390
180. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 22 VIII 1780	391
CXXII. Sejmik deputacki w Trokach 5–6 II 1781	398
181. Kredens dla deputatów, 6 II 1781	398
CXXIII. Sejmik gospodarski w Trokach 6 II 1781	401
CXXIV. Sejmik relacyjny w Trokach 6 II 1781	402
182. Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i relacyjnego, 6 II 1781	402
CXXV. Sejmik deputacki w Trokach 4–5 II 1782	403
183. Kredens dla deputatów, 5 II 1782	403
CXXVI. Sejmik przedsejmowy w Trokach 19 VIII 1782	406
184. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 19 VIII 1782	406
CXXVII. Sejmik deputacki w Trokach 3 II 1783	415
185. Kredens dla deputatów, 3 II 1783	415
CXXVIII. Sejmik gospodarski w Trokach 4 II 1783	419
186. Laudum sejmików deputackiego i gospodarskiego, 4 II 1783	419
187. Memoriał, 4 II 1783	420
CXXIX. Sejmik deputacki w Trokach 9 II 1784	421
188. Kredens dla deputatów, 9 II 1784	421
CXXX. Sejmik gospodarski w Trokach 10 II 1784	424
189. Testymonium szlachty trockiej, 10 II 1784	424
CXXXI. Sejmik elekcyjny w Trokach 10–12 II 1784	426
190. Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego, 12 II 1784	426
191. Kredens dla urzędników, 12 II 1784	429
CXXXII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 16 VIII 1784	431
192. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 16 VIII 1784	431
CXXXIII. Sejmik deputacki w Trokach 7 II 1785	437
CXXXIV. Sejmik gospodarski w Trokach 8 II 1785	437
193. Testymonium szlachty trockiej, 8 II 1785	437
CXXXV. Sejmik deputacki w Trokach 6 II 1786	440
194. Kredens dla deputatów, 6 II 1786	440
CXXXVI. Sejmik gospodarski w Trokach 7 II 1786	442
195. Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego, 7 II 1786	442
CXXXVII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 21 VIII 1786	444
196. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 21 VIII 1786	444
CXXXVIII. Sejmik deputacki w Trokach 5 II 1787	452
197. Kredens dla deputatów, 5 II 1787	452
CXXXIX. Sejmik gospodarski w Trokach 6 II 1787	454

CXL. Sejmik elekcyjny w Trokach 6–7 II 1787	454
198. Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego, 7 II 1787 . .	454
CXLI. Sejmik deputacki w Trokach 4 II 1788.	457
199. Kredens dla deputatów, 4 II 1788	457
CXLII. Sejmik gospodarski w Trokach II 1788	459
200. Laudum sejmiku gospodarskiego, 7 II 1788	459
CXLIII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 18–19 VIII 1788	459
201. Kredens dla posłów na sejm, 18 VIII 1788	459
202. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 19 VIII 1788	461
CXLIV. Sejmik deputacki w Trokach 1789	466
CXLV. Sejmik deputacki w Trokach 1790.	466
CXLVI. Sejmik przedsejmowy w Trokach 16 XI 1790.	466
203. Laudum sejmiku gospodarskiego	467
204. Instrukcja dla posłów na sejm zwyczajny, 16 XI 1790	467
205. Odezwa do posłów, 8 II 1790	482
CXLVII. Sejmik deputacki w Trokach 1791.	485
CXLVIII. Sejmik gospodarski w Trokach II 1791	485
206. Dodatek do instrukcji.	485
CXLIX. Sejmik deputacki w Trokach 14 II 1792	485
CL. Sejmik gospodarski i elekcyjny w Trokach 14–16 II 1792	485
207. Kredens dla delegatów, 16 II 1792	485
208. Rezolucja sejmiku, 20 II 1792	487
209. Laudum sejmiku gospodarskiego i elekcyjnego, 23 II 1792	488
CLI. Zjazd konfederacki w Trokach 12 VII 1792.	490
210. Akces do konfederacji, 12 VII 1792.	490
CLII. Sejmik przedsejmowy w Trokach 27 V 1793	492
211. Kredens dla posłów na sejm, 27 V 1793	492
212. Instrukcja dla posłów na sejm nadzwyczajny, 27 V 1793	493
CLIII. Sejmik deputacki w Trokach 3–4 II 1794	499
CLIV. Sejmik gospodarski i elekcyjny w Trokach 4–6 II 1794	499
213. Laudum sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego, 6 II 1794	499
CLV. Zjazd konfederacki w Trokach 4 V 1794	502
214. Laudum zjazdu, 4 V 1794	502
215. Testymonium szlachty trockiej, 4 V 1794	507

AKTA SEJMIKOWE MERECKIE 1792–1794

I. Sejmik deputacki w Mereczu 14 II 1792.	509
II. Sejmik gospodarski w Mereczu 14–19 II 1792	509
1. Laudum sejmiku gospodarskiego, 19 II 1792	509
2. Relacja o sejmiku, 14 II 1792.	511

III. Sejmik elekcyjny w Mereczu 16–18 II 1792	512
3. Laudum sejmiku elekcyjnego, 16 II 1792	512
4. Laudum sejmiku elekcyjnego, 16 II 1792	514
5. Laudum sejmiku elekcyjnego, 16 II 1792	516
6. Kredens dla pisarza, 17 II 1792	518
7. Laudum sejmiku elekcyjnego, 18 II 1792.	520
8. Diariusz sejmików deputackiego, gospodarskiego i elekcyjnego, 19 II 1792.	523
9. Protestacja dotycząca sejmiku elekcyjnego, 14 II 1792	530
10. Protestacja dotycząca sejmiku elekcyjnego, 14 II 1792	532
11. Testymonium szlachty mereckiej, 20 II 1792	533
12. Protestacja dotycząca sejmiku elekcyjnego, 20 II 1792	535
13. Protestacja dotycząca sejmiku elekcyjnego, 21 II 1792	538
14. Protestacja dotycząca sejmiku elekcyjnego, 21 II 1792	540
15. Protestacja dotycząca sejmiku elekcyjnego, 1792	541
16. Protestacja dotycząca sejmiku elekcyjnego, 10 III 1792	543
IV. Sejmik deputacki w Mereczu 3 II 1794	549
17. Kredens dla deputata, 3 II 1794	549
V. Sejmik relacyjny w Mereczu 4 II 1794	550
VI. Sejmik elekcyjny w Mereczu 4–5 II 1794	550
18. Kredens dla komisarzy, 4 II 1794	550
19. Kredens dla marszałka, 5 II 1794	551
20. Diariusz sejmików deputackiego i elekcyjnego, 5 II 1794	552
Bibliografia	555
Indeks osobowy	557
Indeks nazw geograficznych	622
Ilustracje	

1. Fragment planu miasta Troki z XIX w. (brak daty rocznej). Widoczny m.in. zamek na półwyspie, miejsce obrad sejmików trockich. Oznaczono archiwum grodzkie (nr 8) i klasztor Dominikanów (nr 2). Na planie widoczny również kościół parafialny (nr 1) i plebania (nr 4), LMAVB, F222-897

2. Zamek na półwyspie w Trokach, miejsce obrad sejmików trockich (fot. M. Gochna)

3. Dziedziniec zamku w Trokach (fot. M. Gochna)

4. Wieża zamku w Trokach, archiwum grodzkie (fot. M. Gochna)

5. Kościół Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny (farny) w Trokach, miejsce obrad sejmików trockich (fot. M. Gochna)

6. Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Mereczu, miejsce obrad sejmików mereckich (fot. M. Gochna)

7. Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Mereczu, miejsce obrad sejmików mereckich (fot. M. Gochna)

9. Protestacja dotycząca sejmiku przedkonwokacyjnego, 20 III 1733, LVIA, SA 4748, k. 168v-169

*Łuku Tytusa, Podmiot Podmianiasia, Piętego
Miesiąca, Februarii, Amego Dnia*

Gram actis Jmru W^o Trockiego Comparando perso-
naliter, H^o Jęzay Grodziecki Regent Sądow Podkomor-
W^o Trockiego Wicem Ed Prawniestnego tegoż W^o
Trockiego na Podstarostwie Trockim, Jmru
Jęzay Jelenickiemu Sędziemu Grodzkiemu Trockie-
mu Starwie Jakimowickiemu Delegatowi na
Sejm a tegoż W^o Trockiego, dany z konferencyj
ad acta pudał, Worego thesor sequitur euz talis.
My Senatorowie, Dignitarze, Królowi, Jmru, Jm-
cy, Ryecznicy, Słabsta z obywateli W^o Trockiego
omaynuiceny tym naszym Libere Electionis Wicem-
son, iż w Roku terasznym Jmru, Jmru, Jmru, Jmru,
daniat, Rzym Mierzeja, February, Postego dnia
na Sejmik pomnicany do Miasta Włoni, Trok
zichawosz, z do Zarzuku tamcanego zgrumadniczo-
sz, atz jedni omine Sejmik Deputatki z Jęzay,
Mi, Jęzay, zgrumadniczo, na dniu Wmym, Jmru, Jmru, Jmru,
Włoni

correctum

[illegible]

11. Instrukcja dla posłów trockich na Sejm Czteroletni, 18 XI 1790, LMAVB, F17-9, k. 136

[illegible]

W Rzeczypospolitej sejmiki były podstawowym forum działalności publicznej szlachty, ale ich zainteresowanie nie ograniczało się do kwestii polityki lokalnej, państwowej czy nawet zagranicznej. W wydanych przez nie aktach znaleźć można liczne informacje z zakresu historii kultury, gospodarki, religii, społeczeństwa czy genealogii. Tymczasem jak dotąd opracowano jedynie część dokumentów sejmikowych, przy tym ukazały się bardzo nieliczne publikacje akt sejmików litewskich.

Prezentowana książka zawiera zebrane i opracowane akta przygotowane przez sejmik trocki i wydzielony przez niego uchwałą Sejmu Czteroletniego sejmik merecki. Pochodzą one z czasów dwóch ostatnich władców Rzeczypospolitej, a więc z okresu kryzysu parlamentaryzmu oraz czasu reform. W książce znajdujemy zarówno lauda, czyli uchwały sejmikowe, instrukcje dla posłów na sejm, kredensy czyli uwierzytelnienia dla urzędników i innych funkcjonariuszy wybieranych przez sejmiki. Bardzo liczne są zrywające sejmiki protestacje, nie brakuje też diariuszy i relacji sejmikowych. W sumie wydano ponad 230 dokumentów ukazujących przemiany życia publicznego przedrozbiorowej Rzeczypospolitej.